

HRVATSKA NARODNA BANKA

GODIŠNJE IZVJEŠĆE 2006.

HRVATSKA NARODNA BANKA

GODIŠNJE IZVJEŠĆE ZA 2006. GODINU

IZDAVAČ

Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3
10002 Zagreb
Telefon centrale: 01 / 45 64 555
Telefon: 01 / 45 65 006
Telefaks: 01 / 45 64 687

WEB-ADRESA

<http://www.hnb.hr>

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.
Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.
Tiskano u 600 primjeraka.

HRVATSKA NARODNA BANKA

GODIŠNJE IZVJEŠĆE ZA 2006. GODINU

ZAGREB, 2007.

Sadržaj

Sažetak	9
Makroekonomska kretanja	15
1.1. Međunarodno okruženje	19
1.1.1. Europska unija i zemlje eurozone	19
1.1.2. Sjedinjene Američke Države	21
1.1.3. Japan	22
1.1.4. Zemlje u razvoju	22
1.1.5. Kretanja cijene sirove nafte	23
1.2. Gospodarska aktivnost	23
1.2.1. Potražnja	24
1.2.2. Proizvodnja	26
1.2.3. Tržište rada	30
1.2.4. Cijene i tečaj	33
1.2.5. Novčana kretanja i međunarodne pričuve	41
1.2.6. Tržište novca	52
1.2.7. Tržište kapitala	57
1.2.8. Platna bilanca	64
1.2.9. Državne financije	73
Instrumenti monetarne politike i upravljanje međunarodnim pričuvama	83
2.1. Instrumenti monetarne politike	85
2.1.1. Operacije na otvorenom tržištu	85
2.1.2. Stalno raspoložive mogućnosti	88
2.1.3. Obvezna pričuva	89
2.1.4. Mjere za ograničavanje rasta inozemnog zaduživanja	91
2.1.5. Ostali instrumenti	93
2.1.6. Kamatne stope i naknade Hrvatske narodne banke	97
2.2. Upravljanje međunarodnim pričuvama	97

Bankarski sektor	101
3.1. Poslovanje banaka	103
3.1.1. Promjene u regulativi	105
3.1.2. Struktura bilance banaka	107
3.1.3. Kapital banaka	111
3.1.4. Kvaliteta aktive banaka	112
3.1.5. Kvaliteta zarade banaka	114
3.1.6. Likvidnost banaka	116
3.2. Poslovanje stambenih štedionica	117
3.2.1. Struktura bilance stambenih štedionica	117
3.2.2. Kapital stambenih štedionica	119
3.2.3. Kvaliteta aktive stambenih štedionica	120
3.2.4. Kvaliteta zarade stambenih štedionica	120
Platni promet	123
4.1. Međubankovni platni sustavi	125
4.2. Međubankovna/međuinstitucionalna suradnja u području platnog prometa	128
4.3. Statistička izvješća o podacima iz platnog prometa	128
Poslovanje trezora	133
5.1. Stanje i kretanje gotovog novca u optjecaju	135
5.2. Opskrba gotovim novcem	136
5.3. Povlačenje i obrada dotrajalih novčanica	137
5.4. Vještačenje novčanica	137
5.5. Izdavanje prigodnoga kovanog novca	138
5.6. Ustroj gotovinskih centara	138
Javnost rada	139
6.1. Javnost rada	141
Međunarodna suradnja	147
7.1. Aktivnosti HNB-a u okviru odnosa Republike Hrvatske s Europskom unijom	145
7.2. Međunarodni monetarni fond (MMF)	146
7.3. Banka za međunarodne namire (BIS)	148
7.4. Suradnja s ostalim međunarodnim financijskim institucijama	149
7.5. Devizni sustav i mjere devizne politike Republike Hrvatske	149
7.5.1. Sloboda kretanja kapitala	149
7.5.2. Poslovanje s ovlaštenim mjenjačima	150
Financijska izvješća Hrvatske narodne banke	153
Račun dobiti i gubitka	156
Bilanca	157
Izvješće o promjenama u kapitalu	158
Izvješće o novčanom toku	159
Bilješke uz financijska izvješća	160
Rukovodstvo i unutrašnji ustroj Hrvatske narodne banke	173
Popis banaka i stambenih štedionica	177

Statistički pregled 183

A. Monetarni i kreditni agregati	
Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati	186
B. Monetarne institucije	
Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija	187
Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive	188
C. Hrvatska narodna banka	
Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke	189
D. Banke	
Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka	191
Tablica D2: Inozemna aktiva banaka	192
Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države	193
Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora	193
Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima	194
Tablica D6: Depozitni novac kod banaka	194
Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka	195
Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka	195
Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca	196
Tablica D10: Inozemna pasiva banaka	196
Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka	197
Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka	197
E. Stambene štedionice	
Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica	198
F. Instrumenti monetarne politike i likvidnosti	
Tablica F1: Aktivne kamatne stope hrvatske narodne banke	199
Tablica F2: Pasivne kamatne stope hrvatske narodne banke	200
Tablica F3: Obvezne pričuve banaka	201
Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka	202
G. Financijska tržišta	
Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule	203
Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima	204
Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule	205
Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite	206
Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite	207
Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja	208
H. Gospodarski odnosi s inozemstvom	
Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica	209
Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge	210
Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi	211
Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja	212
Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja	213
Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica	214
Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka	215
Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost	216
Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva hrvatske narodne banke	218
Tablica H10: Srednji devizni tečajevi hrvatske narodne banke na kraju razdoblja	218

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune	219
Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima	220
Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor.	222
Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima	223
Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica	224
Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja.	225
Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja	225
Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulagnja	226
I. Državne financije – izabrani podaci	
Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti.	227
Tablica I2: Operacije državnog proračuna	228
Tablica I3: Dug središnje države	229
J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci	
Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima	230
Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena	231
Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće	231
Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača	232
Kratice i znakovi	233

Sažetak

Visok gospodarski rast, niska inflacija, stabilan tečaj i nastavak smanjivanja proračunskog manjka – ključna su pozitivna obilježja makroekonomskih kretanja u 2006. godini. S druge strane, daljnje znatno povećanje manjka na računu tekućih transakcija platne bilance, koje je generirano ubrzavanjem i tako već visokog rasta kreditne aktivnosti banaka te, povezano s tim, daljnje pogoršanje pokazatelja inozemne zaduženosti, također su ključna makroekonomska obilježja, ali čiji trend kretanja nije dugoročno održiv. Ona u osnovi pokazuju da se priljev kapitala u Hrvatsku nije dovoljno efikasno koristio, da je negativan učinak te neefikasnosti na inflaciju izostao zbog otvorenosti zemlje i velikog rasta robnog uvoza, odnosno, da se razmjerno visoke stope gospodarskog rasta moraju ostvarivati uz znatno niže stope rasta plasmana bankarskog sektora, i povezano s time, uz manji negativni saldo na tekućem računu platne bilance te stabilan odnos inozemnog duga i bruto domaćeg proizvoda. Stoga je Hrvatska narodna banka i u 2006. godini nastavila provoditi mjere za ublažavanje vanjskih neravnoteža. Uz nisku inflaciju i stabilni tečaj, jedan od glavnih ciljeva monetarne politike u 2006. bilo je, kao i prethodnih godina, stabiliziranje omjera između inozemnog duga i BDP-a, pa su instrumenti monetarne politike kojima se izravno destimuliralo novo zaduživanje poslovnih banaka u inozemstvu, postrženi. Uz to, tijekom 2006. izmijenjen je i dopunjen niz propisa iz područja bonitetne regulative, koji su u uvjetima pojačanoga kreditnog rasta pridonijeli poduzimanju radnji za smanjenje rizika te za njihovo održavanje na prihvatljivoj razini, a što se ponajviše ogleda u pojačanoj dokapitalizaciji banaka. Usprkos spomenutim mjerama rast se plasmana banaka u 2006. godini ubrzao što je HNB primoralo da – uz mjere kojima se koristio, a kojima je poskupljivanjem inozemnih izvora sredstava i time destimuliranjem njihova korištenja ponajviše djelovao na pasivu banaka – pribjegne i mjeri direktno usmjerenoj na aktivu banaka, mjeri upisivanja obveznih blagajničkih zapisa HNB-a za banke čiji će porast kredita u 2007. godini nadmašiti stopu rasta od 12%, za koju se procjenjuje da je dostatna podloga za ostvarivanje trenda rasta gospodarstva u tekućoj godini. Kretanje relativnih pokazatelja ukupne inozemne zaduženosti u 2007. godini uvelike će ovisiti i o intenzitetu daljnjeg smanjivanja proračunskog manjka.

Povoljna kretanja u realnom sektoru u 2006. godini sažeta su u pokazateljima o ubrzanju realnog rasta: prema tromjesečnom obračunu BDP-a gospodarski se rast ubrzao s 4,3% u 2005. na 4,8% u 2006. godini. Dinamiziranje ekonomske aktivnosti rezultat je pojačane investicijske aktivnosti, ali i oporavka finalne potrošnje, na koju je utjecalo zamjetno ubrzanje rasta državne potrošnje. U suprotnom smjeru djelovale su promjene zabilježene kod neto inozemne potražnje.

Tijekom 2006. godine investicije u fiksni kapital porasle su na godišnjoj razini za 10,9% pridonijevši formiranju rasta ukupnoga domaćeg proizvoda 3,2 postotna boda. Ostvarena kretanja

rezultat su rasta kapitalnih ulaganja u privatnom sektoru, koja se uglavnom mogu povezati s ekspanzijom radova u građevinarstvu.

Doprinos formiranju ukupnog rasta bruto domaćeg proizvoda dala je i osobna potrošnja (2,1 postotni bod). Godišnji porast te kategorije agregatne potražnje omogućila su povoljna kretanja na tržištu rada, koja su rezultirala rastom mase primarnih dohodaka. Prosječna realna neto plaća porasla je tako u 2006. za gotovo 2,0%, dok je zaposlenost, prema DZS-ovim konačnim podacima, rasla još brže (za 3,3%). Također, ubrzanje rasta državnih transfera stanovništvu, osnaženo isplata prve dvije rate povrata duga umirovljenicima u iznosu od ukupno 2,4 mlrd. kuna, blagotvorno je djelovalo na potrošnju stanovništva. Tendenciju rasta potrošačkog optimizma vidljivu tijekom 2006. godine pratili su potrošački krediti stopom rasta od 16,5%.

Dinamiku finalne potrošnje oporavilo je ubrzanje godišnjeg rasta državne potrošnje, koja je upravo tijekom 2006. najsnažnije rasla u proteklom četverogodišnjem razdoblju, uglavnom zbog rasta izdataka za korištenje dobara i usluga krajem 2006. godine. Slično kao i u 2005. godini naknade zaposlenima, uključujući i otpremnine u javnoj upravi, slabije su poticale rast ukupne državne potrošnje.

Spomenuta kretanja u domaćoj agregatnoj potražnji odrazila su se na dinamiku uvoza robe i usluga, pa je neto inozemna potražnja dala blagi negativan doprinos ukupnome gospodarskom rastu.

Ubrzani gospodarski rast rezultirao je povoljnim kretanjima na tržištu rada. Registrirana nezaposlenost smanjena je u 2006., te su na kraju godine u evidenciji HZZ-a bile registrirane 293.153 nezaposlene osobe što je 4,8% nezaposlenih osoba manje nego što ih je bilo na kraju 2005. godine. Prosječna stopa registrirane nezaposlenosti smanjena je sa 17,9% u 2005. na 16,6% u 2006. godini, a posljednji anketni podaci o radnoj snazi pokazuju da je stopa nezaposlenosti u prvom polugodištu 2006. godine iznosila 11,8%, za razliku od prvog polugodišta 2005. kad je iznosila 13,1% i drugog kad je iznosila 12,3%.

Kretanje broja zaposlenih pokazuje da je u 2006. godini prosječno bilo zaposleno 3,3% osoba više nego u 2005. godini, čime je ostvaren najsnažniji rast ukupne zaposlenosti od 1998. godine. U 2006. godini zabilježen je umjereni rast realnih neto plaća (1,7%), a prosječne su se realne bruto plaće na godišnjoj razini povećale za 2,7%.

Važno je istaknuti da je snažan gospodarski rast ostvaren u uvjetima niske inflacije, čime je osnovni, zakonom utvrđeni cilj središnje banke i u 2006. godini ispunjen. Održavanjem stabilnosti cijena HNB je osigurao prijeko potrebnu podlogu za nastavak dinamičnoga ekonomskog rasta jer inflatorno okružje iskrivljuje relativne cijene, poništava ulogu cjenovnog mehanizma kao izvora relevantnih informacija, a time onemogućuje i uspješno funkcioniranje i posredovanje financijskog tržišta i tržišta rada.

Na tome tragu valja istaknuti činjenicu da se tijekom 2006. godine rast potrošačkih cijena usporio za 1,6 postotnih bodova: s 3,6% u prosincu 2005. na 2,0% u prosincu 2006. Smanjenje stope rasta administrativno reguliranih cijena (ponajprije zbog pada cijena naftnih derivata na domaćem tržištu) i pad cijena poljoprivrednih proizvoda te mesa i mesnih prerađevina bili su glavni činitelji usporavanja inflacije u 2006. Stvaranju povoljnog okružja za održavanje niske inflacije pridonijelo je stabilno kretanje tečaja kune prema euru, koje je stabiliziralo domaća inflacijska očekivanja i djelovalo na kretanje uvoznih cijena iz eurozone, a pomogla je i snažna aprecijacija tečaja kune prema američkom dolaru, koja ublažava utjecaj rasta cijena sirove nafte i drugih sirovina na svjetskom tržištu na kretanje domaćih cijena. Osim tečaja, na slabljenje inflatornih pritisaka u domaćem gospodarstvu djelovali su i već spomenuti umjereni rast plaća te snažna konkurencija prisutna u domaćoj trgovini na malo. Temeljna inflacija također je smanjena, s 3,0% u prosincu 2005. na 2,3% u prosincu 2006. godine. Povoljan trend u kretanju inflacije nastavljen je i tijekom prvog tromjesečja 2007. godine, pa se godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena u ožujku 2007. spustila na 1,8%.

U skladu s politikom HNB-a o održavanju stabilnosti nominalnog tečaja, u 2006. godini ostvarena je blaga aprecijacija tečaja kune prema euru od 0,4%. Nominalni efektivni tečaj kune

prema košarici valuta aprecirao je za 3,4%, uglavnom zbog snažne nominalne aprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru. Realni efektivni tečaj kune deflacioniran proizvođačkim cijenama aprecirao je za 1,9%, što upućuje na to da je tijekom promatranog razdoblja rast proizvođačkih cijena u inozemstvu (ponajprije u eurozoni) bio brži od rasta tih cijena na domaćem tržištu. Realni efektivni tečaj kune deflacioniran potrošačkim cijenama aprecirao je za 3,3% pokazujući tako da je rast domaćih potrošačkih cijena bio tek nešto sporiji od rasta cijena u inozemstvu (SAD-u, Sloveniji i Velikoj Britaniji).

Tečaj kune prema euru bio je tijekom većeg dijela 2006. godine izložen aprecijacijskim pritiscima, koje je uglavnom uzrokovao kontinuirani priljev kapitala iz inozemstva. Osim povećanim zaduživanjem u inozemstvu, priljev kapitala iz inozemstva djelomice se ostvario i intenziviranjem izravnih ulaganja u Hrvatsku, koja su tijekom 2006. više nego prethodne godine uključivala i dokapitalizaciju banaka. Središnja je banka takve pritiske nastojala ublažiti, pa je tijekom 2006. godine na deviznim aukcijama od poslovnih banaka neto otkupila ukupno 995 mil. EUR. Dodatnih 208,9 mil. EUR otkupio je HNB od Zagrebačke banke za potrebe transakcije vezane za preuzimanje Plive d.d. Tijekom prva četiri mjeseca 2007. godine, pod utjecajem povećane potražnje poduzeća za devizama, ostvarena je blaga deprecijacija tečaja kune prema euru.

Uz ostvarenje svoga osnovnog cilja – stabilnosti cijena, središnja banka nastavila je i u 2006. godini provoditi mjere kojima je nastojala ublažiti vanjske neravnoteže kojima je izložena hrvatska ekonomija, odnosno svojim mjerama pridonijeti stabiliziranju udjela inozemnog duga u BDP-u te zaustavljanju produbljenja manjka na računu tekućih transakcija platne bilance. Tako je izmjenom postojećih i uvođenjem novih instrumenata monetarne politike središnja banka nastojala dodatno poskupiti zaduživanje domaćih poslovnih banaka u inozemstvu i time usporiti iznimno snažan rast kredita. Od ključnih instrumenata kojima se HNB koristio tijekom 2006. valja istaknuti obveznu pričuvu, graničnu obveznu pričuvu i minimalnu deviznu likvidnost. Tijekom 2006. godine također je izmijenjeno i dopunjeno više propisa iz područja bonitetne regulative, a osnovni povod bila je potreba praćenja valutno induciranoga kreditnog rizika te usklađivanja s relevantnim međunarodnim standardima.

Na početku 2006. godine spuštena je stopa obvezne pričuve s 18% na 17% kako bi se poslovnim bankama osigurala novčana sredstva koja omogućuju umjereni rast plasmana banaka bez zaduživanja u inozemstvu. Istodobno je stupila na snagu izmijenjena odluka Savjeta HNB-a o graničnoj obveznoj pričuvi kojom je, uz proširenje osnovice, treći put od njezina uvođenja povećana stopa obračuna, toga puta s 40% na 55%. Stopa od 55% procijenjena je kao stopa pri kojoj novo zaduživanje u inozemstvu bankama nije profitabilno, a da bi stope za obračun GOP-a manje od 55% bankama samo djelomično umanjivale dobit. U veljači 2006. godine uvedena je i posebna obvezna pričuva od 55% na obveze banaka s osnove izdanih dužničkih vrijednosnih papira jer bi ih rezidenti mogli prodati nerezidentima na sekundarnom tržištu i tako se indirektno zadužiti u inozemstvu.

Suočene s mjerama HNB-a i nastojeći dodatno ubrzati rast svojih plasmana te zadržati ili povećati svoje udjele na tržištu, poslovne banke poduzele su dodatne aktivnosti kako bi osigurale sredstva za financiranje svojih plasmana. Prije svega osnažile su marketinšku kampanju za privlačenje dodatne domaće štednje, a zatim su započele restrukturirati svoje obveze. Zamjenom znatnog dijela svojih deviznih obveza kunskima s valutnom klauzulom banke su oslobađale dodatna sredstva jer za takve izvore nisu bile obvezne održavati minimalno potrebna devizna potraživanja. Stoga je središnja banka u rujnu 2006. izmijenila Odluku o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima i u ukupne devizne obveze prema novoj definiciji uključila i kunske obveze s valutnom klauzulom.

Tijekom 2006. godine izmijenjeno je i dopunjeno više propisa iz područja bonitetne regulative, koji su pridonijeli povećanju financijske stabilnosti bankarskog sustava u uvjetima pojačanoga kreditnog rasta što se ponajviše ogleda u pojačanoj dokapitalizaciji banaka tijekom 2006. godine. Prva i najvažnija novina odnosila se na uvođenje valutno induciranoga kreditnog rizika u bonitetnu regulativu. Tako je odredbama Odluke o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka propisano da su banke dužne pratiti, analizirati i procjenjivati usklađenost devizne pozicije dužnika te prilagodljivost njihovih novčanih tokova eventualnim promjenama razine njihovih obveza, do kojih bi moglo doći zbog promjene tečaja. Drugo, izmjenama i dopunama

Odluke o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka promijenjen je način iskazivanja portfelja imovine raspoložive za prodaju, pri čemu su svi dužnički vrijednosni papiri raspoloživi za prodaju uključeni u procjenu kreditnog rizika i raspoređivanje u rizične skupine. Također je uvedena obveza rezerviranja za identificirane gubitke na skupnoj osnovi te su promijenjeni uvjeti formiranja rezervi za opće bankovne rizike. Treće, odredbe Odluke o adekvatnosti kapitala banaka izmijenjene su i dopunjene u dijelu izračuna kreditnim rizikom ponderirane aktive, čime su uvedeni ponderi rizika za potraživanja nominirana u stranoj valuti ili indeksirana uz stranu valutnu od dužnika koji imaju neusklađenu deviznu poziciju. Uz to, HNB je tijekom 2006. godine, radi daljnjeg razvoja supervizije usmjerene na rizike, objavio i niz smjernica koje bankama mogu poslužiti kao opća načela i preporuke za utvrđivanje postupaka procjene rizika te poduzimanja radnji za smanjenje rizika i održavanje rizika na prihvatljivoj razini.

Usprkos pooštavanju mjera HNB-a koje su trebale pridonijeti stabiliziranju relativnih pokazatelja inozemne zaduženosti, visoki iznosi dokapitalizacija banaka i zadržana dobit, uz snažniji rast domaćih izvora sredstava, bili su dostatni da bankama omoguće nastavak snažne kreditne aktivnosti. Godišnja stopa rasta plasmana banaka povećala se sa 17,2% (20,1% ako se isključi utjecaj tečaja) s kraja 2005. na 22,9% (odnosno 24,7% ako se isključi utjecaj tečaja) na kraju 2006. godine. Na takva kretanja utjecala je prodorna aktivnost banaka usmjerena na odobravanje novih plasmana sektoru stanovništvo, ali i pojačano kreditiranje poduzeća. Valja istaknuti da je godišnja stopa rasta plasmana odobrenih poduzećima u 2006. dosegla 24% i prvi je put u posljednjih deset godina premašila godišnju stopu rasta kredita stanovništvu (21,8%). Unatoč ubrzanju rasta kreditiranja poduzeća nešto veći dio ukupnog povećanja kredita u apsolutnom iznosu i nadalje se odnosio na kredite stanovništvu (17,1 mlrd. kuna od ukupno 33,8 mlrd. kuna), čemu je posebice pridonio rast stambenih kredita, koji su ostvarili godišnju stopu rasta od 34,0%.

Kako bi usporila rast plasmana banaka i ojačala učinak postojećih mjera, središnja banka donosi u prosincu 2006. Odluku o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a. Osnovicu za upis blagajničkih zapisa čini prirast plasmana iznad razine od 12%, a stopa obveznog upisa blagajničkih zapisa iznosi 50%. Banke će učinak te mjere ublažiti usmjeravanjem dijela svojih klijenata na izravno zaduživanje u inozemstvu unutar iste grupe banaka. Izravno se zadužiti u inozemstvu lakše mogu poduzeća nego stanovništvo, tako da mjera ne bi trebala znatnije utjecati na investicije nego bi ponajprije trebala djelovati na osobnu potrošnju. No, u kreditnom portfelju banaka vjerojatno će se jače usporiti rast kredita poduzećima od rasta kredita stanovništvu.

Zbog mjera središnje banke, koje su u 2006. godini dodatno poskupile inozemne izvore financiranja, poslovne banke aktivno su poticale štednju domaćih sektora. U takvim uvjetima znatno je ubrzan rast gotovo svih monetarnih i kreditnih agregata.

U 2006. primarni novac (M0) tako je ukupno porastao za 5,9 mlrd. kuna ili za 14,7%. Na nešto sporiji rast M0 u odnosu na 2005. utjecale su strukturne promjene instrumenata monetarne politike u posljednje dvije godine, prije svega spuštanje stope obvezne pričuve s 18% na 17% u siječnju 2006. Rast M0 u 2006. bio je potaknut autonomnim povećanjem kunske obvezne pričuve te, kao što je uobičajeno, sezonskim porastom potražnje za gotovinom tijekom glavne turističke sezone i u doba povećane blagdanske potrošnje na kraju godine. U posljednjem tromjesečju na snažniji rast M0 utjecala su i zbivanja na tržištu kapitala kad je središnja banka intenzivnije kreirala kunska sredstva kako bi se nesmetano obavila transakcija prodaje Plive d.d. i ublažili aprecijacijski pritisci nastali tijekom postupka privatizacije dijela Ine.

Osim deviznim intervencijama i transakcijama, kreiranje i povlačenje primarnog novca odvijalo se i operacijama na otvorenom tržištu, prije svega na redovitim tjednim obratnim repo aukcijama. Zbog pojačanoga kreiranja primarnog novca deviznim intervencijama, prosječan iznos plasiranih sredstava na tjednim obratnim repo aukcijama u 2006. više je nego prepolovljen u odnosu na prethodnu godinu, te je prosječno iznosio 1,2 mlrd. kuna.

Godišnja stopa rasta novčane mase (M1) u 2006. godini iznosila je 25,0% te se više nego udvostručila u odnosu na 2005. U strukturi M1 gotov novac porastao je za 20,1%, a depozitni novac za 27,2%. Najširi monetarni agregat, ukupna likvidna sredstva (M4), povećan je u 2006.

godini za 18,0% što pokazuje snažno ubrzanje rasta M4 u odnosu na prethodnu godinu kad je njegova godišnja stopa rasta iznosila 10,5%. Snažnom rastu M4 najviše su pridonijeli kunski depoziti, čija se godišnja stopa rasta gotovo utrostručila (s 24,5% iz 2005. na 60,2% u 2006.). Rast kunskih depozita bio je osobito izražen u prvih devet mjeseci 2006. godine, zbog snažnog rasta kunskih oročenih depozita s valutnom klauzulom. Za razliku od kunskih, devizni su depoziti u 2006. godini sporije rasli nego u prethodnoj godini, a njihova godišnja stopa rasta iznosila je 1,7%, tj. 4,4 postotna boda manje nego u 2005. godini.

Dobru kunsku likvidnost, koja je bila obilježje cijele 2006. godine, nije narušilo ni više izdanja novih kunskih državnih i korporacijskih obveznica te javna ponuda dionica Ine, među ostalim i zbog dobre vremenske usklađenosti deviznih intervencija središnje banke. Zato su i prosječne kamatne stope na novčanom tržištu tijekom 2006. bile znatno niže nego u prethodne dvije godine. Međutim, s aspekta financijske stabilnosti još je važnije smanjenje njihove dnevne kolebljivosti u 2006. godini, i to prije svega zbog unapređenja tehnološkog sustava obračuna, izdvajanja i održavanja obvezne pričuve banaka, koje je središnja banka primijenila krajem 2005. godine.

Što se tiče aktivnih kamatnih stopa banaka, tijekom 2006. godine nastavile su se smanjivati gotovo sve aktivne kamatne stope na kredite stanovništvu, dok su kamatne stope na kredite trgovačkim društvima uglavnom rasle. Kod pasivnih kamatnih stopa na devizne oročene depozite tijekom 2006. zabilježen je još izraženiji rast nego tijekom prethodnih godina, a istodobno je zabilježeno smanjenje pasivnih kamatnih stopa na kunske oročene depozite, pri čemu je došlo i do znatnog smanjenja kolebljivosti tih kamatnih stopa jer one uglavnom prate kretanje kamatnih stopa na novčanom tržištu.

Stabilno monetarno okružje, uz povoljnu razinu kunske likvidnosti i bez izraženih pritisaka na kretanje tečaja domaće valute, bilo je prisutno i na početku 2007. godine. Tijekom prva četiri mjeseca središnja banka nije intervenirala na deviznom tržištu, pa se kreiranje primarnog novca odvijalo na redovitim tjednim obratnim repo aukcijama. U siječnju 2007. razina likvidnosti bila je zadovoljavajuća, a snažnija potražnja za kunama u idućim mjesecima zadovoljena je većim iznosima kreirane likvidnosti na obratnim repo aukcijama.

Zbog odluke središnje banke o ograničavanju rasta plasmana i sezonski slabije potražnje, rast plasmana banaka na početku 2007. usporio se u odnosu na 2006. godinu. Nakon izmjene Odluke o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a, u ožujku se kreditna aktivnost poslovnih banaka ponovo intenzivirala, ponajviše zbog snažnog rasta plasmana poduzećima, a osobito kredita odobrenih za restrukturiranje brodogradilišta.

Naglašena kreditna aktivnost banaka tijekom 2006. godine nastavila je poticati domaću potražnju, a time i rast uvoza te produbljivanje manjka na tekućem računu platne bilance, koji je povećan sa 6,3% BDP-a u 2005. na 7,6% BDP-a u 2006. godini. Rast manjka poglavito je posljedica pogoršanja salda u vanjskotrgovinskoj razmjeni unatoč tome što je godišnja stopa rasta izvoza nadmašila stopu rasta uvoza. Osim toga, pogoršao se i saldo na računu faktorskih dohodaka, i to najviše zbog povećanja rashoda od izravnih vlasničkih ulaganja (dividenda i zadržane dobiti, koji su pripali stranim vlasnicima poduzeća koja posluju u Hrvatskoj). Istodobno, smanjio se i pozitivan saldo na računu tekućih transfera, dok je jedino u međunarodnoj razmjeni usluga zabilježeno poboljšanje. Rastu neto prihoda na računu usluga najviše su pridonijeli prihodi od turizma, iako se njihov godišnji rast usporio u odnosu na 2005. godinu.

Promatrajući kretanja vanjskotrgovinske razmjene, valja istaknuti da je kod robnog izvoza Hrvatske u inozemstvo u 2006. godini, izraženog prema stalnom tečaju, zabilježen dvostruko brži rast nego u prethodnoj godini (17,3% naprama 9,6%). Uglavnom je to rezultat pojačanog izvoza brodova, zemnoga i industrijskog plina, nafte i naftnih derivata te, nešto manje, izvoza proizvoda od metala i električnih strojeva, aparata i uređaja, dok je istodobno znatno manje nego u 2005. godini izvezeno odjeće, dijelova i dodataka motornih vozila te duhana i proizvoda od duhana.

Kad je riječ o robnom uvozu, njegov se rast ubrzao s 12,7% u 2005. na 15,5% u 2006. godini. Najveći doprinos povećanju uvoza u 2006. dao je uvoz nafte i naftnih derivata. Uvoz automo-

bila, nakon njegova smanjenja u 2004. godini te neznatnoga godišnjeg rasta u 2005., ponovo je snažno intenziviran. Izrazito se povećao i uvoz željeza i čelika, ostalih proizvoda od metala te obojenih metala, pri čemu je dio povećanja uvezene vrijednosti željeza i čelika, a posebno obojenih metala, rezultat rasta njihovih cijena na svjetskom tržištu. Iako je kao pozitivno kretanje potrebno istaknuti ubrzanje rasta uvoza kapitalnih dobara s 9,1% u 2005. godini na 11,5% u 2006., a koji bi naposljetku trebao osigurati nastavak dinamičnoga gospodarskog rasta u budućnosti, volumen i rast ukupnoga robnog uvoza u 2006. godini, a time i kretanje manjka u robnog razmjenu Hrvatske s inozemstvom, dugoročno su neodrživi.

Nakon intenzivnog rasta u 2006. godini godišnji se rast ukupnoga robnog izvoza i uvoza početkom 2007. usporio. Tako je, izražen prema stalnom tečaju, izvoz u prva tri mjeseca 2007. porastao za 4,5%, što je nekoliko puta niža stopa rasta nego u istom razdoblju godinu prije (28,7%), dok se uvoz povećao za 10,6% u odnosu na prvo tromjesečje 2006. kad je njegov rast iznosio 25,9%. Budući da je prirast robnog uvoza bio veći od prirasta robnog izvoza, vanjsko-trgovinski se manjak nastavio povećavati.

Inozemni dug RH iznosio je na kraju 2006. godine 29 mlrd. EUR, pri čemu je ostvaren godišnji rast od 3,5 mlrd. EUR ili od 13,7%. Povećanje prirasta inozemnog duga u 2006. uglavnom se može objasniti ubrzanim rastom duga poduzeća i izravnim ulaganjima u poduzeća. Valja istaknuti da su tokovi zaduživanja sektora poduzeća izvan utjecaja mjera monetarne politike. S druge strane, mjere monetarne politike koje je HNB provodio tijekom 2006. usporile su inozemno zaduživanje banaka, pa se prirast duga poslovnih banaka, uključujući hibridne i podređene instrumente, blago smanjio. Inozemni dug sektora država nastavio se smanjivati u skladu s nastojanjem države da svoje potrebe financira zaduživanjem na domaćem tržištu, no takvo kretanje može imati izraženijeg učinka na smanjivanje ukupnoga inozemnog duga u budućnosti samo ako se proračunski manjak nastavi smanjivati.

Relativni pokazatelji inozemne zaduženosti upućuju na daljnje pogoršanje: udio inozemnog duga u BDP-u povećao se za 3,1 postotni bod i na kraju 2006. godine iznosio 84,8% što Hrvatsku i nadalje svrstava među visoko zadužene zemlje i izlaže potencijalnim rizicima koje nekontrolirani nastavak rasta inozemnog duga može izazvati u budućnosti. Povećao se i omjer inozemnog duga i izvoza robe i usluga sa 167,3% na 171,1%. U 2006. godini također se znatno pogoršao omjer plaćanja glavnice i kamata u izvozu robe i usluga: s 24,1% u 2005. na 34,1% u 2006., i to uglavnom pod utjecajem velikih plaćanja banaka. Pogoršani su i relativni pokazatelji neto inozemne zaduženosti, iako manje izraženo. Tako je omjer neto inozemnog duga i BDP-a na kraju 2006. iznosio 39,2%, a omjer neto duga i izvoza robe i usluga 79,0% što je za 1,7 postotnih bodova odnosno za 2,3 postotna boda više nego na kraju prethodne godine. Rast neto duga bio je blaži od rasta bruto inozemnog duga zbog intenzivnog rasta inozemnih sredstava, ponajviše međunarodnih pričuva.

Osim povećanja neto priljeva financijskih sredstava iz inozemstva na računu ostalih ulaganja, na kretanja na računu kapitalnih i financijskih transakcija u 2006. godini utjecao je i izrazito snažan rast neto inozemnih izravnih ulaganja, koja su ostvarenom vrijednošću u potpunosti "pokrila" manjak na tekućem računu. Znatna dio izravnih ulaganja u Hrvatsku odnosio se na dokapitalizacije pojedinih banaka u inozemnom vlasništvu, čime su izbjegnuti troškovi granične obvezne pričuve na inozemne posudbe, te na preuzimanje Plive d.d. Osim vlasničkih ulaganja, porasle su i ostale obveze domaćih poduzeća prema povezanim poduzećima u inozemstvu te zadržana dobit.

S pojačanim priljevom kapitala iz inozemstva nastavio se i rast međunarodnih pričuva Hrvatske. Te su pričuve prema platnobilančnim podacima porasle za 1,4 mlrd. EUR, a prema podacima monetarne statistike one su na kraju 2006. dosegnule 8,7 mlrd. EUR što je iznimno visok godišnji rast od 17,3%. Najveći doprinos njihovu rastu dale su intervencije središnje banke, a dodatan poticaj dalo je i povećano izdvajanje poslovnih banaka na osnovi devizne obvezne pričuve, uključujući graničnu obveznu pričuvu.

U 2006. godini nastavljena je fiskalna prilagodba započeta još u 2004. godini. Takva kretanja rezultat su bržeg rasta prihoda od rasta rashoda konsolidirane opće države u 2006. godini, dok je investicijska aktivnost države bila na razini iz prethodne godine. Manjak opće države

(izražen na modificiranome obračunskom načelu) bio je stoga u 2006. godini, u usporedbi s prethodnom godinom, manji za 1,1 postotni bod te je iznosio 3% BDP-a.

Prihodi konsolidirane opće države u 2006. godini iznosili su 112,3 mlrd. kuna, čime je plan prihoda utvrđen rebalansom proračuna premašen za 1 mlrd. kuna. Kao i prethodnih godina, porez na dodanu vrijednost ostao je glavni izvor prihoda (s udjelom od 31,1%), a prema udjelu u ukupnim prihodima slijedili su prihodi od doprinosa za socijalno osiguranje (30,2%). Istodobno, rashodi su dosegli 107,7 mlrd. kuna premašivši za 0,1 mlrd. kuna rebalansom planirane rashode za 2006. godinu. U strukturi rashoda i nadalje su dominirali rashodi za socijalne naknade s udjelom od 41,6%, a slijedili su ih rashodi za naknade zaposlenima s udjelom od 26,2%.

Kao važan događaj u 2006. godini valja istaknuti početak povrata duga umirovljenicima na temelju odluke Ustavnog suda o poništenju Vladinih uredbi o nižem porastu mirovina u razdoblju od kraja 1993. do kraja 1998. godine. U 2006. godini isplaćen je dug u iznosu od 2,4 mlrd. kuna umirovljenicima koji su se odlučili za tzv. brzi povrat duga, uz diskont od 50%. Isplata je financirana prodajom dionica Plive d.d.

Potrebno je spomenuti i uspješan svršetak *stand-by* aranžmana s MMF-om sredinom studenoga 2006., a koji je bio sklopljen u kolovozu 2004. godine. Tijekom trajanja toga aranžmana najveći je napredak postignut upravo u području javnih financija, dok je do određenog kašnjenja u odnosu na plan došlo kod privatizacije poduzeća u državnom vlasništvu i izrade plana restrukturiranja brodogradilišta.

Posljednje tromjesečje 2006. godine obilježilo je još nekoliko značajnih događaja iz područja državnih financija, među kojima se posebno ističu prodaja Plive d.d. (uključujući vlasnički udio države od 16,8%) farmaceutskoj kompaniji Barr Pharmaceuticals Inc., odnosno njezinoj europskoj tvrtki Barr Laboratories B.V., prodaja 17% vlasničkog udjela države u Ini te izmjene Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kojima je prihod od poreza na dobit postao isključivo prihod državnog proračuna, dok se prihod od poreza na dohodak dijelom preraspodijelio od države prema nižim razinama vlasti.

Privatizacija tvrtki iz vlasničkog portfelja države pridonijela je vidljivom dinamiziranju domaćeg tržišta kapitala u 2006. godini. Tu posebno valja istaknuti važnost javne ponude dionica Ine vezane uz nastavak njezine privatizacije, koja je privukla velik interes hrvatskih građana, od kojih se većina prvi put uključila u transakcije na domaćem tržištu kapitala. Uspjeh te javne ponude nedvojbeno je pozitivan signal, a snažna domaća i inozemna potražnja trebale bi potaknuti i ostala hrvatska poduzeća da razmisle o sličnom načinu prikupljanja kapitala potrebnog za svoj daljnji razvoj. To bi pridonijelo i stabilizaciji cijena na tržištu vlasničkih vrijednosnih papira jer je stopa rasta glavnoga burzovnog indeksa ostvarena u 2006. godini dugoročno neodrživa. Tome u prilog najviše govore procjene da se omjer cijene i zarade po dionici u 2006., za dionice koje ulaze u izračun toga indeksa, gotovo udvostručio. Takav rast cijena domaćih dionica u 2006. godini prije svega je posljedica visoke likvidnosti institucionalnih ulagača, uz, istodobno, premalu količinu izdanih kvalitetnih dionica u slobodnoj trgovini, a manje je učinak boljih poslovnih rezultata trgovačkih društava čijim se dionicama slobodno trguje na domaćem tržištu kapitala.

The background is a complex, abstract composition of various geometric patterns and colors. It features a central vertical band of solid green, flanked by vertical stripes of different patterns: a pink and white grid, a green and white grid, a yellow and white grid, and a pink and white geometric pattern. The top and bottom edges are decorated with horizontal stripes of pink, grey, and yellow. The overall aesthetic is modern and geometric.

⁰¹ Makroekonomska kretanja

1.1. Međunarodno okružje

Stabilan i relativno visok rast svjetskoga gospodarstva nastavio se i u 2006. godini: nakon 4,8% u 2005. godini realni rast svjetskog bruto domaćeg proizvoda ubrzao se na 5,3%. Pritom su, za razliku od 2005., glavni pokretači ubrzanja rasta svjetskoga gospodarstva bile razvijene zemlje, ponajviše zemlje eurozone i razvijena gospodarstva Azije. Iako slabije nego u razvijenim zemljama, u 2006. ubrzao se i gospodarski rast zemalja u razvoju, koji je i nadalje znatno viši nego u razvijenim zemljama. Među zemljama u razvoju mnogo je i izvoznica nafte pa je njihovu rastu pogodovalo daljnje poskupljenje energenata na svjetskom tržištu, premda je ono bilo znatno manje izraženo nego u 2005. godini. Cijene nafte snažno su rasle tijekom većeg dijela 2006., povećavajući prihode zemalja izvoznica, no u posljednjem se tromjesečju njihov godišnji rast vidljivo usporio polučivši istodobno pozitivan učinak na gospodarski rast razvijenih zemalja, velikih potrošača nafte. Sporiji rast cijena nafte, ali i nekih drugih sirovina poput željeza i čelika, bio je glavni činitelj održavanja razmjerno niske inflacije u 2006. na globalnoj razini. Ipak, zbog pritiska na rast cijena središnje su banke mnogih zemalja nastavile provoditi restriktivnu monetarnu politiku.

1.1.1. Europska unija i zemlje eurozone

Na ubrzani gospodarski rast zemalja eurozone u 2006. godini (realni rast BDP-a povećao se s 1,4% u 2005. na 2,6%) prilično je utjecalo oživljavanje gospodarske aktivnosti u Njemačkoj. Uz njemačko gospodarstvo, rast se izrazito ubrzao u Belgiji te Finskoj, a nakon stagnacije u 2005. godini i talijansko se gospodarstvo u 2006. oporavilo. Osim velikog porasta neto izvoza robe i usluga, ubrzanju rasta BDP-a eurozone pridonijela je i nešto snažnija domaća potražnja, unutar koje se poglavito izdvaja pojačana investicijska aktivnost. U skladu s pozitivnim trendovima u gospodarstvu eurozone, stopa nezaposlenosti smanjila se na 7,8%, što je njezina najniža razina još od 2001. godine. Pritom se nezaposlenost najviše smanjila u Njemačkoj, Nizozemskoj i Finskoj. Usprkos tim pozitivnim pomacima, nezaposlenost je u zemljama eurozone i nadalje relativno visoka u usporedbi s druga dva najjača gospodarstva u svijetu – Japanom i SAD-om, gdje stopa nezaposlenosti ne prelazi 5%.

Iako je robni izvoz zemalja eurozone u 2006. godini rastao relativno snažno, manjak na tekućem računu platne

1.1. Realni rast BDP-a u zemljama eurozone

Izvor: Eurostat

1.2. Tekući račun platne bilance eurozone

Izvor: Eurostat

1.3. Stopa promjene harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena u zemljama eurozone

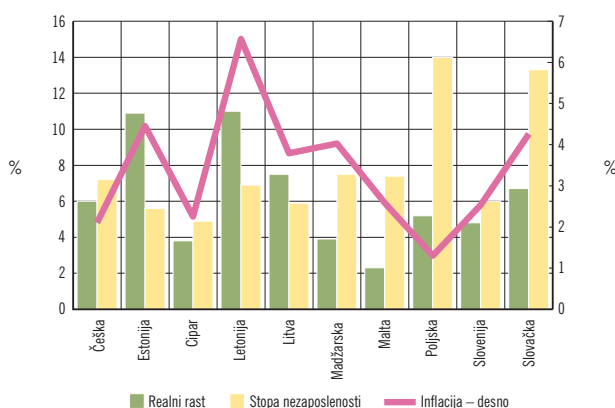
Izvor: Eurostat

bilance eurozone pogoršao se u usporedbi s ostvarenjem za 2005. godinu, i to uvelike kao rezultat poskupljenja energenata i drugih sirovina na svjetskom tržištu. Naime, zemlje eurozone, promatrane zajedno, nekoliko su godina zaredom ostvarivale višak na tekućem računu, nakon čega se u 2005. godini, kad je poskupljenje nafte bilo najintenzivnije, formirao manjak na tekućem računu. Kako se poskupljenje nafte nastavilo i tijekom većeg dijela 2006. godine, rastao je i manjak, koji je na razini cijele godine dosegnuo 18 mlrd. EUR ili 0,2% BDP-a. Pritom se, uz smanjenje viška u razmjeni robe, povećao manjak na računu tekućih transfera, što su tek dijelom ublažila pozitivna kretanja u međunarodnoj razmjeni usluga i na računu faktorskih dohoda.

Kad je riječ o inflatornim pritiscima, Europska središnja banka je u 2006. godini bila relativno uspješna u održavanju niske i stabilne inflacije, iako je njezina razina premašila ciljanu srednjoročnu vrijednost od 2%. Naime, godišnja se inflacija, mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena, u prvoj polovini 2006. godine blago ubrzala dosegnuvši svoju maksimalnu razinu od 2,5%, no u drugoj polovini godine ponovo je bila na silaznoj putanji. Tako je na razini cijele 2006. inflacija potrošačkih cijena ostala nepromijenjena u usporedbi s prethodnom godinom, te je iznosila 2,2%. Inflaciji je najviše pridonio porast cijena stanovanja, vode i energije te prometnih usluga, dok su cijene komunikacijskih usluga ublažavale rast opće razine cijena. Zbog kontinuiranog pritiska cijena energenata na rast ostalih cijena Europska je središnja banka tijekom 2006. godine još pooštrila monetarnu politiku. Referentnu je kamatnu stopu (engl. *Minimum Bid Refinance Rate*) povisila pet puta, i to za ukupno 1,25 postotnih bodova, s 2,25% u prosincu 2005. na 3,50% u prosincu 2006. godine.

S dinamiziranjem gospodarske aktivnosti u eurozoni rasli su i porezni prihodi, pa je i fiskalna pozicija mnogih zemalja poboljšana. Ipak, u nekoliko se zemalja i nadalje bilježi manjak opće države veći od 3% vrijednosti BDP-a, a nekolicina ih je blizu te granice. Tako glavni izazov fiskalnoj politici u većini zemalja ostaju povećani pritisci na rashode koji proizlaze iz troškova procesa starenja stanovništva, odnosno sve većih izdataka proračuna za mirovinsko i zdravstveno osiguranje.

1.4. Realni rast BDP-a, stopa nezaposlenosti i stopa inflacija u odabranim zemljama EU u 2006.

Izvor: Eurostat

Realni gospodarski rast većine članica Europske unije iz prethodnjeg vala pridruženja također se ubrzao (deset je zemalja u 2006. u prosjeku raslo po stopi od 6,2%, dok je u 2005. njihov prosječni rast iznosio 5,8%). Na solidan rast utjecala je jaka domaća potražnja te povećani robni izvoz, koji su potaknula inozemna izravna ulaganja iz prijašnjih razdoblja. Najviše stope rasta i nadalje ostvaruju baltičke zemlje, a izrazito ubrzanje rasta zabilježeno je i u Poljskoj. Za razliku od njih, druga su dva najveća gospodarstva u promatranoj skupini zemalja, češko i mađarsko, rasla nešto sporije nego u 2005. Na tržištima rada većine zemalja nastavili su se pozitivni trendovi – stopa nezaposlenosti u prosjeku se smanjila s 9,3% u 2005. na 7,9% u 2006. godini. Nezaposlenost je i nadalje najviša u Poljskoj (14,0%), iako se s ubrzanjem

gospodarskog rasta uočljivo smanjila u odnosu na 2005. godinu, a gotovo jednako visoka je i u Slovačkoj (13,3%).

S ubrzanjem gospodarskog rasta u većini je promatranih zemalja došlo do povećanja inflacije, i to uglavnom zbog poskupljenja energenata, ali i nekih drugih dobara i usluga. Inflacija je bila najviša u baltičkim zemljama, a nešto izraženiji rast potrošačkih cijena, nakon smanjenja u 2005., zabilježen je i u Slovačkoj. U svim promatranim zemljama zajedno prosječna je stopa inflacije porasla s 3,0% u 2005. na 3,4% u 2006. godini.

1.1.2. Sjedinjene Američke Države

Neznatno jačanje američkoga gospodarstva u 2006. (realni rast povećao se s 3,2% u 2005. na 3,3%) uglavnom je odraz promjene zaliha i dobrih rezultata u izvozu robe i usluga. Tako je robni izvoz SAD-a već drugu godinu zaredom rastao brže od uvoza, uglavnom zahvaljujući povećanom izvozu kapitalnih i intermedijarnih proizvoda. U 2006. dodatno su ojačani potrošnja i investicije javnog sektora, dok se rast privatnih investicija i osobne potrošnje prilično usporio u odnosu na prethodnu godinu. Slabljenje investicija privatnog sektora posebno je bilo izraženo u području stanogradnje, ali su ga djelomice nadomjestila povećana ulaganja u komercijalne i proizvodne kapacitete. S blagim jačanjem gospodarskog rasta smanjila se i stopa nezaposlenosti, na 4,6%, što je najniža stopa nezaposlenosti još od 2001. godine.

Uz stabilan gospodarski rast ostvaren je i blagi pad inflacije (s 3,4% u 2005. na 3,1% u 2006. godini), koji je donekle posljedica slabijih inflatornih pritisaka koji proizlaze iz kretanja cijene nafte. Pritom je američka središnja banka nastavila provoditi restriktivnu monetarnu politiku podignuvši u četiri navrata svoju ciljanu kamatnu stopu (engl. *US Federal Funds Target Rate*) za ukupno jedan postotni bod (s 4,25% u prosincu 2005. na 5,25% u prosincu 2006. godine) uspješno ublažavajući pritiske na rast cijena.

Manjak na tekućem računu platne bilance SAD-a nastavio se povećavati i u 2006. godini te je dosegnuo 856 mlrd. USD (6,5% BDP-a). Pogoršanje platnobilančne neravnoteže američkoga gospodarstva uglavnom proizlazi iz visokog prirasta robnog uvoza, i to ponajviše nafte i naftnih derivata te kapitalnih proizvoda, a blagi doprinos rastu manjka dali su i sve veći rashodi s osnove dohotka od inozemnih izravnih i ostalih ulaganja. Iznimno veliki manjak na tekućem računu platne bilance najvećega svjetskoga gospodarstva jedno je od ključnih pitanja svjetske privrede. Naime, američki manjak apsorbira znatan dio svjetske štednje, a svaki njegov dodatni rast vrši pritisak na povećanje kamatnih stopa te tako, otežavajući uvjete financiranja, potencijalno ugrožava svjetski gospodarski rast.

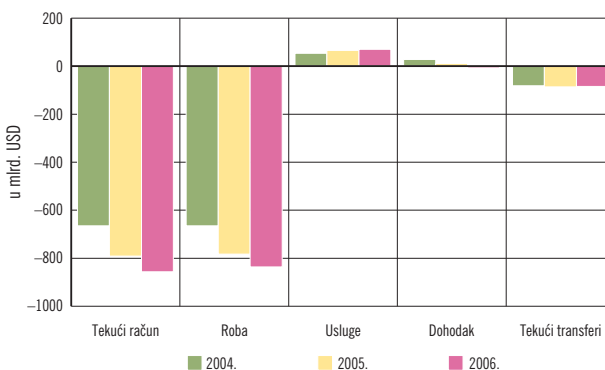
Proračunski manjak SAD-a u fiskalnoj 2006. godini, koja završava na kraju rujna, iznosio je 1,9% BDP-a, što je za 0,7 postotnih bodova manje nego u prethodnoj godini. Smanjenje manjka rezultat je izdašnih poreznih prihoda, posebno s osnove korporacijskih poreza. Iako smanjen, fiskalni manjak još ostaje jednim od središnjih pitanja američke ekonomske politike, posebno u kontekstu prateće platnobilančne neravnoteže (problem tzv. dvojnog deficita), pri čemu bi njegovo financiranje moglo pogoršati uvjete zaduživanja privatnog sektora.

1.5. Realni rast BDP-a, stopa inflacije i stopa nezaposlenosti

Izvori: Bureau of Economic Analysis; MMF

1.6. Tekući račun platne bilance SAD-a

Izvori: Bureau of Economic Analysis; MMF

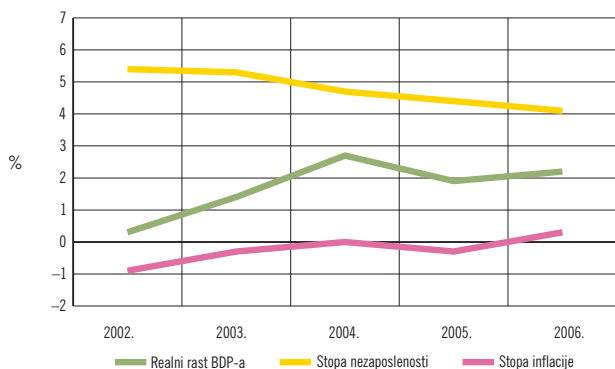
1.1.3. Japan

Japansko je gospodarstvo u 2006. godini nastavilo umjereno rasti, i to nešto brže nego prethodne godine (2,2% naprama 1,9%). Ubrzanje rasta bilo je izraženije u posljednjem tromjesečju 2006. kad su se intenzivirala kapitalna ulaganja, poglavito u nove proizvodne kapacitete. Pozitivan doprinos rastu tijekom cijele godine davao je i robni izvoz, a istaknut rast zabilježila je i osobna potrošnja. S rastom proizvodnje nastavili su se i pozitivni trendovi na tržištu rada, koji traju od 2003. godine. Tako se stopa nezaposlenosti u 2006. godini spustila na razinu od 4,1%.

Kad je riječ o vanjskoj poziciji zemlje, poboljšani izvozni rezultati bili su, uz sve veće prihode na računu faktorskih dohodaka, glavni činitelj daljnjeg rasta viška na tekućem računu platne bilance, koji je u 2006. dosegnuo gotovo 140 mlrd. EUR (3,9% BDP-a).

Poslije dugog razdoblja deflacije u Japanu se u 2006. godini bilježe blage, ali pozitivne promjene indeksa potrošačkih cijena te je godišnja inflacija iznosila 0,3%. Pritisci na rast potrošačkih cijena uglavnom su proizlazili iz porasta cijena energenata te s tim povezanih cijena prijevoznih usluga. Očekujući nastavak gospodarskog rasta i nove cjenovne pritiske, japanska je središnja banka u srpnju 2006., prvi put nakon gotovo šest godina, povisila referentnu kamatnu stopu s nulte razine na 0,25%. Slična su je očekivanja početkom 2007. godine potaknula na novo podizanje kamatne stope za još četvrtinu postotnog boda.

1.7. Realni rast BDP-a, stopa inflacije i stopa nezaposlenosti u Japanu

Izvor: Statistics Bureau of Japan

1.1.4. Zemlje u razvoju

Kao i prethodnih godina, visok gospodarski rast zemalja u razvoju u 2006. godini predvodila je Kina s realnim rastom BDP-a od 10,7% što je za 0,3 postotna boda više nego u 2005. Uz jaku domaću potražnju, snažan poticaj kineskom gospodarskom rastu davao je robni izvoz, iako se njegov rast usporio u odnosu na 2005. godinu. U skladu s time, blago se smanjio i rast robnog uvoza, posebno intermedijarnih i kapitalnih proizvoda, što se pak nepovoljno odrazilo na zemlje koje se uvelike oslanjaju na izvoz u Kinu. Usprkos usporavanju rasta robnog izvoza, kineski se višak u robnoj razmjeni s ostatkom svijeta nastavio povećavati te je dosegnuo čak 178 mlrd. USD (6,8% BDP-a).

Veliki višak u vanjskoj trgovini i snažan priljev kapitala od inozemnih izravnih ulaganja pogodovali su jačanju kineske valute. Tako je yuan, nakon što je kineska središnja banka sredinom 2005. godine dopustila njegovu fluktuaciju u određenim okvirima, ojačao tijekom 2006. prema američkom dolaru za 2,7% što je tek neznatno oslabilo cjenovnu konkurentnost kineskog izvoza na svjetskom tržištu. Snažni su aprecijacijski pritisci bili povod nizu intervencija središnje banke, pa su i međunarodne pričuve nastavile snažno rasti te su na kraju 2006. premašile 1.000 mlrd. USD. Uz to, aprecijacija domaće valute ublažavala je inflatorne pritiske iz inozemstva pa se, usprkos snažnoj gospodarskoj aktivnosti i visokim cijenama energenata i drugih sirovina na svjetskom tržištu, inflacija u Kini u 2006. zadržala na relativno niskoj razini od 1,5% što je za 0,3 postotna boda manje nego prethodne godine.

Osim Kine, iznimno visokim gospodarskim rastom među zemljama u razvoju ističe se i Indija. Tako je u 2006. realni rast indijskoga gospodarstva iznosio 9,2%, podjednako kao i prethodne godine, a uglavnom su ga poticali osobna potrošnja i investicije. S jakom domaćom potražnjom, koju je pratila snažna kreditna aktivnost banaka, jačali su i inflatorni pritisci, pa se godišnji rast potrošačkih cijena ubrzao s 4,2% u 2005. na 6,1% u 2006. godini. U takvim je okolnostima središnja banka pribjegavala restriktivnim mjerama monetarne politike ne bi li ublažila daljnji rast cijena. Kada je riječ o vanjskoj poziciji, u Indiji se, za razliku od većine azijskih zemalja u razvoju, bilježi negativan saldo na tekućem računu platne bilance, koji se, uglavnom zbog

porasta uvoza i visokih cijena energenata na svjetskom tržištu, povećao s 0,9% BDP-a u 2005. na 2,2% BDP-a u 2006. godini.

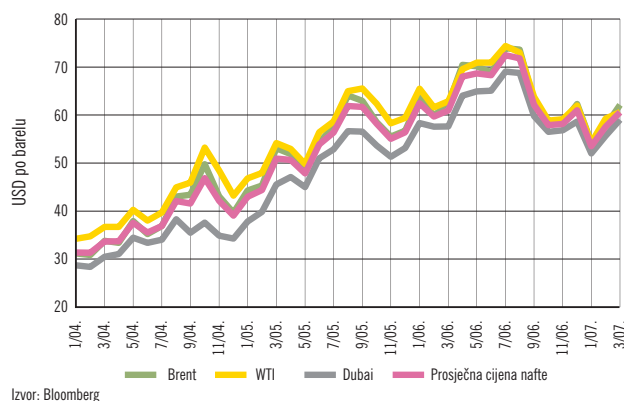
Ruska Federacija nastavila je ostvarivati relativno visoke stope gospodarskog rasta: poslije 6,4% u 2005. godini realni je rast BDP-a u 2006. iznosio 6,8%. Gospodarski rast i nadalje potiču jaka osobna potrošnja i investicije privatnog sektora te potrošnja javnog sektora. Porast potrošnje države omogućuje višak državnog proračuna, koji se pak može zahvaliti visokim prihodima od oporezivanja poduzeća u djelatnostima vezanima uz preradu nafte i drugih energenata. Istodobno, kontrola javne potrošnje ostaje ključni činitelj stabiliziranja inflacije koja je, iako smanjena, još relativno visoka (gotovo 10%). U međunarodnoj razmjeni robe i usluga u Ruskoj se Federaciji bilježi sve veći pozitivan saldo zahvaljujući visokim prihodima od izvoza nafte, plina i drugih energenata, koji čine gotovo dvije trećine ukupnoga ruskog izvoza.

Većina gospodarstava Latinske Amerike također ostvaruje dinamičnu gospodarsku aktivnost. Među većim zemljama i nadalje najbrže raste argentinsko gospodarstvo, no valja spomenuti da su u toj zemlji nezaposlenost i inflacija još relativno visoki. Za razliku od toga, druge dvije najveće zemlje te regije, Brazil i Meksiko, svoj solidan gospodarski rast ostvaruju u uvjetima relativno stabilnih cijena. Rast BDP-a spomenutih zemalja te poboljšanje njihovih platnobilančnih pozicija uvelike su potpomognuti rastom cijena primarnih poljoprivrednih proizvoda i industrijskih sirovina na svjetskom tržištu, koji čine znatan dio njihove proizvodnje i izvoza.

1.1.5. Kretanja cijene sirove nafte

Rast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu obilježje je i većeg dijela 2006. godine. Prosječna cijena barela sirove nafte porasla je u 2006. godini za 20,5%, s 53,4 USD zabilježenih u 2005. godini na 64,3 USD u 2006. Taj je rast, međutim, bio upola sporiji od onoga u 2005. kad je prosječna cijena barela sirove nafte porasla za 41,7%. Najizrazitiji rast cijena nafte tijekom 2006. godine ostvaren je u prvih osam mjeseci, a pritom je u pojedinim danima cijena barela sirove nafte prelazila razinu od 78 USD. Glavni su činitelji pritiska na rast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu u 2006., baš kao i u nekoliko prethodnih godina, bili rast svjetskoga gospodarstva, koji pridonosi rastu potražnje za sirovom naftom, te geopolitičke napetosti, koje djeluju ograničavajuće na ponudu nafte.

1.8. Kretanje cijena sirove nafte na svjetskom tržištu

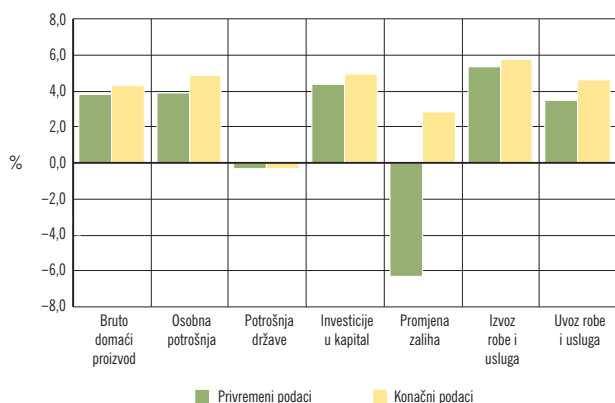
1.2. Gospodarska aktivnost

Revizija podataka o BDP-u

U ožujku 2007. objavljeni su konačni podaci o bruto domaćem proizvodu za 2004. godinu. Na osnovi redovitog usklađivanja godišnjega s tromjesečnim obračunom BDP-a, njegova je nominalna vrijednost za 2004. revidirana naviše za 2,2 mlrd. kuna, pa prema konačnim podacima DZS-a vrijednost BDP-a u tekućim cijenama u tom razdoblju iznosi ukupno 215,0 mlrd. kuna.

Konačnim obračunom za 2004. godinu realni rast BDP-a revidiran je s 3,8% na 4,3%. Navedena revizija upućuje na to da je usporevanje gospodarskog rasta zabilježeno u tom razdoblju (u usporedbi s ostvarenim rastom BDP-a u 2003.) bilo blaže nego što su pokazivali privremeni podaci. Promatrajući pojedine komponente agregatne potražnje, vidljivo je da su najznatnije revizije realnih stopa promjene zabilježene kod kategorija osobne potrošnje te uvoza robe i usluga. Tako je rast osobne potrošnje revidiran naviše za gotovo cijeli postotni bod, s 3,9% na 4,8%,

Slika 1.9. Realne stope promjena pojedinih kategorija agregatne potražnje u 2004. godini

Izvor: DZS

dok je ukupan uvoz bio realno za 4,6% veći u odnosu na 2003. godinu, a ne za 3,5% kao što su pokazivali privremeni podaci. Dinamika državne potrošnje u realnom iznosu ostala je nepromijenjena u odnosu na procjenu tromjesečnog obračuna BDP-a (-0,3%). Revizija ostalih kategorija agregatne potražnje rezultirala je korekcijom njihovih doprinosa realnom rastu BDP-a za 0,2 postotna boda. Pritom je rast investicija u fiksni kapital revidiran za 0,6 postotnih bodova (s 4,4% na 5,0%), a rast izvoza robe i usluga za samo 0,3 postotna boda (njegov rast u 2004. iznosio je prema konačnim podacima 5,7%). Jedino su kod kategorije promjene zaliha konačni podaci u odnosu na privremene pokazali kretanje suprotnog smjera¹ te je rast te kategorije revidiran sa -6,3% na 2,8%. Valja ipak spomenuti da ta kategorija agregatne potražnje čini manje od 3,0% BDP-a, a uključuje i statističku diskrepanciju² pa navedena korekcija djelomično

odražava i učinke već navedenih rezultata revizije ostalih kategorija BDP-a.

Nešto veća i ne tako unificirana revizija podataka primjetna je kod implicitnih deflatora pojedinih komponenta BDP-a. Prema konačnim podacima navise su revidirani implicitni deflatori državne potrošnje i ukupnog izvoza, dok su implicitni deflatori svih ostalih komponenta revidirani naniže. Tako je diferencijal izvozno-uvoznih cijena korigiran navise za gotovo 1,5 postotnih bodova te je uz reviziju deflatora državne potrošnje s 3,8% na 5,2% rezultirao korekcijom stope promjene opće razine cijena, mjerene implicitnim deflatorom BDP-a, s 3,3% na 3,9%, koliko je inflacija iznosila i u 2003. godini.

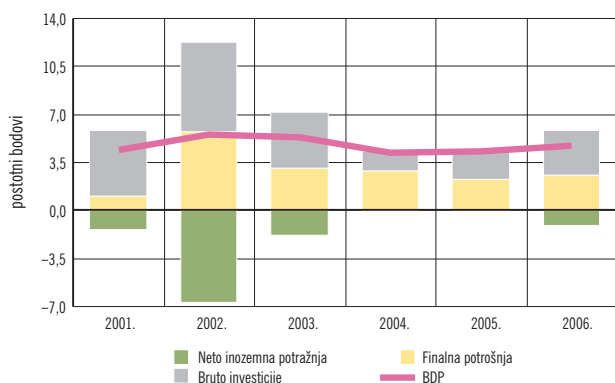
1.2.1. Potražnja

Prema procjeni tromjesečnog obračuna bruto domaćeg proizvoda³ gospodarski je rast pod utjecajem jačanja domaće i inozemne potražnje ubrzan s 4,3% u 2005. na 4,8% u 2006. godini.⁴ Takva su kretanja bila generirana ponajprije pojačanom investicijskom aktivnošću, čija dinamika objašnjava više od dvije trećine rasta ukupnog BDP-a ostvarenog tijekom prošle godine. Realnom rastu BDP-a pridonio je i oporavak dinamike finalne potrošnje, koji je bio obilježen

zamjetljivim ubrzanjem rasta državne potrošnje. U suprotnom smjeru djelovale su promjene u neto inozemnoj potražnji. Intenziviranje međunarodne razmjene u 2006. godini bilo je obilježeno nešto snažnijom dinamikom uvoza robe i usluga u odnosu na njihov izvoz. Kako rast izvoza nije znatnije zaostajao za rastom uvoza, vanjska se neravnoteža u prošloj godini ipak nije bitno pogoršala te je pokrivenost ukupnoga nominalnog uvoza izvozom u tom razdoblju iznosila oko 85,0%.

Gospodarski rast u 2006. godini ostvaren je u uvjetima niske inflacije. Godišnja stopa promjene implicitnog deflatora BDP-a iznosila je 3,4%, što je samo malo brži porast opće razine cijena u odnosu na 2005. godinu. BDP u tekućim cijenama bio je tako u promatranom razdoblju

Slika 1.10. Doprinosi domaće i inozemne potražnje rastu BDP-a

Izvor: DZS

- 1 Također, revizijom podataka o ukupnom izvozu i uvozu promijenjen je i predznak doprinosa neto inozemne potražnje, koja je, prema godišnjem obračunu, blago negativno pridonosila realnom rastu BDP-a u 2004. godini.
- 2 Statistička diskrepancija proizlazi iz neusklađenosti mjerenja agregatne potražnje i proizvodnje, odnosno razlike koja nastaje pri korištenju različitih metoda procjene bruto domaćeg proizvoda.
- 3 Podaci Državnog zavoda za statistiku o BDP-u za 2005. i 2006. godinu privremeni su i zasnivaju se na procjeni tromjesečnog obračuna te nisu usklađeni s godišnjim obračunom BDP-a.
- 4 U razdoblju od 1998. do 2006. gospodarska je aktivnost prosječno rasla po stopi od 3,7%, dok je u razdoblju od 2000. do 2006. stopa realnog rasta BDP-a iznosila prosječno 4,5%.

procijenjen na približno 251,0 mlrd. kuna što je za 19,2 mlrd. kuna ili za 8,3% više nego u 2005. godini.

Osobna je potrošnja u 2006. godini rasla neznatno brže nego u godini prije, i to po stopi od 3,5%. Ipak, velik volumen ove kategorije agregatne potražnje čini je važnim generatorom ukupne gospodarske aktivnosti, pa je njezin doprinos formiranju BDP-a ostao nepromijenjen u odnosu na 2005. godinu te se zadržao na visokoj razini od 2,1 postotnog boda. Promatrano po tromjesečjima osobna je potrošnja kontinuirano rasla, i to po stopama od 4,0% u prvom, 2,1% u drugom, 3,9% u trećem i 4,1% u posljednjem tromjesečju prošle godine. Pritom je usporavanje njezina rasta na godišnjoj razini zabilježeno tijekom drugog tromjesečja 2006. u potpunosti odraz učinaka baznog razdoblja. Dinamika osobne potrošnje bila je u prošloj godini u skladu s kretanjem glavnih izvora njezina financiranja. Povoljna kretanja na tržištu rada pozitivno su utjecala na rast mase primarnih dohodaka. Prosječna realna neto plaća porasla je u promatranom razdoblju gotovo za 2,0%, dok je zaposlenost, prema DZS-ovim konačnim podacima, rasla još brže (3,3%). Podaci HZMO-a o broju osiguranika također upućuju na zamjetljivo ubrzanje rasta zaposlenosti u 2006. godini, što će vjerojatno potvrditi i anketno istraživanje o radnoj snazi koje će biti objavljeno u svibnju 2007. godine. Također, ubrzanje rasta transfera države stanovništvu⁵, zajedno s isplata prve dvije rate povrata duga umirovljenicima u iznosu od 2,4 mlrd. kuna, pozitivno je djelovalo na potrošnju kućanstava tijekom prošle godine.⁶ Tendencija rasta potrošačkog optimizma primijećena tijekom 2006. godine bila je u skladu sa snažnom potražnjom za potrošačkim kreditima, koji su nominalno rasli po stopi od 16,5% (prema prosječnom stanju kredita u promatranom razdoblju). Istodobno su stambeni krediti (odnosno financiranje investicija u stambeni fond) rasli dvostruko brže od ostalih kredita kojima se financirala osobna potrošnja.

Državna potrošnja kontinuirano raste nakon fiskalne konsolidacije započete u 2004. godini. Realna dinamika te manje važne kategorije finalne potrošnje, nakon ostvarenoga skromnog rasta od 0,8% u 2005., u prošloj je godini ubrzana za dodatna 1,3 postotna boda. To je najsnažniji rast državne potrošnje ostvaren u četverogodišnjem razdoblju, a bio je potaknut uglavnom izdacima za dobra i usluge krajem 2006. godine, što se može povezati s korištenjem sredstava pretpristupnih fondova. Slično kao i u prethodnoj godini, naknade za zaposlene u javnoj upravi, uključujući otpremnine, u 2006. godini slabije su poticale rast ukupne državne potrošnje. Originalni podaci MF-a o rashodima konsolidirane opće države upućuju na to da se ubrzanje rasta implicitnog deflatora državne potrošnje u 2006. ponajviše oslanjalo na fiskalna kretanja ostvarena u prvoj polovini godine, a koja su u tom razdoblju bila podjednako poticana dinamikom rashoda za plaće kao i dinamikom rashoda za financiranje međufazne potrošnje. Tako je u cijeloj 2006. ostvaren natprosječno visok rast implicitnog deflatora državne potrošnje od 4,3%, koji je podržavao rast implicitnog deflatora BDP-a koji je bio veći od postotne promjene potrošačkih cijena.

Investicije u fiksni kapital bile su u 2006. godini glavni generator gospodarskog rasta. U promatranom razdoblju te su investicije rasle po stopi od 10,9% pridonijevši formiranju ukupnog BDP-a 3,2 postotna boda. To je bila najsnažnija dinamika investicija od 2003. godine kad su rasle iznimno brzo, po stopi gotovo od 25,0%, i to zbog kulminacije investicijskog ciklusa u cestogradnji. Tijekom 2004. i 2005. godine investicijska se aktivnost odvijala mnogo umjerenijim tempom, a u 2006. godini došlo je do preokretanja toga trenda, isključivo zbog izrazitoga ubrzanja rasta kapitalnih ulaganja u privatnom sektoru. Navedena kretanja mogu se povezati i s ekspanzijom radova na zgradama u tom razdoblju. Usklađena kretanja investicija u fiksni kapital i bruto dodane vrijednosti građevinarstva potvrđuju veliku važnost investicija u građevinske objekte, na koje otpada najveći dio ukupnih investicija u dugotrajnu imovinu.

Prošlogodišnje jačanje domaće potražnje, posebice investicijske potrošnje, potaknulo je i mnogo brži rast robnog uvoza u odnosu na 2005. godinu. Ubrzanje rasta uvoza industrijskih

5 Polugodišnja usklađivanja mirovina, koja se prema novom Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (NN, br. 92/2005.) provode na osnovi prosječne polugodišnje stope promjene indeksa potrošačkih cijena i prosječne realne bruto plaće, bila su u 2006. nešto veća nego u 2005. godini.

6 Više informacija o izvorima i uporabi dohotka stanovništva u 2006. godini pružit će rezultati DZS-ove ankete o potrošnji kućanstava koja će biti objavljena u srpnju 2007. godine (potpuni podaci, predviđa se, bit će objavljeni u siječnju 2008.).

proizvoda bilo je, prema nominalnim podacima DZS-a o robnoj razmjeni, ponajviše generirano znatnim porastom potražnje za kapitalnim i intermedijarnim proizvodima, koji čine gotovo dvije trećine robnog uvoza. Oporavak dinamike robnog izvoza, koja je nadmašila rast robnog uvoza, pridonio je ublažavanju neravnoteže u robnoj razmjeni tijekom toga razdoblja. Međutim, dok su na strani izvoza i razmjena robe i razmjena usluga bile podjednako značajne, na strani uvoza dominantna je bila upravo kategorija uvoz robe. Takva struktura razmjene razlog je nešto sporijega nominalnog rasta ukupnog izvoza u odnosu na uvoz tijekom prošle godine, iako je tada ostvaren i brži rast izvoza samih usluga u odnosu na njihov uvoz.

Slična kretanja u međunarodnoj razmjeni u 2006. godini mogu se primijetiti i kad se izvoz odnosno uvoz robe i usluga izraze u stalnim cijenama. Prema tromjesečnom obračunu BDP-a realni rast izvoza robe i usluga u 2006. bio je za 6,9% veći nego u 2005. godini kad je njegov rast iznosio 4,6%. Time se doprinos inozemne komponente agregatne potražnje formiranju ukupnoga BDP-a povećao za više od jednoga postotnog boda. Potaknut spomenutim kretanjima na domaćem tržištu realni je rast uvoza robe i usluga u 2006. godini (7,3%) bio brži od rasta izvoza, te je rezultirao negativnim doprinosom neto inozemne potražnje ukupnom BDP-u od 1,1 postotnog boda.

Tijekom 2006. godine usporavanje realnog rasta moglo se uočiti jedino kod kategorije promjena zaliha, koja je, za razliku od ostvarenja u prethodnoj godini, najmanje pridonosila realnom rastu BDP-a. Stvarno kretanje te kategorije teško je precizno procijeniti s obzirom na to da ona sadržava statističku diskrepanciju. Ipak, ostali raspoloživi pokazatelji kretanja zaliha u gospodarstvu (zalihe gotovih proizvoda u industriji te zalihe trgovačke robe u veleprodaji i maloprodaji)⁷ donekle potvrđuju tendencije zabilježene u obračunu BDP-a. Pritom ostvareni rast promjene zaliha donekle odražava i porast poslovnog optimizma te potrebe tekuće proizvodnje i investicija u tijeku, pa je stoga moguće da znatno sporiji rast promjene zaliha u tom razdoblju ipak upućuje na relativnu uravnoteženost dinamike ukupne potražnje i ponude.

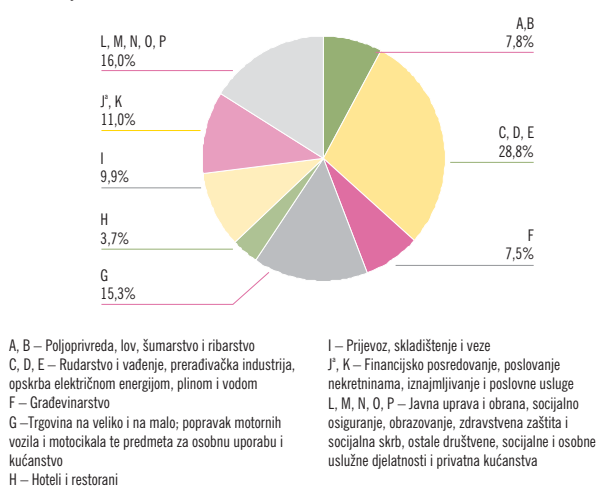
1.2.2. Proizvodnja

Procjena tromjesečnog obračuna bruto domaćeg proizvoda prema proizvodnoj metodi pokazuje da je bruto dodana vrijednost u 2006. godini bila realno za 4,8% veća nego godinu prije kad je njezin rast bio nešto sporiji (4,1%). Ostvarenom rastu BDV-a u 2006. godini najveći doprinos dale su uslužne djelatnosti (2,6 postotnih bodova), a potom proizvodne djelatnosti (2,2 postotna boda), pri čemu su se pojedinačno istaknuli doprinosi industrije, financijskog posredovanja, prijevoza i veza te građevinarstva.

Promatraju li se promjene u agregatnoj proizvodnji, slična struktura izvora gospodarskog rasta može se uočiti i u 2005. godini, iako je u odnosu na 2005. godinu u prošloj godini kod proizvodnih djelatnosti ostvaren intenzivniji rast dodane vrijednosti (posebice kod građevinarstva) nego kod uslužnih djelatnosti.

Prema originalnim podacima MF-a i DZS-ovom obračunu BDP-a u tekućim cijenama vidljivo je da su tijekom 2006. pozitivna kretanja u realnom sektoru gospodarstva bila praćena snažnijim rastom neto indirektnih poreza u odnosu na prethodnu godinu. Takva fiskalna kretanja mogu se objasniti očekivanim djelovanjem poreznog mehanizma u razdoblju ubrzane gospodarske aktivnosti. Iz obračuna BDP-a u stalnim cijenama za 2006. godinu proizlazi da dinamika poreza na proizvode umanjjenih za

Slika 1.11. Bruto dodana vrijednost po djelatnostima u 2006. tekuće cijene

⁷ Umanjeno za indirektno mjerene usluge financijskog posredovanja
Izvor: DZS

⁷ Navedeni proizvodi obuhvaćaju više od polovine ukupnih zaliha u gospodarstvu, dok se preostali dio zaliha većinom odnosi na zalihe sirovina i materijala.

subvencije⁸ nije jako zaostajala za dinamikom ukupne dodane vrijednosti, pa je rast BDP-a u prošloj godini bio podjednako snažan kao i rast BDV-a.⁹ Prema istom su izvoru neto indirektni porezi realno ipak nešto sporije rasli nego u 2005. godini, na što su mogli utjecati privremeni podaci o BDP-u za posljednje dvije godine te kretanje odgovarajućih deflatora.

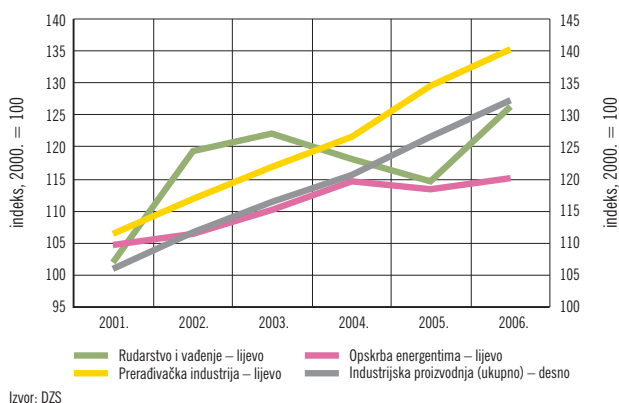
Industrija

Na razini cijele 2006. godine BDV industrije bio je realno za 4,7% veći nego 2005. godine kad je, kao i prethodnih godina, rastao ipak nešto brže (po stopama većim od 5,0%). Usporavanje rasta BDV-a te gospodarske djelatnosti može se djelomično objasniti baznim učinkom zbog iznimno visoke razine proizvodnje zabilježene u drugom tromjesečju 2005. godine. Taj podatak vjerojatno odražava i utjecaj pogreške u statističkom mjerenju (tzv. *outlier*), a koji je donekle mogao biti pojačan razlikom u broju radnih dana (u prošloj godini bio je jedan radni dan manje nego u 2005.). Ostvarena kretanja u 2006. godini bila su usklađena s kretanjem fizičkog obujma industrijske proizvodnje koji se u odnosu na godinu prije povećao za 4,5%. Njegove su fluktuacije tijekom godine uglavnom pratile dinamiku dodane vrijednosti.

Čini se da je oporavak dinamike domaće i inozemne potražnje u 2006. bio dovoljno snažan da se odrazi i na smanjenje zaliha gotovih industrijskih proizvoda, nakon izražene tendencije njihova kumuliranja tijekom 2004. i 2005. godine. To potvrđuju DZS-ovi podaci o promjenama u domaćoj proizvodnji i robnoj razmjeni. Promatrano prema Glavnim industrijskim grupacijama (GIG)¹⁰ jačanje potražnje za industrijskim proizvodima bilo je podjednako zamjetljivo kod potrošačkih dobara, kao i kod dobara namijenjenih investicijskoj potrošnji.

Promatra li se prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD), rast prerađivačke industrije, koja čini glavni- nu ukupne industrijske proizvodnje, u 2006. iznosio je 4,5%. Najsnažniji rast proizvodnje bio je ostvaren u području rudarstva i vađenja (10,3%) što se može povezati s povećanim obujmom građevinskih radova. Kretanja u području opskrba energentima imala su stagnantna obilježja.

Slika 1.12. Fizički obujam industrijske proizvodnje

Građevinarstvo

Čini se da je usporavanjem rasta BDV-a djelatnosti građevinarstva tijekom 2005. godine završen puni akcelerijski ciklus građevinske aktivnosti, potican u svojoj ekspanzivnoj fazi ponajviše državnim ulaganjima u cestovnu infrastrukturu, te da je u prošloj godini započelo ponovno ubrzavanje rasta građevinskih radova. Tako je na razini cijele 2006. godine BDV te djelatnosti bio za 8,2% veći u odnosu na godinu prije, što znači da je rast ubrzan za cijelih 6,0 postotnih bodova.

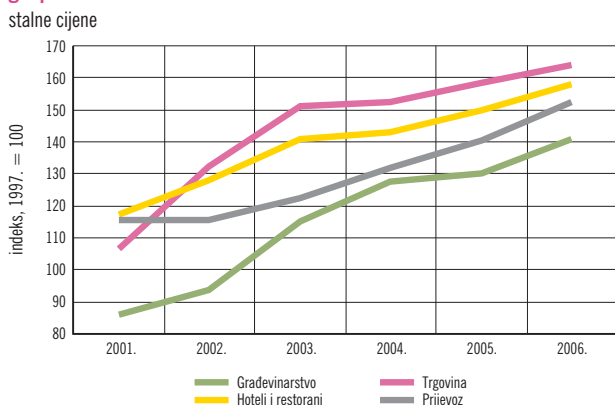
Zanimljivo je da su u tom razdoblju u snažnom porastu istodobno bili radovi na zgradama kao i radovi u cestogradnji, posebice u drugom dijelu godine. Prošlu je godinu obilježilo i di-

⁸ Podaci MF-a o rashodima opće države za 2006. godinu pokazuju da su u tom razdoblju subvencije poduzećima u privatnom sektoru snažno porasle, dok su se subvencije poduzećima u javnom sektoru smanjile u odnosu na 2005. godinu.

⁹ Prihodi od prodaje proizvoda i usluga, nakon isključivanja prihoda od poreza na proizvode i pribiranja vrijednosti primljenih subvencija, iskazani su u tzv. bazičnim cijenama. Obračun BDP-a prema proizvodnoj metodi provodi se zbrajanjem bruto dodanih vrijednosti svih gospodarskih djelatnosti uvećanih za poreze na proizvode i umanjenih za subvencije. DZS ne uključuje kategoriju poreza na proizvode umanjenih za subvencije u obračun BDP-a u stalnim cijenama, pa se ta vrijednost može dobiti kao rezidual BDP-a i BDV-a izraženih u stalnim cijenama iz 1997. godine.

¹⁰ DZS od 2006. godine primjenjuje nove definicije za agregate GIG-a radi usklađivanja sa statističkim standardima EU (GIG 2001.). Revidirane povijesne serije indeksa fizičkog obujma industrijske proizvodnje za pojedine agregate GIG-a dostupne su od siječnja 1997. godine.

Slika 1.13 Bruto dodana vrijednost u odabranim djelatnostima gospodarstva

Izvor: DZS

namiziranje stambenih kredita, koji su u tom razdoblju nominalno premašili rast od 30,0%. Posljednji je put tako snažna potražnja za stambenim kreditima ostvarena u 2003. godini kad je stopa promjene BDV-a promatrane djelatnosti iznosila više od 20,0%. Pozitivnim kretanjima u građevinarstvu tijekom prošle godine nedvojbeno su pogodovale i povoljne vremenske prilike.

Usprkos razdobljima vrlo snažnoga rasta BDV-a djelatnosti građevinarstva u proteklom je srednjoročnom razdoblju taj rast prosječno ipak zaostajao za rastom dodane vrijednosti većine uslužnih djelatnosti.

Trgovina

BDV djelatnosti trgovine tijekom 2006. godine rastao je po stopi od 3,4%, približno jednakim intenzitetom kao

i osobna potrošnja. Takav rast te važne uslužne djelatnosti pridonio je formiranju ukupnog BDV-a s 0,5 postotnih bodova. Blagi oporavak realne dinamike osobne potrošnje, praćen jačanjem inozemne potražnje za potrošačkim dobrima, nije uspio potaknuti ubrzanje rasta dodane vrijednosti te djelatnosti.

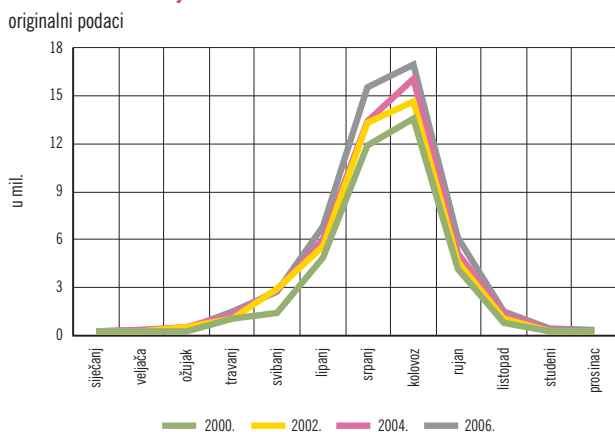
Promatrano prema tromjesečjima osobna je potrošnja rasla po godišnjim stopama od 4,0% u prvom, 2,1% u drugom, 3,9% u trećem te 4,1% u posljednjem tromjesečju 2006. godine. Usporavanje njezina rasta na godišnjoj razini tijekom drugog tromjesečja posljedica je učinka baznog razdoblja s obzirom na to da je rast osobne potrošnje ostvaren u istom razdoblju 2005. godine bio visok (4,4%). Sezonski prilagođeni podaci upućuju na kontinuirani rast razine te kategorije agregatne potražnje tijekom 2006. godine.

Ugostiteljstvo

Prema tromjesečnoj procjeni BDP-a rast BDV-a djelatnosti hotela i restorana u 2006. godini bio je blago ubrzan u odnosu na godinu prije te je iznosio 5,2%. Stoga je i doprinos te djelatnosti rastu ukupnog BDV-a u 2006. ostao nepromijenjen u odnosu na 2005. godinu kad je iznosio 0,2 postotna boda.

Takva ostvarenja djelomice su odraz kretanja u turizmu, čiji direktni i indirektni učinci, prisutni u drugim djelatnostima, nadmašuju spomenuti skroman utjecaj ugostiteljstva na formiranje BDP-a u cjelini. Ostvarena kretanja smjerom su pratila promjene u prihodima od turizma koje bilježi platna bilanca za 2006. godinu. Međutim, dinamika fizičkih pokazatelja turističkih ostvarenja, kao što su noćenja i dolasci turista, bila je umjerenija nego godinu prije. Rast dolazaka turista u 2006. godini iznosio je 3,1%, dok je rast noćenja turista u istom razdoblju iznosio 3,9%.

Slika 1.14. Noćenja turista

Tijekom 2006. godine zabilježen je mnogo brži rast individualnih dolazaka i noćenja turista (uglavnom stranih gostiju) u odnosu na ostvarenja u 2005. godini, dok je prosječan broj noćenja po dolasku ostao jednak onome u godini prije (5,1). Vrijedi naglasiti da je tijekom prošle godine nastavljen trend produljenja turističke sezone, što može odražavati promjene u preferencijama domaćih i stranih gostiju, no može upućivati i na promjene kvalitete na strani ponude.

U cijeloj 2006. godini najviše noćenja ostvarili su, kao i prethodnih godina, strani turisti iz Njemačke (23,4%), zatim Italije (11,6%) i Slovenije (11,2%) te iz Austrije

(8,7%) i Češke (8,3%). Istodobno je nastavio rasti udio noćenja gostiju iz drugih zemalja u strukturi ukupno ostvarenih noćenja (ta je tendencija bila posebno izražena u 2005. godini). Međutim, za razliku od kretanja primijećenih u 2005., tijekom prošle godine zaustavljen je trend smanjivanja broja noćenja turista iz Austrije i Slovenije. Što se tiče gostiju iz istočnoeuropskih i izvanoeuropskih zemalja, u 2006. godini ostvaren je uglavnom snažan rast broja njihovih dolazaka i noćenja.

Prijevoz i veze

Kod djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza u 2006. godini zabilježeno je znatno ubrzanje rasta BDV-a. Dodana vrijednost te brzorastuće gospodarske djelatnosti bila je u prošloj godini za 8,5% veća nego u 2005. godini kad je rast BDV-a bio manji za 2 postotna boda. Doprinos prijevoza, skladištenja i veza realnom rastu ukupnog BDV-a iznosio je u 2006. godini 0,8 postotnih bodova te je tako zaostajao samo za iznimno visokim doprinosima koje su dali industrija i financijsko posredovanje.

Prema fizičkim podacima DZS-a o transportu i komunikacijama 2006. godina druga je zaredom godina u kojoj se može primijetiti ubrzanje rasta broja prevezenih putnika i prijevoza robe, a pozitivna kretanja u ovoj gospodarskoj djelatnosti tijekom te godine potvrđuju i standardizirani pokazatelji (ostvoreni putnički i tonski kilometri). U području poštanskih i telekomunikacijskih usluga posljednjih se godina bilježi vrlo dinamičan rast aktivnosti, ponajviše kad je riječ o mobilnim telekomunikacijama. Tako je broj utrošenih minuta u pokretnoj telefonskoj mreži prošle godine bio za 46,3% veći nego godinu dana prije, dok se broj utrošenih minuta u nepokretnoj mreži smanjio gotovo za 14,0%. Takva su kretanja posljedica i supstitucije telekomunikacijskog prometa u fiksnoj prometu u mobilnim mrežama, podržan stalnim jačanjem konkurencije na tržištu mobilnih telekomunikacija.

Gospodarska aktivnost u prvom tromjesečju 2007. godine

Recentni gospodarski pokazatelji dostupni na mjesečnoj razini upućuju na nastavak pozitivnih kretanja u realnom sektoru gospodarstva u 2007. godini.

Prema sezonski i kalendarski prilagođenim podacima u prvom tromjesečju ove godine ostvaren je snažan godišnji rast fizičkog obujma industrijske proizvodnje, i to po stopi od 8,0%, pri čemu je najsnažniji rast zabilježen u ožujku (11,0%). Ostvarena kretanja poticalo je ponajprije jačanje domaće potražnje za investicijskim i potrošačkim dobrima, koje se odrazilo i na rast uvoza kao i na proizvodnju tih proizvoda. Slabljenje inozemne potražnje za proizvodima domaće industrije rezultiralo je stvaranjem viškova, ponajviše potrošačkih dobara i energenata, pa je tendencija kumuliranja zaliha gotovih proizvoda u industriji, zamjetljiva od druge polovine 2006. godine, nastavljena i u prva tri mjeseca 2007. godine.

Promatrano prema NKD-u snažna dinamika industrijske proizvodnje određena je uglavnom pozitivnim kretanjima u prerađivačkoj industriji. Isključe li se sezonski čimbenici, proizvodnju u cijeloj prerađivačkoj industriji tijekom prvog tromjesečja ove godine karakterizirao je rast veći od 10,0% na godišnjoj razini. Taj je rast u promatranom razdoblju bio vrlo disperziran, a negativna su kretanja zabilježena samo u kemijskoj industriji, vjerojatno zbog zadovoljavanja potražnje za tim proizvodima postojećim zalihama. Kod opskrbe energentima nastavljeno je smanjenje obujma proizvodnje, vidljivo tijekom cijele prošle godine. Neočekivano topla zima djelomično objašnjava negativne tendencije zabilježene u tom segmentu industrije, no uskoro se može očekivati oživljavanje njezine proizvodnje. S druge strane, najsnažniji rast tijekom promatranog razdoblja zabilježen je u području rudarstva i vađenja, u kojem je proizvodnja bila za 13,3% veća nego u istom razdoblju lani. Tako se i u 2007. nastavlja tendencija kontinuiranog rasta proizvodnje u tom području industrije, prisutna od sredine 2005. godine što je u skladu s ostvarenim jačanjem investicijske aktivnosti na početku godine i nastavkom pozitivnih trendova u građevinarstvu.

Mjerena odrađenim satima na gradilištima, građevinska je aktivnost u prva dva mjeseca 2007. godine snažno rasla. Ubrzani rast ostvaren je i kod radova na zgradama i kod radova na ostalim građevinama, a godišnje stope njihova rasta bile su vrlo visoke (12,3% odnosno 8,6%). Pozitivna kretanja u građevinarstvu mogu se očekivati i u sljedećem razdoblju, posebice u stanogradnji, na što upućuju izrazit porast vrijednosti neto narudžbi za takvu vrstu radova krajem 2006. kao i snažan rast stambenih kredita na kraju prošle i na početku ove godine.

Tijekom prva dva mjeseca 2007. realni promet u trgovini na malo prosječno je rastao po stopi od 6,3% na godišnjoj razini. Tako je početkom 2007. godine nastavljena tendencija ubrzavanja rasta maloprodaje, zamjetljiva od sredine 2006. godine, što potvrđuju i podaci o porastu prihoda od PDV-a kao i pozitivna kretanja raspoloživog dohotka kućanstava na početku godine. Moguće je da to ubrzavanje rasta maloprodaje u odnosu na posljednje tromjesečje 2006. djelomice posljedica učinka promjene uzorka u statističkom praćenju prometa u trgovini na malo.¹¹ Ako se isključi trgovina motornim vozilima i motociklima, tijekom promatranog razdoblja rast prometa u maloprodaji na godišnjoj je razini bio nešto sporiji te je iznosio 5,4%.

Početak 2007. godine bio je, prema dostupnim fizičkim pokazateljima, obilježen vrlo dobrim ostvarenjima u turizmu. Dinamika rasta noćenja turista tijekom prvog tromjesečja 2007. tek je blago zaostajala za dinamikom s kraja 2006., dok su se dolasci turista dodatno ubrzali. Tako su u promatranom razdoblju domaći i strani turisti ostvarili 7,2% više noćenja odnosno 14,4% više dolazaka nego u istom razdoblju 2006. godine. Zanimljivo je primijetiti da su dolasci i noćenja stranih gostiju tijekom toga razdoblja bili u snažnom porastu neovisno o tipu dolaska (individualnom ili organiziranom), dok se isto može tvrditi samo za one domaće goste čiji je dolazak bio individualan. Promatra li se struktura gostiju prema zemlji njihova prebivališta, najviše noćenja ostvarili su gosti iz Austrije, Italije, Njemačke, Slovenije te Bosne i Hercegovine.

1.2.3. Tržište rada

Prema originalnim podacima i podacima iz kojih su isključeni sezonski učinci broj se registriranih nezaposlenih osoba u 2006. godini smanjio. Na kraju prošle godine u evidenciji HZZ-a bile su registrirane 293.153 nezaposlene osobe ili za 14.698 (4,8%) osoba manje nego na kraju 2005. godine. Prosječna stopa registrirane nezaposlenosti u 2006. godini iznosila je 16,6% i bila je za 1,3 postotna boda manja od prosječne stope za 2005. godinu.

Prema podacima DZS-a u 2006. godini bilo je prosječno zaposleno 1.467.876 osoba što je za 47.302 osobe ili 3,3% više nego u 2005. godini. To je najsnažniji rast ukupne zaposlenosti još od 1998. godine. U prošloj je godini ostvaren rast realnih bruto i neto plaća te je godišnja stopa rasta prosječne realne neto plaće isplaćene u 2006. iznosila 1,7%, dok je prosječna realna bruto plaća rasla po godišnjoj stopi od 2,7%.

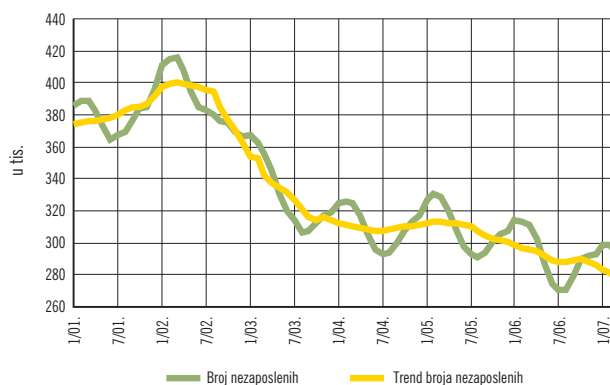
Zaposlenost i nezaposlenost

Sezonski prilagođeni podaci upućuju na smanjenje registrirane nezaposlenosti u 2006. godini prosječno za 17,2 tisuće ili 5,6% u odnosu na godinu prije. Smanjenju registrirane nezaposlenosti u prošloj godini najviše je pridonijelo intenzivno smanjenje broja nezaposlenih tijekom drugoga i trećeg tromjesečja. U skladu s kretanjem broja nezaposlenih prosječna stopa registrirane nezaposlenosti u 2006. godini iznosila je, kako je navedeno, 16,6%. U odnosu na kraj prethodne godine stopa registrirane nezaposlenosti bila je na kraju 2006. manja za 1,1 postotni bod te je iznosila 16,7%.

¹¹ U siječnju 2007. promijenjena je metodologija statističkog praćenja i izračuna indeksa realnog prometa u trgovini na malo. Promijenjen je okvir za uzorak i njegova stratifikacija, ali i način deflacioniranja nominalnog prometa u trgovini na malo, zbog čega je revidirana i povijesna serija od 2000. godine. Treba istaknuti da korekcije u povijesnoj seriji nastale zbog te revizije nisu jako utjecale na njezinu godišnju dinamiku.

Detaljniji uvid u strukturu priljeva u evidenciju nezaposlenih HZZ-a i odljeva iz te evidencije upućuje na to da je u pozadini godišnjeg pada registrirane nezaposlenosti u 2006. godini bilo povećanje odljeva, odnosno povećanje broja zaposlenih osoba iz evidencije HZZ-a. Promatra li se na mjesečnoj razini, u prošloj se godini prosječno zaposlilo 12,5 tisuća osoba iz evidencije HZZ-a a to je za 714 osoba ili 6,1% više nego u 2005. Osim zapošljavanja iz evidencije HZZ-a, odljevi uključuju i brisanje iz te evidencije iz drugih razloga osim zapošljavanja, primjerice zbog neredovitog prijavljivanja, nepoštivanja zakonskih odredaba, odjave s evidencije, odsluženja vojnog roka, umirovljenja, promjene statusa i sličnoga. Broj osoba brisanih iz evidencije tijekom 2006. godine zadržao se na niskoj razini koja se nije znatnije mijenjala još od kraja 2004. godine.

1.15. Nezaposleni u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Izvor: HZZ

S druge strane, nakon smanjenja priljeva u evidenciju HZZ-a tijekom 2005. godine (5,4% na godišnjoj razini), u 2006. godini prosječno su se na mjesec u evidenciju prijavile 19,4 tisuće osoba što je za 92 osobe ili 0,5% više nego u 2005. godini. Od ukupnog broja novoprijavljenih njih 74,6% imalo je prethodno radno iskustvo, a najviše ih je evidentirano iz djelatnosti hotela i restorana, trgovine na veliko i na malo te iz područja prerađivačke industrije. Iako je u drugom tromjesečju prošle godine ostvaren najmanji zabilježeni priljev u evidenciju još od 2003. godine, porast priljeva koji je uslijedio tijekom druge polovine 2006. godine bio je intenzivniji te je pridonio povećanju broja novoprijavljenih osoba u evidenciju u 2006. u odnosu na 2005. godinu.

Tablica 1.1. Priljevi u evidenciju nezaposlenih HZZ-a i odljevi iz evidencije

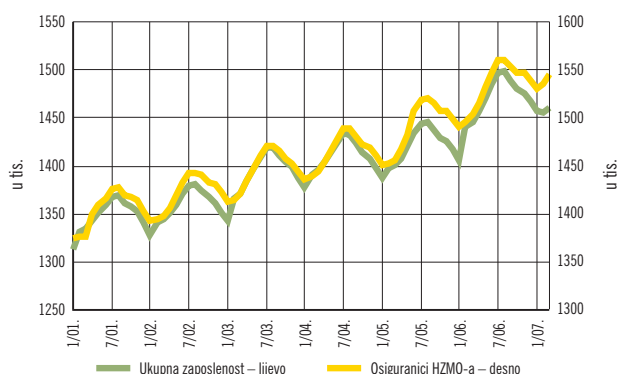
stopa promjene u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, u postocima

	I. – VI. 2006.	VII. – XII. 2006.	2006.	Udio u ukupnom toku		
	I. – VI. 2005.	VII. – XII. 2005.	2005.	I. – VI. 2006.	VII. – XII. 2006.	2006.
Novoprijavljeni						
1. Prema vrsti ulaska u nezaposlenost:	-9,2	8,9	0,5	100,0	100,0	100,0
– izravno iz radnog odnosa	-6,1	7,0	1,0	59,9	58,7	59,2
– iz individualne poljoprivrede ili nekoga drugog oblika rada	-7,5	5,5	-0,9	0,9	0,8	0,8
– izravno iz redovitog školovanja	-8,8	15,3	10,1	4,6	15,4	10,9
– iz neaktivnosti	-14,3	9,8	-3,7	34,6	25,1	29,1
2. Prema prethodnom radnom iskustvu:	-9,2	8,9	0,5	100,0	100,0	100,0
– prvi put traže zaposlenje	-15,4	12,5	0,6	21,7	28,0	25,4
– bili zaposleni	-7,3	7,5	0,4	78,3	72,0	74,6
Odljevi iz evidencije	2,7	2,3	2,5	100,0	100,0	100,0
– zaposleni iz evidencije	3,9	8,9	6,1	63,3	56,9	60,3
– brisani iz evidencije iz drugih razloga osim zapošljavanja	0,7	-5,4	-2,5	36,7	43,1	39,7

Izvor: HZZ

U skladu s podacima o broju zaposlenih iz evidencije HZZ-a podaci DZS-a o broju zaposlenih i podaci o broju osiguranika HZMO-a upućuju na snažan rast ukupne zaposlenosti u 2006. godini. Broj osiguranika HZMO-a, koji je dobar kratkoročni pokazatelj zaposlenosti, rastao je u 2006. godini po stopi od 2,8%, što je bilo za 1 postotni bod više od stope rasta ostvarene u prethodnoj godini. Prema konačnim podacima DZS-a u prošloj je godini bilo prosječno 1.467,9 tisuća zaposlenih osoba, što je za 47,3 tisuće osoba ili 3,3% više nego u 2005. godini. To je najsnažniji rast ukupne zaposlenosti još od 1998. godine. Povećanju ukupne zaposlenosti tijekom 2006. godine pridonijela je zaposlenost u pravnim osobama, kod koje se godišnja stopa rasta povećala s 0,9% u 2005. na 4,2% u 2006. godini, dok je usporavanje rasta zabilježeno kod obrta i slobodnih profesija (s 2,5% u 2005. na 1,7% 2006. godini). Pad broja individualnih poljoprivrednika u 2006. godini (8,5%) bio je sporiji nego u 2005. (9,9%), pa je i ta komponenta ukupne zaposlenosti pridonijela ubrzanju njezina rasta. Promatrajući razdiobu ukupne zaposlenosti po djelatnostima NKD-a, jedino područje kod kojega je ostvarena negativna godišnja stopa promjene zaposlenosti u 2006. godini bila je opskrba električnom energijom, plinom i

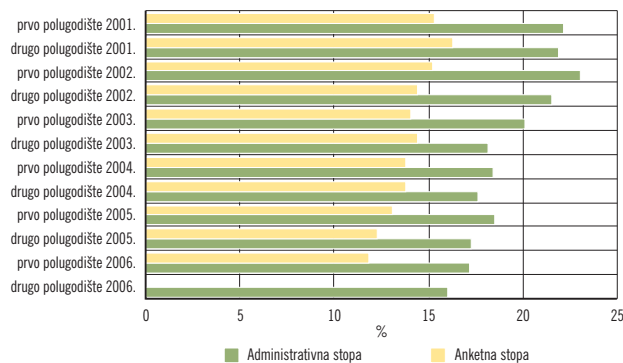
1.16. Ukupno zaposleni prema administrativnim izvorima i HZMO-u

Izvor: DZS

osoba iznosio je 1548 tisuća ili za 18 tisuća osoba (1,1%) manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Smanjenju zaposlenosti u prvom polugodištu 2006. najviše je pridonijelo smanjenje zaposlenosti u poljoprivredi i malo manje u javnoj upravi, a anketna stopa zaposlenosti također je pala na 42,6% (s 43,3% u 2005. godini). Kod anketne stope nezaposlenosti nastavljen je trend smanjivanja započet još 2001. godine, te je u prvom polugodištu 2006. godine ta stopa iznosila 11,8% što je za 0,9 postotnih bodova manje nego u prethodnoj godini. Anketni pokazatelji za drugo polugodište 2006. godine nisu još raspoloživi, a objavljivanje tih podataka očekuje se u svibnju 2007. godine. Realno je pretpostaviti da će anketni pokazatelji zaposlenosti i nezaposlenosti za drugo polugodište 2006. godine potvrditi trendove smanjenja nezaposlenosti, povećanja zaposlenosti kao i smanjenja anketne stope nezaposlenosti na koje upućuju administrativni pokazatelji HZZ-a i DZS-a.

1.17. Administrativna i anketna nezaposlenost

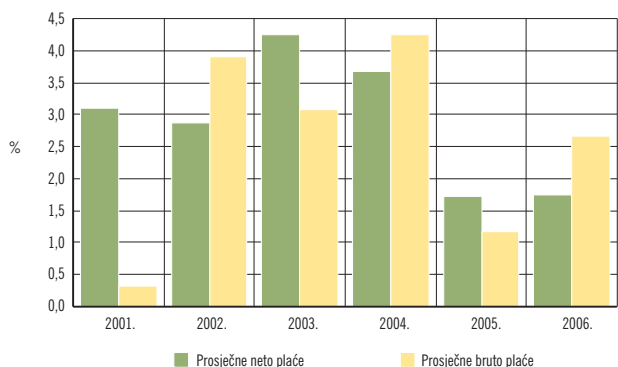
Izvor: DZS

Godišnja stopa rasta prosječne realne bruto plaće isplaćene u 2006. godini iznosila je 2,7% što je rast više nego dvostruko brži od onoga ostvarenog u 2005. godini. Prosječna realna neto plaća, zbog djelovanja porezne progresije, rasla je po nižoj godišnjoj stopi od 1,7% što je jednako ostvarenom godišnjem rastu u 2005. godini. Dinamika prosječne realne bruto odnosno neto plaće isplaćene u 2006. bila je određena dinamikom prosječne nominalne bruto odnosno neto plaće, a manjim dijelom i godišnjim rastom indeksa potrošačkih cijena zabilježenim u istom razdoblju.

Plaće i troškovi rada

Godišnja stopa rasta prosječne realne bruto plaće isplaćene u 2006. godini iznosila je 2,7% što je rast više nego dvostruko brži od onoga ostvarenog u 2005. godini. Prosječna realna neto plaća, zbog djelovanja porezne progresije, rasla je po nižoj godišnjoj stopi od 1,7% što je jednako ostvarenom godišnjem rastu u 2005. godini. Dinamika prosječne realne bruto odnosno neto plaće isplaćene u 2006. bila je određena dinamikom prosječne nominalne bruto odnosno neto plaće, a manjim dijelom i godišnjim rastom indeksa potrošačkih cijena zabilježenim u istom razdoblju.

1.18. Prosječne realne plaće godišnje stope promjene

Izvor: DZS

vodom. Unatoč tome u industriji je ostvaren pozitivan godišnji rast zaposlenosti od 1,7%, kao i u javnoj upravi (uključujući obrazovanje te zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb). Djelatnosti kod kojih je ostvaren najveći rast zaposlenosti su poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge (9,1 tisuća ili 10,1%), građevinarstvo (10,1 tisuća ili 8,4%) te hoteli i restorani (5,3 tisuće ili 6,5%).

Najznačajniji pozitivan doprinos rastu prosječne realne bruto plaće u 2006. godini dala je prerađivačka industrija (0,9%) zbog veličine svoga udjela. Više godišnje stope rasta zabilježene su u poljoprivredi (7,7%), poslovanju nekretninama, iznajmljivanju i poslovnim uslugama, rudarstvu i vađenju (5,0%) te prerađivačkoj industriji (4,1%). Plaće u javnoj upravi i industriji slijedile su opće tendencije realnih plaća, pa se rast prosječne realne bruto plaće u javnoj upravi (uključujući obrazovanje te zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb) ubrzao s 0,03% u 2005. na 1,5% u 2006. godini. Rast se realnih bruto plaća u industriji ubrzao na godišnjoj razini s 2,0% u 2005.

na 3,8% u 2006. godini. Rast proizvodnosti rada u industriji, mjeren dinamikom BDV-a industrije, u stalnim cijenama, po zaposlenom, usporen je sa 6,1% u 2005. na 3,0% u 2006. godini, promatrano na godišnjoj razini. Takva godišnja stopa rasta proizvodnosti rada u industriji uglavnom odražava snažan porast zaposlenosti do kojeg je došlo u 2006. godini. Dinamika realnih plaća i proizvodnosti rada upućuje na to da cjenovni pritisci koji su dolazili s tržišta rada u 2006. godini nisu bili izraziti.

Tržište rada u prvom tromjesečju 2007. godine

Razina registrirane nezaposlenosti smanjila se u veljači, a potom i u ožujku 2007. godine. Tako su na kraju ožujka bile registrirane 291.642 nezaposlene osobe. Sezonski korigirani podaci o registriranoj nezaposlenosti također upućuju na smanjenje nezaposlenosti: na kraju ožujka bila je za 18.931 (6,4%) nezaposlena osoba manje nego na kraju ožujka 2006. godine. Do smanjenja razine registrirane nezaposlenosti došlo je zato što se smanjio broj novoprijavljenih osoba u evidenciju HZZ-a, ali i zato što se znatno povećao broj zaposlenih osoba iz te evidencije. Stopa registrirane nezaposlenosti u ožujku je iznosila 16,6% i bila je za 1,1 postotni bod manja nego u istom mjesecu 2006. godine.

S druge strane zaposlenost je u siječnju 2007. godine, prema konačnim podacima DZS-a, rasla po godišnjoj stopi od 3,6%. Lom u seriji ukupne zaposlenosti, nastao zbog privremenosti podataka DZS-a počevši s veljačom ove godine, otežava tumačenje dinamike zaposlenosti na početku 2007. godine. Podaci o broju osiguranika HZMO-a upućuju na nastavak rasta zaposlenosti.

Na ostvareni godišnji rast prosječne realne bruto i prosječne realne neto plaće isplaćene u ožujku utjecalo je usporavanje rasta nominalnih bruto i neto plaća te rast potrošačkih cijena, koje su se u tom razdoblju blago povećale. Prosječna realna bruto plaća isplaćena u ožujku rasla je po godišnjoj stopi od 4,7%, dok je prosječna realna neto plaća, zbog djelovanja porezne progresije, rasla po nižoj godišnjoj stopi od 3,7%.

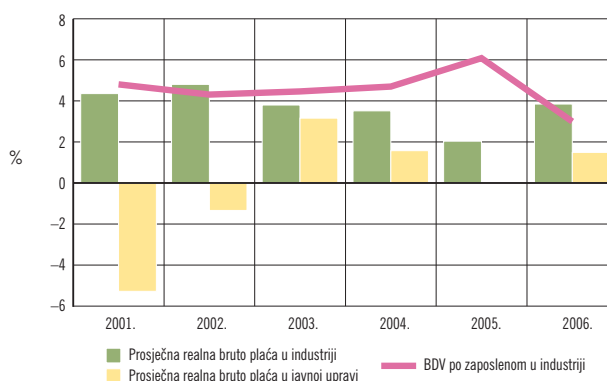
1.2.4. Cijene i tečaj

Cijene

Svi osnovni pokazatelji kretanja cijena u Hrvatskoj potvrđuju usporavanje njihova rasta u 2006. godini. Prosječna godišnja stopa promjene indeksa potrošačkih cijena smanjila se za 0,1 postotni bod, i to s 3,3% zabilježenih u 2005. na 3,2% u 2006. godini. Temeljna inflacija, u čiji se izračun ne uključuju poljoprivredni proizvodi i proizvodi čije se cijene reguliraju administrativno, ostala je nižom od ukupne inflacije potrošačkih cijena, a njezina prosječna godišnja stopa promjene smanjila se s 3,1% u 2005. na 2,5% u 2006. godini. Smanjene su i cijene pri proizvođačima, pa se prosječna godišnja stopa promjene indeksa cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima smanjila s 3,0% zabilježenih u 2005. na 2,9% u 2006. godini.

1.19. Bruto plaća i BDV po zaposlenom

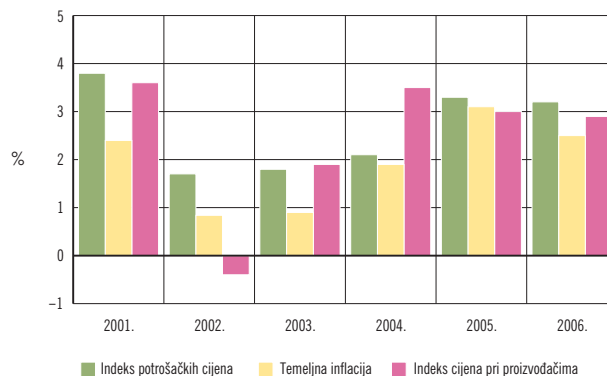
godišnje stope promjene

Izvor: Izračun na temelju podataka DZS-a

1.20. Indeks potrošačkih cijena, temeljna inflacija i indeks cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

prosječne godišnje stope promjene

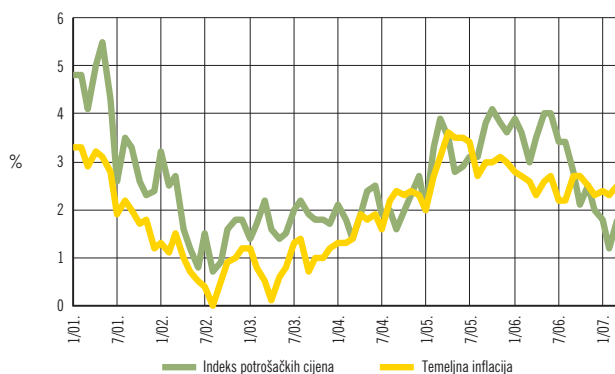

Izvor: DZS

Godišnja stopa promjene indeksa potrošačkih cijena na kraju razdoblja smanjila se za 1,6 postotnih bodova, s 3,6% u prosincu 2005. na 2,0% u prosincu 2006. godine. Na usporavanje inflacije potrošačkih cijena u 2006. godini uvelike je utjecalo smanjenje godišnje stope promjene administrativno reguliranih cijena (ponajprije cijena naftnih derivata na domaćem tržištu) i usporavanje godišnje stope promjene cijena prehrane (mesa i poljoprivrednih proizvoda). Godišnja stopa inflacije zabilježena na kraju 2006. može se ocijeniti relativno niskom; viša je samo za 0,1 postotni bod od 1,9%-tne inflacije u eurozoni u prosincu 2006. Ostvarivanju niske i stabilne inflacije u domaćem gospodarstvu pridonosi nekoliko glavnih činitelja: relativno stabilan tečaj kune prema euru¹² (koji stabilizira domaća inflacijska očekivanja te utječe na stabilnost uvoznih cijena sirovina i finalnih proizvoda iz eurozone) te snažna aprecijacija tečaja kune prema američkom dolaru¹³ (koja ublažava utjecaj rasta cijena sirove nafte i drugih sirovina na svjetskom tržištu na kretanje domaćih cijena). Osim tečaja, na smanjenje inflatornih pritisaka u domaćem gospodarstvu djelovali su i umjeren nominalni rast prosječne mjesečne neto plaće od 5,0% u 2006. u odnosu na 2005. godinu te snažna konkurencija prisutna u domaćoj trgovini na malo zbog otvaranja novih trgovačkih lanaca.

Usporavanju godišnje stope inflacije potrošačkih cijena u 2006. godini najveći doprinos dalo je smanjenje godišnje stope promjene administrativno reguliranih cijena, sa 6,1% u prosincu

1.21. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija^a
godišnje stope promjene

^a Temeljna inflacija izračunava se tako da se iz košarice dobara i usluga formirane za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena isključe cijene poljoprivrednih proizvoda i cijene proizvoda koje su administrativno regulirane (među ostalim, tu su svrstane cijene električne struje i naftnih derivata).

Izvor: DZS

2005. na 2,0% u prosincu 2006. godine. Tako se njihov doprinos ukupnoj inflaciji potrošačkih cijena u promatranom razdoblju smanjio za 0,9 postotnih bodova. Utjecaj kretanja administrativno reguliranih cijena na kretanje ukupne inflacije potrošačkih cijena znatan je zbog velikog pondera od 23,8% koji one imaju u ukupnoj košarici proizvoda za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena. Rast administrativno reguliranih cijena usporen je tijekom 2006. godine ponajprije zbog smanjenja godišnje stope promjene cijena naftnih derivata na domaćem tržištu s 15,7% u prosincu 2005. na -1,9% u prosincu 2006. godine. Zbog povoljnog učinka baznog razdoblja¹⁴ tijekom 2006. godine došlo je i do zamjetljivog pada godišnje stope promjene cijena električne energije, zdravstvenih usluga i najammina, tako da se njihov doprinos ukupnoj godišnjoj inflaciji potrošačkih cijena tijekom promatranog razdoblja znatno smanjio.

Tablica 1.2. Indeks potrošačkih cijena

godišnje stope promjene

	Ponder 2006.	XII.2005.	III.2006.	VI.2006.	IX.2006.	XII.2006.	III.2007.
Ukupno	100,0	3,6	3,0	4,0	2,8	2,0	1,8
Prehrana i bezalkoholna pića	32,9	3,7	0,9	3,7	2,0	0,8	0,2
Alkoholna pića i duhan	5,6	1,1	1,3	2,0	1,8	1,9	1,3
Odjeća i obuća	8,0	3,6	2,9	2,6	3,8	3,2	5,2
Stanovanje, voda, energija, plin i dr.	15,1	5,4	9,1	9,0	6,9	5,4	3,0
Pokućstvo, oprema za kuću i dr.	4,7	2,9	2,4	2,5	2,1	2,5	2,0
Zdravstvo	2,9	8,6	9,4	7,7	9,0	1,9	1,9
Promet	11,3	3,8	2,8	4,4	0,5	1,1	2,1
Komunikacije	4,2	0,2	0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,3
Rekreacija i kultura	5,5	2,6	0,9	0,9	1,0	0,9	2,5
Obrazovanje	0,9	6,2	5,8	5,8	0,3	0,2	0,0
Ugostiteljske usluge	3,2	3,3	3,3	3,7	3,2	2,3	2,4
Ostala dobra i usluge	5,8	2,0	2,5	2,2	3,5	2,9	3,4
Dobra	76,9	3,5	2,1	3,6	1,8	1,4	1,1
Usluge	23,1	4,1	6,1	5,6	6,3	4,2	3,7

Izvor: DZS

12 Tijekom 2006. godine zabilježena je blaga nominalna aprecijacija tečaja kune prema euru od 0,5% (prosinc 2006. u odnosu na prosinc 2005. godine).

13 Prosječni dnevni tečaj kune prema američkom dolaru bio je u prosincu 2006. za 10,7% jači od onoga ostvarenog u prosincu 2005. godine.

14 U rujnu 2005. zabilježen je rast cijena električne energije, u listopadu 2005. rast cijena zdravstvenih usluga, a u studenome i prosincu 2005. godine rast cijena najammina (sve u odnosu na prethodni mjesec).

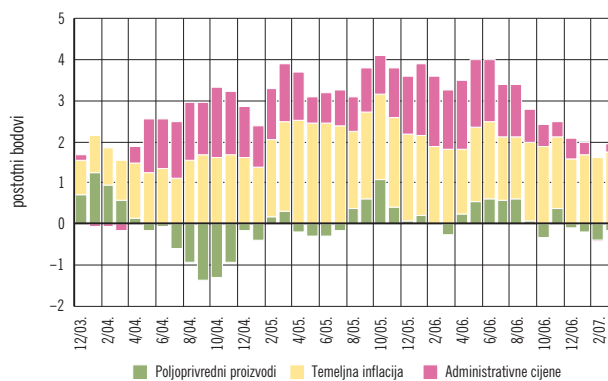
Povoljan trend zabilježen je i u kretanju temeljne inflacije, koje se godišnja stopa promjene smanjila s 3,0% u prosincu 2005. na 2,3% u prosincu 2006. godine. Stoga se doprinos temeljne inflacije ukupnoj godišnjoj stopi inflacije potrošačkih cijena tijekom 2006. godine smanjio za 0,5 postotnih bodova. Glavni razlog takvoga kretanja temeljne inflacije jest smanjenje godišnje stope promjene cijena mesa sa 6,1% u prosincu 2005. na -0,5% u prosincu 2006. godine. Tako se, uzimajući u obzir velik ponder od 14,2%, koji ta skupina proizvoda ima u košarici za izračun temeljne inflacije, njezin doprinos temeljnoj inflaciji smanjio s 0,8 postotnih bodova u prosincu 2005. na -0,1 postotni bod u prosincu 2006. godine. S druge strane, skupina proizvoda čiji se doprinos temeljnoj inflaciji tijekom 2006. godine znatno povećao jesu automobili, kod kojih je zabilježen rast godišnje stope promjene cijena sa -7,9% u prosincu 2005. na 3,2% u prosincu 2006. godine. Početkom 2006. godine, prema preporuci statističkog ureda Europske unije (Eurostata), promijenjena je košarica automobila koji ulaze u izračun indeksa potrošačkih cijena. Prije je u košaricu ulazilo nekoliko najprodavanijih modela, a sada ulazi po jedan model svake klase. Godišnja stopa promjene cijena poljoprivrednih proizvoda smanjila se s 1,2% u prosincu 2005. na -1,3% u prosincu 2006. godine, tako da se doprinos ove skupine dobara ukupnoj godišnjoj inflaciji potrošačkih cijena smanjio za 0,2 postotna boda.

Pritisci uvezene inflacije na rast domaćih cijena bili su osobito izraziti u prvoj polovini 2006. godine, a odnosili su se ponajprije na rast cijena sirove nafte i drugih sirovina na svjetskom tržištu. Snažan gospodarski rast u Kini i Indiji, kao i u drugim zemljama u razvoju, u 2006. godini utjecao je na porast potražnje za energentima, koji je djelovao na rast cijena sirove nafte i drugih energenata i sirovina. Rast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu tijekom 2006. godine uvelike je bio posljedica geopolitičkih napetosti između SAD-a i zemalja Europske unije s Iranom nastalih zbog programa obogaćivanja urana kao i napetosti zbog zaoštavanja krize na Bliskom istoku. Politička previranja u Venezueli te nemiri u Nigeriji također su utjecali na opskrbu nafte u svijetu. Kratkoročni poremećaji, među kojima je i zatvaranje naftnih polja na Aljasci zbog tehničkih problema, te očekivanje mogućih ponovnih vremenskih nepogoda u Meksičkom zaljevu tijekom ljetnih mjeseci podignuli su cijenu barela sirove nafte na svjetskom tržištu na rekordnu razinu. Najviša prosječna mjesečna cijena barela sirove nafte zabilježena je u srpnju, a iznosila je 72,5 USD po barelu. Cijene nafte nastavile su rasti i u kolovozu kad je dnevna cijena barela sirove nafte dosegla rekordnih 78,6 USD.

Smirivanje sukoba na Bliskom istoku i povoljne vremenske prilike rezultirali su snižavanjem cijena sirove nafte u rujnu i listopadu 2006., pa je prosječna cijena barela sirove nafte u rujnu iznosila 62,1 USD, a u listopadu 57,9 USD. Kao odgovor na pad cijena nafte Organizacija zemalja izvoznica nafte (OPEC) na sastanku održanom u listopadu donijela je odluku o smanjenju ukupne dnevne proizvodnje sirove nafte za 1,2 milijuna barela. Posljedica toga bio je ponovni rast cijena sirove nafte u prosincu, a prosječna cijena ostvarena u tom mjesecu iznosila je 61,0 USD po barelu. Smatra se da je deprecijacija dolara prema euru pridonijela održavanju cijena nafte na visokim razinama, čime su zemlje izvoznice nafte nastojale održati kupovnu moć. Naime, zemlje članice OPEC-a na sastanku održanom 14. prosinca 2006. donijele su odluku o smanjenju ukupne dnevne proizvodnje za još 500 tisuća barela s početkom primjene od 1. veljače 2007.

Prosječna cijena barela sirove nafte porasla je u 2006. godini za 20,5%, s 53,4 USD zabilježene u 2005. na 64,3 USD u 2006. godini. Ipak, taj je rast bio upola sporiji od onoga ostvarenog u 2005. godini kad je prosječna cijena barela sirove nafte porasla za 41,7%. Zbog aprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru u 2006. godini zabilježen je malo slabiji rast kunskih cijena sirove nafte, i to od 17,8%. Smirivanje cijena nafte na svjetskom tržištu tijekom posljednja četiri mjeseca 2006. godine povoljno je utjecalo na kretanje domaćih cijena naftnih derivata. Godišnja stopa promjene cijena naftnih derivata na domaćem tržištu ima negativan predznak od rujna 2006. godine, a doprinos te skupine proizvoda ukupnoj inflaciji potrošačkih cijena

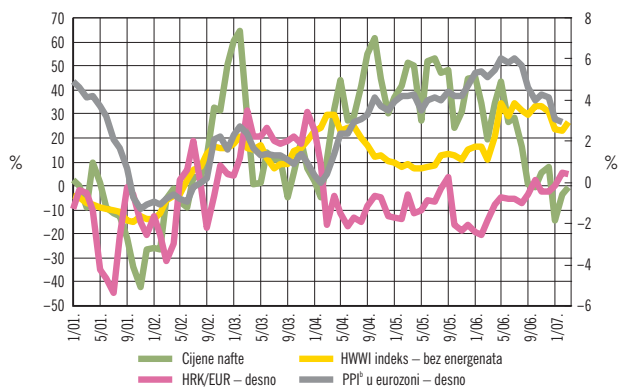
1.22. Doprinosi^a komponenata indeksa potrošačkih cijena godišnjoj stopi inflacije

^a Doprinos se definira kao relativna važnost određene komponente indeksa potrošačkih cijena u ukupnoj inflaciji. Zbroj doprinosa svih komponenata izraženih u postotnim bodovima u određenom mjesecu daje iznos godišnje stope inflacije potrošačkih cijena.
Izvori: DZS, izračuni HNB-a

1.23. Uvezena inflacija: cijene nafte, HWWI indeks cijena sirovina^a, prosječni tečaj kune prema euru i cijene pri proizvođačima u eurozoni

godišnje stope promjene

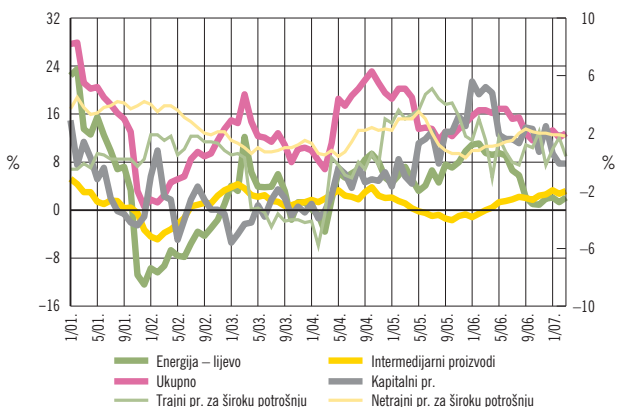
^a U Institutu za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (HWWI) konstruiran je agregatni indeks cijena sirovina na svjetskom tržištu, tzv. HWWI indeks. HWWI indeks je pokazatelj kretanja troškova za uvezene sirovine (obuhvaća ukupno 29 sirovina, a indeks bez cijena energenata 27) te se koristi u analizama utjecaja promjena cijena sirovina na svjetskom tržištu na kretanje cijena u industrijskim zemljama. Indeks se izračunava na temelju cijena sirovina izraženih u američkim dolarima.

^b Engl. PPI, Producer Price Index = indeks cijena pri proizvođačima

Izvori: Bloomberg; HWWI; Eurostat i HNB

1.24. Indeks cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima po glavnim industrijskim grupacijama

godišnje stope promjene

Izvor: DZS

se donijeti zaključak da tijekom 2006. godine nije došlo do izrazitijeg prelijevanja prijašnjeg porasta cijena energije na cijene proizvoda namijenjenih finalnoj potrošnji.

Kretanje cijena u prvom tromjesečju 2007. godine

Tijekom prvog tromjesečja 2007. godine godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena smanjila se s 2,0% zabilježenih u prosincu 2006. godine na 1,8% u ožujku 2007. Najveći utjecaj na usporavanje godišnje stope inflacije potrošačkih cijena imale su administrativno regulirane cijene, čiji se doprinos ukupnoj inflaciji smanjio za 0,3 postotna boda, dok se doprinos poljoprivrednih proizvoda inflaciji smanjio za 0,1 postotni bod. Suprotan učinak imao je rast temeljne inflacije, čiji se doprinos ukupnoj godišnjoj inflaciji potrošačkih cijena u promatranom razdoblju povećao za 0,2 postotna boda.

smanjio se s 0,8 postotnih bodova u prosincu 2005. na -0,1 postotni bod u prosincu 2006. godine.

Rast cijena drugih sirovina na svjetskom tržištu stvarao je pritisak na rast domaćih potrošačkih cijena tijekom 2006. godine. Cijene sirovina na svjetskom tržištu, mjerene HWWI¹⁵ indeksom (bez energije, izraženo u američkim dolarima), porasle su tijekom 2006. godine ukupno za 30,6%¹⁶ (prosincem 2006. u usporedbi s prosincem 2005.). Tijekom 2006. godine posebno snažan bio je rast cijena obojenih metala (za 52,5%) koji valja pripisati povećanoj potražnji, i to posebice potražnji iz Kine. Godišnja stopa promjene proizvođačkih cijena u eurozoni smanjila se s 4,7% u prosincu 2005. na 4,1% u prosincu 2006. godine, uglavnom pod utjecajem usporavanja godišnje stope promjene cijena energije. Godišnja stopa promjene proizvođačkih cijena finalnih proizvoda u eurozoni zadržala se na relativno niskoj razini (u prosincu 2006. godine iznosila je 1,7% za trajne te 1,4% za netrajne potrošačke proizvode), pa nema naznaka da je došlo do znatnijega utjecaja prijašnjeg porasta cijena nafte i drugih sirovina na proizvođačke cijene finalnih proizvoda.

Na usporavanje rasta cijena tijekom 2006. godine upućuje i kretanje indeksa cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima. Godišnja stopa promjene proizvođačkih cijena smanjena je tijekom 2006. godine za 0,8 postotnih bodova, s 2,7% u prosincu 2005. na 1,9% u prosincu 2006. godine. Taj je pad ostvaren uglavnom pod utjecajem znatnog smanjenja godišnje stope promjene cijena energije s 9,8% u prosincu 2005. na 1,9% u prosincu 2006. godine. Cijene energije smanjene su zahvaljujući snažnom padu proizvođačkih cijena naftnih derivata, čija se godišnja stopa promjene smanjila s 31,5% u prosincu 2005. na -5,7% u prosincu 2006. godine. Godišnja stopa promjene proizvođačkih cijena netrajnih proizvoda za široku potrošnju u prosincu 2006. iznosila je 2,0%, dok je godišnja stopa promjene cijena trajnih proizvoda za široku potrošnju iznosila -0,2%. Na osnovi toga može

¹⁵ Od kraja 2006. godine indeks cijena sirovina objavljuje HWWI.

¹⁶ Taj je porast znatno manje izražen kod HWWI indeksa zasnovanog na cijenama u eurima, prema kojemu su se cijene sirovina na svjetskom tržištu povećale za 17,2%.

Godišnja stopa promjene administrativno reguliranih cijena smanjila se s 2,0% u prosincu 2006. na 0,8% u ožujku 2007. Najveći doprinos tome padu dalo je smanjenje godišnje stope promjene cijena vode i komunalnih usluga sa 16,6% zabilježenih u prosincu 2006. na 5,7% u ožujku 2007. godine jer je mjesečni rast tih cijena tijekom prva tri mjeseca 2007. godine bio blaži od njihova rasta tijekom istog razdoblja prethodne godine, pa je utjecaj baznog razdoblja bio povoljan. Rast cijena poljoprivrednih proizvoda tijekom prva tri mjeseca ove godine bio je manje izražen nego njihov rast u istom razdoblju 2006. godine, tako da se godišnja stopa promjene cijena poljoprivrednih proizvoda smanjila sa -1,3% u prosincu 2006. na -2,6% u ožujku 2007. Takvom kretanju cijena pogodovale su blage vremenske prilike.

Godišnja stopa temeljne inflacije blago se povećala s 2,3% ostvarenih u prosincu 2006. na 2,5% u ožujku 2007. godine. Najveći doprinos tom rastu dalo je povećanje godišnje stope rasta cijena odjeće i obuće s 3,2% u prosincu 2006. na 5,2% u ožujku 2007. godine. Porastu temeljne inflacije tijekom promatranog tromjesečnog razdoblja pridonijelo je i povećanje godišnje stope promjene cijena turističkih aranžmana te automobila, no njihov je doprinos bio manji. Godišnja stopa promjene cijena turističkih aranžmana porasla je s 0,2% u prosincu 2006. na 41,1% u ožujku 2007. godine jer uobičajeno sezonsko pojeftinjenje turističkih aranžmana u ožujku ove godine nije bilo izrazito kao u istom mjesecu 2006. godine, pa je učinak baznog razdoblja bio nepovoljan. Godišnja stopa promjene cijena automobila povećala se s 3,2% u prosincu 2006. na 5,2% u ožujku 2007. godine što je bilo posljedica mjesečnog rasta cijena automobila u siječnju te nepovoljnog učinka baznog razdoblja u veljači i ožujku (mjesečni pad cijena automobila u veljači i ožujku 2007. godine bio je manje izrazit od pada tih cijena ostvarenog u istom razdoblju prethodne godine).

Tijekom prvog tromjesečja 2007. godine došlo je do blagog porasta godišnje stope promjene domaćih cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima s 1,9% u prosincu 2006. na 2,0% u ožujku 2007. Tijekom spomenutog razdoblja najviše su porasle cijene intermedijarnih i trajnih proizvoda za široku potrošnju. Blagi rast zabilježen je kod kretanja cijena energije, kojih se godišnja stopa promjene povećala s 1,9% u prosincu 2006. na 2,1% u ožujku 2007. Na rast proizvođačkih cijena energije tijekom prvog tromjesečja ove godine uvelike je utjecao snažan mjesečni rast cijene vode u siječnju (za 18,9%) te povećanje proizvođačkih cijena naftnih derivata u ožujku (za 4,3%). Zamjetljivo smanjenje zabilježeno je kod kretanja cijena kapitalnih proizvoda čija se godišnja stopa promjene smanjila s 2,5% u prosincu 2006. na -0,1% u ožujku 2007. godine.

Neuobičajeno toplo vrijeme početkom 2007. godine razlogom je slabije potražnje za sirovom naftom, što je rezultiralo neočekivanim padom cijena sirove nafte na svjetskom tržištu. Prosječna cijena barela sirove nafte smanjila se u siječnju 2007. za 12,3% u odnosu na prosinac 2006. godine. Nakon snažnog pada u siječnju cijena barela sirove nafte u sljedeća je dva mjeseca rasla. Izrazitiji rast cijena nafte dogodio se u ožujku, potkraj mjeseca, a bio je, među ostalim, potaknut odlukom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda o nametanju strožih sankcija Iranu zbog odbijanja obustave programa obogaćivanja urana kao i zabrinutošću da bi intenziviranje geopolitičkih napetosti zbog nesuglasica između Velike Britanije i Irana oko zadržavanja britanskih mornara i marinaca u Iranu moglo ugroziti isporuku nafte s Bliskog istoka.

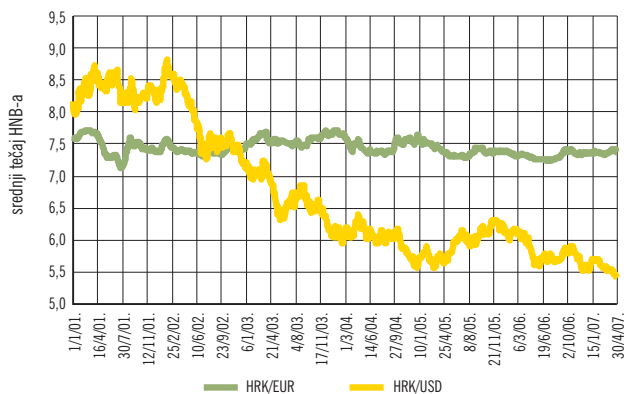
Tečaj

Tijekom 2006. godine zabilježena je blaga nominalna aprecijacija tečaja kune prema euru od 0,4%, pri čemu je vrijednost eura smanjena sa 7,38 HRK/EUR ostvarenih krajem 2005. godine na 7,35 HRK/EUR krajem 2006. Aprecijacijske pritiske prisutne u većem dijelu 2006. godine uzrokovalo je nekoliko bitnih činitelja: nastavak financiranja domaće kreditne aktivnosti banaka sredstvima pribavljenima u inozemstvu, priljev deviza od inozemnog zaduživanja poduzeća te povećana potražnja za kunama zbog nastavka zaduživanja države na domaćem tržištu. Osim toga aprecijacijski pritisci na tečaj kune prema euru u drugoj polovini godine bili su potaknuti i priljevom deviza namijenjenih ulaganju u kupnju dionica Plive d.d. kao i odlukama pojedinih banaka majki iz inozemstva o dokapitalizaciji banaka kćeri u Hrvatskoj. Prosječni dnevni tečaj kune od 7,32 HRK/EUR zabilježen u 2006. godini bio je za 1,0% jači nego u 2005. godini kad je iznosio 7,40 HRK/EUR. Dnevni tečaj kune kretao se između (minimalno) 7,24 HRK/EUR

i (maksimalno) 7,43 HRK/EUR, odnosno u relativno uskom rasponu od -1,2% do 1,5% oko prosječnoga dnevnog tečaja ostvarenog u 2006. godini.

S obzirom na to da je tečaj kune prema euru u 2006. godini bio veći dio godine izložen aprecijacijskim pritiscima, središnja je banka takve pritiske nastojala ublažiti. U 2006. godini održano je ukupno dvanaest deviznih aukcija¹⁷, a na jedanaest od tih aukcija središnja je banka kupovala devize od poslovnih banaka. Tijekom 2006. godine HNB je putem deviznih aukcija od poslovnih banaka neto otkupio 995,0 mil. EUR. Doda li se tom iznosu još 208,9 mil. EUR koje je HNB otkupio od Zagrebačke banke d.d. kako bi se omogućilo lakše i sigurnije odvijanje transakcija vezanih uz preuzimanje Plive d.d., središnja je banka u 2006. godini putem deviznih transakcija s poslovnim bankama na deviznom tržištu neto emitirala ukupno 8,8 mlrd. kuna. S druge strane, država je tijekom 2006. izravno od HNB-a kupila znatan iznos deviza potrebnih za podmirivanje svojih inozemnih obveza, što je ublažilo intenzitet potražnje za devizama na deviznom tržištu. Tako je u 2006. godini središnja banka MF-u neto prodala deviza u ukupnoj vrijednosti od 440,1 mil. EUR, te je na taj način iz optjecaja povučeno ukupno 3,2 mlrd. kuna. Ukupno gledajući, HNB je putem transakcija na deviznom tržištu u 2006. godini neto emitirao 5,6 mlrd. kuna. To je znatno više nego u 2004. i 2005. godini kad je transakcijama s poslovnim bankama i MF-om na deviznom tržištu središnja banka neto emitirala 3,1 odnosno 2,4 mlrd. kuna.

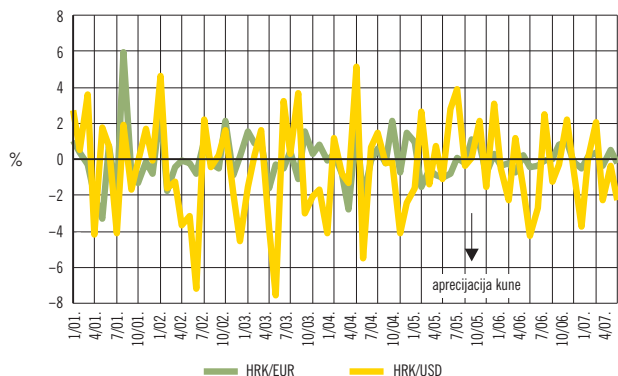
1.25. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru i američkom dolaru

Izvor: HNB

1.26. Stope promjene nominalnog tečaja kune prema euru i američkom dolaru

kraj mjeseca u usporedbi s krajem prethodnog mjeseca, srednji tečaj HNB-a

Izvor: HNB

Tijekom prvog tromjesečja 2006. godine bio je prisutan blagi trend aprecijacije tečaja kune prema euru, koji je tijekom spomenutog razdoblja ojačao za 0,7%, s razine od 7,38 HRK/EUR zabilježene 31. prosinca 2005. na 7,32 HRK/EUR 31. ožujka 2006. Na sezonski neuobičajenu aprecijaciju tečaja kune prema euru tijekom prvog su tromjesečja 2006. godine utjecali ponajprije povećana potražnja za kunama zbog zaduživanja države na domaćem tržištu u veljači te nastavak financiranja domaće kreditne aktivnosti banaka sredstvima pribavljenima u inozemstvu. Središnja je banka intervenirala dva puta u veljači kad su aprecijacijski pritisci bili izrazitiji te je od banaka otkupila 118,6 mil. EUR, tako da je emitirano ukupno 0,9 mlrd. kuna. Na deviznoj aukciji koja je održana 2. veljače otkupljeno je 35,5 mil. EUR, a na aukciji održanoj 16. veljače još 83,1 mil. EUR. Tijekom siječnja nije bilo uobičajene prodaje deviza državi jer je država svoje obveze prema Pariškom i Londonskom klubu, koje dospijevaju u siječnju, namirila sredstvima programskog zajma za prilagodbu (PAL) dobivenog od Svjetske banke. Tijekom veljače HNB je prodao MF-u ukupno 10,1 mil. EUR potrebnih za otplatu dospjelog inozemnog duga, a u ožujku nije bilo većih deviznih transakcija između HNB-a i države. Ukupno gledajući, HNB je tijekom prvog tromjesečja transakcijama na deviznom tržištu neto emitirao 0,79 mlrd. kuna.

Tijekom drugog tromjesečja 2006. godine nominalni tečaj kune prema euru ukupno je aprecirao za 0,9%; s razine od 7,32 HRK/EUR zabilježene 31. ožujka na 7,26 HRK/EUR 30. lipnja 2006. S obzirom na to da su pritisci na aprecijaciju tečaja bili najizrazitiji u svibnju i lipnju, središnja ih je banka nastojala ublažiti tako što je na deviznim aukcijama od banaka otkupila ukupno

¹⁷ Središnja banka održala je trinaestu deviznu aukciju 28. prosinca 2006. s datumom valute 2. siječnja 2007., tako da je monetarni učinak te aukcije (emisija kuna) bio ostvaren u siječnju 2007. godine. Na spomenutoj aukciji otkupljeno je od poslovnih banaka ukupno 177,0 mil. EUR.

288,9 mil. EUR (u svibnju 184,6 mil. EUR te u lipnju još 104,3 mil. EUR). Tim je intervencijama emitirana ukupno 2,1 mlrd. kuna, čime je uvelike zadovoljena povećana potražnja za kunama potaknuta, među ostalim, sezonskim činiteljem (početak glavne turističke sezone) kao i nastavkom financiranja domaće kreditne aktivnosti banaka sredstvima pribavljenim u inozemstvu. Tijekom drugog tromjesečja HNB je prodao MF-u ukupno 8,6 mil. EUR, pa su na taj način iz optjecaja povučena 63,0 mil. kuna. Ukupno gledajući, tijekom drugog tromjesečja 2006. godine transakcijama na deviznom tržištu HNB je neto emitirao 2,04 mlrd. kuna.

Tijekom trećeg tromjesečja 2006. ostvarena je deprecijacija tečaja kune od 1,7%, pri čemu se, zbog nešto izrazitije deprecijacije kune prema euru u drugoj polovini kolovoza i prvih dvadeset dana rujna, vrijednost eura povećala sa 7,26 kuna 30. lipnja na 7,38 kuna 30. rujna, pa se tečaj vratio na razinu zabilježenu krajem 2005. godine. Kretanje nominalnog tečaja kune prema euru tijekom srpnja i u prvoj polovini kolovoza bilo je stabilno. U tom je razdoblju rast potražnje poduzeća za devizama ublažio aprecijacijske pritiske nastale zbog povećane sezonske potražnje za kunama tijekom turističke sezone i novog izdanja državne obveznice u srpnju (u iznosu od 2,5 mlrd. kuna). U srpnju i kolovozu nije bilo potrebe za održavanjem deviznih aukcija HNB-a, a banke su potrebe za likvidnošću namirivale na redovitim obratnim repo aukcijama HNB-a. Nakon deprecijacije kune u drugoj polovini kolovoza tečaj kune prema euru nastavio je u rujnu nominalno deprecirati zbog povećane potražnje poduzeća za devizama, ali i potražnje za devizama pojedinih poslovnih banaka. Na povećanu potražnju pojedinih banaka za devizama utjecala je odluka središnje banke o proširenju osnovice za utvrđivanje minimalno potrebnih deviznih potraživanja koje banke moraju održavati u odnosu prema deviznim obvezama. Središnja je banka, nastojeći ublažiti deprecijacijske pritiske, na deviznoj aukciji održanoj 19. rujna prodala poslovnim bankama ukupno 125,5 mil. EUR, pri čemu je iz optjecaja povukla 930,1 mil. kuna. Osim toga, u tjednu kada je intervenirala na deviznom tržištu, središnja banka nije održala obratnu repo aukciju, tako da s te osnove nije bilo nove emisije kuna. Tijekom srpnja i kolovoza nije bilo većih deviznih transakcija središnje banke i države, dok je u rujnu HNB neto prodao MF-u deviza u ukupnoj vrijednosti od 2,4 mil. EUR, koje su bile potrebne za otplatu programskog zajma za prilagodbu (PAL) dobivenog od Svjetske banke. Na taj je način iz optjecaja povučeno 17,7 mil. kuna. Središnja je banka, ukupno gledajući, tijekom trećeg tromjesečja transakcijama na deviznom tržištu s poslovnim bankama i MF-om neto emitirala 0,32 mlrd. kuna.¹⁸

U posljednjem je tromjesečju 2006. tečaj kune prema euru nominalno aprecirao za 0,5%, i to sa 7,38 HRK/EUR zabilježenih 30. rujna na 7,35 HRK/EUR 31. prosinca 2006. Tijekom toga razdoblja aprecijacijski su pritisci bili najizraženiji, tako da je središnja banka na deviznom tržištu intervenirala pet puta¹⁹ te je od poslovnih banaka otkupila 746,7 mil. EUR. Od toga iznosa 537,8 mil. EUR²⁰ središnja je banka otkupila od poslovnih banaka na deviznim aukcijama. HNB je iznos od 208,9 mil. EUR otkupio od Zagrebačke banke d.d., čime je bilo kreirano 1,5 mlrd. kuna potrebnih kako bi se obavljanje novčanih transakcija kupoprodaje dionica vezanih uz preuzimanje Plive d.d. odvijalo neometano uz postojeću razinu likvidnosti. Intervencijama s poslovnim bankama na deviznom tržištu, uključujući i bilateralnu deviznu transakciju, tijekom posljednjega tromjesečja 2006. godine središnja je banka emitirala znatan iznos kunske likvidnosti od ukupno 5,5 mlrd. kuna. HNB je tijekom posljednjeg tromjesečja 2006. godine neto prodao MF-u deviza u ukupnoj vrijednosti od 417,1 mil. EUR, pri čemu je veći dio toga iznosa iskorišten za otplatu sindiciranoga kredita bankama, a manji dio za otplatu zajmova²¹ koje je Svjetska banka odobrila Republici Hrvatskoj. Na taj je način iz optjecaja povučena ukupno 3,1 mlrd. kuna, zbog čega se znatno smanjila kunska likvidnost kreirana transakcijama HNB-a s poslovnim bankama tijekom promatranog razdoblja. Središnja je banka tijekom posljednjeg tromjesečja u transakcijama na deviznom tržištu ukupno neto emitirala 2,42 mlrd. kuna.

18 U analizu je uključena devizna aukcija održana 30. lipnja 2006. s datumom valute 4. srpnja 2006. jer je njezin monetarni učinak (emisija kuna) ostvaren u trećem tromjesečju. Na spomenutoj aukciji otkupljeno je od poslovnih banaka ukupno 175,3 mil. EUR.

19 U analizu su uključene samo one intervencije koje su imale monetarni učinak u posljednjem tromjesečju 2006., tako da u ukupan iznos deviza otkupljenih od poslovnih banaka tijekom toga razdoblja ulazi iznos devizne intervencije održane 29. rujna s datumom valute 3. listopada, a ne ulazi iznos devizne intervencije održane 28. prosinca s datumom valute 2. siječnja 2007.

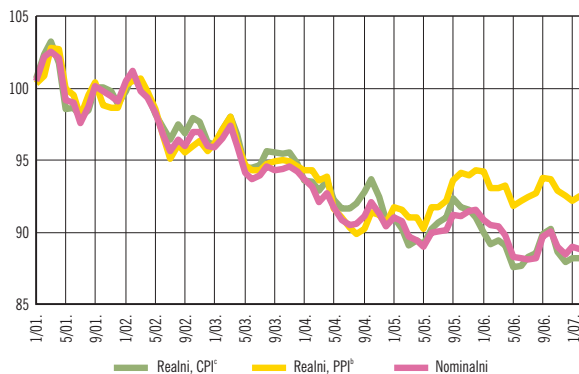
20 Na deviznoj aukciji održanoj 29. rujna otkupljeno je 138,7 mil. EUR, 26. listopada 68,8 mil. EUR, 9. studenoga 217,4 mil. EUR te 28. studenoga 112,9 mil. EUR.

21 SAL (Zajam za strukturnu prilagodbu) i EFSAL (Zajam za prilagodbu poduzeća i financijskog sektora)

U 2006. godini prekinut je trend deprecijacije nominalnog tečaja kune prema američkom dolaru koji je bio zabilježen u 2005. godini kad je taj tečaj oslabio za 10,6%. Tečaj kune prema američkom dolaru u 2006. godini ojačao je ukupno za 10,5%, tj. s razine od 6,23 HRK/USD 31. prosinca 2005. aprecirao je na 5,58 HRK/USD 31. prosinca 2006. Jačanje tečaja kune prema američkom dolaru uglavnom je bilo posljedica slabljenja tečaja američkog dolara prema euru na svjetskim deviznim burzama. Tržišna očekivanja o smjeru kretanja monetarne politike u SAD-u i eurozoni jedan su od glavnih činitelja koji su utjecali na kretanje tečaja američkog dolara prema euru. Spomenuta deprecijacija američkog dolara u odnosu na euro uvelike je rezultat smanjenja razlike između kamatnih stopa u SAD-u i eurozoni. Europska središnja banka povisila je referentnu kamatnu stopu u pet navrata tijekom 2006., dok je američka središnja banka (Fed) tijekom istog razdoblja svoju referentnu kamatnu stopu dizala četiri puta. Ukupno gledajući, referentna kamatna stopa u eurozoni porasla je tijekom 2006. godine s 2,25% na 3,50%, odnosno za 1,25 postotnih bodova. U tom se razdoblju referentna kamatna stopa u SAD-u povećala za 1,0 postotni bod (s 4,25% na 5,25%). Poticaj slabljenju američkog dolara tijekom 2006. godine dala je i povećana zabrinutost tržišta zbog velikoga trgovinskog manjka SAD-a te najava pojedinih središnjih banaka o smanjenju udjela američkog dolara u svojim međunarodnim pričuvama. Uz aprecijaciju tečaja kune prema euru i američkom dolaru kuna je tijekom 2006. ojačala i prema švicarskom franku (za 3,6%) i prema slovenskom tolaru (za 0,5%), a oslabila je za 1,8% prema funti sterlinga, što je rezultiralo aprecijacijom indeksa dnevnoga nominalnoga efektivnog tečaja kune za 3,3% (31. prosinca 2006. u usporedbi s 31. prosinca 2005.).

1.27. Indeks^a nominalnoga i realnog efektivnog tečaja kune uz potrošačke cijene i cijene pri proizvođačima

2001. = 100

^a Pad indeksa upućuje na aprecijaciju kune.

^b Engl. PPI, Producer Price Index = indeks cijena pri proizvođačima

^c Engl. CPI, Consumer Price Index = indeks potrošačkih cijena

Izvor: HNB

Podaci o kretanju indeksa realnoga efektivnog tečaja kune tijekom 2006. godine²² upućuju na blago pogoršanje indikatora cjenovne konkurentnosti izvoza. Indeks realnoga efektivnog tečaja kune deflaciran proizvođačkim cijenama aprecirao je tijekom 2006. godine za 1,9%, a intenzitet njegova jačanja bio je manje izražen od intenziteta aprecijacije prosječnoga mjesečnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (3,4%), zbog toga što je tijekom promatranog razdoblja rast proizvođačkih cijena u inozemstvu (ponajprije u eurozoni) bio znatno brži od rasta tih cijena na domaćem tržištu. Nominalna aprecijacija efektivnog tečaja kune ostvarena je uglavnom zbog snažne nominalne aprecijacije prosječnoga dnevnog tečaja kune prema američkom dolaru, koji je u prosincu 2006. u odnosu na prosinac 2005. aprecirao za 10,7%. Indeks realnoga efektivnog tečaja kune deflaciran potrošačkim cijenama aprecirao je tijekom 2006. godine za 3,3%, odražavajući tako malo

sporiji rast domaćih potrošačkih cijena u usporedbi s cijenama u inozemstvu (SAD-u, Sloveniji i Velikoj Britaniji).

Kretanje tečaja u prva četiri mjeseca 2007. godine

Tijekom prva četiri mjeseca 2007. godine tečaj kune prema euru, ukupno gledajući, blago je oslabio (za 0,4%), a vrijednost eura povećala se sa 7,35 HRK/EUR zabilježenih na kraju 2006. godine na 7,37 HRK/EUR na kraju travnja 2007. godine. Uz sezonski činitelj rasta potražnje za devizama u siječnju, na ostvarenu deprecijaciju tečaja kune prema euru utjecala je i povećana potražnja poduzeća za devizama u ožujku. Blagi deprecijacijski pritisci bili su prisutni u siječnju 2007., a ostvareni su u uvjetima rasta potražnje za devizama potrebnim za podmirivanje inozemnog duga države te plaćanje kratkoročnih inozemnih obveza poduzeća. Središnja je banka na deviznoj aukciji održanoj 28. prosinca 2006. od poslovnih banaka otkupila 177,0 mil. EUR, a njezin monetarni učinak (emisija 1,3 mlrd. kuna) ostvario se u siječnju 2007. godine. Tečaj kune prema euru tijekom veljače bio je relativno stabilan. Dobra se likvidnost sustava

²² Prosinac 2006. u usporedbi s prosincem 2005. godine.

održala unatoč novom izdanju državne obveznice (8. veljače) u iznosu od 2,5 mlrd. kuna. Aprecijacijski pritisci u veljači bili su blago izraženi, a tečaj kune prema euru ojačao je ukupno za 0,4%, s razine od 7,37 HRK/EUR 31. siječnja na razinu od 7,35 HRK/EUR 28. veljače. Pod utjecajem povećane potražnje poduzeća za devizama kuna je tijekom ožujka prema euru oslabila ukupno za 0,5%. Tečaj kune prema euru tijekom travnja nominalno je ojačao samo za 0,1%. U travnju, kao i u prethodna tri mjeseca, središnja banka nije održala nijednu deviznu aukciju, a banke su potrebe za kunskom likvidnošću namirivale na redovitim obratnim repo aukcijama. HNB je tijekom prva četiri mjeseca 2007. godine provodio devizne transakcije s državom, te je MF-u neto prodao deviza u ukupnoj vrijednosti od 152,4 mil. EUR, pa je na taj način iz optjecaja povučena ukupno 1,1 mlrd. kuna. Ukupno gledajući, HNB je tijekom spomenutog razdoblja transakcijama na deviznom tržištu neto emitirao 0,2 mlrd. kuna.

Trend aprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru zabilježen u 2006. godini nastavljen je i u prva četiri mjeseca 2007. godine. Zahvaljujući slabljenju američkog dolara prema euru na svjetskom deviznom tržištu, tečaj kune prema američkom dolaru tijekom spomenutog je razdoblja ojačao ukupno za 2,9%, tj. s razine od 5,58 HRK/USD 31. prosinca 2006. na 5,41 HRK/USD 30. travnja 2007. Na rast vrijednosti američkog dolara prema euru tijekom siječnja utjecali su povoljni gospodarski pokazatelji objavljeni u SAD-u tijekom toga mjeseca (primjerice, rast industrijske proizvodnje, neočekivani rast zaposlenosti i rast trgovinskog manjka manji od očekivanoga). U veljači je euro ojačao prema američkom dolaru, a kao razlog tome navode se povoljni gospodarski pokazatelji u eurozoni objavljeni u tom razdoblju (primjerice, rast BDP-a tijekom posljednjeg tromjesečja 2006. u Njemačkoj, Francuskoj i Italiji veći od očekivanoga) te očekivanja o nastavku porasta referentne kamatne stope u eurozoni. Poticaj slabljenju američkom dolaru prema euru tijekom veljače dali su i nepovoljni gospodarski pokazatelji u SAD-u objavljeni tijekom toga mjeseca (rast trgovinskog manjka veći od očekivanog te revidiranje stope rasta BDP-a za posljednje tromjesečje s 3,5% na 2,2%). Američki dolar nastavio je slabiti prema euru i tijekom ožujka i travnja, uglavnom pod utjecajem smanjenja razlike između kamatnih stopa u SAD-u i eurozoni, do kojeg je došlo zbog povećanja referentne kamatne stope Europske središnje banke za 0,25 postotnih bodova (na 3,75%) u ožujku, uz nepromijenjenu referentnu kamatnu stopu Fed-a (5,25%). Dodatni poticaj slabljenju američkog dolara dala je i zabrinutost tržišta zbog usporavanja rasta američkoga gospodarstva, među ostalim, potaknuta nepovoljnim pokazateljima na tržištu hipotekarnih zajmova. Uz nominalnu deprecijaciju prema euru i aprecijaciju prema američkom dolaru, tijekom prva četiri mjeseca 2007. godine ostvarena je i aprecijacija tečaja kune prema funti sterlinga za 1,3% i prema švicarskom franku za 1,9%. Takvo je kretanje tečajeva kune rezultiralo blagom aprecijacijom indeksa dnevnoga nominalnoga efektivnog tečaja kune prema košarici valuta od ukupno 0,6% (stanje 30. travnja 2007. u odnosu na stanje 31. prosinca 2006.).

Posljednji dostupni podaci upućuju na to da je tijekom prva dva mjeseca 2007. ostvareno blago poboljšanje u kretanju indikatora cjenovne konkurentnosti izvoza. Indeks realnoga efektivnog tečaja kune deflacioniran potrošačkim cijenama deprecirao je za 0,2% (veljača 2007. u odnosu na prosinac 2006.), dok je u kretanju indeksa deflacioniranog proizvođačkim cijenama ostvarena tek neznatna deprecijacija (0,02%). Prosječni mjesečni indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune u spomenutom je razdoblju deprecirao za 0,5%, pa razlike u ostvarenom intenzitetu nominalne i realne efektivne deprecijacije tečaja kune odražavaju nešto brži rast domaćih u odnosu na inozemne cijene.

1.2.5. Novčana kretanja i međunarodne pričuve

Godinu 2006. obilježili su ubrzanje rasta domaćega gospodarstva, ali i nastavak pogoršanja vanjske pozicije zemlje. Priljev kapitala iz inozemstva u Hrvatsku, djelomice ostvaren izravnim ulaganjima, koja su se uglavnom odnosila na dokapitalizaciju banaka, a djelomice povećanim zaduživanjem i rastom inozemnog duga, bio je veći nego prijašnjih godina pa je generirao i snažnije aprecijacijske pritiske na tečaj kune. HNB je stoga pojačano otkupljivao devize od poslovnih banaka, čime je apsorbirao dio priljeva inozemnoga kapitala i ublažio te snažne pritiske na jačanje tečaja kune. Devizne operacije HNB-a ujedno su osigurale visoku kunsku likvidnost,

a odvijale su se u uvjetima smanjivanja stope inflacije. Indeks potrošačkih cijena u 2006. godini ostvario je prosječnu godišnju stopu rasta od 3,2%, dok je godišnja stopa inflacije na kraju 2006. godine iznosila 2,0%.

HNB je u 2006. godini nastavio provoditi mjere za ublažavanje vanjskih neravnoteža oslanjajući se prije svega na one kojima se nastoji usporiti rast inozemnog duga poslovnih banaka. Središnja je banka uz to u 2006. godini mijenjala postojeće i uvodila nove instrumente monetarne politike nastojeći dodatno poskupiti zaduživanje banaka u inozemstvu i time usporiti snažan rast kredita.

Već je na početku 2006. godine stupila na snagu odluka Savjeta Hrvatske narodne banke o graničnoj obveznoj pričuvi, kojom je uz proširenje osnovice za obračun granične obvezne pričuve, treći put od njezina uvođenja, povećana stopa granične obvezne pričuve, toga puta s 40% na 55%. U veljači 2006. godine uvedena je i posebna obvezna pričuva kao mjera za usporavanje rasta zaduženosti banaka na osnovi izdanih dužničkih vrijednosnih papira na domaćem tržištu, koje bi rezidenti na sekundarnom tržištu mogli prodati nerezidentima, stranim bankama i indirektno se zadužiti u inozemstvu.²³

Prilagodbu instrumenata monetarne politike tijekom 2006. pratila je i izmjena i dopuna više propisa iz područja bonitetne regulative, a nekima od njih središnja je banka željela osnažiti djelotvornost mjera za usporavanje rasta kredita i inozemnog zaduživanja. Izmjene i dopune odnosile su se prije svega na Odluku o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka i na Odluku o adekvatnosti kapitala banaka. Najvažnija dopuna bila je određivanje valutno induciranoga kreditnog rizika kao sastavnog dijela kreditnog rizika. Odredbama Odluke propisano je da su banke dužne pratiti, analizirati i procjenjivati usklađenost devizne pozicije dužnika i prilagodljivost njihovih novčanih tokova potencijalno promjenjivoj razini njihovih obveza do koje bi moglo doći zbog promjene tečaja. Banka se stoga kao vjerovnik mora izdvajanjem dodatnoga kapitala zaštititi od nepovoljnog utjecaja takve promjene. Uz to, donesene su Smjernice za upravljanje kreditnim rizikom koji proizlazi iz plasmana stanovništvu. Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka iz lipnja 2006. također je poostрила kriterij rizičnosti koji se odnosi na visinu stope rasta aktive i izvanbilančnih potencijalnih obveza banke u jednoj godini, određivši bankama obvezu formiranja rezervi za opće bankovne rizike već pri ostvarenom rastu te stope većem od 15% u tekućoj godini u usporedbi sa stanjem u prethodnoj godini. Do lipnja 2006. granični rast izloženosti bio je 20%, a stopa posebnih rezervi koje se moraju izdvojiti iznosila je 0,25% vrijednosti stanja aktive i izvanbilančnih stavki u tekućoj godini. Stopa posebnih rezervi povećava se ako se ubrzava rast aktive i izvanbilančnih stavki. Osim toga, u Odluci o adekvatnosti kapitala banaka, u dijelu koji definira izračun kreditnim rizikom ponderirane aktive, uvedeni su ponderi rizika za potraživanja banka, u stranoj valuti ili uz valutnu klauzulu, prema dužnicima koji imaju neusklađenu deviznu poziciju. Te izmjene bonitetnih mjera pridonijele su povećanju financijske stabilnosti bankarskog sustava u uvjetima pojačanoga kreditnog rasta što se ponajviše ogledalo u pojačanoj dokapitalizaciji banaka tijekom 2006. godine.

Suočene s restriktivnim mjerama HNB-a i u nastojanju da dodatno ubrzaju rast svojih plasmana i zadrže ili povećaju dostignute udjele na tržištu, poslovne su banke poduzele nove aktivnosti kako bi osigurale sredstva za financiranje svojih domaćih plasmana. Prije svega su osnažile marketinšku kampanju za privlačenje dodatne domaće štednje, a zatim su pristupile restrukturiranju pasive (ponajprije domaće) zamjenom znatnog dijela svojih deviznih obveza kuskim obvezama s valutnom klauzulom jer su ti izvori sredstava bili povoljniji od deviznih s obzirom na to da banke nisu bile obvezne za takve izvore održavati minimalno potrebna devizna potraživanja. Stoga je središnja banka u rujnu 2006. godine izmijenila Odluku o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima i u ukupne devizne obveze prema novoj definiciji uključila i kunske obveze s valutnom klauzulom s namjerom da zaustavi navedeno restrukturiranje pasive poslovnih banaka, da osigura minimalnu deviznu likvidnost sustava i da uspori rast plasmana.

23 Detaljnije o proširenju osnovice za obračun granične obvezne pričuve i ostalim promjenama u instrumentima monetarne politike u poglavlju 2.1. Instrumenti monetarne politike.

Dok se ukupni inozemni dug ostalih sektora u cjelini povećao, inozemni se dug opće države smanjio. Država se i u 2006. nastavila financirati na domaćem tržištu izdavanjem vrijednosnih papira (obveznica i trezorskih zapisa MF-a) i kreditima kod poslovnih banaka, u čemu ju je podupirala središnja banka osiguravanjem dobre kunske likvidnosti. Tako je država bez teškoća prikupljala sredstva za financiranje svojih tekućih obveza i za plaćanje dospjelih obveza prema inozemstvu.

Monetarna politika i tokovi formiranja i povlačenja primarnog novca

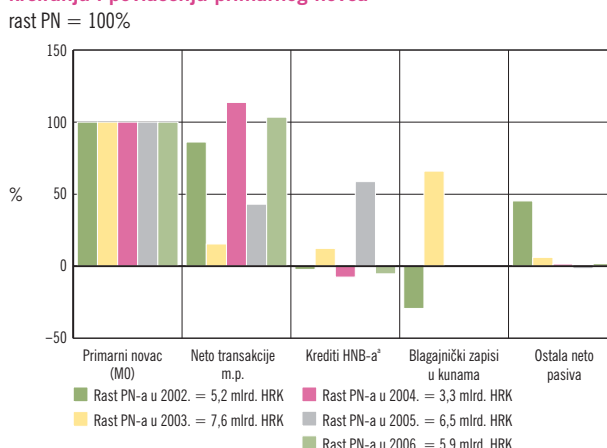
Dobra kunska likvidnost bila je obilježje cijele 2006. godine, a glavni tokovi kreiranja i povlačenja likvidnosti bile su devizne transakcije središnje banke. Nastojeći spriječiti kratkoročnu volatilnost tečaja domaće valute, središnja je banka tijekom 2006. intervenirala na deviznom tržištu ukupno 12 puta, od čega se čak 11 deviznih intervencija odnosilo na kupnju deviza od poslovnih banaka. Deviznim intervencijama, kojima se u prošloj godini kreirala kunska likvidnost, treba pridodati i bilateralnu kupnju deviza u posljednjem tromjesečju 2006. kojom je osigurana potrebna razina likvidnosti da bi se kupoprodaja dionica Plive d.d. obavila neometano. Jedina devizna intervencija na kojoj je središnja banka prodavala devize održana je u rujnu, nakon izmjene Odluke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima kad je zbog snažnije potražnje za devizama došlo do deprecijacijskih pritisaka na tečaj domaće valute.

Ukupno je tijekom 2006. godine u deviznim transakcijama s poslovnim bankama središnja banka neto otkupila 1,2 mlrd. EUR, čime je kreirano 8,8 mlrd. kuna što je za 3,8 mlrd. kuna više nego u 2005. godini. Osim deviznih transakcija s poslovnim bankama, na kreiranje i povlačenje likvidnosti utječu i kupoprodaje deviznih sredstava sa središnjom državom. U tim je transakcijama u 2006. godini HNB središnjoj državi ukupno neto prodao 438 mil. EUR, čime su iz sustava neto povučene 3,2 mlrd. kuna. Pritom je najznačajnija transakcija provedena u prosincu kad je država, zbog podmirivanja dospjeloga sindiciranoga deviznoga kredita od sedam domaćih banaka, kupila od središnje banke 411 mil. EUR, čime je HNB iz sustava povukao 3 mlrd. kuna.

Od početka uvođenja operacija na otvorenom tržištu u sklopu novoga provedbenog okvira monetarne politike još u travnju 2005. godine, a s ciljem harmoniziranja instrumentarija s Europskom središnjom bankom, HNB je unaprijedio način kratkoročnog upravljanja kunskom likvidnošću monetarnog sustava. Stoga se i tijekom 2006. kreiranje i povlačenje primarnog novca, osim deviznim intervencijama, nastavilo odvijati uz pomoć operacija na otvorenom tržištu, prije svega na redovitim tjednim obratnim repo aukcijama. Prostor za provođenje tih operacija uvelike ovisi o intenzitetu i veličini likvidnosti kreirane deviznim transakcijama. U skladu s tim, snažan rast primarnog novca koji je kreiran deviznim intervencijama smanjio je u 2006. godini potrebu za kreiranjem dodatne likvidnosti kroz operacije na otvorenom tržištu.

Prosječan iznos plasiranih sredstava na redovitim tjednim obratnim repo aukcijama u 2006. godini više je nego prepolovljen u odnosu na 2005. godinu. Od ukupno 50 obratnih repo aukcija održanih u 2006. promet je zabilježen na njih 45, te je prosječno iznosio 1,2 mlrd. kuna,

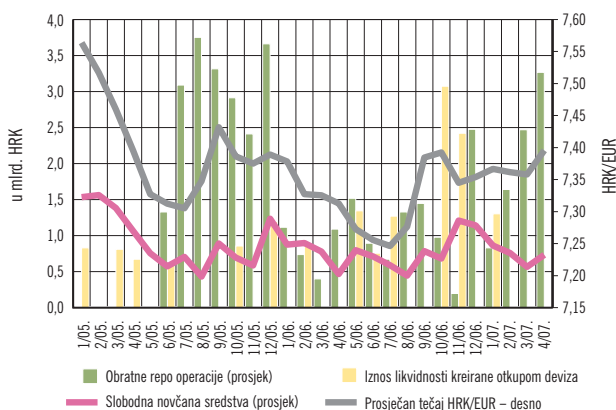
1.28. Udjeli pojedinih instrumenata monetarne politike u kreiranju i povlačenju primarnog novca

*Kredit HNB-a u 2005. i 2006. godini uključuju redovite obratne repo operacije.

Izvor: HNB

1.29. Kreiranje kunske likvidnosti obratnim repo operacijama i otkupom deviza od poslovnih banaka

Izvor: HNB

dok je godinu prije iznosio 2,8 mlrd. kuna. Osim na nekoliko aukcija održanih u siječnju i veljači kad je zbog visoke likvidnosti sustava dio ponuda banaka odbijen te jedne aukcije u veljači kad je granična repo stopa povećana za 0,05 postotnih bodova, središnja banka u potpunosti je prihvaćala pristigle ponude i kreirala traženu likvidnost po graničnoj repo stopi od 3,5%. Manji iznos kreirane likvidnosti na redovitim obratnim repo aukcijama u 2006. ne umanjuje činjenicu da je korištenje tim instrumentom monetarne politike unaprijedilo upravljanje kratkoročnom domaćom likvidnošću. To se ponajviše ogleda u smanjenoj volatilnosti kamatnih stopa na novčanom tržištu, čemu su također pridonijele izmjene provedbenih odluka o instrumentima monetarne politike, kojima je unaprijeđen proces obračuna, izdvajanja i održavanja obvezne pričuve banaka.

Osim redovitih obratnih repo aukcija, HNB se prošle godine prvi put koristio i operacijama fine prilagodbe. Za razliku od redovitih operacija, operacije fine prilagodbe nemaju standardizirano dospijeće i pružaju veću fleksibilnost u kreiranju likvidnosti. Tako je u lipnju 2006. Hrvatska poštanska banka d.d. repo transakcijom s HNB-om osigurala likvidna sredstva u vrijednosti 1,0 mlrd. kuna za kreditiranje države kojoj je tada dospjela isplata prve rate duga umirovljenicima. U listopadu, kad je država ostvarenim prihodima od prodaje dionica Plive d.d. otplatila kredit, HPB je otkupio svoje vrijednosne papire od središnje banke, čime je HNB zatvorio bilateralnu operaciju fine prilagodbe.

Što se tiče drugih oblika kreiranja likvidnosti, uz beskamatni unutardnevni kredit za povećanje limita na računu za namiru, kojim su se banke koristile tijekom cijele godine, u listopadu 2006. godine jedna poslovna banka koristila se i lombardnim kreditom u iznosu od 785 mil. kuna. Sredstvima osiguranim tim kreditom poslovna se banka privremeno koristila za održavanje obvezne pričuve u tom obračunskom razdoblju. To je bilo jedino korištenje lombardnim kreditom u 2006. godini što potvrđuje da je kunska likvidnost sustava bila povoljna i da nije bilo potrebe za skupljim izvorima financiranja poput lombardnoga kredita (7,5%-tna kamatna stopa).

Glavni instrument sterilizacije kunske likvidnosti i u 2006. godini bila je obvezna pričuva. Nakon smanjenja ukupnog iznosa obvezne pričuve banaka kod HNB-a početkom 2006., zbog siječanjskog spuštanja stope obračuna obvezne pričuve s 18% na 17%, kunska obvezna pričuva kontinuirano se povećavala u ostatku godine. Ukupno je u 2006. godini obračunata kunska obvezna pričuva povećana za 4,0 mlrd. kuna, od čega se 2,8 mlrd. kuna odnosi na sredstva izdvojena na računu kunske obvezne pričuve, a 1,2 mlrd. kuna na dio kunske obvezne pričuve koji su poslovne banke dužne održavati prosječnim stanjem sredstava na računima za namiru i u blagajnama (30% ukupne obračunate obvezne pričuve). U prosincu 2006. godine ukupna kunska obvezna pričuva dosegla je 29,2 mlrd. kuna što je za 16,0% više nego godinu prije.

Na povećanje kunske obvezne pričuve u 2006. godini primarno je utjecao spomenuti proces restrukturiranja pasive poslovnih banaka u kojem su banke nastojale devizne depozite zamijeniti "povoljnijim" kuskim depozitima s valutnom klauzulom jer su tako smanjivale osnovicu za održavanje minimalne devizne likvidnosti i oslobađale sredstva za nastavak kreditnog rasta. Nakon rujanske izmjene Odluke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima kunska obvezna pričuva nastavila se povećavati, prije svega zbog snažnijeg rasta "čistih" kuskih depozita.

Što se tiče devizne obvezne pričuve, oporavak deviznih izvora sredstava u posljednjem tromjesečju 2006. godine nije nadoknadio njihovo smanjenje ostvareno u prvih devet mjeseci, pa je u 2006. godini devizna obvezna pričuva poslovnih banaka smanjena za 0,6 mlrd. kuna ili za 5,0%. U prosincu 2006. godine obračunata devizna obvezna pričuva iznosila je 11,8 mlrd. kuna.

Za financiranje intenzivnije kreditne aktivnosti u 2006. godini poslovne banke dijelom su se nastavile zaduživati u inozemstvu. Tako je povećanje inozemne pasive poslovnih banaka uz povišenu stopu granične obvezne pričuve od 55% dovelo do povećanja granične obvezne pričuve izdvojene kod središnje banke. Dinamika zaduživanja banaka u inozemstvu, a time i kretanje GOP-a tijekom godine, ovisili su o kretanju domaćih izvora sredstava, ali i o sezonalnosti kreditne aktivnosti banaka. Nakon snažnog povećanja inozemne pasive banaka na početku 2006. godine, sezonski rast domaćih izvora sredstava tijekom ljetnih mjeseci omogućio je poslovnim bankama smanjenje njihovih inozemnih obveza, dok se u posljednjem tromjesečju zaduživa-

nje banaka u inozemstvu ponovo intenziviralo. Ukupno je u prošloj godini granična obvezna pričuva poslovnih banaka povećana za 3,5 mlrd. kuna te je na kraju 2006. godine iznosila 7,8 mlrd. kuna.

Primarni novac i međunarodne pričuve

U 2006. godini primarni novac (M0) ukupno je porastao za 5,9 mlrd. kuna ili za 14,7%. U usporedbi s kretanjima u 2005. godini, rast primarnog novca u 2006. bio je sporiji za 4,4 postotna boda. Na sporiji rast M0 u 2006. znatno su utjecale strukturne promjene u instrumentima monetarne politike kad je na početku godine stopa obvezne pričuve smanjena za jedan postotni bod, s 18% na 17%, dok je snažnijem rastu M0 u 2005. godini bilo pridonijelo povećanje deviznog dijela obvezne pričuve koji se izvršava u kunama s 42% na 50% u svibnju te godine. Godišnje stope rasta M0 u 2005. i 2006. godini stoga nisu međusobno usporedive.

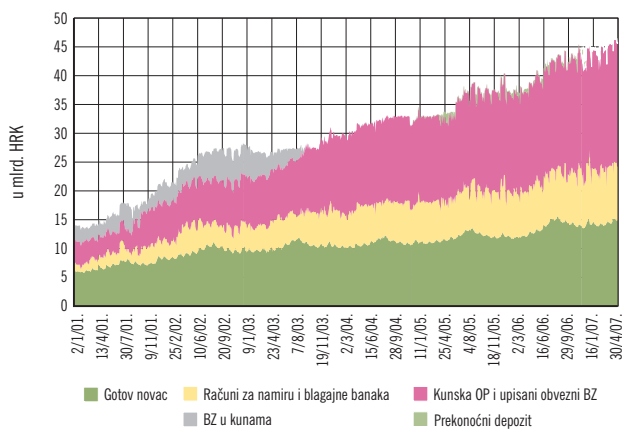
Potražnja banaka za primarnim novcem u 2006. godini bila je potaknuta autonomnim rastom osnove za obračun kunske obvezne pričuve zbog snažnog rasta kunskih izvora sredstava. Osim toga, kao što je uobičajeno, na porast primarnog novca utjecali su sezonski činitelji pojačane potražnje za gotovim novcem u glavnoj turističkoj sezoni tijekom ljetnih mjeseci i u doba pojačane blagdanske potrošnje u prosincu. Na kretanje M0 u posljednjem tromjesečju 2006. godine utjecala su i zbivanja na tržištu kapitala jer je središnja banka u posljednjem tromjesečju intenzivnije kreirala primarni novac kako bi se neometano obavila transakcija prodaje Plive d.d. i ublažili aprecijacijski pritisci nastali tijekom postupka privatizacije dijela Ine. Uz povećanje od 4,0 mlrd. kuna u posljednjem tromjesečju 2006. godine, primarni je novac na kraju godine dosegao 46,3 mlrd. kuna.

Promatrajući strukturu primarnog novca u 2006. godini, snažan rast ostvarile su sve njegove glavne komponente. Depoziti banaka kod HNB-a povećani su u 2006. godini za 3,0 mlrd. kuna (11,6%), gotov novac izvan banaka za 2,4 mlrd. kuna (20,1%), dok su sredstva u blagajnama banaka povećana za 0,5 mlrd. kuna (22,0%).

Najznačajnija je stavka depozita banaka kod HNB-a izdvojena obvezna pričuva u kunama (uključujući posebnu obveznu pričuvenu), koja je u prošloj godini povećana za 2,9 mlrd. kuna. Kako se izdvajanje dijela devizne obvezne pričuve izvršava u kunama (50%), rast deviznih depozita također utječe na povećanje kunske obvezne pričuve. Međutim, povećanje kunske obvezne pričuve u 2006. godini u potpunosti je rezultat rasta kunske štednje domaćih sektora, odnosno povećanja osnove za obračun kunske obvezne pričuve. Izdvojena obvezna pričuva u kunama na kraju 2006. godine iznosila je 20,5 mlrd. kuna i bila je za 16,3% veća nego na kraju prethodne godine.

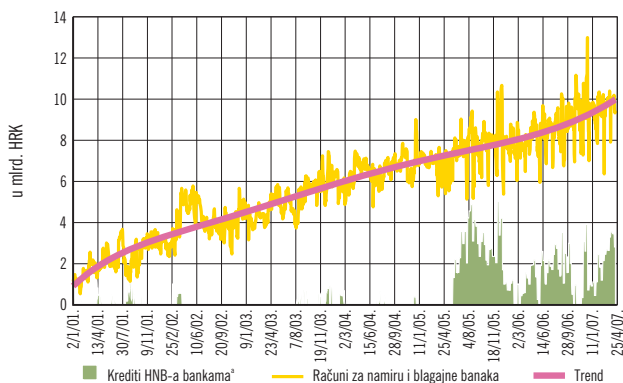
Osim izdvojene kunske obvezne pričuve, depozite banaka kod HNB-a čine i računi za namiru te prekonoćni depoziti banaka. Od svih komponenata primarnog novca računi za namiru obično najviše osciliraju. Uz redovite priljeve i odljeve po tim računima, djelomičan razlog tome je i praksa poslovnih banaka da na početku razdoblja održavanja obvezne pričuve kumuliraju višak likvidnosti, a da potkraj toga razdoblja, kad su već ispunile obvezu održavanja obvezne pričuve, viškove likvidnosti s računa za namiru preusmjere u prekonoćni depozit kod središnje banke. Prosječno stanje računa za namiru u 2006. godini iznosilo je 6,3 mlrd. kuna i bilo je za 11,5% veće od prosječnog stanja u 2005. Prosječno stanje prekonoćnog depozita kod središnje banke iznosilo je pak u 2006. godini 0,4 mlrd. kuna i bilo je približno jednako prosječnom stanju u prethodnoj godini. Slično kao i godinu prije, poslovne su banke potkraj 2006. godine na svojim transakcijskim računima raspolagale velikim višcima likvidnosti. Na kraju 2006. ukupno stanje na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a iznosilo je 8,5 mlrd. kuna.

1.30. Struktura i dnevno kretanje primarnog novca i blagajničkih zapisa HNB-a

Izvor: HNB

1.31. Računi za namiru banaka kod HNB-a i posudbe za održavanje likvidnosti

* Krediti HNB-a od 2005. godine uključuju redovite obratne repo operacije.

Izvor: HNB

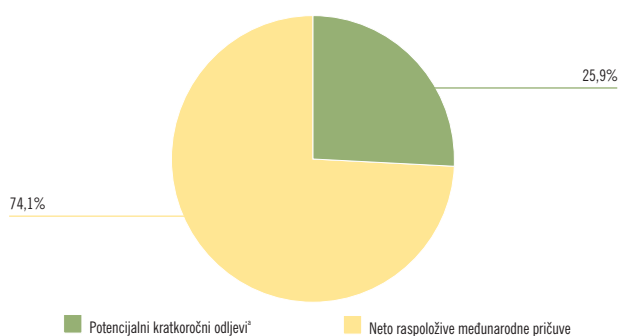
Ukupna sredstva u blagajnama banaka povećana su u 2006. godini za 22,0% ili za 0,5 mlrd. kuna. Kretanje te komponente primarnog novca sezonski je određeno i ovisi o potražnji za gotovim novcem, tj. o potrebama poslovnih banaka za gotovinom. Prosječno stanje sredstava u blagajnama banaka u 2006. godini iznosilo je 2,1 mlrd. kuna i bilo je za 18,8% veće u odnosu na godinu prije.

Kao i kod depozita banaka kod HNB-a te kod sredstava u blagajnama banaka, i kod gotovog novca izvan banaka zabilježen je snažan rast u 2006. godini, i to od 20,1%. Na kretanje toga monetarnog agregata, osim uobičajenih sezonskih činitelja, utjecala je i isplata duga umirovljenicima, u dva navrata – u lipnju i prosincu. Na kraju 2006. godine gotov novac izvan banaka iznosio je 14,6 mlrd. kuna, dok je njegovo prosječno dnevno stanje bilo za 13,0% veće u odnosu na prosječno dnevno stanje u 2005. godini.

Depoziti središnje države kod HNB-a u 2006. godini prosječno su iznosili 355 mil. kuna, a to je gotovo upola manje od njihova prosječnog stanja u prethodnoj godini (633 mil. kuna). Što se tiče 2006. godine, zabilježeno je i smanjenje volatilnosti depozita države na računima kod središnje banke. Spomenuto smanjenje prosječnog stanja tih depozita nastavak je kretanja iz 2005. godine i pokazatelj poboljšanja u upravljanju središnje države svojom likvidnošću. Privremeni skokovi depozita države zbog velikih uplata ili isplata (npr. na dan izdavanja državne obveznice ili zbog privremenog deponiranja sredstava prije plaćanja obveza) zabilježeni su i u 2006. godini, ali u mnogo manjim iznosima nego prethodnih godina.

Na kraju 2006. godine ukupni depoziti države kod središnje banke iznosili su 188 mil. kuna. U njihovoj strukturi najveći dio (175 mil. kuna) odnosio se na kunske depozite, dok su preostala sredstva (13 mil. kuna) činili depoziti države u stranoj valuti. Osim na početku godine, kad je kod središnje banke država deponirala više od 1,0 mlrd. kuna deviznih sredstava primljenih na osnovi programskog zajma za prilagodbu PAL I (150 mil. EUR), devizni depoziti države kod HNB-a nisu se tijekom 2006. godine znatnije povećavali.

1.32. Struktura ukupnih međunarodnih pričuva HNB-a 31. prosinca 2006.

*Potencijalne kratkoročne odljeve čine inozemna pasiva HNB-a, devizna obvezna pričuva, devizni depoziti države i blagajnički zapisi u devizama

Izvor: HNB

Povećanje međunarodnih pričuva HNB-a u 2006. godini bilo je rekordno i iznosilo je 1.287 mil. EUR, čemu je najviše pridonio već spomenuti otkup deviza od poslovnih banaka u neto iznosu od 1.204 mil. EUR. Istodobno je zabilježen odljev sredstava na osnovi neto prodaje deviza središnjoj državi u iznosu od 438 mil. EUR. Osim deviznih transakcija, na promjenu međunarodnih pričuva u 2006. godini utjecao je i snažan rast granične obvezne pričuve, koja je u toj godini povećana za 482 mil. EUR. Preostali dio promjene međunarodnih pričuva u 2006. godini odnosi se na ostvarene prihode od ulaganja međunarodnih pričuva i na tečajne razlike. Na kraju 2006. godine međunarodne pričuve HNB-a dosegnule su 8.725 mil. EUR. Neto raspoložive međunarodne pričuve, iz kojih su isključeni potencijalni kratkoročni odljevi deviza, povećane su u 2006. godini za 860 mil. EUR, te su na kraju prosinca iznosile 6.464 mil. EUR.

Monetarna politika u prva četiri mjeseca 2007. godine

Početak 2007. godine bio je u znaku uvođenja mjera za usporavanje rasta plasmana u 2007. godini. Time je središnja banka nastavila svoju politiku zaustavljanja negativnih trendova u vanjskoj poziciji zemlje, prije svega rasta inozemnog duga i produbljanja manjka na tekućem

računu platne bilance, koji potiče ekspanzivna kreditna politika banaka zasnovana na inozemnim izvorima.

Uvođenje instrumenta granične obvezne pričuve još sredinom 2004. godine, koji je 2005. i 2006. bio još pooštren, poskupilo je inozemno zaduživanje poslovnih banaka. S druge strane, u rujnu 2006. u osnovicu za izračun minimalno potrebnih deviznih potraživanja banaka uključene su i kunske obveze s valutnom klauzulom, čime se htjelo ojačati minimalnu deviznu likvidnost sustava te usporiti rast plasmana. Usprkos svemu, rast kredita banaka u 2006. godini bio je visok i iznosio je 22,9%, stoga je u prosincu 2006. središnja banka donijela Odluku o upisu obveznih blagajničkih zapisa kojom se "neoporezivi" rast plasmana banaka u 2007. godini ograničava na 12%.

Prvotno dopuštena mjesečna stopa rasta plasmana iznosila je 1%, a na razini godine ukupno 12%. Nakon izmjene Odluke, u veljači 2007., dopuštena stopa rasta plasmana iznosi 12% za sva obračunska razdoblja. Poslovnim je bankama tako omogućena veća fleksibilnost u planiranju dinamike kreditnog rasta i uvaženo je sezonsko kretanje plasmana tijekom godine. Osnovicu za upis obveznih blagajničkih zapisa čini pozitivna razlika između stanja plasmana na kraju obračunskog razdoblja, dakle posljednjeg dana u mjesecu, i stanja plasmana na dan 31. prosinca 2006. umanjena za iznos koji se dobije primjenom dopuštene stope rasta plasmana od 12% za pojedino obračunsko razdoblje. Jednostavnije rečeno, osnovicu čini prirast plasmana iznad dopuštene razine, a stopa upisa obveznih blagajničkih zapisa HNB-a iznosi 50%.

Monetarno okružje na početku 2007. godine bilo je vrlo stabilno uz povoljnu razinu kunske likvidnosti i bez izraženih pritisaka na kretanje tečaja domaće valute. Tijekom prva četiri mjeseca središnja banka nije intervenirala na deviznom tržištu, pa se kreiranje primarnog novca odvijalo na redovitim tjednim obratnim repo aukcijama. Obilježje siječnja bili su niži iznosi plasiranih sredstava na redovitim obratnim repo aukcijama, dok je snažnija potražnja za kunama u sljedećem razdoblju bila zadovoljena većim iznosima kreirane likvidnosti na obratnim repo aukcijama. Na ukupno 17 aukcija održanih u prva četiri mjeseca 2007. godine prosječan iznos kreirane likvidnosti iznosio je 2,0 mlrd. kuna. HNB je u tom razdoblju prihvaćao sve pristigle ponude poslovnih banaka i kreirao likvidnost po nepromijenjenoj graničnoj repo stopi od 3,5%.

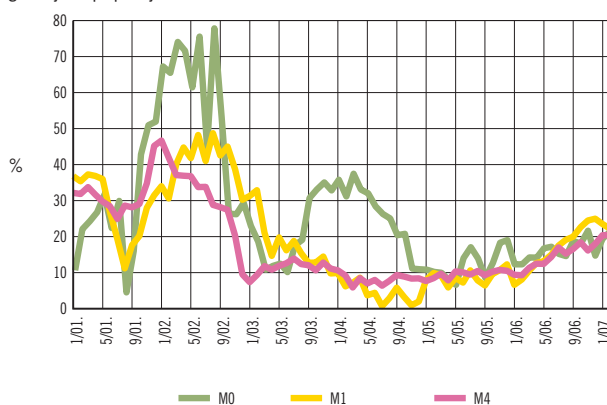
U ožujku 2007. godine i formalno je zaključeno razdoblje prilagodbe poslovnih banaka izmijenjenoj odluci o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima. Banke su i uz smanjenje svoje inozemne aktive uglavnom još krajem 2006. dostigle propisanu minimalnu deviznu likvidnost od 32% zamjenjujući kunske obveze s valutnom klauzulom "čistim" kuskim obvezama. Prema podacima za ožujak likvidnim deviznim potraživanjima je na razini cijelog sustava prosječno bilo pokriveno 33,0% deviznih obveza, koje uključuju i kunske obveze s valutnom klauzulom.

Kretanje monetarnih i kreditnih agregata

Snažan rast plasmana banaka bio je obilježje monetarnih kretanja u 2006. godini. Osnovu za povećanje plasmana, uz zaduživanje banaka u inozemstvu, činila su sredstva pristigla za dokapitalizaciju banaka i, kao najvažniji izvori, depoziti stanovništva i depoziti poduzeća. Zbog mjera središnje banke, koje su u 2006. godini dodatno poskupile inozemne izvore financiranja, poslovne su banke aktivno poticale štednju domaćih sektora. U takvim uvjetima znatno je ubrzan rast gotovo svih monetarnih i kreditnih agregata.

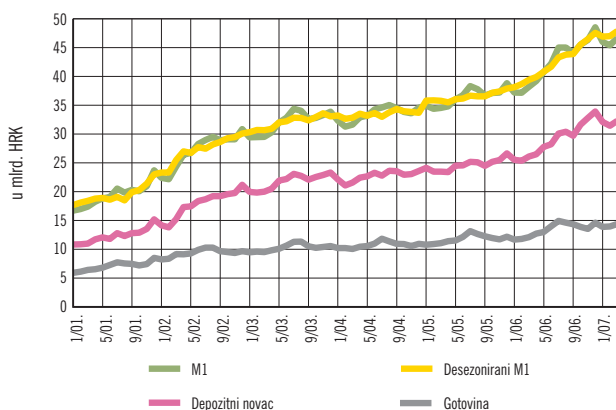
Ukupna likvidna sredstva (M4) povećana su u 2006. godini za 18,0% što je snažno ubrzanje u odnosu na prethodnu godinu kad je godišnja stopa rasta M4 iznosila 10,5%. Ako isključimo utjecaj blage aprecijacije tečaja

1.33. Monetarni agregati
godišnje stope promjene

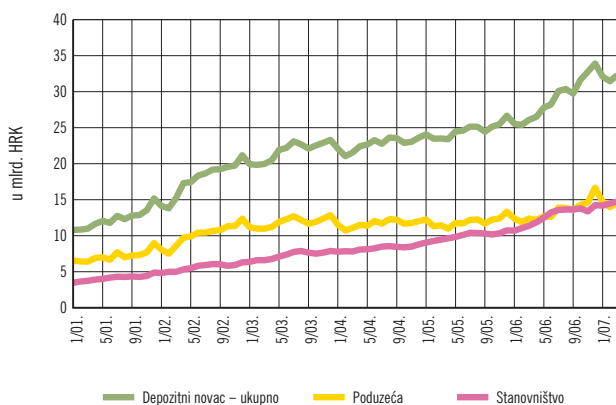
Izvor: HNB

1.34. Novčana masa

Izvor: HNB

1.35. Depozitni novac

Izvor: HNB

kune, koja je utjecala na smanjenje kunskog iznosa svih deviznih i uz stranu valutu indeksiranih kunskih stavki, godišnja stopa rasta toga monetarnog agregata bila je i nešto viša (18,6%). Ubrzanju rasta M4 najviše su pridonijeli novčana masa (M1) te kunski nemonetarni depoziti, dok je rast deviznih depozita u 2006. godini bio znatno usporen. Uz nominalno povećanje od 27,8 mlrd. kuna, ukupna likvidna sredstva na kraju godine dosegnula su 182,5 mlrd. kuna.

Kod novčane mase (M1), nakon uobičajenoga sezonskog smanjenja na početku godine, u ostatku 2006. zabilježen je ubrzan rast, koji se nastavio sve do kraja godine. Takva kretanja odrazila su se na godišnju stopu rasta M1, koja je u 2006. godini iznosila 25,0% te je više nego udvostručena u odnosu na prethodnu godinu. Novčana masa je na kraju 2006. godine dosegnula 48,5 mlrd. kuna što je za 9,7 mlrd. kuna više nego na kraju 2005. godine.

Glavni generator snažnog rasta M1 u 2006. godini bio je depozitni novac, koji čini nešto više od dvije trećine ukupne novčane mase. U apsolutnom iznosu depozitni novac povećao se za čak 7,3 mlrd. kuna, od čega se više od polovine (4,2 mlrd. kuna) odnosilo na posljednje tromjesečje. Snažan rast toga monetarnog agregata ostvaren je zahvaljujući povećanju sredstava na tekućim i žiroračunima oba najznačajnija sektora – stanovništva i poduzeća, što je korespondiralo sa snažnim rastom kredita banaka odobrenih tim sektorima. Tako se tijekom 2006. godine depozitni novac stanovništva povećao za 3,5 mlrd. kuna (32,9%), a poduzeća za 3,3 mlrd. kuna (25,1%). Ukupni je depozitni novac na kraju 2006. godine dosegnuo 33,9 mlrd. kuna, a njegova godišnja stopa rasta 27,2% što je za 14,3 postotna boda više u odnosu na godinu prije.

Druga komponenta novčane mase, gotov novac izvan banaka, također je ostvario znatno brži rast nego u 2005. godini. Godišnja stopa rasta toga monetarnog agregata u 2006. iznosila je 20,1% što je za 9,1 postotni bod više nego u prethodnoj godini. Bržem rastu gotovine znatno je pridonijela isplata dviju rata duga umirovljenicima, jedne krajem lipnja i jedne u prosincu. Zbog uobičajene sezonske potražnje gotov novac izvan banaka bio je na najvišim razinama sredinom kolovoza te u drugoj polovini prosinca. Na kraju godine gotov novac izvan banaka iznosio je 14,6 mlrd. kuna, a njegovo prosječno stanje u 2006. bilo je za 1,6 mlrd. kuna više nego u prethodnoj godini.

Nemonetarni kunski i devizni depoziti

Snažan rast kunskih nemonetarnih depozita jedno je od glavnih obilježja monetarnih kretanja u 2006. godini. Kunski depoziti povećani su za 16,8 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta gotovo se utrostručila (s 24,5% iz 2005. na 60,2% u 2006.). Rast kunskih depozita bio je osobito izražen u prvih devet mjeseci 2006. godine zbog snažnog rasta oročenih kunskih depozita s valutnom klauzulom, koji su u tom razdoblju povećani za čak 11,4 mlrd. kuna. Od početka 2006. godine poslovne su banke povoljnijim uvjetima privlačile štednju u kunama uz valutnu klauzulu jer za takve izvore sredstava, sve do rujna prošle godine, nisu bile obvezne održavati minimalno potrebna devizna potraživanja. Osim toga, banke su poticale i zamjenu postojećih deviznih depozita kunskim depozitima s valutnom klauzulom jer su time oslobađale

dio sredstava koja su prije, zbog održavanja minimalne devizne likvidnosti, bila plasirana u inozemstvo.

Nakon rujanske izmjene Odluke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima, kojom su u devizne obveze uključene i kunske obveze s valutnom klauzulom, trend snažnog rasta kunskih depozita zaustavio se u četvrtom tromjesečju 2006. U prilagodbi banaka izmijenjenoj odluci znatan dio indeksirane kunske štednje zamijenjen je "čistom" kunskom štednjom, čime se udio indeksiranih kunskih depozita u ukupnim kunskim depozitima smanjio s 49,7% na kraju rujna (što je bio njihov maksimalni udio u 2006.) na 36,2% na kraju prosinca te godine. Dio indeksiranih kunskih depozita zamijenjen je i deviznim depozitima, tako da su u posljednjem tromjesečju ukupni kunski nemonetarni depoziti smanjeni za 1,3 mlrd. kuna te su na kraju 2006. godine iznosili 44,8 mlrd. kuna.

Promatrano po sektorima, najveći doprinos rastu kunskih depozita dala je kunska štednja stanovništva, koja se u 2006. godini povećala za 7,9 mlrd. kuna. Na kraju prosinca 2006. kunski depoziti stanovništva dosegli su 23,5 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta 50,5%. Kunski depoziti poduzeća također su izrazito snažno rasli (81,4%). Na njihovo povećanje djelomično je utjecao i snažan priljev sredstava s osnove zaduživanja poduzeća direktno u inozemstvu. Na kraju 2006. godine kunski depoziti poduzeća iznosili su 14,8 mlrd. kuna i bili su za 6,5 mlrd. kuna veći nego na kraju 2005. godine.

Rast deviznih depozita u 2006. godini prilično se usporio. Godišnja stopa rasta deviznih depozita smanjila se za 4,4 postotna boda u odnosu na godinu prije te je na kraju 2006. godine iznosila 1,7%. Nakon snažnog pada u prva dva tromjesečja, najvećim dijelom zbog restrukturiranja pasive poslovnih banaka, u preostalom dijelu godine došlo je do oporavka rasta deviznih depozita. Oporavak u drugoj polovini 2006. bio je rezultat priljeva deviza tijekom glavne turističke sezone te rujanske izmjene odluke središnje banke o minimalnoj deviznoj likvidnosti. S povećanjem od 1,5 mlrd. kuna, ukupni devizni depoziti na kraju 2006. godine dosegli su 88,3 mlrd. kuna, a njihov je udio u ukupnim likvidnim sredstvima prvi put u posljednjih deset godina pao ispod 50%.

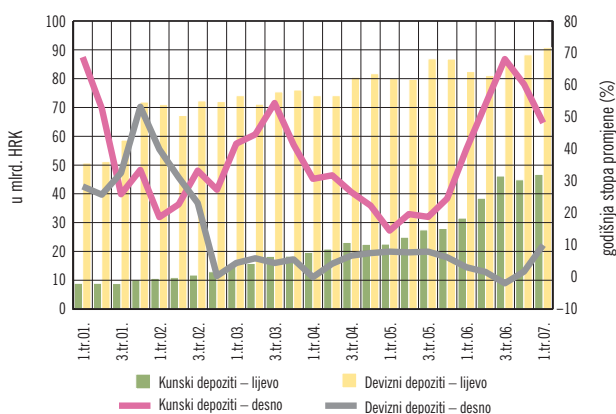
Najveći utjecaj na usporavanje rasta deviznih depozita imali su devizni depoziti poduzeća, koji su se u 2006. godini smanjili za 0,9 mlrd. kuna (7,0%). Na njihovo kretanje tijekom te godine snažno su utjecala nastojanja poslovnih banaka da povoljnijim uvjetima potaknu najprije štednju u kunama uz valutnu klauzulu, a potkraj godine i "čistu" kunsku štednju. Na kraju 2006. devizni depoziti poduzeća iznosili su 11,6 mlrd. kuna. Što se tiče deviznih depozita stanovništva, oni su se u 2006. povećali za 1,9 mlrd. kuna. Njihov rast u odnosu na rast u 2005. znatno je usporen, tako da se njihova godišnja stopa rasta smanjila sa 6,8% u 2005. na 2,5% u 2006. godini. Na kraju 2006. devizni depoziti stanovništva iznosili su 74,8 mlrd. kuna.

Ostvarena kretanja kunskih i deviznih depozita u 2006. godini rezultirala su promjenom valutne strukture ukupnih nemonetarnih depozita. Kad se deviznim depozitima pridodaju kunski depoziti s valutnom klauzulom, njihov udio u ukupnim nemonetarnim depozitima smanjio se s 85,5% na kraju 2005. na 78,5% na kraju 2006. godine.

Plasmani banaka

Rast plasmana banaka nebankarskom sektoru u 2006. godini se intenzivirao. Godišnja stopa rasta plasmana povećala se sa 17,2% na kraju 2005. na 22,9% na kraju 2006. godine (24,7% ako se isključi utjecaj tečajja). Na takva kretanja utjecalo je pojačano financiranje poduzeća sredstvima banaka, ali i nadalje prisutna snažna potražnja stanovništva za kreditima. S druge strane, ubrzanom rastu plasmana znatno su pridonijeli i povoljniji uvjeti zaduživanja za doma-

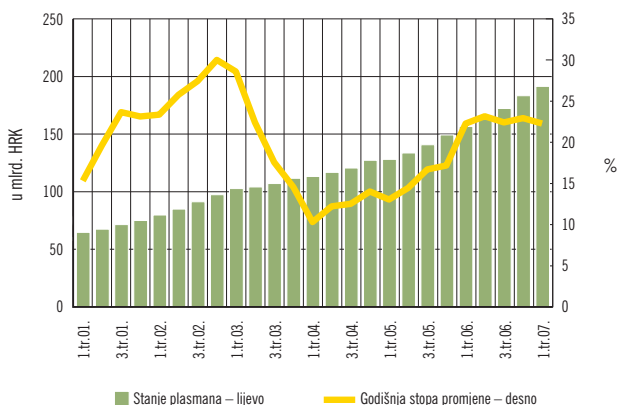
1.36. Kunski i devizni depoziti

Izvor: HNB

će sektore, koje je omogućila ekspanzivna kreditna politika poslovnih banaka. Rast plasmana bio je osobito snažan u prosincu 2006. kad su pojedine poslovne banke, nakon objave odluke HNB-a kojom se rast plasmana u 2007. godini "ograničava" na 12%, ranije realizirale dio plasmana planiranih za početak 2007. godine kako bi imale veću osnovicu za obračun dopuštenog rasta plasmana u 2007. godini. S ukupnim godišnjim povećanjem od 34,2 mlrd. kuna plasmani banaka nebankarskom sektoru na kraju 2006. godine dosegli su 183,4 mlrd. kuna.

1.37. Plasmani banaka nebankarskom sektoru

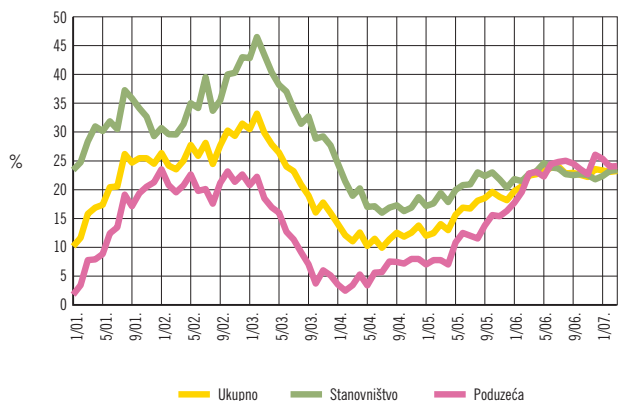

Izvor: HNB

U strukturi plasmana banaka najveći dio čine odobreni krediti (više od 95%) te stoga njihova promjena određuje kretanje ukupnih plasmana. U 2006. godini krediti banaka odobreni nebankarskom sektoru povećali su se za 33,8 mlrd. kuna (23,6%) što je za 11,7 mlrd. kuna više od povećanja u 2005. godini.

Za razliku od prijašnjih godina, kad su banke svoju ponudu kredita usmjeravale uglavnom stanovništvu, u 2006. godini intenzivirao se rast kredita odobrenih poduzećima. Krediti banaka poduzećima povećali su se u 2006. godini za 16,2 mlrd. kuna, što je više od njihova kumulativnog povećanja u prethodne tri godine. Njihova godišnja stopa rasta u 2006. godini dosegla je 26,1% i prvi je put premašila godišnju stopu rasta kredita stanovništvu u posljednjih deset godina. Na kraju 2006. godine krediti odobreni poduzećima dosegli su 78,3 mlrd. kuna.

1.38. Krediti poslovnih banaka godišnje stope promjene

Izvor: HNB

Unatoč ubrzanom kreditiranju poduzeća, najveći dio ukupnog povećanja kredita u apsolutnom iznosu u 2006. odnosio se na kredite stanovništvu. Oni su se u 2006. godini povećali za 17,1 mlrd. kuna, što je za 3,9 mlrd. kuna više nego godinu prije. Na kraju 2006. krediti odobreni stanovništvu dosegli su 95,7 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta 21,8%. Promatrano po vrstama kredita, najbrži rast zabilježen je kod stambenih kredita, koji su se samo u 2006. povećali za 9,4 mlrd. kuna. Njihova godišnja stopa rasta u cijeloj godini nije se spuštala ispod 30%, a njihov ubrzan rast djelomično se može objasniti i snažnim rastom cijena nekretnina. Ukupni odobreni stambeni krediti na kraju 2006. godine iznosili su 36,9 mlrd. kuna i činili su 39% ukupnih kredita stanovništvu. Od preostalih kredita stanovništvu najveći dio činili su ostali krediti, među koje su uključeni svi nenamjenski gotovinski krediti i minusi po tekućim računima. U 2006. godini ostali krediti stanovništvu povećali su se za 6,5 mlrd. kuna i na kraju godine dosegli su 42,4 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta iznosila je 18,0%.

Neto potraživanja banaka od središnje države

Središnja država poboljšala je tijekom 2006. godine svoju poziciju prema poslovnim bankama. Takva kretanja odraz su nastavka fiskalne konsolidacije, ali i razvoja ostalih financijskih institucija u Hrvatskoj, što je državi omogućilo da nastavi s financiranjem svojih potreba na domaćem tržištu uz istodobno smanjenje obveza prema domaćim poslovnim bankama.

Nakon snažnijeg financiranja države u prva dva tromjesečja, u drugom dijelu 2006. godine potraživanja banaka od središnje države znatno su se smanjila, ponajviše zbog ostvarenih privatizacijskih prihoda koje je država dijelom iskoristila i za podmirivanje dospjelih obveza prema domaćim bankama. Najveći dio smanjenja potraživanja banaka u drugoj polovini godine odnosio se na naplatu sindiciranoga deviznoga kredita u prosincu (400 mil. EUR) koji je bio

odobren u prvoj polovini godine. Ukupno su se u 2006. godini potraživanja banaka od središnje države smanjila za 0,9 mlrd. kuna, te su na kraju godine iznosila 27,9 mlrd. kuna što je za 3,3% manje nego na kraju prethodne godine.

Uz to, depoziti središnje države kod poslovnih banaka povećali su se u 2006. godini za 1,4 mlrd. kuna, pa je, zajedno sa smanjenjem potraživanja banaka prema središnjoj državi u iznosu od spomenutih 0,9 mlrd. kuna, kod neto potraživanja banaka od središnje države u 2006. godini zabilježeno smanjenje od 2,3 mlrd. kuna ili 12%, tako da su ta potraživanja na kraju godine iznosila 16,9 mlrd. kuna.

Kretanje inozemne aktive i pasive

Ubrzani rast plasmana banaka u 2006. godini bio je djelomice financiran i iz inozemnih izvora. Inozemna pasiva poslovnih banaka u 2006. godini povećala se za gotovo 9,0 mlrd. kuna što je 3,0 mlrd. kuna više u odnosu na povećanje u 2005. Kretanje inozemne pasive tijekom 2006. godine bilo je određeno kretanjem domaćih izvora sredstava te kreditnom aktivnošću poslovnih banaka. Tako je, nakon pojačanoga inozemnog zaduživanja banaka u prvom dijelu te godine, u ljetnim mjesecima zabilježeno smanjenje inozemne pasive poslovnih banaka zbog sezonskog rasta domaćih izvora sredstava, ali se potkraj godine zaduživanje banaka u inozemstvu ponovo intenziviralo. Na kraju 2006. godine inozemna pasiva poslovnih banaka dosegla je 76,1 mlrd. kuna i bila je za 13,4% veća nego na kraju 2005. godine.

Što se tiče inozemne aktive poslovnih banaka, njezina su kretanja bila suprotna kretanjima inozemne pasive. Poslije smanjenja u prvoj polovini 2006. godine te sezonskog rasta u trećem tromjesečju, u ostatku godine banke su, ponajprije zbog prilagodbe rujanskoj izmjeni odluke o minimalnoj deviznoj likvidnosti, nastavile povećavati svoju inozemnu aktivu. Ukupno se u 2006. godini inozemna aktiva banaka povećala za 4,0 mlrd. kuna, ili za 11,4%, te je na kraju godine dosegla 39,6 mlrd. kuna.

Monetarna kretanja u prvom tromjesečju 2007. godine

U prvom tromjesečju 2007. godine zabilježeno je sezonsko smanjenje novčane mase i daljnji rast nemonetarnih depozita. Primjena odluke središnje banke kojom se "dopušteni" rast plasmana u 2007. godini ograničio na 12% utjecala je na blago usporavanje kreditne aktivnosti poslovnih banaka.

U prva tri mjeseca 2007. ukupna likvidna sredstva povećala su se za 2,6 mlrd. kuna. U strukturi M4 u tom se razdoblju novčana masa smanjila za 1,8 mlrd. kuna, a ostvaren je snažan rast nemonetarnih depozita. Na povećanje nemonetarnih depozita utjecalo je povećanje kunske štednje poduzeća, dok se povećanje deviznih depozita uglavnom odnosilo na depozite stanovništva. Ukupna likvidna sredstva na kraju ožujka 2007. godine dosegla su 185,0 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta iznosila je 20,5%.

Zbog odluke središnje banke o ograničavanju rasta plasmana i sezonski slabije potražnje, rast plasmana banaka na početku 2007. usporio se u odnosu na 2006. godinu. Nakon izmjene odluke u veljači kojom je poslovnim bankama omogućena veća fleksibilnost u području planiranja rasta plasmana tijekom godine, u ožujku se kreditna aktivnost poslovnih banaka ponovo intenzivirala, ponajviše zbog snažnog rasta plasmana poduzećima, a osobito kredita odobrenih za restrukturiranje brodogradilišta. U prva tri mjeseca 2007. godine plasmani banaka nebankarskom sektoru povećani su za 8,2 mlrd. kuna ili 4,5%, te su na kraju ožujka dosegli 191,6 mlrd. kuna što je za 22,4% više nego na kraju istog mjeseca prošle godine.

U prvom tromjesečju 2007. povećana je i inozemna pasiva poslovnih banaka za 1,0 mlrd. kuna. Istodobno je inozemna aktiva banaka smanjena za 3,7 mlrd. kuna, tako da je neto inozemna aktiva poslovnih banaka u prvom tromjesečju ukupno smanjena za 4,7 mlrd. kuna i na kraju ožujka iznosila je -41,1 mlrd. kuna. Očekivani rast domaćih izvora sredstava te usporavanje

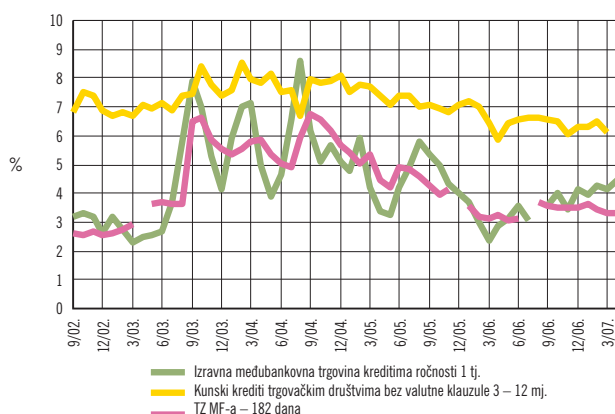
kreditne aktivnosti poslovnih banaka trebali bi utjecati na umjerenije inozemno zaduživanje banaka u preostalom dijelu 2007. godine.

1.2.6. Tržište novca

Tijekom 2006. godine na hrvatskom novčanom tržištu prevladavala je visoka likvidnost kojoj je pridonio i velik broj deviznih transakcija središnje banke. Njima je s tržišta otkupljen relativno snažan priljev deviza iz inozemstva koji je nastao zaduživanjem gospodarskih subjekata i financijskih institucija te nizom dokapitalizacija domaćih banaka i transakcijom preuzimanja Plive d.d. Takvu likvidnost tijekom 2006. nije narušilo ni više izdanja novih kunskih državnih i korporacijskih obveznica te javna ponuda dionica Ine, među ostalim i zbog dobre vremenske usklađenosti deviznih intervencija središnje banke i potreba tržišta za kunskom likvidnošću. Osim toga, dobroj likvidnosti pridonijela je i 51 obratna repo aukcija HNB-a održana tijekom 2006. godine jer je preko svake od njih na tržište, u prosjeku, bilo plasirano nešto više od 1 mlrd. kuna, dok je granična kamatna stopa na tim aukcijama bila stalna, na razini od 3,50%. Stoga su u 2006. godini i kamatne stope na novčanom tržištu bile znatno stabilnije nego prethodnih godina, iako je tome uvelike pridonijelo i unaprjeđenje tehnologije procesa obračuna, izdvajanja i održavanja obvezne pričuve banaka, koju je središnja banka počela provoditi na kraju 2005. godine.

Unatoč vrlo dobroj likvidnosti financijskih posrednika, tijekom cijele 2006. godine stanje upisanih trezorskih zapisa MF-a kretalo se oko razine od 12 mlrd. kuna, a na kraju prosinca iznosilo 12,33 mlrd. kuna što je vrlo blagi porast od 0,61 mlrd. kuna u odnosu na kraj 2005. godine. To je, među ostalim, posljedica smanjenja prinosa na te zapise što pokazuje da država nije imala veće potrebe za financiranjem kratkoročne likvidnosti u navedenom razdoblju. Tome u prilog ide i podatak da je na aukcijama trezorskih zapisa MF-a tijekom 2006. u prosjeku prihvaćeno tek nešto više od polovine pristiglih ponuda ulagača. Zato su tijekom 2006. ulagači u instrumente s fiksnim prinosom preraspodijelili dio svojih sredstava iz trezorskih zapisa MF-a u nova izdanja kunskih državnih obveznica u ukupnom iznosu od 6 mlrd. kuna odnosno u čak osam izdanja kunskih korporacijskih obveznica u ukupnom iznosu od 2,74 mlrd. kuna. Kamatne stope na aukcijama trezorskih zapisa MF-a i u 2006. godini pratile su kretanje kamatnih stopa na novčanom tržištu za podjednake roкове dospijeaća.

1.39. Glavne kratkoročne kamatne stope

Izvor: HNB

Dobra likvidnost na novčanom tržištu pridonijela je nastavku smanjenja gotovo svih aktivnih kamatnih stopa poslovnih banaka tijekom 2006. godine. Najznačajnija su iznimka kamatne stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima s valutnom klauzulom, koje su rasle tijekom cijele godine. Razlog tome vjerojatno leži u utjecaju koji na te kamatne stope ima globalni rast dugoročnih kamatnih stopa. Utjecaj rasta dugoročnih kamatnih stopa u inozemstvu na rast kamatnih stopa na kredite stanovništvu s valutnom klauzulom u nas vjerojatno je izostao zbog toga što su ti krediti i nadalje relativno najsigurniji i najstabilniji izvor zarade banaka.

Pasivne su kamatne stope na devizne oročene depozite tijekom 2006. još izrazitije rasle nego tijekom prethodnih godina jer su takvi depoziti bankama i nadalje jeftiniji izvor financiranja od inozemne pasive, koja je podložna aktivnim restriktivnim mjerama monetarne politike koje se provode kako bi se smanjilo zaduživanje banaka u inozemstvu. Pasivne su kamatne stope na kunske oročene depozite bile manje nego na kraju 2005. godine, a uz to je tijekom 2006. prilično smanjena i kolebljivost tih kamatnih stopa zato što one uglavnom prate kretanje kamatnih stopa na novčanom tržištu, na kojem je tijekom godine došlo do znatnog smanjenja kolebljivosti kamatnih stopa.

Kamatne stope na novčanom tržištu

Visoka likvidnost bankarskog sektora, koja je bila obilježje cijele 2006. godine, rezultirala je relativno niskim kamatnim stopama na novčanom tržištu, iako su potražnja za kunama i promet na novčanom tržištu bili veći u odnosu na 2005. godinu. Naime, izdanja državnih i korporacijskih obveznica i javna ponuda dionica Ine utjecali su na povećanu potražnju ulagača za kunskim likvidnim sredstvima. Izostanak pogoršanja likvidnosti uvelike je posljedica učinaka deviznih transakcija središnje banke s bankama, kojima je tijekom godine na tržište neto plasirano 8,8 mlrd. kuna. Učinak tih deviznih transakcija očitovao se i u ublažavanju sezonskih smanjenja likvidnosti tijekom godine.

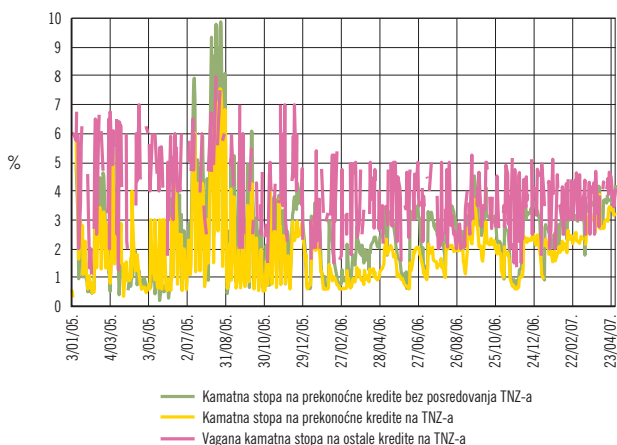
Prema podacima Tržišta novca Zagreb vagana kamatna stopa na prekononočne kredite uz posredovanje TNZ-a u 2006. godini zadržavala se na relativno niskim razinama, i to od 0,88% u veljači do 2,34% u rujnu kad je porasla pod utjecajem stupanja na snagu Odluke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima. Ta je odluka dovela do povećanja potražnje za devizama te je središnja banka intervenirala prodajom deviza i neodržavanjem jedne redovite obratne repo aukcije što je utjecalo na porast te kamatne stope u rujnu. U usporedbi s 2005. godinom, kad se kamatna stopa na prekononočne kredite uz posredovanje TNZ-a kretala u rasponu od 0,73% do 5,55%, kolebljivost te stope u 2006. bila je znatno manja te se kretala u rasponu od 0,88% do 2,34%. U prosincu 2006. iznosila je 2,02% što je smanjenje u odnosu na prosinac 2005. godine kad je iznosila 2,29%.

Vagana kamatna stopa na ostale kredite uz posredovanje TNZ-a u 2006. godini nije se bitno mijenjala te se kretala oko godišnjeg prosjeka od 3,3%, ali je ipak bila manja nego u 2005. Ona se na svoju najnižu razinu u 2006. spustila u kolovozu kad je iznosila 3,06%, a zatim je blago rasla sve do prosinca kad je dosegla 3,52% što je blago smanjenje u odnosu na prosinac 2005. godine kad je bila 3,61%.

Ukupni promet ostvaren na TNZ-u (dnevni i prekononočni) tijekom 2006. godine iznosio je 36,1 mlrd. kuna što je porast od 4,2 mlrd. kuna u odnosu na 2005. Ukupni promet prekononočnih kredita uz posredovanje TNZ-a u 2006. godini iznosio je 26,5 mlrd. kuna (73% ukupnog prometa kredita svih ročnosti u 2006. godini), a to je blagi porast u usporedbi s 2005. godinom kad je ukupni promet prekononočnih kredita na TNZ-u iznosio 23,1 mlrd. kuna (72% ukupnog prometa kredita svih ročnosti u 2005. godini). Među ostalim kreditima, s udjelom većim od 70%, prevladavali su oni s dospjećem od mjesec dana. Prosječni dnevni promet prekononočnih kredita u prvom dijelu 2006. godine kretao se na razini od oko 75 mil. kuna, a u drugoj se polovini godine gotovo udvostručio i kretao se oko 135 mil. kuna. Prosječni dnevni promet ostalih kredita tijekom cijele 2006. godine bio je na razini od oko 40 mil. kuna.

Ukupni promet prekononočnih kredita ostvaren u izravnoj trgovini među bankama u 2006. godini iznosio je 183,4 mlrd. kuna što je za 48,4% više nego u 2005. godini.

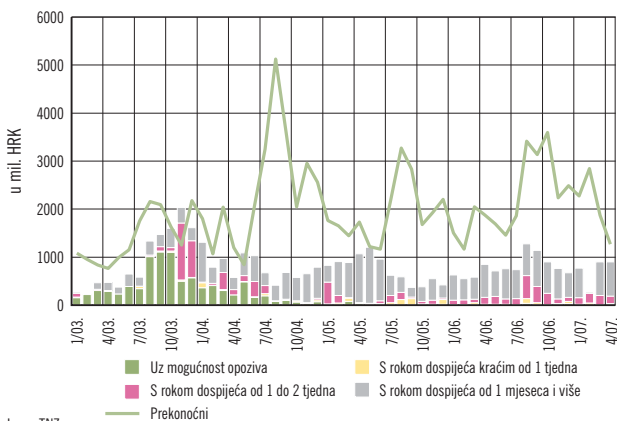
1.40. Kamatne stope na novčanom tržištu

Izvori: TNZ i HNB

1.41. Promet na Tržištu novca Zagreb

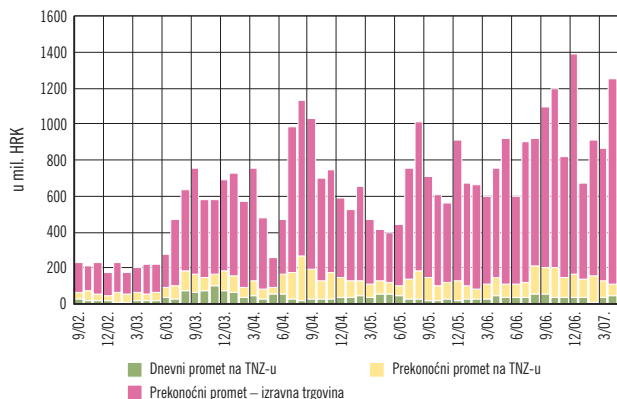
prema ročnosti kredita, mjesečni podaci

Izvor: TNZ

1.42. Promet na novčanom tržištu

dnevni prosjek, mjesečni podaci

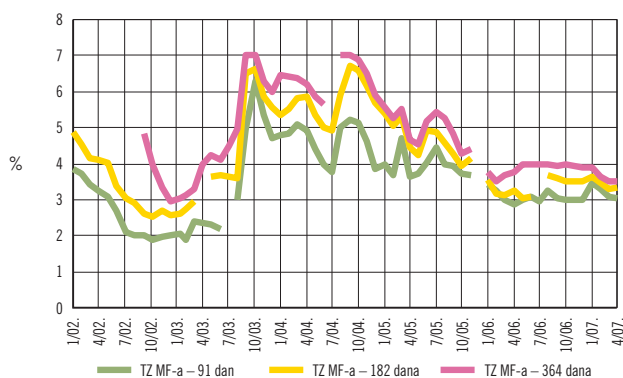

Izvori: TNZ, HNB

Prosječni dnevni promet prekonoćnih kredita bez posredovanja TNZ-a postupno je tijekom 2006. rastao, a vrhunac je dosegno u prosincu kad je prvi put premašio milijardu kuna (iznosio je 1,23 mlrd. kuna). Vagana kamatna stopa na te prekonoćne kredite tijekom 2006. godine bila je relativno stabilna, s blagom tendencijom rasta prema kraju godine i kretala se uglavnom oko prosječne godišnje razine od 2,4%. Svoj vrhunac u 2006. ta je kamatna stopa dosegla u prosincu kad je iznosila 3,18% što je neznatno više nego u prosincu 2005. kad je iznosila 3,14%.

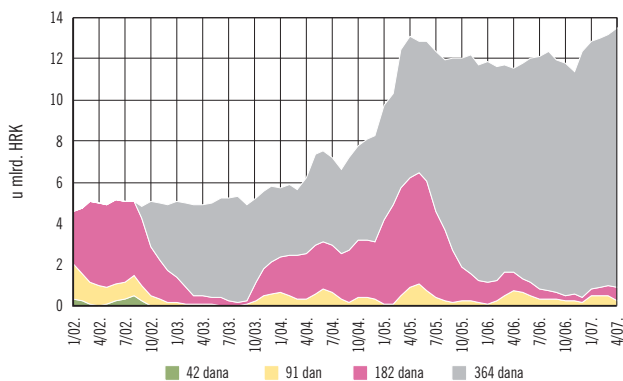
Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnih papira

1.43. Kamatne stope na trezorske zapise Ministarstva financija
ročna struktura

Izvori: HNB; MF

1.44. Stanje upisanih trezorskih zapisa po rokovima dospijea
na kraju mjeseca

Izvor: MF

Tijekom 2006. godine zaustavljen je trend snižavanja kamatnih stopa na trezorske zapise MF-a, te se one uglavnom nisu znatnije mijenjale, među ostalim i zbog smanjenja zanimanja ulagača za te zapise. Naime, sam mehanizam utvrđivanja kamatnih stopa na aukcijama trezorskih zapisa MF-a takav je da se prinos na te zapise određuje na osnovi dostavljenih ponuda potencijalnih ulagača u kojima se navode nominalni iznosi koji se žele upisati te zahtijevani prinosi. Nakon toga utvrđuje se najviši prihvatljivi prinos i na osnovi njega se određuje jedinstveni prinos za cijelu seriju trezorskih zapisa te se upućuje poziv za uplatu svim ulagačima čije su ponude prihvaćene. Tako su u siječnju 2006. vagane kamatne stope ostvarene na aukcijama trezorskih zapisa MF-a s dospjećem od 91, 182 i 364 dana iznosile 3,41%, 3,55% i 3,78%, a u prosincu 3,00%, 3,50% i 3,90%.

Slično kao i u 2005., u strukturi upisanih trezorskih zapisa MF-a u 2006. godini prevladavali su zapisi s dospjećem od jedne godine, čiji se udio tijekom godine kretao u rasponu od 85% do 97%. Slijedili su zapisi s dospjećem od 182 dana, dok je udio zapisa s najkraćim dospjećem uglavnom bio manji od 3%. Na kraju 2006. godine od ukupno 12,33 mlrd. kuna upisanih trezorskih zapisa 11,88 mlrd. kuna (96,4%) odnosilo se na zapise s jednogodišnjim dospjećem, 0,26 mlrd. kuna (2,1%) na trezorske zapise s dospjećem od 182 dana, a 0,18 mlrd. kuna (1,5%) na trezorske zapise s dospjećem od 91 dan.

Kamatne stope poslovnih banaka

Tijekom 2006. godine aktivne kamatne stope poslovnih banaka kretale su se nejednoliko. Tako je vagana kamatna stopa na kratkoročne kredite stanovništvu bez valutne klauzule blago porasla, i to s 11,26% u prosincu 2005. na 11,84% u prosincu 2006. godine. Istodobno se vagana kamatna stopa na kratkoročne kredite trgovačkim društvima bez valutne klauzule smanjila, i to sa 7,71% u prosincu 2005. na 6,75% u prosincu 2006. godine što je njezina najniža prosinačka razina u posljednjih pet godina.

Kamatne stope na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom nastavile su se tijekom 2006. godine smanjivati. U odnosu na prosinac 2005. godine, kad je iznosila 6,98%, vagana se kamatna stopa na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom snizila i u prosincu 2006. godine iznosila je 6,22%, a to je njezina najniža do sada zabilježena razina. To je prije svega posljedica pada kamatnih stopa na stambene kredite stanovništvu (koje su se tijekom

2006. također spustile na svoje najniže ikad zabilježene razine) jer oni čine gotovo polovinu svih novoodobrenih dugoročnih kredita stanovništvu.

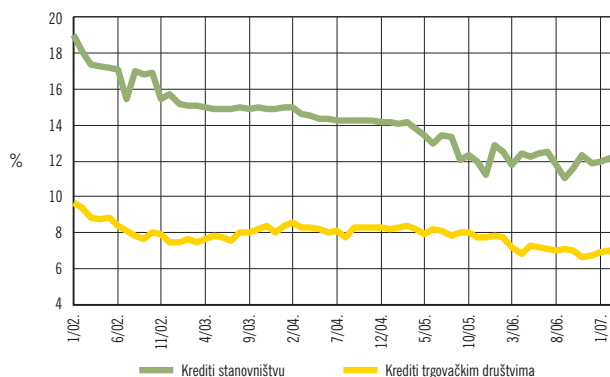
Nakon višegodišnjeg snižavanja kamatne su stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima s valutnom klauzulom tijekom 2006. godine osjetno porasle. Tako je vagana kamatna stopa na te kredite porasla s 5,18% u prosincu 2005. na 6,21% u prosincu 2006. što je njezina najviša razina od lipnja 2004.

Nakon izražene kolebljivosti tijekom prijašnjih godina pod utjecajem kretanja na novčanom tržištu vagana je kamatna stopa na kunske oročene depozite bila tijekom 2006. godine relativno stabilna i kretala se u rasponu od 3% do 3,5%. Njezina najniža razina u 2006. godini zabilježena je u prosincu kad je iznosila 2,98% što je smanjenje u odnosu na 3,36% iz prosinca 2005., a ta je razina ujedno bila i njezina najniža ikad zabilježena razina. Vagana kamatna stopa na kunske depozite po viđenju također je tijekom 2006. godine pala na svoju dosad najnižu zabilježenu razinu, i to u svibnju i lipnju kad je iznosila 0,27%. U prosincu 2006. godine ta je kamatna stopa iznosila 0,41% što je devet baznih bodova manje nego u prosincu 2005. godine.

Kamatne stope na devizne oročene depozite nastavile su svoj rast započet još početkom 2004. godine, s tim da je tijekom 2006. taj rast bio nešto intenzivniji. Vagana kamatna stopa na devizne oročene depozite, koja je u prosincu 2005. iznosila 3,07%, u prosincu 2006. godine iznosila je 3,82% što je njezina najviša razina još od rujna 2001. godine. S druge strane, kamatne stope na devizne depozite po viđenju tijekom cijele 2006. godine kretale su se oko prosječne vrijednosti od 0,25% s neznatnim odstupanjima. Tako je vagana kamatna stopa na devizne depozite u prosincu 2005. iznosila 0,27%, a u prosincu 2006. godine 0,25%, a to je najniža do sada zabilježena razina te stope.

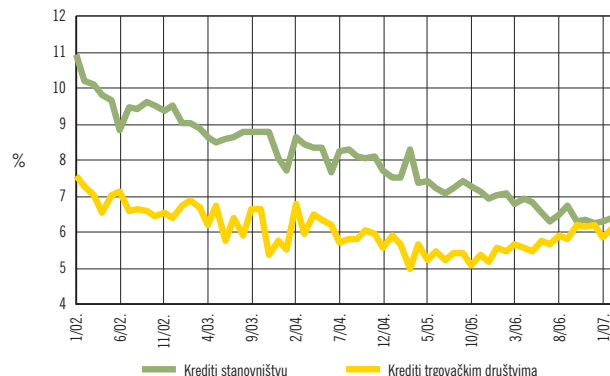
Pod utjecajem kretanja aktivnih i pasivnih kamatnih stopa banaka, razlika između kamatne stope na ukupne kredite i kamatne stope na ukupne depozite smanjila se sa 6,17 postotnih bodova u prosincu 2005. na 5,89 postotnih bodova u prosincu 2006. godine što je njezina najniža razina do sada. Istodobno se na svoju najnižu razinu spustila i razlika između kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule i kamatne stope na kunske depozite, koja je iznosila 7,16

1.45. Prosječne aktivne kamatne stope poslovnih banaka na kratkoročne kredite bez valutne klauzule

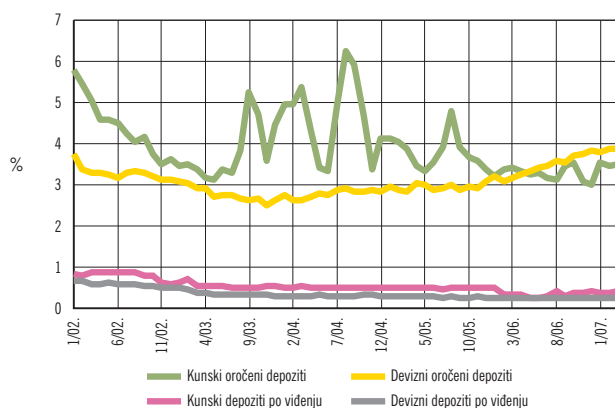
Izvor: HNB

1.46. Prosječne aktivne kamatne stope poslovnih banaka na dugoročne kredite s valutnom klauzulom

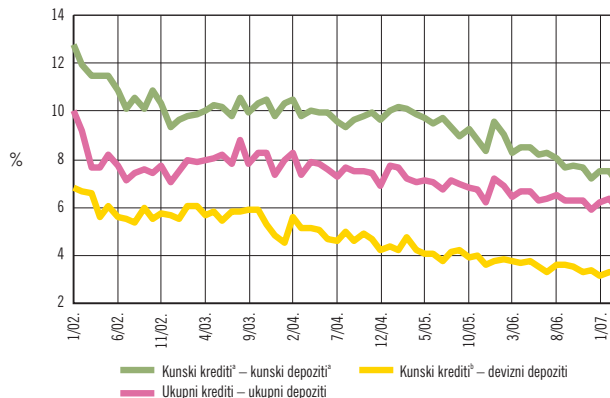
Izvor: HNB

1.47. Prosječne pasivne kamatne stope poslovnih banaka

Izvor: HNB

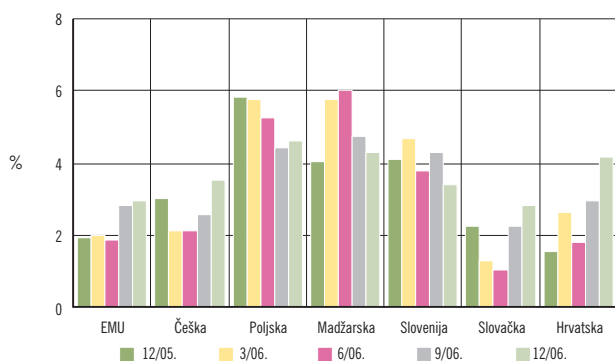
1.48. Razlike između prosječnih kamatnih stopa poslovnih banaka na kredite i na depozite

* Bez valutne klauzule; * S valutnom klauzulom

Izvor: HNB

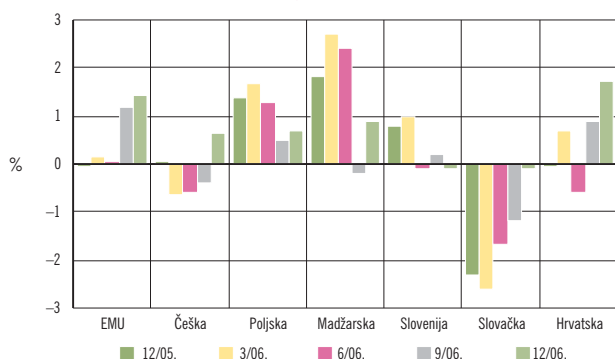
1.49. Realne kamatne stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima u odabranim zemljama

Napomena: Zbog različitog statističkog obuhvata u pojedinim zemljama, kamatne stope nisu izravno usporedive, ali se može analizirati njihov razvoj u vremenu.

Izvor: Internetske stranice središnjih banaka

1.50. Realne kamatne stope na kratkoročne depozite stanovništva u odabranim zemljama

Napomena: Zbog različitog statističkog obuhvata u pojedinim zemljama, kamatne stope nisu izravno usporedive, ali se može analizirati njihov razvoj u vremenu.

Izvor: Internetske stranice središnjih banaka

postotnih bodova, a to je osjetno manje od 8,33 postotna boda iz prosinca 2005. I razlika između kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom i kamatne stope na devizne depozite također se tijekom 2006. smanjila, te je u prosincu 2006. iznosila 3,36 postotnih bodova (u prosincu 2005. iznosila je 3,57 postotnih bodova).

U promatranim zemljama Srednje i Istočne Europe, kao i u zemljama članicama EMU, tijekom 2006. uglavnom je došlo do porasta nominalnih aktivnih kamatnih stopa banaka. Od svih promatranih zemalja do smanjenja nominalnih kamatnih stopa na dugoročne kredite trgovačkim društvima došlo je samo u Poljskoj, dok se u Sloveniji one nisu znatnije mijenjale. Realne kamatne stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima na kraju 2006. godine u odnosu na kraj 2005. smanjene su u Poljskoj i Sloveniji, dok je kod drugih promatranih zemalja zabilježen porast.

Nominalne kamatne stope na kratkoročne depozite stanovništva su u 2006. u odnosu na kraj 2005. smanjene jedino u Sloveniji, u Poljskoj su ostale nepromijenjene, a u svim drugim promatranim zemljama su porasle. Realne kamatne stope na kratkoročne depozite stanovništva porasle su u svim promatranim zemljama, osim u Sloveniji, Poljskoj i Mađarskoj. Tim je kretanjima najviše pridonio porast stope inflacije u Sloveniji, Poljskoj i Mađarskoj, dok je u svim drugim promatranim zemljama ta stopa smanjena.

Kretanja u prva četiri mjeseca 2007. godine

Dobra kunska likvidnost bankarskog sektora nastavila se i u prva četiri mjeseca 2007. godine, premda je zbog povećane potražnje za kunama na novčanom tržištu zabilježen porast kamatnih stopa. Porastu potražnje za kunama u tom razdoblju pridonijelo je novo izdanje kunske državne obveznice u iznosu od 2,5 mlrd. kuna te izdanje jedne kunske korporacijske obveznice, a pritisci su na kunsku likvidnost djelomično bili i posljedica isplate kredita brodogradilištima te deviznih transakcija između središnje banke i države. Osim toga, u travnju su povećane pritiske na kunsku likvidnost prouzročili uobičajeni porast gotovine u optjecaju zbog uskršnjih blagdana te prvi veći ovogodišnji priljev deviza zbog početka turističke sezone. U tom je razdoblju središnja banka pridonijela poboljšanju likvidnosti financijskog sustava nešto višim iznosima plasiranim na obratnim repo aukcijama. Vagana kamatna stopa na prekonoćne kredite u izravnoj međubankovnoj trgovini u travnju 2007. bila je relativno visoka i iznosila je 3,68%, dok je prosječni dnevni promet tih kredita u istom mjesecu iznosio 1.165,4 mil. kuna.

Kamatne su stope na aukcijama trezorskih zapisa MF-a s dospelom od tri mjeseca u siječnju 2007. porasle, a do travnja su se opet spustile, i to gotovo do razine s kraja 2006. Kamatne stope na zapise s polugodišnjim i godišnjim dospelom tijekom promatranog razdoblja snižene su u odnosu na svoje vrijednosti s kraja 2006. godine. Vagana mjesečna kamatna stopa ostvarena na aukcijama trezorskih zapisa MF-a s dospelom od 91, 182 i 364 dana iznosila je u travnju 3,04%, 3,33% i 3,50%. Stanje upisanih trezorskih zapisa MF-a na kraju travnja 2007. godine iznosilo je 13,47 mlrd. kuna.

Aktivne kamatne stope poslovnih banaka na kredite stanovništvu u prvom tromjesečju 2007. blago su porasle u odnosu na kraj 2006. godine, dok su na kredite trgovačkim društvima blago

snižene. Istodobno su i pasivne kamatne stope banaka blago porasle. Osjetan rast bilježi se samo kod vagane pasivne kamatne stope na kunske oročene depozite bez valutne klauzule.

1.2.7. Tržište kapitala

U usporedbi s 2005. godinom promet obveznica u 2006. povećan je gotovo za 20%, promet dionica na obje hrvatske burze više je nego udvostručen, a burzovni su indeksi rasli tijekom cijele godine te su u 2006. zabilježene njihove najviše vrijednosti. Takva kretanja pokazuju da je 2006. bila godina ubrzanog rasta i razvoja hrvatskog tržišta kapitala, ali i općeg optimizma burzovnih ulagača potaknutog nastavkom gospodarskog rasta i reforma u procesu približavanja Hrvatske punopravnom članstvu u Europskoj uniji. Od događaja na tržištu kapitala tijekom godine ističe se velik broj novih izdanja kunskih državnih obveznica i korporacijskih obveznica te završetak procesa preuzimanja najveće farmaceutske tvrtke, Plive d.d. i javna ponuda dionica najveće hrvatske tvrtke, naftno-petrokemijskog diva, Ine. Ta dva događaja znatno su pridonijela rastu zanimanja šire javnosti za trgovanje dionicama na domaćem tržištu.

Unatoč takvim kretanjima udio tržišne kapitalizacije obveznica u BDP-u na Zagrebačkoj burzi i dalje zaostaje za kretanjima na dvije glavne burze usporedivih zemalja Srednje i Istočne Europe, a omjer prometa obveznica i BDP-u veći je samo na Bratislavskoj i Praškoj burzi, što potvrđuje spremnost tržišta da apsorbira nova izdanja obveznica. Za razliku od obveznica, kod dionica je primjetan vrlo slab promet, kakav je zabilježen i na Bratislavskoj te Ljubljanskoj burzi, dok je on na ostalim burzama znatno viši. Što se pak tiče tržišne kapitalizacije dionica, Zagrebačka burza nalazi se ispred ostalih promatranih burza u regiji.

Tijekom 2006. godine na svim glavnim burzama zemalja Srednje i Istočne Europe, s iznimkom Poljske, zabilježen je porast prometa u trgovini dionicama (promatrano na osnovi odnosa prosječnoga dnevnog prometa u trgovini dionicama u prosincu 2006. i onoga u prosincu 2005. godine). U trgovini obveznicama promet je također porastao u većini zemalja, osim u Sloveniji, u kojoj je ostao nepromijenjen, dok je u Poljskoj smanjen. Tržišna kapitalizacija dionica (na kraju prosinca 2006., u odnosu na kraj prosinca 2005.) povećala se na svim promatranim burzama, kao i tržišna kapitalizacija obveznica.

Tablica 1.3. Usporedba pokazatelja tržišta kapitala

Prosinac 2006.	Bratislava	Budimpešta	Ljubljana	Prag	Varšava	Zagreb
Prosječni dnevni promet dionica (u mil. EUR)	0,7	109,0	4,5	112,8	461,2	7,9
Prosječni dnevni promet obveznica (u mil. EUR)	193,3	5,4	0,5	102,4	13,0	26,7
Promet dionica/BDP ^a , godišnja razina (%)	0,4	28,3	3,7	26,1	43,7	5,8
Promet obveznica/BDP ^a , godišnja razina (%)	99,5	1,4	0,4	23,7	1,2	19,8
Brzina prometa ^b	2,9	76,3	9,4	8,1
Tržišna kapitalizacija dionica (u mil. EUR), na kraju mjeseca	4.441	32.570	10.805	57.918	21.996
Tržišna kapitalizacija obveznica (u mil. EUR), na kraju mjeseca	12.444	41.910	6.632	5.443
Tržišna kapitalizacija dionica/BDP ^a , na kraju mjeseca (%)	11,9	37,1	39,5	58,8	71,4
Tržišna kapitalizacija obveznica/BDP ^a , na kraju mjeseca (%)	33,4	47,7	24,2	17,7
Kretanje indeksa dionica od početka godine (%)	0,6	19,5	37,9	7,9	41,6	60,7
Kretanje indeksa dionica od početka mjeseca (%)	0,7	8,6	5,2	1,2	0,4	-1,4

^a 2006.; ^b Anualizirani mjesečni promet dionica x 100 / tržišna kapitalizacija dionica
Izvori: Bloomberg; izvješća sa BSSE, BSE, PSE, LJSE, WSE i Zagrebačke burze

U 2006. godini na domaćem tržištu dužničkih vrijednosnih papira izdano je 11 novih obveznica, čija je ukupna nominalna vrijednost iznosila oko 1,21 mlrd. EUR. To je blago smanjenje u odnosu na 2005. godinu kad je bilo izdano pet obveznica ukupne nominalne vrijednosti od oko 1,25 mlrd. EUR. Na kraju 2006. na domaćem tržištu kapitala kotirala je ukupno 31 obveznica, za 11 više nego na kraju 2005. godine. Na tržištu i dalje dominiraju državne obveznice, premda je njihov udio u ukupnoj nominalnoj vrijednosti novoizdanih obveznica na domaćem tržištu znatno opao, i to s oko 98% u 2005. na oko 68% u 2006. Iako je tijekom 2006. godine izdano osam korporacijskih obveznica, te je njihov udio u ukupnoj nominalnoj vrijednosti novoizdanih obveznica na domaćem tržištu porastao s približno 2% u 2005. na približno 32% u 2006., one su i nadalje zadržale nizak udio u ukupnom prometu i tržišnoj kapitalizaciji obveznica na domaćem tržištu. Unatoč brojnim novim izdanjima korporacijskih obveznica još

uvijek podređenu ulogu tržišta kapitala u financiranju poduzeća u odnosu na banke pokazuje činjenica da tijekom 2006. nije realizirana nijedna emisija dionica inicijalnom javnom ponudom, a likvidnost hrvatskih dionica, mjerena omjerom ostvarenog prometa dionica i BDP-a, i nadalje je među najnižima u regiji.

Tablica 1.4. Emisija dionica inicijalnom javnom ponudom
u milijunima kuna

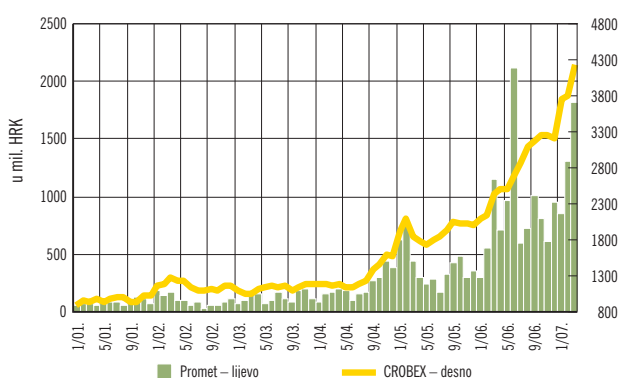
Godina	Broj uspješnih emisija	Ukupna vrijednost emisija
1997.	17	839,4
1998.	6	247,1
1999.	3	29,0
2000.	1	20,0
2001.	1	13,0
2002.	1	11,8
2003.	1	1,2
2004.	2	11,0
2005.	4	231,0
2006.	0	0,0

Izvor: HANFA (bivši CROSEC)

Prema pokazateljima rejtinga na međunarodnom tržištu kapitala RH je na kraju 2006. bila na sličnoj poziciji kao i prethodne godine. Stoga se u odnosu na kraj 2005. razlika između prinosa hrvatskih euroobveznica i referentnih njemačkih obveznica do kraja 2006. godine gotovo nije promijenila. Nasuprot tome, s približavanjem datuma pristupanja EU razlika između prinosa na euroobveznice Bugarske i Rumunjske i prinosa na usporedive njemačke obveznice sve se više smanjivala. Tako je za Bugarsku ona još od rujna 2006. manja od razlike između prinosa na hrvatske euroobveznice i na usporedive njemačke obveznice, dok se kod Rumunjske to dogodilo tek u siječnju 2007.

Tržište vlasničkih vrijednosnih papira

1.51. Mjesečni promet dionica na Zagrebačkoj burzi i vrijednost indeksa CROBEX na kraju mjeseca

Izvor: Zagrebačka burza

Ukupni promet dionica na Zagrebačkoj burzi u 2006. iznosio je 10.459,1 mil. kuna, odnosno za 121,13% više nego u 2005., a broj uvrštenih dionica porastao je tijekom godine sa 194 na 202 dionice. Po obujmu prometa dominirala je dionica Plive d.d., kojom je ostvaren promet od 3.764,9 mil. kuna, odnosno 36,0% ukupnog prometa dionica. Prema udjelu u ostvarenom prometu slijede dionica Adris grupe d.d. (10,3% ukupnog prometa), dionica Podravke d.d. (6,4%), dionica Ine (4,0%) i dionica Atlantske plovidbe d.d. (2,9%).

Na Zagrebačkoj burzi u 2006. godini i dalje se dionicama trgovalo u sklopu triju tržišta: službenog tržišta (nekadašnja prva kotacija), tržišta javnih dioničkih društava te usporednog tržišta. Tijekom godine na službeno su tržište, uz redovne dionice Plive d.d., Podravke d.d.,

Istraturista d.d., Medike d.d. te uz redovnu i povlaštenu dionicu Croatia osiguranja d.d. uvrštene i redovne dionice Ine i Viro tvornice šećera d.d.

Tržišna kapitalizacija dionica na Zagrebačkoj burzi na kraju prosinca 2006. godine iznosila je 161,69 mlrd. kuna, odnosno 64,5% ostvarenog BDP-a za 2006. U usporedbi s krajem prosinca 2005. tržišna kapitalizacija povećala se za 81 mlrd. kuna (100,3%) što je posljedica i porasta cijena dionica i njihove likvidnosti.²⁴ Najveću tržišnu kapitalizaciju na kraju prosinca 2006.

²⁴ Pri izračunu tržišne kapitalizacije Zagrebačke burze za svaku se dionicu računa umnožak njezine posljednje cijene i broja izdanih dionica. Međutim, u izračun se uključuje i likvidnost dionice pa se dobivena tržišna kapitalizacija dionica s kojima se u prethodnom mjesecu nije trgovalo prepolovljuje. Ako se nekom dionicom nije trgovalo u prethodna tri mjeseca, u zbroj tržišne kapitalizacije ulazi samo jedna četvrtina tržišne kapitalizacije te dionice.

godine od likvidnih dionica imale su dionica Ine (22,9 mlrd. kuna odnosno 14,2% ukupne tržišne kapitalizacije dionica) te dionica Privredne banke Zagreb d.d. (21,4 mlrd. kuna odnosno 13,2% ukupne tržišne kapitalizacije dionica).

Vrijednost dioničkog indeksa Zagrebačke burze, CROBEX-a, u 2006. znatno je porasla u odnosu na prethodnu godinu, te je na kraju prosinca iznosila 3.209,5 bodova što je za 60,7% više nego na kraju prosinca 2005.

Nakon redovite revizije indeksa Zagrebačke burze u rujnu 2006., sastav indeksa CROBEX činile su dionice sljedećih dioničkih društava: Adris grupe, Arenaturista, Atlantske plovidbe, Belišća, Dalekovoda, Francka, Instituta građevinarstva Hrvatske, HUP-a Zagreb, Istraturista, Jadranske banke, Jadroplova, Kraša, Končar elektroindustrije, Luke Ploče, Petrokemije, Plave lagune, Plive, Podravke, Riviera holdinga, Privredne banke Zagreb, Sunčanog Hvara, Tankerske plovidbe, Tehnike, Tiska te Uljanik plovidbe. Najveći utjecaj na vrijednost CROBEX-a imaju dionice s najvišom tržišnom kapitalizacijom: dionice Privredne banke Zagreb d.d. i Plive d.d.

pozitivna kretanja u trgovini dionicama zabilježena su i na Varaždinskoj burzi gdje je obujam trgovanja dionicama u 2006. godini porastao za 69% u odnosu na 2005. Ukupan promet dionica u 2006. tako je iznosio 3.545,4 mil. kuna.

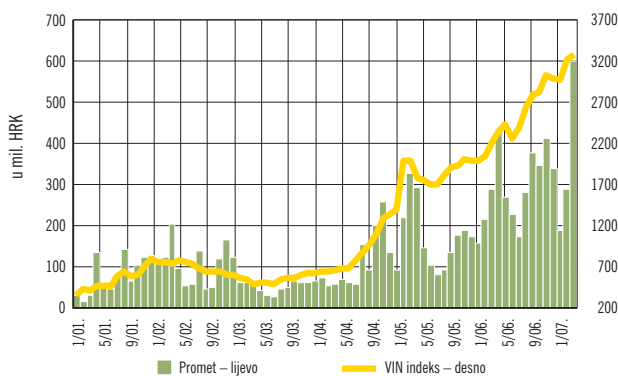
Na Varaždinskoj burzi dionicama se trgovalo u četiri segmenta tržišta: u prvoj kotaciji, drugoj kotaciji, kotaciji javnih dioničkih društava te u kotaciji slobodnog tržišta. U petom segmentu, kotaciji prava, trgovalo se pravima Ministarstva financija i nekadašnjeg Ministarstva javnih radova, obnove i graditeljstva.

Više od polovine prometa na Varaždinskoj burzi u 2006. godini odvijalo se u kotaciji javnih dioničkih društava, za razliku od 2005. kad je prevladavao promet u kotaciji slobodnog tržišta. U prvoj kotaciji Varaždinske burze, uz obveznice Republike Hrvatske te gradova Koprivnice i Rijeke, trgovalo se jedino dionicom Varteksa. U drugu kotaciju uvrštena je bila samo dionica zatvorenoga investicijskog fonda Breza invest d.d.

Tržišna kapitalizacija dionica na Varaždinskoj burzi na kraju prosinca 2006. iznosila je 54,14 mlrd. kuna što je za 18% više nego na kraju prosinca 2005. godine. Vrijednost indeksa Varaždinske burze (indeksa VIN) porasla je u 2006. za 48,7% u odnosu na kraj 2005. godine, a na kraju prosinca iznosila je 2.963,5 bodova.

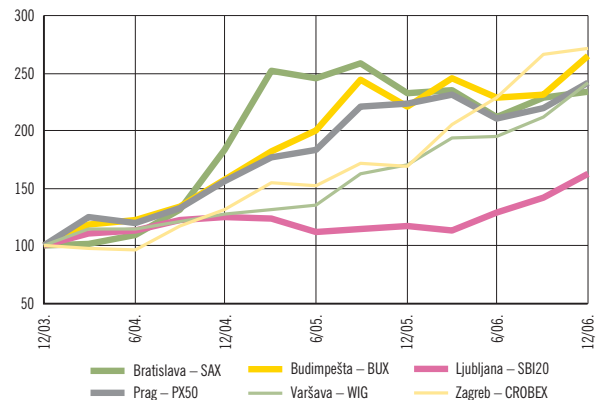
Tijekom 2006. godine indeks VIN revidiran je dva puta redovno te tri puta izvanredno. Prva je redovna revizija izvršena u svibnju kad je društvo Lucidus Zagreb isključeno iz indeksa, a uključena su dionička društva: Saponia Osijek, Slatinska banka (redovna dionica), Transadria Rijeka i Zvijezda Zagreb. Uslijedila je izvanredna revizija u rujnu kad je zbog konverzije povlaštenih dionica Podravske banke u redovne došlo do promjene broja redovnih dionica u sastavu VIN-a. Sljedeća izvanredna revizija bila je također u rujnu kad je iz indeksa bila isključena dionica Slatinske banke d.d. Već u sljedećoj redovnoj reviziji indeksa VIN, koja je provedena u studenome, u taj je indeks ponovo uključena redovna dionica Slatinske banke d.d., kao i dionice društava Dioki Zagreb i Liburnia Riviera Opatija, dok su isključena društva Chromos Agro Zagreb i Jadranka Mali Lošinj. Posljednja revizija indeksa VIN u 2006. godini bila je izvanredna re-

1.52. Mjesečni promet dionica na Varaždinskoj burzi i vrijednost indeksa VIN na kraju mjeseca

Izvor: Varaždinska burza

1.53. Kretanje indeksa odabranih burza, na kraju razdoblja prosinac 2003. = 100

Izvori: Bloomberg; izvješća sa BSSE, BSE, PSE, LISE, WSE i Zagrebačke burze

vizija izvršena u prosincu prilikom koje je, na osnovi obavijesti o smanjenju temeljnoga kapitala društva SN Holding, došlo do promjene broja redovnih dionica toga društva koje su u sastavu indeksa VIN. Nakon te revizije u izračun indeksa VIN ulaze dionice 21 dioničkog društva, od kojih najveću težinu imaju dionice Maistre Rovinj, Ericssona Nikole Tesle, Belja i Jadranke Mali Lošinj.

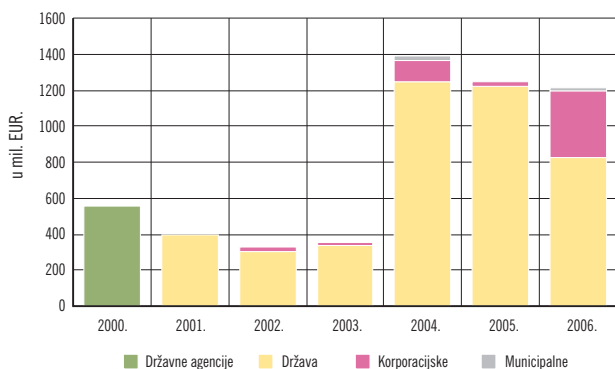
Dionički indeksi na glavnim burzama zemalja Srednje Europe, nakon usporavanja rasta ili smanjenja vrijednosti krajem prethodne godine, u 2006. također su nastavili rasti. Među njima je najveći na kraju prosinca 2006., u usporedbi s krajem prosinca 2005., bio rast CROBEX-a, koji se povećao za 60,7%, dok je najmanji bio rast indeksa Bratislavske burze, SAX-a, i to 0,6%. Ostali su indeksi u istom razdoblju porasli između 8% i 42%.

Tržište dužničkih vrijednosnih papira

Na domaćem tržištu dužničkih vrijednosnih papira u 2006. godini izdano je 11 novih obveznica – jedna državna, dvije municipalne i osam korporacijskih.

U srpnju 2006. izdana je prva tranša kunske državne obveznice s dospijecom 2013. godine, nominalne vrijednosti 2,5 mlrd. kuna i s nominalnom kamatnom stopom od 4,25%. Druga tranša te obveznice, nominalne vrijednosti od 1,5 mlrd. kuna, izdana je u studenome 2006., tako da integralna nominalna vrijednost te obveznice iznosi 4 mlrd. kuna. Osim te obveznice MF izdao je u veljači 2006. drugu tranšu kunske obveznice iz prosinca 2005., u iznosu od 2 mlrd. kuna, pa je integralna nominalna vrijednost te obveznice porasla na 5,5 mlrd. kuna što je po iznosu najveće izdanje državne obveznice na domaćem tržištu. Nominalna kamatna stopa ovog izdanja iznosi 5,25%. Navedena obveznička izdanja uglavnom su se vremenski poklapala s dospijecima državnih euroobveznica tako da je dio prihoda od njihove emisije upotrijebljen između ostalog i za isplatu dospjelog duga.

1.54. Izdavanje obveznica na domaćem tržištu

Izvor: Zagrebačka burza

Tijekom 2006. godine na domaćem tržištu kapitala izdano je osam novih korporacijskih obveznica i sve su bile nominirane u kunama. Obveznice su redom izdali: Raiffeisenbank Austria d.d., Podravka d.d., Nexa grupa d.d., Metronet komunikacije d.d., Hospitalija trgovina d.o.o., Hrvatska elektroprivreda d.d., Atlantic grupa d.d. te Ingra d.d. Od tih osam obveznica jedna ima sedmogodišnje dospijee (s nominalnom kamatnom stopom od 5,000%), pet ih ima petogodišnje dospijee (s nominalnim kamatnim stopama u rasponu od 4,125% do 6,125%), a dvije imaju trogodišnje dospijee (s nominalnim kamatnim stopama od 8,125% i 8,500%). Ukupna nominalna vrijednost svih osam izdanja iznosi 2,74 mlrd. kuna.

Tijekom 2006. godine izdane su i dvije nove municipalne obveznice. Grad Rijeka izdao je sredinom srpnja desetogodišnju eursku obveznicu nominalne vrijednosti 8,2 mil. EUR, s nominalnom kamatnom stopom od 4,125%. Nekoliko dana poslije, krajem srpnja, Grad Split izdao je prvu tranšu svoje sedmogodišnje eurske obveznice, nominalne vrijednosti 4 mil. EUR i s nominalnom kamatnom stopom od 4,563%. Druga tranša potonje obveznice, također u iznosu od 4 mil. EUR, izdana je u prosincu 2006. pa integralna nominalna vrijednost te obveznice iznosi 8 mil. EUR.

Na domaćem tržištu dužničkih vrijednosnih papira na kraju prosinca 2006. godine kotiralo je 31 izdanje obveznica: 10 državnih obveznica, 1 obveznica HBOR-a, 4 municipalne i 16 korporacijskih obveznica. Na kraju prosinca prethodne godine na domaćem tržištu kotiralo je 20 izdanja obveznica: 9 državnih obveznica, 1 obveznica HBOR-a, 2 municipalne i 8 korporacijskih obveznica.

Tablica 1.5. Izdavanja obveznica na domaćem tržištu na kraju veljače 2007.

Simbol	Izdavatelj	Datum izdavanja	Dospijeće	Valuta	Nominalna vrijednost izdanja	Nominalna kamatna stopa	Posljednja cijena ^a	Tekući prinos 28.2.2007.
RHMF-0-08CA	Republika Hrvatska	14.12.2001.	14.12.2008.	EUR	200.000.000	6,875%	103,10	6,668%
RHMF-0-125A	Republika Hrvatska	23.5.2002.	23.5.2012.	EUR	500.000.000	6,875%	110,50	6,222%
RHMF-0-085A	Republika Hrvatska	28.05.2003	28.5.2008.	HRK	1.000.000.000	6,125%	102,65	5,967%
RHMF-0-142A	Republika Hrvatska	10.2.2004.	10.2.2014.	EUR	650.000.000	5,500%	104,80	5,248%
RHMF-0-077A	Republika Hrvatska	7.7.2004.	7.7.2007.	EUR	400.000.000	3,875%	99,25	3,904%
RHMF-0-19BA	Republika Hrvatska	29.11.2004.	29.11.2019.	EUR	200.000.000	5,375%	110,45	4,866%
RHMF-0-103A	Republika Hrvatska	8.3.2005.	8.3.2010.	HRK	3.000.000.000	6,750%	107,45	6,282%
RHMF-0-157A	Republika Hrvatska	14.7.2005.	14.7.2015.	EUR	350.000.000	4,250%	98,75	4,304%
RHMF-0-15CA	Republika Hrvatska	15.12.2005.	15.12.2015.	HRK	5.500.000.000	5,250%	104,70	5,014%
RHMF-0-137A	Republika Hrvatska	11.7.2006.	11.7.2013.	HRK	4.000.000.000	4,250%	99,60	4,267%
RHMF-0-172A	Republika Hrvatska	8.2.2007.	8.2.2017.	HRK	2.500.000.000	4,750%	100,60	4,722%
GDKC-0-116A	Grad Koprivnica	29.6.2004.	29.6.2011.	HRK	60.000.000	6,500%	101,70	6,391%
GDZD-0-119A	Grad Zadar	1.9.2004.	1.9.2011.	EUR	18.500.000	5,500%	102,55	5,363%
GDRI-0-167A	Grad Rijeka	18.7.2006.	18.7.2016.	EUR	8.191.504	4,125%	–	–
GDST-0-137A	Grad Split	24.7.2006.	24.7.2013.	EUR	8.000.000	4,563%	–	–
HBOR-0-112A	Hrvatska banka za obnovu i razvitak	11.2.2004.	11.2.2011.	EUR	300.000.000	4,875%	–	–
BLSC-0-091A	Belišće d.d.	14.1.2005.	14.1.2009.	EUR	8.000.000	5,500%	101,60	5,413%
HYBA-0-086A	Hypo Alpe-Adria-Bank d.d.	6.6.2003.	6.6.2008.	HRK	150.000.000	6,500%	102,60	6,335%
BNAI-0-22CA	Bina Istra d.d.	15.12.2002.	15.12.2022.	EUR	210.000.000	8,000%	–	–
PODR-0-072A	Podravka d.d.	20.2.2004.	20.2.2007.	EUR	27.000.000	5,000%	–	–
AGKR-0-074A	Agrokor d.d.	3.4.2002.	3.4.2007.	EUR	230.000.000	11,000%	104,45	10,531%
PLVA-0-115A	Pliva d.d.	12.5.2004.	12.5.2011.	EUR	75.000.000	5,750%	101,70	5,654%
ATGR-0-077A	Atlantic Grupa d.o.o.	15.7.2004.	15.7.2007.	EUR	15.000.000	5,750%	100,80	5,704%
MDKA-0-087A	Medika d.d.	11.7.2005.	11.7.2008.	EUR	16.500.000	4,500%	99,10	4,541%
RBA-0-112A	Raiffeisenbank Austria d.d.	10.2.2006.	10.2.2011.	HRK	600.000.000	4,125%	97,50	4,231%
PODR-0-115A	Podravka d.d.	17.5.2006.	17.5.2011.	HRK	375.000.000	5,125%	97,35	5,265%
NEXE-0-116A	Nexe grupa d.d.	14.6.2006.	14.6.2011.	HRK	750.000.000	5,500%	–	–
MTEL-0-097A	Metronet telekomunikacije d.d.	28.7.2006.	28.7.2009.	HRK	120.000.000	8,500%	102,50	8,293%
HOTR-0-941A	Hospitalija trgovina d.o.o.	5.10.2006.	5.10.2009.	HRK	75.000.000	8,250%	–	–
HEP-0-13BA	Hrvatska elektroprivreda d.d.	29.11.2006.	29.11.2013.	HRK	500.000.000	5,000%	–	–
ATGR-0-11CA	Atlantic grupa d.d.	6.12.2006.	6.12.2011.	HRK	115.000.000	5,750%	–	–
INGR-0-11CA	Ingra d.d.	6.12.2006.	6.12.2011.	HRK	200.000.000	6,125%	99,70	6,143%
OPTe-0-142A	OT – Optima telekom d.o.o.	1.2.2007.	1.2.2014.	HRK	250.000.000	9,125%	99,20	9,199%

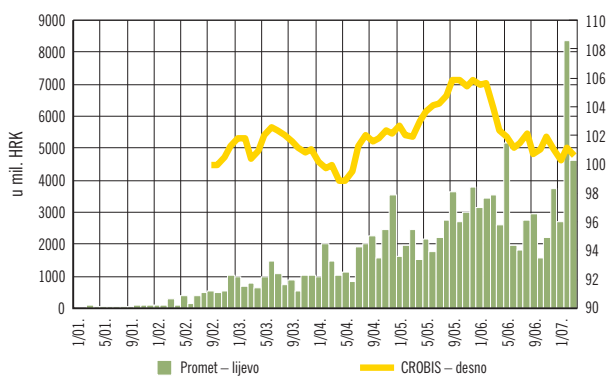
^a U redovnom prometu

Izvor: Zagrebačka burza, mjesečno izvješće za veljaču 2007.

Promet obveznica u 2006. dosegnuo je 34,9 mlrd. kuna što je gotovo za 20% više nego u 2005. godini. Kudikamo najlikvidnija bila je desetogodišnja kunska obveznica Republike Hrvatske s dospijećem 2015. godine, kojom je ostvareno 30% ukupnog prometa (10,33 mlrd. kuna). Velik promet ostvaren je i u trgovanju obveznicama Republike Hrvatske koje dospijevaju 2014. (5,06 mlrd. kuna), 2010. (4,14 mlrd. kuna), 2012. (3,24 mlrd. kuna) te 2015. godine (2,48 mlrd. kuna). Iako se njihov broj tijekom 2006. godine udvostručio, zbog relativno niskih vrijednosti izdanja, korporacijske obveznice i nadalje nisu osobito likvidne, pa je promet tih obveznica u 2006. godini iznosio samo 1,81 mlrd. kuna odnosno 5,19% ukupnog prometa obveznica na Zagrebačkoj burzi.

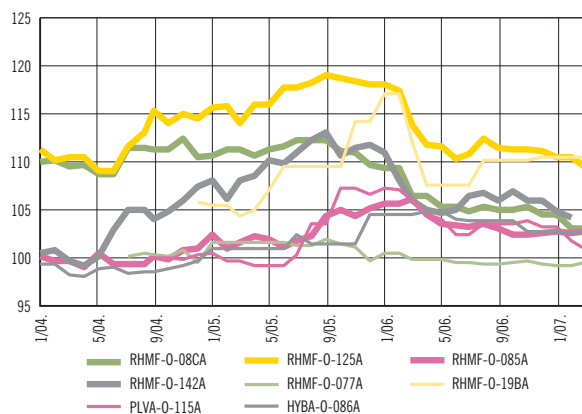
Tržišna kapitalizacija svih obveznica na domaćem tržištu na kraju prosinca 2006. iznosila je 39,3 mlrd. kuna (5,4

1.55. Mjesečni promet obveznica na Zagrebačkoj burzi i vrijednost indeksa CROBIS na kraju mjeseca

Izvor: Zagrebačka burza

1.56. Kretanje cijena hrvatskih obveznica na domaćem tržištu

Izvor: Zagrebačke burze

mlrd. EUR) odnosno 15,7% ostvarenog BDP-a za 2006. godinu. Procijenjena vrijednost tržišne kapitalizacije korporacijskih obveznica na kraju prosinca 2006. iznosila je 7,2 mlrd. kuna (0,98 mlrd. EUR) što čini 2,9% ostvarenog BDP-a za 2006. godinu.

Podizanje ključnih europskih i američkih kamatnih stopa, odnosno podizanje zahtijevanoga tržišnog prinosa na ulaganja, utjecali su na smanjenje cijena obveznica na domaćem tržištu tijekom 2006. godine, a to se ogledalo i u vrijednosti obvezničkog indeksa Zagrebačke burze, CROBIS-a.²⁵ Na kraju prosinca 2006. godine u sastav indeksa ulazilo je deset obveznica Republike Hrvatske, i to po dvije s dospjjećima 2008. i 2015. te po jedna s dospjjećima 2010., 2012., 2013., 2014., 2017. i 2019. godine. Vrijednost CROBIS-a kontinuirano se smanjivala tijekom cijele godine, te je na kraju prosinca 2006. iznosila 101,06 bodova odnosno za 4,76 postotnih bodova manje nego na kraju prosinca 2005.

Krajem prosinca 2006. godine na inozemnim je tržištima kapitala kotiralo ukupno osam hrvatskih državnih obveznica, tri manje nego na kraju prosinca 2005., a tijekom cijele 2006. Republika Hrvatska nije izdavala nove obveznice na inozemnim tržištima. U veljači 2006. dospjela je samurajska obveznica iz 2001. godine u vrijednosti 25 mlrd. JPY, u ožujku je dospjela euroobveznica iz 1999. u vrijednosti 300 mil. EUR, a krajem srpnja dospjela je obveznica Londonskog kluba iz 1996. u vrijednosti od 604,4 mil. USD. Nominalna vrijednost preostalih osam izdanja hrvatskih obveznica na inozemnim tržištima na kraju prosinca 2006. iznosila je 25,68 mlrd. kuna (odnosno 3,48 mlrd. EUR) i bila je manja u odnosu na vrijednost od 33,63 mlrd. kuna (4,57 mlrd. EUR) s kraja prosinca 2005. godine.

Tablica 1.6. Izdanja hrvatskih euroobveznica na kraju 2006.

Obveznica	Datum izdavanja	Valuta	Iznos	Nominalna kamatna stopa	Prinos pri izdavanju	Razlika prinosa pri izdavanju	Razlika prinosa ^a 31.3.2006.	Razlika prinosa ^a 30.6.2006.	Razlika prinosa ^a 30.9.2006.	Razlika prinosa ^a 31.12.2006.
Londonski klub A, 2010.	31.7.1996.	USD	857.796.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.			99	89	100	86
Euroobveznice, 2011.	14.3.2001.	EUR	750.000.000	6,75%	6,90%	215	39	65	53	40
Euroobveznice, 2009.	11.2.2002.	EUR	500.000.000	6,25%	6,45%	158	38	58	52	39
Euroobveznice, 2010.	14.2.2003.	EUR	500.000.000	4,625%	4,65%	102	38	58	50	39
Euroobveznice, 2014.	15.4.2004.	EUR	500.000.000	5,00%	5,11%	101	36	58	54	42
Samurajske obveznice, 2007.	11.7.2000.	JPY	40.000.000.000	3,00%	3,00%	135	37	31	59	46
Samurajske obveznice, 2008.	26.6.2002.	JPY	25.000.000.000	2,15%	2,15%	144	51	46	48	40
Samurajske obveznice, 2009.	26.6.2003.	JPY	25.000.000.000	1,23%	1,23%	99	62	59	50	46

^a Prema usporedivoj obveznici

Izvor: Bloomberg

Prinosi hrvatskih euroobveznica i referentnih njemačkih obveznica tijekom 2006. godine bili su izloženi snažnom utjecaju porasta ključnih američkih i europskih kamatnih stopa. Naime, u prvom polugodištu rast tih kamatnih stopa uzrokovao je brži porast zahtijevanog prinosa na domaće obveznice u odnosu na one razvijenih zemalja, pa je došlo do porasta razlike među njima. Nakon toga pali su zahtijevani prinosi na obveznice, a kako je pad prinosa na domaće bio brži od pada prinosa na njemačke obveznice, smanjila se razlika među njima. Taj se trend nastavio i nakon što je ESB u listopadu povisio ključnu kamatnu stopu, što je utjecalo na blagi

²⁵ CROBIS se izračunava od kraja rujna 2002. godine, a u njegov sastav ulaze sve državne obveznice i obveznice državnih agencija koje su uvrštene na Zagrebačku burzu pod uvjetom da im je nominalna vrijednost izdanja veća ili jednaka 75 mil. EUR, da je dospjiece obveznica dulje od 18 mjeseci i da su izdane uz fiksnu kamatnu stopu. Osim promjena tržišnih kamatnih stopa na vrijednost indeksa CROBIS utječe i trajanje portfelja obveznica koje u njega ulaze (engl. *duration*).

porast prinosa na referentne njemačke obveznice, dok se istodobno prinosi hrvatskih obveznica nisu mijenjali. Do kraja prosinca 2006. godine razlike prinosa hrvatskih euroobveznica s dospjeca 2009., 2011. i 2014. spustile su se na razine od 39, 40 odnosno 42 bazna boda, što je porast u odnosu na kraj prosinca 2005. godine kad su razlike prinosa za ista dospjeca iznosile 34, 37 i 33 bazna boda.

U usporedbi s razlikama prinosa novih članica Europske unije, razlika između prinosa hrvatskih euroobveznica i referentnih njemačkih obveznica u 2006. bila je relativno visoka, osobito sredinom godine kad je, pod utjecajem porasta ključnih američkih i europskih kamatnih stopa, došlo do bržeg rasta te razlike kod hrvatskih euroobveznica nego kod obveznica novih članica EU. Međutim, s približavanjem kraja godine razlika prinosa kod hrvatskih euroobveznica smanjivala se i približila se usporedivoj razlici prinosa za obveznice novih članica EU. Slična su bila i kretanja razlike prinosa između obveznica Bugarske odnosno Rumunjske, zemalja koje su 1. siječnja 2007. postale punopravne članice EU, i referentnih obveznica. Međutim, u očekivanju njihova pristupanja u punopravno članstvo EU, krajem 2006. godine razlika prinosa kod obveznica tih zemalja nešto se snažnije snizila. Zato su na kraju prosinca 2006. razlike prinosa kod bugarskih obveznica bile niže nego kod hrvatskih, dok se kod rumunjskih obveznica to dogodilo tek na kraju siječnja 2007. godine.

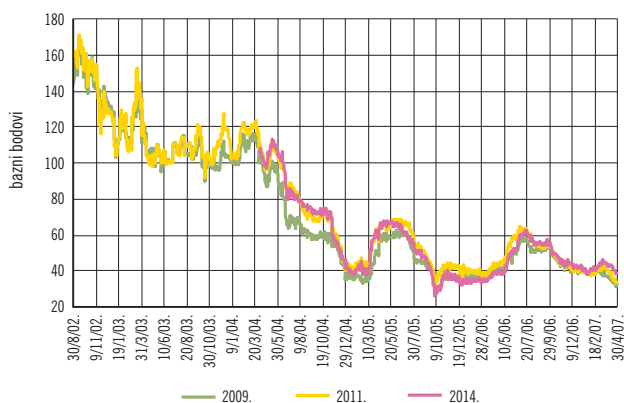
Kretanja u prvom tromjesečju 2007. godine

Iako su već krajem 2006. tržišni sudionici očekivali da će se priljev kapitala od prodaje Plive d.d. na tržištu odmah odraziti na rast cijena ostalih dionica, to se dogodilo tek početkom 2007. Najvjerojatiji razlog tome bila je priprema i investicijskih fondova i građana za dugu najavljivanu javnu ponudu dionica Ine, koja je trajala od 13. do 23. studenoga, te činjenica da su investicijski fondovi uglavnom bili zadovoljni visokim prinosisima ostvarenima tijekom 2006. pa su s novim ulaganjima pričekali početak 2007. Tako su, nakon nešto sporijeg rasta krajem 2006., oba hrvatska dionička indeksa u prvom tromjesečju 2007. dosegla svoje najviše zabilježene razine.

Promet dionica na Zagrebačkoj burzi u prva dva mjeseca 2007. dosegao je 2,15 mlrd. kuna što čini 21% ukupnog prometa dionica ostvarenog u 2006. godini. Indeks Zagrebačke burze, CROBEX, na kraju veljače iznosio je 3.797,1 bod, a to je za 18,3% više nego na kraju prosinca 2006. godine. Tržišna kapitalizacija dionica na Zagrebačkoj burzi na kraju veljače iznosila je 205,2 mlrd. kuna odnosno za 43,5 mlrd. kuna više nego na kraju prosinca 2006. godine. Na Varaždinskoj burzi u siječnju i u veljači trgovanjem dionicama ostvaren je promet od 889,3 mil. kuna, a indeks VIN na kraju veljače vrijedio je 3.278,7 bodova što je za 10,6% više nego na kraju prosinca 2006.

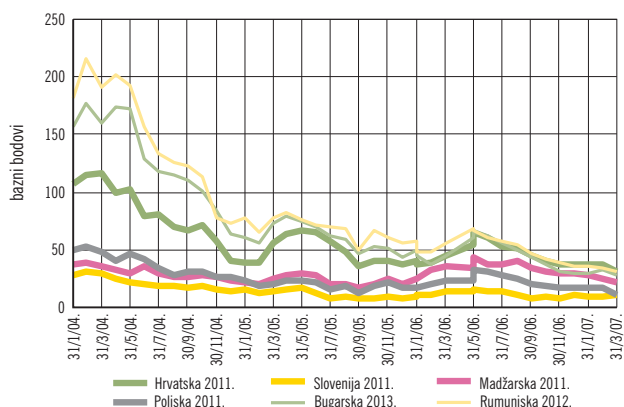
Kretanja na tržištu dužničkih vrijednosnih papira početkom 2007. također su bila pozitivna, a tome je između ostalog pridonijelo i izdanje nove desetogodišnje kunske obveznice MF-a u vrijednosti od 2,5 mlrd. kuna, s nominalnom kamatnom stopom od 4,75%. Osim te državne obveznice, u veljači 2007. izdana je i sedmogodišnja kunska obveznica društva Optima telekom d.o.o., u iznosu od 250 mil. kuna i s nominalnom kamatnom stopom od 9,125%. U prva dva mjeseca 2007. ukupni promet obveznica iznosio je 11,1 mlrd. kuna (od čega je u veljači

1.57. Razlika prinosa između hrvatskih euroobveznica s dospjeca 2009., 2011. i 2014. godine i referentnih njemačkih obveznica

Izvor: Bloomberg

1.58. Usporedba razlike prinosa hrvatske euroobveznice i sličnih obveznica odabranih tranzicijskih zemalja nominiranih u eurima u odnosu na referentnu njemačku obveznicu

Izvor: Bloomberg

ostvaren do sada najviši iznos, 8,4 mlrd. kuna) što čini trećinu prometa obveznica ostvarenog u cijeloj 2006. godini.

Zbog činjenice da je rast zahtijevanog prinosa na hrvatske euroobveznice u odnosu na referentne njemačke obveznice bio nešto brži, što je posljedica tržišnih očekivanja da će se i nadalje povećavati glavna kamatna stopa ESB-a, u prva dva mjeseca 2007. došlo je do blagog porasta razlike prinosa među njima.

U ožujku 2007. godine dvije su se hrvatske burze spojile u jednu – Zagrebačku burzu. To je rezultiralo jednokratnim povećanjem tržišne kapitalizacije Zagrebačke burze i revizijom sastava dioničkog indeksa CROBEX-a. Na kraju ožujka 2007. CROBEX je iznosio 4.237,7 bodova, tržišna kapitalizacija dionica na domaćem tržištu kapitala 264,3 mlrd. kuna, a tržišna kapitalizacija obveznica 42,8 mlrd. kuna.

1.2.8. Platna bilanca

Preliminarni podaci pokazuju da je manjak na tekućem računu platne bilance u 2006. godini iznosio 2,6 mlrd. EUR ili 7,6% BDP-a. Pritom se manjak, u usporedbi s prethodnom godinom, povećao za 0,6 mlrd. EUR, a u omjeru prema BDP-u za 1,3 postotna boda. Izrazit rast manjka na tekućem računu u 2006. pretežno je rezultat pogoršanja salda u vanjskotrgovinskoj razmjeni uzrokovanog snažnim rastom uvoza. Pojačan rast izvoza tek je djelomično ublažio ta negativna kretanja. Osim toga, pogoršala su se i salda na računima faktorskih dohodaka te tekućih transfera, a jedino je na računu na kojem se bilježi razmjena usluga s inozemstvom ostvareno poboljšanje.

U 2006. nastavio se i relativno snažan rast inozemnog duga RH, koji je na kraju godine dosegnuo 29 mlrd. EUR ili 84,8% BDP-a. U usporedbi sa stanjem zabilježenim na kraju prethodne godine inozemni se dug povećao za 3,5 mlrd. EUR ili 13,5%. Povećanju inozemnog duga tijekom 2006. najviše su pridonijeli ostali domaći sektori (uglavnom poduzeća), a manjim dijelom i banke, dok je doprinos sektora država bio negativan. Unatoč produbljivanju vanjske neravnoteže tijekom 2006. domaći sektori nisu imali poteškoća u urednom servisiranju svojih dospjelih obveza prema inozemstvu što potvrđuje i kretanje indeksa pritiska na devizno tržište.

Račun tekućih transakcija

Kretanja na tekućem računu platne bilance u 2006. godini najviše je odredilo pogoršanje na računu robe. Manjak u vanjskotrgovinskoj razmjeni s inozemstvom povećao se u 2006. na 8,4 mlrd. EUR, pri čemu je ostvaren njegov godišnji rast od 11,2%. Valja naglasiti da se rast robnog izvoza ubrzao više od rasta uvoza, no u apsolutnom ga je iznosu prirast robnog uvoza uvelike nadmašio. Dobri izvozni rezultati uglavnom su posljedica pojačanog izvoza ostale transportne opreme (većinom brodova). Nadalje, izrazit doprinos rastu ukupnoga robnog izvoza dao je i povećan izvoz zemnoga i industrijskog plina, djelomice svakako zbog poskupljenja toga energenta na svjetskom tržištu, a zbog istog je razloga i doprinos nafte te naftnih derivata i nadalje vrlo značajan. Spomenuti su energenti znatno pridonosili i rastu ukupnoga robnog uvoza, a osim njih visokim doprinosom izdvajao se i uvoz cestovnih vozila, željeza i čelika, ostalih proizvoda od metala te uvoz obojenih metala.

Tablica 1.7. Račun tekućih transakcija

u milijunima EUR i postocima

	2004.	2005. ^a	2006. ^a	Stopa promjene 2006./2005.
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE	-1.404	-1.985	-2.617	31,9
1. Roba	-6.728	-7.522	-8.364	11,2
1.1. Prihodi	6.603	7.217	8.434	16,9
1.2. Rashodi	-13.331	-14.738	-16.798	14,0
2. Usluge	4.769	5.318	5.713	7,4
2.1. Prihodi	7.637	8.053	8.533	6,0
2.2. Rashodi	-2.868	-2.735	-2.820	3,1
3. Dohodak	-637	-965	-1.070	10,9
3.1. Prihodi	657	671	909	35,4
3.2. Rashodi	-1.294	-1.636	-1.979	21,0
4. Tekući transferi	1.192	1.184	1.104	-6,8
4.1. Prihodi	1.585	1.628	1.633	0,3
4.2. Rashodi	-393	-445	-529	18,9

^a Preliminarni podaci; ^b Revidirani podaci
Izvor: HNB

Za razliku od međunarodne razmjene robe, u razmjeni usluga u 2006. nastavili su se pozitivni trendovi iz prethodne godine. Tako je, uz godišnji rast od 7,4%, pozitivan saldo na računu usluga u 2006. iznosio 5,7 mlrd. EUR. Pritom su se najviše povećali neto prihodi od putovanja – turizma, nešto manje porasli su prihodi od usluga prijevoza, a povoljan učinak na rast pozitivnog salda imalo je i smanjenje neto uvoza ostalih usluga. Kad je riječ o turizmu, prihodi od turističke potrošnje stranih gostiju nastavili su rasti, iako sporije nego prethodne godine, te su iznosili 6,3 mlrd. EUR. Istodobno su se rashodi hrvatskih građana na osnovi turističke potrošnje u inozemstvu nastavili smanjivati.

Usporavanje rasta turističkih prihoda u skladu je s pokazateljima DZS-a o broju dolazaka i noćenja stranih gostiju. Tako su noćenja i dolasci stranih gostiju u komercijalnim smještajnim kapacitetima u 2006. rasli podjednako, po stopi od 2,3%, dok je njihov rast u prethodnoj godini iznosio 8,2% odnosno 7,0%. Sporiji rast ukupnog broja noćenja uglavnom se može povezati s manjim brojem noćenja gostiju iz nekoliko starih članica Europske unije, poglavito iz Italije i Francuske. Za razliku od toga, nastavio je rasti broj noćenja gostiju iz većine zemalja EU iz prethodnog vala pridruženja, iako sporije nego u 2005. Pritom su gosti iz Poljske, Slovačke i Slovenije ostvarili znatno više noćenja, posebno izvan glavne turističke sezone, dok se broj noćenja gostiju iz Mađarske i Češke smanjio.

Rast neto prihoda od usluga prijevoza u 2006. godini rezultat je toga što je rast prihoda bio brži od rasta rashoda. Glede prihoda najviše su se povećali prihodi od usluga pruženih u cestovnom prijevozu tereta i zračnom prijevozu putnika. S druge strane, primjećuje se i znatan rast uvoza usluga cestovnog prijevoza tereta. Na računu ostalih usluga smanjenju manjka u 2006., nakon njegova višegodišnjeg rasta, najviše je pridonio manji uvoz trgovinskih i povezanih usluga iz inozemstva te povećan izvoz telekomunikacijskih i građevinskih usluga.

Sveukupno promatrano u međunarodnoj razmjeni robe i usluga tijekom 2006. ostvaren je manjak u iznosu 2,7 mlrd. EUR, pri čemu se njegov godišnji rast ubrzao s 12,5% u 2005. na 20,3% u 2006. Ubrzani rast manjka vezan uz razmjenu robe i usluga poglavito je posljedica nešto sporijega godišnjeg rasta prihoda od turizma u 2006. godini te većeg apsolutnog prirasta robnog uvoza od izvoza. U skladu s time blago se pogoršao pokazatelj pokrivenosti uvoza robe i usluga njihovim izvozom: s 87,4% u 2005. na 86,5% u 2006.

1.59. Noćenja gostiju iz odabranih zemalja u komercijalnim smještajnim kapacitetima

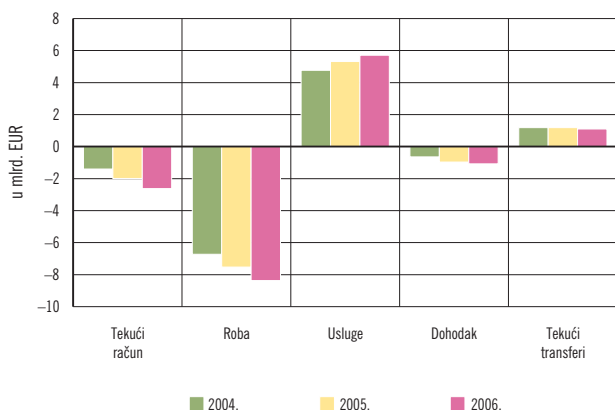
Izvor: DZS

U 2006. godini povećao se i manjak na računu faktorskih dohodaka, iako po znatno nižoj stopi nego prethodne godine (nakon 51,4%-tnog povećanja u 2005. godišnji je rast u 2006. iznosio 10,9%). Usporavanje rasta manjka ponajviše se može objasniti povećanjem prihoda od naknada zaposlenima. S druge strane, rashodi od izravnih vlasničkih ulaganja povećali su se za 0,2 mlrd. EUR, no pritom se njihova struktura nije znatnije promijenila. Kao i prethodne godine, dvije trećine rashoda odnosilo se na zadržanu dobit, a ostatak na isplate dividenda stranim vlasnicima domaćih poduzeća. Kad je riječ o isplatama dividenda, treba spomenuti i metodološke promjene koje su pridonijele redistribuciji rashoda po pojedinim tromjesečjima. Naime, od početka 2006. dividende se evidentiraju u razdoblju u kojem je donesena odluka o njihovoj isplati, a to je većinom na početku godine, dok su se u prethodnim godinama evidentirale u

trenutku njihove stvarne isplate. Osim rashoda na osnovi izravnih vlasničkih ulaganja, treba spomenuti i sve veće izdatke domaćih sektora za plaćanja kamata po inozemnim obvezama, koji su u 2006. iznosili 1,0 mlrd. EUR, a što treba povezati s nastavkom rasta inozemnog zaduživanja. Istodobno je na osnovi dohotka od ostalih ulaganja zabilježen rast prihoda koje središnja banka ostvaruje ulaganjem međunarodnih pričuva u inozemstvu.

Na računu tekućih transfera u 2006. se godini nastavio smanjivati pozitivan saldo. Tome su najviše pridonijeli povećani rashodi, i sektora država i ostalih sektora. Na strani prihoda nisu zabilježene znatnije promjene, pri čemu je niže prihode ostalih domaćih sektora na osnovi radničkih doznaka uvelike nadomjestio rast ostalih prihoda.

1.60. Tekući račun platne bilance

Izvor: HNB

Robna razmjena

Manjak u robnoj razmjeni s inozemstvom u 2006., prema platnobilančnim podacima u eurima, povećao se za 11,2%, slično kao i u prethodnoj godini. Ipak, za razliku od 2005., treba istaknuti da je u 2006. rast robnog izvoza bio brži od rasta uvoza, no s obzirom na to da je vrijednost uvoza dvostruko veća od izvoza, rast vanjskotrgovinskog manjka nije se zamjetnije usporio. Promatrano po pojedinim tromjesečjima jedino se u posljednjem tromjesečju rast manjka izrazitije smanjio, uglavnom zahvaljujući povećanom izvozu brodova i sporijem rastu cijene nafte na svjetskom tržištu, koji je pozitivno utjecao na niži rast vrijednosti uvoza.

Prema podacima DZS-a sveukupno je u 2006. godini izvezeno robe u vrijednosti od 10,4 mlrd. USD (prema paritetu fob). Istodobno je uvezeno robe u iznosu od 21,5 mlrd. USD (prema paritetu cif). Budući da je izvoz rastao brže od uvoza, usporio se godišnji rast manjka u robnoj razmjeni s inozemstvom s 14,3% u 2005. godini, izraženo prema tekućem tečaju, na 13,5% u 2006., a blago se poboljšao i pokazatelj pokrivenosti uvoza izvozom: s 47,3% na 48,3%.

Kretanja vanjskotrgovinske razmjene, izražena prema stalnome tečaju iz 2002. godine, upućuju na sličnu dinamiku kao i kretanja prema tekućem tečaju, s obzirom na to da je američki dolar u 2006. tek blago oslabio prema euru. Tako se, prema stalnom tečaju, manjak u robnoj razmjeni s inozemstvom u 2006. povećao za 13,9%, dok je u prethodnoj godini njegov rast iznosio 15,7%.

U 2006. rast robnog izvoza bio je dvostruko brži nego u prethodnoj godini (17,3%, izraženo prema stalnom tečaju, naprama 9,6%). Tome je najviše pridonio povećan izvoz odsjeka SMTK ostala transportna oprema (većinom brodovi) s godišnjim rastom od 30,2%. Pritom valja reći da je u 2005. godini ostvaren pad izvoza brodova od 15,9% pa je niska baza pridonijela snažnom porastu izvoza u 2006. Nadalje, znatan doprinos rastu izvoza dali su i energenti, poglavito zemni i industrijski plin te, u nešto manjoj mjeri, nafta i naftni derivati. Potrebno je istaknuti da nafta i naftni derivati snažno pridonose rastu izvoza još od 2003. kad je otpočeo trend poskupljenja sirove nafte na svjetskom tržištu. Ipak, sa smirivanjem rasta cijena nafte u 2006. godini, i to posebice u posljednjem tromjesečju, smanjio se doprinos nafte i naftnih

derivata, a nadomjestio ga je rastući doprinos zemnoga i industrijskog plina.

S obzirom na izrazitu kolebljivost izvoza brodova te nafte i naftnih derivata, jasnija slika o trendovima u robnom izvozu može se dobiti promotri li se ukupni izvoz bez spomenuta dva odsjeka. Tada se uočava znatno blaže ubrzanje rasta izvoza suženog agregata: s 13,2% u 2005. na 14,6% u 2006. godini. Najizrazitiji je rast ostvaren u izvozu već spomenutoga zemnoga i industrijskog plina, ali i ostalih proizvoda od metala, zatim električnih strojeva, aparata i uređaja te kave, čaja, kakaa i začina. S druge strane, tijekom 2006. izvezeno je, u usporedbi s prethodnom godinom, znatno manje odjeće, cestovnih vozila (dijelovi i dodaci motornih vozila) te duhana i proizvoda od duhana.

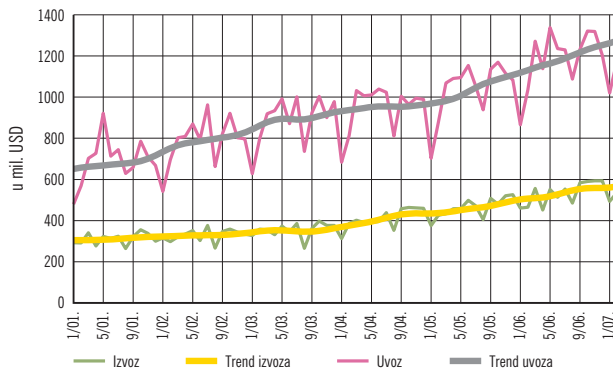
Na strani robnog uvoza također je zabilježeno ubrzanje godišnjeg rasta, iako je ono bilo manje od ubrzanja rasta robnog izvoza. Ukupan se robni uvoz, nakon 12,7% u 2005. godini, u 2006. povećao za 15,5%, izraženo prema stalnome tečaju. Tome je najviše pridonio povećan uvoz nafte i naftnih derivata, unatoč tome što se njegov godišnji rast prepolovio u odnosu na prethodnu godinu (nakon 41,4% u 2005. smanjio se na 21,3%). Usporavanje rasta vrijednosti uvezene nafte i naftnih derivata može se gotovo u potpunosti objasniti sporijim rastom cijena nafte na svjetskom tržištu, poglavito u posljednjem tromjesečju, jer se uvezena količina povećala tek neznatno.

Izuzmemo li doprinos nafte i naftnih derivata, koji je činio 15,2% ukupnog prirasta uvoza u 2006., vidljivo je da i ostali odsjeci, promatrani zajedno, imaju ubrzan godišnji rast (nakon 9,3% u 2005. njihov je rast u 2006. iznosio 14,1%, izraženo prema stalnome tečaju). Od pojedinih odsjeka sa značajnim doprinosom rastu uvoza mogu se izdvojiti cestovna vozila, čiji se uvoz, nakon kontrakcije u 2004. godini (-1,6%) i blagog godišnjeg rasta u 2005. godini (2,0%), prilično povećao (godišnji rast iznosio je 16,6%). Osim toga, znatno je više uvezeno željeza i čelika, ostalih proizvoda od metala te obojenih metala, koji se poglavito upotrebljavaju u industrijskoj proizvodnji, brodogradnji i građevinarstvu. Dio povećanja vrijednosti uvezene željeza i čelika, a posebno obojenih metala, posljedica je rasta njihovih cijena na svjetskom tržištu. Kao pozitivno kretanje treba istaknuti ubrzanje rasta uvoza kapitalnih dobara (strojevi i transportni uređaji isključujući ostalu transportnu opremu i cestovna vozila) s 9,1% u 2005. godini na 11,5% u 2006., koji bi naposljetku trebao osigurati nastavak dinamičnoga gospodarskog rasta u budućnosti. Među odsjecima kod kojih je zabilježeno manje uvoza nego u 2005. ističu se: koža, proizvodi od kože i krzna, meso i preradevine od mesa te kameni ugljen, koks i briketi.

U geografskoj strukturi hrvatskoga robnog izvoza u 2006. godini primjetno je ponovno povećanje udjela razvijenih zemalja, nakon njegova smanjenja u prethodne dvije godine. Takva je kretanja uvelike odredio visok rast izvoza zemnoga i industrijskog plina te brodova u stare članice EU (ponajviše Italiju i Švedsku). Znatno je porastao i izvoz u Njemačku, posebno u posljednjem tromjesečju 2006., što se djelomično može povezati s povećanjem stope PDV-a u toj zemlji na početku 2007. godine, koje je potaknulo dio uvoznika iz toga važnoga hrvatskoga vanjskotrgovinskog partnera na raniju kupnju robe. U trgovini s novim članicama EU s područja Srednje i Istočne Europe izrazitim rastom u 2006. godini istaknuo se izvoz u Sloveniju, Poljsku i Češku, u koje se najviše izvoze metalne rude i otpaci metala, ostali proizvodi od metala te električni strojevi, aparati i uređaji.

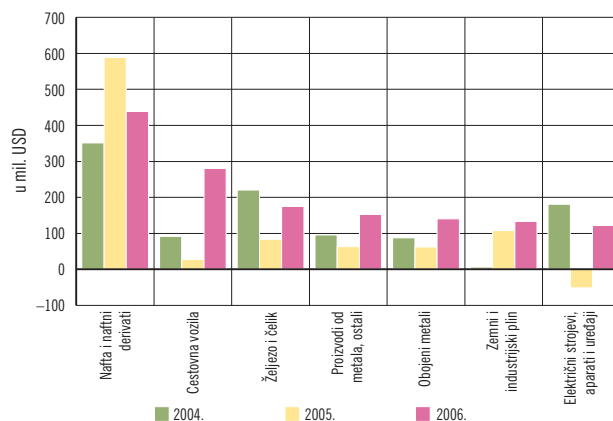
1.61. Robni izvoz (fob) i uvoz (cif) bez ostale transportne opreme te nafte i naftnih derivata

po stalnome tečaju iz 2002.

Izvori: DZS; HNB

1.62. Doprinosi odabranih odsjeka SMTK rastu ukupnoga robnog uvoza

Izvor: DZS

Pad udjela zemalja u razvoju u geografskoj strukturi ukupnoga robnog izvoza u 2006. najviše se može povezati s dvostruko sporijim rastom izvoza u Bosnu i Hercegovinu koja je, nakon Italije, najveće hrvatsko izvozno tržište, posebno za naftu i naftne derivate, proizvode od nemetallnih minerala koji su uglavnom namijenjeni građevinarstvu te duhan i proizvode od duhana. Nadalje, smanjenju udjela zemalja u razvoju pridonio je pad izvoza u Siriju (ponajviše izvoz strojeva i opreme u građevinarstvu) i Liberiju (brodovi), dok se po vrlo dobrim rezultatima i nadalje isticao izvoz u Srbiju te Crnu Goru (nafta i naftni derivati, uredski strojevi i oprema), Ujedinjene Arapske Emirate (nafta i naftni derivati) i Panamu (brodovi).

Tablica 1.8. Robni izvoz i uvoz RH prema ekonomskim grupacijama zemalja

udjeli u postocima

Izvoz			Ekonomske grupacije	Uvoz		
2004.	2005.	2006.*		2004.	2005.	2006.*
71,7	69,3	71,7	Razvijene zemlje	77,4	73,8	72,6
64,6	62,0	63,3	EU-25	69,5	65,6	65,0
7,5	8,1	8,2	Slovenija	7,1	6,8	6,3
1,3	1,6	1,7	Madžarska	3,1	3,1	3,0
51,4	48,1	48,9	EU-15	54,2	50,6	50,1
9,4	7,2	6,0	Austrija	6,8	5,8	5,4
22,9	21,2	23,1	Italija	17,0	16,0	16,7
11,2	10,7	10,4	Njemačka	15,5	14,8	14,5
1,0	1,1	1,5	Efta	1,6	1,7	1,7
28,3	30,7	28,3	Zemlje u razvoju	22,6	26,2	27,4
14,4	14,3	12,6	Bosna i Hercegovina	2,1	2,4	2,8
3,7	4,5	5,4	Srbija, Crna Gora	0,8	0,9	1,1
1,4	1,3	1,2	Rusija	7,3	9,2	10,1
0,1	0,1	0,2	Kina	3,8	4,7	5,3

* Privremeni podaci
Izvor: DZS

Povećan uvoz energenata, uglavnom iz zemalja u razvoju, bio je jedan od glavnih činitelja rasta udjela tih zemalja u geografskoj strukturi ukupnoga hrvatskoga robnog uvoza. Naime, preko dvije trećine ukupnog uvoza nafte i naftnih derivata te zemnoga i industrijskog plina došlo je iz Rusije, dok je manji dio energenata uvezen iz Bugarske, Srbije te Crne Gore. Nadalje, povećanju udjela zemalja u razvoju pridonosi i kontinuiran rast uvoza iz Kine, koji uglavnom čine razni električni strojevi, aparati i uređaji, uredski strojevi te odjeća i obuća. U razdoblju od 2000. do 2006. uvoz iz Kine prosječno se svake godine povećavao za polovinu. Iz promatrane grupacije zemalja svakako treba izdvojiti i povećan uvoz iz Bosne i Hercegovine, koji se većinom odnosi na sirovine poput aluminija, željeza i čelika te obojenih metala, a čijoj vrijednosti pridonosi i spomenuto poskupljenje na svjetskom tržištu.

Iako je i uvoz iz razvijenih zemalja u 2006. nastavio snažno rasti, njegov se udio u geografskoj strukturi ukupnoga hrvatskoga robnog uvoza smanjio zbog znatno bržeg rasta uvoza iz zemalja u razvoju. Među razvijenim zemljama najviše je porastao uvoz iz starih članica EU, poglavito iz Italije (pojačan uvoz brodova), Njemačke (cestovna vozila) i Austrije (željezo i čelik), koje su ujedno i najznačajniji hrvatski vanjskotrgovinski partneri u toj skupini zemalja. Glede novih članica EU s područja Srednje i Istočne Europe, najviše je porastao uvoz iz Slovačke, što je velikim dijelom posljedica povećanog uvoza energenata, te uvoz iz Slovenije, a to je pak rezultat većeg uvoza ostalih proizvoda od metala i obojenih metala.

Račun kapitalnih i financijskih transakcija

Podaci o kretanjima na računu kapitalnih i financijskih transakcija pokazuju da je u 2006. ostvareno dvostruko više inozemnih izravnih ulaganja u Hrvatsku nego prethodne godine, dok su istodobno smanjena izravna ulaganja rezidenata u inozemstvo. Na osnovi portfeljnih ulaganja ostvaren je znatno manji neto odljev sredstava, pri čemu su i pad obveza i rast sredstava uloženi na inozemno tržište bili slabije izraženi nego godinu prije. Kod ostalih ulaganja ostvareno

je izrazito povećanje obveza domaćih sektora te istodobno povećanje njihove inozemne imovine. Povećan priljev financijskih sredstava iz inozemstva rezultirao je daljnjim rastom međunarodnih pričuva, koji se u 2006. dodatno intenzivirao.

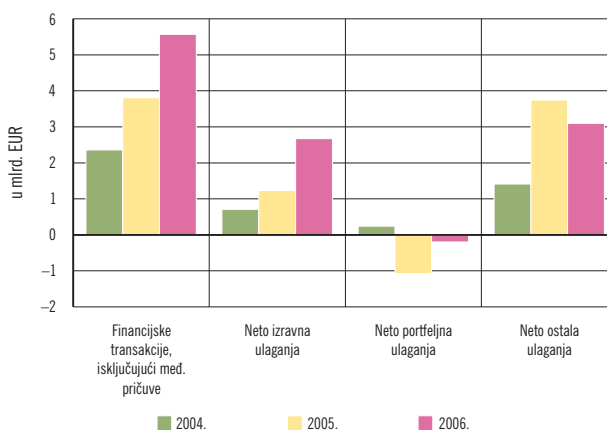
Neto inozemna izravna ulaganja u 2006. iznosila su 2,7 mlrd. EUR što je za 1,4 mlrd. EUR više nego prethodne godine. Znatno veći iznos neto inozemnih izravnih ulaganja posljedica je udvostručenja izravnih ulaganja u Hrvatsku, koja su dosegla 2,8 mlrd. EUR i, malim dijelom, smanjenja izravnih ulaganja rezidenata u inozemstvo. Kad je riječ o izravnim ulaganjima u Hrvatsku, njihovo je udvostručenje uglavnom rezultat povećanih vlasničkih ulaganja, a djelomično i porasta ostalih obveza domaćih poduzeća prema povezanim poduzećima u inozemstvu te rasta zadržane dobiti.

U strukturi izravnih vlasničkih ulaganja u Hrvatsku u 2006. godini nešto više od jedne trećine odnosilo se na djelatnost ostaloga novčarskog poslovanja, u kojoj prevladavaju dokapitalizacije banaka u inozemnom vlasništvu. Dokapitalizirano je nekoliko domaćih poslovnih banaka u ukupnom iznosu od 0,7 mlrd. EUR. U istoj se djelatnosti još može spomenuti i preuzimanje Sonic banke d.d. te Gospodarsko-kreditne banke d.d. Na drugom se mjestu po veličini udjela u strukturi izravnih vlasničkih ulaganja nalazi djelatnost proizvodnje farmaceutskih pripravaka, odnosno preuzimanje Plive d.d. od strane nizozemske podružnice američke tvrtke Barr Pharmaceuticals Inc. Može se istaknuti i ulaganje u djelatnost prerade mlijeka i proizvodnje sira, no ono je pretežno rezultat promjene rezidentnosti vlasnika tvrtke Lura d.d. S obzirom na veličinu ulaganja u Plivu d.d. Nizozemska je zemlja s najvećim udjelom u strukturi izravnih vlasničkih ulaganja u Hrvatsku u 2006., a slijede je Francuska (zbog reklasifikacije izravnih ulaganja iz Austrije u Francusku vezane uz prodaju HVB Splitske banke d.d. francuskom društvu Soci t  G n rale S.A.) i Luksemburg (dokapitalizacija Privredne banke Zagreb d.d. preko luksemburške podružnice talijanskog vlasnika).

Na računu portfeljnih ulaganja u 2006. godini ostvaren je neto odljev financijskih sredstava u iznosu od 0,2 mlrd. EUR, a to je pet puta manje od neto odljeva iz prethodne godine. Manji neto odljev u 2006. velikim je dijelom posljedica znatno slabijeg smanjenja obveza, i to na osnovi duţničkih ulaganja. Naime, dr жава je u 2006. otplatila podjednak iznos obveznica kao u 2005., no istodobno je HBOR, koji je uključen u sektor dr жава, izdao nove obveznice na inozemnom trţištu, što nije bio slučaj u 2005. Osim toga, povećale su se obveze domaćih sektora na osnovi vlasničkih ulaganja, a to se uglavnom odnosi na EBRD-ovo ulaganje u dionički kapital Agrokor d.d. te ulaganje nerezidenata u Inu. Među značajnijim otplatama obveznica dr жаве u 2006. mogu se istaknuti otplata euroobveznice u iznosu od 300 mil. EUR i samurajske obveznice vrijedne 25 mlrd. JPY, a među novim korištenjima HBOR-ovo 150 mil. EUR vrijedno izdanje obveznice na inozemnom trţištu. Niţi neto odljev na osnovi portfeljnih ulaganja u odnosu na prethodnu godinu posljedica je i blažeg rasta inozemnih sredstava domaćih sektora. Glavnina toga rasta odnosi se na povećana ulaganja banaka tijekom 2006. u instrumente trţišta novca, čime su banke nadomjestile smanjena ulaganja u inozemne obveznice.

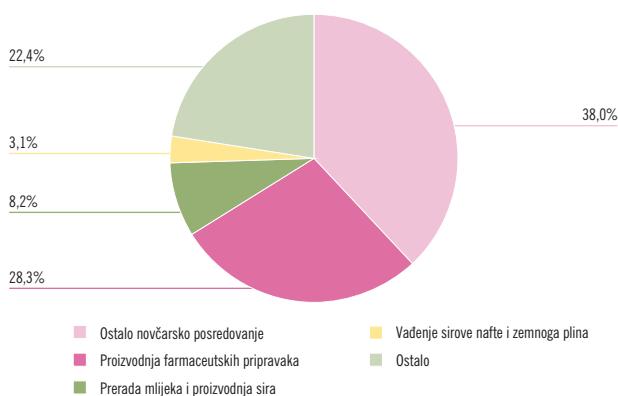
Kad je riječ o kretanjima na računu ostalih ulaganja, kojima su obuhvaćeni trgovinski krediti, krediti te gotovina i depoziti, ostvaren je neto priljev u iznosu od 3,1 mlrd. EUR. Pritom su se obveze domaćih sektora povećale za 3,7 mlrd. EUR što je za 1,0 mlrd. EUR više nego u prethodnoj godini. S druge strane, inozemna je aktiva domaćih sektora na osnovi ostalih ulaganja

1.63. Račun financijskih transakcija, isključujući međunarodne pričuve

Izvor: HNB

1.64. Struktura izravnih vlasničkih ulaganja u RH u 2006.

Izvor: HNB

porasla za 0,6 mlrd. EUR, nakon znatnog smanjenja u 2005. vezanog uglavnom uz povlačenje gotovine i depozita banaka. Snažan rast obveza u 2006. većinom se odnosi na povećana neto korištenja dugoročnih kredita, uglavnom od strane domaćih poduzeća, a u manjoj mjeri i od strane banaka. Uz to, prilično su porasle obveze banaka na osnovi gotovine i depozita, o čemu se više može pročitati u odjeljku pod naslovom Inozemni dug.

Prema podacima platne bilance (ne uključuju međualutne promjene) međunarodne su se pričuve u 2006. godini povećale za 1,4 mlrd. EUR, a to je znatno više nego u prethodnoj godini kad su porasle za 0,8 mlrd. EUR. Intenzivan rast međunarodnih pričuva u 2006. posljedica je dvostruko većeg iznosa ostvarenog intervencijama središnje banke nego u prethodnoj godini (nakon 0,6 mlrd. EUR u 2005. od poslovnih je banaka u 2006. neto otkupljeno 1,2 mlrd. EUR). Pozitivan doprinos povećanju pričuva dao je i rast izdvajanja poslovnih banaka na osnovi devizne obvezne pričuve, uključujući i graničnu obveznu pričuvu, u iznosu od 0,4 mlrd. EUR, što je rezultat povećanja inozemne pasive banaka. Suprotan učinak na kretanje međunarodnih pričuva imala je neto prodaja deviza državi. Uz navedene promjene međunarodne su pričuve na kraju 2006. godine, prema podacima monetarne statistike koji uključuju međualutne promjene, dosegnule 8,7 mlrd. EUR ili za 17,3% više nego na kraju 2005.

Na kraju 2006. godine u strukturi međunarodnih pričuva prevladavali su dužnički vrijednosni papiri s udjelom od 48,1%. Ostatak pričuva većim se dijelom drži u obliku gotovine i depozita kod komercijalnih banaka te manjim dijelom kod središnjih banaka, Banke za međunarodne namire i Međunarodnoga monetarnog fonda. Dio pričuva čine i repo te obratni repo poslovi, čiji se udio, nakon smanjenja u prethodnoj godini, u 2006. dosta povećao.

Tablica 1.9. Struktura međunarodnih pričuva HNB-a

na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

	2004.	2005.	2006.
Stanje	6.436	7.438	8.725
Udjeli			
1. Devizne pričuve	96,9	98,6	93,6
1.1. Dužnički vrijednosni papiri	50,7	48,4	48,1
1.2. Ukupno gotovina i depoziti kod	46,2	50,2	45,4
– kod ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	3,6	5,5	2,3
– banaka sa sjedištem izvan Hrvatske	42,6	44,7	43,2
2. Pričuvna pozicija u MMF-u	0,0	0,0	0,0
3. Posebna prava vučenja (SDR)	0,0	0,0	0,0
4. Zlato	0,0	0,0	0,0
5. Obratni repo poslovi	3,1	1,3	6,4

Napomena: Izraženo prema približnoj tržišnoj vrijednosti
Izvor: HNB

Opisana su kretanja na kapitalnom i financijskom računu u 2006. godini rezultirala povećanjem stanja neto obveza na osnovi međunarodnih ulaganja u RH (međunarodna investicijska pozicija, engl. *International Investment Position*), s 20,4 mlrd. EUR na 30,2 mlrd. EUR (88,4% BDP-a). Snažan rast neto međunarodnih ulaganja pretežno je rezultat povećanih obveza domaćih sektora na osnovi vlasničkih ulaganja te, manjim dijelom, dužničkih ulaganja. Glede stanja vlasničkih ulaganja u Hrvatsku, njihov snažan rast u 2006. ne proizlazi samo iz prirasta novih ulaganja u toj godini već i iz promjene vrijednosti stanja ukupnih ulaganja. Naime, stanje vlasničkih ulaganja procjenjuje se po tržišnoj vrijednosti, pri čemu se temeljni kapital dioničkih društava korigira za promjene tržišnog indeksa (službenog indeksa Zagrebačke burze, CRO-BEX-a). Budući da je spomenuti indeks u 2006. godini rastao iznimno snažno, uvelike je porasla tržišna vrijednost dioničkih društava, a time i stanje neto vlasničkih ulaganja.

Inozemni dug

Tijekom 2006. inozemni je dug RH nastavio rasti pojačanim intenzitetom u odnosu na prethodnu godinu, potičući domaću potražnju, a s njome i rast uvoza te pogoršanje manjka na tekućem računu platne bilance. Podaci pokazuju da se inozemni dug RH u 2006. povećao za

3,5 mlrd. EUR ili 13,7% pa je na kraju godine dosegnuo 29 mlrd. EUR, odnosno, u omjeru prema BDP-u, 84,8%. Usporedbe radi, inozemni je dug u 2005. godine porastao za 12,1%, a njegov je apsolutni prirast (posudba inozemne štednje) iznosio 2,8 mlrd. EUR.

Povećanje prirasta inozemnog duga u 2006. uglavnom se može objasniti ubrzanim rastom duga poduzeća, zajedno s izravnim dužničkim ulaganjima u poduzeća, pri čemu su tokovi zaduživanja spomenutog sektora izvan utjecaja mjera monetarne politike. Mjere koje je HNB provodio tijekom 2006. usporile su inozemno zaduživanje banaka, pa se prirast duga poslovnih banaka, uključujući hibridne i podređene instrumente, blago smanjio. Ipak, visoki iznosi dokapitalizacija banaka i zadržana dobit, uz snažniji rast domaćih izvora sredstava, omogućili su bankama daljnje ubrzanje kreditne aktivnosti, što je dodatno potaknulo jačanje domaće potražnje i produbljanje vanjskotrgovinskog manjka. Dug sektora država nastavio se smanjivati u skladu s nastojanjem države da svoje potrebe financira zaduživanjem na domaćem tržištu novca i kapitala.

Tablica 1.10. Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

Sektor dužnika	2004.	2005.	2006.	Struktura		Indeksi	
				2005.	2006.	2005./04.	2006./05.
1. Država	7.252	7.047	6.659	27,6	22,9	97,2	94,5
2. Središnja banka (HNB)	2	3	3	0,0	0,0	111,8	97,6
3. Banke	7.702	8.993	10.182	35,2	35,1	116,8	113,2
4. Ostali domaći sektori	5.809	7.156	9.362	28,0	32,2	123,2	130,8
5. Izravna ulaganja	2.016	2.341	2.826	9,2	9,7	116,1	120,7
U čemu: Hibridni i podređeni instrumenti	314	214	167	0,8	0,6	68,1	78,1
Ukupno (1+2+3+4+5)	22.781	25.541	29.032	100,0	100,0	112,1	113,7

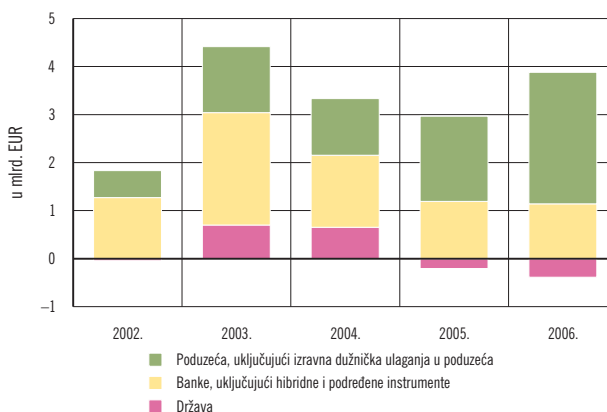
Izvor: HNB.

Inozemni dug poduzeća, uključujući izravna dužnička ulaganja u poduzeća, dosegnuo je na kraju 2006. godine 12 mlrd. EUR ili 41,4% ukupnoga inozemnog duga. Pritom se njegov godišnji rast ubrzao s 23,6% u prethodnoj godini na 29,5% u 2006., a prirast se povećao s 1,8 mlrd. EUR na 2,7 mlrd. EUR. Vidno povećanje duga poduzeća u 2006. djelomice se može povezati s pojačanim poslovanjem društava za lizing, koje je pridonijelo i snažnom rastu uvoza cestovnih vozila. Naime, inozemni je dug društava za lizing u 2006. porastao za 1,1 mlrd. EUR, dok je, primjerice, to povećanje u prethodnim godinama bilo gotovo tri puta manje. Osim toga, i druga su se poduzeća pojačano zaduživala u inozemstvu izravno ili uz pomoć i posredovanje domaćih poslovnih banaka koje su svoje klijente (pravne osobe) upućivale na izravno zaduživanje kod banaka majki u inozemstvu.

Za razliku od duga poduzeća, čiji se rast u 2006. dodatno intenzivirao, rast inozemnog duga poslovnih banaka, uključujući hibridne i podređene instrumente, usporio se s 14,9% u 2005. na 12,4% u 2006., a neznatno se smanjio i njegov prirast. Tako je dug banaka na kraju 2006. dosegnuo 10,3 mlrd. EUR ili 35,6% ukupnoga inozemnog duga. Valja spomenuti i naglašenu unutargodišnju varijabilnost: banke su u prvih pet mjeseci povećale svoj dug prema inozemstvu čak za 1,4 mlrd. EUR, zatim je uslijedilo uobičajeno sezonsko smanjenje u podjednakom iznosu, a u posljednjem se tromjesečju zaduživanje banaka ponovno intenziviralo. U strukturi godišnjeg prirasta duga najveći se dio odnosi na rast kratkoročnih obveza na osnovi gotovine i depozita, a preostali dio uglavnom na rast obveza na osnovi dugoročnih kredita.

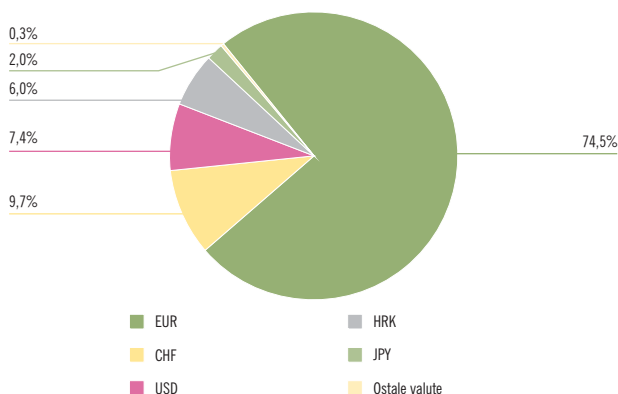
Inozemni dug sektora država, koji uključuje središnju državu, republičke fondove, HBOR i lokalnu državu, nastavio se i tijekom 2006. godine smanjivati, u skladu s nastojanjima državnih institucija da se za financiranje proračunskog manjka uglavnom oslanjaju na domaće tržište. Tako je na kraju 2006. dug sektora država iznosio

1.65. Doprinosi domaćih sektora godišnjem prirastu inozemnog duga

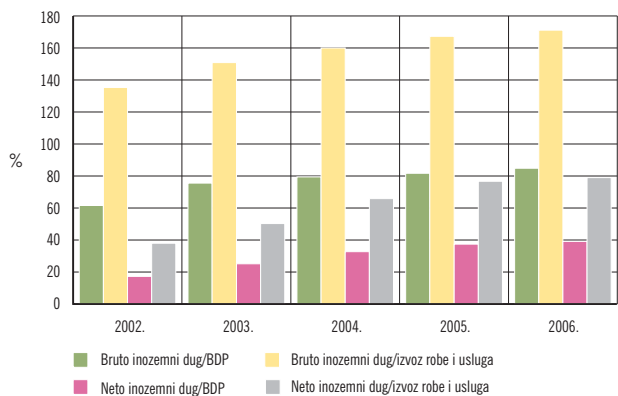
Izvor: HNB

1.66. Valutna struktura inozemnog duga RH
31. prosinca 2006.

Izvor: HNB

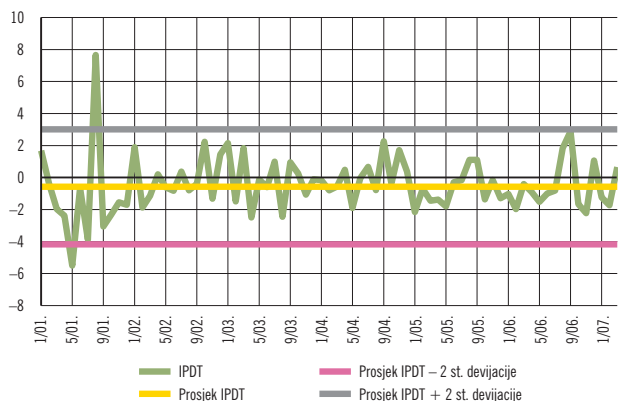
1.67. Pokazatelji inozemne zaduženosti RH

Izvor: HNB

ga: sa 167,3% na 171,1%. Pogoršanje relativnih pokazatelja neto inozemne zaduženosti²⁶ bilo je manje vidljivo. Rast neto duga bio je blaži od rasta bruto inozemnog duga jer je rast inozemnih sredstava, ponajviše međunarodnih pričuva, bio intenzivan. Tako je omjer neto inozemnog duga i BDP-a na kraju 2006. iznosio 39,2%, a omjer neto duga i izvoza robe i usluga 79,0% što

1.68. Indeks pritiska na devizno tržište

Izvor: HNB

6,7 mlrd. EUR ili 0,4 mlrd. EUR manje nego godinu dana prije. Smanjenju duga u 2006. najviše su pridonijele otplate samurajske obveznice u iznosu 25 mlrd. JPY te euroobveznice vrijedne 300 mil. EUR i redovite polugodišnje otplate obveza prema Londonskom klubu. Među novim korištenjima mogu se istaknuti 150 mil. EUR vrijedan programski zajam za prilagodbu (PAL I), koji je Svjetska banka odobrila početkom godine, te jednako toliko vrijedno srpanjsko izdanje obveznice HBOR-a. Dok se dug sektora država smanjio, dug se mješovitih i javnih poduzeća povećao pa je pad duga na razini javnog sektora bio manje izražen (0,2 mlrd. EUR). Uz to, nastavio se smanjivati i potencijalni dug države, odnosno dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor.

Tijekom 2006. godine u valutnoj strukturi inozemnog duga udio eura smanjio se sa 75,5%, koliko je iznosio na kraju prethodne godine, na 74,5% na kraju 2006. Posljedica je to pada duga poslovnih banaka nominirano u eurima, koji je zamijenjen povećanim zaduživanjem u švicarskim francima i kunama. Pritom je udio švicarskog franka premašio udio američkog dolara, do tada druge najvažnije valute u strukturi ukupnoga inozemnog duga. Udio američkog dolara i jena smanjio se uglavnom zbog otplate državnih obveznica nominiranih u tim dvjema valutama (otplate duga Londonskom klubu i otplate samurajske obveznice).

S rastom bruto inozemnog duga tijekom 2006. godine pogoršali su se i relativni pokazatelji zaduženosti. Tako je omjer inozemnog duga i BDP-a za 2006. dosegnuo 84,8% ili za 3,1 postotni bod više nego na kraju 2005. Povećao se i omjer inozemnog duga i izvoza robe i usluga: sa 1,7, odnosno 2,3 postotna boda više nego na kraju prethodne godine.

Likvidnost u međunarodnim plaćanjima

U 2006. godini indeks pritiska na devizno tržište (IPDT)²⁷ nije upućivao na moguće poteškoće domaćih sektora u urednom servisiranju svojih inozemnih obveza. Povoljnom kretanju indeksa pogodovali su snažan rast međunarodnih pričuva, koje su se tijekom 2006. povećale za 17,3%, te blago jačanje tečaja kune prema euru, za 0,4%. Aprecijacijski pritisci na domaću valutu uglavnom su proizlazili iz pojačanog zaduživanja domaćih sektora u inozemstvu te velike potražnje za kunama

26 Neto inozemni dug izračunat je kao stanje neto obveza domaćih sektora na osnovi dužničkih izravnih i portfeljnih te ostalih ulaganja umanjениh za stanje bruto međunarodnih pričuva RH, prema podacima o stanju međunarodnih ulaganja.

27 Indeks pritiska na devizno tržište računa se kao ponderirani prosjek mjesečne stope promjene tečaja kune prema euru na kraju razdoblja i bruto međunarodnih pričuva izraženih u eurima, uz standardne devijacije kao ponder.

radi izdanja državnih obveznica na domaćem tržištu. Osim toga, u drugoj polovini godine ostvareni su snažni priljevi kapitala od inozemnih izravnih ulaganja, od kojih su posebno veliki bili oni vezani uz preuzimanje Plive d.d. i dokapitalizacije pojedinih domaćih banaka od strane banaka majki iz inozemstva.

Kretanja u prvom tromjesečju 2007. godine

Nakon intenzivnog rasta u 2006. godini, početkom 2007. godišnji se rast ukupnoga robnog izvoza i uvoza usporio. Tako se, izraženo prema stalnome tečaju, izvoz u prva tri mjeseca 2007. povećao za 4,5%, što je nekoliko puta manji rast nego u istom razdoblju godinu prije (28,7%), a uvoz je porastao za 10,6%, dok je u prvom tromjesečju 2006. porastao za 25,9%. Budući da je prirast robnog uvoza bio veći od prirasta izvoza, vanjskotrgovinski se manjak nastavio povećavati. U skladu s time smanjila se i pokrivenost uvoza izvozom s 49,9%, koliko je iznosila u razdoblju od siječnja do ožujka 2006., na 47,1% u istom razdoblju 2007.

Usporavanje godišnjeg rasta ukupnoga robnog izvoza u prva tri mjeseca 2007. uvelike se može objasniti smanjenjem vrijednosti izvezena ostale transportne opreme (većinom brodova), kao i nafte i naftnih derivata pod utjecajem pada izvezena količine toga energenta. S druge strane, rastu ukupnoga robnog izvoza pridonosio je izvoz električnih strojeva, aparata i uređaja, pogonskih strojeva i uređaja te pluta i drva. Kad je riječ o usporavanju godišnjeg rasta uvoza u istom razdoblju, ono se također može povezati s padom uvoza nafte i naftnih derivata. Ipak, uvelike ga je nadomjestio povećan uvoz cestovnih vozila te željeza i čelika, čiji se vrlo intenzivan rast u 2006. nastavio i u 2007. godini. Također se bilježi nastavak rasta uvoza kapitalnih dobara.

Početak 2007. rast inozemnog duga nastavio se sličnim intenzitetom kao i tijekom 2006. Tako se u prva dva mjeseca 2007. bruto inozemni dug povećao još za 0,6 mlrd. EUR, čime je dosegnuo 29,6 mlrd. EUR. Promatrano prema sektorima dužnika najveći doprinos prirastu duga u tom razdoblju dala su domaća poduzeća, uključujući izravna dužnička ulaganja u poduzeća, s povećanjem od 0,4 mlrd. EUR, uglavnom na osnovi dugoročnih kredita. Nastavio je rasti i dug poslovnih banaka. Uključujući hibridne i podređene instrumente, njihov se dug uvećao za 0,3 mlrd. EUR, i to većinom na osnovi kratkoročne i dugoročne gotovine i depozita. Za razliku od toga inozemni dug sektora država smanjio se za 0,1 mlrd. EUR.

Povoljna kretanja indeksa pritiska na devizno tržište nastavila su se i tijekom prvog tromjesečja 2007. godine zahvaljujući snažnom rastu međunarodnih pričuva (povećale su se za 0,8 mlrd. EUR), što je ublažilo utjecaj blage deprecijacije tečaja domaće valute. Izrazit rast pričuva može se povezati s većim izdvajanjima banaka na osnovi devizne obvezne pričuve, uključujući i graničnu obveznu pričuvu, te učincima intervencije s kraja prosinca 2006. čiji je monetarni učinak bio izražen tek u siječnju 2007. godine.

1.2.9. Državne financije

Ostvarenje proračuna

Fiskalna prilagodba započeta 2004. bila je nastavljena u 2005., a odvijala se i tijekom 2006. godine. Tako su prihodi konsolidirane opće države rasli brže od rashoda, a investicijska aktivnost države zadržala se na razini iz prethodne godine. Zbog takvih se kretanja manjak opće države, izražen prema modificiranome obračunskom načelu, smanjio s 4% BDP-a u 2005. na 3% BDP-a u 2006. godini. Smanjenje manjka i djelomično financiranje manjka prihodima od privatizacije djelovalo je na smanjenje potrebe za zaduživanjem, stoga je u 2006. dug opće države rastao znatno sporije nego prethodne godine. Uz to, država je potrebna financijska sredstva u najvećoj mjeri osigurala na domaćem financijskom tržištu, pa se nastavio porast udjela unutarnjeg duga opće države s razmjernim smanjenjem udjela inozemnog duga u ukupnom dugu opće države. Međutim, valja naglasiti da je ostvareno smanjenje manjka u 2006. godini povezano sa snažnim gospodarskim rastom, koji se odrazio na visok rast poreznih prihoda.

Nastavak fiskalne prilagodbe stoga bi u idućim godinama trebao biti usmjeren na postizanje trajnih ušteda na rashodnoj strani proračuna, što će znatno odrediti i dugoročnu održivost javnih financija.

Početak povrata duga umirovljenicima nastalog u razdoblju od kraja 1993. do kraja 1998. godine obilježio je prvu polovinu 2006. godine. U lipnju 2006., u skladu sa Zakonom o provođenju Odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 1998.²⁸ i Zakonom o Umirovljeničkom fondu²⁹, isplaćena je prva rata (u iznosu od 1,2 mlrd. kuna) povrata duga umirovljenicima koji su se odlučili za tzv. brzi povrat duga, uz diskont od 50%. Sredstva potrebna za tu transakciju bila su namaknuta kratkoročnim kreditom Hrvatske poštanske banke d.d. Povrat duga ne tretira se kao proračunski rashod pa ni financijska transakcija iz lipnja 2006. nije zabilježena u proračunu. Naime, povratom duga rješava se obveza nastala tijekom 1990-ih, zato bi se ona zapravo trebala iskazati kao dio proračunskog manjka tih godina, a ne tekućeg razdoblja u kojem se obavlja povrat.

U srpnju je Hrvatski sabor prihvatio prijedlog Vlade Republike Hrvatske o izmjenama i dopunama državnog proračuna za 2006. godinu. Glavni razlozi za izmjene i dopune državnog proračuna bili su vrlo visok porast prihoda ostvaren zbog snažne ekonomske aktivnosti početkom 2006. i potreba za promjenom visine i strukture rashoda. Uz izmjene i dopune državnog proračuna Sabor je prihvatio i izmijenjene financijske planove izvanproračunskih korisnika. Rebalansom su prihodi bili povećani više od rashoda, planirana nabava nefinancijske imovine za 2006. godinu bila je smanjena, a planirani manjak konsolidirane opće države (GFS 1986) bio je snižen na 3,0% vrijednosti BDP-a. U srpnju 2006. Vlada Republike Hrvatske donijela je i Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2007. – 2009. godine, kojima su definirani ciljevi fiskalne i ekonomske politike RH za iduće trogodišnje razdoblje.

Sredinom studenoga 2006. istekao je *stand-by* aranžman s MMF-om koji su hrvatske vlasti bile sklopile u kolovozu 2004. godine. Glavni je cilj aranžmana bilo ograničavanje vanjske ranjivosti zemlje koja proizlazi iz relativno velikog manjka na tekućem računu platne bilance i visokog udjela inozemnog duga u BDP-u s jedne strane, te priprema Hrvatske za pristupanje u EU s druge strane. Strategija ostvarenja cilja temeljila se na značajnoj fiskalnoj prilagodbi i provođenju strukturnih reformi kako bi se smanjila i uloga države u gospodarstvu i potreba države za zaduživanjem. Najveći napredak tijekom aranžmana bio je ostvaren u području javnih financija, dok se u privatizaciji i pri utvrđivanju plana restrukturiranja brodogradilišta kasnilo s realizacijom planova.

Kraj fiskalne godine obilježili su prodaja Plive d.d. farmaceutske kompaniji Barr Laboratories Europe B.V., zatim javna ponuda dionica Ine te izmjene Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Država, koja je u Plivi d.d. imala vlasnički udio od 16,77%, prenijela je početkom četvrtog tromjesečja svoje dionice Umirovljeničkom fondu. Prodajom dionica dobiveno je 2,5 mlrd. kuna. Ta su sredstva djelomično iskorištena za vraćanje kredita kojim je bilo financirano plaćanje prve rate povrata duga umirovljenicima, dok je najvećim dijelom ostatak u prosincu 2006. godine isplaćena druga rata povrata duga umirovljenicima.³⁰ Osim što je prodala udio u Plivi d.d., Vlada je u studenome smanjila i svoj udio u Ini prodavši putem javne ponude oko 17% ukupnog broja dionica te tvrtke. Ostvaren prihod od 2,7 mlrd. kuna iskorišten je za vraćanje kratkoročnoga deviznoga kredita koji je u ožujku sindikat četiriju domaćih banaka odobrio državi. Naposljetku, krajem studenoga donesen je Zakon o izmjenama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, na osnovi kojeg je prihod od poreza na dobit postao isključivo prihod državnog proračuna, a prihod od poreza na dohodak raspodjeljuje se između države, općine, grada i županije. Cilj je zakona ostvariti što ravnomjerniju i usklađeniju raspodjelu poreza na području RH, a učinci novog zakona trebali bi biti vidljivi u 2007. godini.

28 NN, 105/2004.

29 NN, 93/2005.

30 Umirovljenicima koji su se odlučili za tzv. brzi povrat duga tijekom dvije godine

Prihodi konsolidirane opće države

Prema preliminarnim podacima MF-a prihodi konsolidirane opće države u 2006. godini iznosili su 112,3 mlrd. kuna, čime je plan prihoda utvrđen rebalansom proračuna premašen za 1 mlrd. kuna. U odnosu na prethodnu godinu prihodi su uvećani za 8,9% što je za 2 postotna boda brži rast prihoda nego u 2005. Kako je istodobno rast nominalnog BDP-a (8,3%) bio sporiji od rasta prihoda konsolidirane opće države, omjer prihoda i BDP-u blago se povećao (s 44,6% u 2005. na 44,8% u 2006. godini). Struktura prihoda nije se znatnije promijenila u odnosu na prethodne dvije godine, pa je tako udio poreznih prihoda u ukupnim prihodima zadržan na 60%, udio socijalnih doprinosa na oko 30%, a na ostale prihode i pomoći odnosilo se 10% ukupnih prihoda.

Tablica 1.11. Najvažniji izvori prihoda konsolidirane opće države

u milijunima kuna i postocima

Prihodi	2004.	2005.	2006.	Struktura			Indeksi	
				2004.	2005.	2006.	2005./04.	2006./05.
1. Porezi	56.426	60.521	66.768	58,5	58,7	59,5	107,3	110,3
1.1. Porez na dodanu vrijednost	29.865	32.243	34.932	31,0	31,3	31,1	108,0	108,3
1.2. Trošarine	10.625	10.939	11.565	11,0	10,6	10,3	103,0	105,7
1.3. Porez na dohodak	7.765	7.825	8.813	8,1	7,6	7,8	100,8	112,6
1.4. Porez na dobit	4.396	5.572	7.159	4,6	5,4	6,4	126,8	128,5
2. Doprinosi za socijalno osiguranje	29.478	31.301	33.877	30,6	30,4	30,2	106,2	108,2
3. Pomoći	14	28	197	0,0	0,0	0,2	201,2	699,8
4. Ostali prihodi	10.510	11.250	11.439	10,9	10,9	10,2	107,0	101,7
4.1. Administrativne takse	3.476	4.075	5.160	3,6	4,0	4,6	117,2	126,6
4.2. Dividende	1.994	1.200	176	2,1	1,2	0,2	60,2	14,6
Ukupni prihodi	96.427	103.101	112.282	100,0	100,0	100,0	106,9	108,9

Izvor: MF

Porezni su prihodi u 2006. iznosili 66,8 mlrd. kuna, a njihov je godišnji rast pritom ubrzan sa 7,3%, koliko je iznosio u 2005., na čak 10,3% u 2006. godini. Tome je najviše pridonio rast prihoda od poreza na dodanu vrijednost (PDV), zatim od poreza na dobit te od poreza na dohodak i od trošarina. Prihodi od PDV-a, koji čine gotovo trećinu ukupnih prihoda promatrane razine državne vlasti, u 2006. iznosili su 34,9 mlrd. kuna, što je za 8,3% više nego prethodne godine te za 101,5 mil. kuna više nego je planirano. Pritom je iznimno visok rast od 21,8% ostvaren u prvom tromjesečju zbog učinka baznog razdoblja³¹ te relativno snažnog rasta prometa od trgovine na malo, no u preostala tri tromjesečja rast prihoda od PDV-a bio je znatno sporiji (u prosjeku 5,1%).

Naplatom trošarina u 2006. godini prikupljeno je 11,6 mlrd. kuna, a to je za 5,7% više nego godinu dana prije. Tome su najsnažnije pridonijeli prihodi od trošarina na naftne derivate jer su dosegli 6,3 mlrd. kuna uvećavši se u 2006. za 3,6%. Valja spomenuti da se zbog usporedivosti s prethodnim godinama u okviru trošarina na naftne derivate prikazuju i prihodi od naknade za financiranje građenja i održavanja javnih cesta.³² Ti su prihodi u promatranom razdoblju dosegli 2,9 mlrd. kuna, a raspodjeljuju se između Hrvatskih cesta i Hrvatskih autocesta. Osim trošarina na naftne derivate, svojim se doprinosom rastu ukupnih prihoda od trošarina ističu trošarine na duhanske preradevine te trošarine na automobile. Prihodi od trošarina na duhanske preradevine u 2006. godini iznosili su 2,7 mlrd. kuna. Njihov je godišnji rast od 7,6% bio više nego dvostruko brži od rasta ostvarenog u 2005. godini. Takva kretanja vjerojatno su rezultat dodatnih mjera MF-a u suzbijanju ilegalnog tržišta cigareta, s obzirom na to da je rast prometa od trgovine na malo duhanskim proizvodima u 2006. godini usporen. Prihodi od trošarina na automobile iznosili su u 2006. godini 1,3 mlrd. kuna ili čak za 17,5% više nego godinu prije, što je rezultat snažnog rasta uvoza cestovnih vozila. Ostalim trošarina-

31 U prvom tromjesečju 2005. godine zabilježeno je smanjenje prihoda od PDV-a od 1,3%.

32 Zakonom o javnim cestama (NN, br. 180/2004.) utvrđeno je da naknadu za financiranje građenja i održavanja javnih cesta plaćaju proizvođači i uvoznici naftnih derivata, i to 60 lipa po litri derivata za HC i isti iznos za HAC.

ma (trošarinama na alkohol, pivo, bezalkoholna pića, kavu i luksuzne proizvode) prikupljeno je ukupno 1,3 mlrd. kuna, tj. neznatno više nego tijekom 2005. godine.

Prihodi od poreza na dohodak u 2006. iznosili su 8,8 mlrd. kuna ili za 12,6% više nego u 2005. Izrazit godišnji rast prihoda može se djelomično objasniti učincima Zakona o porezu na dohodak, koji je u primjeni od siječnja 2005. godine. Tim je zakonom između ostaloga bio znatno smanjen kumulativni iznos poreznih olakšica, što nije utjecalo na prihode od poreza na dohodak u 2005., ali se učinak baznog razdoblja pozitivno odrazio na rast te vrste prihoda u 2006. godini. S druge strane, tim su zakonom povećani osnovni osobni odbitak i osobni odbitak za uzdržavane članove obitelji i to je utjecalo na manji rast prihoda u 2005., no nije imalo učinka na dinamiku prihoda u 2006. godini. Na visok rast prihoda od poreza na dohodak osim zakonskih izmjena djelovali su i rast prosječne mjesečne bruto plaće (5,9%) te povećanje broja osiguranika HZMO-a (2,8%) tijekom 2006. godine.

Naplatom poreza na dobit u 2006. prikupljeno je 7,2 mlrd. kuna što je čak za 28,5% više nego prethodne godine. Na taj je način nastavljen visok rast te vrste prihoda, koji je započeo u 2005. godini, a rezultat je kontinuiranog rasta dobiti prije oporezivanja koju iskazuju hrvatski poduzetnici.

Prihodi od socijalnih doprinosa, koji uključuju doprinose za mirovinsko osiguranje, doprinose za zdravstveno osiguranje te doprinose za zapošljavanje, iznosili su u 2006. godini 33,9 mlrd. kuna. Struktura prihoda od socijalnih doprinosa pokazuje kako se gotovo 45% odnosi na doprinose zaposlenika (doprinosi za mirovinsko osiguranje), oko 53% na doprinose poslodavaca (doprinos za zdravstveno osiguranje, poseban doprinos za zdravstveno osiguranje za prava u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti te doprinos za osiguranje u slučaju nezaposlenosti odnosno doprinos za zapošljavanje), dok se preostali dio odnosi na doprinose samozaposlenih ili nezaposlenih registriranih pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje. U odnosu na 2005. godinu prihodi od socijalnih doprinosa narasli su za 8,2% što je rezultat već spomenutog rasta prosječne mjesečne bruto plaće te rasta broja osiguranika HZMO-a.

Ostali prihodi, koji uključuju prihode od imovine te prihode od prodaje robe i usluga, u 2006. godini iznosili su 11,4 mlrd. kuna ili neznatno, za 1,7%, više nego prethodne godine. Gotovo 50% spomenutog iznosa odnosi se na prihode od administrativnih taksa, koji su na godišnjoj razini uvećani čak za 26,6%. Prihodi od zakupnina prikupljeni su u iznosu od 1,1 mlrd. kuna što čini godišnji pad od 22,8%. Najviše su u odnosu na plan podbacili prihodi od dividenda (za 69,8%). U 2006. ti su prihodi iznosili 0,2 mlrd. kuna ili čak za 85,4% manje nego godinu prije jer je izostala dividenda T-HT-a, koja je u 2005. isplaćena u iznosu od 1 mlrd. kuna.

Rashodi konsolidirane opće države

Rashodi konsolidirane opće države iznosili su u 2006. godini 107,7 mlrd. kuna ili 0,1 mlrd. kuna više nego što je planirano rebalansom proračuna iz srpnja 2006. Njihov godišnji rast od 7,2% bio je sporiji od rasta nominalnog BDP-a, pa je i u 2006. godini omjer rashoda opće države i BDP-a nastavio padati (s 43,4% u 2005. na 43% u 2006.). Najveći doprinos ostvarenom godišnjem rastu rashoda dali su rashodi za korištenje dobara i usluga, zatim rashodi za socijalne naknade te rashodi za naknade zaposlenima.

Tablica 1.12. Najveći rashodi konsolidirane opće države

u milijunima kuna i postocima

Rashodi	2004.	2005.	2006.	Struktura			Indeksi	
				2004.	2005.	2006.	2005./04.	2006./05.
1. Socijalne naknade	41.022	42.469	44.824	43,5	42,3	41,6	103,5	105,5
2. Naknade zaposlenima	25.505	26.680	28.210	27,1	26,5	26,2	104,6	105,7
3. Korištenje dobara i usluga	9.679	10.876	13.302	10,3	10,8	12,3	112,4	122,3
4. Subvencije	5.694	6.000	6.562	6,0	6,0	6,1	105,4	109,4
5. Kamate	4.423	5.103	5.470	4,7	5,1	5,1	115,4	107,2
6. Ostalo	7.963	9.383	9.340	8,4	9,3	8,7	117,8	99,5
Ukupni rashodi	94.287	100.511	107.708	100,0	100,0	100,0	106,6	107,2

Izvor: MF

Rashodi za socijalne naknade, koji čine više od 40% ukupnih rashoda opće države, u 2006. su godini iznosili 44,8 mlrd. kuna. Ostvareni godišnji rast od 5,5% bio je znatno brži od rasta zabilježenog u 2005. godini (3,5%). Struktura tih rashoda pokazuje kako se 31,3 mlrd. kuna odnosi na socijalne naknade iz osiguranja, koje uključuju veći dio mirovina i rashoda za zdravstvo. One su na godišnjoj razini uvećane za 4,7%, što je djelomično posljedica povećanja prosječnog broja korisnika mirovina od 1,6% i rasta prosječne isplaćene mirovine od 2,9%, a djelomično povećanja rashoda za zdravstvo od 7,5%. Rashodi za socijalnu pomoć, koji uključuju rashode za roditeljski dopust, trajna prava hrvatskih branitelja te dio mirovina, iznosili su u promatranom razdoblju 13,4 mlrd. kuna, tj. za 8,8% više nego prethodne godine.

Plaćanjem naknada za zaposlene u 2006. utrošeno je 28,2 mlrd. kuna ili za 5,7 više nego u prethodnoj godini. U tom se porastu ogledaju godišnje povećanje prosječnog broja državnih službenika i namještenika (0,7%) te rast prosječne bruto plaće zaposlenih u javnoj upravi (4,7%). Najveće je godišnje povećanje broja zaposlenih zabilježeno u djelatnostima iz područja obrazovanja (2,1%), a najveći rast prosječne mjesečne bruto plaće u djelatnostima iz područja javne uprave i obrane te obveznoga socijalnog osiguranja (5,3%).

Rashodi za korištenje dobara i usluga (uključuju korištenje telefona, pošte, prijevoza, energije te intelektualnih i osobnih usluga) iznosili su u 2006. godini 13,3 mlrd. kuna ili čak za 22,3% više nego prethodne godine (za usporedbu, u 2005. rast ove vrste rashoda iznosio je gotovo upola manje: 12,4%).

Isplatom subvencija u 2006. utrošeno je 6,6 mlrd. kuna, odnosno za 0,3 mlrd. kuna više nego što je planirano. U odnosu na prethodnu godinu rashodi za subvencije uvećani su za 9,4%, što je znatno više nego u 2005. kad je zabilježen rast od 5,4%. To je ubrzanje rasta u potpunosti rezultat znatnog povećanja subvencija danih trgovačkim društvima izvan javnog sektora (godišnji je rast iznosio 23,2%), koje uključuju subvencije dane poljoprivrednicima te malim i srednjim poduzetnicima. S druge strane, subvencije dane trgovačkim društvima u javnom sektoru smanjene su za 0,9% jer su manje bile subvencije dane Hrvatskim željeznicama, no njihov je iznos još uvijek bio visok: 1,6 mlrd. kuna.

Rashodi za kamate u 2006. iznosili su 5,5 mlrd. kuna, pri čemu je njihov godišnji rast bio upola manji nego prethodne godine (7,2% u 2006. u odnosu na 15,4% u 2005. godini). Inozemne kamate plaćene su u iznosu od 2,4 mlrd. kuna ili 0,5% manjem nego u 2005. jer se inozemni dug opće države smanjio. Domaće kamate dosegnule su 3,1 mlrd. kuna, a njihov je godišnji rast usporen s 21,6%, koliko je iznosio 2005., na 14,1% u 2006. godini.

Operativni saldo i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama

Neto operativni saldo, koji čini razlika između prihoda i rashoda, u 2006. iznosio je na razini konsolidirane opće države 4,6 mlrd. kuna, odnosno za 2 mlrd. kuna više nego u prethodnoj godini. Istodobno je investicijska aktivnost jedinica opće države ostala na razini iz 2005., pa je tako zabilježeno povećanje nefinancijske imovine od 9,1 mlrd. kuna. Svoje investicije država je djelomično financirala ostvarenim viškom prihoda nad rashodima, no morala je namaknuti i dodatna sredstva što je rezultiralo neto zaduživanjem u iznosu od 4,5 mlrd. kuna. Taj iznos, koji je bio za 2 mlrd. kuna manji nego u 2005. godini, država je osigurala prodajom nefinancijske imovine (privatizacija) te zaduživanjem u zemlji.

Nabava nefinancijske imovine na razini konsolidirane opće države iznosila je u 2006. godini 10,3 mlrd. kuna, što je za 4,3% više nego godinu prije. To povećanje rezultat je rasta nabave nefinancijske imovine jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (povećanje od 0,6 mlrd. kuna), nefinancijske imovine HC-a (0,4 mlrd. kuna) te nabave nefinancijske imovine na razini državnog proračuna (0,1 mlrd. kuna). S druge strane, nabava nefinancijske imovine HAC-a, koja čini gotovo trećinu ukupne nabave nefinancijske imovine konsolidirane opće države, nastavila se i u 2006. godini smanjivati. Bila je manja za 0,7 mlrd. kuna, ponajviše zbog slabije aktivnosti države u gradnji autocesta nakon što je završena autocesta Zagreb – Split.

Međutim, ulaganja u cestogradnju i dalje su vrlo značajna, tako da su u 2006. godini HAC i HC uložili 4,2 mlrd. kuna u nabavu zgrada i građevina (ova stavka prema metodologiji GFS 2001 uključuje ceste, autoceste, luke, mostove, stambene i uredske zgrade, škole, bolnice i sl.) te 0,3 mlrd. kuna u nabavu zemljišta u sklopu pripremnih aktivnosti za buduće građevinske projekte. Prodaja nefinancijske imovine opće države iznosila je u 2006. 1,3 mlrd. kuna što je gotovo za 50% više nego prethodne godine, a pretežno je posljedica povećanja prodaje zgrada i građevina HAC-a od 300 mil. kuna.

Tablica 1.13. Operativni saldo, transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	Konsolidirana opća država		
	2005.	2006.	2006./ 2005.
1. Promjena neto vrijednosti (neto operativni saldo)	2.590	4.574	
1.1. Prihodi	103.101	112.282	108,9
1.2. Rashodi	100.511	107.708	107,2
2. Promjena neto nefinancijske imovine	9.060	9.075	
2.1. Nabava nefinancijske imovine	9.924	10.347	104,3
2.2. Prodaja nefinancijske imovine	865	1.272	147,1
3. Neto posuđivanje (+)/zaduživanje (-) (1 – 2)	-6.470	-4.501	
3. Financiranje (5 – 4)	6.470	4.501	
(% BDP-a)	(2,80%)	(1,80%)	
4. Promjena financijske imovine	1.306	-2.620	
4.1. Domaće	1.311	-2.637	
4.2. Inozemne	-5	17	
5. Promjena obveza	7.775	1.881	
5.1. Domaćih	11.911	5.364	
5.2. Inozemnih	-4.136	-3.483	

Napomena: Na gotovinskom načelu
Izvor: MF

Financijska imovina konsolidirane opće države smanjena je u 2006. godini za 2,6 mlrd. kuna. To se smanjenje u potpunosti odnosi na domaću financijsku imovinu, dok je inozemna financijska imovina neznatno uvećana. Smanjenje domaće financijske imovine rezultat je prodaje 17% dionica Ine putem javne ponude u iznosu od 2,7 mlrd. kuna te smanjenja novca i depozita od 1 mlrd. kuna. Pritom su novac i depoziti državnog proračuna smanjeni za 1,4 mlrd. kuna, ali su za 0,5 mlrd. kuna povećani novac i depoziti izvanproračunskih korisnika. S druge strane, zabilježeno je povećanje financijske imovine u obliku danih zajmova od 0,9 mlrd. kuna. Tim se zajmovima kreditiraju trgovačka društva u javnom sektoru, mali i srednji poduzetnici te obrtnici.

Budući da je u 2006. zabilježeno povećanje pozitivnog neto operativnog salda te da je dio povećanja nefinancijske imovine financiran prodajom dionica i smanjenjem sredstava na računu, država se mnogo manje nego prethodnih godina morala oslanjati na zaduživanje. Tako su obveze konsolidirane opće države tijekom 2006. uvećane za 1,9 mlrd. kuna što je čak za 5,9 mlrd. kuna manje nego u prethodnoj godini. Domaće su obveze narasle za 5,4 mlrd. kuna zbog rasta obveza na osnovi novih izdanja obveznica i trezorskih zapisa MF-a. Istodobno su inozemne obveze smanjene za 3,5 mlrd. kuna jer su nova inozemna zaduživanja bila manja od otplata koje su dospjele na naplatu.

Saldo konsolidirane opće države na gotovinskom načelu i na modificiranome obračunskom načelu

Prema posljednjim podacima MF-a manjak konsolidirane opće države bez kapitalnih prihoda (GFS 1986) iskazan na gotovinskom načelu iznosio je u 2006. godini 7 mlrd. kuna ili 2,8% BDP-a za 2006. godinu. Promatrano po razinama državne vlasti 3,7 mlrd. kuna ili 1,5% BDP-a odnosi se na manjak državnog proračuna, 2,7 mlrd. kuna ili 1,1% BDP-a na manjak

izvanproračunskih korisnika (prije svega HAC-a i HC-a), a ostatak na manjak jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Ukupni manjak konsolidirane opće države u 2006. smanjen je na godišnjoj razini za 1,7 mlrd. kuna. Fiskalna prilagodba zabilježena je na razini državnog proračuna ponajprije zato što je rast prihoda bio brži od rasta rashoda, a manjak je smanjen i na razini lokalne države. S druge strane, izvanproračunski su korisnici u 2006. blago uvećali svoj manjak prvenstveno zbog rasta manjka HC-a i HFP-a.

Za potrebe *stand-by* aranžmana koji je Vlada RH u kolovozu 2004. godine sklopila s MMF-om, a koji je zaključen u studenome 2006. godine, manjak proračuna konsolidirane opće države bio je definiran na modificiranome obračunskom načelu. Ovako definiran manjak trebao bi bolje pokazivati karakter fiskalne politike jer se gotovinski podaci korigiraju za podatke o rashodima prema obračunskom načelu odnosno na osnovi ugovorenih obveza HAC-a i HC-a te za promjene stanja dospjelih neplaćenih obveza središnje i lokalne države. Prema preliminarnim podacima MF-a manjak konsolidirane opće države izražen prema modificiranome obračunskom načelu u 2006. godini iznosio je 7,4 mlrd. kuna ili 3% BDP-a. Tako definiran manjak smanjen je u odnosu na 2005. godinu za 1,9 mlrd. kuna. To je smanjenje veće nego kod manjka iskazanog na gotovinskom načelu ponajprije zbog toga što su gotovinski prihodi od koncesije za treću mobilnu mrežu u iznosu od 197 mil. kuna isključeni pri računanju manjka za 2005. na modificiranome obračunskom načelu. Rast dospjelih neplaćenih obveza u 2006. iznosio je 482 mil. kuna, što je za 26 mil. kuna više nego godinu prije.

Tablica 1.14. Saldo konsolidirane opće države na modificiranome obračunskom načelu
u milijunima kuna

	2005.		2006.	
	Iznos	U % BDP-a	Iznos	U % BDP-a
1. Neto posuđivanje (+)/zaduživanje (-) GFS 2001	-6.470	-2,80	-4.501	-1,80
2. Prodaja nefinancijske imovine	865	0,37	1.272	0,51
3. Posudbe umanjene za otplate ^a	1.078	0,47	1.182	0,47
4. Saldo bez kapitalnih prihoda, na gotovinskom načelu (1 – 2 – 3)	-8.412	-3,64	-6.955	-2,78
5. Saldo bez kapitalnih prihoda, na gotovinskom načelu (HAC i HC iskazani na obračunskom načelu)	-8.649	-3,74	-6.947	-2,77
6. Koncesijska naknada za obavljanje telekomunikacijskih usluga – uračunata u prihode za 2004.	-197	-0,09	-	-
7. Promjena neplaćenih i neevidentiranih obveza (negativna promjena označava povećanje)	-456	-0,20	-482	-0,19
8. Saldo bez kapitalnih prihoda, na modificiranome obračunskom načelu (5 + 6 + 7)	-9.302	-4,02	-7.429	-2,96
Bilješka: Bruto domaći proizvod	231.349		250.590	

^a Kategorija prema GFS 1986, izračun iz podataka GFS 2001
Izvor: MF

Državni dug

Tijekom 2006. dug opće države s dugom Hrvatske banke za obnovu i razvitak nastavio je rasti, ali po znatno nižoj stopi nego u proteklih nekoliko godina. Prema podacima HNB-a na kraju prosinca 2006. dug opće države s dugom HBOR-a iznosio je 110,2 mlrd. kuna odnosno 44% vrijednosti nominalnog BDP-a za 2006. godinu. Ako bi se tom dugu pribrojio potencijalni dug na osnovi izdanih državnih jamstava u iznosu od 14,1 mlrd. kuna, ukupni dug na kraju 2006. narastao bi na 124,3 mlrd. kuna ili na 49,6% BDP-a za 2006. godinu.

Cjelokupno povećanje duga opće države u 2006. godini rezultat je zaduživanja na domaćem tržištu, čime je potvrđena usmjerenost države na domaće izvore financiranja, a s ciljem smanjenja vanjske ranjivosti i valutnog rizika te posredno razvoja domaćeg tržišta kapitala. Tako je unutarnji dug opće države u promatranom razdoblju uvećan za 5 mlrd. kuna, dok je inozemni dug smanjen za 3,82 mlrd. kuna. S druge strane, s obzirom na to da se HBOR zbog nižih kamatnih stopa najčešće zadužuje na inozemnom tržištu, njegov je inozemni dug uvećan za 0,8 mlrd. kuna, dok je unutarnji dug istodobno smanjen za 0,2 mlrd. kuna. Ukupno gledajući, u strukturi duga opće države s dugom HBOR-a došlo je do povećanja udjela domaćeg duga za

3,5 postotnih bodova (s 52,1% BDP-a na kraju 2005. na 55,6% BDP-a na kraju 2006. godine) te razmjernog smanjenja inozemnog duga.

Tablica 1.15. Dug opće države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005.		2006.		2006./2005.
	Iznos	U % BDP-a	Iznos	U % BDP-a	
A. Ukupni dug opće države (1+2)	101.424	43,8	102.579	40,9	1,1
1. Unutarnji dug opće države	56.046	24,2	61.026	24,4	8,9
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	50.560	21,9	54.217	21,6	7,2
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	3.935	1,7	5.168	2,1	31,3
1.3. Unutarnji dug lokalne države	1.552	0,7	1.641	0,7	5,8
2. Inozemni dug opće države	45.378	19,6	41.553	16,6	-8,4
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	36.434	15,7	32.506	13,0	-10,8
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	8.726	3,8	8.895	3,5	1,9
2.3. Inozemni dug lokalne države	218	0,1	152	0,1	-30,5
B. Ukupni dug HBOR-a (1+2)	7.135	3,1	7.654	3,1	7,3
1. Unutarnji dug HBOR-a	534	0,2	293	0,1	-45,1
2. Inozemni dug HBOR-a	6.601	2,9	7.361	2,9	11,5
Dodatak:					
C. Ukupna izdana jamstva Republike Hrvatske	12.384	5,4	14.090	5,6	13,8
1. Domaća	5.268	2,3	7.252	2,9	37,7
2. Inozemna	7.115	3,1	6.838	2,7	-3,9

Izvor: HNB

Unutarnji dug opće države

Unutarnji dug opće države na kraju 2006. iznosio je 61 mlrd. kuna što je za 8,9% više nego godinu prije. Glavnina povećanja duga odnosi se na zaduživanje na razini Republike Hrvatske (3,7 mlrd. kuna), no za razliku od nekoliko prethodnih godina, znatan doprinos rastu unutarnjeg duga opće države dalo je i zaduživanje republičkih fondova. Tako je unutarnji dug republičkih fondova na kraju 2006. iznosio 5,2 mlrd. kuna te je bio za 1,23 mlrd. kuna veći nego na kraju 2005. godine.

Povećanje unutarnjeg duga na razini Republike Hrvatske u potpunosti je posljedica porasta duga na osnovi izdanih obveznica od 4,1 mlrd. kuna. Tijekom 2006. zabilježena su tri izdanja državnih obveznica na domaćem tržištu, i to 2 mlrd. kuna vrijedna druga tranša desetogodišnjih državnih obveznica u veljači³³ te dvije tranše sedmogodišnje državne obveznice u ukupnom iznosu od 4 mlrd. kuna u srpnju i studenome. Kako su se u promatranom razdoblju potraživanja banaka od države po izdanim obveznicama smanjila, vjerojatno je da su najveći dio izdanja kupili mirovinski fondovi i ostali sudionici domaćeg tržišta kapitala. Istodobno je zabilježeno smanjenje unutarnjeg duga na osnovi primljenih kredita na razini Republike Hrvatske, što je posljedica činjenice da su otplate kredita bile veće od iznosa novih zaduživanja. Pojedinačno najznačajniji kredit zabilježen na razini Republike Hrvatske u 2006. godini bio je kratkoročni devizni kredit sindikata domaćih banaka u iznosu od 400 mil. EUR iz ožujka, a koji je najvećim dijelom iskorišten za otplatu dospjelih euroobveznica. Privremenom izmjenom Odluke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima HNB je podržao odluku o kratkoročnom zaduživanju države na domaćem tržištu. Navedenom izmjenom bankama je bilo omogućeno da iznos kojim sudjeluju u spomenutom kreditu uključe u svoja minimalno potrebna devizna potraživanja. Kredit je otplaćen u prosincu 2006. prihodom ostvarenima prodajom dionica Ine.

Na razini republičkih fondova zabilježeno povećanje unutarnjeg duga od 1,2 mlrd. kuna u potpunosti se odnosi na zaduživanje HAC-a, HC-a te Hrvatskih voda na osnovi kredita domaćih

³³ Prva tranša desetogodišnjih državnih obveznica izdana je u prosincu 2005. godine u iznosu od 3,5 mlrd. kuna.

banaka. Unutarnji dug HBOR-a na kraju 2006. godine iznosio je 0,3 mlrd. kuna, gotovo upola manje nego na kraju prethodne godine. Tako značajno smanjenje unutarnjeg duga HBOR-a, koji je u strukturi ukupnog duga HBOR-a na kraju 2006. činio samo 3,8%, posljedica je otplate dospjelih obveza po primljenim bankovnim kreditima.

Inozemni dug opće države

Prema podacima HNB-a inozemni dug opće države na kraju 2006. iznosio je 41,6 mlrd. kuna, što je za 8,4% manje nego na kraju 2005. godine. Smanjenje inozemnog duga ostvareno je na razini zaduživanja Republike Hrvatske (3,9 mlrd. kuna) te kod jedinica lokalne države (0,1 mlrd. kuna), dok je inozemni dug republičkih fondova blago uvećan. Statističkom smanjenju duga ponešto je pridonijelo i jačanje tečaja kune prema valutama u kojima je nominiran ili uz koje je vezan najveći dio duga (euro, američki dolar, jen).

Inozemni dug na razini Republike Hrvatske smanjen je u promatranom razdoblju za 3,9 mlrd. kuna te je na kraju 2006. iznosio 32,5 mlrd. kuna. Najveći dio ostvarenog smanjenja odnosi se na isplatu samurajskih obveznica (25 mlrd. JPY) u veljači i euroobveznica (300 mil. EUR) u ožujku 2006. godine. Osim toga, u siječnju i srpnju izvršene su dvije redovite otplate Londonskome klubu po obveznicama serija A i B. One su izdane 1996. godine radi zamjene dijela duga bivše SFRJ koji je preuzela Republika Hrvatska, a koji se u navedenom slučaju odnosi na Novi financijski sporazum i Sporazum o trgovinskoj i depozitnoj olakšici iz 1988. godine.³⁴ Sredstva prikupljena izdanjem obveznice serije A iskorištena su za povrat 29,5% nedospjele glavnice po Novom financijskom sporazumu, dok je obveznica serije B izdana radi povrata 29,5% vrijednosti već dospjelih i neplaćenih glavnica i kamata po Novom financijskom sporazumu te ostatka duga do visine od 19,7% prema Sporazumu o trgovinskoj i depozitnoj olakšici. Spomenutom otplatom u srpnju 2006. godine obveznica serije B u iznosu od 604,4 mil. USD u potpunosti je isplaćena, dok će se otplata obveznica serije A (koje su izdane u ukupnom iznosu od 857,8 mil. USD) nastaviti u polugodišnjim tranšama do srpnja 2010. godine. S druge strane, u promatranom je razdoblju zabilježen rast duga po kreditima primljenim iz inozemstva, pri čemu je pojedinačno najznačajnije bilo povlačenje sredstava programskog zajma za prilagodbu (150 mil. EUR), koji je u rujnu 2005. Svjetska banka odobrila Hrvatskoj na rok od deset godina.

Na razini republičkih fondova zabilježeno je povećanje inozemnog duga u iznosu od 0,2 mlrd. kuna, što je rezultat novih zaduživanja HAC-a i HC-a. Istodobno je na razini lokalne države inozemni dug smanjen za 0,1 mlrd. kuna te je na kraju prosinca 2006. iznosio 0,2 mlrd. kuna. Inozemni je dug HBOR-a u 2006. godini porastao za 11,5% i dosegnuo na kraju prosinca 7,36 mlrd. kuna. Povećanje inozemnog duga HBOR-a rezultat je novog izdanja obveznica, u iznosu od 150 mil. EUR, zabilježenog u srpnju 2006. godine.

Kretanja u 2007. godini³⁵

Prema posljednjim službenim podacima MF-a prihodi konsolidirane središnje države u prva su dva mjeseca 2007. iznosili 16,7 mlrd. kuna te su na godišnjoj razini porasli čak za 15,6%. Znatan doprinos ovako snažnom rastu ukupnih prihoda dali su prihodi od poreza na dodanu vrijednost (ostvarena je godišnja stopa rasta od 17,6%), zatim prihodi od socijalnih doprinosa (10,7%) te prihodi od administrativnih taksa (88,8%). Zbog izmjene Zakona o financiranju lokalne i područne (regionalne) samouprave najveće su promjene zabilježene na stavkama prihoda od poreza na dohodak i poreza na dobit. Tako su prihodi od poreza na dohodak (koji su sada najvećim dijelom prihodi jedinica lokalne i regionalne samouprave) u siječnju 2007. na

34 Novi financijski sporazum sklopili su 20. rujna 1988. Narodna banka Jugoslavije, neke druge jugoslavenske banke, bivša Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija, kao jamac, zajmodavci navedeni u sporazumu te Chemical Investment Bank Limited kao banka agent. Sporazum o trgovinskoj depozitnoj olakšici također su sklopili 20. rujna 1988. Narodna banka Jugoslavije, neke jugoslavenske banke, zajmodavci navedeni u sporazumu i banka Chemical Investment Bank Limited, kao agent.

35 Budući da su podaci o državnim financijama na razini konsolidirane opće države raspoloživi na tromjesečnoj razini, ostvarenja u siječnju 2007. godine analiziraju se na razini konsolidirane središnje države.

godišnjoj razini smanjeni za 42,2%, dok su prihodi od poreza na dobit (koji sada u cijelosti pripadaju državnom proračunu) uvećani za 100,8%.

Ukupni rashodi konsolidirane središnje države iznosili su u razdoblju siječanj – veljača 2007. godine 16,5 mlrd. kuna odnosno za 7,2% više nego u istom razdoblju godinu prije. Najznačajniji doprinos godišnjem rastu ukupnih rashoda dali su rashodi za socijalne naknade (ostvarena je godišnja stopa rasta od 7,2%), rashodi za naknade zaposlenima (6,0%) te rashodi za korištenje dobara i usluga (19,0%).

Tijekom prva dva mjeseca 2007. nefinancijska imovina konsolidirane središnje države uvećana je za 0,5 mlrd. kuna. Pritom je nabava nefinancijske imovine iznosila 0,7 mlrd. kuna (rast od 32,2% na godišnjoj razini), a što je pretežno posljedica nabave dugotrajne imovine (ponajviše zgrada i građevina) na razini državnog proračuna i HAC-a. Istodobno je prodaja nefinancijske imovine iznosila 0,2 mlrd. kuna (povećanje za gotovo pet puta), što je u najvećoj mjeri posljedica prodaje strateških zaliha.

Manjak konsolidirane središnje države (na gotovinskom načelu, prema metodologiji GFS 1986) iznosio je u prva dva mjeseca 2007. godine 0,8 mlrd. kuna, dok je u istom razdoblju 2006. bio za 1,1 mlrd. kuna veći. Ostvareni manjak konsolidirane središnje države uglavnom je financiran zaduživanjem na domaćem tržištu, a manjim dijelom i prodajom nefinancijske i financijske imovine.

Prema podacima HNB-a dug središnje države (uključujući dug HBOR-a) na kraju veljače 2007. godine iznosio je 109,4 mlrd. kuna što je za 1 mlrd. kuna više nego na kraju 2006. Kad se navedenom dugu središnje države pribroje izdana jamstva, ukupni dug središnje države iznosi 123,7 mlrd. kuna.

Tablica 1.16. Recentna kretanja duga središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje		Promjena	
	2006. II.	2007. II.	II.2006. – XII. 2005.	II.2007. – XII. 2006.
A. Ukupni dug središnje države (1+2)	100.499	101.914	845	1.128
1. Unutarnji dug središnje države	56.488	61.185	1.994	1.800
2. Inozemni dug središnje države	44.011	40.729	-1.149	-672
B. Ukupni dug HBOR-a	6.797	7.507	-338	-147
Dodatak:				
C. Ukupna izdana jamstva Republike Hrvatske	12.246	14.254	-280	74

Izvor: HNB

Unutarnji dug središnje države (s dugom HBOR-a) tijekom siječnja i veljače 2007. nastavio je rasti, iako je zabilježeni rast bio nešto sporiji od onoga iz istog razdoblja prethodne godine. Tako je unutarnji dug na kraju veljače iznosio 61,5 mlrd. kuna što je za 1,8 mlrd. kuna više nego na kraju 2006. godine. Ostvareni rast unutarnjeg duga rezultat je novog izdanja kunskih obveznica u iznosu od 2,5 mlrd. kuna te rasta kratkoročnih obveza po izdanim trezorskim zapisima (0,7 mlrd. kuna), dok su istodobno obveze po primljenim kreditima znatno smanjene (1,3 mlrd. kuna).

Inozemni dug središnje države (s dugom HBOR-a) u prva je dva mjeseca 2007. godine nastavio padati te je na kraju veljače iznosio 47,9 mlrd. kuna odnosno za 0,9 mlrd. kuna manje nego na kraju 2006.

Potencijalni dug središnje države nastavio je rasti tijekom siječnja i veljače, te je na kraju promatranog razdoblja iznosio 14,3 mlrd. kuna ili za 0,1 mlrd. kuna više nego na kraju prethodne godine. Pritom je nastavljen trend iz 2006. te su izdana domaća jamstva porasla za 0,23 mlrd. kuna, dok su izdana inozemna jamstva istodobno smanjena za 0,16 mlrd. kuna.

The background is a complex composition of various geometric and organic patterns. At the top, there are horizontal bands of solid colors: grey, pink, light grey, and yellow. Below these are several vertical columns of patterns. From left to right: a pink column with circles and wavy lines; a grey column with a grid of small squares; a green column with a grid of larger squares; a green column with diagonal lines and a central vertical bar; a yellow-green column with a wavy, scale-like pattern. In the middle, a grey vertical band contains the text. Below the text, there are more patterned columns: a yellow column with vertical lines and a grid; a green column with wavy lines; a green column with a grid of small squares; a yellow column with horizontal lines and a grid; and a pink column with a complex geometric pattern of triangles and squares. At the bottom, there are horizontal bands of solid colors: grey, pink, yellow, and pink.

02 Instrumenti monetarne politike i upravljanje međunarodnim pričuvama

2.1. Instrumenti monetarne politike

Uz održavanje niske inflacije i stabilnog tečaja, Hrvatska narodna banka bila je u 2006. godini usmjerena na usporavanje rasta inozemnog duga i zaustavljanje daljnjeg produbljivanja manjka na tekućem računu platne bilance. Stoga je provedena restriktivnija monetarna politika zasnovana na usporavanju intenzivnog rasta monetarnih agregata. U tom smislu pooštrene su mjere za ograničavanje rasta inozemnog zaduživanja te je uvedena nova mjera koja direktno utječe na smanjenje rasta domaćih plasmana banaka.

Tijekom 2006. i nadalje je korišten instrument granične obvezne pričuve, a odlukom iz lipnja proširen je obuhvat izvora sredstava te su u osnovicu uključena sredstva primljena od nerezidenata i pravnih osoba u posebnom odnosu s bankom namijenjena financiranju ostalih domaćih sektora putem sindiciranih kredita i mandatnih poslova. Početkom 2006. uveden je novi instrument za usporavanje rasta inozemnog duga u obliku posebne obvezne pričuve koja se obračunava na obveze s osnove izdanih dužničkih vrijednosnih papira, a krajem godine instrument za ograničavanje rasta plasmana u 2007. godini u obliku upisa obveznih blagajničkih zapisa HNB-a na porast plasmana koji prelazi 12%. Uz to, u rujnu 2006. donesena je nova odluka o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima, kojom je izjednačen tretman kunskih obveza s valutnom klauzulom i deviznih obveza.

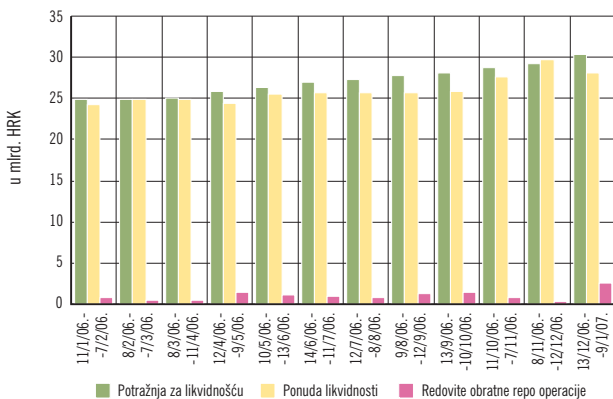
Istodobno, tijekom cijele 2006. središnja je banka kontinuirano provodila operacije na otvorenom tržištu te je u tom smislu aktivno upravljala likvidnošću bankarskog sektora. Uz devizne intervencije, obratne repo operacije provedene na redovitim tjednim aukcijama bile su glavni instrument kreiranja primarnog novca. Kamatni raspon, određen kamatnim stopama na stalno raspoložive mogućnosti, u obliku lombardnoga kredita i prekonoćnog depozita, ograničio je mogućnost oscilacija kamatnih stopa na novčanom tržištu, a redovitim obratnim repo operacijama smanjena je volatilnost prekonoćne kamatne stope, čime je ostvaren prvotni cilj uvođenja tih operacija na otvorenom tržištu.

2.1.1. Operacije na otvorenom tržištu

Aktivno upravljanje likvidnošću uz pomoć operacija na otvorenom tržištu podrazumijeva redovitu prisutnost središnje banke na novčanom tržištu s ciljem stabiliziranja kamatnih stopa, i to prije svega prekonoćne kamatne stope, provođenjem jedne ili više vrsta operacija na otvorenom tržištu.

2.1. Ponuda i potražnja za likvidnošću

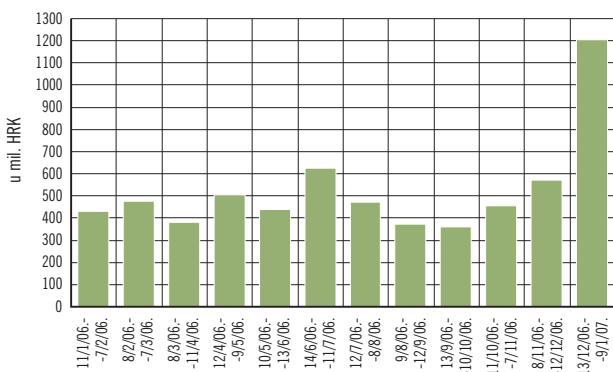
prosječno stanje u razdobljima održavanja obvezne pričuve

Izvor: HNB

2.2. Prosječni višak likvidnosti u razdoblju održavanja obvezne pričuve

po razdobljima održavanja

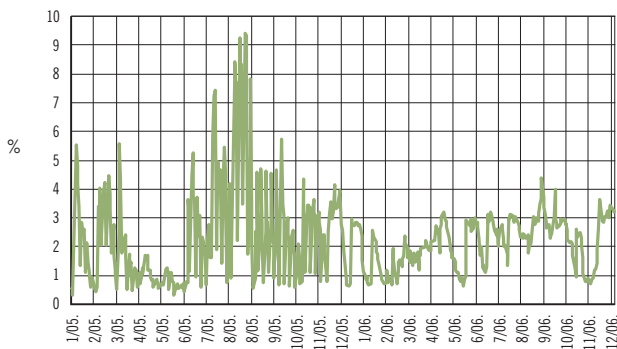

Izvor: HNB

tijekom 2006., osim u prosincu, u rasponu od 358,9 mil. kuna do 626,0 mil. kuna. Kao i u 2005., iznimka je posljednje razdoblje održavanja u godini kad je prosječni višak likvidnosti na višim razinama, te je u posljednjem razdoblju 2006. iznosio 1.205,5 mil. kuna. Prosječno stanje ukupne potražnje za likvidnošću tijekom 2006. bilo je za 15,8% veće nego tijekom 2005. i uglavnom proizlazi iz porasta kunskog dijela obvezne pričuve.

Budući da je prosječni iznos potražnje u 2006. godini bio veći od prosječnog iznosa ponude, operacijama na otvorenom tržištu u prosjeku je tijekom 2006. likvidnost povećana (u neto iznosu) za 1.011,2 mil. kuna.

2.3. Prekonoćna kamatna stopa

Izvor: HNB

Budući da je prekonoćna kamatna stopa određena ponudom i potražnjom za rezervama banaka kod HNB-a, osnova za upravljanje središnje banke likvidnošću bankarskog sektora jest prognoza ponude i potražnje za rezervama. Uz pomoć operacija na otvorenom tržištu ponuda i potražnja za rezervama se, pri danoj razini kamatnih stopa, postavlja u ravnotežu.

Ponudu rezerva čine autonomni činitelji, odnosno stavke iz bilance HNB-a koje utječu na likvidnost bankarskog sektora, ali njihove promjene nisu pod neposrednom kontrolom središnje banke. Najznačajniji autonomni činitelji su neto inozemna aktiva, gotov novac izvan banaka te kunski depoziti države.

Potražnja za rezervama određena je ukupnim iznosom kunskog dijela obvezne pričuve i potražnje za viškom likvidnosti.

Autonomni činitelji prosječno su tijekom 2006. iznosili 25.999,8 mil. kuna, tj. 18,8% više nego tijekom 2005. Od autonomnih činitelja najveći je godišnji porast od 19,5% ostvaren kod neto inozemne aktive, dok je kod gotovog novca izvan banaka zabilježen porast od 13,0%. Prosječna razina kunskih depozita države smanjila se u 2006. godini za 51,5% u odnosu na prethodnu godinu što upućuje na to da je država poboljšala upravljanje svojim sredstvima.

Ukupna potražnja za rezervama iznosila je tijekom 2006. u prosjeku 27.011,0 mil. kuna. Od toga je kunski dio obvezne pričuve prosječno iznosio 26.516,7 mil. kuna, a prosječni višak likvidnosti 494,3 mil. kuna. Prosječni se višak likvidnosti kretao po razdobljima održavanja

u prosjeku 27.011,0 mil. kuna. Od toga je kunski dio obvezne pričuve prosječno iznosio 26.516,7 mil. kuna, a prosječni višak likvidnosti 494,3 mil. kuna. Prosječni se višak likvidnosti kretao po razdobljima održavanja

Imajući u vidu da je cilj uvođenja operacija na otvorenom tržištu bilo smanjenje volatilnosti prekonoćne kamatne stope, navodimo da su prosječna razina i volatilnost prekonoćne kamatne stope na novčanom tržištu ostvarene tijekom 2006. bile manje nego u 2005. Pozicija HNB-a kao neto kreditora sustava osigurala je veću kontrolu nad kretanjem prekonoćne kamatne stope.

Prekonoćna kamatna stopa kretala se tijekom 2006. u rasponu od 0,63% do 4,37%, za razliku od 2005. kad se kretala u rasponu od 0,30% do 9,40%. Stoga je koeficijent varijacije u 2006. iznosio 39,57% što je gotovo upola manje od koeficijenta varijacije u 2005. koji je iznosio 76,23%. Ipak, relativno visoka varijabilnost kamatnih

stopa i višak likvidnosti upućuju na to da je upravljanje likvidnošću banaka još relativno neefikasno u usporedbi s onim u EMU.

Redovite operacije

Redovite operacije finansijskom sektoru osiguravaju glavninu sredstava. Njima se povećava likvidnost u sustavu, a provode se obratnim repo operacijama.

Redovite obratne repo operacije provode se na aukcijama koje se održavaju svakoga tjedna (srijedom), a dospijee kolateral je jedan tjedan. Na aukcijama mogu sudjelovati domaće banke, a kao prihvatljiv kolateral koriste se trezorski zapisi MF-a u kunama.

Obratne repo operacije HNB-a bile su tijekom 2006., uz devizne intervencije, glavni instrument kreiranja likvidnosti, te su, u skladu s tim, banke gotovo redovito sudjelovale na obratnim repo aukcijama. Ukupno je održana 51 obratna repo aukcija, a banke nisu sudjelovale na samo 4 aukcije.

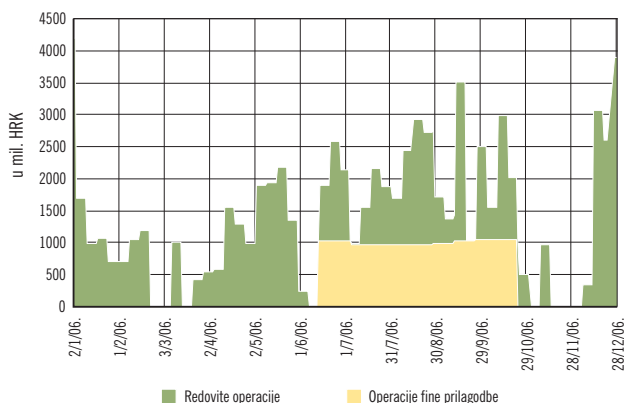
Iako su u 2005. godini banke tijekom ljetnih mjeseci redovito sudjelovale na aukcijama, u 2006. takva se situacija nije ponovila. Međutim, u 2006. je godini u razdoblju od lipnja do listopada, osim redovitim operacijama, likvidnost povećavana i operacijama fine prilagodbe, tako da je i nadalje najveći ukupan iznos likvidnosti tijekom 2006. iskorišten u ljetnim mjesecima.

Kreiranje likvidnosti na redovitim obratnim repo aukcijama osobito je bilo prisutno u prvom dijelu razdoblja održavanja obvezne pričuve jer su banke sklone već u tom dijelu razdoblja održavanja održati veći dio obvezne pričuve.

Ukupan iznos sredstava koji je plasiran bankama na toj osnovi u 2006. godini iznosio je 53,4 mlrd. kuna što je 60% ukupnoga plasiranog iznosa u 2005. godini. Iznos sredstava plasiranih na aukcijama u 2006. godini kretao se od simbolična 6,2 mil. kuna u studenome do 3,9 mlrd. kuna u prosincu. Prosječno dnevno stanje sredstava kreiranih na obratnim repo aukcijama tijekom 2006. iznosilo je 1,2 mlrd. kuna. Najviše prosječno dnevno stanje sredstava kreiranih na obratnim repo aukcijama zabilježeno je u razdoblju održavanja koje je započelo 13. prosinca 2006., i to u iznosu od 2,6 mlrd. kuna, tijekom kojega su se pojedinačni iznosi sredstava plasiranih na prve tri aukcije kretali u rasponu od 2,6 mlrd. do 3,9 mlrd. kuna.

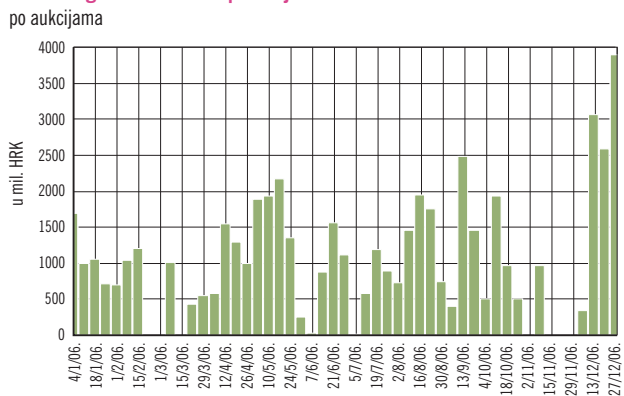
Ponuđene repo stope na obratnim repo aukcijama u većini su slučajeva bile jednake graničnoj repo stopi, koja je, uz jednu iznimku, tijekom cijele 2006. iznosila 3,5%. Za prva dva razdoblja održavanja obvezne pričuve u 2006. bilo je karakteristično djelomično prihvaćanje ponuda po graničnoj repo stopi, pa je na četiri aukcije prihvaćeno 50% pristiglih ponuda, a na jednoj 40% pristiglih ponuda. Od ukupno 51 održane aukcije na četiri aukcije nije bilo ponuda banaka, a na ostalima je sudionika bilo od jedan do sedam. U prosjeku su na svakoj obratnoj repo aukciji sudjelovale tri banke.

2.4. Stanje redovitih i operacija fine prilagodbe

Izvor: HNB

2.5. Pregled redovitih operacija po aukcijama

Izvor: HNB

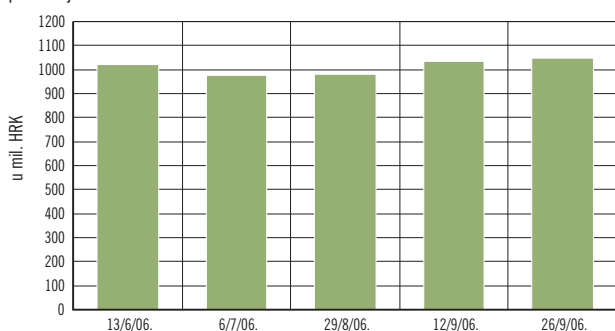
Operacije fine prilagodbe

Za razliku od redovitih operacija kojima se isključivo povećava likvidnost u sustavu, operacije fine prilagodbe koriste se i za privremeno smanjenje i za privremeno povećanje likvidnosti u sustavu. One se provode *ad hoc* radi upravljanja likvidnošću na tržištu i upravljanja kamatnim stopama, i to u situacijama kad treba neutralizirati učinke promjena kamatnih stopa uzrokovanih neočekivanim fluktuacijama na tržištu. Te operacije moguće je provoditi repo i obratnim repo operacijama, izravnim prodajama i kupnjama vrijednosnih papira i deviza te deviznim swapovima. Zbog potrebe za brzom akcijom u slučaju nepredviđenih tržišnih fluktuacija za-

držan je visok stupanj fleksibilnosti, pa učestalost i dospijeće operacija fine prilagodbe nisu standardizirani, a provode se na aukcijama putem nestandardnih ponuda ili bilateralnim putem, pri čemu je broj sudionika ograničen. Kao prihvatljiv kolateral služe trezorski zapisi MF-a u kunama.

U sklopu operacija na otvorenom tržištu HNB je u lipnju 2006. proveo prvu operaciju fine prilagodbe. Središnja je banka tada kreirala likvidnost od 1,0 mlrd. kuna, a obratna repo transakcija imala je nestandardno dospijeće. Nakon toga operacije fine prilagodbe provedene su u četiri navrata, i to u srpnju, kolovozu i rujnu. Iznosi tih operacija kretali su se između 974,2 mil. kuna i 1.046,0 mil. kuna.

2.6. Pregled operacija fine prilagodbe po aukcijama

Izvor: HNB

Strukturne operacije

Treći oblik operacija na otvorenom tržištu jesu strukturne operacije, koje se koriste u slučaju potrebe za dugoročnijom promjenom strukture likvidnosti. Provode se izravnim prodajama i kupnjama vrijednosnih papira te repo i obratnim repo operacijama. Mogu se koristiti za povećanje ili smanjenje likvidnosti u sustavu, te njihovo dospijeće i frekvencija nisu standardizirani. Provode se na aukcijama putem standardnih ponuda na kojima sudjeluju poslovne banke, a krug prihvatljivih kolaterala za taj oblik operacija širi je i obuhvaća više državnih vrijednosnih papira.

Tijekom 2006. strukturne operacije nisu korištene.

2.1.2. Stalno raspoložive mogućnosti

Stalno raspoložive mogućnosti su instrumenti kojima se banke koriste na svoju inicijativu, neograničen broj dana u mjesecu, a služe za stabiliziranje neočekivanih promjena u kretanju njihove likvidnosti. Stalno raspoložive mogućnosti imaju prekonoćno dospijeće i mogu se koristiti u obliku lombardnoga kredita, u slučaju manjka sredstava, te u obliku novčanog depozita, u slučaju viška sredstava. Njima su postavljene granice raspona kamatnih stopa na novčanom tržištu, pri čemu je kamatna stopa na lombardni kredit gornja granica kamatnog raspona, a kamatna stopa na prekonoćni depozit kod HNB-a donja granica kamatnog raspona. Kamatne stope na novčanom tržištu trebale bi se kretati unutar toga raspona, a u situaciji redovite prisutnosti HNB-a na tržištu stalno raspoložive mogućnosti koriste se samo u izvanrednim okolnostima.

Lombardni kredit

Kamatnom stopom na korištenje lombardnim kreditom utvrđuje se gornja granica kamatnog raspona na novčanom tržištu, koja je tijekom 2006. iznosila 7,5%. Kredit se odobrava uz zalag i može se koristiti svakodnevno do iznosa od 90% nominalne vrijednosti založenih trezorskih zapisa MF-a. Lombardni kredit koristi se na zahtjev banke ili automatski u slučaju nevraćanja

unutardnevnoga kredita, i to isključivo na kraju radnog dana. Banke su obvezne lombardni kredit vratiti sljedećega radnog dana. HNB ima diskrecijsko pravo privremenoga ili trajnog uskraćivanja bankama mogućnosti korištenja lombardnim kreditom.

U listopadu 2006. godine odobren je lombardni kredit u iznosu od 785,3 mil. kuna što je prvo korištenje tim instrumentom monetarne politike poslije kolovoza 2004. godine. Zbog visoke likvidnosti tijekom 2006., osim u navedenom slučaju, nije bilo dodatne potrebe za korištenjem tim izvorom likvidnosti.

Novčani depozit

Višak likvidnosti banke mogu na kraju dana položiti kao novčani depozit kod HNB-a. Navedeni je depozit prekonoični i vraća se bankama na početku sljedećega radnog dana. Na sredstva novčanog depozita HNB obračunava kamatu po stopi od 0,5% što je donja granica kamatnog raspona na novčanom tržištu. Sredstva koje banka položi u obliku novčanog depozita kod HNB-a ne uključuju se u održavanje obvezne pričuve. HNB ima diskrecijsko pravo privremenoga ili trajnog uskraćivanja bankama mogućnosti polaganja novčanog depozita.

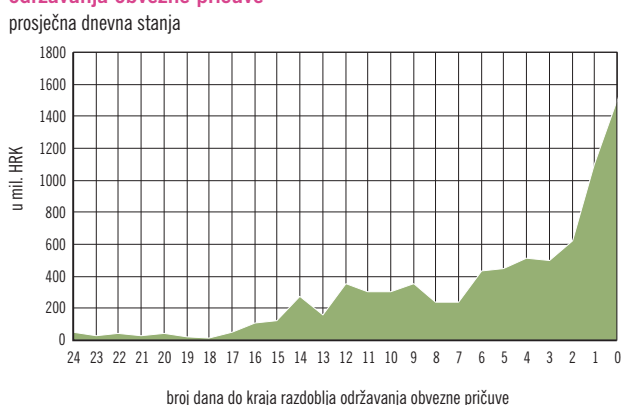
Tijekom 2006. banke su se intenzivno koristile mogućnošću prekonoičnog deponiranja novčanih sredstava kod HNB-a. Prekonoični depozit znatnije se koristi u drugom dijelu razdoblja održavanja kad za pojedinu banku postaje izvjesno da će održati obveznu pričuvu. Do povećanja prekonoičnih depozita najčešće dolazi neposredno prije novog ciklusa održavanja obvezne pričuve kad iznosi novčanog depozita na pojedine dane premašuju 1,0 mlrd. kuna.

Novčani depozit korišten tijekom 2006. prosječno je dnevno iznosio 506,6 mil. kuna. Najveći dnevni iznos prekonoičnoga novčanog depozita (2.999,0 mil. kuna) zabilježen je 10. siječnja 2006. Prekonoični novčani depozit korišten je u 2006. godini ukupno 185 dana, a njegov maksimalni prosječni iznos za te dane korištenja zabilježen je u studenome 2006., i to u iznosu od 992,9 mil. kuna, dok je minimalni prosječni iznos od 181,5 mil. kuna zabilježen u svibnju 2006. Banke su se mogućnošću prekonoičnog deponiranja koristile između 10 i 20 radnih dana svakoga mjeseca, a najveći broj dana korištenja prekonoičnih depozita zabilježen je u kolovozu 2006. kad su banke 20 dana deponirale sredstva kod središnje banke uz prosječni iznos depozita od 221,8 mil. kuna.

2.1.3. Obvezna pričuva

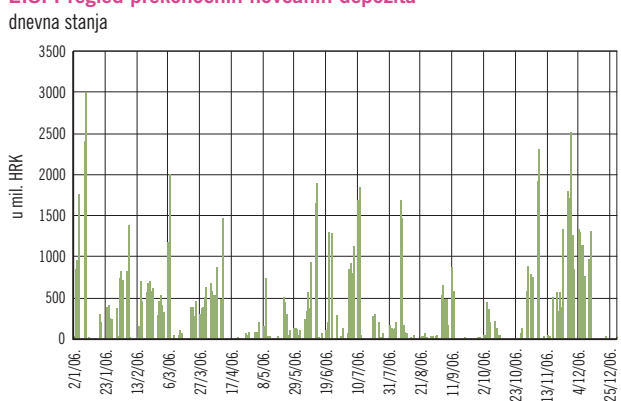
Obvezna pričuva i nadalje je glavni instrument sterilizacije viška likvidnosti u sustavu. Stopa obvezne pričuve iznosi 17% i nije se mijenjala tijekom 2006. Osnovica za obračun obvezne pričuve sastoji se od kuskoga i deviznog dijela. Od obračunatoga deviznog dijela obvezne pričuve 50% uključuje se u obračunati kuskni dio obvezne pričuve i izvršava u kunama. Obračunsko razdoblje traje od prvoga do posljednjeg dana kalendarskog mjeseca, a razdoblje održavanja počinje druge srijede u mjesecu i traje do dana koji prethodi drugoj srijedi sljedećeg mjeseca. Postotak izdvajanja kuskog dijela obvezne pričuve iznosi 70%, dok postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve iznosi 60% obračunate obvezne pričuve. Međutim, devizni

2.7. Kretanje prekonoičnoga novčanog depozita u razdoblju održavanja obvezne pričuve

Izvor: HNB

2.8. Pregled prekonoičnih novčanih depozita

Izvor: HNB

dio obvezne pričuve obračunat na osnovi deviznih sredstava nerezidenata i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u posebnom odnosu prema banci izdvaja se po stopi od 100%. Preostali dio obvezne pričuve može se održavati prosječnim dnevnim stanjima računa likvidnih potraživanja.

Kunski i devizni dio obvezne pričuve

Kunski dio obvezne pričuve u 2006. kontinuirano je rastao što je posljedica porasta obračunske osnovice, i to ponajviše rasta kunske osnovice. Devizni dio osnovice se tijekom drugoga i trećeg tromjesečja smanjivao.

Kod kuskog se dijela osnovice, nakon neznatnog smanjenja u siječnju, kontinuirano bilježio rast te je on u prosincu dosegao razinu od 102,8 mlrd. kuna. Time je tijekom 2006. ostvaren porast kuskog dijela osnovice od 39,5%.

Devizni dio osnovice oscilirao je tijekom 2006., pa se nakon neznatnog porasta u prva dva mjeseca, kad je dosegao razinu od 140,1 mlrd. kuna, tijekom sljedećih šest mjeseci smanjivao i pao na kraju toga razdoblja na razinu od 132,7 mlrd. kuna. Nakon toga devizni dio osnovice do kraja godine kontinuirano raste te dosiže razinu od 142,3 mlrd. kuna, čime je tijekom 2006. ostvaren rast deviznog dijela osnovice od 1,6%.

Snažan rast kuskog dijela osnovice, koji je iznosio između 3% i 6% na mjesec, započeo je u ožujku i trajao je do kolovoza 2006., što koincidira s razdobljem u kojem je devizni dio

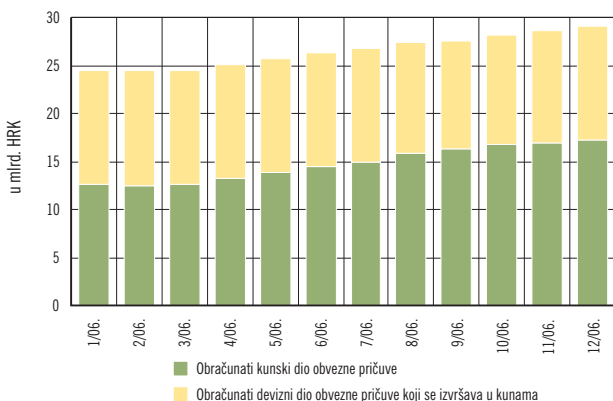
osnovice padao. Razlog je taj što su banke, do izmjenne regulative o minimalnoj deviznoj likvidnosti, poticale konverziju depozita i štednje u devizama u depozite i štednju u kunama s valutnom klauzulom. Stimuliranje štednje u kunama s valutnom klauzulom umjesto štednje u devizama provodilo se zbog stvaranja prostora za daljnji rast plasmana. To je onemogućeno već spomenutom izmjenom regulative o minimalnoj deviznoj likvidnosti, tj. uključivanjem kuskih obveza s valutnom klauzulom u devizne obveze što je utjecalo na povećanje potražnje za likvidnim deviznim potraživanjima, nakon čega je ponovo zabilježen rast deviznog dijela osnovice.

Unatoč snažnom rastu kunske osnovice tijekom 2006., kod kuskog dijela obvezne pričuve zabilježen je niži rast, po stopi od 19,3%, pa je kunska osnovica pri posljednjem obračunu obvezne pričuve u 2006. dosegla razinu od 29,1 mlrd. kuna. Uzrok nižeg rasta kuskog dijela obvezne pričuve od rasta kuskog dijela osnovice jest stagnacija deviznog dijela obvezne pričuve koji se izvršava u kunama.

Dio obračunatoga deviznog dijela obvezne pričuve koji se izvršava u kunama od razdoblja održavanja u siječnju do razdoblja održavanja u prosincu 2006. smanjio se za 0,1% što je sasvim u skladu s kretanjem devizne osnovice u tom razdoblju te s obzirom na činjenicu da se postotak toga deviznog dijela tijekom godine nije mijenjao.

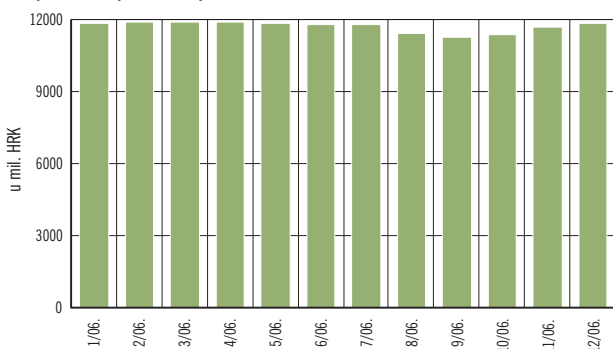
Devizna obvezna pričuva je tijekom 2006. stagnirala, te se u skladu s kretanjem deviznog dijela osnovice, nakon početnog rasta, kontinuirano smanjivala do rujna, poslije čega je ponovo porasla, i to na razinu s početka godine, tj. na 11,8 mlrd. kuna.

2.9. Pregled ukupnoga kuskog dijela obvezne pričuve stanje u razdoblju održavanja

Izvor: HNB

2.10. Pregled ukupnoga deviznog dijela obvezne pričuve stanje u razdoblju održavanja

Izvor: HNB

Tijekom 2006. godine naknada na sredstva izdvojenoga kunskog dijela obvezne pričuve iznosila je 0,75%. Stopa remuneracije na izdvojeni devizni dio obvezne pričuve iznosila je za sredstva u američkim dolarima 50% *U.S. Federal Funds Target Rate*, a za sredstva u eurima 50% *ECB Minimum Bid Refinance Rate*.

2.1.4. Mjere za ograničavanje rasta inozemnog zaduživanja

Središnja je banka tijekom 2006. dodatno pooštravala postojeće i uvodila nove instrumente za usporavanje i zaustavljanje rasta inozemnog duga, te je uvela i jednu novu mjeru radi ograničavanja rasta plasmana banaka, koja se primjenjuje od 2007.

Instrument granične obvezne pričuve doživio je nekoliko izmjena kako bi se proširio njegov obuhvat, a uvedena je i posebna obvezna pričuva na obveze banaka s osnove izdanih vrijednosnih papira s istom svrhom kao i granična obvezna pričuva.

Uz to, koncem 2006. godine uvedena je nova mjera, s primjenom od 2007., radi ograničavanja rasta plasmana banaka u obliku upisa obveznih blagajničkih zapisa HNB-a.

Granična obvezna pričuva

Do siječnja 2006. osnovicu za obračun granične obvezne pričuve činila je pozitivna razlika između prosječnoga dnevnog stanja izvora sredstava od nerezidenata i pravnih osoba u posebnom odnosu s bankom u obračunskom te u početnom razdoblju, pri čemu se za početno razdoblje uzimalo razdoblje od 1. lipnja do 30. lipnja 2004. Banke su na prirast inozemne pasive obračunavale graničnu obveznu pričuvu po stopi od 40%.

Od siječnja 2006. proširena je osnovica za obračun granične obvezne pričuve i uvedeno je dodatno početno obračunsko razdoblje. U osnovicu za obračun granične obvezne pričuve uključene su garancije i jamstva za račun stranih osoba na osnovi kojih se domaće osobe zadužuju u inozemstvu te sredstva primljena od društava za lizing koja nisu u posebnom odnosu s bankom. U skladu s tim, banke su na porast prosječnoga dnevnog stanja sredstava primljenih od društava za lizing koja nisu u posebnom odnosu s bankom te potencijalnih obveza koje proizlaze iz garancija i jamstava u korist stranih osoba u kunama i u stranoj valuti na osnovi kojih se domaće osobe zadužuju u inozemstvu, obračunavale graničnu obveznu pričuvu po stopi od 55%. Dodatno početno obračunsko razdoblje od kojeg se mjerio porast prosječnoga dnevnog stanja navedenih izvora sredstava i potencijalnih obveza bilo je razdoblje od 1. do 30. studenoga 2005. Istodobno, banke su uz redoviti obračun granične obvezne pričuve po stopi od 40%, na porast prosječnoga dnevnog stanja izvora sredstava od nerezidenata i pravnih osoba u posebnom odnosu s bankom u odnosu na njihovo prosječno stanje u početnom razdoblju od 1. do 30. studenoga 2005. dodatno obračunavale graničnu obveznu pričuvu po stopi od 15%.

Dodatno proširenje obuhvata granične obvezne pričuve provodi se od srpnja 2006. nakon uvođenja obračuna granične obvezne pričuve po stopi od 55% na porast sredstava primljenih od nerezidenata i pravnih osoba u posebnom odnosu s bankom koja se koriste za financiranje domaćih pravnih i fizičkih osoba u obliku sindiciranih kredita ili koje domaća banka plasira domaćim pravnim i fizičkim osobama u ime i za račun nalogodavca (mandatni poslovi), pri čemu se primljena odnosno plasirana sredstva nalogodavca ne iskazuju u bilanci banke nego u zasebnoj bilanci (bilanci mandatnih poslova). Početno razdoblje od kojeg se mjerio porast prosječnoga dnevnog stanja navedenih izvora sredstava bilo je razdoblje od 1. do 30. svibnja 2006.

Cjelokupna granična obvezna pričuva izdvaja se u stranoj valuti na devizne račune HNB-a, pri čemu na izdvojena sredstva središnja banka ne plaća naknadu.

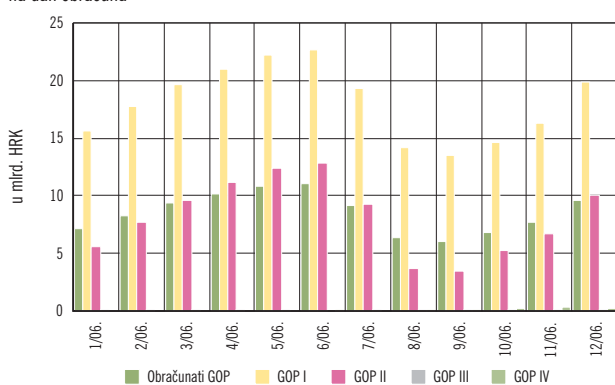
Ukupni izvori sredstava od nerezidenata i pravnih osoba u posebnom odnosu s bankom u siječnju 2006. iznosili su 70,5 mlrd. kuna te su rasli sve do lipnja kad su dosegli maksimum od

77,7 mlrd. kuna. Iako su se u sljedećem razdoblju ukupni izvori smanjivali, od listopada 2006. ponovo rastu te u prosincu, zbog ponovnog velikog porasta sredstava nerezidenata, dosežu razinu od 75,0 mlrd. kuna što je za 6,4% više nego na početku godine. Usporedo s rastom izvora porasla je i osnovica za obračun granične obvezne pričuve s te osnove, i to s 15,6 mlrd. kuna na 19,8 mlrd. kuna.

Izvori sredstava osoba koje obavljaju djelatnost financijskog najma (lizinga) porasli su sa 100,9 mil. kuna u siječnju 2006. na 114,8 mil. kuna u prosincu, dok su se garancije i jamstva u korist nerezidenata na osnovi kojih se domaće osobe zadužuju u inozemstvu u istom razdoblju smanjile s 4,6 mlrd. kuna na 4,2 mlrd. kuna. Zbog toga se smanjila i osnovica za obračun granične obvezne pričuve sa 109,6 mil. kuna u siječnju na 72,2 mil. kuna u prosincu.

2.11. Pregled granične obvezne pričuve

na dan obračuna

Izvor: HNB

Sredstava primljena od nerezidenata i pravnih osoba u posebnom odnosu s bankom za financiranje domaćih osoba u obliku sindiciranih kredita te sredstva nalagodavaca (mandatni poslovi) za plasmane domaćim osobama u lipnju su ukupno iznosila 2,5 mlrd. kuna, a do prosinca su smanjena na 2,4 mlrd. kuna. Istodobno je osnovica za obračun granične obvezne pričuve na osnovi tih sredstava porasla sa 71,1 mil. kuna na 277,8 mil. kuna.

Ukupna je obračunata granična obvezna pričuva u prvom dijelu 2006. godine porasla sa 7,1 mlrd. kuna u siječnju na 11,0 mlrd. kuna u lipnju. U idućem se tromjesečju smanjivala, do 6,1 mlrd. kuna u rujnu, nakon čega je u posljednjem tromjesečju ponovo zabilježen njezin rast, te je u prosincu iznosila 9,6 mlrd. kuna što je porast od 35,2% u odnosu na stanje na početku godine.

Tablica 2.1. Pregled granične obvezne pričuve

na dan obračuna, u milijunima kuna

	Osnovica				Ukupno
	GOP I	GOP II	GOP III	GOP IV	Obračunati GOP
1/2006.	15.619,5	5.604,5	109,6	0,0	7.148,7
2/2006.	17.710,4	7.657,1	121,0	0,0	8.299,3
3/2006.	19.652,9	9.630,4	136,6	0,0	9.380,8
4/2006.	20.999,4	11.209,5	70,1	0,0	10.119,8
5/2006.	22.218,3	12.376,0	82,5	0,0	10.789,1
6/2006.	22.611,9	12.855,7	45,5	71,1	11.037,3
7/2006.	19.310,9	9.271,3	92,9	55,1	9.196,4
8/2006.	14.190,1	3.731,0	116,4	106,4	6.358,2
9/2006.	13.494,2	3.450,8	114,0	154,8	6.063,1
10/2006.	14.603,2	5.245,6	86,0	243,9	6.809,6
11/2006.	16.321,5	6.745,7	86,8	299,3	7.752,8
12/2006.	19.828,8	10.081,4	72,2	277,8	9.636,2

Napomena: Osnovicu GOP-a I čini pozitivna razlika između prosječnoga dnevnog stanja izvora sredstava od nerezidenata i pravnih osoba u posebnom odnosu s bankom u tekućem i početnom obračunskom razdoblju od 1. do 30. lipnja 2004. Osnovicu GOP-a II čini pozitivna razlika između prosječnoga dnevnog stanja izvora sredstava od nerezidenata i pravnih osoba u posebnom odnosu s bankom u tekućem i početnom obračunskom razdoblju od 1. do 30. studenoga 2005. Osnovicu GOP-a III čini pozitivna razlika između prosječnoga dnevnog stanja sredstava prikupljenih od osoba koje obavljaju djelatnost financijskog najma (lizinga) i pojedinih pasivnih izvanbilančnih zapisa, koji podrazumijevaju garancije i jamstva za račun stranih osoba u kunama i u stranoj valuti na osnovi kojih se domaće osobe zadužuju u inozemstvu, u tekućem i početnom obračunskom razdoblju od 1. do 30. studenoga 2005. Osnovicu GOP-a IV čini pozitivna razlika između prosječnoga dnevnog stanja sredstava primljenih od nerezidenata i pravnih osoba u posebnom odnosu s bankom, koja se koriste za financiranje domaćih pravnih i fizičkih osoba u obliku sindiciranih kredita ili koje domaća banka plasira domaćim pravnim i fizičkim osobama u ime i za račun nalagodavca (mandatni poslovi), pri čemu se primljena odnosno plasirana sredstva nalagodavca ne iskazuju u bilanci banke nego u zasebnoj bilanci (bilanci mandatnih poslova), u tekućem i početnom obračunskom razdoblju od 1. do 31. svibnja 2006.

Izvor: HNB

Posebna obvezna pričuva

Savjet HNB-a je u veljači 2006. godine donio Odluku o posebnoj obveznoj pričuvi za obveze banaka s osnove izdanih vrijednosnih papira. Instrument posebne obvezne pričuve uveden je kao mjera usporavanja rasta zaduživanja banaka na osnovi izdanih dužničkih vrijednosnih papira. Mjera se posebno odnosi na situaciju u kojoj vrijednosne papire domaćih banaka kupuju rezidenti koji se za tu svrhu zadužuju kod stranih banaka, odnosno prodaju vrijednosne papire nerezidentima na sekundarnom tržištu.

Osnovicu za obračun posebne obvezne pričuve čini pozitivna razlika između prosječnoga dnevnog stanja izdanih dužničkih vrijednosnih papira u određenom obračunskom razdoblju i prosječnoga dnevnog stanja izdanih dužničkih vrijednosnih papira u početnom obračunskom razdoblju, pri čemu se za početno obračunsko razdoblje uzima razdoblje od 1. do 31. siječnja 2006. Osnovica se izračunava posebno za izdane vrijednosne papire u kunama i posebno za one u devizama. Stanje izdanih vrijednosnih papira koje se uključuje u izračun prosječnoga dnevnog stanja izvora sredstava za obračun osnovice granične obvezne pričuve ne uključuje se u obračun posebne obvezne pričuve. Obračun posebne obvezne pričuve obavlja se druge srijede u mjesecu, primjenom stope od 55% na propisanu osnovicu. Cjelokupna posebna obvezna pričuva izdvaja se na račune kod HNB-a, pri čemu kunski dio na račun posebne obvezne pričuve što ga vodi središnja banka, a devizni u eurima i američkim dolarima na njezine devizne račune. Na sredstva posebne obvezne pričuve HNB ne plaća naknadu.

Za prvo obračunsko razdoblje iz veljače 2006. posebna obvezna pričuva izdvojena u ožujku iznosila je 178,9 mil. kuna. U idućem obračunskom razdoblju posebna obvezna pričuva porasla je na svoj maksimalni iznos u 2006. godini od 251,5 mil. kuna, a nakon toga se kontinuirano smanjivala, te je za obračunsko razdoblje iz prosinca 2006. iznosila 88,1 mil. kuna.

Upis obveznih blagajničkih zapisa HNB-a

Unatoč pooštavanju mjera za usporavanje rasta inozemne zaduženosti, kreditne politike banaka stimulirale su rast potražnje za kreditima zbog čega je nastavljen rast plasmana po visokim stopama što je utjecalo na daljnje produbljivanje manjka na tekućem računu platne bilance i rast inozemnog duga u 2006. Zbog toga je krajem 2006. donesena Odluka o upisu obveznih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke, kojom se godišnji rast plasmana banaka u 2007. godini ograničava na 12%.

Obračun upisa obveznih blagajničkih zapisa HNB-a obavlja se 20. u mjesecu, a obvezna ih je upisati ona banka koja prekorači dopušteni rast plasmana, i to u iznosu od 50% prekoračenja. Obvezni blagajnički zapisi upisuju se na rok od 360 dana. Na obvezne blagajničke zapise središnja banka plaća kamatu po stopi koja se obračunava na izdvojeni kunski dio obvezne pričuve.

2.1.5. Ostali instrumenti

Minimalno potrebna devizna potraživanja

Trend promjena u strukturi pasive bilance banaka, odnosno smanjenje razine deviznih depozita, uz istodobni rast štednih i oročenih kunskih depozita s valutnom klauzulom, potpomogao je ubrzanom rastu plasmana u prvom dijelu 2006. Banke su započele stimulirati svoje klijente da umjesto u devizne depozite ulažu u kunske depozite s valutnom klauzulom, odnosno da izvrše konverziju već položenih deviznih depozita u kunske depozite s valutnom klauzulom zbog toga što kunski depoziti s valutnom klauzulom nisu ulazili u definiciju deviznih obveza, koje prema Odluci o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima moraju biti pokrivene određenim postotkom likvidnih deviznih potraživanja. Tako se smanjivala razina deviznih obveza i banke su dolazile do viška deviza, kojima su se koristile za daljnji rast plasmana, pri čemu su se zbog potrebe konverzije deviza u kune vršili dodatni pritisci na tečaj u smjeru aprecijacije domaće valute.

Novom odlukom o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima, počevši od listopada 2006., izjednačio se tretman kunskih obveza s valutnom klauzulom i deviznih obveza, tako da su određene kunske obveze s valutnom klauzulom uključene u definiciju deviznih obveza u smislu Odluke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima, i to:

- obveze po izdanim dužničkim vrijednosnim papirima u kunama s valutnom klauzulom (jednosmjernom ili dvosmjernom)
- primljeni kunski depoziti s valutnom klauzulom (jednosmjernom ili dvosmjernom)
- primljeni kunski krediti s valutnom klauzulom (jednosmjernom ili dvosmjernom)
- hibridni i podređeni instrumenti u kunama s valutnom klauzulom.

Budući da se procijenilo da znatan broj banaka, zbog uključivanja kunskih obveza s valutnom klauzulom u definiciju deviznih obveza, od datuma početka primjene predložene odluke neće moći udovoljiti minimalnom postotku održavanja od 32%, utvrđeno je razdoblje prilagodbe, s krajnjim rokom do 31. ožujka 2007.

Tijekom razdoblja prilagodbe banke kojima bi postotak održavanja zbog primjene odluke na posljednji dan rujna bio manji od 32%, morale su svakoga mjeseca, počevši od listopada, povećavati postotak održavanja za dva postotna boda, s time da su banke kojima bi zatečeni postotak održavanja na posljednji dan rujna bio manji od 20%, prvog dana listopada morale udovoljiti postotku od minimalno 20%. Tako je u idućih šest mjeseci, zaključno do 31. ožujka 2007., postotak održavanja kod svih banaka trebao dosegnuti najmanje 32%.

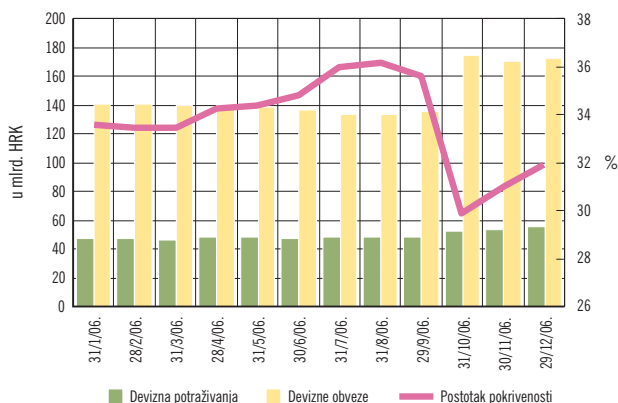
U ožujku 2006. proširen je obuhvat deviznih potraživanja, i to iznimno za razdoblje od 1. ožujka 2006. do 31. listopada 2006., tako da je u devizna potraživanja uključen i kratkoročni devizni kredit u iznosu od 400.000.000 EUR koji su domaće banke odobrile Ministarstvu financija. Rok uključivanja navedenoga kratkoročnoga deviznoga kredita u rujnu je produljen do 29. prosinca 2006.

Postotak pokrivenosti deviznih obveza deviznim potraživanjima u prvom tromjesečju 2006. godine kretao se od 33,57% na dan 31. siječnja do 33,45% koliko je iznosio 31. ožujka. Nakon

toga pokrivenost deviznih obveza likvidnim deviznim potraživanjima banaka kontinuirano se povećavala sve do 36,16% na dan 31. kolovoza odnosno 35,59% na dan 29. rujna 2006. Nakon uključivanja kunskih obveza s valutnom klauzulom u osnovicu za obračun minimalno potrebnih deviznih potraživanja postotak pokrivenosti znatno se smanjio, te je u simulaciji na dan 29. rujna, koja je ujedno bila kontrolna točka za utvrđivanje razdoblja prilagodbe, pokrivenost iznosila 27,51%. Nakon toga, pokrivenost je rasla sve do kraja godine, te je na dan 29. prosinca 2006. iznosila 31,89%. Prilagodba banaka novoj odluci završena je u ožujku 2007. godine kad je pokrivenost deviznih obveza (koje sada uključuju i kunske obveze s valutnom klauzulom) likvidnim deviznim potraživanjima na razini cijelog sustava prosječno iznosila 33,0%.

2.12. Minimalna devizna likvidnost

stanje na kraju mjeseca

Izvor: HNB

Blagajnički zapisi HNB-a u kunama

Nematerijalizirani prenosivi blagajnički zapisi HNB-a nominirani u kunama, s dospelom od 35 dana, prodaju se na aukcijama uz diskont uz namiru istoga dana. HNB utvrđuje datum aukcije, a pristup primarnom tržištu imaju domaće banke, podružnice stranih banaka i HBOR. Poslove depozitorija blagajničkih zapisa obavlja Središnja depozitarna agencija.

Iako su blagajnički zapisi HNB-a u kunama dio operativnog okvira monetarne politike, u 2006. se nisu koristili.

Kratkoročni kredit za likvidnost

Tijekom 2006. godine banke nisu imale potrebu za korištenjem kratkoročnim kreditom za likvidnost. Kamatna stopa za korištenje kratkoročnim kreditom za likvidnost jednaka je stopi koja se naplaćuje na lombardni kredit uvećanoj za 0,5 postotnih bodova za razdoblje korištenja kredita do tri mjeseca, odnosno, uvećanoj za 1 postotni bod za razdoblje korištenja kredita duže od tri mjeseca.

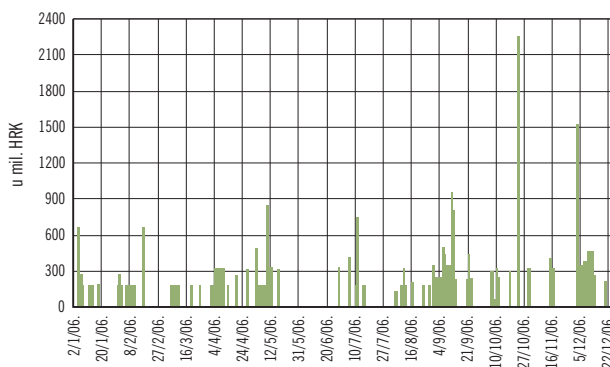
Unutardnevni kredit

Unutardnevni kredit je instrument platnog prometa koji služi boljoj protočnosti platnih transakcija tijekom radnog dana. Banke se unutardnevnim kreditom mogu koristiti svakodnevno u obliku limita na računu za namiru, pri čemu je limit visina dopuštenoga negativnog stanja na računu za namiru. Kredit je kolateraliziran i može se koristiti u visini do 90% nominalne vrijednosti založenih trezorskih zapisa MF-a.

Nevraćeni unutardnevni kredit na kraju radnog dana automatski se smatra zahtjevom za odobrenje lombardnoga kredita, i to u iznosu negativnog stanja na računu za namiru. Uskraćivanje mogućnosti korištenja, odnosno ograničenje iznosa lombardnoga kredita automatski podrazumijeva identična ograničenja u mogućnosti korištenja unutardnevnim kreditom. Na sredstva korištenoga unutardnevnog kredita HNB ne zaračunava kamatu.

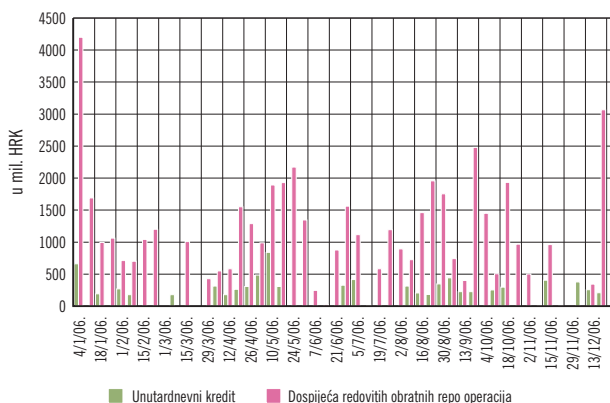
Tijekom cijele 2006. unutardnevni kredit koristio se 90 dana u prosječnom iznosu od 338,6 mil. kuna, a pojedinačni dnevni odobreni iznosi kretali su se od 63,0 mil. do 2,3 mlrd. kuna. U odnosu na 2005. kad se koristio 60 dana, u prosječnom iznosu od 401,1 mil. kuna, u 2006. učestalost korištenja unutardnevnoga kredita se povećala, ali s nešto manjim prosječnim iznosom korištenja. Vezano uz korištenje unutardnevnoga kredita na dane održavanja redovitih operacija, od ukupno 51 održane obratne repo aukcije, kredit se koristio 27 puta, odnosno na 52,9% svih redovitih operacija u 2006. godini. Prosječno je na te dane unutardnevni kredit iznosio 340,3 mil. kuna, a pojedinačni dnevni odobreni iznosi kretali su se od 180,0 mil. do 841,5 mil. kuna.

2.13. Korištenje unutardnevnim kreditom

Izvor: HNB

2.14. Korištenje unutardnevnim kreditom i dospijeća redovitih operacija

Izvor: HNB

Tablica 2.2. Korištenje unutardnevnim kreditom i dospijeća redovitih operacija

u milijunima kuna

	Unutardnevni kredit	Dospijeća redovitih obratnih repo operacija
4/1/06.	661,5	4.201,1
11/1/06.	0,0	1.690,0
18/1/06.	193,5	995,8
25/1/06.	0,0	1.061,0
1/2/06.	270,0	710,6
8/2/06.	180,0	700,0
15/2/06.	0,0	1.040,7
22/2/06.	0,0	1.199,5
1/3/06.	0,0	0,0
8/3/06.	180,0	0,0
15/3/06.	0,0	1.007,0
22/3/06.	0,0	0,0
29/3/06.	0,0	429,4
5/4/06.	315,0	549,6
12/4/06.	180,0	585,2
19/4/06.	262,2	1.551,6
26/4/06.	307,2	1.288,3
3/5/06.	485,4	989,4
10/5/06.	841,5	1.891,7
17/5/06.	306,0	1.930,6
24/5/06.	0,0	2.172,4
31/5/06.	0,0	1.346,0
7/6/06.	0,0	247,5
14/6/06.	0,0	24,5
21/6/06.	0,0	876,2
28/6/06.	328,5	1.563,1
5/7/06.	416,4	1.118,0
12/7/06.	0,0	14,7
19/7/06.	0,0	584,7
26/7/06.	0,0	1.192,7
2/8/06.	0,0	892,7
9/8/06.	315,0	724,7
16/8/06.	204,8	1.459,9
23/8/06.	182,7	1.955,0
30/8/06.	348,0	1.755,0
6/9/06.	442,8	741,0
13/9/06.	225,0	400,0
20/9/06.	225,0	2.481,0
4/10/06.	0,0	1.450,7
11/10/06.	252,0	504,7
18/10/06.	297,2	1.933,8
25/10/06.	0,0	967,7
2/11/06.	0,0	501,7
8/11/06.	0,0	6,2
15/11/06.	405,0	960,9
22/11/06.	0,0	6,2
29/11/06.	0,0	0,0
6/12/06.	378,0	0,0
13/12/06.	255,6	344,0
20/12/06.	210,6	3.065,1
27/12/06.	744,7	2.594,0

Izvor: HNB

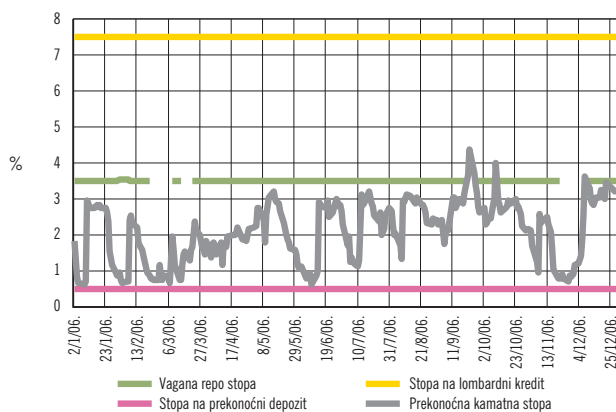
2.1.6. Kamatne stope i naknade Hrvatske narodne banke

Tijekom 2006. nije bilo promjena u kamatnoj politici središnje banke. Stopa remuneracije na izdvojena sredstva kunskog dijela obvezne pričuve iznosila je 0,75%, dok je stopa remuneracije na izdvojena sredstva deviznog dijela obvezne pričuve za sredstva izdvojena u američkim dolarima iznosila 50% *U.S. Federal Funds Target Rate*, a za sredstva izdvojena u eurima 50% *ECB Minimum Bid Refinance Rate*.

Repo stopa, tj. stopa po kojoj banke plaćaju kamatu za sredstva posuđena na obratnim repo aukcijama HNB-a nije se znatnije mijenjala tijekom 2006. U cijelom promatranom razdoblju ponuđena repo stopa kretala se između 3,25% i 3,55%. Vagana repo stopa tijekom cijele godine iznosila je 3,5%, osim na posljednjoj aukciji prije kraja razdoblja održavanja u siječnju 2006. kad je ta stopa iznosila 3,55%. Granična repo stopa, odnosno najniža prihvatljiva repo stopa, također nije padala ispod 3,5% tijekom cijele 2006., te je samo jednom, u siječnju 2006. kad je najniža ponuđena repo stopa iznosila 3,55%, granična repo stopa također iznosila 3,55%.

Kamatne stope na stalno raspoložive mogućnosti kreću se u rasponu koji ograničava koridor kretanja prekoćne kamatne stope na novčanom tržištu. Gornja granica kamatnog raspona je kamatna stopa na lombardni kredit, koja iznosi 7,5% godišnje, a donja granica je kamatna stopa na prekoćni depozit kod HNB-a, koja iznosi 0,5% godišnje. Kamatni raspon i njegove granice nisu se tijekom 2006. mijenjale.

2.15. Kamatni raspon, repo stopa i prekoćna kamatna stopa u 2006.

Izvor: HNB

2.2. Upravljanje međunarodnim pričuvama

Ukupne međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke, iskazane prema nabavnoj vrijednosti, tijekom 2006. godine porasle su za 1.279,8 mil. EUR ili za 17,3%. Posljednjeg dana prosinca 2006. godine ukupne međunarodne pričuve HNB-a iznosile su 8.697,9 mil. EUR, dok su na kraju 2005. godine one iznosile 7.418,1 mil. EUR.

Tablica 2.3. Mjesečno kretanje ukupnih međunarodnih pričuva HNB-a na kraju razdoblja, u milijunima EUR

Godina	Mjesec	Ukupne pričuve	
		Tržišna vrijednost	Nabavna vrijednost
2005.	Prosinac	7.438,16	7.418,08
2006.	Siječanj	7.627,65	7.615,87
	Veljača	7.933,79	7.923,66
	Ožujak	8.088,31	8.082,05
	Travanj	8.204,78	8.202,08
	Svibanj	8.502,00	8.493,77
	Lipanj	8.743,37	8.738,12
	Srpanj	8.974,04	8.968,21
	Kolovoz	8.671,91	8.650,90
	Rujan	8.134,60	8.110,55
	Listopad	8.516,14	8.494,28
	Studeneni	8.983,53	8.953,58
	Prosinac	8.725,14	8.697,89
Razlika 12/06. – 12/05.		1.286,97	1.279,81

Izvor: HNB

Glavne aktivnosti središnje banke i učinci koji su rezultirali promjenom razine ukupnih međunarodnih pričuva u 2006. godini, iskazani prema nabavnoj vrijednosti i po tečaju na dan valute, na priljevnoj strani bili su:

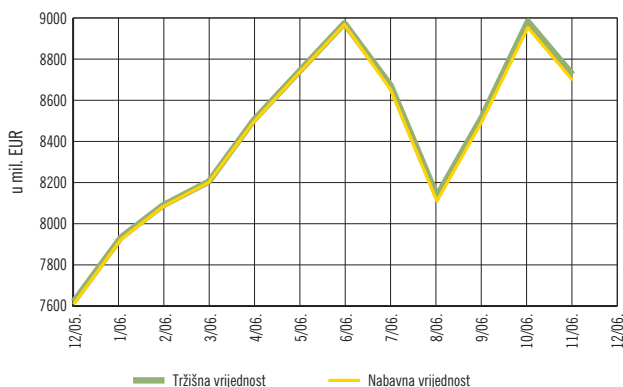
- 1) devizne intervencije kupnje deviza od banaka u ukupnom iznosu od 1.329,5 mil. EUR
- 2) porast izdvojene granične obvezne pričuve u iznosu od 481,6 mil. EUR i
- 3) kamate i prihodi od ulaganja međunarodnih pričuva u iznosu od 214,5 mil. EUR,

a na odljevnoj strani:

- 4) prodaja deviza Ministarstvu financija u iznosu od 443,2 mil. EUR
- 5) devizna intervencija prodaje deviza bankama u iznosu od 125,5 mil. EUR te
- 6) negativne međuvalutne promjene u iznosu od 122,5 mil. EUR proizašle iz 10,1%-tnog slabljenja tečaja dolara prema euru u 2006. godini.

2.16. Međunarodne pričuve HNB-a

na kraju razdoblja

Izvor: HNB

Središnja je banka tijekom 2006. godine na tržištu kupovala i prodavala devize trgujući s domaćim bankama, s Ministarstvom financija i sa stranim bankama, od kojih je ukupno kupila 0,5 mil. kuna u vrijednosti 70 tis. EUR.

Transakcijama na deviznom tržištu u 2006. HNB je od domaćih banaka i od države ukupno otkupio 1.332,5 mil. EUR, dok im je tijekom godine ukupno prodao 568,7 mil. EUR. Ukupnim prometom s domaćim bankama i MF-om na deviznom tržištu u 2006. godini međunarodne pričuve HNB-a uvećane su za 763,8 mil. EUR, pri čemu je bilo emitirano 5.560,9 milijuna kuna u neto iznosu.

Tablica 2.4. Ukupni promet HNB-a na deviznom tržištu od 1. siječnja do 31. prosinca 2006.

prema tečaju na dan intervencije, u milijunima

	Kupnja (1)		Prodaja (2)		Razlika (1 – 2)	
	EUR	HRK	EUR	HRK	EUR	HRK
Domaće banke	1.329,47	9.735,09	125,50	930,12	1.203,97	8.804,97
Ministarstvo financija	3,07	22,55	443,17	3.266,08	-440,10	-3.243,53
Strane banke	0,00	0,00	0,07	0,54	-0,07	-0,54
Ukupno	1.332,54	9.757,64	568,74	4.196,74	763,80	5.560,90

Izvor: HNB

Deviznim transakcijama s domaćim bankama HNB je u dvanaest mjeseci 2006. godine neto otkupio 1,2 mlrd. EUR i tako kreirao 8,8 mlrd. kuna.

U 2006. godini HNB je na deviznom tržištu intervenirao dvanaest puta, a u drugoj polovini rujna prvi je put u dvije i pol godine bila održana devizna aukcija na kojoj je središnja banka prodala devize na deviznom tržištu (125,5 mil. EUR) kako bi spriječila nastalo slabljenje kune. Inače, obilježje 2006. godine bio je snažan priljev kapitala iz inozemstva i s njim povezani pritisci na jačanje tečaja kune. Obilna ponuda deviza na domaćem tržištu utjecala je na rast potražnje za kunama, pa je središnja banka kupnjom deviza od domaćih banaka reagirala na promjene tečaja i uspješno zaustavljala prekomjerne aprecijacijske pritiske.

Četvrto tromjesečje 2006. godine posebno je bilo obilježeno intervencijama HNB-a vezanim uz kupoprodaju Plive d.d. u listopadu. Transakcija kupoprodaje Plive d.d. uspješno je provedena u samo jednom danu. HNB je dan prije transakcije preuzimanja bilateralnom kupnjom deviza u iznosu od 208,9 mil. EUR kreirao 1,5 mlrd. kuna što je omogućilo da se kupoprodaja dionica pri tadašnjoj razini likvidnosti obavi neometano. I nakon te intervencije, koja je bila direktno

vezana uz kupoprodaju Plive d.d., HNB je bio aktivan na deviznom tržištu te je 26. listopada održana aukcija na kojoj je od domaćih banaka otkupljeno još 68,8 mil. EUR. Do kraja 2006. središnja je banka, nastojeći ublažiti aprecijacijske pritiske, intervenirala još dva puta, oba puta u studenome, otkupivši ukupno 330,30 mil. EUR. HNB je još jednom intervenirao u 2006. godini, i to 28. prosinca, otkupivši od banaka 177 mil. EUR, ali datum valute te transakcije bio je u sljedećoj godini, 2. siječnja 2007.

Tablica 2.5. Devizne intervencije HNB-a s domaćim bankama od 1. siječnja do 31. prosinca 2006.

prema tečaju na dan intervencije, u milijunima

Mjesec (broj interv.)	Kupnja deviza (1)		Prodaja deviza (2)		Razlika (1 - 2)	
	EUR	HRK	EUR	HRK	EUR	HRK
Siječanj	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Veljača (2)	118,55	867,98	0,00	0,00	118,55	867,98
Ožujak	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Travanj	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Svibanj (3)	184,60	1.343,70	0,00	0,00	184,60	1.343,70
Lipanj (1)	104,30	757,03	0,00	0,00	104,30	757,03
Srpanj (1)	175,33	1.270,86	0,00	0,00	175,33	1.270,86
Kolovoz	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rujan (1)	0,00	0,00	125,50	930,12	-125,50	-930,12
Listopad (3)	416,39	3.072,90	0,00	0,00	416,39	3.072,90
Studen (2)	330,30	2.422,62	0,00	0,00	330,30	2.422,62
Prosinac	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ukupno	1329,47	9.735,09	125,50	930,12	1203,97	8.804,97

Izvor: HNB

Deviznim transakcijama s Ministarstvom financija HNB je u 2006. godini državi prodao 443,2 mil. EUR, čime je iz sustava povukao 3.266,1 mil. kuna likvidnih sredstava, dok je u istom razdoblju od MF-a kupio 3,1 mil. EUR, kreiravši 22,6 mil. kuna.

U upravljanju aktivnim dijelom međunarodnih pričuva u 2006. godini ostvarena je prosječna stopa povrata neto eurskog portfelja HNB-a od 2,42% za cijelu 2006. godinu, dok je prosječna stopa povrata neto dolarskog portfelja HNB-a u istom razdoblju iznosila 4,60%. Iako su godišnje stope povrata i na eurski i na dolarski portfelj ostvarene u 2006. godini znatno više od istovrsnih pokazatelja za 2005. godinu, a ostvareni prihodi na ukupni portfelj kojim se aktivno upravljalo u 2006. godini, izraženi u eurima, gotovo za polovinu veći od ostvarenja za prethodnu godinu, treba imati na umu da se HNB u upravljanju međunarodnim pričuvama i nadalje rukovodio osnovnim načelima sigurnosti (niska izloženost rizicima) i likvidnosti (ulaganje u portfelj dužničkih vrijednosnih papira koji se jednostavno i brzo mogu unovčiti), a tek potom načelom profitabilnosti, odnosno ostvarivanja odgovarajućih prinosa. Takvo ponašanje središnje banke odraz je uloge međunarodnih pričuva: one u slučaju nužde trebaju biti odmah dostupne kako bi se njima mogla obraniti stabilnost tečaja domaće valute ili pak premostiti neusklađenost u međunarodnim plaćanjima zemlje.

Tablica 2.6. Ostvareni prihodi u 2006. te prosječne stope povrata neto deviznih portfelja HNB-a

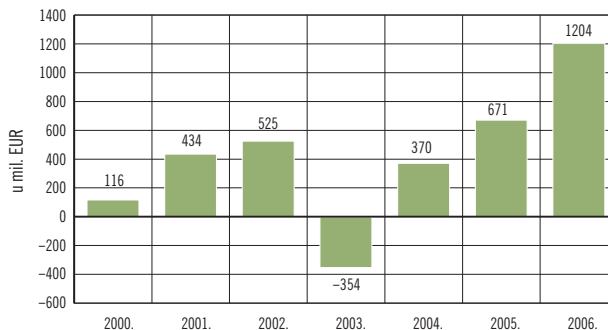
prema načelu tržišne vrijednosti, u milijunima originalne valute i postocima

Portfelj	Ostvareni prihod	Pros. uloženi iznos	Godišnje stope povrata						
	2006.	2006.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
Eurski	119,08	4.919,49	4,38	4,63	3,79	2,58	2,66	2,15	2,42
Dolarski	64,81	1.407,95	6,56	4,72	2,38	1,40	1,27	2,74	4,60

Izvor: HNB

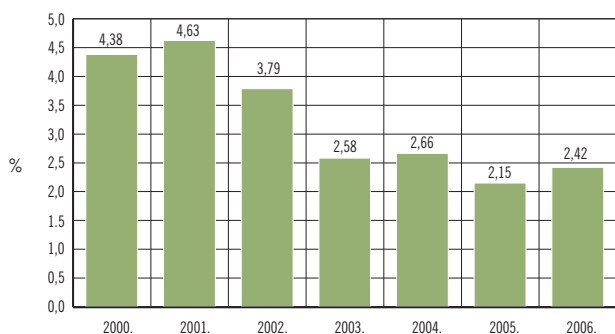
2.17. Devizne intervencije HNB-a s domaćim bankama

u neto iznosima

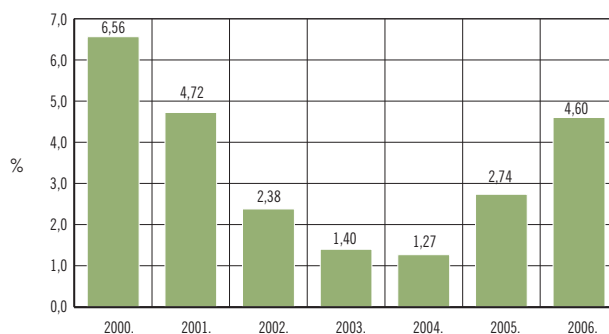
Izvor: HNB

2.18. Stope povrata dolarskog portfelja HNB-a

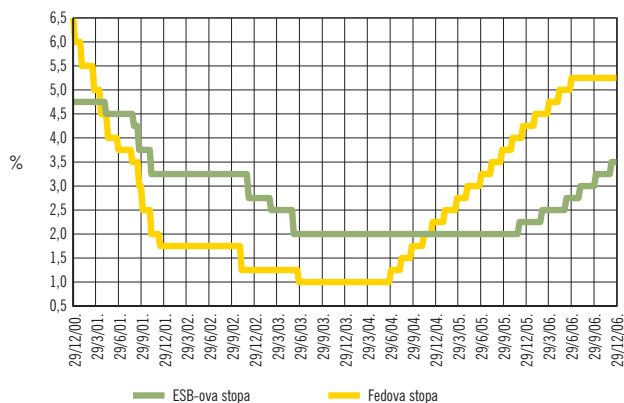
Izvor: HNB

2.19. Stope povrata eurskog portfelja HNB-a

Izvor: HNB

2.20. Kretanje Fedove i ESB-ove referentne kamatne stope

Izvori: ESB; Fed

Prosječna veličina neto eurskog portfelja HNB-a kojim se u 2006. godini aktivno upravljalo iznosila je 4.919,5 mil. EUR, dok je prosječna veličina neto dolarskog portfelja iznosila 1.408,0 mil. USD.

Europska središnja banka podizala je u 2006. godini svoju referentnu repo stopu u pet navrata, svaki put za 0,25 postotnih bodova. Tako je ESB-ova referentna kamatna stopa u 2006. godini porasla s razine od 2,25% na 3,50%. Središnja američka banka također je u 2006. godini povisivala svoje ključne prekonocne kamatne stope. Fed je svoju referentnu kamatnu stopu povećavao u četiri navrata, čime je ona u 2006. godini ukupno porasla za 1,00 postotni bod, s razine od 4,25% na 5,25%.

The background is a complex composition of various geometric and organic patterns. It features a central grey area where the text is located, surrounded by vertical bands of different colors and textures. The colors include shades of pink, purple, green, yellow, and grey. The patterns range from simple grids and wavy lines to more intricate, overlapping shapes and textures.

03 Bankarski sektor

3.1. Poslovanje banaka

Na kraju 2006. godine u Republici Hrvatskoj poslovale su 33 banke. Udio aktive poslovnih banaka u ukupnoj aktivi bankarskog sektora iznosio je 98,0%, a preostalih 2,0% aktive bankarskog sektora odnosilo se na aktivu stambenih štedionica. Udio aktive poslovnih banaka u ukupnoj aktivi bankarskog sektora povećao se u odnosu na kraj 2005. godine kad je iznosio 97,7%, iako je na kraju prošle godine smanjen broj banaka te povećan broj stambenih štedionica (Tablica 3.1.). Smanjenje broja banaka rezultat je pripajanja jedne banke drugoj banci¹.

Tablica 3.1. Broj bankarskih institucija
na kraju razdoblja

Banke	2004.	2005.	2006.
Broj banaka na početku godine	41	37	34
Banke pripojene drugim bankama	-3	-2	-1
Banke koje su pokrenule postupak redovite likvidacije	-	-1	-
Banke kojima je oduzeto odobrenje za rad	-1	-	-
Broj banaka na kraju godine	37	34	33
Stambene štedionice	2004.	2005.	2006.
Broj stambenih štedionica na početku godine	4	4	4
Stambene štedionice koje su dobile odobrenje za rad	-	-	1
Broj stambenih štedionica (i štedionica) na kraju godine	4	4	5

Izvor: HNB

Tijekom 2006. godine u bankarskom sustavu Republike Hrvatske poslovalo je šest velikih i četiri srednje banke². Broj se malih banaka tijekom godine smanjio s 24 na početku 2006. na 23 na kraju te iste godine (Tablica 3.2.). Smanjenje broja malih banaka bilo je rezultat spomenutog pripajanja.

Tablica 3.2. Grupe banaka usporedivih značajki i udio njihove aktive u aktivi svih banaka
na kraju razdoblja

	Broj banaka			Udio		
	2004.	2005.	2006.	2004.	2005.	2006.
Velike banke	6	6	6	81,7	81,9	80,2
Srednje banke	4	4	4	9,9	10,4	12,0
Male banke	27	24	23	8,4	7,7	7,8
Ukupno	37	34	33	100,0	100,0	100,0

Izvor: HNB

1 Požeška banka d.d. pripojena je Podravskoj banci d.d.

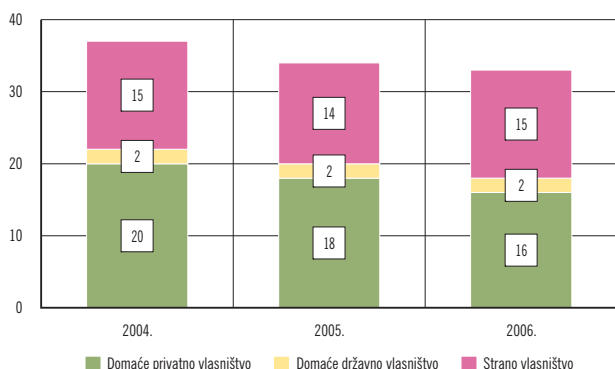
2 Ovisno o veličini relativnog udjela aktive banke u ukupnoj aktivi svih banaka na kraju izvještajnog razdoblja, banke su podijeljene u tri grupe usporedivih značajki: velike, srednje i male banke. Velike banke su one banke čija je aktiva veća od 5% ukupne aktive svih banaka, srednje banke su one banke čija je aktiva veća od 1% i manja od 5% ukupne aktive svih banaka, a male banke su one banke čija je aktiva manja od 1% ukupne aktive svih banaka.

Na kraju 2006. godine najveći dio aktive bankarskog sustava i nadalje je činila aktiva grupe velikih banaka. Međutim, u odnosu na kraj 2005. godine, udio se aktive tih banaka u ukupnoj aktivni svih banaka smanjio, a razlog tome bio je brži rast aktive grupe srednjih banaka u istom razdoblju. Dok se aktiva velikih banaka u odnosu na kraj prošle godine povećala za 14,8%, aktiva srednjih banaka povećala se za 35,4%. Aktiva malih banaka u istom se razdoblju povećala po stopi podjednako stopi rasta aktive svih banaka zajedno (stopa rasta aktive malih banaka iznosila je 17,6%, a banaka ukupno 17,1%), zbog čega je udio te grupe banaka usporedivih značajki u ukupnoj aktivni bankarskog sustava tek neznatno povećan.

Na kraju 2006. godine u odnosu na kraj prošle godine udio aktive dviju najvećih banaka u ukupnoj aktivni bankarskog sustava bio je manji, iako je i nadalje bio vrlo velik te je iznosio 41,4% (na kraju 2005. godine iznosio je 42,8%).

3.1. Broj banaka prema sjedištu vlasnika i vrsti vlasništva

na kraju razdoblja

Izvor: HNB

Tijekom trećeg tromjesečja 2006. godine završen je proces kojim su inozemne financijske institucije preuzele dvije male banke³, što je utjecalo na smanjenje broja banaka u većinskom domaćem privatnom vlasništvu. Nakon promjene vlasništva tih banaka broj banaka u većinskom stranom vlasništvu povećan je ipak samo za jedan, i to zbog već spomenutog pripajanja banke koja je bila u stranom vlasništvu drugoj banci također u stranom vlasništvu. Broj banaka u domaćem državnom vlasništvu ostao je nepromijenjenim (Slika 3.1.).

Zahvaljujući rastu aktive banaka u većinskom domaćem državnom vlasništvu (za 46,4%), koji je bio znatno veći od rasta aktive svih banaka u cjelini (17,1%), udio aktive banaka u državnom vlasništvu u ukupnoj aktivni svih banaka porastao je za 0,8 postotnih bodova (Tablica 3.3.). Iako su banke u vlasništvu domaćih dioničara i nadalje

bile najbrojnijom skupinom, zbog sporijeg rasta (10,0%) udio se njihove aktive u ukupnoj aktivni svih banaka smanjio. Također zbog nešto sporijeg rasta (16,5%) u ukupnoj aktivni svih banaka smanjio se i udio aktive banaka u stranom vlasništvu.

Tablica 3.3. Aktiva banaka prema sjedištu vlasnika i vrsti vlasništva

u postocima

Banke prema sjedištu vlasnika i vrsti vlasništva	Udio aktive pojedine grupe banaka u ukupnoj aktivni banaka		
	2004.	2005.	2006.
Banke u većinskom vlasništvu domaćih dioničara	5,6	5,3	5,0
Banke u većinskom vlasništvu države	3,1	3,4	4,2
Banke u većinskom vlasništvu stranih dioničara	91,3	91,3	90,8
Ukupno	100,0	100,0	100,0

Izvor: HNB

Od ukupnog broja banaka koje su na kraju 2006. godine bile u stranom vlasništvu najviše banaka bilo je u vlasništvu dioničara iz Italije (sedam banaka), a na njih se odnosilo 43,6% ukupne aktive svih banaka. Slijedile su banke u vlasništvu dioničara iz Austrije (pet banaka), čiji se udio smanjio za 8,2 postotna boda, tj. s udjela od 43,4% u ukupnoj aktivni svih banaka u 2005. na 35,2% u 2006. godini. Razlog smanjenju udjela njihove aktive u ukupnoj aktivni svih banaka promjena je većinskog vlasnika u jednoj velikoj banci⁴, nakon čega je ta banka postala vlasništvom dioničara iz Francuske (Slika 3.2.).

U odnosu na stanje na kraju 2005. godine broj grupa banaka koje su prema odredbama Odluke o konsolidiranim financijskim izvješćima grupe banaka⁵ imale obvezu putem nadređene banke izvješćivati Hrvatsku narodnu banku o svom poslovanju, povećan je s pet na osam.

³ Banka Sonic d.d. i Gospodarsko-kreditna banka d.d.

⁴ Soci t  G n rale-Splitska banka d.d.

⁵ NN, br. 17/2003. i 149/2005.

Nadređene banke grupa banaka na kraju 2006. godine bile su: Centar banka d.d., Hrvatska poštanska banka d.d., Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., OTP banka Hrvatska d.d., Slatinska banka d.d., Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d. te Zagrebačka banka d.d.

3.1.1. Promjene u regulativi

Izmjene zakona i podzakonskih propisa tijekom 2006. godine bile su potaknute potrebom usklađivanja regulative s pravnom stečevinom EU (*acquis communautaire*), dogradnje monetarne politike i bonitetnih zahtjeva te usklađivanja s izmjenama na području Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI).

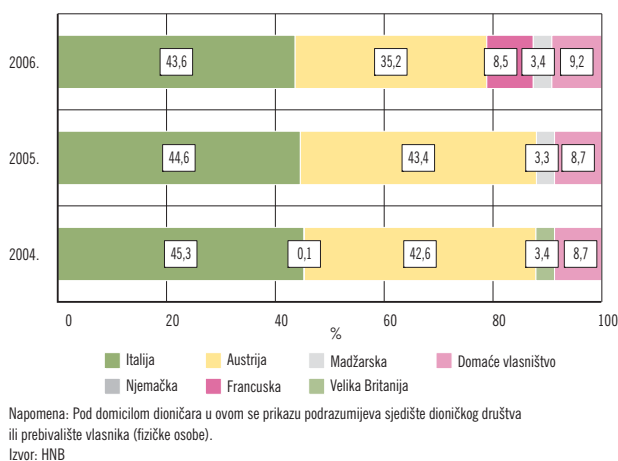
Na samom kraju 2006. godine donesene su izmjene i dopune Zakona o bankama⁶ te je prihvaćen Zakon o kreditnim unijama⁷. Novim odredbama tih zakona stvoreni su uvjeti da se u bankovni sustav RH uključe dvije nove vrste institucija: štedne banke i kreditne unije. Osim pitanja osnivanja, poslovanja i prestanka rada tih institucija, uređen je i nadzor nad njihovim poslovanjem, koji će provoditi Hrvatska narodna banka.

Tijekom 2006. godine bilo je izmijenjeno i dopunjeno više propisa iz područja bonitetne regulative, a osnovni povod bila je potreba kvantificiranja i praćenja valutno induciranoga kreditnog rizika te usklađivanja s revidiranim MRS-ovima i MSFI-jima. Navedene promjene, ugrađene u izmjene i dopune Odluke o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka⁸ i Odluke o adekvatnosti kapitala banaka,⁹ propisane su još krajem 2005. godine, a za potrebe izvješćivanja HNB-a banke su ih primijenile u financijskim izvješćima počevši od stanja na dan 30. lipnja 2006.

Najvažnija novina propisana izmjenama i dopunama Odluke o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka bilo je uvođenje valutno induciranoga kreditnog rizika u bonitetnu regulativu. VIKR se smatra sastavnim dijelom kreditnog rizika te je povezan s valutom u kojoj se plasman odobrava. Pojavljuje se pri promjeni tečaja kune prema stranoj valuti u kojoj su plasmani nominirani, što za posljedicu može imati smanjenje dužnikove sposobnosti podmirivanja obveza prema banci. S druge strane, banka kao vjerovnik mora se zaštititi od nepovoljnog utjecaja takve promjene izdvajanjem dodatnoga kapitala, tj. obračunavanjem povećanoga kapitalnog zahtjeva. Odredbama Odluke propisano je da su banke dužne pratiti, analizirati i procjenjivati usklađenost devizne pozicije dužnika i prilagodljivost njihovih novčanih tokova potencijalno promjenjivoj razini njihovih obveza, a do neusklađenosti bi moglo doći zbog promjene tečaja. Neusklađenost devizne pozicije dužnika banke postoji ako njihovi očekivani devizni priljevi pokrivaju manje od 80% obveza ugovorenih u devizama ili s valutnom klauzulom.

Druga važna promjena propisana izmjenama i dopunama Odluke o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka sastojala se u implementaciji revidiranog MRS-a 39, zbog čega je promijenjen propisani način iskazivanja portfelja imovine raspoložive za prodaju te su svi dužnički vrijednosni papiri raspoloživi za prodaju uključeni u procjenu kreditnog rizika i raspoređivanje u rizične skupine. Izmjenama i dopunama Odluke također je uvedena obveza rezerviranja za identificirane gubitke na skupnoj osnovi te su promijenjeni uvjeti formiranja rezerva za opće bankovne rizike. Bankama je omogućeno priznavanje realiziranih kamatnih

3.2. Aktiva banaka prema domicilu dioničara na kraju razdoblja

6 NN, br. 84/2002., 141/2006.

7 NN, br. 141/2006.

8 NN, br. 17/2003., 149/2005. i 74/2006.

9 NN, br. 17/2003., 120/2003., 149/2005. i 130/2006.

prihoda na djelomično nadoknadive i nenadoknadive plasmane (rizične skupine B i C) u računu dobiti i gubitka.

Odredbi Odluke o adekvatnosti kapitala banaka izmijenjene su i dopunjene u dijelu koji se tiče izračuna kreditnim rizikom ponderirane aktive. Izmjenama Odluke povećani su postojeći ponderi rizika za potraživanja nominirana u stranoj valuti ili s valutnom klauzulom od dužnika koji imaju neusklađenu deviznu poziciju, te je ponder rizika 50% zamijenjen ponderom 75%, a ponder rizika 100% ponderom 125%. Odrdbi Odluke izmijenjene su i dopunjene i u dijelu korištenja internih modela za izračun vrijednosti knjige opcija, i to tako da su definirani postupci i procedure kao i uvjeti koje banka treba ispuniti kako bi od HNB-a dobila odobrenje za korištenje internih modela za izračun vrijednosti knjige opcija.

Tijekom 2006. godine izmijenjena je i Odluka o ograničavanju izloženosti banaka valutnom riziku¹⁰ u dijelu koji se odnosi na izračun otvorene pozicije banke te su u skladu s izmjenama Odluke o adekvatnosti kapitala propisani uvjeti korištenja internih modela za izračun vrijednosti knjige opcija.

Spomenute izmjene bonitetne regulative bile su praćene izmjenama i dopunama Odluke o Kontnom planu za banke¹¹ te Odluke o nadzornim izvješćima banaka¹².

Znatan utjecaj na poslovanje banaka u 2006. godini imale su izmjene i dopune te novi propisi vezani uz monetarnu politiku. U sustavu obveznih pričuva, u cilju zaustavljanja rasta inozemnih obveza banaka, izmijenjena je i dopunjena Odluka o graničnoj obveznoj pričuv¹³ te je prihvaćena Odluka o posebnoj obveznoj pričuv¹⁴ na obveze po izdanim vrijednosnim papirima¹⁴. U sustavu mjera za praćenje likvidnosti banaka velike su promjene uvedene donošenjem nove Odluke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima¹⁵, kojom je proširena osnovica za obračun obvezne 32%-tne pokrivenosti deviznih obveza banaka likvidnim deviznim potraživanjima. Na kraju 2006. godine donesena je i Odluka o upisu obveznih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke¹⁶ kako bi se godišnji rast plasmana banaka ograničio na 12%.

Radi daljnjeg razvoja supervizije zasnovane na rizicima HNB je tijekom 2006. godine objavio više smjernica koje bankama mogu poslužiti kao opća načela i preporuke za utvrđivanje postupaka procjene rizika te poduzimanja radnja za smanjenje rizika i održavanje rizika na prihvatljivoj razini. U ožujku 2006. godine objavljene su Smjernice za upravljanje informacijskim sustavom u cilju smanjenja operativnog rizika, u svibnju Smjernice za upravljanje valutno induciranim kreditnim rizikom te u listopadu Smjernice za upravljanje kreditnim rizikom koji proizlaze iz plasmana stanovništvu.

Nastavljene su aktivnosti HNB-a na uspostavljanju suradnje s nadležnim supervizorima stranih banaka koje su dioničari domaćih banaka. S tim u vezi u prvoj polovini 2006. godine potpisan je Memorandum o suradnji između talijanske središnje banke i Hrvatske narodne banke u području nadzora banaka. U rujnu 2006. godine potpisan je Sporazum o suradnji između Hrvatske narodne banke i Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga, kojim su te institucije definirale sadržaj i način međusobne suradnje u obavljanju svojih zakonskih ovlasti.

10 NN, br. 17/2003., 39/2006. i 130/2006.

11 NN, br. 115/2003., 39/2004. i 29/2006.

12 NN, br. 115/2003., 29/2006., 46/2006., 74/2006.

13 NN, br. 146/2005. i 69/2006.

14 NN, br. 18/2006.

15 NN, br. 104/2006.

16 NN, br. 142/2006. i 23/2007.

3.1.2. Struktura bilance banaka

Struktura aktive banaka

Ukupna aktiva svih banaka zajedno bila je na kraju 2006. godine za 17,1% veća nego na kraju 2005. i iznosila je 304,8 mlrd. kuna¹⁷. U odnosu na kraj prošle godine sve su banke povećale svoju aktivu.

Najveći relativni utjecaj na godišnju stopu promjene aktive banaka imale su srednje banke, čija se aktiva povećala za 35,4%. Po stopi višoj od stope rasta ukupne aktive svih banaka rasla je aktiva malih banaka (17,6%), dok je aktiva velikih banaka rasla po nižoj stopi (14,8%).

Gotovo polovina ukupnog povećanja aktive svih banaka tijekom 2006. godine ostvarena je, u skladu sa sezonskim karakteristikama, u posljednjem tromjesečju 2006. kad se aktiva povećala za 19,9 mlrd. kuna.

Tablica 3.4. Struktura aktive banaka
na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2004.			2005.			2006.		
	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
1. Gotovina i depoziti kod HNB-a	34.891,3	15,2	24,6	42.900,8	16,5	23,0	49.615,2	16,3	15,7
1.1. Gotovina	3.062,1	1,3	3,6	3.347,1	1,3	9,3	3.931,0	1,3	17,4
1.2. Depoziti kod HNB-a	31.829,2	13,9	27,1	39.553,7	15,2	24,3	45.684,2	15,0	15,5
2. Depoziti kod bankarskih institucija	33.351,2	14,5	6,9	23.155,9	8,9	-30,6	26.005,6	8,5	12,3
3. Trezorski zapisi MF-a i blagajnički zapisi HNB-a	3.580,6	1,6	-54,2	7.007,2	2,7	95,7	8.077,2	2,6	15,3
4. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji se drže radi trgovanja	6.566,1	2,9	-15,7	8.285,5	3,2	26,2	7.715,9	2,5	-6,9
5. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti raspoloživi za prodaju	9.918,6	4,3	-	11.820,8	4,5	19,2	12.689,2	4,2	7,3
6. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji se drže do dospelja	6.557,3	2,9	-39,1	5.106,0	2,0	-22,1	3.311,5	1,1	-35,1
6.1. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti kupljeni prilikom emisije izravno od izdavatelja	994,3	0,4	-	-	-	-	-	-	-
7. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti kojima se aktivno ne trguje, a koji se vrednuju prema fer vrijednosti u RDG-u	-	-	-	1.101,4	0,4	-	460,1	0,2	-58,2
8. Derivatna financijska imovina	152,0	0,1	-	147,3	0,1	-3,1	280,9	0,1	90,7
9. Krediti financijskim institucijama	3.289,5	1,4	7,6	3.867,3	1,5	17,6	4.035,4	1,3	4,3
10. Krediti ostalim komitentima	121.912,6	53,2	14,2	148.092,5	56,9	21,5	183.750,1	60,3	24,1
11. Ulaganja u podružnice i pridružena društva	1.687,5	0,7	-31,3	1.595,7	0,6	-5,4	1.676,3	0,5	5,1
12. Preuzeta imovina	358,1	0,2	0,7	356,3	0,1	-0,5	445,7	0,1	25,1
13. Materijalna imovina (minus amortizacija)	3.786,9	1,7	-7,5	4.198,8	1,6	10,9	4.436,3	1,5	5,7
14. Kamate, naknade i ostala imovina	4.255,4	1,9	18,1	4.905,3	1,9	15,3	5.044,6	1,7	2,8
15. Manje: Posebne rezerve za identificirane gubitke na skupnoj osnovi	1.996,1	0,9	14,0	2.263,1	0,9	13,4	2.669,9	0,9	18,0
Ukupno imovina	229.305,2	100,0	12,3	260.277,6	100,0	13,5	304.874,1	100,0	17,1

Napomena: Bonitetna bilanca banaka u aktivni strukturirana je prema mikroekonomskim kriterijima likvidnosti i vrsti instrumenata, a u pasivi prema ročnosti i vrsti instrumenata, bez sektorske strukture prema rezidentnosti i djelatnostima, za razliku od monetarne bilance koja daje uvid u kretanje kreditnih i monetarnih agregata u okviru analize makroekonomskih kretanja. U monetarnoj bilanci vrijednost imovine iskazuje se u bruto obliku, a u bonitetnoj bilanci u neto obliku (nakon umanjenja imovine za ispravak vrijednosti).

Izvor: HNB

Povećanju ukupne aktive u 2006. godini najviše je pridonijelo povećanje ukupnog iznosa odobrenih kredita, koji je bio za 35,8 mlrd. kuna veći nego na kraju 2005. Stopa rasta kredita u 2006. godini, koja je bila veća od stope rasta cjelokupne aktive, rezultirala je povećanjem udjela kredita u strukturi ukupne aktive te je taj udio porastao na 61,6%. Krediti su podjednako bili

¹⁷ Svi financijski podaci za 2006. godinu zasnivaju se na privremenim nerevidiranim izvješćima banaka za kraj godine. Svi podaci za prethodne godine zasnivaju se na revidiranim izvješćima banaka.

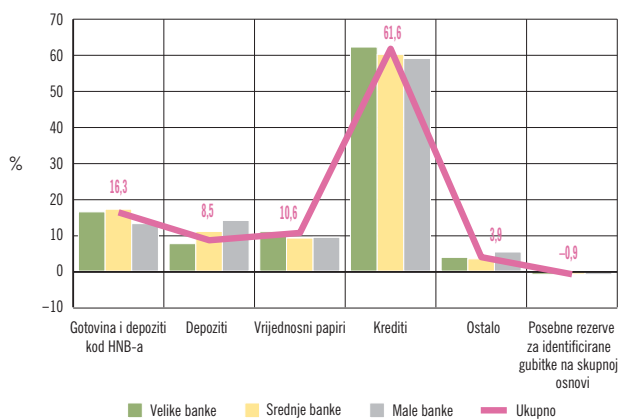
zastupljeni u aktivi svih grupa banaka. Najveći su udio krediti imali u aktivi velikih banaka (62,1%), dok je u aktivi srednjih banaka njihov udio iznosio 60,0% te u aktivi malih banaka 58,9%.

Gotovina i depoziti kod HNB-a u odnosu na stanje na kraju 2005. godine povećali su se za 6,7 mlrd. kuna. Povećanje je ponajviše bilo rezultat više izdvojenih depozita banaka kod HNB-a po osnovi obveznih pričuva, koji su bili ukupno za 6,1 mlrd. kuna veći. Izmjenama Odluke o graničnoj obveznoj pričuvu proširena je osnovica za obračun,

što je, osim povećanog zaduživanja banaka u inozemstvu, bilo razlogom snažnoga rasta depozita izdvojenih po osnovi granične obvezne pričuve (za 79,2%).

3.3. Struktura aktive grupa banaka usporedivih značajki

na kraju 2006.

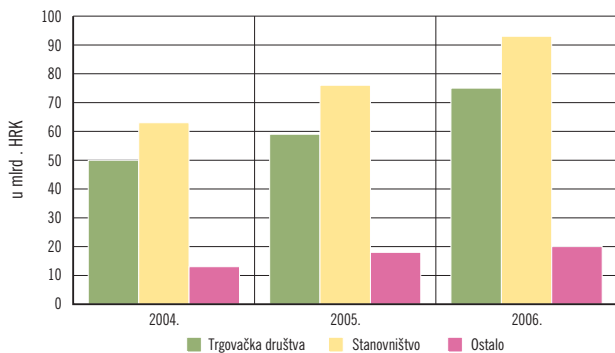

Izvor: HNB

Tijekom druge polovine 2006. godine, pod utjecajem pripreme banaka za primjenu te početka primjene Odluke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima, znatno je porastao iznos depozita plasiranih bankarskim institucijama. Naime, depoziti su u prvoj polovini godine bili smanjeni zbog smanjenja potrebne pokrivenosti deviznih obveza minimalno potrebnim deviznim potraživanjima s 35% na 32%. U drugoj su se polovini godine depoziti ponovo povećali jer je izmjenom Odluke proširen obuhvat obveza koje su banke obvezne održavati pokrivenima minimalnim deviznim potraživanjima. Na kraju 2006. godine depoziti plasirani drugim bankarskim institucijama bili su za 12,3% veći nego na kraju 2005.

3.4. Stanje neto bankovnih kredita prema vrsti korisnika

na kraju razdoblja

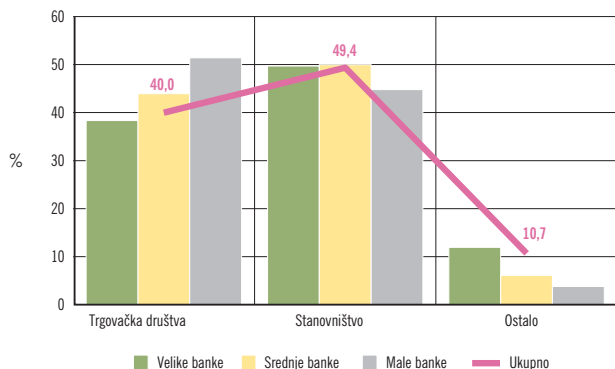

Izvor: HNB

Ulaganja banaka u vrijednosne papire u cjelini porasla su samo za 1,0%, što je utjecalo na smanjenje njihova udjela u ukupnoj aktivi s 12,8%, koliko je iznosio na kraju 2005. godine, na 10,6% na kraju 2006. Banke su najviše povećale portfelj vrijednosnih papira raspoloživih za prodaju (za 4,2%) te ulaganja u trezorske zapise MF-a (za 2,6%).

3.5. Sektorska struktura neto kredita po grupama banaka usporedivih značajki

na kraju 2006.

Izvor: HNB

U okviru ukupnih neto odobrenih kredita banaka i nadalje se najveći dio odnosio na kredite stanovništvu (49,4%), iako se njihov udio u odnosu na kraj 2005. godine smanjio za 0,5 postotnih bodova. Krediti odobreni stanovništvu bili su za 17,0 mlrd. kuna veći nego na kraju 2005. godine, a više od polovine toga rasta odnosilo se na stambene kredite. Stambeni su krediti na kraju 2006. godine činili 39,5% kredita odobrenih stanovništvu i 19,5% ukupnih neto kredita banaka. Povećanjem kredita za 16,4 mlrd. kuna odnosno za 27,9% slijedili su krediti odobreni sektoru trgovačka društva, čiji se udio u ukupnim neto kreditima banaka povećao s 38,6% na kraju 2005. godine na 40,0% na kraju 2006. godine.

Kreditni odobreni u stranoj valuti ili s valutnom klauzulom činili su na kraju 2006. godine 71,7% ukupnih neto kredita. Najviše je neto kredita odobrenih u stranoj valuti ili s valutnom klauzulom i nadalje bilo indeksirano uz euro (74,9%), iako je u odnosu na kraj 2005. godine udio kredita indeksiranih uz euro u valutnoj strukturi ukupnih neto kredita smanjen za 8,8 postotnih bodova. Razlog je tomu smanjenje iznosa kredita indeksiranih uz euro za 2,8%. Istodobno se znatno povećao iznos kredita indeksiranih uz švicarski franak, koji je na kraju

2006. bio za 92,8% veći nego na kraju 2005. godine. Tako se udio kredita indeksiranih uz švicarski franak u ukupnom iznosu kredita odobrenih u stranoj valuti ili s valutnom klauzulom povećao s 11,8%, koliko je iznosio na kraju 2005., na 21,0% na kraju 2006. godine. Više od polovine ukupnog iznosa neto kredita na kraju 2006. godine odnosilo se na kredite indeksirane uz euro (53,7%), dok su udio od 15,0% ostvarili krediti indeksirani uz švicarski franak.

Struktura pasive banaka

Primljeni depoziti bili su na kraju 2006. godine najveća stavka ukupnih obveza i kapitala banaka te su činili 66,6% ukupne pasive. Rast depozita (18,2%) bio je brži od rasta ukupne pasive, pa se udio depozita u pasivi povećao u odnosu na kraj 2005. godine za 0,6 postotnih bodova. Prema visini udjela u pasivi banaka slijedili su primljeni krediti, čiji se udio unatoč rastu od 9,7% u odnosu na kraj 2005. godine smanjio s 19,2% na 18,0% ukupne pasive. Najveća stopa rasta u pasivi banaka ostvarena je kod kapitala koji je bio za 33,7% veći nego na kraju 2005. godine, pa je udio kapitala u strukturi pasive povećan s 9,0%, koliko je iznosio na kraju 2005., na 10,3% na kraju 2006. godine.

Tablica 3.5. Struktura pasive banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2004.			2005.			2006.		
	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
1. Krediti od financijskih institucija	8.462,0	3,7	19,0	13.844,2	5,3	63,6	15.102,6	5,0	9,1
1.1. Kratkoročni	3.592,1	1,6	-2,6	7.346,5	2,8	104,5	7.286,7	2,4	-0,8
1.2. Dugoročni	4.869,9	2,1	42,2	6.497,7	2,5	33,4	7.815,9	2,6	20,3
2. Depoziti	155.277,5	67,7	8,1	171.742,0	66,0	10,6	202.949,1	66,6	18,2
2.1. Na žiroračunima i tekućim računima	25.560,0	11,1	1,1	29.175,2	11,2	14,1	37.696,6	12,4	29,2
2.2. Štedni	25.223,3	11,0	1,8	26.124,5	10,0	3,6	26.601,5	8,7	1,8
2.3. Oročeni	104.493,4	45,6	11,6	116.442,2	44,7	11,4	138.651,0	45,5	19,1
3. Ostali krediti	31.368,3	13,7	25,1	36.191,2	13,9	15,4	39.762,9	13,0	9,9
3.1. Kratkoročni	5.265,3	2,3	53,6	8.213,9	3,2	56,0	10.028,1	3,3	22,1
3.2. Dugoročni	26.103,0	11,4	20,6	27.977,3	10,7	7,2	29.734,8	9,8	6,3
4. Derivatne financijske obveze i ostale financijske obveze kojima se trguje	238,8	0,1	-	223,7	0,1	-6,3	221,6	0,1	-0,9
5. Izdani dužnički vrijednosni papiri	3.535,1	1,5	3.543,9	3.396,9	1,3	-3,9	3.583,4	1,2	5,5
5.1. Kratkoročni	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
5.2. Dugoročni	3.535,1	1,5	3.543,9	3.396,9	1,3	-3,9	3.583,4	1,2	5,5
6. Izdani podređeni instrumenti	818,3	0,4	0,6	770,7	0,3	-5,8	758,1	0,2	-1,6
7. Izdani hibridni instrumenti	1.642,8	0,7	-27,4	886,6	0,3	-46,0	552,4	0,2	-37,7
8. Kamate, naknade i ostale obveze	8.280,3	3,6	20,0	9.778,8	3,8	18,1	10.588,2	3,5	8,3
Ukupno obveze	209.623,4	91,4	12,7	236.834,2	91,0	13,0	273.518,3	89,7	15,5
Ukupno kapital	19.681,8	8,6	8,4	23.443,5	9,0	19,1	31.355,8	10,3	33,8
Ukupno obveze i kapital	229.305,2	100,0	12,3	260.277,6	100,0	13,5	304.874,1	100,0	17,1

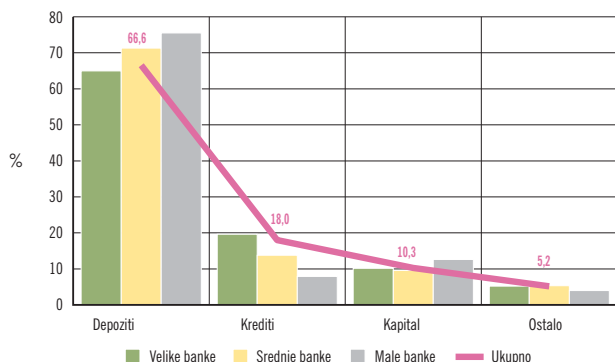
Izvor: HNB

Depoziti su imali najveći udio u pasivi malih banaka (75,5%), dok je u pasivi velikih banaka njihov udio bio nešto manji od prosjeka za sve banke te je iznosio 65,0%. Slično tome, i kod kapitala je najveći udio ostvaren u pasivi malih banaka (12,6%), a najmanji u pasivi srednjih banaka (9,6%). Primljenim su se kreditima kao izvorom sredstava najviše koristile velike banke, pa je udio tih kredita u njihovoj pasivi bio najveći (19,6%). Najmanje su se kreditima koristile male banke, kojima se samo 7,9% pasive odnosilo na kredite.

Ročnost primljenih depozita banaka neznatno se izmijenila u odnosu na kraj 2005. godine. Najveći dio ukupnih depozita na kraju 2006. godine činili su oročeni depoziti (68,3%), a njihov se udio u ukupnim depozitima povećao za 0,5 postotnih bodova. Prema visini udjela u ukupnim depozitima (18,6%) slijedili su depoziti na žiroračunima i tekućim računima, čiji se iznos u odnosu na kraj 2005. godine povećao za 29,2%, dok im je udio u ukupnim depozitima porastao za 1,6 postotnih bodova. Štedni su depoziti povećani samo za 1,8%, zbog čega im je udio u ukupnim depozitima s 15,2%, koliko je iznosio na kraju 2005. godine, pao na 13,1% na kraju 2006.

3.6. Struktura pasive grupa banaka usporedivih značajki

na kraju 2006.

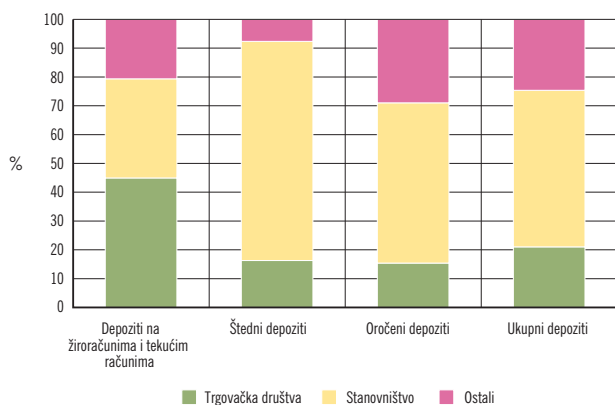
Izvor: HNB

Većinskoga stranog vlasnika za 22,4%. Većinski strani vlasnici banaka u ukupnim su depozitima na kraju 2006. godine sudjelovali s udjelom od 11,1%.

Banke su u propisanim statističkim izvješćima iskazale da je na kraju 2006. godine ukupan iznos depozita stanovništva koji je osiguran kod Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka iznosio 61,8 mlrd. kuna te je bio za 10,1% veći nego na kraju 2005. godine. Više od polovine ukupnih depozita stanovništva, tj. njih 56,0% bilo je osigurano.

3.7. Struktura depozita banaka po vrstama i sektorima

na kraju 2006.

Izvor: HNB

se povećali primljeni krediti tijekom 2006. godine u odnosu na stanje na kraju 2005. godine definiran je na samom kraju 2006. U posljednjih deset dana prosinca 2006. godine za 13,0% povećale su se obveze banaka s osnove primljenih kredita, dok su se u istom razdoblju obveze banaka prema HNB-u s osnove obratnih repo operacija povećale za 50,0%.

Banke su tijekom 2006. godine u odnosu na kraj 2005. izmijenile valutnu strukturu svojih obveza tako što su udio kunskih obveza u ukupnim obvezama s prošlogodišnjih 23,2% povećale na 33,1% na kraju 2006. godine. Doprinos toj promjeni dale su i strane financijske institucije, koje su polovinu ukupnog povećanja kredita bankama odobrile u kunama. Promjene valutne strukture pasive banaka postale su izrazitijima nakon što je stupila na snagu Odluka o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima te nakon što je osnovica za obračun obvezne pokrivenosti deviznih obveza banaka likvidnim deviznim potraživanjima proširena kunskim obvezama s valutnom klauzulom.

Promatrano prema sektorima najveći dio ukupnih depozita banaka na kraju 2006. godine odnosio se na depozite stanovništva. Iako su ti depoziti povećanjem za 13,0 mlrd. kuna u odnosu na kraj 2005. godine ostvarili najveću nominalnu promjenu, stopa njihova rasta (13,3%) bila je manja od stope rasta ukupnih depozita. Zbog toga se na kraju 2006. godine udio depozita stanovništva u ukupnim depozitima smanjio na 54,4% (na kraju 2005. iznosio je 56,7%). Depoziti trgovačkih društava bili su za 8,9 mlrd. kuna veći, a najveći dio njihova ukupnog rasta bio je rezultat za 33,8% većih oročenih depozita. Znatna relativna i nominalna promjena zabilježena je kod depozita financijskih institucija, koji su se povećali za 41,5% odnosno za 3,3 mlrd. kuna. Depoziti nerezidenata bili su na kraju 2006. godine za 5,4 mlrd. kuna odnosno za 20,5% veći u odnosu na kraj 2005. godine, i to ponajviše zbog povećanja depozita primljenih od većinskoga stranog vlasnika za 22,4%.

Kao i na kraju 2005. godine najveći dio kredita banke su primale od nerezidenata, pa je udio tih kredita u ukupnim primljenim kreditima na kraju 2006. godine iznosio 72,0%. Krediti primljeni od nerezidenata, što se gotovo u cijelosti odnosilo na strane financijske institucije, iznosili su 39,5 mlrd. kuna, a u odnosu na kraj 2005. godine bili su za 10,9% veći. Krediti primljeni od većinskoga stranog vlasnika u ukupnom su iznosu kredita nerezidenata sudjelovali s udjelom od 58,1%, a u ukupnim primljenim kreditima s udjelom od 41,8%. Krediti od domaćih financijskih institucija povećani su za 9,1%, na što je najviše utjecao porast obveza banaka prema HBOR-u za 21,8%. Cjelokupan iznos za koji su

3.1.3. Kapital banaka

Krajem 2006. godine došlo je do znatnog povećanja bilančnoga kapitala banaka i to za 33,8% odnosno za 7,9 mlrd. kuna, čime je dosegnut iznos od 31,4 mlrd. kuna (Tablica 3.6.). Na njegov rast ponajviše je utjecao rast njegove najveće sastavnice (s udjelom od 52,9%) – dioničkoga kapitala od 43,9%. Udio se dioničkoga kapitala u ukupnom kapitalu na taj način povećao za 3,7 postotnih bodova, što znači da je višegodišnji trend smanjenja toga udjela, prisutan od 2001. godine kad je iznosio 70,1%, zaustavljen.

Tablica 3.6. Struktura bilančnoga kapitala banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2004.			2005.			2006.		
	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
Dionički kapital	10.113,1	51,4	1,7	11.523,3	49,2	13,9	16.582,7	52,9	43,9
Dobit/gubitak tekuće godine	3.036,8	15,4	29,1	3.247,8	13,9	6,9	3.480,9	11,1	7,2
Zadržana dobit/gubitak	1.899,0	9,6	34,2	2.499,9	10,7	31,6	3.725,9	11,9	49,0
Zakonske rezerve	718,1	3,6	1,0	798,4	3,4	11,2	882,4	2,8	10,5
Statutarne i ostale kapitalne rezerve	3.918,2	19,9	2,5	5.350,4	22,8	36,6	6.666,4	21,3	24,6
Nerealizirani dobitak/gubitak s osnovne vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju	-2,8	0,0	-	23,5	0,1	-	15,2	0,0	-35,4
Rezerve proizašle iz transakcija zaštite	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-	8,3	0,0	100
Dobit/gubitak prethodne godine	-0,7	0,0	-99,2	0,2	0,0	-	-6,0	0,0	-
Ukupno kapital	19.681,8	100,0	8,4	23.443,5	100,0	19,1	31.355,8	100,0	33,8

Izvor: HNB

Kod jamstvenog je kapitala zabilježen rast od 23,7%. Taj je rast bio slabiji od rasta bilančnoga kapitala, premda je bio više nego trostruko veći nego na kraju 2005. godine, u kojoj je rastao po stopi od 7,2%. Na rast jamstvenoga kapitala utjecao je isključivo snažan rast osnovnoga kapitala od 28,1% jer se dopunski kapital (I i II, pri čemu dopunski kapital I čini 99,9% dopunskoga kapitala u cjelini) smanjio za 3,6%, dok su s druge strane odbici od bruto jamstvenoga kapitala porasli za 22,2%.

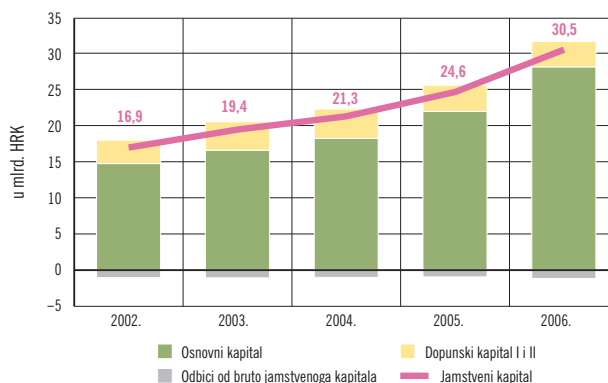
Na taj je način udio neto osnovnoga kapitala u bruto jamstvenom kapitalu povećan s 89,0% na 92,2%, a udio dopunskoga kapitala smanjen s 14,8% na 11,5%. Jamstveni kapital koji su banke utvrdile na osnovi nerevidiranih privremenih podataka ne uključuje dobit tekuće godine. Odluku o njezinu uključivanju u kapital banke će donijeti nakon provedene revizije poslovanja i utvrđivanja konačnoga financijskog rezultata za 2006. godinu. Stoga se očekuje da će godišnja stopa rasta jamstvenoga kapitala biti veća od navedene, nakon što banke poslije provedenih revizija poslovanja i utvrđivanja konačnoga financijskog rezultata poslovanja za 2006. godinu dio dobiti tekuće godine pretvore u kapital.

I u 2006. godini nastavljen je višegodišnji neprekinuti trend smanjivanja stope adekvatnosti kapitala. Na kraju 2006. godine ta je stopa iznosila 13,2% što je u usporedbi s krajem 2005. godine smanjenje za 9,8% odnosno za 1,43 postotna boda. U posljednjih pet godina to je bilo najveće smanjenje jer se u tom razdoblju stopa adekvatnosti kapitala svake godine smanjivala, i to u rasponu od 4,6% do 7,0% (odnosno za 0,7 do 1,2 postotna boda). Smanjenje je izazvano znatno sporijim rastom jamstvenoga kapitala od rasta ponderirane bilančne aktive (42,2%). Ukupni kapitalni zahtjev, međutim, porastao je za 37,2%.

Za razliku od kraja 2005. godine kad je to bio slučaj kod jedne banke, na kraju prošle godine niti jedna banka nije iskazala nižu adekvatnost kapitala od propisane prosječne stope za banke u cijelosti od 10% (iako ih se, također za razliku od godine prije, pojavilo četiri u rasponu od 10% do 11%). Kod svih grupa banaka došlo je do smanjenja stope adekvatnosti kapitala, pri čemu je,

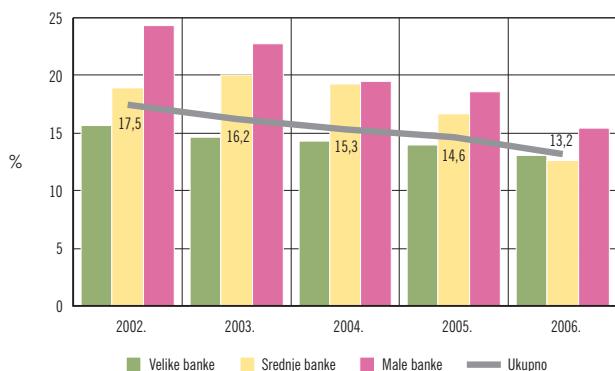
3.8. Struktura jamstvenoga kapitala banaka

na kraju razdoblja

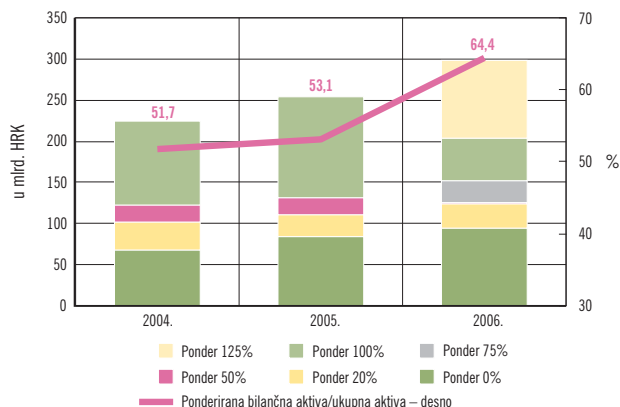
Izvor: HNB

3.9. Stopa adekvatnosti kapitala po grupama banaka usporedivih značajki na kraju razdoblja

Izvor: HNB

3.10. Bilančna aktiva banaka uključena u ukupnu ponderiranu aktivu na kraju razdoblja

Izvor: HNB

očekivano, najvišu stopu adekvatnosti iskazala grupa malih banaka, i to za 2,2 postotna boda višu od stope adekvatnosti sustava u cjelini, tj. od 15,4%. Međutim, znatnim padom te stope od 24,3% grupa srednjih banaka postala je grupom s najnižom stopom adekvatnosti kapitala (12,6%), dok su se velike banke, kojih je utjecaj na ukupnu stopu adekvatnosti kapitala najveći, visinom stope od 13,1% gotovo izjednačile sa stopom za sustav u cjelini (Slika 3.9.).

Kod ponderirane bilančne aktive u odnosu na godinu prije na kraju 2006. godine zabilježen je znatan rast od 42,2%. (Slika 3.10.). Na tako snažan rast ponderirane aktive (kao i na njezinu strukturu te na visinu stope adekvatnosti kapitala) uvelike je utjecala obveza praćenja i kontroliranja valutno induciranoga kreditnog rizika kao i uvođenje dvaju dodatnih razreda ponderiranja s većim ponderima (od 75% i 125%) koji su se odnosili na znatan dio ukupne aktive.

Zahvaljujući rastu ponderirane bilančne aktive koji je bio znatno veći od rasta ukupne aktive od 17,1%, i njihov je međusobni omjer također znatno povećao. Na kraju 2005. godine iznosio je 53,1%, a na kraju prošle godine 64,4%.

3.1.4. Kvaliteta aktive banaka

Tijekom 2006. godine ukupni plasmani i potencijalne obveze banaka povećali su se za 25,5%, te su na kraju godine iznosili 349,9 mlrd. kuna. Najveći utjecaj na porast plasmana imao je rast bruto kredita, koji su bili za 35,7 mlrd. kuna veći u odnosu na godinu prije. Usprkos njihovu nominalnom povećanju udio se kredita u strukturi plasmana, u odnosu na stanje na kraju 2005. godine, smanjio za 1,3 postotna boda, te je na kraju 2006. iznosio 55,3%. Jednaku promjenu ostvarili su depoziti, koji su s udjelom od 20,3% u strukturi plasmana bili drugi po značenju, a iako su se nominalno povećali, njihov se relativni udio smanjio za 2,0 postotna boda. Razlog navedenim promjenama u strukturi plasmana bilo je, u skladu s revidiranim MRS-om 39, uvođenje dužničkih vrijednosnih papira raspoloživih za prodaju u portfelj koji podliježe procjeni kreditnog rizika i raspoređivanju u rizične skupine. Na kraju 2006. godine udio toga portfelja u ukupnim plasmanima i potencijalnim obvezama iznosio je 4,7%, pa su s te osnove ukupni plasmani povećani za 14,4 mlrd. kuna.

U odnosu na kraj 2005. godine banke su na kraju 2006. boljom procijenile kvalitetu svojih plasmana. Udio potpuno nadoknadivih plasmana (rizična skupina A) povećan je na 96,8% u ukupnim plasmanima, dok je udio djelomično nadoknadivih i nenadoknadivih plasmana (rizične skupine B i C) smanjen na 3,2% (Tablica 3.7.).

Tablica 3.7. Klasifikacija plasmana i potencijalnih obveza banaka po rizičnim skupinama

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Plasmani	2004.		2005.		2006.	
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Iznos	Udio
Potpuno nadoknadivi plasmani	231.225,3	95,4	267.835,4	96,0	338.632,6	96,8
Djelomično nadoknadivi plasmani	6.722,6	2,8	6.801,6	2,4	7.093,4	2,0
Nenadoknadivi plasmani	4.386,2	1,8	4.238,5	1,5	4.171,9	1,2
Ukupno	242.334,1	100,0	278.875,5	100,0	349.897,9	100,0

Izvor: HNB

Razlog tih promjena bio je snažan rast plasmana koje su banke rasporedile u rizičnu skupinu A. Ti su plasmani u 2006. u odnosu na prethodnu godinu bili veći za 70,8 mlrd. kuna, tj. za 26,4%, dok kod plasmana raspoređenih u rizične skupine B i C nisu ostvarene veće promjene (plasmani skupine B povećani su za 4,3%, a plasmani skupine C smanjeni su za 1,6%).

Rezultat bolje procijenjene kvalitete plasmana tijekom 2006. godine bilo je smanjenje ispravaka vrijednosti plasmana i rezervacija za identificirane gubitke po potencijalnim obvezama za 3,6% te povećanje rezervacija za identificirane gubitke na skupnoj osnovi za 18,5%. Zbog navedenih se promjena udio ispravaka vrijednosti i rezervacija za identificirane gubitke u ukupnim plasmanima i potencijalnim obvezama nastavio smanjivati, te je na kraju 2006. godine iznosio 2,6% (Tablica 3.8.).

Tablica 3.8. Ispravci vrijednosti i rezervacije banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2004.	2005.	2006.
Ukupni ispravci vrijednosti plasmana i rezervacije za identificirane gubitke po potencijalnim obvezama	8.909,9	9.002,3	9.246,3
– ispravci vrijednosti plasmana i rezervacije za identificirane gubitke po potencijalnim obvezama	6.672,6	6.427,8	6.195,2
– rezervacije za identificirane gubitke na skupnoj osnovi	2.237,3	2.574,5	3.051,0
Ukupni plasmani i potencijalne obveze	242.334,1	278.875,5	349.897,9
Relativni omjer (%): ukupni ispravci vrijednosti i rezervacije/ ukupni plasmani i potencijalne obveze	3,7	3,2	2,6

Izvor: HNB

Pokrivenost ukupnih plasmana i potencijalnih obveza banaka ukupnim ispravicima vrijednosti plasmana i rezervacijama za potencijalne obveze mnogo viša od prosjeka (2,6%) bila je u malim bankama gdje je iznosila 4,1%. Pokrivenost u srednjim bankama u odnosu na kraj 2005. godine najviše se smanjila te je iznosila 3,2%, dok je najmanja bila u velikim bankama gdje je iznosila 2,4%.

Tijekom 2006. godine, u skladu s izmjenama bonitetne regulative, banke su počele izvješćivati HNB o procijenjenoj izloženosti neto plasmana valutno induciranom kreditnom riziku. Banke su iskazale da je na kraju 2006. godine VIKR-u bilo izloženo 61,2% njihovih ukupnih neto plasmana (210,2 mlrd. kuna). Od ukupnog iznosa neto plasmana banaka izloženih VIKR-u banke su procijenile zaštićenim 22,8%, dok je preostalih 77,2% procijenjeno nezaštićenim od djelovanja VIKR-a. Najveći udio plasmana izloženih VIKR-u u ukupnim neto plasmanima imale su velike banke (63,8%), najmanji male banke (47,0%), dok je u srednjim bankama taj udio činio 51,6%. Najviše su svojih neto plasmana izloženih VIKR-u zaštićenima procijenile male banke, kod kojih je odnos zaštićenoga i nezaštićenog dijela iznosio 27,3% naprama 72,7%. Kod srednjih je banaka taj odnos bio najnepovoljniji i svodio se na 19,6% naprama 80,4%, dok je kod velikih banaka bio jednak prosječnim vrijednostima svih banaka te je iznosio 22,8% naprama 77,2%.

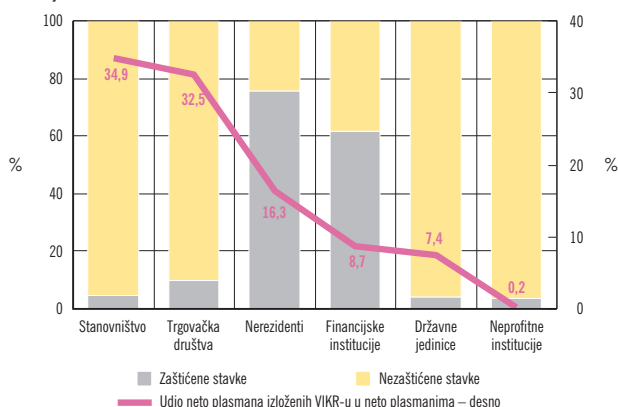
3.11. Pokrivenost plasmana i potencijalnih obveza ispravicima vrijednosti i rezervacijama po grupama banaka usporedivih značajki

na kraju razdoblja

Izvor: HNB

3.12. Struktura neto plasmana izloženih VIKR-u po sektorima na kraju 2006.

Izvor: HNB

Promatra li se prema institucionalnim sektorima (Slika 3.12.), zapaža se da je, osim sektora državne jedinice i neprofitne institucije, sektor stanovništvo imao najnepovoljniji omjer zaštićenih i nezaštićenih stavki u ukupnim neto plasmanima, za razliku od sektora nerezidenti i financijske institucije, kod kojih je taj omjer bio najveći.

Banke su tijekom 2006. godine, zbog promjena odredaba vezanih uz bonitetnu regulativu, započele izvješćivati HNB o kvalitetnim instrumentima osiguranja plasmana. Prema izvješćima banaka na kraju 2006. godine 33,5% ukupnih neto plasmana bilo je osigurano kvalitetnim instrumentima osiguranja. Procijenjena vrijednost kvalitetnih instrumenata osiguranja iznosila je 87,9% vrijednosti ukupnih neto plasmana banaka koji se osiguravaju tim instrumentima. Najveći dio ukupnih neto plasmana bio je osiguran nekom nekretninom, i to stambenom (34,8%) i poslovnom (26,6%), dok je preostali dio neto plasmana bio osiguran ostalim propisanim kvalitetnim instrumentima osiguranja.

3.1.5. Kvaliteta zarade banaka

Dobit banaka prije oporezivanja na kraju 2006. godine iznosila je 4,3 mlrd. kuna, tj. porasla je za 5,5% u odnosu na kraj 2005. godine. Na taj se način, drugu godinu zaredom, rast dobiti prije oporezivanja smanjio gotovo na polovinu rasta prethodne godine. Naime, rast dobiti prije oporezivanja u 2005. godini iznosio je 10,9%, a na kraju 2004. godine 20,7%. Niti jedna banka na kraju 2006. godine nije iskazala gubitak (Tablica 3.9.).

Tablica 3.9. Račun dobiti i gubitka banaka

u milijunima kuna i postocima

	2004.		2005.		2006.	
	Iznos	Promjena	Iznos	Promjena	Iznos	Promjena
Ukupno kamatni prihodi	11.802,5	6,4	12.915,2	9,4	14.892,9	15,3
Ukupno kamatni rashodi	5.364,3	12,1	5.910,0	10,2	7.196,7	21,8
Neto kamatni prihod	6.438,2	2,0	7.005,2	8,8	7.696,2	9,9
Ukupno prihodi od provizija i naknada	3.082,9	2,4	3.323,1	7,8	3.589,1	8,0
Ukupno troškovi provizija i naknada	1.438,1	-5,9	1.385,0	-3,7	1.368,9	-1,2
Neto prihod od provizija i naknada	1.644,8	11,0	1.938,1	17,8	2.220,2	14,6
Ostali nekamatni prihodi	1.846,0	23,5	1.760,9	-4,6	1.914,5	8,7
Ostali nekamatni troškovi	618,8	-21,5	719,0	16,2	908,1	26,3
Neto ostali nekamatni prihod	1.227,3	73,9	1.041,9	-15,1	1.006,3	-3,4
Neto nekamatni prihod	2.872,0	31,3	2.980,0	3,8	3.226,5	8,3
Opći administrativni troškovi i amortizacija	5.057,7	4,7	5.430,1	7,4	5.995,1	10,4
Neto prihod od poslovanja prije rezerviranja za gubitke	4.252,6	16,0	4.555,1	7,1	4.927,6	8,2
Troškovi vrijednosnog usklađivanja i rezerviranja za identificirane gubitke	402,1	-7,7	186,3	-53,7	197,3	5,9
Troškovi rezerviranja za identificirane gubitke na skupnoj osnovi	216,2	-1,4	338,6	56,6	476,8	40,8
Ukupno troškovi rezerviranja za gubitke	618,3	-5,6	524,9	-15,1	674,1	28,4
Dobit/gubitak prije oporezivanja	3.634,3	20,7	4.030,2	10,9	4.253,6	5,5
Porez na dobit	597,5	18,5	782,4	31,0	772,7	-1,2
Dobit/gubitak tekuće godine	3.036,8	21,1	3.247,8	6,9	3.480,9	7,2

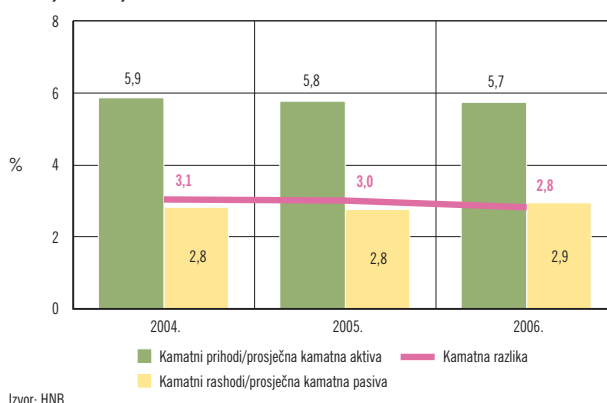
Izvor: HNB

Iako je neto kamatni prihod kao najveća sastavnica ukupnoga neto prihoda (70,2%) rastao po stopi od 9,9%, rast općih administrativnih troškova i amortizacije od 10,4% te osobito rast ukupnih troškova rezerviranja za gubitke od 28,4% (pri čemu onih za identificirane gubitke na skupnoj osnovi čak za 40,8%) rezultirali su ograničenjem visine rasta dobiti na navedenoj razini.

Smanjenje udjela kamatnih prihoda u prosječnoj kamatnoj aktivi te povećanje udjela kamatnih rashoda u prosječnoj kamatnoj pasivi rezultirali su smanjenjem kamatne razlike s 3,0% u 2005. na 2,8% u 2006. godini. Promatrajući njezino kretanje u posljednjih pet godina (2002. iznosila je 3,5%), vrijednost se kamatne razlike stalno smanjuje.

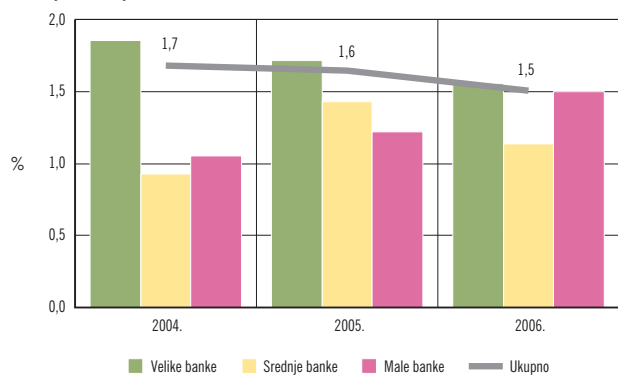
Udio kamatnih prihoda u prosječnoj kamatnoj aktivi smanjio se s 5,8% na kraju 2005. na 5,7% na kraju 2006. godine i neprestano pada u posljednjih pet godina. U istom je razdoblju nešto sporije padao i udio kamatnih rashoda u prosječnoj kamatnoj pasivi, ali je u 2006. godini, prvi put u posljednjih pet godina, došlo do njegova porasta, i to s 2,8% na 2,9% (Slika 3.13.).

3.13. Prihod od kamatne aktive i trošak kamatne pasive banaka na kraju razdoblja

Navedeni rast dobiti prije oporezivanja od 5,5% više je od tri puta manji od rasta aktive sustava u cjelini, koja je rasla po stopi od 17,1%, što je izazvalo smanjenje prinosa na prosječnu aktivu (ROAA) s 1,6% na 1,5%. Kod drugog pokazatelja profitabilnosti, prinosa na prosječni kapital (ROAE), zabilježeno je još veće smanjenje. Naime, iako je povećanje dobiti banaka poslije oporezivanja na kraju 2006. godine bilo veće nego što je to bio slučaj s dobiti prije oporezivanja, odnosno iznosilo je 7,2%, znatan porast kapitala od 33,8% rezultirao je smanjenjem prinosa na prosječni kapital za 2,4 postotna boda, pa je on drugu godinu zaredom padao te je iznosio 12,7%. Na taj način oba navedena pokazatelja profitabilnosti, nakon što su 2004. godine dosegli svoje vrhunce, u posljednje dvije godine opadaju (Slike 3.14. i 3.15.).

3.14. Prinos na prosječnu aktivu, po grupama banaka usporedivih značajki na kraju razdoblja

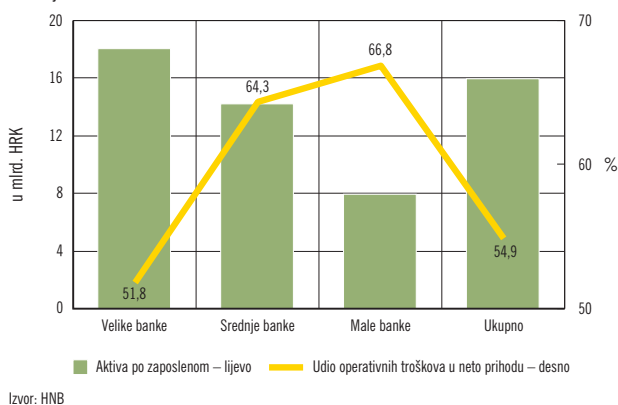
3.15. Prinos na prosječni kapital, po grupama banaka usporedivih značajki na kraju razdoblja

Grupa malih banaka jedina je ostvarila porast prinosa na prosječnu aktivu kao i porast prinosa na prosječni kapital. Grupa srednjih banaka kod oba ta pokazatelja postigla je najlošije rezultate.

Aktiva po zaposlenom na kraju 2006. godine iznosila je 16,0 mil. kuna, što je poboljšanje u odnosu na kraj 2005. godine kad je iznosila 14,0 mil. kuna. Promatraju li se grupe banaka, najveći iznos toga pokazatelja imale su, očekivano, velike banke s aktivom po zaposlenom od 18,0 mil. kuna. Uzevši u obzir banke u cjelini, udio se operativnih troškova u neto prihodu ponešto povećao, s 54,2% na 54,9% (Slika 3.16.).

3.16. Efikasnost poslovanja, po grupama banaka usporedivih značajki na kraju 2006.

3.1.6. Likvidnost banaka

Bankarski sustav u 2006. godini bio je likvidan, a banke nisu imale teškoća u podmirivanju dospjelih obveza, a to je utjecalo i na stabilnost kamata na tržištu novca.

Primljeni depoziti banaka na kraju 2006. godine iznosili su 202,9 mlrd. kuna što je povećanje od 18,2% u odnosu na kraj 2005. godine. No kako su dani krediti rasli brže (23,6%) od primljenih depozita, njihov se međusobni omjer povećao s 88,5% na 92,5%. To je nastavak neprekinutog trenda rasta udjela danih kredita u primljenim depozitima u posljednjih pet godina, čija se visina približava odnosu 1 : 1, tj. omjeru jedna odobrena kuna kredita na svaku jedinicu primljenog depozita.

Neto međubankovna pozicija (razlika između sredstava plasiranih financijskim institucijama i sredstava primljenih od njih u odnosu na ukupnu aktivu) neznatno se smanjila, i to na 3,3% (Tablica 3.10.).

Tablica 3.10. Pokazatelji likvidnosti banaka

na kraju razdoblja, u postocima

	2004.	2005.	2006.
Dani krediti/primljeni depoziti	80,6	88,5	92,5
Primljeni krediti/ukupna aktiva	17,4	19,2	18,0
Neto međubankovna pozicija	110,8	3,7	3,3

Izvor: HNB

Primljeni krediti banaka rasli su gotovo upola sporije od primljenih depozita kao i od aktive banaka u cjelini, odnosno porasli su za 9,7%. Stoga se i njihov udio u ukupnoj aktivu, nakon porasta krajem 2005. godine, u 2006. godini smanjio s 19,2% na 18,0%. Najveći dio ukupnih primljenih kredita i nadalje su zauzimali krediti primljeni od stranih financijskih institucija, kojima se udio u ukupnim primljenim kreditima povećao na 71,3%. Tomu su ponovno, iako manje izrazito nego u 2005. godini, pridonijeli krediti primljeni od većinskoga stranog vlasnika, koji su porasli za 29,5%, pa im se i udio u ukupnim primljenim kreditima povećao na 41,8% (Tablica 3.11.).

Tablica 3.11. Struktura primljenih kredita banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2004.			2005.			2006.		
	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
Kreditni od državnih jedinica	679,2	1,7	-29,4	528,0	1,1	-22,3	272,9	0,5	-48,3
Kreditni od financijskih institucija	8.462,0	21,2	19,0	13.844,2	27,7	63,6	15.102,6	27,5	9,1
Kreditni od trgovačkih društava	40,3	0,1	-55,5	40,8	0,1	1,2	0,0	0,0	-99,9
Kreditni od stranih financijskih institucija	30.081,9	75,5	31,5	35.143,1	70,2	16,8	39.129,4	71,3	11,3
Kreditni od ostalih nerezidenata	566,8	1,4	-51,1	479,3	1,0	-15,4	360,5	0,7	-24,8
Ukupno primljeni krediti	39.830,3	100,0	23,7	50.035,4	100,0	25,6	54.865,5	100,0	9,7
Kreditni od većinskoga stranog vlasnika	12.131,2	30,5	-	17.705,0	35,4	45,9	22.929,8	41,8	29,5

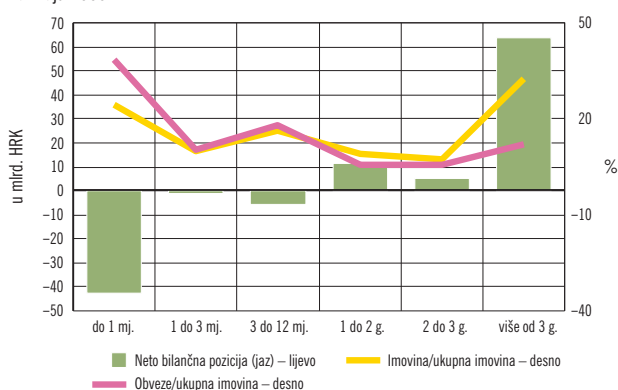
Izvor: HNB

(Ne)usklađenost ročne strukture jest razlika između neto imovine i obveza (u koje nije uključen kapital) s istim preostalim rokom do dospijanja. Navedenu neusklađenost banke prate za potrebe upravljanja likvidnošću, te, kad je potrebno, usklađuju imovinu i obveze prema dospijanju.

Najveća negativna neusklađenost, tj. manjak imovine u odnosu na obveze (negativni jaz), bila je na kraju 2006. godine zabilježena kod kategorije preostalog dospijanja do 1 mjeseca u visini od 42,6 mlrd. kuna (samo je 64% obveza bilo pokriveno imovinom iste ročnosti). Manje neusklađenosti (od 1,0 mlrd. kuna i 5,4 mlrd. kuna) zabilježene su kod kategorija preostalih rokova dospijanja od 1 do 3 mjeseca te od 3 do 12 mjeseci. Ukupna negativna neusklađenost kratkoročne imovine i kratkoročnih obveza (s preostalim rokom dospijanja do jedne godine) iznosila je 49,0 mlrd. kuna, tj. 76,2% obveza bilo je pokriveno imovinom ročnosti do godinu dana. To je povećanje neusklađenosti odnosno smanjenje pokrivenosti u odnosu na prethodne dvije godine kada je ta pokrivenost iznosila 85,3%, (2004. godine) i 78,4% (2005. godine).

Ukupna negativna neusklađenost dosegla je svoj maksimum kod kategorije roka dospjeća do jedne godine (kao i u protekle dvije godine), nakon čega se smanjivala, što znači da su u kategorijama veće ročnosti banke posjedovale više imovine nego što su imale obveza (Slika 3.17.).

3.17. Ročnost imovine i obveza banaka prema preostalom dospjeću na kraju 2006.

Izvor: HNB

3.2. Poslovanje stambenih štedionica

Tijekom 2006. godine broj stambenih štedionica povećao se za jedan, te je na kraju godine na području Republike Hrvatske poslovalo pet stambenih štedionica¹⁸. Njihova ukupna imovina na kraju 2006. godine iznosila je 6,4 mlrd. kuna i u odnosu na kraj 2005. godine porasla je za 3,7%. Dvjesto se stambenim štedionicama aktiva smanjila za 4,9% i 5,3% u odnosu na kraj 2005. godine.

Udio imovine stambenih štedionica u ukupnoj imovini bankarskog sektora na kraju 2006. godine iznosio je 2,0%. Usprkos činjenici da je njihov udio relativno malen, iznos ukupne imovine pojedinačnih stambenih štedionica veći je od imovine niza poslovnih banaka koje pripadaju grupi malih banaka.

Gotovo cjelokupna aktiva stambenih štedionica (99,5%) u izravnom je ili neizravnom većinskom vlasništvu stranih dioničara, dok se preostalih 0,5% aktive odnosi na jednu (novoosnovanu) stambenu štedionicu koja je u većinskom državnom vlasništvu. Nešto više od polovine aktive svih stambenih štedionica u vlasništvu je dioničara iz Italije (ukupno dvije stambene štedionice s 51,2% aktive stambenih štedionica). S 48,3% udjela u ukupnoj aktivni slijedile su stambene štedionice u vlasništvu dioničara iz Austrije (ukupno 2 stambene štedionice).

3.2.1. Struktura bilance stambenih štedionica

Više od 70% imovine stambenih štedionica bilo je na kraju 2006. godine plasirano u vrijednosne papire i druge financijske instrumente, a cjelokupan se portfelj sastojao od samo tri instrumenta: trezorskih zapisa MF-a, obveznica Republike Hrvatske i poslova faktoringa i forfaitinga s republičkim fondovima koje provodi jedna stambena štedionica.

Najveći udio u ukupnoj imovini imao je portfelj vrijednosnih papira i drugih financijskih instrumenata raspoloživih za prodaju (21,5%). Slijedili su vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji se drže do dospjeća (20,5%), te vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti kojima se aktivno ne trguje, a koji se vrednuju prema fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka (19,8%). Najmanji udio u ukupnoj imovini pripao je portfelju namijenjenom trgovanju (4,5%). Slobodnu imovinu stambene su štedionice najviše rabile za kupnju dugoročnih državnih vrijed-

18 U travnju 2006. godine započela je s radom HPB-Stambena štedionica d. d.

nosnih papira, te u njihovim ukupnim vrijednosnim papirima s udjelom od 85,6% prevladavaju obveznice Republike Hrvatske. Udio trezorskih zapisa MF-a u ukupnim vrijednosnim papirima činio je 7,6%, a preostali dio od 6,8% odnosio se na poslove faktoringa i forfaitinga s republičkim fondovima.

Tablica 3.12. Struktura aktive stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2004.			2005.			2006.		
	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
1. Gotovina i depoziti kod HNB-a	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
1.1. Gotovina	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
1.2. Depoziti kod HNB-a	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
2. Depoziti kod bankarskih institucija	332,3	6,2	1.185,2	720,5	11,7	116,8	111,5	1,8	–84,5
3. Trezorski zapisi MF-a i blagajnički zapisi HNB-a	780,8	14,6	4,3	782,0	12,7	0,2	347,7	5,5	–55,5
4. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji se drže radi trgovanja	250,2	4,7	–67,4	390,6	6,4	56,1	284,4	4,5	–27,2
5. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti raspoloživi za prodaju	2.148,0	40,1	–	706,8	11,5	–67,1	1.368,7	21,5	93,6
6. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji se drže do dospijeća	548,2	10,2	–64,1	869,6	14,2	58,6	1.303,3	20,5	49,9
6.1. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti kupljeni prilikom emisije izravno od izdavatelja	74,9	1,4	–	–	–	–	–	–	–
7. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti kojima se aktivno ne trguje, a koji se vrednuju prema fer vrijednosti u RDG-u	–	–	–	1.382,5	22,5	–	1.260,6	19,8	–8,8
8. Derivatna financijska imovina	–	–	–	0,0	0,0	–	5,4	0,1	–
9. Krediti financijskim institucijama	468,9	8,8	121,8	263,7	4,3	–43,8	69,9	1,1	–73,5
10. Krediti ostalim komitentima	372,9	7,0	98,6	727,6	11,9	95,1	1.402,6	22,0	92,8
11. Ulaganja u podružnice i pridružena društva	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
12. Preuzeta imovina	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
13. Materijalna imovina (minus amortizacija)	8,7	0,2	–54,2	8,2	0,1	–6,1	7,0	0,1	–14,4
14. Kamate, naknade i ostala imovina	389,3	7,3	895,6	323,8	5,3	–16,8	242,0	3,8	–25,2
15. Manje: Posebne rezerve za identificirane gubitke na skupnoj osnovi	23,1	0,4	268,7	36,9	0,6	59,9	40,6	0,6	10,0
Ukupno imovina	5.351,3	100,0	52,0	6.138,4	100,0	14,7	6.362,5	100,0	3,7

Izvor: HNB

Tablica 3.13. Struktura pasive stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2004.			2005.			2006.		
	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
1. Krediti od financijskih institucija	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
1.1. Kratkoročni	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
1.2. Dugoročni	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
2. Depoziti	4.728,2	88,3	44,8	5.514,7	89,8	16,6	5.803,6	91,2	5,2
2.1. Na žiroračunima i tekućim računima	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
2.2. Štedni	0,0	0,0	–100,0	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
2.3. Oročeni	4.728,2	88,3	44,8	5.514,7	89,8	16,6	5.803,6	91,2	5,2
3. Ostali krediti	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
3.1. Kratkoročni	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
3.2. Dugoročni	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
4. Derivatne financijske obveze i ostale financijske obveze kojima se trguje	4,9	0,1	100,0	4,1	0,1	–15,8	0,0	0,0	–100,0
5. Izdani dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
5.1. Kratkoročni	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
5.2. Dugoročni	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
6. Izdani podređeni instrumenti	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
7. Izdani hibridni instrumenti	10,7	0,2	–0,1	10,3	0,2	–3,5	61,7	1,0	497,5
8. Kamate, naknade i ostale obveze	452,6	8,4	406,3	389,0	6,3	–14,1	299,6	4,7	–23,0
Ukupno obveze	5.196,5	97,1	54,4	5.918,1	96,4	13,9	6.164,9	96,9	4,2
Ukupno kapital	154,8	2,9	–	220,2	3,6	42,3	197,6	3,1	–10,3
Ukupno obveze i kapital	5.351,3	100,0	52,0	6.138,4	100,0	14,7	6.362,5	100,0	3,7

Izvor: HNB

Neto krediti stambenih štedionica odobreni financijskim institucijama i ostalim komitentima povećali su se u odnosu na stanje na kraju 2005. godine za 48,6%, te su na kraju 2006. godine činili 23,1% ukupne imovine stambenih štedionica. Stambeni su štediše tijekom 2006. godine povećali korištenje namjenskih kredita na osnovi stambene štednje, a to je utjecalo na rast neto kredita stambenih štedionica dodijeljenih stanovništvu od 124,7% u odnosu na kraj 2005. godine.

Struktura izvora sredstava stambenih štedionica nije se znatnije promijenila, a glavninu izvora (s rastom od 289 mil. kuna u odnosu na stanje na kraju 2005. godine) i nadalje su činili oročeni depoziti stanovništva, koji su zajedno s kamatama, naknadama i ostalim obvezama imali udio od 96,9% u ukupnoj pasivi stambenih štedionica.

3.2.2. Kapital stambenih štedionica

Ukupni bilančni kapital stambenih štedionica iznosio je na kraju 2006. godine 197,6 mil. kuna i u odnosu na stanje na kraju 2005. godine smanjen je za 10,3%. Na smanjenje bilančnoga kapitala najviše je utjecao vrlo velik iznos gubitka tekuće godine, ali i iskazani nerealizirani gubitak s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju. Iskazani gubici ponajviše su posljedica nepovoljnoga kretanja cijena obveznica Republike Hrvatske, koje čine 85,6% portfelja vrijednosnih papira odnosno 61,4% ukupne aktive svih stambenih štedionica.

Tijekom 2006. godine među stavkama bilančnoga kapitala porast je zabilježen kod dioničkoga kapitala, i to zbog dokapitalizacije triju stambenih štedionica, i kod osnivačkoga kapitala jedne stambene štedionice. Porast stavki zakonskih rezerva i zadržane dobiti rezultat je raspoređivanja dobiti iz 2005. godine. Statutarne i ostale kapitalne rezerve nije iskazala niti jedna stambena štedionica.

Tablica 3.14. Struktura bilančnoga kapitala stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2004.			2005.			2006.		
	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
1. Dionički kapital	203,4	131,4	5,2	203,4	92,3	0,0	287,5	145,5	41,4
2. Dobit/gubitak tekuće godine	11,4	7,4	-222,2	52,3	23,7	358,6	-63,5	-32,1	-221,5
3. Zadržana dobit/gubitak	-63,4	-41,0	23,2	-53,6	-24,4	-15,4	-24,2	-12,3	-54,8
4. Zakonske rezerve	3,5	2,3	133,3	1,9	0,9	-44,5	2,3	1,2	19,6
5. Statutarne i ostale kapitalne rezerve	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Nerealizirani dobitak/gubitak s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju	-	-	-	29,9	13,6	100,0	-13,3	-6,7	-144,5
7. Rezerve proizašle iz transakcija zaštite	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Dobit/gubitak prethodne godine	0,0	0,0	0,0	-13,6	-6,2	100,0	8,9	4,5	-165,3
Ukupno kapital	154,8	100,0	0,0	220,2	100,0	42,3	197,6	100,0	-10,3

Izvor: HNB

Unatoč povećanju jamstvenoga kapitala na kraju 2006. godine za 18,4% u odnosu na kraj 2005. godine, stopa adekvatnosti kapitala stambenih štedionica u istom je razdoblju smanjena s 23,8% na 16,5%. Razlog tome znatnije je povećanje ukupne kreditnim rizikom ponderirane aktive, koja je na kraju 2006. godine bila veća za 93,9% nego na kraju 2005. godine, dok je ukupni kapitalni zahtjev bio veći za 70,3%.

Porast kreditnim rizikom ponderirane aktive pod utjecajem je istodobnog porasta kreditiranja stanovništva i promjene regulative, odnosno uvođenja većih pondera za plasmane izložene VIKR-u. Naime, od 1,2 mlrd. kuna ukupne ponderirane aktive čak 1,1 mlrd. kuna odnosila se na stavke ponderirane ponderima rizika za plasmane s iskazanom valutno neusklađenom pozicijom (75% i 125%).

3.2.3. Kvaliteta aktive stambenih štedionica

Tablica 3.15. Klasifikacija plasmana i potencijalnih obveza stambenih štedionica po rizičnim skupinama

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Plasmani	2004.		2005.		2006.	
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Iznos	Udio
Potpuno nadoknadivi plasmani	2.648,8	100,0	3.494,0	99,9	4.541,8	99,9
Djelomično nadoknadivi plasmani	0,7	0,0	2,1	0,1	5,7	0,1
Nenadoknadivi plasmani	0,0	0,0	0,4	0,0	1,4	0,0
Ukupno	2.649,6	100,0	3.496,5	100,0	4.548,9	100,0

Izvor: HNB

Ukupni plasmani i potencijalne obveze stambenih štedionica bili su na kraju 2006. godine veći za 30,1% nego na kraju 2005. godine. U istom su razdoblju nominalno povećane sve vrste plasmana koji se raspoređuju u rizične skupine. Međutim, zbog porasta ulaganja u vrijednosne papire sektora državne jedinice te novoodobrenih kredita stambenim štedišama, najveći se dio povećanja ipak odnosio na potpuno nadoknadive plasmane. Zbog toga su ukupne plasmane i potencijalne obveze na kraju 2006. godine gotovo u potpunosti činili plasmani rizične skupine A, čiji je udio iznosio 99,9%. Tek se neznatni dio plasmana i potencijalnih obveza, u ukupnom iznosu od 7,1 mil. kuna i s udjelom u ukupnim plasmanima i potencijalnim obvezama od 0,1%, odnosio na djelomično nadoknadive i nenadoknadive plasmane.

Tablica 3.16. Ispravci vrijednosti i rezervacije stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2004.	2005.	2006.
Ukupni ispravci vrijednosti plasmana i rezervacije za identificirane gubitke po potencijalnim obvezama	23,3	38,4	45,0
– ispravci vrijednosti plasmana i rezervacije za identificirane gubitke po potencijalnim obvezama	0,2	0,9	3,6
– rezervacije za identificirane gubitke na skupnoj osnovi	23,1	37,5	41,4
Ukupni plasmani i potencijalne obveze	2.649,6	3.496,5	4.548,9
Relativni omjer (%): ukupni ispravci vrijednosti i rezervacije/ukupni plasmani i potencijalne obveze	0,9	1,1	1,0

Izvor: HNB

Omjer ukupnih ispravaka vrijednosti plasmana i rezervacija za identificirane gubitke po potencijalnim obvezama prema ukupnim plasmanima i potencijalnim obvezama stambenih štedionica iznosio je na kraju 2006. godine 1,0%. Približno isti bio je i odnos rezervacija za pokriće identificiranih gubitaka na skupnoj osnovi (koje su stambene štedionice izdvojile po prosječnoj stopi od 0,91%) zbog izloženosti kreditnom riziku prema potpuno nadoknadivim plasmanima. Razlog tome je mali udio loših plasmana u ukupnim plasmanima, a time i ispravaka vrijednosti plasmana u ukupnim ispravcima vrijednosti i rezervacijama za potencijalne obveze. Zbog toga se većina, odnosno 99,8% ukupnih ispravaka vrijednosti plasmana i rezervacija za identificirane gubitke na kraju 2006. godine odnosila na procijenjene latentne gubitke.

3.2.4. Kvaliteta zarade stambenih štedionica

Stambene štedionice iskazale su na kraju 2006. godine ukupan gubitak prije oporezivanja u iznosu od 60,1 mil. kuna. Dvije stambene štedionice iskazale su dobit u ukupnom iznosu od 15,1 mil. kuna, dok su tri stambene štedionice iskazale gubitak u ukupnom iznosu od 75,2 mil. kuna. Izuzmemo li gubitak od 6,7 mil. kuna, koji se odnosi na novoosnovanu stambenu štedionicu (gubitak u prvoj godini poslovanja je očekivan), ukupan se gubitak gotovo u cijelosti odnosi na iskazani gubitak dviju spomenutih stambenih štedionica.

Tablica 3.17. Račun dobiti i gubitka stambenih štedionica

u milijunima kuna i postocima

	2004.		2005.		2006.	
	Iznos	Promjena	Iznos	Promjena	Iznos	Promjena
Ukupno kamatni prihodi	205,3	35,1	241,0	17,4	264,3	9,7
Ukupno kamatni rashodi	143,5	59,1	169,7	18,2	186,8	10,1
Neto kamatni prihod	61,8	0,0	71,3	15,4	77,5	8,7
Ukupno prihodi od provizija i naknada	90,2	6,5	75,9	-15,8	77,9	2,6
Ukupno troškovi provizija i naknada	7,6	-64,6	8,0	5,0	10,0	25,2
Neto prihod od provizija i naknada	82,6	30,6	67,9	-17,8	67,9	0,0
Ostali nekamatni prihodi	45,6	-	65,3	43,2	-51,3	-178,2
Ostali nekamatni troškovi	40,7	38,5	31,1	-23,7	34,3	10,3
Neto ostali nekamatni prihod	4,9	-	34,2	604,4	-85,3	-349,2
Neto nekamatni prihod	87,5	184,9	102,2	16,8	-17,4	-117,0
Opći administrativni troškovi i amortizacija	118,1	22,1	108,8	-7,8	113,4	4,2
Neto prihod od poslovanja prije rezerviranja za gubitke	31,2	-	64,6	107,2	-53,3	-182,4
Troškovi vrijednosnog usklađivanja i rezerviranja za identificirane gubitke	0,1	-35,3	0,7	645,6	2,9	338,5
Troškovi rezerviranja za identificirane gubitke na skupnoj osnovi	16,9	255,3	14,2	-15,9	3,9	-72,5
Ukupno troškovi rezerviranja za gubitke	17,0	246,6	14,9	-12,3	6,9	-53,9
Dobit/gubitak prije oporezivanja	14,2	-	49,7	250,2	-60,1	-220,9
Porez na dobit	2,8	898,2	-2,6	-191,6	3,4	-233,5
Dobit/gubitak tekuće godine	11,4	-222,2	52,3	358,6	-63,5	-221,5

Izvor: HNB

Neto kamatni prihod stambenih štedionica na kraju 2006. godine u odnosu na kraj 2005. godine povećao se za 8,7%. U strukturi kamatnih prihoda najviše su se povećali prihodi od odobrenih stambenih kredita, i to za 24,6 mil. kuna ili 90,8%. Na rast kamatnih prihoda utjecalo je i povećanje iznosa ulaganja u vrijednosne papire kao i kreditiranje republičkih fondova. Kamatni prihodi s tih osnova u promatranom su razdoblju bili veći za 18,0 mil. kuna odnosno 9,6 mil. kuna.

Povećanje obveza s osnove primljenih depozita stambenih štediša utjecalo je na povećanje kamatnih troškova za depozite za 13,3 mil. kuna (za 9,3%), a zatim na povećanje ukupnih kamatnih rashoda za 10,1%. Stambene štedionice ostvarile su za 53,9% manje troškove izdvajanja rezervi za identificirane gubitke uglavnom zbog sporije dinamike rasta bilance. Znatno smanjenje neto ostalih nekamatnih prihoda stambenih štedionica (osobito zbog ostvarenoga gubitka od vrijednosnog usklađivanja imovine kojom se ne trguje, a koja je vrednuje prema fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka u iznosu od 54,5 mil. kuna te ostvarenoga gubitka od aktivnosti trgovanja vrijednosnim papirima u iznosu od 20,7 mil. kuna) utjecalo je na njihov ukupno ostvareni gubitak od poslovanja. Posljedica je to nepovoljnoga kretanja cijena obveznica Republike Hrvatske koje čine više od polovine ukupne imovine svih stambenih štedionica.

Dvije stambene štedionice, koje su iskazale dobit prije oporezivanja na kraju 2006. godine u iznosu od 15,1 mil. kuna, nerealizirani gubitak zbog vrijednosnog usklađivanja imovine raspoložive za prodaju u ukupnom iznosu od 18,4 mil. kuna iskazale su u obliku kapitalnoga gubitka te su pri izračunu jamstvenoga kapitala za taj iznos umanjile bruto osnovni kapital.

04 Platni promet

4.1. Međubankovni platni sustavi

Obračun međubankovnih platnih transakcija preko Hrvatskog sustava velikih plaćanja (HSVP) i Nacionalnoga klirinškog sustava (NKS) i u 2006. godini provodio se u skladu s definiranim pravilima namire na računima banaka u međubankovnim platnim sustavima. U dnevnom radu međubankovnih platnih sustava tijekom 2006. nisu bila zabilježena znatnija odstupanja od razdoblja definiranih terminskim planom izvršenja plaćanja.

U protekloj godini nije bilo značajnijih problema koji bi na bilo koji način utjecali na stabilnost i sigurnost rada međubankovnih platnih sustava kao temeljne infrastrukture platnog prometa u zemlji. Dostupnost HSVP-a za sudionike u platnom sustavu iznosila je 99,8%, tj. tijekom ukupno 251 radnog dana HSVP je bio nedostupan za rad samo 342 minute ili 5,7 sati, zbog tehničko-tehnoloških problema u sustavu.

Analiziraju li se statistički pokazatelji o međubankovnom platnom prometu u zemlji, u 2006. u usporedbi s 2005. godinom, uočljiv je trend porasta broja i porasta vrijednosti platnih transakcija provedenih preko oba međubankovna platna sustava.

Hrvatski sustav velikih plaćanja

Preko HSVP-a namirene su u 2006. ukupno 171.092 platne transakcije, pri čemu je prosječna vrijednost jedne platne transakcije iznosila 13 mil. kuna. U odnosu na 2005. broj platnih transakcija namirenih preko HSVP-a povećao se za 34%, dok se za vrijednost transakcija bilježi povećanje od 22%.

Najveći broj platnih transakcija preko HSVP-a namiren je u listopadu, a najveća je vrijednost izvršenih platnih transakcija evidentirana u prosincu.

Analiza strukture razmijenjenih platnih poruka pokazuje da se čak 46% poruka odnosi na platne poruke (MT103) kojima se uglavnom koriste klijenti banaka. Platne poruke kojima se služe banke za međubankovne platne transakcije (MT202) čine 43,1%, a direktni transferi 10,9% ukupno razmijenjenih poruka. Direktni su transferi poruke kojima se pretežno koristi središnja banka za izvršenje svojih zakonskih obveza i za upravljanje platnim sustavima te, između ostalog, i za izvršavanje plaćanja pri eventualnim programskim i komunikacijskim problemima u samim bankama.

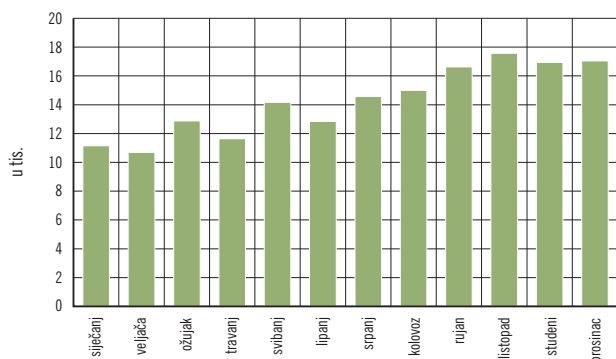
Preko HSVP-a u 2006. provedeno je i između sudionika razmijenjeno ukupno 402.200 financijskih i nefinancijskih poruka.

Tablica 4.1. Transakcije u HSVP-u u 2006.

Mjesec	HSVP	
	Broj transakcija	Vrijednost transakcija (u mil. kuna)
Siječanj	11.145	157.086
Veljača	10.691	147.580
Ožujak	12.870	150.613
Travanj	11.644	145.993
Svibanj	14.167	181.754
Lipanj	12.839	158.428
Srpanj	14.564	202.926
Kolovoz	15.002	184.641
Rujan	16.627	196.543
Listopad	17.571	233.577
Studeni	16.936	226.855
Prosinac	17.036	238.744
Ukupno	171.092	2.224.741

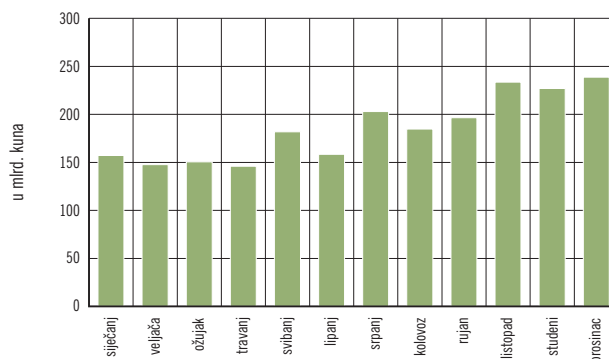
Izvor: HNB

4.1. Broj transakcija u HSVP-u u 2006.

Izvor: HNB

4.2. Vrijednost transakcija u HSVP-u u 2006.

Izvor: HNB

Tablica 4.2. Pregled izvršenih transakcija u HSVP-u

	2005.	2006.
Broj transakcija	127.688	171.092
Vrijednost transakcija (u mil. kuna)	1.821.144	2.224.741
Prosječna vrijednost transakcija (u mil. kuna)	14,30	13,00

Izvor: HNB

Tablica 4.3. Indeks koncentracije u HSVP-u

	Broj transakcija	Vrijednost transakcija (u mil. kuna)
5 banaka*	84.822	1.107.834
Udio	49,58%	49,80%
Ukupno	171.092	2.224.741

* Banke s najvećim udjelom u broju i vrijednosti transakcija

Izvor: HNB

Indeks koncentracije pokazuje da pet banaka u ukupnom broju i vrijednosti namirenih platnih transakcija preko HSVP-a sudjeluje gotovo s 50%.

Nacionalni klirinški sustav

Preko NKS-a u 2006. izvršen je 115,1 milijun platnih transakcija, pri čemu je prosječna vrijednost jedne platne transakcije iznosila 6.646 kuna. U odnosu na 2005. broj platnih transakcija izvršenih preko NKS-a povećao se za 5%, a vrijednost transakcija za 7%.

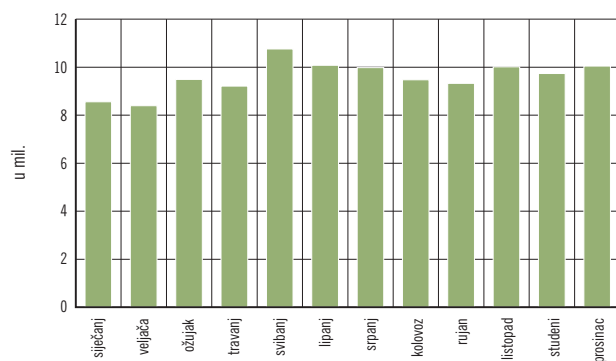
Najveći broj platnih transakcija u NKS-u (76%) obračunat je u II. i III. obračunskom ciklusu, dok je ukupno najveća vrijednost transakcija (50%) obračunata u III. ciklusu. Najveći broj platnih transakcija preko NKS-a obračunat je u svibnju, a najveća vrijednost u prosincu.

Tablica 4.4. Transakcije u NKS-u u 2006.

Mjesec	NKS	
	Broj transakcija	Vrijednost transakcija (u mil. kuna)
Siječanj	8.552.603	56.057
Veljača	8.391.438	56.654
Ožujak	9.486.377	64.278
Travanj	9.213.264	59.870
Svibanj	10.753.110	66.683
Lipanj	10.080.135	63.654
Srpanj	9.981.298	67.717
Kolovoz	9.475.503	63.544
Rujan	9.326.922	61.234
Listopad	10.014.127	69.715
Studeni	9.735.932	64.534
Prosinac	10.043.064	70.650
Ukupno	115.053.773	764.591

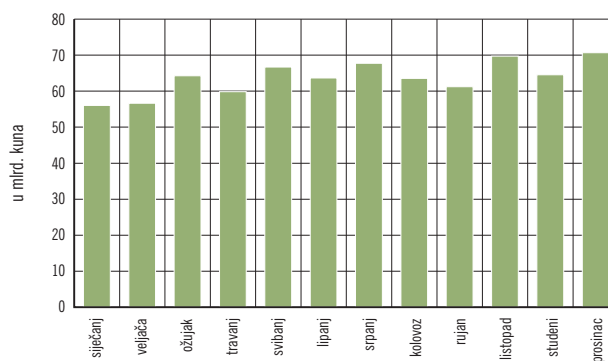
Izvor: Fina

4.3. Broj transakcija u NKS-u u 2006.

Izvor: Fina

4.4. Vrijednost transakcija u NKS-u u 2006.

Izvor: Fina

Tablica 4.5. Pregled izvršenih transakcija u NKS-u

	2005.	2006.
Broj transakcija (u mil.)	109,3	115,0
Vrijednost transakcija (u mil. kuna)	715.618	764.591
Prosječna vrijednost transakcija (u kunama)	6.547	6.646

Izvor: Fina

Tablica 4.6. Ukupan broj i vrijednost transakcija po ciklusima NKS-a u 2006.

	I. ciklus	II. ciklus	III. ciklus	Ukupno
Broj transakcija	27.582.475	43.017.215	44.454.083	115.053.773
Udio	24%	37%	39%	100%
Vrijednost transakcija (u mil. kuna)	135.461	244.923	384.206	764.591
Udio	18%	32%	50%	100%

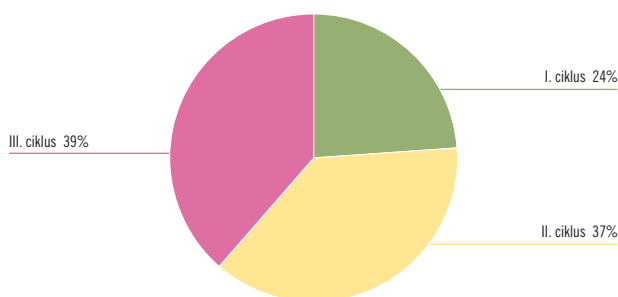
Napomena: I. obračunski ciklus – od 18.15 T–1 do 8.30 TO

II. obračunski ciklus – od 8.30 TO do 12.30 TO

III. obračunski ciklus – od 12.30 TO do 18.15 TO

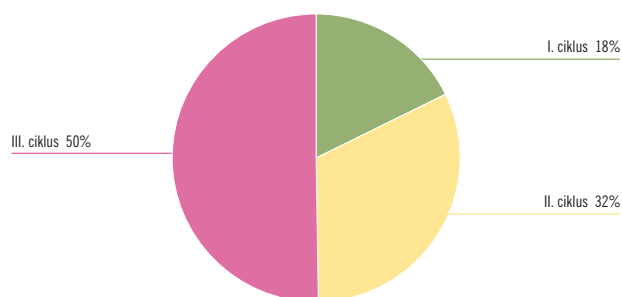
Izvor: Fina

4.5. Udio broja transakcija po ciklusima NKS-a u 2006.

Izvor: Fina

4.6. Udio vrijednosti transakcija po ciklusima NKS-a u 2006.

Izvor: Fina

Tablica 4.7. Indeks koncentracije u NKS-u

	Broj transakcija	Vrijednost transakcija (u mil. kuna)
5 banaka ^a	81.149.877	513.613
Udio	70,53%	67,17%
Ukupno	115.053.773	764.591

^a Banke s najvećim udjelom u broju i vrijednosti transakcija

Izvor: Fina

Indeks koncentracije pokazuje da pet banaka sudjeluje sa 70% u ukupnom broju platnih transakcija i sa 67% u ukupnoj vrijednosti platnih transakcija izvršenih preko NKS-a.

4.2. Međubankovna/ međuinstitucionalna suradnja u području platnog prometa

Savjet vijeća sudionika NKS-a, u čijem radu sudjeluju predstavnici Hrvatske narodne banke, banaka i Financijske agencije, održao je dvije tematske i jednu godišnju sjednicu.

Na tematskim se sjednicama raspravljalo o aktivnostima koje su prethodile redizajnu postojećih aplikativnih rješenja u NKS-u, prezentaciji poboljšanja funkcionalnosti i projekciji moguće dinamike kad je riječ o migraciji razvojne, testne i prezentacijske okoline. Poboljšanje funkcionalnosti obuhvatit će, uz ostalo, poboljšanu verziju korisničkog sučelja za sudionike u obračunu. Na sjednicama su održane prezentacije o razvoju platnih sustava (klirinških kuća) u EU.

U skladu sa zadaćom Savjeta na godišnjoj su sjednici predstavljeni izvješće o radu NKS-a i pokazatelji poslovanja te su predložene mjere za poboljšavanje i unapređivanje usluga i infrastrukture prema međunarodnim standardima u tom području.

4.3. Statistička izvješća o podacima iz platnog prometa

U skladu s Odlukom o obvezi dostavljanja Izvješća o podacima platnog prometa HNB je od obveznika dostave podataka (svih banaka i kartičnih kuća) zaprimio prema propisanim rokovima, obradio i učinio javno dostupnima podatke o platnom prometu.

U nastavku se daje djelomičan pregled statističkih podataka zaprimljenih od banaka i kartičnih kuća.

Tablica 4.8. Podaci o broju transakcijskih računa, 31. prosinca 2006.

Računi poslovnih subjekata	391.644
Računi za redovno poslovanje poslovnih subjekata	363.040
Podračuni poslovnih subjekata	28.604
Računi građana	4.511.571
Žiroračuni	806.481
Tekući računi	3.607.570
Ostali računi građana ^a	97.520
Ukupno	4.903.215

^a Računi građana za posebne namjene i računi nerezidenata – fizičkih osoba s prebivalištem u inozemstvu
Izvor: HNB

Od ukupnog broja računa poslovnih subjekata otvorenih u bankama čak 92,7% računa čine računi za redovno poslovanje, dok se samo 7,3% računa odnosi na podračune poslovnih subjekata.

Građani imaju u bankama otvoren 4.511.571 račun što čini 92% od ukupno otvorenih računa sudionika u platnom prometu. Tekući računi građana zastupljeni su sa 79,96%, žiroračuni sa 17,88%, a 2,16% čine “ostali računi građana”.

Tablica 4.9. Broj poslovnih jedinica banaka, bankomata prema funkcijama i POS (EFTPOS) uređaja, 31. prosinca 2006.

	Ukupno
1. Poslovne jedinice	1.120
2. Bankomati ukupno	2.641
2.1. Bankomati u vlasništvu banaka	2.153
– isplatni	2.153
– uplatno-isplatni	215
– transakcijski	0
– za punjenje e-novcem	0
– s videonadzorom	507
– u osiguranom prostoru	804
2.2. Bankomati u vlasništvu druge pravne osobe	488
– isplatni	488
– uplatno-isplatni	2
– transakcijski	0
– za punjenje e-novcem	0
– s videonadzorom	177
– u osiguranom prostoru	177
3. POS (EFTPOS) uređaji ukupno	55.272
3.1. POS (EFTPOS) uređaji u vlasništvu banaka	40.114
3.2. POS (EFTPOS) uređaji u vlasništvu druge pravne osobe	15.158

Napomena: Jedan bankomat može imati više funkcija.
Izvor: HNB

Na području Republike Hrvatske evidentiran je ukupno 2.641 bankomat. Od ukupnog broja bankomata samo 8,2% ima i korisničku funkciju uplate gotovog novca.

U Republici Hrvatskoj nema evidentiranih bankomata koji se upotrebljavaju kao transakcijski bankomati (mogućnost provođenja bezgotovinskih plaćanja) i bankomati s funkcijom e-novca (pohranjivanje određene novčane vrijednosti na platnu karticu).

U 2006. prvi su put evidentirani bankomati i POS (EFTPOS) uređaji koji nisu u vlasništvu banke.

Tablica 4.10. Broj korisnika prema vrsti usluge, 31. prosinca 2006.

Građani	
Internet	350.787
Telebanking	13.291
Mobilni telefon	71.750
Fiksni telefon	236.059
Direktni debitni transfer	289.893
Trajni nalog	701.600
POS (EFTPOS)	3.455.195
Ostalo	15.591
Poslovni subjekti	
Internet	106.088
Telebanking	5.644
Mobilni telefon	895
Fiksni telefon	12.553
Direktni debitni transfer	3.255
Trajni nalog	2.339
POS (EFTPOS)	156.813
Ostalo	50.730

Izvor: HNB

Tablica 4.11. Broj korisničkih računa prema vrsti usluge, 31. prosinca 2006.

Građani	
Internet	385.502
Telebanking	20.638
Mobilni telefon	81.268
Fiksni telefon	245.140
Direktni debitni transfer	288.707
Trajni nalog	704.119
POS (EFTPOS)	3.732.841
Ostalo	14.897
Poslovni subjekti	
Internet	105.417
Telebanking	6.354
Mobilni telefon	902
Fiksni telefon	14.338
Direktni debitni transfer	3.356
Trajni nalog	2.715
POS (EFTPOS)	155.491
Ostalo	74.978

Izvor: HNB

U tablicama je dan prikaz raspoloživih tehničko-tehnoloških usluga (servisa) pomoću kojih banke omogućuju svojim klijentima dodatne načine zadavanja plaćanja na teret njihovih transakcijskih računa u banci.

U odnosu na prethodnu godinu zamjetan je rast statističkih pokazatelja o provođenju plaćanja pomoću usluge elektroničkog bankarstva zasnovanog na internetskoj tehnologiji. Također je razvidno da se građani navedenim uslugama koriste znatno više nego poslovni subjekti.

Tablica 4.12. Platne kartice prema funkcijama, 31. prosinca 2006.

	Opće platne kartice		Poslovne platne kartice	
	Broj kartica prema funkciji	Udio pojedine kartice u ukupnom broju	Broj kartica prema funkciji	Udio pojedine kartice u ukupnom broju
Ukupan broj platnih kartica u optjecaju	6.970.487		380.082	
Funkcije				
Za plaćanje	6.970.487	100,00	380.082	100,00
Za podizanje gotovog novca	6.859.917	98,41	379.008	99,72
Čekovno jamstvo	4.030.958	57,83	5.374	1,42
E-novac	0	0	0	0
Chip	2.369.308	33,99	62.971	16,57
Co-branding	63.755	0,93	5.612	1,48
Affinity	32.525	0,81	0	0
Međunarodna (prihvatljiva u inozemstvu)	6.925.649	99,36	250.316	65,86
Ostalo	77.939	3,29	727	0,29

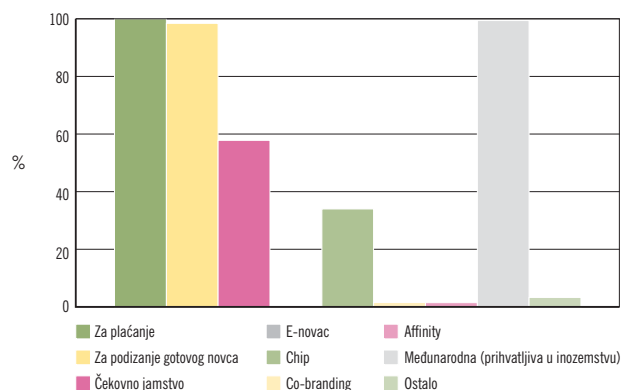
Napomena: Jedna platna kartica može imati više funkcija.

Izvor: HNB

U Republici Hrvatskoj bilo je na kraju 2006. godine 6,970.487 općih platnih kartica u optjecaju i sve kartice imaju funkciju izvršenja plaćanja za kupljenu robu ili usluge na prodajnim mjestima. Isto tako, 98,41% platnih kartica ima funkciju podizanja gotovog novca i gotovo sve su platne kartice prihvatljive u inozemstvu (99,36%).

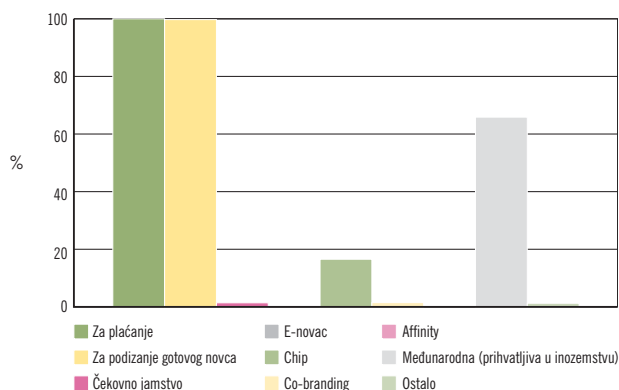
U Republici Hrvatskoj nema platnih kartica s funkcijom e-novca.

4.7. Funkcije općih platnih kartica

Izvor: HNB

4.8. Funkcije poslovnih platnih kartica

Izvor: HNB

Od 380.082 poslovne platne kartice u optjecaju u Republici Hrvatskoj gotovo sve poslovne platne kartice uz funkciju plaćanja (100%) omogućuju i funkciju podizanja gotovog novca (99,72%), dok prihvatljivost poslovnih kartica u inozemstvu doseže 65,86%.

Usklađivanje domaće regulative platnog prometa s pravnom stečevinom Europske unije

Projektna skupina HNB-a za usklađivanje domaće regulative platnog prometa s pravnom stečevinom EU radi na prijedlogu novog zakona o platnim sustavima. Navedenim zakonom uredit će se obavljanje kunškoga i deviznoga platnog prometa. Na osnovi sudjelovanja u radu radnih skupina za pripremu pregovora za poglavlje 4. Sloboda kretanja kapitala i 9. Financijske usluge, izvršena je analiza regulative EU iz područja platnog prometa. Novim zakonom o platnim sustavima uskladit će se domaća regulativa s Direktivom o konačnosti namire u sustavima za obračun plaćanja i vrijednosnica (98/26/EC). Pri izradi prijedloga zakona vodit će se računa i o usklađenosti s odredbama Direktive o platnim uslugama, koja je u procesu donošenja, te se očekuje da će je nadležna tijela EU prihvatiti do sredine 2007. godine. Usklađivanje s odredbama te direktive posebno je važno zato što ona sadrži veoma širok obuhvat usluga platnog prometa i detaljno ih uređuje. Donošenjem te direktive ujedno se stavlja izvan snage postojeća Direktiva o prekograničnim plaćanjima (97/5/EC) te se preuzimaju i proširuju odredbe Preporuke o platnim sustavima (88/590/EEC), Preporuke o europskom kodeksu ponašanja u vezi s elektroničkim plaćanjima (87/598/EC) i Preporuke o elektroničkim platnim instrumentima i o odnosu između izdavatelja i imatelja (97/489/EC). Imajući u vidu sadašnju situaciju glede donošenja navedene direktive, izrada konačnog prijedloga nacрта novog zakona o platnim sustavima planira se za četvrto tromjesečje 2008.

The background is a complex composition of various geometric and organic patterns. It features a grid of colored squares in shades of grey, pink, and yellow. Overlaid on this are several vertical bands of different patterns: a pink band with circles and wavy lines, a grey band with a grid, a green band with a grid, a green band with diagonal lines and a central vertical bar, a yellow band with wavy lines, a yellow band with a grid, a green band with wavy lines, a grey band with wavy lines, a yellow band with a grid, and a pink band with a complex geometric pattern. The text '05 Poslovanje trezora' is centered in white on a grey background.

05 Poslovanje trezora

5.1. Stanje i kretanje gotovog novca u optjecaju

Na dan 31. prosinca 2006. stanje gotovog novca u optjecaju iznosilo je 14,60 mlrd. kuna i bilo je za 20,1% više nego na kraju 2005. godine. Ostvareni rast gotovog novca od 20,1% u 2006. bio je za 9,1 postotni bod veći nego u 2005. godini kad je stopa rasta iznosila 11,0%.

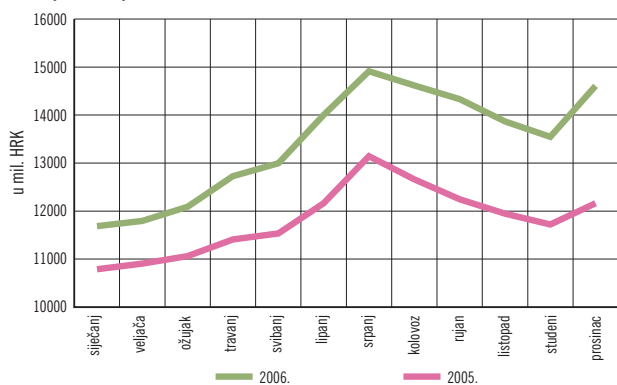
U optjecaju je, tj. izvan trezora Hrvatske narodne banke i izvan gotovinskih centara, na dan 31. prosinca 2006. bilo 123,9 mil. komada novčanica u vrijednosti od 13,9 mlrd. kuna.

U usporedbi sa stanjem na kraju 2005. godine tijekom 2006. količina novčanica izvan trezora HNB-a povećana je za 12,8%, dok je ukupna vrijednost svih novčanica izvan trezora HNB-a i gotovinskih centara povećana za 20,8%.

Ukupna količina novčanica u optjecaju povećana je u 2006. godini u usporedbi s 2005. za 14,0 mil. kom., od čega se 8,8 mil. kom. ili 62,8% odnosi na apoen od 200 kuna. Realni porast broja svih novčanica u apoenima od 200, 100, 50, 20 i 10 kuna u optjecaju (razlika između ukupnog porasta količine novčanica tih apoeni u optjecaju – izdanja 2001. i 2002. – i povučene količine dotrajalih novčanica istih apoeni – izdanja 1993.) iznosi 11,4 mil. kom. ili 81,4% povećanja ukupne količine novčanica u optjecaju u 2006. godini. Kod apoeni od 1000 i 500 kuna ukupno povećanje iznosi 1,4 mil. kom. ili 20,4%. Ukupna količina novčanica od 5 kuna u optjecaju smanjena je za 0,4 mil. kom. jer se za podmirivanje potreba za tim apoenom koristi prije svega kovani novac.

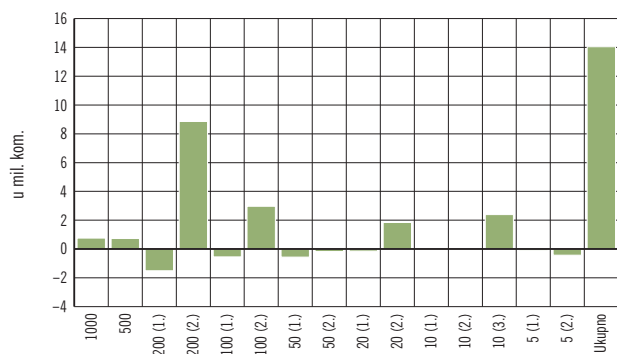
U optjecaju su u 2006. godini količinski bile najviše zastupljene novčanice u apoenima od 200 kuna (udio od

5.1. Gotov novac u optjecaju na kraju razdoblja

Izvor: HNB

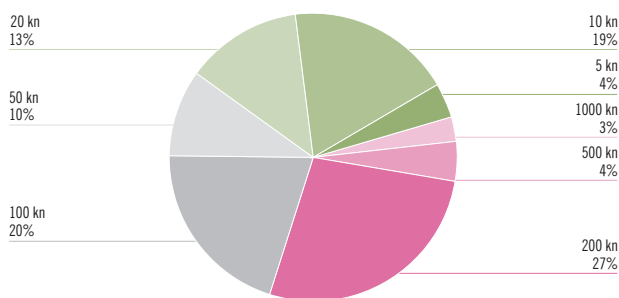
5.2. Promjena broja komada novčanica u optjecaju u 2006., u usporedbi s 2005.

Napomena: Redni brojevi u zagradama uz apoeni označavaju seriju izdanja.

Izvor: HNB

5.3. Struktura ukupne količine novčanica u optjecaju po apoenima na kraju 2006.

Izvor: HNB

27%) i od 100 kuna (udio od 20%), kojih je ukupna vrijednost iznosila 9,3 mlrd. kuna ili 67% ukupne vrijednosti novčanica u optjecaju te godine. Navedenim dvama apoenima banke se najviše koriste pri isplati preko bankomata što je i rezultiralo visokom zastupljenošću tih apoeni u strukturi novčanica u optjecaju.

Količina kovanog novca izvan trezora HNB-a na dan 31. prosinca 2006. iznosila je 1,249 mlrd. komada, a njihova ukupna vrijednost 0,677 mlrd. kuna.

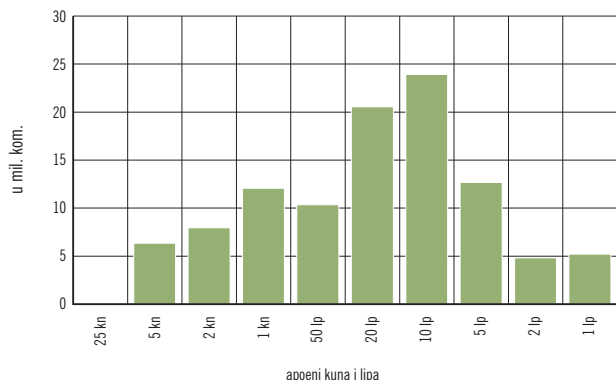
U odnosu na stanje na kraju 2005. godine količina kovanog novca izvan trezora HNB-a bila je na kraju 2006. veća za 9,1%, a njegova ukupna vrijednost bila je veća

za 12,2%.

Količina kovanog novca u optjecaju tijekom 2006. godine ukupno je povećana za 103 mil. kom. Najveći udio u tom povećanju imao je apoen od 10 lipa (23,2%), kojega je u 2006. godini u optjecaju bilo za 23,9 mil. kom. više nego u 2005.

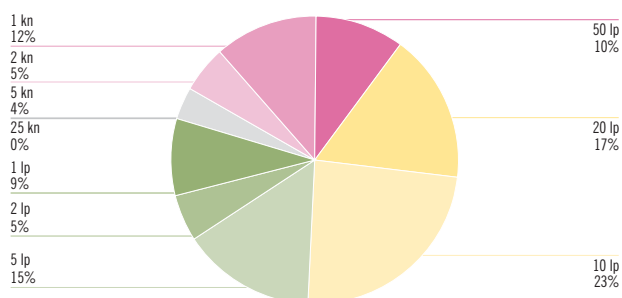
Među kovanicama količinski je u 2006. godini u optjecaju bio najviše zastupljen apoen od 10 lipa (301 mil. kom., što čini 23% ukupne količine kovanog novca u optjecaju), dok je vrijednosno u optjecaju najviše bio zastupljen apoen od 5 kuna (u iznosu od 228,5 mil. kuna, što čini 33,6% ukupne vrijednosti kovanog novca u optjecaju).

5.4. Promjena broja komada kovanog novca u optjecaju u 2006., u usporedbi s 2005.

Izvor: HNB

5.5. Struktura ukupne količine kovanog novca u optjecaju po apoenima, na kraju 2006.

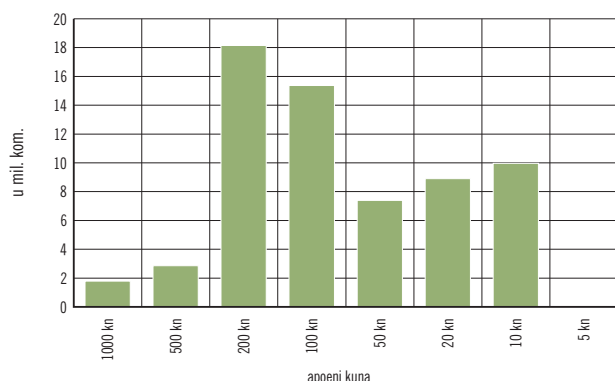
Izvor: HNB

5.2. Opskrba gotovim novcem

U podmirivanju potreba banaka za gotovim novcem na osnovi njihovih narudžba izdano je tijekom 2006. godine iz trezora HNB-a u gotovinske centre ukupno 9,0 mlrd. kuna u novčanicama (64,4 mil. kom.) i 0,051 mlrd. kuna kovanog novca (108,6 mil. kom.). Ukupna vrijednost izdanih novčanica bila je za 32,7% veća u odnosu na 2005. godinu, dok je povećanje u broju komada iznosilo 18,6%. Ukupna vrijednost izdanoga kovanog novca smanjena je za 7,9%, a broj komada kovanog novca povećan je za 11,7%.

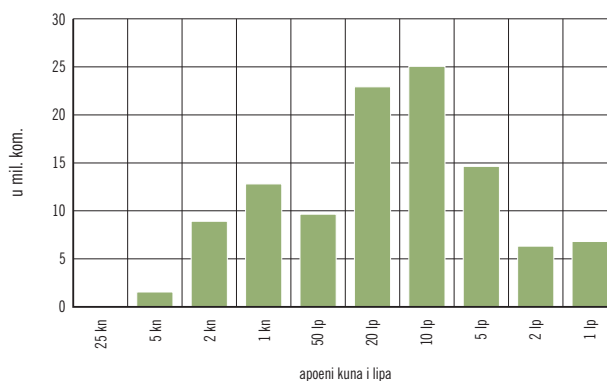
Znatan dio zahtjeva gotovinskih centara za kovanim novcem podmiren je prijenosom viška kovanog novca iz jednoga gotovinskog centra u drugi, a na taj je način tijekom 2006. preneseno 20,9 mil. kom. kovanog novca u iznosu od 0,061 mlrd. kuna.

5.6. Novčanice izdane gotovinskim centrima u 2006.

Izvor: HNB

5.7. Kovani novac izdan gotovinskim centrima u 2006.

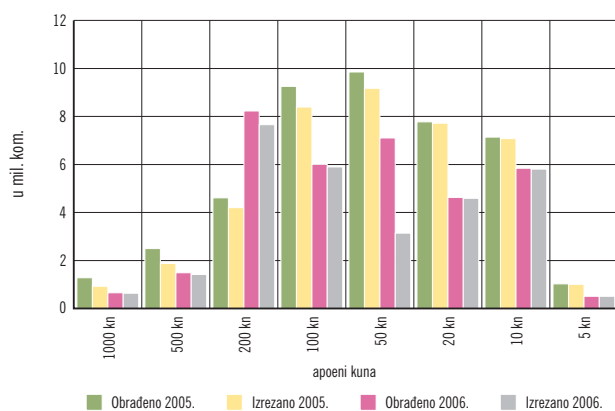

Izvor: HNB

5.3. Povlačenje i obrada dotrajalih novčanica

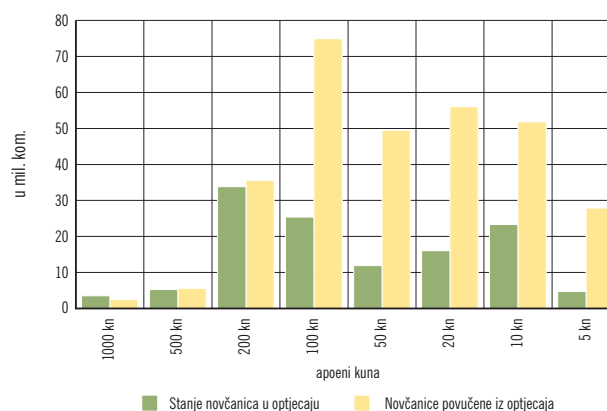
Tijekom 2006. godine Direkcija trezora preuzela je iz gotovinskih centara ukupno 50,0 mil. kom. novčanica u ukupnoj vrijednosti od 5,6 mlrd. kuna. Na sustavu za obradu novčanica ukupno je obrađeno 34,4 mil. kom. novčanica, od čega je 86,1% ili 29,6 mil. kom. (u vrijednosti od 3,7 mlrd. kuna) automatski izrezano jer novčanice svojom kakvoćom nisu zadovoljile utvrđene kriterije za daljnje podmirivanje optjecaja.

5.8. Obrađene i izrezane novčanice po apoenima

Izvor: HNB

5.9. Odnos povučenih novčanica i novčanica u optjecaju u 2006.

Izvor: HNB

Prema iskazanim podacima indeks obnove optjecaja tijekom 2006. iznosio je 24 (uništene novčanice/optjecaj x 100), s obzirom na to da je količina novčanica u optjecaju na dan 31. prosinca 2006. iznosila 123,9 mil. kom., a uništeno je 29,6 mil. kom.

5.4. Vještačenje novčanica

U 2006. godini u postupku vještačenja sumnjivih primjeraka novčanica registrirano je 1.167 komada krivotvorenih novčanica u ukupnoj vrijednosti od 357.320 kuna. U odnosu na 2005. godinu broj registriranih krivotvorina manji je tri puta, a najviše su krivotvorene novčanice u apoenju od 200 kuna, tako da se na njega odnose 383 komada krivotvorenih novčanica ili 32,8%. Tijekom 2006. nastavljeno je dodatno upoznavanje javnosti i korisnika (posebno maloprodajne mreže) sa zaštitnim obilježjima novčanica kako bi se spriječilo raspačavanje krivotvorina. Na osnovi navedenih pokazatelja može se ustvrditi da je tijekom 2006. na milijun

komada novčanica u optjecaju registrirano 9 komada krivotvorenih novčanica. Analiza izrade primljenih krivotvorina pokazala je da su one u 99% slučajeva izrađene uz pomoć računala, ispisom na pisaču u boji, a da su se krivotvoritelji u 1% slučajeva, i to za izradu krivotvorine od 1000 kuna, poslužili tiskarskom tehnologijom.

Tablica 5.1. Registrirane krivotvorine novčanica kuna u 2006.

Apoeni	1000	500	200	100	50	20	10	5	Ukupno
Komadi	127	251	383	207	126	49	24	0	1.167
Udio	10,9	21,5	32,8	17,7	10,8	4,2	2,1	0,0	100,0

Izvor: HNB

5.5. Izdavanje prigodnoga kovanog novca

Tijekom 2006. godine HNB je izdao numizmatički komplet optjecajnoga kovanog novca kuna i lipa s godinom izdanja “2006.” u količini od 1000 kompleta.

U suradnji s Hrvatskim novčarskim zavodom d.o.o., Zagreb, HNB je također izdao i dva izdanja prigodnoga srebrnoga kovanog novca od 150 kuna, i to u povodu Svjetskoga nogometnog prvenstva 2006. u Njemačkoj, II. izdanje te srebrni kovani novac od 150 kuna posvećen Nikoli Tesli.

5.6. Ustroj gotovinskih centara

U listopadu 2006. HNB je donio odluku o smanjivanju broja gotovinskih centara s 22 na 10, kojom je predviđeno da se tijekom razdoblja siječanj – svibanj 2007., radi racionalizacije mreže i smanjivanja ukupnih troškova, postupno zatvori 12 gotovinskih centara.

Odluka je donesena kao dio mjera HNB-a kojima je svrha racionalizacija te unapređenje ukupnog poslovanja s gotovim novcem, čiji će krajnji rezultat biti smanjenje troškova te primjena suvremene tehnologije u pohrani, distribuciji i obradi gotovog novca.

The background is a complex composition of geometric shapes and patterns. It features a grid of colored squares in shades of grey, pink, and yellow. Overlaid on this are several vertical bands of different patterns: a pink band with circles and wavy lines, a grey band with a green grid, a solid green band, a green band with diagonal lines and a central vertical bar, a yellow-green band with a wavy pattern, a yellow band with a grid, a grey band with wavy lines, a green band with a grid, a yellow band with horizontal lines, and a pink band with a complex geometric pattern.

06 Javnost rada

6.1. Javnost rada

Hrvatska narodna banka osobitu pozornost posvećuje informiranju domaće i međunarodne javnosti o svojim ciljevima i mjerama za njihovo ostvarivanje, kao i o rezultatima svojih aktivnosti. Time pridonosi jačanju spoznaja o značenju središnje banke, kao neovisne i odgovorne javne institucije, u suvremenom tržišnom gospodarstvu i održavanju makroekonomske stabilnosti kao preduvjeta njegova zdravog i održivog razvoja, te boljem razumijevanju, jasnoći i učinkovitosti mjera novčane politike.

O odlukama Savjeta HNB-a kao najvišeg tijela središnje banke javnost se redovito obavještava priopćenjima, koja se objavljuju neposredno nakon donošenja, a dostupna su zainteresiranima, na hrvatskom jeziku i u engleskom prijevodu, i na internetskoj stranici www.hnb.hr. Javnost je isto tako bez zadržke obavještavana i o svim intervencijama Hrvatske narodne banke na deviznom tržištu, kao i o provedenim operacijama na otvorenom tržištu.

Na istoj adresi moguće je uvid i u svu važniju zakonsku i podzakonsku regulativu koja se tiče djelovanja središnje banke, kao i u upute i obrasce za primjenu važećih propisa. Na isti su način dostupne i sve redovite i povremene publikacije koje izdaje HNB – od godišnjih izvješća, tromjesečnih i mjesečnih biltena, biltena o bankama i statističkih pregleda preko stručnih radova i istraživanja čiji su autori zaposlenici središnje banke do aktualnih i arhiviranih tečajnih lista itd.

Najvažnije publikacije središnje banke dostupne su i u tiskanom izdanju, na hrvatskom i engleskom jeziku, a dostavljaju se zainteresiranim institucijama državne vlasti, političkim strankama, bankama i drugim financijskim i gospodarskim tvrtkama, obrazovnim ustanovama, knjižnicama i institutima, međunarodnim organizacijama i znanstvenicima zainteresiranima za praćenje gospodarskih i novčanih pokazatelja i kretanja u našoj zemlji.

Svakodnevnim aktivnostima zaposlenika središnje banke, i to ne samo neposredno zaduženih za odnose s javnošću već i stručnih služba u drugim organizacijskim dijelovima, pripada i odgovaranje na brojne upite domaćih i inozemnih institucija, banaka, tvrtki i građana, hrvatskih veleposlanstava u inozemstvu kao i stranih u Hrvatskoj. U 2006. godini evidentirano je više od dvije tisuće raznovrsnih odgovora i dostava zatraženih podataka iz djelokruga HNB-a.

Osobitu važnost pri upoznavanju javnosti s ciljevima i potezima novčane politike ima suradnja s javnim medijima, koja se ostvaruje putem grupnih i pojedinačnih razgovora s novinarima zaduženima za praćenje novčane politike i druge financijske problematike, promptnim pribavljanjem potrebnih im podataka, objašnjenja i komentara. Posredstvom intervjua, izjava, izlaganja na različitim domaćim i međunarodnim stručnim skupovima te drugim javnim istupanjima naj-

viših dužnosnika i stručnih djelatnika HNB-a također se nastoji produbiti uvid javnosti u svrhu i način provedbe određenih aktivnosti središnje banke te unaprijediti razumijevanje financijskih kretanja i pokazatelja.

U značajnije aktivnosti na upoznavanju javnosti, napose budućih mladih stručnjaka, sa zadaćama središnje banke i načinom njihova ostvarivanja, može se ubrojiti i prihvat učeničkih i studentskih grupa, koje svoja saznanja o tome žele nadopuniti na licu mjesta, u izravnom razgovoru sa zaposlenicima HNB-a. U 2006. godini takvi susreti organizirani su za studente sa Sveučilišta u Dubrovniku, za studente i postdiplomante iz sedamnaest europskih zemalja uključene u Ljetnu školu "International Environment and European Integration" riječkog Ekonomskog fakulteta te za studente Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu i Visoke ekonomske škole iz Eisenstadta.

Internacionalnoj afirmaciji HNB-a, pa i ugledu zemlje, pridonosi i uspješna organizacija Dubrovačke ekonomske konferencije, koja je u 2006. godini po dvanaesti put okupila ugledne znanstvenike s najpoznatijih svjetskih sveučilišta i iz međunarodnih institucija, kao i kreatore novčane i financijske politike iz većeg broja zemalja. Uz to, također u Dubrovniku, uspješno je organiziran i drugi stručni skup sastavljača platne bilance, na kojemu su, uz predstavnike Europske središnje banke i Eurostata, prisustvovali i predstavnici središnjih banaka desetak zemalja srednje i jugoistočne Europe.

The background is a complex composition of various geometric and organic patterns. It features a grid of colored squares in shades of grey, pink, and yellow. Overlaid on this are several vertical bands of different patterns: a pink band with circles and wavy lines, a grey band with a green grid, a solid green band, a green band with diagonal lines and a central vertical bar, a yellow-green band with a wavy pattern, a yellow band with a grid, a grey band with a green wavy pattern, a grey band with a green wavy pattern, a yellow band with a grid, and a pink band with a complex geometric pattern. The text '07 Međunarodna suradnja' is centered in the middle of the page in a white, sans-serif font.

07 Međunarodna
suradnja

7.1. Aktivnosti HNB-a u okviru odnosa Republike Hrvatske s Europskom unijom

Tijekom 2006. godine ostvaren je značajan napredak u procesu pregovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji. Nakon formalnog otvaranja pregovora 3. listopada 2005. započela je prva faza pregovora – analitički pregled i ocjena usklađenosti nacionalnog zakonodavstva RH s pravnom stečevinom EU (franc. *acquis communautaire*), poznatija pod nazivom *screening* – koja je obavljena za sva pregovaračka poglavlja do konca 2006. godine. Hrvatska narodna banka sudjeluje u procesu pregovora kao vodeća nadležna institucija za tri poglavlja, a to su: Sloboda kretanja kapitala, Financijske usluge te Ekonomska i monetarna politika. Pregovarač za navedena poglavlja, a ujedno i zamjenik glavnog pregovarača, jest zamjenik guvernera HNB-a. Više od 40 zaposlenika imenovano je u radne skupine za pripremu pregovora, a osim njih u tim su poslovima sudjelovali i drugi zaposlenici. Kad je riječ o navedena tri poglavlja, u pregovorima se najdalje odmaknulo u poglavlju Ekonomska i monetarna politika. Prema zaključcima Europske komisije iz Izvješća o *screeningu* (iz srpnja 2006.) Hrvatska je postigla visoku razinu usklađenosti s pravnom stečevinom EU u području Ekonomske i monetarne politike, s time da je dodatno potrebno postići potpunu zakonodavnu usklađenost Zakona o HNB-u, posebice u području neovisnosti središnje banke. U prosincu 2006. Vijeće EU donijelo je Zajedničko stajalište EU o otvaranju pregovora o tom poglavlju. Što se tiče poglavlja Financijske usluge, nakon što je tijekom 2006. obavljen *screening*, Hrvatskoj je u siječnju 2007. godine upućen poziv da dostavi svoje pregovaračko stajalište. Nešto sporiji napredak u pregovaračkom procesu primjetan je kod poglavlja Sloboda kretanja kapitala jer je za nastavak procesa pregovora u tom dijelu ključno ispuniti dva uvjeta – mjerila koje je zadalo Vijeće EU. Europska komisija zaključuje kako je Hrvatska ostvarila značajnu razinu usklađenosti i sposobnosti primjene pravne stečevine u tom poglavlju. No, potrebno je ostvariti daljnji napredak u određenim područjima, posebno u području kupnje nekretnina od strane nerezidenata (državljana EU) i sprječavanja pranja novca.

Glede usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU, HNB je u cijelosti ispunio predviđene obveze iz svoga djelokruga, a koje proizlaze iz Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2006. godinu. Posebice valja izdvojiti donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci u prosincu 2006., čime je taj zakon gotovo u potpunosti usklađen s pravnom stečevinom iz toga područja. Stručne službe HNB-a također su sudjelovale u izradi redovitoga godišnjeg Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pristupanje Europskoj uniji za 2007. godinu, i to dijela koji se

odnosio na gospodarske kriterije, slobodu kretanja kapitala, financijske usluge te Ekonomsku i monetarnu uniju. Taj program, kao i prethodnih godina, sadrži prikaz aktivnosti povezanih s procesom pristupanja u idućem razdoblju, s naglaskom na mjere vezane uz usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU tijekom 2007. Program je prihvaćen na sjednici Vlade RH 18. siječnja 2007., a Hrvatski je sabor na sjednici 16. veljače 2007. donio i pripadajući plan usklađivanja zakonodavstva.

Daljnji napredak u procesu pristupanja Europskoj uniji potvrđuje i redovito godišnje Izvješće o napretku Republike Hrvatske u 2006. godini, koje je Europska komisija objavila u studenome 2006. godine. Izvješće pozitivno ocjenjuje makroekonomske veličine koje se odnose na inflaciju, tečaj i gospodarski rast, dok istodobno upozorava na visinu vanjskotrgovinskog manjka i inozemnog duga. Glede pravnih pitanja u Izvješću se naglašava kako je u većini područja zamjetan napredak u usklađivanju s pravnom stečevinom, ali se također ističe kako Hrvatska u određenim područjima mora uložiti dodatne napore u prilagodbi nacionalnog zakonodavstva. Što se tiče ocjene napretka usklađivanja u poglavljima za koja je HNB vodeća nadležna institucija, u Izvješću se navodi kako je određeni napredak ostvaren u sva tri područja, no potrebni su dodatni naponi u područjima kretanja kapitala i financijskih usluga te nastavak pravnih prilagodba na području ekonomske i monetarne unije. Vezano uz posljednji zaključak valja imati na umu da se Izvješće odnosi na razdoblje do kraja rujna 2006. godine, tako da u razmatranje nije uključena činjenica da je u prosincu 2006. donesen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci.

HNB je sudjelovao u izradi trećeg po redu Prepristupnoga ekonomskog programa, za razdoblje 2007. – 2009. (PEP), i to u dijelu koji se odnosi na tekuća ekonomska kretanja, makroekonomski program i financijski sektor. Riječ je o dokumentu koji je obvezna izraditi svaka zemlja sa statusom kandidatkinje za članstvo u Europskoj uniji, i to jednom godišnje, kako bi se pripremila za sudjelovanje u procedurama multilateralnog nadzora i koordinacije ekonomske politike koje postoje u Europskoj uniji.

HNB je također sudjelovao u radu ili u pripremi materijala za tijela koja su osnovana na temelju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Tako su tijekom 2006. godine predstavnici HNB-a na sastancima Pododbora za ekonomska i financijska pitanja i statistiku te Pododbora za unutrašnje tržište iznijeli pregled tekućih makroekonomskih kretanja u Republici Hrvatskoj, s naglaskom na monetarnu i tečajnu politiku te vanjski sektor, kao i pregled odnosa s međunarodnim financijskim institucijama. Osim toga, iznijeli su mjere poduzete radi daljnje liberalizacije kretanja kapitala, kao i pomake u usklađivanju hrvatskoga nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU u području financijskih usluga. Na sastanku Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje održanog na ministarskoj razini u travnju 2006. potvrđeno je postojanje djelotvornoga tržišnoga gospodarstva u Hrvatskoj.

Radi ostvarivanja što neposrednijeg kontakta s predstavnicima institucija Europske unije HNB je imenovao svog predstavnika u Misiji Republike Hrvatske pri Europskoj uniji u Bruxellesu početkom 2006. Njegova se domena rada najvećim dijelom tiče pitanja vezanih uz tri pregovaračka poglavlja u kojima HNB ima ulogu vodeće nadležne institucije.

7.2. Međunarodni monetarni fond (MMF)

Kvota Republike Hrvatske pri MMF-u ostala je u 2006. nepromijenjena (365,1 mil. XDR), kao i njezina glasačka prava (0,18 posto ukupnih glasačkih prava). Interesi Republike Hrvatske u MMF-u i nadalje se kontinuirano ostvaruju preko Konstitutivne skupine u čijem se sastavu, uz Republiku Hrvatsku, nalazi još 12 zemalja (Armenija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Cipar, Crna Gora, Gruzija, Izrael, Makedonija, Moldavija, Nizozemska, Rumunjska i Ukrajina)¹, a

¹ Crna Gora primljena je u članstvo MMF-a u siječnju 2007. godine, a ubrzo potom i u Konstitutivnu skupinu kojoj je na čelu Nizozemska.

na čelu je Skupine nizozemski predstavnik, koji obnaša dužnost izvršnog direktora. Glasačka snaga Skupine iznosi 4,77% cjelokupne glasačke snage što je čini sedmom po snazi (od ukupno 24 skupine).

Suradnja sa stručnjacima MMF-a tijekom 2006. godine bila je uspješna i usmjerena prvenstveno na provođenje *stand-by* aranžmana i konzultacija u vezi s člankom IV. Statuta MMF-a.

Stand-by aranžman koji je Odbor izvršnih direktora MMF-a odobrio Republici Hrvatskoj 2004. godine u iznosu od 97 mil. XDR na rok od 20 mjeseci, bio je, kao i prethodna dva aranžmana, s obzirom na dobru financijsku poziciju Republike Hrvatske dogovoren kao mjera opreza, te Republika Hrvatska nije povlačila odobrena sredstva.

Nakon prve provjere aranžmana provedene u 2005. godini, druga provjera *stand-by* aranžmana uspješno je završena 29. ožujka 2006. Istodobno je Odbor izvršnih direktora odobrio produljenje aranžmana do 15. studenoga 2006. i povećao pravo pristupa sredstvima na 99 mil. XDR. Tom je prilikom provedba makroekonomske politike ponovo ocijenjena pozitivno: ostvaren je stabilan gospodarski rast, niska inflacija, napredak u provođenju strukturnih reformi i uspješna fiskalna prilagodba. Istaknuto je osnivanje Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga te naglašena potreba buduće uske suradnje HNB-a i novoosnovane agencije. HNB je uspješno izvršavao svoju zadaću održavanja cjenovne stabilnosti i stabilnosti tečaja, te je nastojao sa svoje strane nizom mjera utjecati na smanjenje trenda rasta omjera inozemnog duga i BDP-a. Prema mišljenju izvršnih direktora MMF-a daljnji napredak moguće je postići nastavkom provođenja fiskalne konsolidacije i ključnih strukturnih reformi, poglavito na području sustava zdravstvene zaštite, daljnjom privatizacijom i smanjenjem subvencija i državnih potpora te restrukturiranjem brodogradilišta.

Treća i konačna provjera *stand-by* aranžmana uspješno je zaključena 29. rujna 2006. bez formalne rasprave² Odbora izvršnih direktora. Makroekonomska politika zacrtana programom MMF-a pokazala se uspješnom: rast realnog BDP-a bio je veći od planiranog, inflacija je ostala niska, dok se poboljšanje javnih financija navodi kao glavni uspjeh programa. Međutim, upozoreno je da ta postignuća neće biti stabilna sve dok rezultati strukturnih reformi ne budu djelovali stimulativno na rast gospodarstva, stvarajući protutežu rastu zasnovanom na velikim kapitalnim priljevima iz inozemstva. Glede reformi značajniji uspjeh postignut je na području reforme porezne i državne uprave, državnih potpora i subvencija te mirovinskog i zdravstvenog sustava, ali je ocijenjeno da privatizacija općenito, a posebice privatizacija i restrukturiranje državnih brodogradilišta i željezara, teku iznimno sporo. Politika HNB-a ocijenjena je, kao i prilikom prethodne provjere, pozitivno, a posebno je pozdravljeno donošenje novog skupa bonitetnih mjera, za koje je procijenjeno da će smanjiti valutno inducirane i ostale kreditne rizike i time ojačati financijsku stabilnost te, uz postojeće mjere, dodatno utjecati na destimuliranje inozemnog zaduživanja banaka. Također je pozitivno ocijenjena kvalitetna suradnja HNB-a s Hrvatskom agencijom za nadzor financijskih usluga te planirano donošenje zakona o lizingu krajem godine³.

Paralelno sa završetkom *stand-by* aranžmana započete su aktivnosti vezane uz provođenje konzultacija u vezi s člankom IV. između Republike Hrvatske i MMF-a. Slijedom toga, krajem 2006. godine Hrvatsku su posjetili članovi misije MMF-a te početkom 2007. donijeli izvješće sa svojim ocjenama gospodarske situacije i izgleda za Hrvatsku, koje uvelike korespondiraju s ocjenama iznesenim pri trećoj provjeri *stand-by* aranžmana. Na osnovi toga izvješća i održane rasprave Izvršni odbor MMF-a zaključio je, na svom sastanku 16. veljače 2007., redovite konzultacije s Republikom Hrvatskom u vezi s člankom IV. Gospodarski rast u zemlji ocijenjen je solidnim, inflacija niskom, a napredak u sklopu procesa pridruživanja EU povećao je investicijske izgleda. Međutim, izražena je zabrinutost glede vanjske ranjivosti, koja se ogleda u visokom omjeru inozemnog duga i BDP-a i povećanju manjka na tekućem računu platne bilance. Kako bi se smanjile te osjetljivosti i iskoristio puni potencijal rasta gospodarstva, izvršni su direktori uputili na potrebu još ambicioznije fiskalne reforme i bržih strukturnih prilagodba, kao i na

2 Odbor izvršnih direktora MMF-a donosi odluke u sklopu postupka "lapse of time" kad postoji suglasnost izvršnih direktora o razmatranju prijedloga bez formalne rasprave.

3 Donesen u prosincu 2006.

potrebu znatnog poboljšanja poslovnog okruženja ključnog za privlačenje inozemnih izravnih ulaganja. Monetarna politika HNB-a, uz održavanje stabilnog tečaja u uvjetima visoke razine euroizacije i otvorenosti gospodarstva, ocijenjena je primjerenom. Pohvaljena je i spremnost HNB-a da riješi rizike vezane uz inozemno zaduživanje banaka i brzi rast kredita.

Sudjelovanje hrvatskih predstavnika u radu upravljačkih tijela MMF-a (Konstitutivne skupine, Međunarodnoga monetarnog i financijskog odbora te Odbora guvernera) nastavilo se i tijekom 2006. godine. Tom prilikom hrvatski predstavnici imali su se prilike pobliže upoznati s nizom tema kojima se MMF bavi kako bi se što uspješnije prilagodio novonastalim uvjetima globalizirane svjetske ekonomije. Napori MMF-a tijekom protekle godine bili su s tim u vezi usmjereni i na problematiku prilagođavanja kvota zemalja članica MMF-a njihovom stvarnom položaju u svjetskoj ekonomiji, odnosno značenju pojedinih zemalja za sam MMF s obzirom na intenzitet programa i savjeta koje im ta institucija pruža. Rezultat rada na toj problematici bilo je donošenje Rezolucije br. 61-5, koju je Odbor guvernera prihvatio 18. rujna 2006. Rezolucija obuhvaća provođenje reforma u dvije faze: prva faza uključuje *ad hoc* povećanje kvota za četiri zemlje članice s najvećim odstupanjem kvota od stvarnog stanja (Kinu, Republiku Koreju, Meksiko i Tursku); druga faza reforme obuhvaća niz promjena kao što su donošenje nove formule za izračun kvota, drugo *ad hoc* povećanje kvota za određeni broj zemalja članica te povećanje osnovnih glasova članica odgovarajućom dopunom Statuta MMF-a, čime bi se poboljšao status malih (osobito nedovoljno razvijenih) zemalja članica u MMF-u. Cjelokupni proces spomenutih reforma trebao bi biti dovršen do godišnje skupštine MMF-a u 2008. godini.

HNB slijedom svoje uloge fiskalnog agenta Republike Hrvatske i depozitara MMF-a (što je regulirano Zakonom o prihvaćanju članstva Republike Hrvatske u Međunarodnom monetarnom fondu i drugim međunarodnim financijskim organizacijama na osnovi sukcesije) vodi depozitne račune MMF-a te uredno podmiruje obveze koje proizlaze iz aranžmana koje je Republika Hrvatska sklopila s MMF-om. Tijekom 2006. godine te su se obveze odnosile na pripadajuće troškove spomenutog *stand-by* aranžmana zaključenog 2004. godine (0,15 mil. XDR). Također, kao članica Odjela posebnih prava vučenja (pri MMF-u), Hrvatska je tijekom 2006. uredno servisirala i obveze koje proizlaze iz sukcesijom naslijeđenih obveza po alokaciji posebnih prava vučenja (1,55 mil. XDR).

7.3. Banka za međunarodne namire (BIS)

Na redovitoj Godišnjoj općoj skupštini BIS-a održanoj 26. lipnja 2006., na kojoj je kao predstavnik Hrvatske narodne banke sudjelovao guverner, prihvaćeno je Godišnje izvješće BIS-a i donesena je odluka o isplati dividende u iznosu od 245 XDR po dionici.

Redoviti sastanci guvernera središnjih banaka BIS-a, na kojima se raspravlja o nizu aktualnih tema iz područja međunarodnog bankarstva i financija, i nadalje su bitan poticaj suradnji središnjih banaka na tim područjima. U razvoju te suradnje važno mjesto zauzima i rad niza odbora i stručnih tijela koja djeluju pod okriljem BIS-a, u čijem radu sudjeluju i predstavnici HNB-a, a kao primjer navodimo sudjelovanje u radu regionalne grupe supervizora iz zemalja u srednjoj i istočnoj Europi i suradnju na području tehničke pomoći.

Zaseban i ujedno značajan oblik suradnje HNB i BIS ostvaruju u upravljanju međunarodnim pričuvama.

7.4. Suradnja s ostalim međunarodnim financijskim institucijama

Najveći dio suradnje HNB-a s ostalim međunarodnim financijskim institucijama odnosi se na suradnju s razvojnim bankama u kojima je Republika Hrvatska članica: Skupinom Svjetske banke, Europskom bankom za obnovu i razvoj i Međuameričkom bankom za razvoj. Članstvo Republike Hrvatske u tim je bankama regulirano posebnim zakonima, čijim je odredbama Ministarstvo financija Republike Hrvatske određeno kao nadležno tijelo za suradnju sa Skupinom Svjetske banke, Europskom bankom za obnovu i razvoj, Međuameričkom bankom za razvoj, te je ovlašteno u ime Republike Hrvatske obavljati sve poslove i transakcije koje su dopuštene prema sporazumima o osnivanju tih institucija, a HNB obavlja funkciju depozitara, tj. vođenja svih depozitnih računa u vlasništvu navedenih međunarodnih financijskih organizacija, a u ime i za račun tih financijskih institucija, te obavlja financijske transakcije s tim organizacijama kao platni agent države – Republike Hrvatske. Preko HNB-a također se koriste i otplaćuju sredstva na osnovi strukturnih zajmova koje je Međunarodna banka za obnovu i razvoj odobrila Republici Hrvatskoj.

Osim što su obavljali navedene zakonski propisane zadatke, predstavnici HNB-a razmjenjivali su na sastancima s predstavnicima Svjetske banke i Europske banke za obnovu i razvoj i u 2006. godini informacije o makroekonomskoj situaciji u Republici Hrvatskoj, kao i o planiranoj strategiji tih razvojnih banaka u RH.

7.5. Devizni sustav i mjere devizne politike Republike Hrvatske

Pravni temelj deviznog sustava Republike Hrvatske jest Zakon o deviznom poslovanju⁴. Podzakonskim propisima iz toga područja definirani su instrumenti i mjere za provođenje devizne politike.

Mjerama devizne politike određuje se stupanj ograničavanja kretanja kapitala između rezidenata i nerezidenata, kao i uvjeti i način korištenja stranih sredstava plaćanja i kuna između rezidenata te između rezidenata i nerezidenata.

7.5.1. Sloboda kretanja kapitala

Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, koji je stupio na snagu 1. veljače 2005., Republika Hrvatska obvezala se dokinuti ograničenja u plaćanjima i prijenosima sredstava po tekućim poslovima te ograničenja u plaćanjima i prijenosima sredstava kod kapitalnih poslova.

U sklopu procesa liberalizacije kapitalnih transakcija HNB je tijekom 2006. godine ukinuo kapitalna ograničenja iz područja poslovanja s vrijednosnim papirima.

U prosincu 2006. donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju prema kojem se, od 14. prosinca 2006., poslovi s vrijednosnim papirima te poslovi s udjelima u investicijskim fondovima obavljaju u skladu s propisima koji uređuju tržište vrijednosnih papira

⁴ NN, br. 96/2003., 140/2005. i 132/2006.

i poslovanje investicijskih fondova. Na osnovi toga rezidenti fizičke osobe mogu obavljati kupoprodaju vrijednosnih papira i udjela u stranim investicijskim fondovima izravno preko stranog ovlaštenog društva. Međutim, još uvijek je zadržana restrikcija u vezi s otvaranjem novčanog računa u inozemstvu za kupoprodaju vrijednosnih papira. Izmjenama Zakona liberalizirano je i ulaganje nerezidenata u domaće vrijednosne papire, i to u blagajničke zapise HNB-a i trezorske zapise MF-a.

Liberalizacija je provedena i u propisu koji nerezidentima regulira unošenje i iznošenje gotovine, čekova i materijaliziranih vrijednosnih papira. Nerezident je i nadalje dužan prilikom prelaska državne granice prijaviti ovlaštenom cariniku svaki prijenos gotovine i čekova u stranoj valuti i kunama preko vrijednosti propisane zakonom kojim se uređuje sprječavanje pranja novca, što sada iznosi protuvrijednost od 40.000 kuna.

U studenome 2006. ukinuta je restrikcija u vezi s polaganjem strane gotovine na račune nerezidenata pravnih osoba u domaćim bankama te u skladu s time nerezidenti sada mogu bez ograničenja iznosa podizati i polagati na svoje račune stranu gotovinu te gotovinu u kunama.

Napominjemo da se preostala ograničenja kapitalnih transakcija za rezidente odnose na odobravanje kratkoročnih financijskih kredita nerezidentima, otvaranje računa u inozemnim financijskim institucijama, unošenje i iznošenje gotovog novca u prekograničnom prometu te plaćanja i naplate u gotovom novcu u poslovanju s nerezidentima.

Tako su u 2006. rezidentima izdana 422 odobrenja za otvaranje računa i držanje sredstava na računu u inozemstvu te je stanje deviznih sredstava na tim računima krajem prosinca 2006. iznosilo oko 100 mil. EUR. Za gotovinske transakcije po nerezidentnim računima pravnih osoba izdano je 16 odobrenja, dok je rezidentima fizičkim osobama izdano 8 odobrenja za iznošenje strane gotovine iz Republike Hrvatske. Nadalje, izdano je i 621 odobrenje bankama za prijenos gotovine u kunama preko državne granice, i to za kupoprodaju efektivnih kuna sa stranim bankama. Za bezgotovinski prijenos sredstava s osnove pomoći i poklona u 2006. izdano je fizičkim osobama 79 odobrenja, dok su na osnovi plaćanja i naplate u gotovom novcu u poslovanju s nerezidentima izdana 32 odobrenja te daljnjih 18 određenim kategorijama rezidenata za naplatu bez ograničenja u iznosu.

Predviđeno je da će se do kraja 2008. godine uskladiti propisi Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije u ovom području.

7.5.2. Poslovanje s ovlaštenim mjenjačima

Stupanjem na snagu Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o deviznom poslovanju iz 2005.⁵ započet je proces izdavanja odobrenja za obavljanje mjenjačkih poslova. Do kraja 2006. godine zaprimljeno je 1.179 zahtjeva za izdavanje odobrenja. Tijekom 2006. godine izdano je 629 odobrenja, 4 su odobrenja oduzeta te je izdano 17 zaključaka o obustavi odnosno odbacivanju zahtjeva za izdavanje odobrenja. Prema pravnom statusu podnositelja zahtjeva 63% podnositelja zahtjeva jesu društva s ograničenom odgovornošću, 25% obrti, 9% dionička društva, a 3% su ostale pravne osobe.

U prosincu 2006. godine na snagu je stupio novi Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o deviznom poslovanju⁶, na temelju kojeg je došlo do promjene pri utvrđivanju činjenice ispunjava li se kriterij primjerenosti i prikladnosti (kriterij *fit & proper*) osoba koje upravljaju ovlaštenim mjenjačima ili koje su kvalificirani vlasnici ovlaštenih mjenjača. Promjena se odnosi na proširenja opsega kaznenih djela zbog čijeg počinjenja ovlašteni mjenjač ne može obavljati mjenjačke poslove te na proširenje obuhvata osoba koje se provjeravaju.

⁵ NN, br. 140/2005.

⁶ NN, br. 132/2006.

Ovlašteni mjenjači obvezni su koristiti se zaštićenim računalnim programom za koji je HNB izdao certifikat. Tijekom 2006. godine izdan je jedan novi certifikat tako da ukupan broj certifikata iznosi 33. Upotreba certificiranih računalnih programa uvedena je radi jačanja fiskalne i financijske discipline i u izravnoj je vezi s provođenjem politike sprječavanja pranja novca.

HNB prima i obrađuje podatke ovlaštenih mjenjača o kupnjama i prodajama strane gotovine i čekova koji glase na stranu valutu. Prema tim podacima tijekom 2006. godine ostvaren je promet u vrijednosti od 29.537 mil. kuna. Od toga iznosa otkup strane gotovine i čekova koji glase na stranu valutu iznosi 17.623 mil. kuna ili 59,66%, dok prodaja strane gotovine iznosi 11.914 mil. kuna ili 40,34% ukupnog prometa. Najveći promet ostvaren je u eurima, a iznosi više od 80%.

08 Financijska
izvješća
Hrvatske
narodne
banke

Izvešće neovisnog revizora

Guverneru i Savjetu Hrvatske narodne banke, Zagreb:

Obavili smo reviziju financijskih izvještaja Hrvatske narodne banke (u nastavku: "Banka" ili "HNB"), prikazanih na stranici 3 do 30, koji se sastoje od Bilance na dan 31. prosinca 2006. godine, Računa dobiti i gubitka, Izvještaja o promjenama glavnice i Izvještaja o novčanom toku za godinu koja je tada završila, te sažetog prikaza značajnih računovodstvenih politika i bilježaka uz financijske izvještaje.

Odgovornost Rukovodstva za financijske izvještaje

Sastavljanje te objektivni prikaz financijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja potpadaju u djelokrug odgovornosti Rukovodstva, a to obuhvaća: ustrojavanje, uspostavljanje i održavanje internih kontrola koje su relevantne za sastavljanje i objektivni prikaz financijskih izvještaja bez materijalno značajnih pogrešaka u prikazu, bilo kao posljedica prijevare ili pogreške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika te davanje računovodstvenih procjena primjerenih danim okolnostima.

Odgovornost revizora

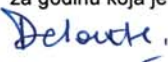
Naša je odgovornost izraziti neovisno mišljenje o financijskim izvještajima na temelju naše revizije. Reviziju smo obavili u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Navedeni standardi nalažu da postupamo u skladu s etičkim pravilima te da reviziju planiramo i obavimo kako bismo se u razumnoj mjeri uvjerali da financijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogreške u prikazu.

Revizija uključuje primjenu postupaka kojima se prikupljaju revizijski dokazi o iznosima i drugim podacima objavljenim u financijskim izvještajima. Odabir postupaka zavisi od prosudbe revizora, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnog pogrešnog prikaza financijskih izvještaja, bilo kao posljedica prijevare ili pogreške. U procjenjivanju rizika, revizor procjenjuje interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje te objektivno prezentiranje financijskih izvještaja kako bi odredio revizijske postupke primjerene danim okolnostima, a ne kako bi izrazio mišljenje o učinkovitosti internih kontrola u Banci. Revizija također uključuje i ocjenjivanje primjerenosti računovodstvenih politika koje su primijenjene te značajnih procjena Uprave, kao i prikaza financijskih izvještaja u cjelini.

Uvjereni smo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju financijski izvještaji prikazuju objektivno, u svim materijalno značajnim odrednicama, financijski položaj Banke na dan 31. prosinca 2006. godine, te rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Deloitte
Prag, Češka republika

12. ožujka 2007.

Deloitte d.o.o.
Zagreb, Hrvatska

12. ožujka 2007.

Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka Hrvatske narodne banke

za godinu koja je završila 31. prosinca 2006., u tisućama kuna

	Bilješka	Za godinu koja je završila 31. prosinca 2006.	Za godinu koja je završila 31. prosinca 2005.
Kamatni i srodni prihodi	3	1.712.254	1.193.860
Kamatni i srodni rashodi	4	(404.974)	(361.048)
Neto kamatni prihod		1.307.280	832.812
Prihodi od naknada i provizija		6.082	5.744
Troškovi naknada i provizija		(3.284)	(3.157)
Neto prihod od naknada i provizija		2.798	2.587
Prihodi od dividenda		5.022	4.740
Neto rezultat trgovanja vrijednosnim papirima	5	214.819	86.421
Neto rezultat revalorizacije plemenitih metala	5	623	724
		215.442	87.145
Neto negativne tečajne razlike	6	(992.543)	(400.824)
Ostali prihodi	7	9.937	7.458
Prihod od poslovanja		547.936	533.918
Troškovi poslovanja	8	(284.653)	(279.552)
Smanjenje rezervacija	9	6.901	7.342
Višak prihoda nad rashodima		270.184	261.708
– raspoređeno u opće pričuve		(165.413)	(52.342)
– raspoređeno u državni proračun		(104.771)	(209.366)

Bilanca

Bilanca Hrvatske narodne banke

na dan 31. prosinca 2006., u tisućama kuna

	Bilješka	Na dan 31. prosinca 2006.	Na dan 31. prosinca 2005.
Imovina			
Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	10	8.253	8.716
Depoziti kod drugih banaka	11	33.188.888	28.250.507
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	12	30.831.230	26.572.991
Kredit	13	3.897.128	4.201.237
Sredstva kod Međunarodnoga monetarnog fonda	14	3.069.272	3.259.112
Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire	15	55.626	57.541
Obračunate kamate i ostala imovina	16	184.108	156.545
Materijalna i nematerijalna imovina	17	396.385	373.858
UKUPNO IMOVINA		71.630.890	62.880.507
Obveze			
Novčanice i kovani novac u optjecaju		17.307.271	14.374.538
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	18	45.623.867	39.621.119
Obveze prema državi i državnim institucijama	19	234.357	294.126
Obveze prema Međunarodnome monetarnom fondu	20	3.062.656	3.251.453
Obračunate kamate i ostale obveze	21	217.466	316.942
Ukupno obveze		66.445.617	57.858.178
Kapital			
Temeljni kapital	22	2.500.000	2.500.000
Pričuve	22	2.685.273	2.522.329
Ukupno kapital		5.185.273	5.022.329
UKUPNO KAPITAL I OBVEZE		71.630.890	62.880.507

Financijska izvješća prikazana na stranicama 156 do 172 odobrili su dana 12. ožujka 2007.

Direktor Direkcije računovodstva:

Ivan Branimir Jurković

Güvernör

dr. sc. Zeljko Rohatinski

Izvješće o promjenama u kapitalu

Izvješće o promjenama u kapitalu Hrvatske narodne banke

za godinu koja je završila 31. prosinca 2006., u tisućama kuna

	Temeljni kapital	Opće pričuve	Revaloriz. pričuve	Nerealizirana dobit/gubitak	Višak prihoda nad rashodima	Ukupno kapital
Stanje 1. siječnja 2005.	2.500.000	2.211.451	252.077	–	–	4.963.528
Preneseno u opće pričuve iz revalorizacijskih pričuva	–	5.102	(5.102)	–	–	–
Promjena vrijednosti ulaganja u vlasničke vrijednosne papire	–	–	–	5.113	–	5.113
Tečajne razlike s osnove financijske imovine raspoložive za prodaju	–	–	–	1.346	–	1.346
Višak prihoda nad rashodima	–	–	–	–	261.708	261.708
Višak prihoda nad rashodima raspoređen u opće pričuve	–	52.342	–	–	(52.342)	–
Višak prihoda nad rashodima raspoređen u proračun	–	–	–	–	(209.366)	(209.366)
Stanje 31. prosinca 2005.	2.500.000	2.268.895	246.975	6.459	0	5.022.329
Preneseno u opće pričuve iz revalorizacijskih pričuva	–	5.102	(5.102)	–	–	–
Tečajne razlike s osnove financijske imovine raspoložive za prodaju	–	–	–	(2.469)	–	(2.469)
Višak prihoda nad rashodima	–	–	–	–	270.184	270.184
Višak prihoda nad rashodima raspoređen u opće pričuve	–	165.413	–	–	(165.413)	–
Višak prihoda nad rashodima raspoređen u proračun	–	–	–	–	(104.771)	(104.771)
Stanje 31. prosinca 2006.	2.500.000	2.439.410	241.873	3.990	0	5.185.273

Izvješće o novčanom toku

Izvješće o novčanom toku Hrvatske narodne banke

za godinu koja je završila 31. prosinca 2006., u tisućama kuna

	2006.	2005.
Novčani tok od poslovnih aktivnosti		
Primljene kamate	1.652.435	1.192.581
Plaćene kamate	(413.217)	(382.916)
Primljene provizije	5.970	5.671
Plaćene provizije	(3.053)	(2.917)
Primljene dividende	5.024	4.741
Ostali primici	16.861	10.163
Plaćeni troškovi	(221.464)	(216.613)
	1.042.556	610.710
Promjene u poslovnim sredstvima i obvezama		
Povećanje depozita kod drugih banaka	(5.273.761)	(4.140.498)
Smanjenje/(povećanje) kredita	313.450	(3.797.626)
Kupnja vrijednosnih papira namijenjenih trgovanju	(4.651.382)	(1.759.815)
Smanjenje/(povećanje) ostalih sredstava	3.025.273	(37.772)
Povećanje/(smanjenje) ostalih obveza	1.148	(223.871)
Smanjenje obveza prema MMF-u	(1.329)	(1.428)
Povećanje novca u optjecaju	2.933.267	1.548.933
Povećanje obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama	5.996.082	7.868.194
(Smanjenje)/povećanje obveza prema državi	(3.113.537)	17.598
	(770.789)	(526.285)
Neto novac od poslovnih aktivnosti	271.767	84.425
Novčani tok od ulagačkih aktivnosti		
Kupnja nekretnina i opreme	(41.501)	(33.149)
Stjecanje vlasničkih uloga	0	(18.256)
Neto novac od ulagačkih aktivnosti	(41.501)	(51.405)
Novčani tok od financijskih aktivnosti		
Plaćanje Republici Hrvatskoj	(209.367)	0
Neto novac od financijskih aktivnosti	(209.367)	0
Učinak promjene tečaja	(22.325)	(29.942)
Neto (smanjenje)/povećanje novca	(1.426)	3.078
Novac na početku godine	14.978	11.900
Novac na kraju godine (bilješka br. 24)	13.552	14.978

Bilješke koje slijede sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Bilješke uz financijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2006.

Bilješka br. 1 – Opći podaci i računovodstveni standardi

1.1. Opći podaci

Hrvatska narodna banka središnja je banka Republike Hrvatske i njezin je status utvrđen zakonom. Hrvatska narodna banka u vlasništvu je Republike Hrvatske, koja jamči za njezine obveze, a sjedište joj je u Zagrebu, Trg hrvatskih velikana 3. Osnovni cilj Hrvatske narodne banke jest, u okviru njezinih ovlasti, postizanje i održavanje stabilnosti cijena. U svom je poslovanju nezavisna i odgovorna Hrvatskom saboru, a zastupa je guverner Hrvatske narodne banke.

Zadaci koje Hrvatska narodna banka obavlja u okviru Ustava i zakona su:

- utvrđivanje i provođenje monetarne i devizne politike,
- držanje međunarodnih pričuva Republike Hrvatske i upravljanje njima,
- izdavanje novčanica i kovanog novca,
- izdavanje i oduzimanje odobrenja za rad banaka te nadziranje poslovanja banaka,
- vođenje računa banaka i obavljanje platnog prometa po tim računima, davanje kredita bankama i primanje u depozit sredstava banaka,
- reguliranje, unapređenje i nadziranje platnog sustava,
- obavljanje zakonom utvrđenih poslova za Republiku Hrvatsku,
- donošenje podzakonskih propisa u poslovima iz svoje nadležnosti te
- obavljanje ostalih, zakonom utvrđenih poslova.

1.2. Računovodstveni standardi i konvencije

Financijska izvješća sastavljena su u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (u nastavku: MSFI) koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde. Sastavljena su primjenom obračunske metode i načela povijesnog troška, osim kod određene financijske imovine i obveza te nabavne vrijednosti materijalne imovine, koji su iskazani u revaloriziranim iznosima.

Financijska izvješća izražena su u tisućama kuna.

Izrada financijskih izvješća prema općeprihvaćenim računovodstvenim načelima zahtijeva upotrebu procjena i pretpostavki koje utječu na iznose sredstava i obveza na dan financijskih izvješća te na iznose prihoda i rashoda za izvještajno razdoblje. Te se procjene temelje na najboljim saznanjima rukovodstva o aktualnim događajima i radnjama, a stvarni se rezultati na kraju mogu razlikovati od tih procjena.

Bilješka br. 2 – Sažetak značajnih računovodstvenih politika

2.1. Kamatni prihodi i rashodi

Kamatni prihodi i rashodi priznaju se u Računu dobiti i gubitka na obračunskoj osnovi.

U kamatne prihode uključuju se i prihodi od kupona na financijske instrumente s fiksnim pri- nosom te obračunati diskont na kupljene vrijednosne papire.

2.2. Prihodi od naknada i provizija i troškovi naknada i provizija

Prihodi od naknada i provizija zarađeni pružanjem usluga Hrvatske narodne banke priznaju se u trenutku pružanja usluge.

Troškovi naknada i provizija iskazuju se u Računu dobiti i gubitka u razdoblju u kojem su usluge primljene.

2.3. Prihodi od dividenda

Prihodi od dividenda na vlasničke vrijednosne papire priznaju se u Računu dobiti i gubitka u trenutku nastanka prava na primitak dividende.

2.4. Prihodi i rashodi na osnovi tečajnih razlika

Transakcije u stranim valutama preračunavaju se u kune prema tečaju važećem na dan transakcije. Monetarna imovina i obveze iskazani u stranim valutama ponovo se preračunavaju na dan bilance primjenom tečaja važećeg na taj datum. Dobici i gubici nastali preračunavanjem iskazuju se u Računu dobiti i gubitka za razdoblje u kojem su nastali. Preračunavanje se vrši prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke, osim posebnih prava vučenja (SDR), koja se preračunavaju u kune prema tečaju Međunarodnoga monetarnog fonda.

Tečajne razlike nastale kao posljedica promjene valutnih tečajeva iskazuju se u Računu dobiti i gubitka kao nerealizirani dobici ili gubici u razdoblju kada se pojave. Tečajne razlike za vlasničke vrijednosne papire klasificirane u portfelj raspoloživ za prodaju priznaju se direktno u kapitalu. Prihodi i rashodi nastali pri kupoprodaji deviza uključuju se u realizirane prihode i rashode razdoblja u kojem su nastali.

Tečajevi najznačajnijih valuta na dan 31. prosinca 2006. iznosili su:

1 USD = 5,578401 HRK (2005.: 6,233626 HRK)
1 EUR = 7,345081 HRK (2005.: 7,375626 HRK)
1 XDR = 8,415317 HRK (2005.: 8,912040 HRK).

2.5. Prihodi i rashodi rezerviranja za rizike i troškove

Hrvatska narodna banka priznaje rezerviranje za rizike i troškove ako ima sadašnju pravnu ili izvedenu obvezu koja je nastala na temelju prošlih događaja, ako postoji vjerojatnost da će za podmirenje obveze biti potreban odljev resursa te ako je moguće pouzdano procijeniti iznos obveze. Ako sva tri navedena uvjeta nisu ispunjena, rezervacija se ne priznaje.

2.6. Financijski instrumenti

2.6.1. Klasifikacija

Financijska imovina Hrvatske narodne banke razvrstava se u sljedeće kategorije:

- a) Financijska imovina prema fer vrijednosti u Računu dobiti i gubitka
Ova kategorija obuhvaća utržive dužničke vrijednosne papire u koje Hrvatska narodna banka ulaže sredstva međunarodnih pričuva kojima upravlja, radi stjecanja dobiti od kamatnih prihoda ili promjene fer vrijednosti financijskog instrumenta.
- b) Zajmovi i potraživanja
Ova kategorija obuhvaća kredite koje je Hrvatska narodna banka odobrila bez namjere kratkoročnog ostvarivanja dobiti.

- c) Financijska imovina raspoloživa za prodaju
Ova kategorija financijske imovine obuhvaća ulaganja Hrvatske narodne banke u vlasničke vrijednosne papire.

2.6.2. Priznavanje

Hrvatska narodna banka priznaje i prestaje priznavati financijske instrumente na datum namjere. Svi dobiti i gubici nastali zbog promjene fer vrijednosti financijskih instrumenata priznaju se posljednjeg dana izvještajnog razdoblja.

2.6.3. Utvrđivanje vrijednosti

Vrijednost financijskih instrumenata početno se priznaje prema trošku ulaganja, koji uključuje i transakcijske troškove.

Poslije početnog priznavanja, vrijednosni papiri koji se drže radi trgovanja naknadno se mjere prema fer vrijednosti, koja odgovara kotiranoj tržišnoj cijeni na aktivnom financijskom tržištu. Financijski instrumenti koji nemaju kotiranu tržišnu cijenu i koji imaju fiksno dospijeće, mjere se amortiziranim iznosom primjenom metode efektivne kamatne stope.

Financijski instrumenti koji nemaju fiksno dospijeće i kotirane tržišne cijene i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti, mjere se prema trošku ulaganja umanjeno za umanjenje vrijednosti (ako postoji).

2.7. Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Financijska imovina procjenjuje se na datum bilance kako bi se utvrdilo postoji li objektivni dokaz umanjenja vrijednosti financijske imovine. Ako postoji takav dokaz, procjenjuje se nadoknadivi iznos te imovine i priznaje gubitak od umanjenja vrijednosti imovine.

2.8. Repo ugovori i obratni repo ugovori

Hrvatska narodna banka ugovara kupnje/prodaje vrijednosnih papira ugovarajući ponovnu prodaju/kupnju u biti istih instrumenata na određeni datum u budućnosti po fiksnoj cijeni. Vrijednosni papiri koji su kupljeni s obvezom ponovne prodaje u budućnosti, ne priznaju se u Bilanci. Izdaci koji se temelje na tim ugovorima priznaju se kao dani depoziti bankama ili drugim financijskim institucijama, a osigurani su odgovarajućim vrijednosnim papirima iz ugovora o reotkupu. Vrijednosni papiri prodani na temelju ugovora o reotkupu ne isknjižuju se, već se i dalje iskazuju u Bilanci u skladu s računovodstvenom politikom za tu financijsku imovinu. Primici od prodaje vrijednosnih papira priznaju se kao obveze prema bankama ili financijskim institucijama. Razlika između cijene kod prodaje i cijene kod ponovne kupnje raspodjeljuje se tijekom razdoblja transakcije i uključuje u kamatne prihode ili kamatne rashode.

2.9. Sredstva kod Međunarodnoga monetarnog fonda

Sredstva kod Međunarodnoga monetarnog fonda nominirana su u posebnim pravima vučenja (SDR).

2.10. Zlato i drugi plemeniti metali

Zlato i drugi plemeniti metali priznaju se prema tržišnoj vrijednosti. Dobiti i gubici nastali zbog promjene fer vrijednosti priznaju se u Računu dobiti i gubitka izvještajnog razdoblja u kojem su nastali.

2.11. Gotovina u optjecaju

Zakonito platno sredstvo Republike Hrvatske je kuna. Novčanice i kovani novac u optjecaju iskazuju se u nominalnoj vrijednosti.

2.12. Novac i novčani ekvivalenti

U Izvješću o novčanom toku pod novcem i novčanim ekvivalentima iskazani su gotovina i sredstva na tekućim računima kod stranih banaka i Međunarodnoga monetarnog fonda.

2.13. Oporezivanje

Hrvatska narodna banka nije obveznik poreza na dobit.

2.14. Materijalna i nematerijalna imovina

Materijalna i nematerijalna imovina priznaju se u Bilanci prema trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju, osim zgrada, koje su iskazane prema revaloriziranim vrijednostima umanjenim za akumuliranu amortizaciju. Pri obračunu amortizacije upotrebljava se linearna metoda.

Revalorizacijski dobitak iskazan je kao posebna stavka u kapitalu. Gubici iz revalorizacije terete revalorizacijske rezerve do visine ranije priznatih revalorizacijskih viškova, a gubici iznad ranije priznatih viškova terete račun dobiti i gubitka izvještajnog razdoblja.

Primijenjene su sljedeće godišnje stope amortizacije:

u postocima

	2006.	2005.
Poslovne zgrade	2,5	2,5
Stanovi	5,0	5,0
Garaže	2,5	2,5
Sustav za grijanje i hlađenje	20,0	20,0
Sustav za vatrodjavu	20,0	20,0
Mobilni telefoni	50,0	50,0
Telefonska centrala i aparati	25,0	25,0
Uredska oprema	25,0	25,0
Oprema restorana	25,0	25,0
Strojevi i ostala oprema	20,0	20,0
Namještaj	20,0	20,0
Sigurnosni sefovi	10,0	10,0
Vozila	25,0	25,0
Poslužitelji i ostala računalna oprema	25,0	25,0
Programska podrška	33,33	33,33
Nematerijalna imovina	25,0	25,0
Sustav za sigurnost i videonadzor	25,0	25,0

2.15. Raspoređivanje

Višak prihoda nad rashodima raspoređuje se u skladu s člankom 53. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci.

Bilješka br. 3 – Kamatni i srodni prihodi

u tisućama kuna

	2006.	2005.
Depoziti	1.155.804	668.668
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	506.789	460.907
Međunarodni monetarni fond	46	36
Kreditni domaćim bankama	49.338	59.068
Ostalo	277	5.181
	1.712.254	1.193.860

Bilješka br. 4 – Kamatni i srodni rashodi

u tisućama kuna

	2006.	2005.
Obvezna pričuva u kunama	138.650	166.290
Obvezna pričuva u stranoj valuti	125.484	125.497
Međunarodni monetarni fond	1.309	1.403
Repo transakcije	137.053	64.721
Ostalo	2.478	3.137
	404.974	361.048

Bilješka br. 5 – Neto rezultat trgovanja vrijednosnim papirima i revalorizacije plemenitih metala

u tisućama kuna

	2006.	2005.
Neto rezultat kupoprodaje i promjena fer vrijednosti vrijednosnih papira namijenjenih trgovanju	214.819	86.421
Neto rezultat revalorizacije plemenitih metala	623	724
	215.442	87.145

Bilješka br. 6 – Neto negativne tečajne razlike

Budući da međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine više od 90% bilance Hrvatske narodne banke, neminovno je da promjene valutnih tečajeva imaju presudan utjecaj i na Bilancu i na Račun dobiti i gubitka.

Kretanje neto gubitka s osnove usklađivanja vrijednosti pozicija Bilance s promjenama tečaja u posljednjih pet godina:

Godina	Neto gubitak
2002.	1.240.948
2003.	609.737
2004.	379.155
2005.	400.824
2006.	992.543

Bilješka br. 7 – Ostali prihodi

u tisućama kuna

	2006.	2005.
Prihodi od prodaje numizmatičkih zbirki	1.197	1.194
Ostali prihodi	8.740	6.264
	9.937	7.458

Bilješka br. 8 – Troškovi poslovanja

u tisućama kuna

	2006.	2005.
Troškovi za zaposlenike (bilješka br. 8.1)	136.556	133.706
Materijalni i administrativni troškovi i usluge	84.455	89.124
Troškovi izrade novčanica i kovanog novca kuna	39.211	34.217
Troškovi amortizacije	24.431	22.505
	284.653	279.552

Bilješka br. 8.1 – Troškovi za zaposlenike

u tisućama kuna

	2006.	2005.
Neto plaće	59.171	58.063
Doprinosi iz plaća i na plaće	34.820	34.206
Porezi i prirezi	16.761	16.614
Ostali troškovi za zaposlenike	25.804	24.823
	136.556	133.706

Prosječan broj zaposlenih u 2006. godini bio je 579 (2005.: 561).

Bilješka br. 9 – Smanjenje rezervacija

u tisućama kuna

	2006.	2005.
a) Krediti		
Naplaćeni iznosi	(9.342)	(9.481)
b) Rezervacije za rizike i troškove		
Nove rezervacije	7.736	7.444
Ukinute rezervacije	(5.295)	(5.305)
	(6.901)	(7.342)

Bilješka br. 10 – Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka

u tisućama kuna

	31.12.2006.	31.12.2005.
Novac u blagajni HNB-a	4.481	5.157
Sredstva na tekućim računima kod stranih banaka	3.772	3.559
	8.253	8.716

Bilješka br. 11 – Depoziti kod drugih banaka

u tisućama kuna

	31.12.2006.	31.12.2005.
Depoziti kod stranih središnjih banaka	334.146	373.395
Depoziti kod stranih poslovnih banaka	32.840.697	27.863.021
Depoziti kod domaćih poslovnih banaka	14.045	14.091
	33.188.888	28.250.507

Bilješka br. 12 – Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju

u tisućama kuna

	31.12.2006.	31.12.2005.
Vrijednosni papiri nominirani u EUR	24.908.613	21.643.381
Vrijednosni papiri nominirani u USD	5.922.617	4.929.610
	30.831.230	26.572.991

Nominalna vrijednost gore navedenih vrijednosnih papira na dan 31. prosinca 2006. iznosila je 30.648.361 tisuću kuna (2005.: 26.197.726 tisuća kuna).

Bilješka br. 13 – Krediti

a) Krediti prema namjeni

u tisućama kuna

	31.12.2006.	31.12.2005.
Krediti domaćim bankama		
– repo krediti	3.897.000	4.201.100
– interventni krediti	63.228	63.228
– krediti za likvidnost	–	9.342
Ostali krediti	809	818
Bruto iznos kredita	3.961.037	4.274.488
Ispravci za umanjenje vrijednosti kredita	(63.909)	(73.251)
	3.897.128	4.201.237

b) Promjene u ispravcima za umanjenje vrijednosti

u tisućama kuna

	31.12.2006.	31.12.2005.
Stanje 1. siječnja	73.251	82.732
Naplaćeni iznosi	(9.342)	(9.481)
Stanje 31. prosinca	63.909	73.251

Bilješka br. 14 – Sredstva kod Međunarodnoga monetarnog fonda

u tisućama kuna

	31.12.2006.	31.12.2005.
Članska kvota	3.063.973	3.252.851
Sredstva u posebnim pravima vučenja (SDR) i depoziti	5.299	6.261
	3.069.272	3.259.112

Bilješka br. 15 – Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire

u tisućama kuna

	31.12.2006.	31.12.2005.
Članski ulози u ostalim međunarodnim institucijama	41.904	44.374
Ulaganja u domaća trgovačka društva	13.722	13.167
	55.626	57.541

Članski ulози u ostalim međunarodnim institucijama odnose se na dionice Banke za međunarodne namire u Baselu i dionice SWIFT-a (međunarodnoga međubankovnoga telekomunikacijskog servisa). Ulaganja u domaća trgovačka društva čini udio Hrvatske narodne banke u kapitalu Hrvatskoga novčarskog zavoda.

Bilješka br. 16 – Obračunate kamate i ostala imovina

u tisućama kuna

	31.12.2006.	31.12.2005.
Obračunate kamate	96.702	70.975
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	73.045	67.075
Numizmatika	9.765	10.293
Zlato i drugi plemeniti metali	3.367	2.726
Ostala imovina	79.117	83.364
	261.996	234.433
Ispravak vrijednosti	(77.888)	(77.888)
	184.108	156.545

u tisućama kuna

	31.12.2006.	31.12.2005.
Promjene u ispravcima vrijednosti		
Stanje 1. siječnja	(77.888)	(77.888)
Stanje 31. prosinca	(77.888)	(77.888)

U okviru plaćenih troškova budućeg razdoblja najveći udio imaju unaprijed plaćeni troškovi izrade novčanica i kovanog novca kuna, koji iznose 70.069 tisuća kuna (2005: 63.823 tisuće kuna).

Bilješka br. 17 – Materijalna i nematerijalna imovina

u tisućama kuna

	Zemljište i zgrade	Računala	Namještaj i oprema	Motorna vozila	Ostala imovina	Investicije u tijeku	Softver i licencije	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2005.								
Nabavna ili revalorizirana vrijednost	306.138	65.683	34.703	6.999	3.350	52.024	14.450	483.347
Akumulirana amortizacija	(30.065)	(44.136)	(23.533)	(5.421)	–	–	(6.334)	(109.489)
Neto knjigovodstvena vrijednost	276.073	21.547	11.170	1.578	3.350	52.024	8.116	373.858
za godinu koja je završila 31. prosinca 2006.								
Početna neto knjigovodstvena vrijednost	276.073	21.547	11.170	1.578	3.350	52.024	8.116	373.858
Nove nabavke	–	–	–	–	145	46.851	–	46.996
Prijenos u upotrebu	2.292	3.425	6.518	353	–	(15.297)	2.709	–
Revalorizacija	–	–	–	–	–	–	–	–
Neto otpisi i isknjiženje	–	(32)	(50)	–	–	42	–	(40)
Amortizacijski trošak za razdoblje	(5.978)	(9.988)	(3.909)	(697)	–	–	(3.859)	(24.431)
Zaključno neto knjigovodstveno stanje	272.388	14.952	13.729	1.234	3.495	83.621	6.966	396.385
Stanje 31. prosinca 2006.								
Nabavna ili revalorizirana vrijednost	308.430	65.665	39.892	7.088	3.495	83.621	17.159	525.350
Akumulirana amortizacija	(36.042)	(50.713)	(26.163)	(5.854)	–	–	(10.193)	(128.965)
Neto knjigovodstvena vrijednost	272.388	14.952	13.729	1.234	3.495	83.621	6.966	396.385

Revalorizaciju imovine (zemljišta i zgrada) proveli su 2000. godine neovisni stručnjaci. Dugotrajna materijalna imovina Hrvatske narodne banke nije opterećena ni hipotekarnim niti fiducijarnim teretom.

Bilješka br. 18 – Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama

u tisućama kuna

	31.12.2006.	31.12.2005.
Obvezna pričuva u kunama	20.478.212	17.605.236
Obvezna pričuva u stranoj valuti	16.570.612	13.492.115
Ostali primljeni depoziti domaćih banaka	8.552.488	8.462.135
Primljeni depoziti stranih banaka i drugih financijskih institucija	18.890	18.944
Sredstva izdvojena po nalogu suda	3.665	42.689
	45.623.867	39.621.119

Bilješka br. 19 – Obveze prema državi i državnim institucijama

u tisućama kuna

	31.12.2006.	31.12.2005.
Kunski depoziti	220.882	280.908
Devizni depoziti	13.475	13.218
	234.357	294.126

Bilješka br. 20 – Obveze prema Međunarodnome monetarnom fondu

u tisućama kuna

	31.12.2006.	31.12.2005.
Mjenice nominirane u kunama	3.054.978	3.243.301
Ostali računi Međunarodnoga monetarnog fonda	7.678	8.152
	3.062.656	3.251.453

Kunske mjenice odnose se na članstvo Republike Hrvatske u Međunarodnome monetarnom fondu.

Bilješka br. 21 – Obračunate kamate i ostale obveze

u tisućama kuna

	31.12.2006.	31.12.2005.
Obračunate kamate	19.157	15.251
Obveze prema zaposlenicima	5.305	5.064
Porezi i doprinosi	4.775	4.578
Obveze prema Ministarstvu financija	110.573	215.418
Obveze prema dobavljačima	9.990	11.516
Ostale obveze	67.666	65.115
	217.466	316.942

U okviru ostalih obveza su i dugoročne rezervacije za troškove i rizike, od kojih se na rezervacije za sudske sporove odnosi 15.310 tisuća kuna (2005.: 14.040 tisuća kuna), a na rezervacije za primanja zaposlenika 13.334 tisuće kuna (2005.: 12.163 tisuće kuna).

Bilješka br. 22 – Kapital i pričuve

Kapital Hrvatske narodne banke sastoji se od temeljnoga kapitala i pričuva. Temeljni kapital u iznosu od 2.500.000 tisuća kuna drži isključivo Republika Hrvatska, nije prenosiv i ne može biti predmetom zaduživanja.

Iz viška prihoda nad rashodima u opće pričuve Hrvatske narodne banke raspoređeno je 165.413 tisuća kuna.

Bilješka br. 23 – Potencijalne i preuzete obveze i sustav trezorskih zaliha

Sudski sporovi: Na dan 31. prosinca 2006. u tijeku je bilo nekoliko pravnih sporova. Prema mišljenju rukovodstva i internih pravnih savjetnika Hrvatske narodne banke postoji mogućnost da Hrvatska narodna banka izgubi neke sporove, te su stoga rezervirana sredstva za potencijalne gubitke u tim sporovima u iznosu od 15.310 tisuća kuna (vidi bilješku br. 21).

Preuzete obveze za kapitalna ulaganja: Na dan 31. prosinca 2006. Hrvatska narodna banka imala je preuzetih obveza za kapitalna ulaganja u iznosu od 39.318 tisuća kuna (2005.: 29.424 tisuće kuna).

Sustav trezorskih zaliha:

u tisućama kuna

	31.12.2006.	31.12.2005.
Novčanice i kovani novac koji nisu u optjecaju	85.105.450	82.666.032
Zalihe državnih biljega i obrazaca mjenica	244.310	250.429
	85.349.760	82.916.461

Bilješka br. 24 – Novac

u tisućama kuna

	31.12.2006.	31.12.2005.
Gotovina	4.481	5.157
Sredstva na tekućim računima kod stranih banaka	3.772	3.559
Sredstva u posebnim pravima vučenja (SDR) i depoziti kod MMF-a	5.299	6.261
	13.552	14.977

Bilješka br. 25 – Raspoređivanje

u tisućama kuna

	31.12.2006.	31.12.2005.
Višak prihoda nad rashodima	270.184	261.708
Raspoređeno u opće pričuve	(165.413)	(52.342)
Raspoređeno u državni proračun	(104.771)	(209.366)
	-	-

Bilješka br. 26 – Upravljanje rizicima

Hrvatska narodna banka ulaže u financijske instrumente primjerene za središnje banke. Pozornost se pridaje praćenju kreditnoga, valutnoga, kamatnoga i ostalih vrsta rizika. Dobit od ulaganja imovine Hrvatske narodne banke u skladu je s preuzetim rizicima, a odražava osnovna načela ulaganja Hrvatske narodne banke – sigurnost i likvidnost.

Bilješka br. 27 – Kreditni rizik

Hrvatska narodna banka izložena je kreditnom riziku koji proizlazi iz mogućnosti da druga ugovorna strana ne ispuni svoje obveze, te stoga kontinuirano prati kreditne rejtinge država i financijskih institucija kod kojih ulaže međunarodne pričuve.

Hrvatska narodna banka ulaže devizna sredstva samo kod država i financijskih institucija najvišega kreditnog rejtinga, uz utvrđivanje limita ulaganja za pojedine države i pojedine financijske institucije.

Zemljopisna koncentracija imovine i obveza:

u tisućama kuna

	Ukupna imovina	Ukupne obveze
Stanje 31. prosinca 2006.		
Hrvatska	4.441.191	63.380.723
Zemlje OECD-a	60.940.124	2.238
SAD	6.249.178	3.062.656
Ostale zemlje	397	–
	71.630.890	66.445.617

u tisućama kuna

	Ukupna imovina	Ukupne obveze
Stanje 31. prosinca 2005.		
Hrvatska	4.724.539	54.605.765
Zemlje OECD-a	54.430.764	18
SAD	3.725.192	3.252.395
Ostale zemlje	12	–
	62.880.507	57.858.178

Bilješka br. 28 – Valutni rizik

Hrvatska narodna banka većinu svoje imovine drži u stranoj valuti (međunarodne pričuve). Zbog toga je izloženost Hrvatske narodne banke valutnom riziku velika, posljedica čega su velike oscilacije Računa dobiti i gubitka, i to zbog utjecaja tečajnih razlika na konačni financijski rezultat.

Slijedi analiza značajnih sredstava i obveza po pojedinim valutama:

u tisućama kuna

	EUR	USD	XDR	Ostale strane valute	HRK	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2006.						
Imovina						
Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	3.467	1.971	–	2.793	22	8.253
Depoziti kod drugih banaka	29.814.007	3.360.836	–	–	14.045	33.188.888
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	24.908.613	5.922.617	–	–	–	30.831.230
Kreditni	–	–	–	–	3.897.128	3.897.128
Sredstva kod MMF-a	–	–	3.069.272	–	–	3.069.272
Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire	77	–	41.827	–	13.722	55.626
Obračunate kamate i ostala imovina	54.444	13.831	6	–	115.827	184.108
Materijalna i nematerijalna imovina	–	–	–	–	396.385	396.385
Ukupna imovina	54.780.608	9.299.255	3.111.105	2.793	4.437.129	71.630.890
Obveze						
Novčanice i kovani novac u optjecaju	–	–	–	–	17.307.271	17.307.271
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	16.437.439	133.173	–	–	29.053.255	45.623.867
Obveze prema državi i državnim institucijama	11.841	1	–	1.633	220.882	234.357
Obveze prema MMF-u	–	–	3.062.656	–	–	3.062.656
Obračunate kamate i ostale obveze	1.919	–	–	319	215.228	217.466
Ukupne obveze	16.451.199	133.174	3.062.656	1.952	46.796.636	66.445.617
Neto bilanca	38.329.409	9.166.081	48.448	841	(42.359.506)	5.185.273
Stanje 31. prosinca 2005.						
Ukupna imovina	46.708.396	8.146.861	3.303.416	2.510	4.719.324	62.880.507
Ukupne obveze	13.315.394	192.630	3.251.453	2.931	41.095.770	57.858.178
Neto bilanca	33.393.002	7.954.231	51.963	(421)	(36.376.446)	5.022.329

Bilješka br. 29 – Kamatni rizik

Hrvatska narodna banka izložena je učincima promjena tržišnih kamatnih stopa na svoj financijski položaj i novčane tokove. Zbog primjene vrlo strogo definiranih smjernica izloženost Hrvatske narodne banke kamatnom riziku vrlo je mala i u skladu je s osnovnim načelom ulaganja međunarodnih pričuva – sigurnošću i likvidnošću.

u tisućama kuna

	Do 1 mjesec	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mj. do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Beskamatno	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2006.						
Imovina						
Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	–	–	–	–	8.253	8.253
Depoziti kod drugih banaka	27.485.284	5.689.559	–	–	14.045	33.188.888
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	30.831.230	–	–	–	–	30.831.230
Kreditni	3.897.128	–	–	–	–	3.897.128
Sredstva kod MMF-a	930	–	–	–	3.068.342	3.069.272
Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire	–	–	–	–	55.626	55.626
Obračunate kamate i ostala imovina	–	–	–	–	184.108	184.108
Materijalna i nematerijalna imovina	–	–	–	–	396.385	396.385
Ukupna imovina	62.214.572	5.689.559	–	–	3.726.759	71.630.890
Obveze						
Novčanice i kovani novac u optjecaju	–	–	–	–	17.307.271	17.307.271
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	37.048.824	–	–	–	8.575.043	45.623.867
Obveze prema državi i državnim institucijama	24.605	–	–	–	209.752	234.357
Obveze prema MMF-u	–	–	–	–	3.062.656	3.062.656
Obračunate kamate i ostale obveze	–	–	–	–	217.466	217.466
Ukupne obveze	37.073.429	–	–	–	29.372.188	66.445.617
Neto bilanca	25.141.143	5.689.559	–	–	(25.645.429)	5.185.273
Stanje 31. prosinca 2005.						
Ukupna imovina	53.947.670	5.064.608	–	–	3.868.229	62.880.507
Ukupne obveze	31.306.200	–	–	–	26.551.978	57.858.178
Neto bilanca	22.641.470	5.064.608	–	–	(22.683.749)	5.022.329

Bilješka br. 29 – Kamatni rizik (nastavak)

U tablici su sažeto prikazane važeće kamatne stope na dan 31. prosinca 2006. za najznačajnije monetarne financijske instrumente:

u postocima

Stanje 31. prosinca 2006.	EUR	USD	XDR	HRK
Sredstva				
Tekući računi kod drugih banaka	–	–	–	–
Posebna prava vučenja (SDR)	–	–	4,07	–
Depoziti kod drugih banaka	3,55	5,22	–	–
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	3,82	4,96	–	–
Kreditni	–	–	–	3,5
Obveze				
Obveze prema domaćim bankama	1,75	2,63	–	0,75
Obveze prema MMF-u	–	–	–	–
Obveze prema stranim bankama	–	–	–	–

u postocima

Stanje 31. prosinca 2005.	EUR	USD	XDR	HRK
Sredstva				
Tekući računi kod drugih banaka	1,25	3,44	–	–
Posebna prava vučenja (SDR)	–	–	3,03	–
Depoziti kod drugih banaka	2,31	4,31	–	–
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	2,76	4,40	–	–
Kredit	–	–	–	3,5
Obveze				
Obveze prema domaćim bankama	1,13	2,13	–	0,75
Obveze prema MMF-u	–	–	–	–
Obveze prema stranim bankama	–	–	–	–

Bilješka br. 30 – Likvidnosni rizik

Likvidnosni rizik proizlazi iz nemogućnosti podmirenja dospjelih obveza ili ostalih obveza iz poslovanja Hrvatske narodne banke. Zbog toga Hrvatska narodna banka svojom strategijom upravljanja deviznom likvidnošću mora dnevno osigurati dostatnu raspoloživost sredstava za namiru svih dospjelih i ugovorenih obveza.

U sljedećoj tablici financijska imovina i financijske obveze Hrvatske narodne banke razvrstani su prema preostalom vremenu od datuma bilance do ugovornog roka dospijeca.

u tisućama kuna

	Do 1 mjesec	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mj. do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Dulje od 5 godina	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2006.						
Imovina						
Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	8.253	–	–	–	–	8.253
Depoziti kod drugih banaka	27.485.284	5.689.559	–	–	14.045	33.188.888
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	30.831.230	–	–	–	–	30.831.230
Kredit	3.897.000	–	–	–	128	3.897.128
Sredstva kod MMF-a	930	–	–	–	3.068.342	3.069.272
Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire	–	–	–	–	55.626	55.626
Obračunate kamate i ostala imovina	68.636	14.486	8.138	70.068	22.780	184.108
Materijalna i nematerijalna imovina	–	9.239	–	–	387.146	396.385
Ukupna imovina	62.291.333	5.713.284	8.138	70.068	3.548.067	71.630.890
Obveze						
Novčanice i kovani novac u optjecaju	–	–	–	–	17.307.271	17.307.271
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	45.604.977	–	–	–	18.890	45.623.867
Obveze prema državi i državnim institucijama	234.357	–	–	–	–	234.357
Obveze prema MMF-u	–	–	–	–	3.062.656	3.062.656
Obračunate kamate i ostale obveze	40.122	110.573	28.645	38.126	–	217.466
Ukupne obveze	45.879.456	110.573	28.645	38.126	20.388.817	66.445.617
Neto neusklađenost likvidnosti	16.411.877	5.602.711	(20.507)	31.942	(16.840.750)	5.185.273
Stanje 31. prosinca 2005.						
Ukupna imovina	53.995.279	5.076.322	34.941	63.823	3.710.142	62.880.507
Ukupne obveze	39.932.709	209.366	33.041	38.126	17.644.936	57.858.178
Neto neusklađenost likvidnosti	14.062.570	4.866.956	1.900	25.697	(13.934.794)	5.022.329

The background consists of a grid of colored squares in shades of grey, pink, green, and yellow. Overlaid on this grid are several vertical strips of different patterns: a pink strip with circles and wavy lines, a green strip with a grid pattern, a green strip with a geometric pattern, a yellow strip with a grid pattern, a yellow strip with wavy lines, a green strip with a grid pattern, a green strip with a geometric pattern, a green strip with a grid pattern, a green strip with a geometric pattern, and a green strip with a geometric pattern.

Rukovodstvo i unutrašnji ustroj Hrvatske narodne banke

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta

dr. sc. ŽELJKO ROHATINSKI

prof. dr. BORIS COTA

DAVOR HOLJEVAC

prof. dr. VLADO LEKO

dr. sc. BRANIMIR LOKIN

dr. sc. ŽELJKO LOVRINČEVIĆ

RELJA MARTIĆ

mr. sc. ADOLF MATEJKA

prof. dr. SILVIJE ORSAG

mr. sc. TOMISLAV PRESEČAN

prof. dr. JURE ŠIMOVIĆ

dr. sc. SANDRA ŠVALJEK

dr. sc. MLADEN VEDRIŠ

prof. dr. BORIS VUJČIĆ

Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

dr. sc. ŽELJKO ROHATINSKI, guverner

prof. dr. BORIS VUJČIĆ, zamjenik guvernera

DAVOR HOLJEVAC, viceguverner

RELJA MARTIĆ, viceguverner

mr. sc. ADOLF MATEJKA, viceguverner

mr. sc. TOMISLAV PRESEČAN, viceguverner

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku – mr. sc. LJUBINKO JANKOV

Sektor za centralnobankarske operacije – IRENA KOVAČEC

Sektor za devizne poslove –

Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka – ŽELJKO JAKUŠ

Sektor plana, analize i računovodstva – mr. sc. DIANA JAKELIĆ

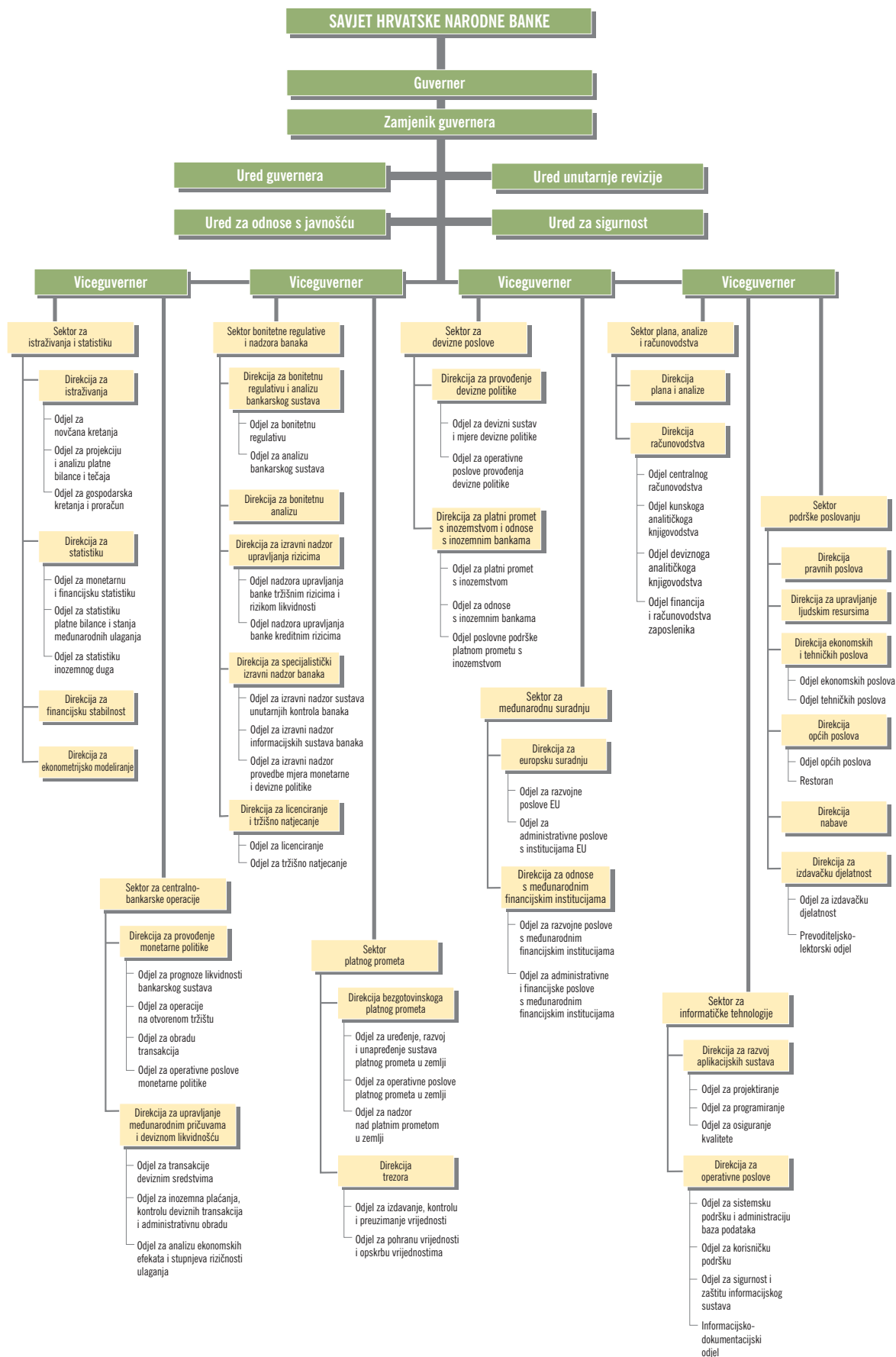
Sektor platnog prometa – NEVEN BARBAROŠA

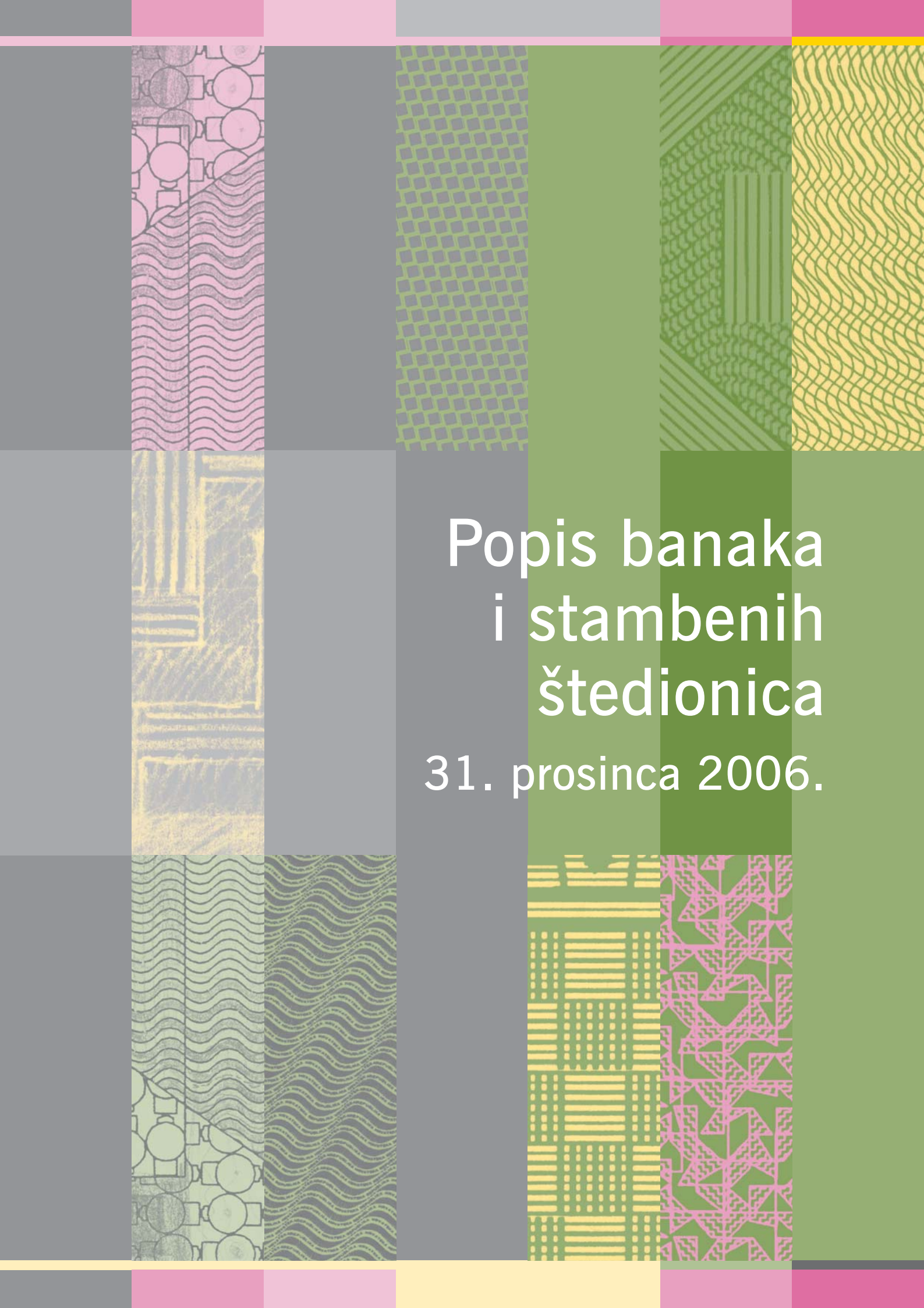
Sektor za informatičke tehnologije – mr. sc. MARIO ŽGELA

Sektor podrške poslovanju – BORIS NINIĆ

Sektor za međunarodnu suradnju – mr. sc. MICHAEL FAULEND

Unutrašnji ustroj Hrvatske narodne banke

The background is a complex collage of various patterns and colors. It features a central grey vertical band. To the left, there are vertical strips with pink and purple circular patterns, a yellow and blue grid, and a blue and white wavy pattern. To the right, there are vertical strips with green and yellow grid patterns, a green and white wavy pattern, and a green and white geometric pattern. The top and bottom edges are decorated with horizontal bands of pink, purple, and yellow.

Popis banaka i stambenih štedionica

31. prosinca 2006.

Popis banaka

BANKA BROD d.d.

I. pl. Zajca 21
35000 Slavonski Brod

Tel.: + 385 35/ 445-711
Telefaks: + 385 35/ 445-755
SWIFT: BBRD HR 22

BANKA KOVANICA d.d.

P. Preradovića 29
42000 Varaždin

Tel.: + 385 42/403-403
Telefaks: + 385 42/212-148
SWIFT: SKOV HR 22

BANKA SONIC d.d.

Savska 13
110000 Zagreb

Tel: + 385 1/6345-666
Telefaks: + 385 1/6190-615
SWIFT: SONI HR22

BANKA SPLITSKO-DALMATINSKA d.d.

114. brigade 9
21000 Split

Tel.: + 385 21/540-280
Telefaks: + 385 21/540-290
SWIFT: DALM HR 22

CENTAR BANKA d.d.

Jurišićeva 3
10000 Zagreb

Tel.: + 385 1 /4803-444
Telefaks: + 385 1/4803-441
SWIFT: CBZG HR 2X

CREDO BANKA d.d.

Zrinsko-Frankopanska 58
21000 Split

Tel.: + 385 21/380-655
Telefaks: + 385 21/380-682
SWIFT: CDBS HR 22

CROATIA BANKA d.d.

Kvaternikov trg 9
10000 Zagreb

Tel.: + 385 1/2391-111
Telefaks: + 385 1/2391-470
SWIFT: CROA HR 2X

ERSTE & STEIERMÄRKISCHE BANK d.d.

Jadranski trg 3a
51000 Rijeka

Tel.: + 385 51/208-211
Telefaks: + 385 51/330-525
SWIFT: ESBC HR 22

GOSPODARSKO KREDITNA BANKA d.d.

Draškovićeve 58
10000 Zagreb

Tel.: + 385 1/4802-666
Telefaks: + 385 1/4802-685
SWIFT: CCBZ HR 2X

HRVATSKA POŠTANSKA BANKA d.d.

Jurišićeva 4
10000 Zagreb

Tel.: + 385 1/4804-539
Telefaks: + 385 1/4804-528
SWIFT: HPBZ HR 2X

HYPO ALPE-ADRIA-BANK d.d.

Slavonska avenija 6
10000 Zagreb

Tel.: + 385 1/6030-063
Telefaks: + 385 1/6030-100
SWIFT: HAAB HR 22

IMEX BANKA d.d.

Tolstojeva 6
21000 Split

Tel.: + 385 21/406-100
Telefaks: + 385 21/348-453
SWIFT: IMXX HR 22

ISTARSKA KREDITNA BANKA UMAG d.d.

Ernesta Miloša 1
52470 Umag

Tel.: + 385 52/702-300
Telefaks: + 385 52/702-388
SWIFT: ISKB HR 2X

JADRANSKA BANKA d.d.

A. Starčevića 4
22000 Šibenik

Tel.: + 385 22/242-242
Telefaks: + 385 22/335-881
SWIFT: JADR HR 2X

KARLOVAČKA BANKA d.d.

I. G. Kovačića 1
47000 Karlovac

Tel.: + 385 47/614-200
Telefaks: + 385 47/614-206
SWIFT: KALC HR 2X

KREDITNA ZAGREB d.d.

Ul. grada Vukovara 74
10000 Zagreb

Tel.: + 385 1/6167-300
Telefaks: + 385 1/6116-466
SWIFT: KREZ HR 2X

KVARNER BANKA d.d.

Mljekarski trg 3
51000 Rijeka

Tel.: + 385 51/353-555
Telefaks: + 385 51/353-566
SWIFT: KVRB HR 22

MEĐIMURSKA BANKA d.d.

V. Morandinija 37
40000 Čakovec

Tel.: + 385 40/370-500
Telefaks: + 385 40/370-623
SWIFT: MBCK HR 2X

NAVA BANKA d.d.

Tratinska 27
10000 Zagreb

Tel.: + 385 1/3656-777
Telefaks: + 385 1/3656-700
SWIFT: NAVB HR 22

OTP BANKA HRVATSKA d.d.

Domovinskog rata 3
23000 Zadar

Tel.: +385 23/201-500
Telefax: +385 23/201-859
SWIFT: DBZD HR 2X

PARTNER BANKA d.d.

Vončinina 2
10000 Zagreb

Tel.: + 385 1/4602-260
Telefaks: + 385 1/4602-288
SWIFT: PAZG HR 2X

PODRAVSKA BANKA d.d.

Opatička 1a
48300 Koprivnica

Tel.: + 385 48/65-50
Telefaks: + 385 48/622-542
SWIFT: PDKC HR 2X

PRIMORSKA BANKA d.d.

Scarpina 7
51000 Rijeka

Tel.: + 385 51/355-704
Telefaks: +385 51/332-762
SWIFT: SPRM HR 22

PRIVREDNA BANKA ZAGREB d.d.

Račkoga 6
10000 Zagreb

Tel.: + 385 1 /4723-344
Telefaks: + 385 1/4723-131
SWIFT: PBZG HR 2X

RAIFFEISENBANK AUSTRIA d.d.

Petrinjska 59
10000 Zagreb

Tel.: + 385 1/4566-466
Telefaks: + 385 1/4566-481
SWIFT: RZBH HR 2X

SAMOBORSKA BANKA d.d.

Trg kralja Tomislava 8
10430 Samobor

Tel.: + 385 1/3362-530
Telefaks: + 385 1/3361-523
SWIFT: SMBR HR 22

SLATINSKA BANKA d.d.

Vladimira Nazora 2
33520 Slatina

Tel.: + 385 33/551-526
Telefaks: + 358 33/551-138
SWIFT: SBSL HR 2X

SLAVONSKA BANKA d.d.

Kapucinska 29
31000 Osijek

Tel.: + 385 31/231-231
Telefaks: + 385 31/201-039
SWIFT: SLBO HR 2X

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE – SPLITSKA BANKA d.d.

R. Boškovića 16
21000 Split

Tel.: + 385 21/304-304
Telefaks: + 385 21/312-586
SWIFT: SOGE HR 22

ŠTEDBANKA d.d.

Slavonska avenija 3
10000 Zagreb

Tel.: 385 1/6306-666
Telefaks: 385 1/6187-016
SWIFT: STED HR 22

VABA d.d. BANKA VARAŽDIN

Anina 2
42000 Varaždin

Tel.: + 385 42/215-300
Telefaks: + 385 42/215-315
SWIFT: VBVZ HR 22

ZAGREBAČKA BANKA d.d.

Paromlinska 2
10000 Zagreb

Tel.: + 385 1/6104-000
Telefaks: + 385 1/6110-555
SWIFT: ZABA HR 2X

VOLKSBANK d.d.

Varšavska 9
10000 Zagreb

Tel.: + 385 1/4801-300
Telefaks: + 385 1/4801-365
SWIFT: VBCR HR 22

Popis predstavništva inozemnih banaka

BANK FÜR KÄRNTEN UND STEIERMARK AG, Zagreb

COMMERZBANK AKTIENGESELLSCHAFT, Zagreb

DEUTSCHE BANK AG, Zagreb

KOMERCIJALNA BANKA A.D., Zagreb

LHB INTERNATIONALE HANDELSBANK AG, Zagreb

SAN PAOLO IMI S.p.A., Zagreb

Popis stambenih štedionica

HPB – STAMBENA ŠTEDIONICA d.d.

Praška 5
10000 Zagreb

Tel.: + 385 1/4805-008
Telefaks: + 385 1/4888-164

PBZ STAMBENA ŠTEDIONICA d.d.

Radnička cesta 44
10000 Zagreb

Tel.: + 385 1/6363-730
Telefaks: + 385 1/6363-731

PRVA STAMBENA ŠTEDIONICA d.d.

Savska 60
10000 Zagreb

Tel.: + 385 1/6065-111
Telefaks: + 385 1/6065-120

**RAIFFEISEN STAMBENA
ŠTEDIONICA d.d.**

Radnička cesta 43
10000 Zagreb

Tel.: + 385 1/6006-100
Telefaks: +385 1/6006-199

**WÜSTENROT STAMBENA
ŠTEDIONICA d.d.**

Heinzlova 33a
10000 Zagreb

Tel.: + 385 1/4803-788
Telefaks: + 385 1/4803-798

The background is a complex composition of various geometric and organic patterns. It features a central grey area where the text is located, surrounded by vertical bands of different colors and textures. The colors include shades of pink, purple, green, yellow, and grey. The patterns range from simple grids and wavy lines to more intricate, overlapping shapes and textures. The overall effect is a modern, abstract, and visually rich design.

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama financijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i financijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: financijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo. Sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnja banka, banke, ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju. U sektor banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka čije je sjedište izvan Republike Hrvatske. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Nebankarske financijske institucije su financijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. društva za osiguranje, mirovinski fondovi).

Središnja država obuhvaća podsektor Republika Hrvatska i podsektor republički fondovi. Do prosinca 2003. godine podsektor Republika Hrvatska obuhvaćao je organe državne uprave, uključujući Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste, Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, a podsektor republički fondovi obuhvaćao Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, Hrvatske vode i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak.

Od siječnja 2004. godine Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste, Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka reklasificirani su iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi.

Ostali domaći sektori su: organi lokalne države, državna i ostala trgovačka društva te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne institucije koje pružaju usluge stanovništvu. Podsektor ostala trgovačka društva obuhvaća i banke u stečaju. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se u sljedeće podsektore: lokalna država, koja obuhvaća jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačka društva, koja obuhvaćaju državna i ostala trgovačka društva, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne institucije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1997.	prosinac	10.346,1	13.731,4	13.848,8	50.742,0	33.829,0	48.863,4	7,86	3,93	3,85	2,16	4,98	4,96
1998.	prosinac	9.954,2	13.531,4	13.615,2	57.340,3	44.626,8	59.792,0	7,24	6,92	6,59	2,51	3,73	0,25
1999.	prosinac ^a	10.310,0	13.858,9	13.965,7	56.659,3	40.003,8	55.875,8	4,53	5,46	5,48	2,28	0,35	-4,58
2000.	prosinac	11.717,3	18.030,3	18.256,4	73.061,1	44.043,9	60.883,8	7,32	10,04	9,89	3,66	10,46	2,66
2001.	prosinac	17.803,2	23.703,5	23.936,5	106.071,4	57.410,0	74.964,5	8,01	13,00	11,96	11,65	3,40	1,16
2002.	prosinac	23.027,9	30.869,8	31.876,7	116.141,8	83.324,4	97.463,7	10,72	6,11	6,79	1,65	7,92	2,15
2003.	prosinac	30.586,2	33.888,7	34.630,9	128.893,1	96.121,7	111.661,4	8,90	1,78	1,93	0,14	3,11	0,66
2004.	prosinac	33.924,4	34.562,1	35.186,5	139.947,7	108.205,1	127.308,6	8,69	2,86	2,68	0,23	2,15	1,99
2005.	prosinac	40.390,8	38.817,1	39.855,4	154.647,0	131.343,2	149.168,3	9,38	4,34	3,87	-0,02	1,84	1,94
2006.	siječanj	36.629,2	37.216,7	38.157,5	152.000,6	131.715,3	150.544,7	-9,31	-4,12	-4,26	-1,71	0,28	0,92
	veljača	36.484,1	37.169,6	38.104,0	151.719,7	134.057,4	152.635,8	-0,40	-0,13	-0,14	-0,18	1,78	1,39
	ožujak	37.767,9	38.186,4	39.118,2	153.573,5	140.596,4	156.579,7	3,52	2,74	2,66	1,22	4,88	2,58
	travanj	38.079,2	39.222,7	40.055,6	155.073,1	143.428,3	159.083,2	0,82	2,71	2,40	0,98	2,01	1,60
	svibanj	38.796,4	40.771,5	41.601,8	158.103,8	146.241,6	161.921,6	1,88	3,95	3,86	1,95	1,96	1,78
	lipanj	41.644,9	42.226,5	42.853,9	163.106,8	149.113,2	164.644,0	7,34	3,57	3,01	3,16	1,96	1,68
	srpanj	42.693,7	45.004,2	45.714,7	170.326,0	149.108,3	166.667,1	2,52	6,58	6,68	4,43	0,00	1,23
	kolovoz	42.209,3	44.993,8	45.802,5	174.210,4	148.688,1	168.830,8	-1,13	-0,02	0,19	2,28	-0,28	1,30
	rujan	42.368,1	44.047,0	44.822,7	176.751,9	151.194,8	172.299,2	0,38	-2,10	-2,14	1,46	1,69	2,05
	listopad	43.414,6	45.502,0	46.358,9	180.585,5	150.555,8	174.595,6	2,47	3,30	3,43	2,17	-0,42	1,33
	studen	44.907,1	46.322,2	47.219,7	179.636,1	149.780,9	178.048,7	3,44	1,80	1,86	-0,53	-0,51	1,98
	prosinac	46.331,2	48.521,0	49.141,7	182.458,6	154.844,1	183.379,5	3,17	4,75	4,07	1,57	3,38	2,99

^a Plasmani su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

U tablici se iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta. U rujnu 1999. godine provedena je revizija svih monetarnih agregata. U starijim publikacijama HNB-a podaci o potraživanjima i obvezama štedionica nisu obuhvaćeni u izračunu monetarnih agregata.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa M1 definirana je jednako kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod banaka. Novčana masa M1a obuhvaća gotov novac izvan banaka i depozitni novac kod banaka uvećan za depozitni novac središnje države kod banaka.

Ukupna likvidna sredstva M4 obuhvaćaju novčanu masu M1, štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navedene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1)).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. udio tih banaka u monetarnom agregatu M1 iznosio je 259,3 mil. kuna, a u monetarnom agregatu M4 iznosio je 4.035,8 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će uspoređivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavka Plasmani banaka poveća za iznos od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005.	2006.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
AKTIVA													
1. Inozemna aktiva (neto)	23.303,8	20.285,3	17.662,3	12.977,1	11.644,9	11.862,2	13.993,7	21.217,7	25.522,2	25.557,1	30.029,7	29.855,3	27.614,5
2. Plasmani	168.427,7	169.161,7	171.790,0	178.596,6	180.793,7	183.671,9	188.399,2	188.521,9	189.902,8	193.614,0	193.687,2	197.259,8	200.328,9
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	19.259,4	18.617,0	19.154,2	22.016,9	21.710,5	21.750,3	23.755,2	21.854,8	21.072,0	21.314,8	19.091,6	19.211,1	16.949,4
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	147.414,3	148.678,8	150.492,2	154.491,5	157.109,0	160.164,6	162.862,1	164.778,9	167.235,3	170.400,3	172.776,2	176.069,0	181.031,9
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	592,2	587,9	574,8	493,7	519,5	461,0	442,3	529,2	437,9	434,7	676,8	820,6	1.029,5
2.4. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	1.161,8	1.278,0	1.568,7	1.594,5	1.454,7	1.296,0	1.339,5	1.359,0	1.157,6	1.464,2	1.142,6	1.159,0	1.318,1
Ukupno (1+2)	191.731,5	189.447,0	189.452,2	191.573,8	192.438,5	195.534,1	202.392,9	209.739,6	215.425,1	219.171,1	223.716,9	227.115,1	227.943,3
PASIVA													
1. Novčana masa	38.817,1	37.216,7	37.169,6	38.186,4	39.222,7	40.771,5	42.226,5	45.004,2	44.993,8	44.047,0	45.502,0	46.322,2	48.521,0
2. Štedni i oročeni depoziti	27.992,1	27.809,2	29.818,4	31.554,5	32.425,8	34.987,2	38.443,0	41.421,2	44.092,2	46.155,8	46.819,6	45.557,3	44.836,8
3. Devizni depoziti	86.760,8	85.800,5	83.282,9	82.426,5	81.700,6	80.779,1	81.019,5	82.112,2	83.623,0	85.173,0	86.894,2	86.627,5	88.256,7
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	1.077,0	1.174,2	1.448,8	1.406,1	1.724,0	1.566,1	1.417,9	1.788,4	1.501,4	1.376,0	1.369,7	1.129,2	844,1
5. Ograničeni i blokirani depoziti	2.082,3	2.192,1	2.392,5	2.379,2	2.283,9	2.032,8	2.292,7	2.326,5	2.477,5	2.603,8	2.608,7	4.847,2	2.504,5
6. Ostalo (neto)	34.992,2	35.254,3	35.340,1	35.621,0	35.081,5	35.397,6	36.993,3	37.087,2	38.737,2	39.815,4	40.522,7	42.631,7	42.980,2
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	191.731,5	189.447,0	189.452,2	191.573,8	192.438,5	195.534,1	202.392,9	209.739,6	215.425,1	219.171,1	223.716,9	227.115,1	227.943,3

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) jest razlika između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i banaka i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i kod banaka.

Novčana masa zbroj je gotovog novca izvan banaka, depozita ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke, depozita ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod banaka (stavka Depozitni novac iz Konsolidirane bilance banaka, Tablica D1.).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance banaka, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite banaka kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance banaka. Ostalo (neto) su neraspoređene stavke pasive umanjene za neraspoređene pozicije aktive.

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj banaka	Banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd. kn	Od 1 do manje od 2 mlrd. kn	Od 2 do manje od 10 mlrd. kn	10 i više mlrd. kn		Manje od 10 mil. kn	Od 10 do manje od 100 mil. kn	100 i više mil. kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1997.	prosinac	60	4	28	9	8	9	2	33	12	18	3
1998.	prosinac	60	3	26	8	11	10	2	33	4	25	4
1999.	prosinac	53	4	23	7	7	10	2	30	5	21	4
2000.	prosinac	45	3	15	9	6	10	2	29	5	19	5
2001.	prosinac	44	3	13	7	7	10	4	21	4	12	5
2002.	prosinac	46	4	13	7	9	8	5	10	3	5	2
2003.	prosinac	42	2	13	8	5	8	6	7	3	2	2
2004.	prosinac	39	1	12	9	6	5	6	6	3	3	–
2005.	prosinac	36	1	10	6	8	5	6	3	2	1	–
2006.	siječanj	36	1	10	8	6	5	6	3	2	1	–
	veljača	36	2	9	7	7	5	6	3	2	1	–
	ožujak	36	2	9	8	6	5	6	3	2	1	–
	travanj	36	2	9	7	7	5	6	3	2	1	–
	svibanj	36	2	9	8	6	5	6	3	2	1	–
	lipanj	36	2	8	7	8	4	7	3	2	1	–
	srpanj	35	2	7	5	9	5	7	3	2	1	–
	kolovoz	35	2	7	6	8	4	8	3	2	1	–
	rujan	35	2	7	7	7	4	8	3	2	1	–
	listopad	35	2	7	4	10	4	8	3	2	1	–
	studenj	35	2	7	5	9	4	8	3	2	1	–
	prosinac	35	2	6	5	10	4	8	3	2	1	–

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

U tablici se iskazuje ukupan broj banaka i štedionica u prijelaznom razdoblju, koje mjesečno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj bilanci banaka. Monetarnom statistikom obuhvaćene su i institucije u likvidaciji, a do veljače 2005. godine i institucije koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije.

Posebna pravila izvješćivanja vrijedila su za štedionice do lipnja 1995. godine. Štedionice nisu bile obvezne izvješćivati središnju banku o svom poslovanju, tako da su u podacima do lipnja 1995. obuhvaćene samo štedionice koje su o svom poslovanju dragovoljno izvješćivale Hrvatsku narodnu banku. Od srpnja 1995. godine podacima su obuhvaćene sve registrirane štedionice. Štedionice koje su dobile odobrenje za rad kao banke, bile su dužne do 31. prosinca 2006. uskladiti svoje poslovanje s odredbama Zakona o bankama.

U tablici se također iskazuje klasifikacija banaka i štedionica prema veličini bilančne aktive.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005.		2006.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
AKTIVA													
1. Inozemna aktiva	54.862,5	56.135,8	57.978,2	59.236,6	59.824,7	61.761,2	63.451,8	65.136,0	63.433,0	60.049,2	62.759,8	65.882,5	64.088,2
1.1. Zlato	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2. Posebna prava vučenja	6,3	8,8	5,9	5,2	8,7	5,4	5,5	8,8	4,8	4,8	9,1	5,3	5,3
1.3. Priočuvna pozicija kod MMF-a	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3
1.4. Efektivna i depoziti po vidjenju u stranim bankama	7,7	8,2	9,6	8,3	8,4	8,8	9,2	9,3	8,1	7,8	8,5	7,6	7,2
1.5. Oročeni depoziti u stranim bankama	28.274,1	29.480,1	30.903,6	32.260,2	33.440,1	34.264,7	35.296,1	35.954,3	34.061,7	30.723,0	31.738,6	33.270,4	33.243,0
1.6. Plasmami u vrijednosne papire u devizama	26.573,0	26.637,3	27.057,6	26.961,5	26.366,1	27.480,9	28.139,6	29.162,2	29.357,1	29.312,1	31.002,2	32.597,8	30.831,2
1.7. Nekonvertibilna devizna aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	1,4	0,2	0,6	-	0,0	-	-	-	-	-	-	-	0,9
2.1. Potraživanja u kunama	1,4	0,2	0,6	-	0,0	-	-	-	-	-	-	-	0,9
2.2. Potraživanja u devizama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	73,4	73,4	73,4	73,4	73,4	73,4	73,4	73,4	73,4	73,4	73,4	73,4	64,0
4. Potraživanja od banaka	4.215,6	725,2	14,4	564,1	1.003,7	261,9	2.155,4	1.881,3	1.736,4	2.511,3	516,3	14,6	3.911,5
4.1. Krediti bankama	4.215,6	725,2	14,4	564,1	1.003,7	261,9	2.155,4	1.881,3	1.736,4	2.511,3	516,3	14,6	3.911,5
Lombardni krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kratkoročni kredit za likvidnost	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	14,5	14,5	14,4	14,5	14,4	14,4	14,3	14,3	14,5	14,6	14,6	14,6	14,5
Obratne repo transakcije	4.201,1	710,6	-	549,6	989,4	247,5	2.141,1	1.866,9	1.722,0	2.496,7	501,7	-	3.897,0
4.2. Dospjela nenaplaćena potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno (1+2+3+4+5)	59.153,0	56.934,6	58.066,6	59.874,1	60.901,9	62.096,4	65.680,6	67.090,7	65.242,8	62.633,9	63.349,5	65.970,4	68.064,6
PASIVA													
1. Primarni novac	40.390,8	36.629,2	36.484,1	37.767,9	38.079,2	38.796,4	41.644,9	42.693,7	42.209,3	42.368,1	43.414,6	44.907,1	46.331,2
1.1. Gotov novac izvan banaka	12.163,8	11.688,1	11.794,2	12.091,2	12.725,9	12.995,6	14.003,2	14.909,9	14.618,1	14.330,6	13.869,0	13.547,5	14.609,3
1.2. Blagajne banaka	2.210,7	1.835,4	1.971,3	1.942,0	2.059,2	1.874,9	2.685,5	2.448,0	2.240,0	2.244,4	2.107,4	2.138,9	2.698,0
1.3. Depoziti banaka	26.016,3	23.105,7	22.718,6	23.734,7	23.294,1	23.925,8	24.956,2	25.335,8	25.351,2	25.793,1	27.438,2	29.220,7	29.023,9
Računi za namiru banaka	8.411,1	5.983,4	5.153,3	5.740,0	5.357,8	5.591,9	6.223,4	6.291,8	6.039,5	6.315,2	6.767,3	7.807,0	8.535,7
Izdvojena obvezna pričuva	17.605,2	17.081,3	17.103,3	17.354,7	17.854,4	18.222,9	18.595,8	18.874,0	19.274,1	19.457,9	19.783,9	20.147,7	20.478,2
Upisani obvezni blagajnički zapisi HNB-a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prekonoćni depoziti	-	41,0	462,0	640,0	82,0	111,0	137,0	170,0	37,7	20,0	887,0	1.266,0	10,0
1.4. Depoziti ostalih bankarskih institucija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.5. Depoziti ostalih domaćih sektora	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Ograničeni i blokirani depoziti	13.551,8	14.697,8	16.127,7	17.366,6	18.346,5	19.131,5	19.831,8	20.136,8	17.996,5	14.890,2	14.504,3	15.544,2	16.633,5
2.1. Izdvojena devizna obvezna pričuva	13.495,9	14.634,9	16.052,6	17.306,0	18.326,7	19.108,0	19.808,7	20.107,6	17.951,5	14.833,3	14.445,8	15.485,9	16.576,7
2.2. Ograničeni depoziti	55,9	62,9	75,1	60,6	19,8	23,4	23,1	29,1	45,0	56,9	58,5	58,3	56,9
2.3. Blokirani devizni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Inozemna pasiva	18,9	17,2	16,1	14,8	13,1	19,8	24,6	16,8	15,6	14,7	13,4	18,9	18,9
3.1. Krediti MMF-a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2. Obveze prema međunarodnim organizacijama	18,9	17,2	16,1	14,7	13,1	19,8	18,0	16,6	15,6	14,7	13,4	18,9	18,9
3.3. Obveze prema stranim bankama	-	-	-	0,0	-	-	6,5	0,2	-	-	-	-	-
4. Depoziti središnje države	332,2	926,7	852,4	162,7	538,7	444,2	249,8	221,4	560,7	245,8	302,3	758,9	188,0
4.1. Depozitni novac	319,0	605,1	847,4	159,1	535,2	439,9	245,3	216,9	559,0	244,0	269,3	723,0	174,5
Depozitni novac Republike Hrvatske	246,3	579,3	743,8	117,2	475,7	323,0	183,6	170,1	457,6	218,5	146,6	693,7	138,6
Depozitni novac republičkih fondova	72,7	25,8	103,5	41,8	59,5	116,9	61,7	46,9	101,4	25,5	122,7	29,3	35,9
4.2. Devizni depoziti Republike Hrvatske	13,2	321,6	5,0	3,6	3,5	4,3	4,5	4,5	1,8	1,8	33,0	36,0	13,5
4.3. Blagajnički zapisi HNB-a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Blagajnički zapisi HNB-a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.1. Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Kapitalski računi	5.357,4	5.158,9	5.084,9	5.060,0	4.436,2	4.216,0	4.447,6	4.539,9	4.977,3	5.629,3	5.631,7	5.258,0	5.408,8
7. Ostalo (neto)	-498,2	-495,3	-498,7	-497,8	-511,9	-511,4	-518,1	-517,8	-516,6	-514,2	-516,8	-516,7	-515,8
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	59.153,0	56.934,6	58.066,6	59.874,1	60.901,9	62.096,4	65.680,6	67.090,7	65.242,8	62.633,9	63.349,5	65.970,4	68.064,6

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, posebna prava vučenja, pričuvna pozicija kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u trezoru, sredstva na tekućim računima kod stranih banaka, oročeni depoziti kod stranih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmani u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske. Prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji je na snazi od travnja 2001. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj, pa se u okviru te stavke iskazuju samo dospjela potraživanja od državnog proračuna nastala na osnovi obavljanja platnog prometa, te na osnovi obveza izvršenih prema Međunarodnome monetarnom fondu i stranim bankama.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora, uključujući banke u stečaju.

Potraživanja od banaka su krediti bankama i dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka. Krediti bankama su lombardni krediti, kratkoročni krediti za likvidnost, ostali krediti te obratne repo transakcije. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999. godine, također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti su: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti banaka odobrani prijašnjih godina (inicijalni krediti, pre-sanacijski krediti), dospjeli, a nenaplaćeni krediti te depoziti banaka kod HNB-a. Od travnja 2005. godine obratne repo transakcije provode se tjedno. Dospjela nenaplaćena potraživanja su neurednosti banaka pri izdavanju i održavanju obvezne pričuve.

Od svibnja 1999. potraživanja od ostalih domaćih sektora uključuju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije nenaplaćenih od banaka nad kojima je pokrenut stečajni postupak.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajnama banaka, depoziti banaka kod Hrvatske narodne banke, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke i depoziti ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke. Depozite banaka čine novčana sredstva na računima za namiru banaka, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke (u koja je u od ožujka 2006. uključena i posebna obvezna pričuva izdvojena na obveze po izdanim vrijednosnim papirima), obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke te prekonoćni depoziti banaka. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiroračunima ostalih domaćih sektora, koji se na temelju zakona i drugih pravnih propisa uključuju u depozit kod Hrvatske narodne banke.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuću obračunatu kamatu, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Na određene devizne izvore sredstava banke izdvajaju deviznu obveznu pričuvu na posebne račune HNB-a, a od kolovoza 2004. i graničnu obveznu pričuvu. Ograničeni depoziti su kunski sredstva izdvojena po nalogu suda ili na temelju propisa. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnoga monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim financijskim institucijama i stranim bankama s pripisanim obračunatim kamatama.

Depoziti središnje države su depozitni novac i devizni računi Republike Hrvatske i republičkih fondova kod Hrvatske narodne banke, te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i rashoda.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive Bilance Hrvatske narodne banke.

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005.		2006.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
AKTIVA														
1. Pričuve banaka kod središnje banke	41.775,2	39.627,7	40.786,9	43.030,5	43.686,0	44.909,8	47.461,6	47.920,0	45.548,6	42.878,4	43.993,2	46.844,6	48.384,7	
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	28.283,1	24.997,3	24.738,9	25.730,7	25.363,5	25.807,2	27.656,7	27.817,7	27.603,8	28.049,7	29.553,5	31.365,8	31.814,1	
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	13.492,1	14.630,4	16.048,0	17.299,8	18.322,5	19.102,6	19.804,8	20.102,3	17.944,9	14.828,7	14.439,7	15.478,8	16.570,6	
2. Inozemna aktiva	35.572,5	33.197,6	31.505,8	27.119,1	27.608,4	26.535,3	26.150,5	26.518,4	28.695,2	32.381,1	36.482,3	35.850,0	39.621,2	
3. Potraživanja od središnje države	28.877,2	28.401,1	28.851,8	31.084,2	31.048,8	31.116,1	33.198,1	31.154,5	31.173,4	31.326,9	29.361,3	30.266,5	27.936,8	
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	147.340,9	148.605,4	150.418,8	154.418,1	157.035,6	160.091,2	162.788,7	164.705,5	167.161,9	170.326,9	172.702,8	175.995,6	180.967,8	
4.1. Potraživanja od lokalne države	1.767,2	1.645,9	1.630,1	1.608,7	1.607,1	1.657,3	1.680,0	1.696,7	1.721,0	1.669,1	1.700,3	1.665,6	1.892,0	
4.2. Potraživanja od trgovačkih društava	67.017,9	67.668,2	69.141,6	71.420,1	72.631,8	73.438,6	74.707,0	75.057,0	75.882,9	76.796,7	77.626,3	79.637,3	83.386,5	
4.3. Potraživanja od stanovništva	78.555,7	79.291,4	79.647,1	81.389,3	82.796,6	84.995,4	86.401,7	87.951,8	89.558,0	91.861,1	93.376,1	94.692,7	95.689,3	
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	592,2	587,9	574,8	493,7	519,5	461,0	442,3	529,2	437,9	434,7	676,8	820,6	1.029,5	
6. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	1.161,8	1.278,0	1.568,7	1.594,5	1.454,7	1.296,0	1.339,5	1.359,0	1.157,6	1.464,2	1.142,6	1.159,0	1.318,1	
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	255.319,8	251.697,7	253.706,9	257.740,1	261.352,9	264.409,4	271.380,7	272.186,6	274.174,6	278.812,1	284.359,0	290.936,4	299.258,1	
PASIVA														
1. Depozitni novac	26.653,3	25.528,6	25.375,4	26.095,3	26.496,8	27.775,8	28.223,3	30.094,3	30.375,6	29.716,4	31.633,0	32.774,7	33.911,7	
2. Štedni i oročeni depoziti	27.992,1	27.809,2	29.818,4	31.554,5	32.425,8	34.987,2	38.443,0	41.421,2	44.092,2	46.155,8	46.819,6	45.557,3	44.836,8	
3. Devizni depoziti	86.760,8	85.800,5	83.282,9	82.426,5	81.700,6	80.779,1	81.019,5	82.112,2	83.623,0	85.173,0	86.894,2	86.627,5	88.256,7	
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	1.077,0	1.174,2	1.448,8	1.406,1	1.724,0	1.566,1	1.417,9	1.788,4	1.501,4	1.376,0	1.369,7	1.129,2	844,1	
5. Inozemna pasiva	67.112,3	69.030,8	71.805,7	73.363,8	75.775,2	76.414,4	75.584,1	70.420,0	66.590,4	66.858,5	69.198,9	71.858,3	76.076,0	
6. Depoziti središnje države	9.287,0	8.857,7	8.845,7	8.904,6	8.799,6	8.921,6	9.193,1	9.078,2	9.540,6	9.766,3	9.967,4	10.296,5	10.800,4	
7. Krediti primljeni od središnje banke	4.215,6	725,2	14,4	564,1	1.003,8	261,9	2.155,4	1.881,3	1.736,4	2.511,3	516,3	14,5	3.911,4	
8. Ograničeni i blokirani depoziti	2.036,4	2.129,2	2.317,4	2.318,6	2.264,1	2.009,3	2.269,6	2.297,4	2.432,5	2.546,9	2.550,2	4.789,0	2.447,6	
9. Kapitalni računi	32.665,7	32.994,5	33.220,9	33.276,9	33.692,9	34.273,6	35.475,1	35.856,1	36.982,1	37.553,3	37.978,3	40.157,7	40.805,1	
10. Ostalo (neto)	-2.480,4	-2.352,2	-2.422,7	-2.170,2	-2.529,9	-2.579,6	-2.400,2	-2.762,4	-2.699,5	-2.845,5	-2.568,8	-2.268,1	-2.631,7	
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	255.319,8	251.697,7	253.706,9	257.740,1	261.352,9	264.409,4	271.380,7	272.186,6	274.174,6	278.812,1	284.359,0	290.936,4	299.258,1	

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

U konsolidiranu bilancu banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između banaka.

Pričuve banaka kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva banaka u blagajnama i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na deviznim računima Hrvatske narodne banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajnama, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunskih i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće oblike kunskih i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, kredite (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite.

Stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim institucijama te nebankarskim financijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiroračunima i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kuskim instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunski štedni depoziti po viđenju te kunski oročeni depoziti i kunski depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po viđenju, devizni oročeni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih obveza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiroračune i tekuće račune, štedne depozite (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), oročene depozite, primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori.

Depoziti središnje države su svi oblici kunskih i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) banaka prema središnjoj državi.

Kreditu primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkupa vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite.

te stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, ne-realizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za neidentificirane gubitke.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive, uključujući fer vrijednost deriviranih financijskih instrumenata.

Tablice D2 – D12

Ovaj skup tablica (osim Tablice D5) razradeni je prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005.	2006.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Devizna inozemna aktiva	35.457,9	33.106,0	31.413,4	26.999,3	27.188,9	26.266,3	25.693,2	26.132,1	28.289,1	32.196,7	36.317,9	35.691,3	39.454,5
1.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	27.228,5	24.791,2	22.848,6	18.877,5	18.943,6	17.769,9	17.093,7	17.694,2	19.977,8	23.819,4	27.703,1	27.031,2	30.404,1
Efektivni strani novac	1.136,1	945,5	890,4	1.006,8	1.089,0	1.094,1	1.211,6	1.584,3	1.290,8	1.173,6	1.040,3	990,7	1.232,1
Tekući računi	860,2	890,1	916,5	761,9	865,1	819,4	1.109,1	1.483,7	1.066,0	1.004,9	758,5	780,1	870,1
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	20.874,6	18.519,1	16.597,7	12.623,9	12.600,9	11.493,9	10.299,4	10.035,2	13.300,5	16.345,5	20.744,8	20.475,8	23.509,4
Vrijednosni papiri	4.197,0	4.278,6	4.292,8	4.224,2	4.161,5	4.137,8	4.174,7	4.002,4	4.012,4	4.055,9	4.137,8	4.227,6	4.441,5
Kredit	152,9	150,1	143,4	253,0	219,4	217,0	287,4	576,9	296,3	1.227,6	1.009,9	545,2	339,2
Dionice stranih banaka	7,8	7,7	7,7	7,7	7,7	7,6	11,6	11,6	11,7	11,8	11,8	11,8	11,8
1.2. Potraživanja od stranaca	8.229,4	8.314,8	8.564,9	8.121,7	8.245,4	8.496,4	8.599,5	8.437,8	8.311,3	8.377,4	8.614,8	8.660,2	9.050,4
Potraživanja od stranih država	7.735,7	7.842,6	8.062,1	7.600,0	7.723,5	7.971,8	7.863,2	7.764,7	7.540,1	7.606,4	7.840,3	7.809,8	8.217,0
Potraživanja od stranih osoba	493,1	471,7	502,3	521,2	521,5	491,0	702,2	646,4	744,6	743,1	745,3	822,3	798,1
Vrijednosni papiri	68,0	75,0	75,3	74,9	73,5	72,5	199,6	160,6	155,3	144,9	184,6	188,5	141,5
Kredit	425,2	396,6	427,1	446,3	448,1	418,5	502,6	485,8	589,3	598,2	560,7	633,8	656,6
Dionice stranih osoba	0,5	0,5	0,5	0,5	0,3	33,6	34,1	26,7	26,7	27,9	29,2	28,1	35,3
2. Kunska inozemna aktiva	114,6	91,5	92,4	119,9	419,4	269,0	457,2	386,3	406,1	184,3	164,4	158,7	166,7
2.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	71,3	51,7	52,6	80,1	325,8	197,6	388,5	317,8	337,5	113,3	92,5	87,2	96,9
2.2. Potraživanja od stranaca	43,4	39,8	39,8	39,7	93,7	71,4	68,7	68,5	68,5	71,0	71,9	71,5	69,8
U tome: Kredit	42,6	39,0	38,9	38,8	92,9	70,8	68,1	67,9	67,9	70,4	71,3	70,9	69,2
Ukupno (1+2)	35.572,5	33.197,6	31.505,8	27.119,1	27.608,4	26.535,3	26.150,5	26.518,4	28.695,2	32.381,1	36.482,3	35.850,0	39.621,2

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

U tablici se iskazuju potraživanja banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivu i kunsku inozemnu aktivu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od stranih banaka i potraživanja od stranaca (ukupno i po financijskim instrumentima).

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005.		2006.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
1. Kunska potraživanja	20.532,7	20.174,8	20.704,3	20.324,0	20.473,6	20.790,3	23.239,2	22.549,4	22.562,0	22.706,1	20.713,9	22.183,8	22.703,0	
1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	17.352,6	17.228,6	17.771,9	17.383,5	17.138,4	17.019,7	19.286,5	19.344,9	19.195,6	19.103,4	17.114,5	18.489,4	18.361,2	
Vrijednosni papiri	16.037,7	15.488,9	15.947,1	15.920,9	15.535,7	15.366,0	14.996,2	15.492,7	15.340,7	15.259,6	14.148,9	15.439,4	14.546,7	
U tome: Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	20,6	22,1	21,5	21,3	21,8	21,1	5,8	7,9	7,6	6,9	7,1	9,3	8,3	
Kredit	1.314,9	1.739,8	1.824,8	1.462,6	1.602,7	1.653,6	4.290,3	3.852,2	3.854,8	3.843,8	2.965,6	3.050,0	3.814,5	
1.2. Potraživanja od republičkih fondova	3.180,1	2.946,2	2.932,5	2.940,5	3.335,2	3.770,6	3.952,8	3.204,5	3.366,5	3.602,6	3.599,4	3.694,5	4.341,9	
Vrijednosni papiri	–	–	–	–	–	–	3,6	5,5	–	–	–	–	–	
Kredit	3.180,1	2.946,2	2.932,5	2.940,5	3.335,2	3.770,6	3.949,2	3.199,0	3.366,5	3.602,6	3.599,4	3.694,5	4.341,9	
2. Devizna potraživanja	8.344,5	8.226,3	8.147,4	10.760,2	10.575,1	10.325,8	9.958,9	8.605,1	8.611,3	8.620,8	8.647,4	8.082,7	5.233,8	
2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	7.241,0	7.129,9	7.058,7	9.693,9	9.528,2	9.427,5	9.295,7	7.965,2	7.980,4	8.081,0	8.114,4	7.556,3	4.624,4	
Vrijednosni papiri	1.248,1	1.175,4	1.138,2	826,4	762,9	683,6	553,7	483,6	481,6	458,9	473,3	441,5	429,0	
Kredit	5.992,8	5.954,5	5.920,5	8.867,5	8.765,3	8.743,9	8.742,0	7.481,5	7.498,8	7.622,1	7.641,0	7.114,8	4.195,4	
2.2. Potraživanja od republičkih fondova	1.103,5	1.096,4	1.088,7	1.066,3	1.046,9	898,3	663,2	639,9	630,9	539,8	533,0	526,4	609,4	
Vrijednosni papiri	144,2	151,1	149,7	126,1	114,2	114,0	112,8	112,5	102,4	103,5	103,1	98,9	109,2	
Kredit	959,3	945,3	939,0	940,2	932,7	784,2	550,4	527,4	528,5	436,3	429,9	427,5	500,2	
Ukupno (1+2)	28.877,2	28.401,1	28.851,8	31.084,2	31.048,8	31.116,1	33.198,1	31.154,5	31.173,4	31.326,9	29.361,3	30.266,5	27.936,8	

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od središnje države. U kuskim potraživanjima od Republike Hrvatske stavka

Vrijednosni papiri obuhvaća i Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005.		2006.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
1. Kunska potraživanja	133.603,5	137.075,3	136.339,5	140.195,6	142.838,9	145.915,4	148.311,5	150.417,4	152.564,5	155.587,9	158.202,1	161.838,2	166.755,1	
1.1. Instrumenti tržišta novca	2.329,9	2.313,6	2.347,5	2.513,3	2.544,4	2.547,6	1.724,2	1.777,0	1.706,7	1.685,6	1.728,6	1.772,1	1.980,7	
1.2. Obveznice	361,6	355,0	349,1	412,9	455,0	510,2	838,0	872,1	795,0	801,9	822,8	926,4	1.088,8	
1.3. Kredit	128.882,3	132.398,6	131.588,4	135.172,6	137.701,1	140.780,8	143.505,0	145.681,1	147.981,8	151.017,7	153.685,4	157.142,6	161.694,2	
1.4. Dionice	2.029,6	2.008,1	2.054,5	2.096,8	2.138,3	2.076,7	2.244,2	2.087,2	2.080,9	2.082,7	1.965,4	1.997,2	1.991,4	
2. Devizna potraživanja	13.737,4	11.530,1	14.079,3	14.222,5	14.196,6	14.175,9	14.477,2	14.288,1	14.597,4	14.739,0	14.500,7	14.157,4	14.212,8	
2.1. Vrijednosni papiri	307,6	333,9	340,8	331,6	345,7	334,0	124,5	69,6	65,9	86,2	79,1	226,9	221,1	
2.2. Kredit	13.429,8	11.196,2	13.738,6	13.890,9	13.850,9	13.841,9	14.352,7	14.218,6	14.531,5	14.652,8	14.421,6	13.930,5	13.991,6	
Ukupno (1+2)	147.340,9	148.605,4	150.418,8	154.418,1	157.035,6	160.091,2	162.788,7	164.705,5	167.161,9	170.326,9	172.702,8	175.995,6	180.967,8	

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema financijskim instrumentima: in-

strumenti tržišta novca (uključujući faktoring i forfaiting od siječnja 2004. godine), krediti (uključujući akceptne kredite i kupljena potraživanja) i dionice.

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005.		2006.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
KUNSKI KREDITI													
1. Krediti središnjoj državi	4.495,0	4.686,0	4.757,3	4.403,1	4.937,9	5.424,2	8.239,4	7.051,2	7.221,3	7.446,4	6.565,0	6.744,4	8.156,4
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	1.314,9	1.739,8	1.824,8	1.462,6	1.602,7	1.653,6	4.290,3	3.852,2	3.854,8	3.843,8	2.965,6	3.050,0	3.814,5
1.2. Krediti republičkim fondovima	3.180,1	2.946,2	2.932,5	2.940,5	3.335,2	3.770,6	3.949,2	3.199,0	3.366,5	3.602,6	3.599,4	3.694,5	4.341,9
2. Krediti lokalnoj državi	1.613,9	1.577,0	1.562,9	1.541,0	1.520,9	1.563,0	1.581,4	1.568,8	1.591,6	1.534,2	1.558,2	1.528,7	1.720,3
3. Krediti trgovačkim društvima	49.105,9	51.856,6	50.780,4	52.667,1	53.769,9	54.616,7	55.911,1	56.551,2	57.226,0	58.014,4	59.122,0	61.291,4	64.666,3
4. Krediti stanovništvu	78.162,4	78.965,0	79.245,1	80.964,6	82.410,3	84.601,1	86.012,5	87.561,2	89.164,2	91.469,1	93.005,1	94.322,5	95.307,6
U tome: Stambeni krediti	27.571,1	28.119,3	28.514,0	29.498,7	30.214,0	31.157,8	31.925,4	32.771,0	33.734,6	34.709,0	35.584,7	36.216,8	36.927,3
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	46,5	31,9	30,9	36,4	91,0	76,5	48,3	72,0	56,5	50,5	307,3	414,4	304,4
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	591,8	630,5	729,1	1.100,6	943,6	852,4	732,4	753,6	565,1	839,8	636,3	751,7	854,4
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	134.015,6	137.747,0	137.105,7	140.712,7	143.673,6	147.134,0	152.525,2	153.557,9	155.824,8	159.354,4	161.194,0	165.053,0	171.009,4
DEVIZNI KREDITI													
1. Krediti središnjoj državi	6.952,1	6.899,8	6.859,5	9.807,8	9.698,0	9.528,2	9.292,4	8.008,9	8.027,3	8.058,4	8.070,9	7.542,3	4.695,6
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	5.992,8	5.954,5	5.920,5	8.867,5	8.765,3	8.743,9	8.742,0	7.481,5	7.498,8	7.622,1	7.641,0	7.114,8	4.195,4
1.2. Krediti republičkim fondovima	959,3	945,3	939,0	940,2	932,7	784,2	550,4	527,4	528,5	436,3	429,9	427,5	500,2
2. Krediti lokalnoj državi	63,0	18,7	18,6	18,6	18,5	18,5	18,4	11,2	11,3	11,4	11,4	11,3	11,3
3. Krediti trgovačkim društvima	12.973,5	10.851,1	13.318,0	13.447,6	13.446,1	13.429,2	13.945,0	13.816,7	14.126,4	14.249,5	14.039,3	13.549,0	13.598,5
4. Krediti stanovništvu	393,3	326,4	402,0	424,7	386,3	394,3	389,3	390,7	393,8	391,9	371,0	370,2	381,8
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	19,9	-	14,6	-	-	-	21,8	100,5	7,3	7,6	26,1	66,1	68,1
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	512,3	589,0	746,5	396,0	435,3	359,3	518,2	509,2	481,3	535,8	411,1	311,3	360,5
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	20.914,1	18.685,0	21.359,3	24.094,7	23.984,3	23.729,4	24.185,0	22.837,3	23.047,4	23.254,7	22.929,8	21.850,3	19.115,9
UKUPNO (A+B)	154.929,7	156.432,0	158.465,0	164.807,5	167.657,8	170.863,4	176.710,2	176.395,2	178.872,1	182.609,1	184.123,7	186.903,3	190.125,3

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

U tablici se iskazuju podaci o kunskim i deviznim kreditima banaka

domaćim sektorima, pri čemu krediti obuhvaćaju i akceptne kredite, financijski najam (leasing), izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstva i kupljena potraživanja, a do prosinca 2003. godine i faktoring i forfaiting.

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005.		2006.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Lokalna država	1.688,7	1.507,7	1.408,7	1.300,2	1.561,3	1.596,6	1.446,1	1.417,0	1.726,2	1.508,4	1.649,1	1.847,2	1.803,8
2. Trgovačka društva	13.344,2	12.365,7	11.880,8	12.381,7	12.199,8	12.670,2	12.642,9	13.898,4	13.824,6	13.616,7	14.287,4	14.600,9	16.668,6
3. Stanovništvo	10.728,3	10.717,6	11.058,9	11.395,0	11.836,4	12.506,2	13.217,8	13.577,3	13.641,2	13.628,2	13.816,6	13.366,6	14.257,8
4. Ostale bankarske institucije	322,1	282,8	343,1	360,8	307,1	366,1	296,9	456,3	400,0	331,1	439,2	728,8	485,1
5. Nebankarske financijske institucije	571,3	656,0	685,2	658,5	593,5	637,8	621,3	746,6	785,2	633,3	1.441,8	2.232,4	697,6
6. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-1,3	-1,2	-1,3	-0,9	-1,2	-1,2	-1,8	-1,3	-1,6	-1,3	-1,1	-1,3	-1,2
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	26.653,3	25.528,6	25.375,4	26.095,3	26.496,8	27.775,8	28.223,3	30.094,3	30.375,6	29.716,4	31.633,0	32.774,7	33.911,7

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

U tablici se iskazuje depozitni novac kod banaka, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na žiroračunima i tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija

i nebankarskih financijskih institucija umanjen za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu). Obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005.		2006.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Štedni depoziti	2.493,6	2.524,0	2.576,5	2.580,3	2.584,8	2.559,5	2.685,8	2.891,3	2.979,0	2.877,0	2.765,4	2.678,5	2.905,6
1.1. Lokalna država	2,7	3,3	3,1	4,1	3,8	3,4	3,4	3,4	3,4	3,6	3,5	3,6	2,8
1.2. Trgovačka društva	101,6	114,3	110,5	120,4	125,4	111,2	115,4	170,5	179,6	193,1	77,8	75,8	110,3
1.3. Stanovništvo	2.388,3	2.406,4	2.462,9	2.455,9	2.455,6	2.444,9	2.567,0	2.717,4	2.795,8	2.676,4	2.684,0	2.598,9	2.792,4
1.4. Ostale bankarske institucije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.5. Nebankarske financijske institucije	1,0	0,0	-	-	-	-	-	-	0,0	4,1	0,0	0,0	0,0
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	25.498,4	25.285,2	27.241,9	28.974,2	29.841,0	32.427,6	35.757,2	38.529,9	41.113,2	43.278,8	44.054,2	42.878,8	41.931,3
2.1. Lokalna država	508,7	665,1	712,8	778,5	774,0	827,5	850,0	951,0	931,1	1.008,9	1.049,0	964,2	491,8
2.2. Trgovačka društva	8.222,5	7.517,1	9.508,9	9.887,6	10.189,4	11.278,9	12.850,8	13.793,3	14.476,3	14.708,8	14.809,5	15.097,1	14.715,4
2.3. Stanovništvo	13.254,9	13.739,6	14.033,3	14.507,4	14.898,3	15.835,6	17.037,6	18.854,9	20.609,4	22.049,9	21.679,2	21.140,8	20.755,0
2.4. Ostale bankarske institucije	931,9	1.058,4	597,7	935,9	758,4	1.056,0	1.233,9	1.246,3	1.289,6	1.581,1	1.957,2	1.685,5	2.697,9
2.5. Nebankarske financijske institucije	2.580,4	2.304,9	2.389,3	2.864,7	3.221,0	3.429,7	3.784,9	3.684,4	3.806,8	3.930,0	4.559,3	3.991,1	3.271,3
Ukupno (1+2)	27.992,1	27.809,2	29.818,4	31.554,5	32.425,8	34.987,2	38.443,0	41.421,2	44.092,2	46.155,8	46.819,6	45.557,3	44.836,8

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija kod banaka.

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005.		2006.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Štedni depoziti	22.641,0	22.376,0	22.084,2	21.770,9	21.336,6	21.534,0	21.866,3	22.807,4	23.506,1	23.790,7	23.718,7	22.743,6	22.698,6
1.1. Lokalna država	11,9	10,6	11,3	10,7	10,5	10,6	18,0	16,6	16,7	16,8	17,0	17,0	30,8
1.2. Trgovačka društva	4.408,3	4.274,5	4.282,1	4.083,8	3.720,3	3.998,1	4.378,8	4.879,8	4.945,2	4.861,9	4.991,3	4.477,5	4.589,7
1.3. Stanovništvo	17.933,6	17.673,0	17.555,1	17.500,3	17.329,3	17.247,5	17.196,2	17.645,7	18.201,9	18.527,3	18.181,8	17.605,4	17.609,9
1.4. Ostale bankarske institucije	116,0	126,1	79,3	33,5	36,2	85,5	80,9	61,7	89,1	171,5	261,3	250,6	276,7
1.5. Nebankarske financijske institucije	171,3	291,9	156,4	142,5	240,3	192,2	192,4	203,7	253,2	213,2	267,4	393,1	191,4
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	64.119,7	63.424,5	61.198,7	60.655,7	60.364,0	59.245,1	59.153,1	59.304,7	60.116,9	61.382,4	63.175,5	63.883,9	65.558,1
2.1. Lokalna država	3,2	3,1	2,1	2,0	2,0	1,9	2,0	1,9	1,9	2,0	2,0	1,9	1,9
2.2. Trgovačka društva	8.154,2	7.725,7	5.916,9	5.807,5	5.772,2	5.201,7	5.316,5	5.522,5	5.919,3	6.336,5	6.904,7	7.038,1	7.086,2
2.3. Stanovništvo	55.036,1	54.966,0	54.645,2	54.312,5	54.038,9	53.509,6	53.303,1	53.038,6	53.105,2	53.860,0	55.015,6	55.757,2	57.210,8
2.4. Ostale bankarske institucije	242,0	233,4	242,0	137,8	105,6	104,1	75,9	193,5	254,1	241,1	259,6	193,7	366,2
2.5. Nebankarske financijske institucije	684,2	496,3	392,5	395,7	445,4	427,8	455,7	548,2	836,4	942,7	993,7	893,0	892,9
Ukupno (1+2)	86.760,8	85.800,5	83.282,9	82.426,5	81.700,6	80.779,1	81.019,5	82.112,2	83.623,0	85.173,0	86.894,2	86.627,5	88.256,7

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju devizni štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih

institucija kod banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po videnju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a devizni oročeni depoziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005.		2006.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	–	–	–	–	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
2. Obveznice (neto)	164,9	170,4	603,4	593,9	529,2	480,0	407,7	417,3	374,5	373,3	351,3	340,9	340,9	
3. Priljubljeni krediti	912,1	1.003,8	845,4	812,1	1.194,0	1.085,3	1.009,4	1.370,3	1.126,1	1.001,9	1.017,6	787,5	502,5	
3.1. Lokalna država	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
3.2. Trgovačka društva	40,8	51,4	44,0	41,0	41,0	40,9	40,9	41,0	41,0	41,0	41,1	0,1	0,0	
3.3. Ostale bankarske institucije	828,1	675,6	547,4	652,6	849,1	741,4	865,2	1.036,8	795,7	867,0	710,4	572,4	492,8	
3.4. Nebankarske financijske institucije	43,2	276,8	254,0	118,6	303,9	303,0	103,2	292,5	289,4	94,0	266,0	215,0	9,6	
Ukupno (1+2+3)	1.077,0	1.174,2	1.448,8	1.406,1	1.724,0	1.566,1	1.417,9	1.788,4	1.501,4	1.376,0	1.369,7	1.129,2	844,1	

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

U tablici se iskazuju neto obveze banaka na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primljeni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih mjenica i ostalih izdanih vrijednosnih papira.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica, te izdanih podređenih i hibridnih instrumenata, osim onih koje su upisali inozemni investitori.

Priljubljeni krediti iskazani su ukupno i klasificirani su prema institucionalnim sektorima.

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005.		2006.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
1. Devizna inozemna pasiva	52.073,3	53.283,7	55.352,2	55.271,5	56.502,4	56.820,1	54.219,8	50.037,7	48.260,0	48.258,8	50.069,4	50.875,4	55.114,3	
1.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	45.747,7	47.018,3	49.027,6	48.921,5	50.229,2	50.577,8	47.896,6	43.721,7	41.952,4	41.894,4	43.483,4	44.551,6	48.561,3	
Tekući računi	156,3	101,6	121,8	113,0	125,3	107,0	298,6	100,4	127,1	129,1	105,1	108,6	195,0	
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	12.523,1	12.139,7	12.472,9	13.456,2	14.052,7	14.778,0	14.326,6	12.242,0	11.794,2	11.927,9	12.989,1	14.661,1	12.174,1	
Kredit	29.775,6	31.482,7	33.161,4	32.073,1	32.786,0	32.446,5	30.029,5	28.136,6	26.763,1	26.536,5	27.093,6	26.494,8	32.903,9	
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	1.167,4	1.164,8	1.156,6	1.159,1	935,3	782,6	781,8	781,9	788,0	795,3	793,9	790,1	820,7	
Obveznice	3.292,6	3.294,3	3.271,5	3.279,2	3.265,2	3.246,3	3.241,9	3.242,7	3.268,1	3.300,9	3.295,6	3.287,2	3.288,3	
1.2. Obveze prema strancima	6.325,6	6.265,4	6.324,7	6.350,0	6.273,2	6.242,3	6.323,2	6.316,0	6.307,6	6.364,4	6.585,9	6.323,7	6.553,0	
Štedni i oročeni depoziti	5.846,3	5.851,9	5.912,9	5.940,7	5.867,0	5.837,1	5.918,4	5.956,5	5.945,5	6.000,4	6.222,5	5.963,7	6.192,4	
Depoziti po videnju	1.172,9	1.158,2	1.209,8	1.246,6	1.217,2	1.231,1	1.311,4	1.343,5	1.311,9	1.352,1	1.549,3	1.374,8	1.635,8	
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	4.673,4	4.693,8	4.703,2	4.694,2	4.649,8	4.606,0	4.607,0	4.612,9	4.633,7	4.648,2	4.673,2	4.588,9	4.556,7	
Kredit	479,3	413,5	411,7	409,3	406,2	405,2	404,8	359,5	362,0	364,0	363,5	360,0	360,5	
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
2. Kunska inozemna pasiva	15.039,1	15.747,1	16.453,5	18.092,3	19.272,7	19.594,3	21.364,3	20.382,3	18.330,3	18.599,6	19.129,6	20.982,9	20.961,8	
2.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	14.099,6	14.802,8	15.495,0	17.265,4	18.394,3	18.678,3	20.387,0	19.312,6	17.485,8	17.697,4	18.101,2	20.035,7	20.087,0	
Depozitni novac	179,6	172,1	298,4	353,1	338,7	435,4	520,4	490,9	501,8	538,9	1.029,8	2.118,9	1.438,1	
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	6.979,5	7.557,4	8.176,2	8.788,0	8.879,2	9.089,3	9.122,2	8.629,4	8.110,7	8.223,7	8.143,9	9.021,0	11.198,8	
Kredit	6.940,5	7.073,3	7.020,4	8.124,3	9.176,4	9.153,5	10.744,4	10.192,2	8.873,3	8.934,8	8.927,6	8.895,8	7.450,2	
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	405,7	404,8	401,9	402,8	401,0	399,5	399,1	399,2	402,3	406,0	405,3	403,3	404,0	
2.2. Obveze prema strancima	939,5	944,3	958,4	826,9	878,5	916,0	977,3	1.069,8	844,5	902,2	1.028,3	947,2	874,8	
Depozitni novac	180,3	185,9	212,5	221,7	252,9	254,1	311,6	382,5	146,4	192,5	281,9	324,1	170,1	
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	755,2	754,4	742,0	601,3	621,6	658,0	661,7	683,3	694,2	709,7	746,5	621,6	703,3	
Kredit	4,0	4,0	3,9	4,0	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	–	–	1,4	1,4	
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	4,0	4,0	3,9	4,0	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	–	–	1,4	1,4	
Ukupno (1+2)	67.112,3	69.030,8	71.805,7	73.363,8	75.775,2	76.414,4	75.584,1	70.420,0	66.590,4	66.858,5	69.198,9	71.858,3	76.076,0	

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, osim ograničenih kunskih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu i kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po financijskim instrumentima). Stavke Krediti obuhvaćaju i izdane podređene i hibridne instrumente koje su upisali inozemni investitori.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005.		2006.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Kunski depoziti	7.596,1	7.379,5	7.502,7	7.717,3	7.870,8	7.954,0	8.332,7	8.094,9	8.403,2	8.729,5	8.802,8	8.809,8	9.030,0
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	605,0	565,4	508,0	549,3	496,1	470,1	433,5	444,1	468,8	461,7	526,4	566,3	497,5
Depozitni novac	458,1	420,5	381,6	419,4	368,2	331,3	301,4	308,7	334,2	351,1	393,1	430,2	366,2
Štedni depoziti	1,8	1,3	1,3	1,3	1,6	1,5	1,4	1,9	1,9	1,9	1,6	2,3	2,1
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	144,0	142,5	124,1	127,6	125,3	136,3	129,6	132,5	131,6	107,6	130,6	132,8	128,1
Krediti	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
1.2. Depoziti republičkih fondova	6.991,1	6.814,1	6.994,7	7.168,0	7.374,6	7.483,9	7.899,2	7.650,7	7.934,4	8.267,8	8.276,4	8.243,6	8.532,6
Depozitni novac	580,2	520,4	552,8	512,4	464,7	499,0	326,0	401,8	474,5	424,5	463,8	467,3	254,6
Štedni depoziti	1,9	1,9	12,0	10,2	10,2	10,2	10,2	10,2	10,2	10,2	20,2	24,6	14,6
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	251,7	156,5	117,0	232,1	239,6	183,0	339,0	205,0	338,9	299,6	286,1	218,8	496,7
Krediti	6.157,3	6.135,3	6.312,8	6.413,3	6.660,1	6.791,6	7.224,0	7.033,7	7.110,9	7.533,5	7.506,3	7.532,9	7.766,7
2. Devizni depoziti	1.690,9	1.478,2	1.343,0	1.187,3	928,8	967,6	860,4	983,4	1.137,4	1.036,8	1.164,6	1.486,6	1.770,4
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	906,2	656,5	706,4	768,7	695,3	634,7	680,0	532,0	512,6	641,2	625,1	777,3	811,7
Štedni depoziti	340,6	213,4	263,1	287,7	233,0	192,9	228,9	188,0	167,0	221,1	206,9	412,3	264,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	38,7	37,1	32,6	77,0	75,3	65,3	65,3	65,3	67,6	136,1	135,9	93,3	275,0
Refinancirani krediti	527,0	406,1	410,7	404,1	387,0	376,5	385,8	278,8	278,0	284,0	282,3	271,7	271,9
2.2. Depoziti republičkih fondova	784,7	821,7	636,6	418,6	233,5	332,9	180,3	451,4	624,8	395,5	539,5	709,3	958,6
Štedni depoziti	139,4	107,8	104,6	126,4	138,7	125,0	144,1	106,6	110,6	107,7	201,2	220,2	93,4
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	25,8	–	–	–	21,9	207,9	–	344,8	433,8	96,0	98,7	212,7	356,2
Krediti	619,6	713,9	532,0	292,2	72,9	–	36,3	–	80,5	191,9	239,5	276,5	509,0
Ukupno (1+2)	9.287,0	8.857,7	8.845,7	8.904,6	8.799,6	8.921,6	9.193,1	9.078,2	9.540,6	9.766,3	9.967,4	10.296,5	10.800,4

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

U tablici se iskazuju ukupne kunske i devizne obveze banaka prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunski i devizni depoziti Republike Hrvatske i republičkih fondova. Kunski depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te refinancirane kredite.

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005.		2006.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Ograničeni depoziti	2.036,4	2.129,2	2.317,4	2.318,6	2.264,1	2.009,3	2.269,6	2.297,4	2.432,5	2.546,9	2.550,2	4.789,0	2.447,6
1.1. Kunski depoziti	1.277,1	1.216,0	1.384,9	1.338,1	1.359,4	1.356,7	1.328,1	1.439,1	1.526,1	1.472,7	1.530,7	3.510,4	1.427,0
1.2. Devizni depoziti	759,3	913,2	932,5	980,5	904,7	652,7	941,6	858,3	906,4	1.074,3	1.019,5	1.278,5	1.020,5
2. Blokirani devizni depoziti stanovništva	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2)	2.036,4	2.129,2	2.317,4	2.318,6	2.264,1	2.009,3	2.269,6	2.297,4	2.432,5	2.546,9	2.550,2	4.789,0	2.447,6

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju ograničeni depoziti (kunski i devizni) i blokirani depoziti stanovništva.

Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005.	2006.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
AKTIVA													
1. Pričuve kod središnje banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	4.274,3	4.387,3	4.744,1	4.631,6	4.516,5	4.462,8	4.435,7	4.462,5	4.545,6	4.524,8	4.630,2	4.617,8	4.674,8
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	575,5	606,7	655,7	718,3	779,5	857,9	925,3	993,4	1.056,1	1.128,2	1.190,4	1.234,4	1.296,0
U tome: Potraživanja od stanovništva	575,5	606,7	655,7	718,3	779,5	857,9	925,3	993,4	1.056,1	1.128,2	1.190,4	1.234,4	1.296,0
4. Potraživanja od banaka	994,4	827,3	247,1	187,3	139,1	114,6	130,4	94,6	96,3	91,2	106,9	96,8	181,4
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno (1+2+3+4+5)	5.844,2	5.821,3	5.646,8	5.537,3	5.435,1	5.435,3	5.491,4	5.550,6	5.698,1	5.744,1	5.927,5	5.949,0	6.152,3
PASIVA													
1. Oročeni depoziti	5.514,7	5.521,4	5.372,6	5.326,5	5.287,9	5.239,5	5.239,5	5.242,0	5.306,8	5.387,0	5.580,2	5.560,5	5.803,6
2. Obveznice i instrumenti tržišta novca	10,3	10,3	10,2	10,3	10,2	10,2	60,9	61,0	61,4	62,0	61,9	61,6	61,7
3. Kapitalni računi	258,0	252,0	247,4	202,0	159,0	176,1	168,3	211,8	248,7	240,1	241,0	267,0	244,7
4. Ostalo (neto)	61,1	37,5	16,5	-1,4	-22,0	9,4	22,7	35,8	81,1	55,1	44,5	59,9	42,2
Ukupno (1+2+3+4)	5.844,2	5.821,3	5.646,8	5.537,3	5.435,1	5.435,3	5.491,4	5.550,6	5.698,1	5.744,1	5.927,5	5.949,0	6.152,3

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

U agregiranu bilancu stambenih štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama stambenih štedionica. Sva potraživanja i sve obveze stambenih štedionica odnose se isključivo na domaće sektore.

Pričuve stambenih štedionica kod središnje banke su novčana sredstva stambenih štedionica u blagajnama, a do rujna 2003. godine i kunska novčana sredstva stambenih štedionica na računima kod središnje banke.

Potraživanja od središnje države su kunska potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju prije svega kunske kredite dane lokalnoj državi i stanovništvu.

Potraživanja od banaka obuhvaćaju kredite dane bankama kao i depozite kod banaka, uključujući, od listopada 2003. godine, račune za redovno poslovanje kod banaka.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju plasmane u investicijske fondove.

Stavka Oročeni depoziti su oročeni depoziti lokalne države i stanovništva.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze stambenih štedionica na osnovi izdanih obveznica i primljeni krediti.

Kapitalni računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, ne-realizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za neidentificirane gubitke. Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa HNB-a	Repo stopa HNB-a ^a	Aktivne kamatne stope					
				Na lombardne kredite ^b	Na interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^b	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu ^b	Na nepropisno korištena sredstva i dospjele nenaplaćene obveze
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1997.	prosinac	5,90	–	9,50	19,00	17,00	–	19,00	18,00
1998.	prosinac	5,90	–	12,00	19,00	7,00	14,00	19,00	18,00
1999.	prosinac	7,90	–	13,00	19,00	–	14,00	19,00	18,00
2000.	prosinac	5,90	–	12,00	18,00	–	13,00	18,00	18,00
2001.	prosinac	5,90	–	10,00	–	–	11,00	15,00	18,00
2002.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2003.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2004.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2005.	prosinac	4,50	3,50	7,50 ^c	–	–	8,50 ^c	15,00	15,00
2006.	siječanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	veljača	4,50	3,51	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	ožujak	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	travanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	svibanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	lipanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	srpanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	kolovoz	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	rujan	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	listopad	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	studenj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	prosinac	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00

^a Kamatna stopa je vagani prosjek vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama HNB-a u izvještajnom mjesecu.^b Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a opisani su u metodološkim obrazloženjima.^c Od 14. prosinca 2005.**Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke**

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plasmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Hrvatska narodna banka je na lombardne kredite obračunavala i naplaćivala kamate po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova bila veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, koji su služili kao zalag za lombardne kredite, onda kada je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. U skladu s tim, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite.

Vremenske serije iskazane u tablici sadržavaju određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 prikazane su vagani prosjeci vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama Hrvatske narodne banke u izvještajnom mjesecu.

Podaci iskazani u stupcu 7 se do rujna 1994. godine odnose na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za plaćanja s tekućih računa građana, a od listopada 1994. godine do rujna 1997. godine na kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune građana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni se krediti vraćaju istoga dana. Od listopada 1997. godine taj instrument zamjenjuje se dnevnim kreditom za premošćivanje tekuće nelikvidnosti do visine nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa HNB-a založenih u tu svrhu, a od prosinca 1998. godine do travnja 1999. godine inkorporira se u lombardni kredit, s diferenciranom kamatnom stopom za njegovo korištenje tijekom jednoga dana.

Podaci iskazani u stupcu 8 odnose se za razdoblje do prosinca 1994. godine na kamatne stope na inicijalne kredite za premošćivanje nelikvidnosti, a od 18. ožujka 1998. na kamatnu stopu na kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke, a od veljače 1999. godine na kamatnu stopu na kratkoročni kredit za likvidnost. Od prosinca 1999. godine ta se kamatna stopa odnosi na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1 postotni bod. Za korištenje kratkoročnog kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na upisane obvezne blag. zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospeljeća ^a				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospeljeća					Kamatne stope na prekonocne depozite kod HNB-a
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dana	Od 105 dana	Od 35 dana	Od 63 dana	Od 91 dana	Od 182 dana	Od 364 dana	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1997.	prosinac	4,50	–	–	8,00	9,00	10,00	–	–	–	–	–	–
1998.	prosinac	5,90	–	–	9,50	10,50	11,00	–	4,60	3,12	3,08	–	–
1999.	prosinac	5,90	–	–	10,50	11,55	12,50	–	4,83	3,56	–	–	–
2000.	prosinac	4,50	–	–	6,65	7,00	7,70	–	5,51	4,83	–	–	–
2001.	prosinac	2,00	–	–	3,36	4,26	4,85	–	2,62	3,06	–	–	–
2002.	prosinac	1,75	–	–	2,08	–	–	2,30	2,68	–	–	–	–
2003.	prosinac	1,25	0,50	–	–	–	–	1,75	1,48	–	–	–	–
2004.	prosinac	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2005.	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2006.	siječanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	veljača	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	ožujak	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	travanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	svibanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	lipanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	srpanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	kolovoz	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	rujan	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	listopad	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	studen	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a opisani su u metodološkim obrazloženjima.**Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke**

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do travnja 2005. godine izdvojena sredstva obvezne pričuve obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na posebnom računu obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke te sredstva koja se, u svrhu održavanja obvezne pričuve u prosjeku, izdvajaju na račune za namiru banaka i na poseban račun u Hrvatskoj narodnoj banci za namiru neto pozicije iz Nacionalnoga klirinškog sustava, a od travnja 2005. godine obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (stupac 3).

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke.

Kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke formira se na aukcijama blagajničkih zapisa. U stupcima 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke.

Od studenoga 1994. godine do siječnja 2001. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospeljeća od 91 dan (stupac 7), odnosno 182 dana (stupac 8).

Od travnja 1998. godine u stupcima od 9 do 13 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valuti. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima (do prosinca 1998. godine u njemačkim markama i američkim dolarima). Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

U stupcu 14 iskazuje se kamatna stopa na prekonocni depozit kod Hrvatske narodne banke.

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

Prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Vagana prosječna stopa obvezne pričuve	Obračunata obvezna pričuva			Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Izdvojena obvezna pričuva		Prosječna stopa remuneracije na kunsku imobilizirana sredstva	Prosječna stopa remuneracije na devizna izdvojena sredstva
			Ukupno	U kunama	U stranoj valuti		U kunama	U stranoj valuti		
1	2	3	4=5+6	5	6	7	8	9	10	11
1997.	prosinac	32,02	4.348,8	4.348,8	–	0,0	3.914,2	–	4,05	–
1998.	prosinac	29,57	13.112,7	3.967,2	9.145,4	57,4	3.469,8	1.467,6	5,28
1999.	prosinac	30,50	13.579,0	4.210,1	9.368,9	37,3	3.695,1	4.606,5	5,62
2000.	prosinac	23,22	16.245,8	4.646,8	11.599,0	5,0	4.191,6	5.544,6	4,05
2001.	prosinac	19,67	21.187,1	8.691,5	12.495,5	–	6.287,8	5.950,0	1,97	2,73
2002.	prosinac	19,00	25.985,1	11.447,1	14.538,0	–	8.156,7	7.139,9	1,72	2,16
2003.	prosinac	19,00	31.009,4	18.023,8	12.985,6	109,4	12.459,8	6.850,2	1,17	1,47
2004.	prosinac	18,00	33.615,7	20.040,9	13.574,8	430,1	14.664,1	10.171,3	1,22	1,36
2005.	prosinac	18,00	37.424,5	24.997,9	12.426,6	3.940,2	17.497,7	9.271,4	0,52	0,92
2006.	siječanj	17,32	36.676,0	24.644,6	12.031,4	5.047,4	17.250,3	8.988,8	0,52	0,74
	veljača	17,00	36.313,4	24.426,5	11.886,9	6.560,7	17.097,8	8.918,7	0,52	0,67
	ožujak	17,00	36.422,3	24.514,4	11.907,9	7.993,3	17.159,5	8.990,3	0,52	0,61
	travanj	17,00	36.824,5	24.924,1	11.900,4	8.978,4	17.446,3	9.026,1	0,52	0,79
	svibanj	17,00	37.413,7	25.548,1	11.865,6	9.983,6	17.883,1	9.026,2	0,52	0,54
	lipanj	17,00	37.852,6	26.033,4	11.819,2	10.560,0	18.223,0	9.006,0	0,52	0,75
	srpanj	17,00	38.354,9	26.580,6	11.774,3	11.102,4	18.606,1	8.985,3	0,52	0,63
	kolovoz	17,00	38.710,4	27.188,0	11.522,5	10.154,3	19.031,3	8.725,3	0,52	0,63
	rujan	17,00	38.846,4	27.505,8	11.340,6	8.182,6	19.253,8	8.510,9	0,52	0,91
	listopad	17,00	39.293,6	27.951,4	11.342,1	6.324,0	19.565,8	8.450,1	0,52	0,91
	studen	17,00	40.131,9	28.519,5	11.612,4	6.583,8	19.963,5	8.654,2	0,52	0,85
	prosinac	17,00	40.736,4	28.966,1	11.770,4	7.332,5	20.257,0	8.780,9	0,52	1,06

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesečnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuva banaka kod Hrvatske narodne banke u kunama i u stranoj valuti. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazana je ukupna vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti (stupac 4) u osnovici za obračun obvezne pričuve.

Obračunata obvezna pričuva (stupac 4) jest propisani iznos sredstava koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati u prosjeku na svojim računima za namiru i u blagajnama, odnosno na računima likvidnih deviznih potraživanja (koja uključuju efektivni strani novac i čekove u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajničke zapise Hrvatske narodne banke u stranoj valuti).

U stupcu 5 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u kunama. Od siječnja 1995. godine do prosinca 2000. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu pričuvu i zahtjev za održavanje minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke). U prosincu 2000. obavljena je unifikacija obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti. U tom smislu unificirani su stopa obvezne pričuve, obračunska razdoblja te rokovi izdvajanja i održavanja obvezne pričuve, kao i postotak minimalnog izdvajanja obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Od rujna 2001. godine stupac 5 obuhvaća i dio obvezne pričuve u stranoj valuti koji se izdvaja/održava u kunama.

U stupcu 6 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti, tj. propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na devizne račune Hrvatske narodne banke ili održavati u prosjeku na računima likvidnih potraživanja. Do studenoga 2000. godine osnovicu za obračun čini prosječno stanje devizne štednje stanovništva s preostalim rokom dostižeća do 3 mjeseca, a od prosinca 2000. godine osnovica se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih

kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti (osim vlasničkih vrijednosnih papira banke). Od studenoga 2001. godine osnovica uključuje i hibridne i podređene instrumente.

U stupcu 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koji su banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu pričuvu do srpnja 1995. godine te od ožujka 2006. godine posebnu obveznu pričuvu na obveze po izdanim vrijednosnim papirima, obveznu pričuvu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite te graničnu obveznu pričuvu (od kolovoza 2004. godine).

U stupcu 8 iskazuje se dio ukupne obračunate obvezne pričuve u kunama koji su banke izdvojile na račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke). Od travnja 2005. godine postotak izdvajanja kuskog dijela obvezne pričuve je fiksni i iznosi 70%.

U stupcu 9 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti koji su banke izdvojile na devizne račune Hrvatske narodne banke. Postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve obračunate na osnovi deviznih sredstava nerezidenata i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u posebnom odnosu prema banci iznosi 100%, a postotak izdvajanja preostalog deviznog dijela obvezne pričuve iznosi 60%.

U stupcu 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika kuskih imobiliziranih sredstava, koja uključuju obračunatu obveznu pričuvu i ostale obvezne depozite kod HNB-a.

U stupcu 11 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije na izdvojena sredstva u stranoj valuti, uključujući sredstva granične obvezne pričuve (od kolovoza 2004. godine). Od lipnja 2005. godine Hrvatska narodna banka plaća naknadu po stopi koja je za izdvojena sredstva u američkim dolarima jednaka 50% U.S. Federal Funds Target Rate, a u eurima 50% ECB Minimum Bid Refinancing Rate na dan izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

Prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva		Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	Trezorski zapisi MF-a u kunama
		U kunama	U stranoj valuti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1997.	prosinac	396,3	2,92	32,7	728,9	–	260,7
1998.	prosinac	221,9	1,65	445,5	850,4	1.377,4	141,3
1999.	prosinac	179,6	1,30	1.183,6	1.311,1	1.507,6	373,9
2000.	prosinac	638,8	10.721,4	3,32	80,1	2.485,3	1.692,7	2.006,5
2001.	prosinac	794,4	17.247,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8	3.360,9
2002.	prosinac	1.225,0	10.398,0	3,53	0,6	4.965,5	1.273,9	4.279,5
2003.	prosinac	451,6	20.561,4	0,98	501,6	0,0	4.316,0	3.073,2
2004.	prosinac	1.495,5	26.126,1	2,64	0,0	0,0	0,0	4.581,7
2005.	prosinac	672,5	20.493,4	0,96	0,2	0,0	0,0	4.163,3
2006.	siječanj	579,6	18.833,0	0,80	0,1	0,0	0,0	5.954,5
	veljača	465,0	16.852,9	0,63	0,0	0,0	0,0	6.439,9
	ožujak	375,8	13.813,2	0,51	0,0	0,0	0,0	6.927,0
	travanj	394,7	13.090,1	0,52	0,1	0,0	0,0	5.864,8
	svibanj	423,1	12.282,9	0,53	0,0	0,0	0,0	5.417,2
	lipanj	496,4	13.253,2	0,59	0,0	0,0	0,0	6.206,9
	srpanj	496,9	12.721,5	0,57	0,0	0,0	0,0	5.560,5
	kolovoz	370,5	14.507,7	0,40	0,0	0,0	0,0	4.733,5
	rujan	308,9	17.278,4	0,32	0,0	0,0	0,0	5.322,3
	listopad	403,0	20.011,2	0,41	25,3	0,0	0,0	5.196,8
	studen	483,8	20.020,1	0,49	0,0	0,0	0,0	6.912,6
	prosinac	840,8	20.239,1	0,83	0,0	0,0	0,0	5.993,7

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

U tablici se iskazuju mjesečni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

Stupac 3 iskazuje slobodna novčana sredstva u kunama, definirana kao ukupna novčana sredstva banke (na računu za namiru i u blagajni) umanjena za minimalno prosječno stanje na računu za namiru i u blagajni, propisano odlukama Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 iskazuju se slobodna novčana sredstva u stranoj valuti, definirana kao sredstva za održavanje obvezne pričuve u stranoj valuti (efektivni strani novac i čekovi u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u stranoj valuti) umanjena za minimalno potrebno stanje tih sredstava u istom razdoblju.

U stupcu 5 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udio mjesečnog prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u kunama (stupac 3) u mjesečnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne pričuve.

U stupcu 6 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: lombardne kredite (od prosinca 1994. godine), kratkoročne kredite za likvidnost (od veljače 1999. godine) te nepodmirene dospjele obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U stupcu 7 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjeno za dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke služile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U stupcu 8 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

U stupcu 9 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija u kunama. Do rujna 2002. iskazuje se diskontirana vrijednost trezorskih zapisa, a od listopada 2002. godine iskazuje se njihova nominalna vrijednost.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na novčanom tržištu		Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule									
		Na pre-konočne kredite	Na ostale kredite	Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite						Na dugoročne kredite		
					Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	
							Ukupni prosjek	Okvirni	Ostali				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1997.	prosinac	8,46	9,49	14,06	14,12	13,17	19,26	19,34	18,11	13,24	12,98	13,75	
1998.	prosinac	10,00	15,91	16,06	16,22	14,89	20,77	20,80	19,92	11,73	11,48	13,16	
1999.	prosinac	9,92	12,78	13,54	13,52	10,55	20,83	20,84	20,39	15,14	15,31	14,16	
2000.	prosinac	2,39	4,45	10,45	10,45	6,81	20,30	20,33	19,05	9,90	9,64	12,97	
2001.	prosinac	2,49	2,18	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14	
2002.	prosinac	1,58	1,89	10,91	11,24	7,44	15,16	15,28	9,84	7,32	6,48	7,88	
2003.	prosinac	5,47	7,02	11,45	11,80	8,02	14,89	15,01	12,38	8,51	6,14	10,69	
2004.	prosinac	3,55	6,02	11,44	11,71	8,33	14,19	14,27	12,29	9,31	6,90	11,16	
2005.	prosinac	2,29	3,61	9,91	9,99	7,71	11,26	13,18	5,35	8,75	6,48	10,35	
2006.	siječanj	1,60	3,30	11,16	11,23	7,86	12,84	13,51	6,59	10,01	7,14	10,91	
	veljača	0,88	3,15	10,62	10,81	7,76	12,48	13,31	6,01	8,67	5,94	10,66	
	ožujak	0,91	3,23	9,83	9,98	7,16	11,75	13,68	5,29	8,62	6,21	10,04	
	travanj	1,09	3,37	10,10	10,26	6,85	12,37	13,64	5,71	8,72	5,77	10,12	
	svibanj	1,69	3,36	10,17	10,34	7,27	12,20	13,68	4,41	9,20	6,46	10,29	
	lipanj	1,50	3,46	9,88	10,13	7,18	12,37	13,36	4,54	8,51	6,05	9,93	
	srpanj	1,51	3,41	9,98	10,25	7,08	12,47	13,60	4,18	8,43	5,96	9,98	
	kolovoz	1,96	3,06	9,83	10,01	7,05	11,78	13,21	4,25	8,69	6,16	10,04	
	rujan	2,34	3,26	9,45	9,62	7,14	11,00	13,44	4,59	8,52	5,97	9,91	
	listopad	2,13	3,43	9,61	9,86	6,94	11,60	13,54	4,58	8,12	6,09	9,75	
	studeni	1,23	3,32	9,50	9,78	6,69	12,28	13,51	4,63	8,05	6,32	9,43	
	prosinac	2,02	3,52	9,07	9,37	6,75	11,84	13,21	4,67	7,53	5,86	9,44	
	Relativna važnost*	-	-	72,86	61,08	29,64	31,44	26,39	5,06	11,78	6,28	5,50	

* Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).
 Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebice odražava na kamatne stope prikazane u kolonama 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovačkim društvima isključeni su, između ostaloga, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvatom porastao.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Do veljače 1996. godine u stupcima 3 i 4 iskazivale su se kamatne stope na međubankovnom novčanom tržištu prema podacima Tržišta novca Zagreb. Od ožujka 1996. godine nadalje iskazuju se kamatne

stope na novčanom tržištu izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih posebno u trgovini prekonocnim kreditima, a posebno u trgovini ostalim kreditima na Tržištu novca Zagreb. U razdoblju od svibnja 1998. godine do siječnja 2001. godine povrat kredita dobivenih na prekonocnom međubankovnom tržištu bio je osiguran sredstvima obvezne pričuve banaka izdvojene kod HNB-a. U stupcima od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijanjem na zahtjev.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, osim kamatnih stopa na okvirne kredite na žiroračunima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunati na osnovi stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom									Kamatne stope na kredite u eurima		
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite			Na dugoročne kredite					Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite
			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1997.	prosinac	14,40	16,92	17,00	14,02	12,25	13,00	11,02	13,61	14,95	9,71
1998.	prosinac	13,04	14,28	14,25	13,64	11,15	10,55	12,12	6,95	8,37	5,71
1999.	prosinac	12,53	13,66	13,54	17,21	10,81	10,46	11,65	6,75	7,43	6,07
2000.	prosinac	10,74	11,17	11,10	13,59	10,52	9,41	11,64	7,70	7,49	8,05
2001.	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79	5,94	5,70	7,27
2002.	prosinac	8,25	9,34	8,72	11,37	7,98	6,37	9,50	7,42	10,11	5,91	6,66	5,44
2003.	prosinac	7,07	7,21	7,00	8,66	7,03	5,76	8,04	6,02	9,70	5,62	6,22	5,18
2004.	prosinac	6,89	7,25	7,09	8,47	6,77	5,55	7,73	5,71	8,79	5,34	5,92	4,83
2005.	prosinac	6,18	6,52	6,34	7,91	6,07	5,18	6,98	4,95	8,10	5,29	5,28	5,30
2006.	siječanj	6,40	6,24	6,01	8,00	6,44	5,54	7,04	4,91	8,23	4,81	5,37	4,51
	veljača	6,41	6,32	6,29	6,45	6,43	5,47	7,07	4,89	8,18	5,27	5,80	5,00
	ožujak	6,45	6,75	6,69	7,20	6,37	5,64	6,79	4,90	7,85	5,38	5,68	5,10
	travanj	6,38	6,37	6,21	7,41	6,38	5,55	6,94	4,84	8,09	5,61	5,62	5,60
	svibanj	6,33	6,73	6,71	6,86	6,26	5,45	6,82	4,81	8,01	5,58	5,58	5,57
	lipanj	6,23	6,50	6,32	7,56	6,16	5,74	6,52	4,73	7,78	5,19	5,38	5,09
	srpanj	6,01	6,00	5,82	7,30	6,01	5,64	6,29	4,74	7,60	5,31	5,57	5,16
	kolovoz	6,31	6,34	6,20	7,04	6,31	5,91	6,52	4,76	7,89	5,42	5,45	5,40
	rujan	6,40	6,31	6,09	7,36	6,42	5,80	6,73	4,86	8,15	5,22	5,24	5,19
	listopad	6,38	6,79	6,33	7,98	6,26	6,18	6,31	4,84	7,81	5,52	5,24	5,75
	studeni	6,20	5,99	5,74	7,33	6,26	6,14	6,33	4,74	7,74	6,08	5,95	6,33
	prosinac	6,30	6,56	6,29	8,33	6,22	6,21	6,22	4,75	7,57	5,65	6,19	5,34
	Relativna važnost*	21,15	4,84	4,21	0,63	16,31	7,26	9,05	4,32	4,73	5,99	2,24	3,75

* Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno njemačkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U stupcima od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospjećem na zahtjev.

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima prikazane u stupcima 12, 13 i 14 odnose se do prosinca 2001. godine na kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule								
		Ukupni prosjek	Na žiroračuni- ma i tekućim računima	Na oročene depozite						
				Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite			Na dugoročne depozite		
					Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1997.	prosinac	4,35	2,19	9,10	9,08	9,30	8,96	9,48	11,24	8,06
1998.	prosinac	4,11	2,31	7,73	7,63	9,47	7,15	10,19	10,72	9,56
1999.	prosinac	4,27	2,24	8,87	8,79	9,62	8,38	10,96	11,56	10,18
2000.	prosinac	3,40	1,64	7,20	7,13	7,44	7,03	8,89	9,19	8,63
2001.	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70
2002.	prosinac	1,55	0,94	3,64	3,53	4,39	2,86	6,05	7,24	3,23
2003.	prosinac	1,66	0,75	4,46	4,46	3,62	4,69	4,58	4,90	2,82
2004.	siječanj	1,83	0,74	4,11	4,11	3,93	4,13	4,10	4,65	3,30
2005.	prosinac	1,58	0,61	3,36	3,34	3,89	3,23	4,12	5,04	3,49
2006.	siječanj	1,56	0,61	3,20	3,17	4,00	2,98	4,35	5,09	3,50
	veljača	1,56	0,59	3,38	3,35	3,93	3,14	3,99	4,79	3,40
	ožujak	1,60	0,58	3,43	3,41	4,07	3,12	3,80	4,77	3,09
	travanj	1,64	0,58	3,34	3,29	4,02	3,03	4,50	5,23	3,53
	svibanj	1,64	0,56	3,23	3,19	4,05	2,92	4,38	5,08	2,79
	lipanj	1,69	0,55	3,27	3,24	3,78	3,03	4,29	4,94	2,95
	srpanj	1,70	0,57	3,16	3,12	3,96	2,82	4,46	4,91	3,00
	kolovoz	1,76	0,55	3,13	3,10	3,92	2,89	4,09	4,94	2,77
	rujan	1,79	0,54	3,45	3,43	4,05	3,27	4,04	4,82	2,60
	listopad	1,85	0,55	3,53	3,51	4,10	3,33	4,36	4,80	3,13
	studenj	1,88	0,55	3,10	2,92	3,99	2,55	3,92	4,79	3,82
	prosinac	1,91	0,56	2,98	2,94	4,10	2,69	4,32	4,98	3,11
	Relativna važnost*	55,01	34,58	17,04	16,57	2,88	13,69	0,47	0,31	0,17

* Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne klauzule banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim raču-

nima, štedne depozite stanovništva po videnju i oročene depozite) bez valutne klauzule. U stupcu 4 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim računima trgovačkih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcu 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (stupac 3) sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom			Kamatne stope na devizne depozite					
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite	Ukupni prosjek	Na štedne depozite po viđenju				
						Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava	
							EUR	USD	EUR	USD
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1997.	prosinac	7,63	7,24	11,77	4,77	1,75	1,89	2,43	0,83	1,40
1998.	prosinac	7,47	7,67	5,58	3,98	2,09	2,38	2,40	0,72	0,74
1999.	prosinac	6,62	6,91	1,10	4,23	1,80	1,95	2,04	0,78	1,30
2000.	prosinac	5,54	5,94	2,16	3,47	1,03	0,99	1,23	0,65	1,29
2001.	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40
2002.	prosinac	2,92	3,45	1,48	2,55	0,50	0,52	0,41	0,52	0,38
2003.	prosinac	3,48	3,74	5,55	2,22	0,31	0,35	0,23	0,23	0,15
2004.	prosinac	4,17	3,61	5,19	2,65	0,31	0,34	0,22	0,22	0,21
2005.	prosinac	3,99	3,63	4,77	2,61	0,27	0,27	0,17	0,27	0,76
2006.	siječanj	3,97	3,50	4,75	2,65	0,26	0,25	0,17	0,32	0,63
	veljača	4,23	3,55	4,97	2,59	0,25	0,25	0,17	0,28	0,58
	ožujak	4,14	3,60	4,61	2,67	0,26	0,25	0,17	0,31	0,50
	travanj	3,93	3,72	4,67	2,69	0,26	0,25	0,17	0,32	0,63
	svibanj	4,05	3,70	4,61	2,60	0,26	0,24	0,17	0,31	0,76
	lipanj	4,43	3,96	4,77	2,72	0,25	0,24	0,17	0,30	0,72
	srpanj	4,08	3,80	4,70	2,72	0,26	0,24	0,17	0,31	0,76
	kolovoz	4,37	3,86	4,77	2,72	0,25	0,23	0,16	0,30	0,58
	rujan	4,46	3,88	5,05	2,78	0,25	0,23	0,16	0,33	0,63
	listopad	4,21	3,50	5,66	2,87	0,26	0,23	0,17	0,36	0,69
	studen	3,66	3,52	3,36	2,91	0,25	0,23	0,17	0,34	0,59
	prosinac	3,67*	3,30	4,07	2,94	0,25	0,23	0,17	0,32	0,44
	Relativna važnost*	1,62	1,44	0,17	43,36	24,15	16,94	2,38	4,24	0,59

* Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

* Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 15,71 posto odnosi se na trgovačka društva.

Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom trgovačkih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcima 4 i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnosile su se do prosinca 2001. godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim do-

larima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite primljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita s valutnom klauzulom i oročenih deviznih depozita su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klauzulom (stupac 3) od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite prikazana u stupcu 6 odnosi se na vagani prosjek mjesečnih kamatnih stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene depozite s valutnom klauzulom, pri čemu su sve komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (stupac 7) su stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne oročene depozite (stupac 12) su iznosi pripadajućih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (stupac 13) i na ukupne dugoročne devizne oročene depozite (stupac 18).

Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite										
		Na oročene depozite										
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite						Na dugoročne depozite			
			Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava		Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava	
EUR	USD	EUR		USD	EUR	USD	EUR		USD			
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1997.	prosinac	6,36	6,07	6,03	6,42	5,09	7,10	7,32	7,87	8,71	5,09	6,76
1998.	prosinac	4,89	4,49	5,42	6,16	2,84	5,37	7,29	7,68	8,59	4,93	6,92
1999.	prosinac	5,43	5,17	4,93	6,39	3,97	6,00	6,59	6,64	8,09	3,66	6,77
2000.	prosinac	4,57	4,36	3,65	5,15	4,59	6,62	5,56	5,17	6,61	5,97	8,53
2001.	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23
2002.	prosinac	3,13	2,96	3,27	2,21	2,89	1,43	4,59	4,69	3,84	3,46	2,30
2003.	prosinac	2,64	2,46	2,83	1,65	2,29	1,08	3,69	4,71	3,13	2,85	1,64
2004.	prosinac	2,85	2,65	3,01	1,69	2,46	2,28	4,20	4,85	3,13	3,61	2,65
2005.	prosinac	3,07	2,94	2,99	1,76	2,63	4,34	3,69	4,25	0,48	4,39	–
2006.	siječanj	3,22	2,99	2,97	1,77	2,62	4,46	4,34	4,30	1,38	4,77	2,25
	veljača	3,08	2,98	3,05	1,82	2,69	4,62	3,92	4,26	2,24	1,83	–
	ožujak	3,16	3,06	3,00	1,86	2,97	5,10	4,02	4,37	2,05	3,52	5,77
	travanj	3,25	3,21	3,02	1,85	3,17	5,12	3,59	4,33	1,16	2,21	5,06
	svibanj	3,35	3,33	2,98	1,80	3,30	5,31	3,50	3,89	1,22	2,80	6,22
	lipanj	3,40	3,31	2,95	1,86	3,44	5,58	4,15	4,35	2,58	4,59	3,37
	srpanj	3,46	3,33	3,04	1,81	3,53	5,83	4,42	4,49	3,54	3,85	5,19
	kolovoz	3,59	3,49	3,06	1,81	3,62	5,57	4,38	4,43	3,77	3,98	6,30
	rujan	3,53	3,50	3,09	1,89	3,83	5,66	3,74	4,55	1,01	4,06	–
	listopad	3,71	3,63	3,19	2,02	3,99	5,68	4,25	4,58	2,07	4,37	6,86
	studenj	3,77	3,69	3,20	2,03	4,09	5,68	4,31	4,62	1,79	4,34	4,89
	prosinac	3,82	3,76	3,16	2,05	4,24	5,84	4,25	4,47	2,26	4,79	4,61
	Relativna važnost^a	19,22	17,07	8,55	0,74	6,10	1,69	2,14	1,85	0,22	0,07	0,00

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

U milijunima EUR, tekući tečaj

	2005.	2006.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
A. Kupnja stranih sredstava plaćanja													
1. Pravne osobe	1.137,9	737,2	1.065,2	750,2	705,1	1.073,2	1.180,2	1.241,4	1.014,0	1.213,7	2.469,0	1.488,6	1.505,1
2. Fizičke osobe	484,2	527,4	401,7	584,6	446,5	493,0	432,4	618,5	685,2	680,8	544,3	450,3	398,0
2.1. Domaće fizičke osobe	478,2	521,3	396,9	576,8	436,1	474,0	398,0	541,2	608,2	633,7	518,2	425,7	379,5
2.2. Strane fizičke osobe	6,0	6,1	4,8	7,9	10,4	19,0	34,3	77,3	77,1	47,1	26,1	24,6	18,5
3. Domaće banke	1.122,5	616,9	1.024,7	1.131,8	997,5	734,5	1.133,1	1.243,2	1.206,3	1.724,8	1.533,2	1.503,5	1.530,6
4. Strane banke	234,5	148,1	180,9	347,9	270,7	159,5	651,7	281,7	307,6	471,3	710,5	908,7	618,2
5. Hrvatska narodna banka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	125,5	-	-	-
Ukupno (1+2+3+4+5)	2.979,1	2.029,6	2.672,5	2.814,5	2.419,8	2.460,2	3.397,3	3.384,9	3.384,9	4.216,0	5.257,1	4.351,0	4.051,8
B. Prodaja stranih sredstava plaćanja													
1. Pravne osobe	1.239,9	1.075,3	1.164,8	1.213,3	1.119,5	1.318,2	1.489,8	1.823,2	1.521,6	1.700,8	1.427,3	1.700,6	1.960,8
2. Fizičke osobe	317,2	286,1	244,9	404,8	229,4	305,1	260,7	334,8	389,8	507,9	421,1	393,1	331,1
2.1. Domaće fizičke osobe	315,1	283,3	243,8	400,8	227,5	300,8	257,8	331,1	384,8	500,9	414,3	383,5	327,9
2.2. Strane fizičke osobe	2,1	2,8	1,1	4,1	1,9	4,3	3,0	3,7	5,0	7,1	6,9	9,6	3,2
3. Domaće banke	1.122,5	616,9	1.024,7	1.131,8	997,5	734,5	1.133,1	1.243,2	1.206,3	1.724,8	1.533,2	1.503,5	1.530,6
4. Strane banke	238,0	163,6	117,3	114,8	135,3	174,7	437,6	353,6	398,6	287,3	577,9	498,1	267,2
5. Hrvatska narodna banka	161,9	-	118,6	-	-	184,6	104,3	175,3	-	138,7	277,7	330,3	-
Ukupno (1+2+3+4+5)	3.079,5	2.141,9	2.670,4	2.864,7	2.481,7	2.717,1	3.425,5	3.930,1	3.516,3	4.359,5	4.237,3	4.425,5	4.089,6
C. Neto kupnja stranih sredstava plaćanja banaka (A-B)													
1. Pravne osobe	-102,1	-338,1	-99,7	-463,1	-414,4	-245,0	-309,7	-581,7	-507,6	-487,1	1.041,8	-212,0	-455,6
2. Fizičke osobe	167,1	241,3	156,8	179,8	217,1	187,9	171,6	283,7	295,4	172,8	123,1	57,2	66,9
2.1. Domaće fizičke osobe	163,1	238,0	153,1	176,0	208,6	173,1	140,2	210,1	223,3	132,8	103,9	42,2	51,6
2.2. Strane fizičke osobe	3,9	3,3	3,7	3,8	8,5	14,7	31,4	73,6	72,0	40,0	19,2	15,0	15,3
3. Strane banke	-3,5	-15,5	63,5	233,1	135,3	-15,1	214,1	-71,9	-91,0	184,0	132,7	410,6	351,0
4. Hrvatska narodna banka	-161,9	-	-118,6	-	-	-184,6	-104,3	-175,3	-	-13,2	-277,7	-330,3	-
Ukupno (1+2+3+4)	-100,4	-112,3	2,1	-50,2	-62,0	-256,9	-28,3	-545,2	-303,3	-143,5	1.019,8	-74,5	-37,8
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke													
Kupnja stranih sredstava plaćanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0	-	-	3,1
Prodaja stranih sredstava plaćanja	-	-	10,1	-	3,8	-	4,8	-	-	2,3	4,3	-	415,9

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

Podaci o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja obuhvaćaju promptne (spot) transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Promptni poslovi su ugovorene transakcije kupoprodaje deviza koje se realiziraju najkasnije u roku od 48 sati.

Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika (pravne i fizičke osobe, domaće i strane banke i Hrvatska narodna banka). Izvor podataka su izvješća banaka o trgovanju stranim sredstvima plaćanja i podaci iz statistike platnog prometa s inozemstvom.

Ostale transakcije HNB-a obuhvaćaju prodaje i kupnje stranih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica

U milijunima EUR

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a	2006.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-2.095,3	-1.865,7	-1.404,2	-1.984,9	-2.617,4	-2.053,3	-1.285,6	2.145,4	-1.424,0
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-3.247,5	-3.110,2	-2.596,0	-3.168,7	-3.721,2	-2.343,7	-1.581,8	1.872,0	-1.667,8
1.1. Prihodi	11.585,7	13.588,3	14.897,2	15.940,6	17.875,5	2.829,7	4.199,5	7.156,5	3.689,9
1.2. Rashodi	-14.833,2	-16.698,5	-17.493,2	-19.109,3	-21.596,8	-5.173,4	-5.781,3	-5.284,4	-5.357,6
2. Roba i usluge (3+4)	-2.675,6	-2.041,2	-1.958,9	-2.204,0	-2.650,9	-1.903,6	-1.050,3	1.982,1	-1.679,1
2.1. Prihodi	11.125,4	13.137,6	14.239,8	15.269,2	16.966,8	2.668,0	3.991,4	6.902,9	3.404,4
2.2. Rashodi	-13.801,0	-15.178,7	-16.198,8	-17.473,2	-19.617,7	-4.571,6	-5.041,7	-4.920,8	-5.083,5
3. Roba	-5.960,3	-6.974,2	-6.727,8	-7.521,7	-8.363,9	-1.860,4	-2.348,0	-2.152,6	-2.002,9
3.1. Prihodi	5.293,1	5.571,7	6.603,1	7.216,6	8.433,6	2.004,8	1.972,4	2.086,7	2.369,7
3.2. Rashodi	-11.253,5	-12.545,9	-13.330,9	-14.738,3	-16.797,5	-3.865,2	-4.320,4	-4.239,2	-4.372,6
4. Usluge	3.284,8	4.933,0	4.768,9	5.317,7	5.713,1	-43,2	1.297,8	4.134,7	323,8
4.1. Prihodi	5.832,3	7.565,9	7.636,7	8.052,6	8.533,2	663,2	2.019,0	4.816,3	1.034,7
4.2. Rashodi	-2.547,5	-2.632,8	-2.867,8	-2.734,9	-2.820,2	-706,4	-721,3	-681,5	-710,9
5. Dohodak	-571,9	-1.069,0	-637,0	-964,8	-1.070,4	-440,1	-531,5	-110,1	11,3
5.1. Prihodi	460,3	450,8	657,4	671,4	908,7	161,7	208,1	253,5	285,4
5.2. Rashodi	-1.032,2	-1.519,8	-1.294,4	-1.636,1	-1.979,1	-601,7	-739,6	-363,6	-274,1
6. Tekući transferi	1.152,2	1.244,5	1.191,8	1.183,8	1.103,8	290,4	296,2	273,4	243,8
6.1. Prihodi	1.453,2	1.538,7	1.584,6	1.628,4	1.632,5	401,0	439,5	406,0	386,0
6.2. Rashodi	-301,1	-294,2	-392,8	-444,6	-528,7	-110,6	-143,3	-132,6	-142,2
B. KAPITALNE I FINACIJSKE TRANSAKCIJE	2.739,4	2.977,3	2.341,7	3.037,9	4.010,9	1.702,5	1.412,8	-193,5	1.089,1
B1. Kapitalne transakcije	501,2	72,4	23,1	50,9	-147,0	-163,7	3,5	5,9	7,3
B2. Financijske transakcije, isključujući med. pričuve	2.980,0	4.140,3	2.361,7	3.808,8	5.570,2	2.538,8	2.106,5	-795,9	1.720,8
1. Izravna ulaganja	595,4	1.678,4	708,4	1.230,4	2.670,0	502,1	779,5	397,5	990,9
1.1. U inozemstvo	-601,3	-106,1	-281,9	-194,5	-167,6	-25,5	-42,1	-48,3	-51,7
1.2. U Hrvatsku	1.196,8	1.784,5	990,4	1.424,9	2.837,6	527,6	821,7	445,7	1.042,6
2. Portfeljna ulaganja	-440,2	868,8	244,5	-1.077,3	-193,2	-447,9	122,7	292,6	-160,6
2.1. Sredstva	-650,6	121,3	-752,5	-513,2	-175,6	-45,4	59,9	3,2	-193,3
2.2. Obveze	210,4	747,5	997,1	-564,1	-17,6	-402,5	62,8	289,4	32,6
3. Finacijski derivati	0,0	0,0	0,0	-88,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostala ulaganja	2.824,8	1.593,1	1.408,7	3.744,1	3.093,4	2.484,7	1.204,2	-1.486,0	890,4
4.1. Sredstva	461,0	-2.216,2	-420,9	987,0	-628,2	1.059,0	48,5	-907,1	-828,6
4.2. Obveze	2.363,8	3.809,3	1.829,5	2.757,1	3.721,6	1.425,7	1.155,7	-578,9	1.719,0
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-741,9	-1.235,5	-43,0	-821,8	-1.412,2	-672,6	-697,2	596,4	-638,9
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-644,1	-1.111,6	-937,6	-1.053,0	-1.393,5	350,7	-127,2	-1.951,9	334,9

^a Preliminarni podaci

NAPOMENA: U poziciji neto pogrešaka i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

Tablice H1 – H6: Platna bilanca

Platna bilanca Republike Hrvatske sistematičan je prikaz vrijednosti ekonomskih transakcija hrvatskih rezidenata s inozemstvom u određenom vremenskom razdoblju. Sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Priručnik za sastavljanje platne bilance, 5. izdanje, 1993.). Tri su vrste izvora podataka za sastavljanje platne bilance: 1. izvješća državnih institucija (Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje), 2. specijalizirana izvješća Hrvatske narodne banke (o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, dužničkim odnosima s inozemstvom, monetarnoj statistici i međunarodnim pričuvama) te 3. procjene i statistička istraživanja koje provodi Hrvatska narodna banka.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u tri valute: u euru (EUR), u američkom dolaru (USD) i kuni (HRK). U sva tri slučaja koriste se isti izvori podataka i primjenjuju se ista načela obuhvata transakcija i kompiliranja pojedinih stavki. Izvorni podaci iskazani su u raznim valutama pa je vrijednost transakcija potrebno preračunati iz originalne valute u izvještajnu valutu upotrebom tečajeva s tečajnice Hrvatske narodne banke na jedan od sljedećih načina:

- primjenom srednjih tečajeva na dan transakcije,
- primjenom prosječnih mjesečnih ili tromjesečnih srednjih tečajeva kad nije poznat datum transakcije,
- primjenom tečaja na kraju razdoblja za izračun promjene vrijednosti transakcija između dva razdoblja; iz stanja iskazanih na kraju razdoblja u originalnoj valuti izračunava se vrijednost promjene u originalnoj valuti, koja se primjenom prosječnoga srednjeg tečaja u promatranom razdoblju preračunava u vrijednost promjene u izvještajnoj valuti.

Stavke platne bilance koje se odnose na izvoz i uvoz robe slažu se od podataka Državnog zavoda za statistiku o ostvarenoj robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Ti se podaci u skladu s preporučenom metodologijom prilagođuju za obuhvat i klasifikaciju. U skladu s tom metodologijom, izvoz i uvoz robe iskazuju se u platnoj bilanci prema paritetu fob. Vrijednost izvoza prema tom paritetu već je sadržana u spomenutom izvješću DZS-a, dok se vrijednost uvoza prema paritetu fob procjenjuje uz pomoć istraživanja Hrvatske narodne banke koje se provodi na stratificiranom uzorku uvoznika, na osnovi čijih se rezultata procjenjuje udio usluga prijevoza i osiguranja za koji se umanjuje originalna vrijednost uvoza prema paritetu cif iz

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge

U milijunima EUR

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a	2006.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
Roba	-5.960,3	-6.974,2	-6.727,8	-7.521,7	-8.363,9	-1.860,4	-2.348,0	-2.152,6	-2.002,9
1. Prihodi	5.293,1	5.571,7	6.603,1	7.216,6	8.433,6	2.004,8	1.972,4	2.086,7	2.369,7
1.1. Izvoz (fob) u vanjskotrgovinskoj statistici	5.188,2	5.464,4	6.453,8	7.069,4	8.251,2	1.971,4	1.931,6	2.027,4	2.320,9
1.2. Prilagodbe za obuhvat	105,0	107,3	149,3	147,2	182,4	33,4	40,8	59,3	48,9
2. Rashodi	-11.253,5	-12.545,9	-13.330,9	-14.738,3	-16.797,5	-3.865,2	-4.320,4	-4.239,2	-4.372,6
2.1. Uvoz (cif) u vanjskotrgovinskoj statistici	-11.327,0	-12.538,0	-13.354,4	-14.949,5	-17.094,0	-3.956,3	-4.408,7	-4.271,9	-4.457,0
2.2. Prilagodbe za obuhvat	-348,9	-475,6	-474,7	-346,4	-341,1	-56,4	-76,1	-126,7	-81,9
2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	422,5	467,7	498,1	557,6	637,6	147,6	164,4	159,3	166,2
Usluge	3.284,8	4.933,0	4.768,9	5.317,7	5.713,1	-43,2	1.297,8	4.134,7	323,8
1. Prijevoz	172,0	252,2	299,3	376,1	424,8	79,4	116,1	153,0	76,4
1.1. Prihodi	622,8	696,3	791,3	880,3	987,9	196,7	260,9	306,2	224,1
1.2. Rashodi	-450,8	-444,1	-492,0	-504,2	-563,1	-117,3	-144,8	-153,3	-147,7
2. Putovanja – turizam	3.138,6	4.976,6	4.822,3	5.394,9	5.708,7	74,4	1.280,3	3.987,1	366,9
2.1. Prihodi	3.960,8	5.572,7	5.505,6	5.998,9	6.293,3	187,5	1.429,1	4.150,9	525,8
2.1.1. Poslovni razlozi	341,2	260,9	328,2	504,0	388,4	47,9	156,1	100,9	83,5
2.1.2. Osobni razlozi	3.619,7	5.311,8	5.177,4	5.494,9	5.904,9	139,5	1.272,9	4.050,1	442,3
2.2. Rashodi	-822,2	-596,1	-683,3	-604,1	-584,6	-113,0	-148,7	-163,9	-159,0
2.2.1. Poslovni razlozi	-482,6	-292,3	-297,3	-267,4	-229,5	-50,0	-60,3	-47,7	-71,5
2.2.2. Osobni razlozi	-339,6	-303,8	-386,0	-336,7	-355,1	-63,1	-88,4	-116,2	-87,4
3. Ostale usluge	-25,9	-295,8	-352,7	-453,3	-420,4	-197,0	-98,7	-5,3	-119,5
3.1. Prihodi	1.248,6	1.296,9	1.339,8	1.173,4	1.252,0	279,1	329,1	359,1	284,7
3.2. Rashodi	-1.274,5	-1.592,7	-1.692,5	-1.626,6	-1.672,4	-476,1	-427,7	-364,4	-404,2

^a Preliminarni podaci

navedenog izvješća DZS-a. U razdoblju od 1993. do 2001. godine taj je udio iznosio 7,10% (procijenjen samo na uzorku najvećih i velikih uvoznika), dok od 2002. godine on iznosi 3,73%. U razdoblju od 1993. do 1996. vrijednost uvoza dopunjavala se procjenom uvoza u slobodne carinske zone, koji je od 1997. uključen u statistiku robne razmjene. Od 1996. godine izvoz i uvoz robe dopunjuju se podacima o popravcima robe i opskrbi brodova i zrakoplova u pomorskim i zračnim lukama. Osim toga, od 1999. godine, na osnovi rezultata Istraživanja o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu, stavka izvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe prodane stranim putnicima i turistima i iznesene iz Republike Hrvatske, a stavka uvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe koju su hrvatski građani osobno uvezli iz susjednih zemalja (troškovi za tzv. shopping).

Na računu usluga zasebno se vode usluge prijevoza, putovanja – turizma i ostale usluge. Prihodi i rashodi s osnove usluga prijevoza su u razdoblju od 1993. do 1998. preuzimani iz evidencije platnog prometa s inozemstvom. Počevši od 1999. godine, prihodi i rashodi s osnove prijevoza robe i putnika, kao i vrijednost pratećih usluga, koji zajedno čine ukupnu vrijednost tih usluga, sastavljaju se na osnovi rezultata Istraživanja o transakcijama povezanim s uslugama međunarodnog prijevoza, što ga provodi HNB. Zbog izrazito velike populacije cestovnih prijevoznika, prihodi i rashodi s osnove cestovnog prijevoza ne preuzimaju se iz toga istraživanja, nego se sastavljaju upotrebom podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom. Kod usluge prijevoza robe rashodi se dopunjuju dijelom troškova prijevoza i osiguranja koji se odnosi na uvoz robe koji pripada nerezidentima, a koji se procjenjuje na osnovi svođenja vrijednosti uvoza prema paritetu cif na vrijednost uvoza prema paritetu fob.

Prihodi od usluga pruženih stranim putnicima i turistima, kao i rashodi koje su domaći putnici i turisti imali u inozemstvu prikazuju se na poziciji Putovanja – turizam. U razdoblju od 1993. do 1998. ta se pozicija procjenjivala upotrebom različitih izvora podataka koji nisu osiguravali potpuni obuhvat u skladu s preporučenom metodologijom, pa je stoga Hrvatska narodna banka od druge polovine 1998.

godine počela provoditi Istraživanje o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu i koristiti se njegovim rezultatima pri kompilaciji stavaka na poziciji Putovanja – turizam. Od početka 1999. godine rezultati toga istraživanja, koje se zasniva na anketiranju putnika (stratificirani uzorak) na graničnim prijelazima, kombiniraju se s podacima Ministarstva unutarnjih poslova o ukupnom broju stranih i domaćih putnika te s podacima o distribuciji stranih putnika prema državama iz priopćenja o turizmu Državnog zavoda za statistiku kako bi se procijenile odgovarajuće stavke platne bilance.

Pozicija Ostale usluge sastavlja se upotrebom različitih izvora podataka: osim prihoda i rashoda koji se odnose na usluge osiguranja i komunikacijske usluge, koji se od 2001. utvrđuju uz pomoć specijaliziranih statističkih istraživanja HNB-a, vrijednosti svih ostalih usluga preuzimaju se iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom.

Na računu dohotka transakcije se raspoređuju u četiri osnovne grupe. Stavka Naknade zaposlenima sastavlja se na osnovi ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom. Dohoci od izravnih ulaganja, portfeljnih ulaganja, odnosno ostalih ulaganja prikazuju se odvojeno. U okviru dohotka od izravnih ulaganja, koji se izračunava na osnovi Istraživanja Hrvatske narodne banke o izravnim i ostalim vlasničkim ulaganjima, posebno se iskazuje podatak o zadržanoj dobiti. Za razliku od podataka o dividendama, taj podatak ne postoji za razdoblje od 1993. do 1996. jer se onda nije posebno iskazivao. Na osnovi statističkih podataka o dužničkim odnosima s inozemstvom, počevši od 1997., dohodak od izravnih ulaganja uključuje i podatke o kamatama za kreditne odnose između vlasnički izravno povezanih rezidenata i nerezidenata. Dohodak od vlasničkih portfeljnih ulaganja sastavlja se na osnovi istog istraživanja, dok se podaci o dohotku od dužničkih portfeljnih ulaganja sastavljaju od 1999. godine na osnovi plaćenog dohotka iz evidencije kreditnih odnosa s inozemstvom, koja obuhvaća i plaćanja koja se odnose na dužničke vrijednosne papire u vlasništvu nerezidenata. Dohodak od ostalih ulaganja obuhvaća sva plaćanja i naplate kamata prema evidenciji kreditnih odnosa s inozemstvom.

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi

U milijunima EUR

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a	2006.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
Dohodak	-571,9	-1.069,0	-637,0	-964,8	-1.070,4	-440,1	-531,5	-110,1	11,3
1. Naknade zaposlenima	167,6	183,9	233,9	259,7	373,2	67,3	78,5	109,7	117,6
1.1. Prihodi	187,2	217,3	268,3	289,2	404,3	76,5	86,3	116,1	125,4
1.2. Rashodi	-19,5	-33,4	-34,4	-29,5	-31,1	-9,2	-7,8	-6,4	-7,7
2. Dohodak od izravnih ulaganja	-353,4	-839,5	-431,6	-723,6	-949,3	-269,8	-507,3	-158,6	-13,5
2.1. Prihodi	23,8	37,9	174,7	110,0	104,0	6,6	26,1	34,0	37,4
Od čega: Zadržana dobit	7,4	34,8	165,8	63,9	86,7	3,9	15,3	32,9	34,6
2.2. Rashodi	-377,2	-877,4	-606,3	-833,6	-1.053,3	-276,4	-533,4	-192,6	-50,9
Od čega: Zadržana dobit	-161,8	-588,9	-291,4	-570,5	-701,7	-95,0	-451,4	-127,5	-27,9
3. Dohodak od portfeljnih ulaganja	-214,8	-239,6	-256,6	-306,4	-279,1	-183,2	-27,9	-40,9	-27,0
3.1. Prihodi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.2. Rashodi	-214,9	-239,6	-256,6	-306,4	-279,1	-183,2	-27,9	-40,9	-27,0
4. Dohodak od ostalih ulaganja	-171,3	-173,9	-182,8	-194,5	-215,2	-54,4	-74,9	-20,3	-65,7
4.1. Prihodi	249,3	195,5	214,3	272,2	400,4	78,6	95,6	103,5	122,7
4.2. Rashodi	-420,6	-369,4	-397,1	-466,7	-615,6	-132,9	-170,5	-123,8	-188,4
Tekući transferi	1.152,2	1.244,5	1.191,8	1.183,8	1.103,8	290,4	296,2	273,4	243,8
1. Država	32,2	70,5	2,6	9,7	-12,7	-1,1	-36,4	3,5	21,4
1.1. Prihodi	143,4	213,1	180,1	219,6	251,7	47,3	47,2	67,5	89,7
1.2. Rashodi	-111,2	-142,6	-177,5	-209,9	-264,4	-48,4	-83,6	-64,0	-68,4
2. Ostali sektori	1.120,0	1.174,0	1.189,2	1.174,1	1.116,5	291,5	332,6	269,9	222,4
2.1. Prihodi	1.309,8	1.325,6	1.404,5	1.408,8	1.380,8	353,8	392,3	338,5	296,3
2.2. Rashodi	-189,8	-151,6	-215,3	-234,6	-264,3	-62,3	-59,6	-68,6	-73,9

^a Preliminarni podaci

Tekući transferi prikazuju se odvojeno za sektor država i za ostale sektore. Evidencija platnog prometa s inozemstvom koristi se kao glavni izvor podataka o tekućim transferima za oba sektora. Osim poreza i trošarina, mirovina, te novčanih pomoći i darova, koji su uključeni u tekuće transfere oba sektora, sektor država obuhvaća još i podatke o međudržavnoj suradnji, a ostali sektori sadržavaju i podatke o radničkim doznakama. U tekuće se transfere kod sektora država također dodaju podaci o uvozu i izvozu robe bez plaćanja, koje dostavlja Državni zavod za statistiku. U razdoblju od 1993. do 1998. tekući transferi ostalih sektora obuhvaćali su i procjenu neregistriranih deviznih doznaka, koja je činila 15% pozitivne razlike između neklasificiranog priljeva i neklasificiranog odljeva sektora stanovništvo. Od 1993. do drugog tromjesečja 1996. Hrvatska narodna banka procjenjivala je i dio odljeva s osnove tekućih transfera. Od 2002. priljevi i odljevi po tekućim transferima ostalih sektora dopunjuju se podacima specijaliziranoga statističkog istraživanja HNB-a o međunarodnim transakcijama povezanim s uslugama osiguranja.

Kapitalni račun zasniva se na evidenciji platnog prometa s inozemstvom, i to na onom njegovu dijelu koji se odnosi na transfere iseljenika. Osim toga, u kapitalni račun uključuju se i transferi koji se ne mogu klasificirati u tekuće transfere, kao što su alokacija zlata bivše SFRJ ili ulaganja u prava i patente.

Inozemna izravna ulaganja obuhvaćaju vlasnička ulaganja, zadržanu dobit i dužničke odnose između vlasnički povezanih rezidenata i nerezidenata. Izravna vlasnička ulaganja su ulaganja kojima strani vlasnik stječe najmanje 10% udjela u temeljnom kapitalu trgovačkog društva, bez obzira na to je li riječ o ulaganju rezidenta u inozemstvo ili nerezidenta u hrvatske rezidente. Istraživanje Hrvatske narodne banke o inozemnim izravnim ulaganjima započelo je 1997. godine kad su poduzeća obuhvaćena istraživanjem dostavila i podatke o izravnim vlasničkim ulaganjima za razdoblje od 1993. do 1996. godine. Za isto razdoblje ne postoje podaci o zadržanoj dobiti i ostalom kapitalu izravnih ulaganja u koji se klasificiraju svi dužnički odnosi između povezanih rezidenata i nerezidenata (osim za bankarski sektor) i koji su postali dostupni tek nakon početka provođenja spomenutog

istraživanja. Od 1999. godine podaci o dužničkim odnosima unutar izravnih ulaganja prikupljaju se na osnovi evidencije dužničkih odnosa s inozemstvom.

Podaci o portfeljnim vlasničkim ulaganjima prikupljaju se iz istog izvora kao i podaci o izravnim vlasničkim ulaganjima. Portfeljna dužnička ulaganja obuhvaćaju sva ulaganja u kratkoročne i dugoročne dužničke vrijednosne papire koja se ne mogu klasificirati u izravna ulaganja. U razdoblju od 1997. do 1998. ti su se podaci prikupljali istraživanjem Hrvatske narodne banke o izravnim i portfeljnim ulaganjima, dok se od 1999. godine koriste podaci o dužničkim odnosima s inozemstvom i podaci monetarne statistike za ulaganja banaka. Počevši od 2002. godine, ova se pozicija sastavlja i za investicijske fondove, a od 2004. i za mirovinske fondove.

Ostala ulaganja obuhvaćaju sva ostala nespomenuta dužnička ulaganja, osim ulaganja koja čine međunarodne pričuve. Ostala se ulaganja klasificiraju prema instrumentima, ročnosti i sektorima. Trgovinski krediti u razdoblju od 1996. do 2002. obuhvaćaju procjenu Hrvatske narodne banke za avansna plaćanja i odgode plaćanja koja je napravljena na osnovi uzorka najvećih i velikih uvoznika i izvoznika. Podaci o avansima procjenjuju se od 1996., dok se podaci o kratkoročnim odgodama plaćanja (najprije do 90 dana, zatim do 150 dana, a danas od 8 dana do 1 godine) prikupljaju od 1999. Od 2003. godine to je istraživanje zamijenjeno novim istraživanjem, a podatke za njega obvezna su dostavljati izabrana poduzeća bez obzira na svoju veličinu (stratificirani uzorak). Podaci o odgodama plaćanja s originalnim dospijećem dužim od godine dana preuzimaju se iz evidencije Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Krediti koje su rezidenti odobrili nerezidentima, odnosno inozemni krediti koje koriste rezidenti, a odobrili su ih nerezidenti, a koji se ne mogu svrstati u izravna ulaganja ili u trgovinske kredite, svrstani su prema institucionalnim sektorima i ročnosti u odgovarajuće pozicije ostalih ulaganja. Izvor podataka tih pozicija je evidencija Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Pozicija valuta i depozita pokazuje potraživanja rezidenata od inozemstva za stranu efektivu i depozite koji se nalaze u stranim bankama, kao i obveze hrvatskih

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja

U milijunima EUR

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a	2006.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
Izravna ulaganja	595,4	1.678,4	708,4	1.230,4	2.670,0	502,1	779,5	397,5	990,9
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	-601,3	-106,1	-281,9	-194,5	-167,6	-25,5	-42,1	-48,3	-51,7
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	-594,1	-101,9	-259,4	-121,1	-230,6	-58,7	-54,2	-39,4	-78,4
1.1.1. Sredstva	-597,0	-101,9	-259,7	-122,4	-230,6	-58,7	-54,2	-39,4	-78,4
1.1.2. Obveze	2,9	0,0	0,4	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	-7,2	-4,3	-22,6	-73,4	63,1	33,2	12,1	-8,9	26,7
1.2.1. Sredstva	-9,9	-16,5	-27,3	-63,0	45,2	21,9	9,9	-11,7	25,1
1.2.2. Obveze	2,7	12,2	4,7	-10,4	17,8	11,3	2,2	2,8	1,6
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	1.196,8	1.784,5	990,4	1.424,9	2.837,6	527,6	821,7	445,7	1.042,6
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	873,8	1.345,1	605,1	1.363,5	2.486,7	375,3	689,6	258,3	1.163,5
2.1.1. Sredstva	0,0	-1,2	-25,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	873,8	1.346,4	630,1	1.363,5	2.486,8	375,3	689,6	258,3	1.163,6
2.2. Ostala ulaganja	322,9	439,4	385,3	61,4	350,9	152,3	132,1	187,5	-120,9
2.2.1. Sredstva	-0,3	-1,5	-17,4	1,5	16,4	-1,0	17,5	-0,1	-0,1
2.2.2. Obveze	323,3	440,9	402,7	59,9	334,5	153,3	114,6	187,5	-120,9
Portfeljna ulaganja	-440,2	868,8	244,5	-1.077,3	-193,2	-447,9	122,7	292,6	-160,6
1. Sredstva	-650,6	121,3	-752,5	-513,2	-175,6	-45,4	59,9	3,2	-193,3
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	-78,4	-58,0	-32,9	-178,2	-114,9	-54,3	38,5	-80,0	-19,2
1.1.1. Država	-2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Banke	-2,8	0,3	0,0	0,0	2,6	0,0	0,0	2,6	0,0
1.1.3. Ostali sektori	-72,7	-58,3	-32,9	-178,2	-117,5	-54,3	38,5	-82,6	-19,2
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	-572,2	179,4	-719,6	-335,0	-60,7	8,9	21,4	83,2	-174,1
1.2.1. Obveznice	-586,9	165,9	-585,0	-359,1	173,2	-14,3	280,9	87,2	-180,4
1.2.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Banke	-566,6	180,1	-592,9	-322,8	180,7	-9,2	268,5	64,0	-142,5
1.2.1.3. Ostali sektori	-20,3	-14,1	7,9	-36,3	-7,5	-5,1	12,4	23,2	-37,9
1.2.2. Instrumenti tržišta novca	14,7	13,5	-134,6	24,1	-233,9	23,2	-259,5	-4,0	6,3
1.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2.2. Banke	20,9	7,3	-134,7	24,1	-233,9	23,2	-259,5	-4,0	6,3
1.2.2.3. Ostali sektori	-6,2	6,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	210,4	747,5	997,1	-564,1	-17,6	-402,5	62,8	289,4	32,6
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	44,2	13,5	141,6	89,2	303,4	30,8	8,9	382,8	-119,1
2.1.1. Banke	4,7	-2,1	-0,4	-12,8	37,3	1,4	-3,3	25,5	13,7
2.1.2. Ostali sektori	39,5	15,6	142,0	102,0	266,1	29,5	12,2	357,2	-132,7
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	166,2	734,0	855,5	-653,3	-321,0	-433,4	54,0	-93,3	151,7
2.2.1. Obveznice	197,2	700,0	889,3	-653,3	-321,0	-433,4	54,0	-93,3	151,7
2.2.1.1. Država	67,2	527,3	417,8	-654,1	-293,0	-437,5	47,4	95,7	1,4
2.2.1.2. Banke	0,0	0,0	444,4	3,3	0,7	1,2	-1,2	0,3	0,4
2.2.1.3. Ostali sektori	130,0	172,6	27,2	-2,5	-28,7	3,0	7,7	-189,3	150,0
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	-30,9	34,0	-33,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.3. Ostali sektori	-30,9	34,0	-33,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci

banaka za depozite u vlasništvu nerezidenata. Izvor podataka za sektore država i banke je monetarna statistika, iz koje se na osnovi podataka o stanjima i valutnoj strukturi inozemne aktive i pasive procjenjuju transakcije iz kojih je uklonjen utjecaj tečajja. U razdoblju od 1993. do 1998. podaci o potraživanjima ostalih sektora na ovoj poziciji kompilirali su se na osnovi procjene Hrvatske narodne banke koja se zasnivala na dijelu neto deviznog priljeva stanovništva koji nije klasificiran u tekuće transfere. Od 1999. godine ova pozicija sadržava samo podatke prema tromjesečnim podacima Banke za međunarod-

ne namire, dok se podaci u četvrtom tromjesečju 2001. i prva dva tromjesečja 2002. odnose na efekt promjene valuta država članica EMU u euro.

U razdoblju od 1993. do 1998. procjena transakcija u pozicijama međunarodnih pričuva napravljena je tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u američke dolare primjenom prosječnih mjesečnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama. Promjene salda međunarodnih pričuva od 1999. godine izračunavaju se na osnovi računovodstvenih podataka Hrvatske narodne banke.

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja

U milijunima EUR

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a	2006.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
Ostala ulaganja, neto	2.824,8	1.593,1	1.408,7	3.744,1	3.093,4	2.484,7	1.204,2	-1.486,0	890,4
1. Sredstva	461,0	-2.216,2	-420,9	987,0	-628,2	1.059,0	48,5	-907,1	-828,6
1.1. Trgovinski krediti	-79,2	-168,5	-188,7	-131,5	-32,7	-8,3	-46,0	-2,2	23,8
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	-79,2	-168,5	-188,7	-131,3	-32,9	-8,4	-46,0	-2,3	23,8
1.1.2.1. Dugoročni krediti	-6,5	-24,4	17,4	14,0	-4,1	-5,3	-1,6	3,0	-0,3
1.1.2.2. Kratkoročni krediti	-72,7	-144,1	-206,1	-145,3	-28,7	-3,1	-44,5	-5,2	24,1
1.2. Krediti	-54,7	-85,6	43,9	-115,0	-141,1	-44,2	-43,7	-1,7	-51,4
1.2.1. Država	0,6	-1,0	-1,7	-1,5	1,0	0,4	0,2	0,3	0,1
1.2.1.1. Dugoročni krediti	0,6	-1,0	-1,7	-1,5	1,0	0,4	0,2	0,3	0,1
1.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Banke	-21,8	3,6	3,8	-22,0	-69,5	-23,7	-29,2	-14,4	-2,3
1.2.2.1. Dugoročni krediti	-20,3	4,4	-0,1	-14,0	-50,7	-11,4	-26,0	-12,4	-0,9
1.2.2.2. Kratkoročni krediti	-1,5	-0,8	3,9	-8,0	-18,8	-12,3	-3,2	-2,0	-1,4
1.2.3. Ostali sektori	-33,4	-88,2	41,9	-91,5	-72,6	-21,0	-14,7	12,3	-49,2
1.2.3.1. Dugoročni krediti	-33,3	-88,2	43,2	-92,8	-72,8	-21,0	-15,0	12,3	-49,2
1.2.3.2. Kratkoročni krediti	-0,1	0,1	-1,3	1,2	0,3	0,0	0,2	0,0	0,0
1.3. Gotovina i depoziti	594,9	-1.962,1	-276,1	1.233,5	-454,3	1.111,6	162,8	-796,4	-932,3
1.3.1. Država	-24,2	30,3	72,7	-44,4	26,5	13,9	-26,2	-39,3	78,1
1.3.2. Banke	1.516,5	-1.964,5	-368,7	1.313,5	-460,2	1.113,4	193,0	-756,3	-1.010,3
1.3.3. Ostali sektori	-897,4	-27,9	19,8	-35,6	-20,6	-15,8	-4,0	-0,8	0,0
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2	0,0	-24,6	-106,8	131,3
2. Obveze	2.363,8	3.809,3	1.829,5	2.757,1	3.721,6	1.425,7	1.155,7	-578,9	1.719,0
2.1. Trgovinski krediti	501,3	-226,9	-54,5	14,2	-86,2	20,7	207,4	-141,5	-172,7
2.1.1. Država	-0,1	1,5	-0,3	0,4	-0,7	-0,2	-0,1	-0,2	-0,2
2.1.1.1. Dugoročni krediti	-0,1	1,5	-0,3	0,4	-0,7	-0,2	-0,1	-0,2	-0,2
2.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	501,4	-228,4	-54,3	13,8	-85,5	20,9	207,5	-141,4	-172,6
2.1.2.1. Dugoročni krediti	-1,2	-47,4	-16,7	26,5	-12,1	1,0	2,8	-5,0	-10,9
2.1.2.2. Kratkoročni krediti	502,6	-181,0	-37,5	-12,7	-73,4	19,8	204,8	-136,3	-161,7
2.2. Krediti	653,8	2.896,1	1.636,5	2.372,6	2.976,6	965,1	655,0	105,6	1.250,8
2.2.1. Hrvatska narodna banka	-177,2	354,2	-369,6	0,0	0,0	0,0	0,9	-0,9	0,0
2.2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	-129,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.1. Povučena kreditna sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.2. Otplate	-129,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.2. Kratkoročni krediti	-47,6	354,2	-369,6	0,0	0,0	0,0	0,9	-0,9	0,0
2.2.2. Država	433,9	502,9	411,7	241,8	124,0	149,7	-43,3	-22,2	39,8
2.2.2.1. Dugoročni krediti	433,9	502,9	411,7	241,8	124,0	149,7	-43,3	-22,2	39,8
2.2.2.1.1. Povučena kreditna sredstva	598,2	697,8	706,8	484,5	420,6	218,6	30,3	44,6	127,1
2.2.2.1.2. Otplate	-164,3	-194,9	-295,1	-242,8	-296,6	-68,9	-73,6	-66,8	-87,3
2.2.2.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	79,3	1.005,7	647,4	842,1	516,0	496,6	180,5	-810,7	649,5
2.2.3.1. Dugoročni krediti	81,6	927,2	737,9	276,5	306,3	453,6	55,5	-307,5	104,7
2.2.3.1.1. Povučena kreditna sredstva	656,9	1.644,7	1.165,8	1.135,6	2.572,3	542,0	1.024,3	33,0	972,9
2.2.3.1.2. Otplate	-575,3	-717,5	-427,8	-859,1	-2.265,9	-88,4	-968,8	-340,6	-868,2
2.2.3.2. Kratkoročni krediti	-2,3	78,5	-90,6	565,7	209,6	43,0	124,9	-503,1	544,8
2.2.4. Ostali sektori	317,8	1.033,4	947,0	1.288,7	2.336,6	318,8	516,9	939,3	561,5
2.2.4.1. Dugoročni krediti	335,4	983,0	909,0	1.082,6	1.996,9	231,8	368,6	763,1	633,5
2.2.4.1.1. Povučena kreditna sredstva	1.326,0	1.962,1	2.046,4	2.255,1	3.494,6	564,4	712,2	1.073,1	1.144,8
2.2.4.1.2. Otplate	-990,7	-979,1	-1.137,4	-1.172,5	-1.497,7	-332,7	-343,7	-310,0	-511,4
2.2.4.2. Kratkoročni krediti	-17,6	50,4	38,0	206,0	339,7	87,0	148,4	176,3	-72,0
2.3. Gotovina i depoziti	1.209,5	1.140,8	244,5	367,6	828,7	439,3	292,7	-543,6	640,3
2.3.1. Država	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	6,4	21,5	-28,4	0,6
2.3.2. Banke	1.209,4	1.140,7	244,5	367,5	828,6	432,9	271,2	-515,1	639,6
2.4. Ostale obveze	-0,9	-0,7	3,0	2,8	2,6	0,6	0,6	0,7	0,6

^a Preliminarni podaci

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica

U milijunima kuna

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a	2006.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1 + 6)	-15.740,3	-14.498,6	-10.975,1	-14.907,9	-19.333,1	-15.069,8	-9.367,0	15.600,0	-10.496,2
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-24.271,6	-23.912,2	-19.901,8	-23.666,0	-27.415,8	-17.201,6	-11.522,9	13.600,7	-12.292,0
1.1. Prihodi	85.578,6	102.470,4	111.108,2	117.627,5	130.701,0	20.775,9	30.560,1	52.184,7	27.180,3
1.2. Rashodi	-109.850,2	-126.382,6	-131.010,1	-141.293,4	-158.116,8	-37.977,5	-42.083,0	-38.584,0	-39.472,3
2. Roba i usluge (3+4)	-20.004,4	-15.694,7	-15.110,6	-16.535,6	-19.603,1	-13.976,5	-7.658,4	14.395,8	-12.363,9
2.1. Prihodi	82.188,2	99.169,2	106.198,2	112.666,2	124.043,7	19.589,0	29.046,2	50.330,0	25.078,6
2.2. Rashodi	-102.192,6	-114.863,9	-121.308,8	-129.201,8	-143.646,8	-33.565,5	-36.704,6	-35.934,2	-37.442,5
3. Roba	-44.135,8	-52.782,7	-50.354,9	-55.595,6	-61.227,5	-13.657,8	-17.095,4	-15.719,0	-14.755,2
3.1. Prihodi	39.198,3	42.167,2	49.480,4	53.370,2	61.769,1	14.719,2	14.358,6	15.238,9	17.452,4
3.2. Rashodi	-83.334,1	-94.949,9	-99.835,3	-108.965,8	-122.996,6	-28.377,0	-31.454,1	-30.957,9	-32.207,6
4. Usluge	24.131,4	37.088,0	35.244,3	39.060,0	41.624,4	-318,8	9.437,0	30.114,8	2.391,3
4.1. Prihodi	42.989,9	57.002,0	56.717,8	59.296,0	62.274,6	4.869,8	14.687,6	35.091,1	7.626,2
4.2. Rashodi	-18.858,5	-19.914,0	-21.473,5	-20.236,0	-20.650,2	-5.188,5	-5.250,6	-4.976,3	-5.234,9
5. Dohodak	-4.267,2	-8.217,6	-4.791,2	-7.130,3	-7.812,7	-3.225,1	-3.864,5	-795,1	72,0
5.1. Prihodi	3.390,4	3.301,2	4.910,0	4.961,3	6.657,3	1.186,9	1.513,9	1.854,7	2.101,7
5.2. Rashodi	-7.657,6	-11.518,7	-9.701,2	-12.091,6	-14.470,0	-4.412,0	-5.378,4	-2.649,8	-2.029,8
6. Tekući transferi	8.531,3	9.413,6	8.926,8	8.758,1	8.082,7	2.131,7	2.155,9	1.999,3	1.795,8
6.1. Prihodi	10.761,2	11.639,9	11.872,9	12.047,2	11.954,1	2.944,2	3.199,5	2.967,4	2.843,0
6.2. Rashodi	-2.229,9	-2.226,3	-2.946,1	-3.289,1	-3.871,4	-812,5	-1.043,7	-968,1	-1.047,2
B. KAPITALNE I FINACIJSKE TRANSAKCIJE	20.263,4	22.705,4	17.726,7	22.600,8	29.741,2	12.519,8	10.245,7	-1.408,2	8.383,9
B1. Kapitalne transakcije	3.695,6	546,9	172,8	375,8	-1.077,6	-1.200,1	25,5	43,5	53,5
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	22.056,2	31.510,9	17.890,4	28.300,4	41.132,2	18.658,3	15.293,5	-5.858,4	13.038,8
1. Izravna ulaganja	4.421,2	12.699,3	5.335,0	9.064,1	19.603,4	3.682,6	5.680,7	2.889,9	7.350,2
1.1. U inozemstvo	-4.444,0	-813,0	-2.099,1	-1.431,7	-1.229,9	-189,5	-307,2	-353,8	-379,4
1.2. U Hrvatsku	8.865,1	13.512,3	7.434,1	10.495,8	20.833,3	3.872,1	5.987,8	3.243,7	7.729,6
2. Portfeljna ulaganja	-3.227,3	6.669,8	1.747,5	-7.926,8	-1.418,0	-3.261,3	897,6	2.137,6	-1.191,9
2.1. Sredstva	-4.839,8	936,8	-5.688,0	-3.760,7	-1.302,7	-335,0	437,7	18,5	-1.423,9
2.2. Obveze	1.612,6	5.733,0	7.435,4	-4.166,1	-115,3	-2.926,3	459,9	2.119,1	232,0
3. Financijski derivati	0,0	0,0	0,0	-659,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostala ulaganja	20.862,4	12.141,7	10.807,9	27.822,5	22.946,8	18.237,0	8.715,2	-10.885,9	6.880,5
4.1. Sredstva	3.329,5	-16.852,3	-3.088,0	7.459,4	-4.648,8	7.777,7	348,0	-6.658,3	-6.116,3
4.2. Obveze	17.532,9	28.994,0	13.895,9	20.363,1	27.595,6	10.459,3	8.367,1	-4.227,6	12.996,8
B3. Međunarodne pričuve	-5.488,5	-9.352,4	-336,5	-6.075,4	-10.313,4	-4.938,5	-5.073,3	4.406,7	-4.708,4
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-4.523,0	-8.206,8	-6.751,6	-7.692,9	-10.408,1	2.550,1	-878,7	-14.191,8	2.112,3

^a Preliminarni podaci

NAPOMENA: U poziciji neto pogrešaka i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka^a

Na kraju razdoblja, u milijunima EUR

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke							Devizne pričuve banaka
		Ukupno	Posebna prava vučenja	Pričuvna pozicija u MMF-u	Zlato	Devize			
						Ukupno	Valuta i depoziti	Obveznice i zadužnice	
1997.	prosinac	2.303,7	133,4	0,1	–	2.170,2	1.825,2	345,0	2.078,9
1998.	prosinac	2.400,2	197,1	0,1	–	2.203,0	1.642,6	560,4	1.607,0
1999.	prosinac	3.012,7	188,7	0,2	–	2.823,7	2.449,8	373,9	1.344,7
2000.	prosinac	3.783,2	158,5	0,2	–	3.624,5	2.763,0	861,5	2.310,7
2001.	prosinac	5.333,6	122,9	0,2	–	5.210,5	3.469,7	1.740,7	4.056,0
2002.	prosinac	5.651,3	2,3	0,2	–	5.648,8	3.787,8	1.861,0	2.581,6
2003.	prosinac	6.554,1	0,7	0,2	–	6.553,2	3.346,0	3.207,2	3.927,1
2004.	prosinac	6.436,2	0,6	0,2	–	6.435,4	3.173,3	3.262,0	4.220,1
2005.	prosinac	7.438,4	0,9	0,2	–	7.437,3	3.834,5	3.602,8	2.938,4
2006.	siječanj	7.627,8	1,2	0,2	–	7.626,4	4.006,9	3.619,5	2.680,5
	veljača	7.934,0	0,8	0,2	–	7.933,0	4.230,3	3.702,7	2.446,1
	ožujak	8.088,5	0,7	0,2	–	8.087,6	4.406,1	3.681,5	1.926,8
	travanj	8.205,0	1,2	0,2	–	8.203,6	4.587,5	3.616,1	1.941,6
	svibanj	8.502,2	0,7	0,2	–	8.501,3	4.718,2	3.783,1	1.783,4
	lipanj	8.743,6	0,8	0,2	–	8.742,6	4.865,0	3.877,6	1.706,0
	srpanj	8.974,2	1,2	0,2	–	8.972,8	4.954,9	4.017,9	1.672,4
	kolovoz	8.672,1	0,7	0,2	–	8.671,3	4.657,8	4.013,5	1.985,5
	rujan	8.134,8	0,7	0,2	–	8.133,9	4.163,1	3.970,9	2.413,4
	listopad	8.516,3	1,2	0,2	–	8.514,9	4.308,0	4.206,9	2.953,5
	studeni	8.983,7	0,7	0,2	–	8.982,8	4.537,8	4.445,0	2.915,8
	prosinac	8.725,3	0,7	0,2	–	8.724,4	4.526,9	4.197,5	3.315,0

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a.**Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka**

Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premošćivanje neusklađenosti

međunarodnih plaćanja. Međunarodne pričuve sastoje se od posebnih prava vučenja, pričuvne pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka, te obveznica i zadužnica.

Devizne pričuve banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja.

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

U milijunima EUR

	2005.		2006.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
I. Službene međunarodne pričuve i ostale devizne pričuve (približna tržišna vrijednost)														
A. Službene međunarodne pričuve	7.438,4	7.627,8	7.934,0	8.088,5	8.205,0	8.502,2	8.743,6	8.974,2	8.672,1	8.134,8	8.516,3	8.983,7	8.725,3	
(1) Devizne pričuve (u konvertibilnoj stranoj valuti)	7.337,3	7.126,5	7.520,7	7.487,6	7.502,2	7.701,3	7.942,6	8.223,2	7.981,3	7.434,1	7.814,9	8.182,8	8.162,8	
(a) Dužnički vrijednosni papiri	3.602,8	3.619,5	3.702,7	3.681,5	3.616,1	3.783,1	3.877,6	4.017,9	4.013,5	3.970,9	4.206,9	4.445,0	4.197,5	
Od toga: Izdavatelji sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava, ali locirane u inozemstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
(b) Ukupno valuta i depoziti kod:	3.734,5	3.506,9	3.818,0	3.806,1	3.886,1	3.918,2	4.065,0	4.205,3	3.967,8	3.463,2	3.608,0	3.737,8	3.965,3	
(i) ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	407,3	208,1	207,1	205,4	201,3	200,5	202,5	201,7	200,7	201,5	201,4	198,6	198,7	
(ii) banaka sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Od toga: Locirane u inozemstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
(iii) banaka sa sjedištem izvan zemlje o kojoj se izvještava	3.327,2	3.298,9	3.610,9	3.600,7	3.684,9	3.717,7	3.862,5	4.003,7	3.767,1	3.261,6	3.406,6	3.539,1	3.766,6	
Od toga: Locirane u zemlji o kojoj se izvještava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
(2) Pričuvna pozicija u MMF-u	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	
(3) Posebna prava vučenja (SDR)	0,9	1,2	0,8	0,7	1,2	0,7	0,8	1,2	0,7	0,7	1,2	0,7	0,7	
(4) Zlato	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
(5) Ostale devizne pričuve	100,0	500,0	412,3	600,0	701,3	800,0	800,0	749,6	690,0	699,9	700,0	800,0	561,6	
– obratni repo poslovi	100,0	500,0	412,3	600,0	701,3	800,0	800,0	749,6	690,0	699,9	700,0	800,0	561,6	
B. Ostale devizne pričuve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
– oročeni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
C. Ukupno (A + B)	7.438,4	7.627,8	7.934,0	8.088,5	8.205,0	8.502,2	8.743,6	8.974,2	8.672,1	8.134,8	8.516,3	8.983,7	8.725,3	
II. Obvezatni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (nominalna vrijednost)														
1. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (ukupni neto odljevi do 1 godine)														
(a) Hrvatska narodna banka	-1,1	-1,1	-1,1	-1,6	-1,2	-1,6	-1,3	-1,4	-1,8	-1,4	-1,5	-1,9	-1,6	
Do 1 mjesec	Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Kamate	-1,1	-1,1	-1,1	-1,6	-1,2	-1,6	-1,3	-1,4	-1,8	-1,4	-1,5	-1,6	
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
(b) Središnja država (bez republičkih fondova)	-898,6	-858,6	-684,1	-413,5	-412,9	-412,1	-405,3	-336,9	-656,3	-661,5	-666,4	-655,2	-648,9	
Do 1 mjesec	Glavnica	-77,9	-176,6	-263,6	-2,7	-1,6	-28,4	-74,8	-12,1	-9,7	-4,8	-28,5	-48,3	
	Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	-603,0	-418,2	-114,7	-84,5	-144,6	-132,5	-63,5	-82,3	-88,0	-126,0	-185,4	-171,1	
	Kamate	-	-2,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	-160,2	-203,2	-207,8	-186,5	-118,5	-118,6	-139,0	-133,3	-447,0	-429,0	-391,9	-387,5	
	Kamate	-57,5	-58,1	-98,1	-139,8	-148,2	-132,6	-128,0	-109,2	-111,5	-101,6	-84,5	-68,1	
2. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminkih poslova, deviznih ročnica i međuvalutnih swapova u odnosu na domaću valutu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
(a) Kratke pozicije (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Preko 1 do 3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
(b) Duge pozicije (+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Preko 1 do 3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
3. Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
– odljevi s osnove repo poslova (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Do 1 mjesec	Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
4. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)	-899,7	-859,6	-685,2	-415,1	-414,1	-413,7	-406,6	-338,2	-658,0	-662,8	-667,8	-657,1	-650,5	
III. Potencijalni kratkoročni neto odljevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)														
1. Potencijalne devizne obveze														
(a) Izdane garancije s dospjećem od 1 godine	-443,8	-453,3	-456,6	-455,0	-448,6	-443,7	-453,5	-420,6	-468,7	-467,5	-477,9	-476,7	-478,9	
– Hrvatska narodna banka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
– Središnja država (bez republičkih fondova)	-443,8	-453,3	-456,6	-455,0	-448,6	-443,7	-453,5	-420,6	-468,7	-467,5	-477,9	-476,7	-478,9	
Do 1 mjesec	-59,6	-13,2	-26,1	-41,4	-17,0	-38,0	-53,3	-28,7	-57,6	-70,9	-13,5	-47,3	-71,9	
Preko 1 do 3 mjeseca	-53,0	-80,4	-64,4	-67,1	-114,4	-91,7	-86,4	-91,4	-71,7	-92,6	-143,0	-113,6	-84,8	
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-331,2	-359,7	-366,1	-346,5	-317,2	-314,0	-311,8	-300,6	-339,4	-304,0	-321,4	-315,7	-322,2	
(b) Ostale potencijalne obveze	-1.829,3	-1.988,2	-2.196,1	-2.362,2	-2.512,9	-2.629,7	-2.729,1	-2.769,6	-2.453,3	-2.008,8	-1.959,4	-2.110,7	-2.256,0	
– Hrvatska narodna banka	-1.829,3	-1.988,2	-2.196,1	-2.362,2	-2.512,9	-2.629,7	-2.729,1	-2.769,6	-2.453,3	-2.008,8	-1.959,4	-2.110,7	-2.256,0	
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Preko 1 do 3 mjeseca	-1.829,3	-1.988,2	-2.196,1	-2.362,2	-2.512,9	-2.629,7	-2.729,1	-2.769,6	-2.453,3	-2.008,8	-1.959,4	-2.110,7	-2.256,0	
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
– Središnja država (bez republičkih fondova)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- BIS (+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- MMF (+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)	-2.273,1	-2.441,4	-2.652,7	-2.817,2	-2.961,5	-3.073,4	-3.182,6	-3.190,2	-2.922,0	-2.476,4	-2.437,3	-2.587,4	-2.734,9	
IV. Bilješke														
(a) kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
U tome: središnja država (bez republičkih fondova)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(b) devizni financijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(c) založena imovina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(d) repo poslovi s vrijednosnim papirima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.	-	-	-	-	-	-3,2	-	-1,0	-2,6	-0,7	-	-0,8	-	-
- posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.	88,5	488,4	394,4	576,8	694,2	781,9	780,5	740,6	667,7	685,1	661,2	774,3	559,5	
(e) financijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(f) valutna struktura službenih međunarodnih pričuva														
- SDR i valute koje čine SDR	7.438,1	7.627,5	7.933,7	8.088,2	8.204,7	8.501,9	8.743,3	8.973,9	8.671,8	8.134,5	8.516,0	8.983,4	8.725,0	
- valute koje ne čine SDR	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	
- po pojedinim valutama:														
USD	1.104,5	1.151,1	1.178,9	1.160,9	1.118,6	1.081,8	1.147,1	1.163,3	1.144,9	1.152,2	1.215,7	1.262,3	1.266,0	
EUR	6.332,5	6.475,0	6.753,7	6.926,3	7.084,7	7.419,1	7.595,2	7.809,2	7.526,0	6.981,4	7.298,9	7.720,2	7.458,0	
Ostale	1,3	1,7	1,4	1,2	1,7	1,3	1,3	1,8	1,2	1,2	1,8	1,3	1,3	

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predloškom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predloška nalazi se u materijalu MMF-a "International reserves and foreign currency liquidity: guidelines for a data template, 2001".

Prvi dio Predloška prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A) prikazuju one oblike imovine kojima se HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po viđenju, devizne oročene depozite koji se mogu razročiti prije dospijea, devizne oročene depozite s preostalim dospijecom do godine dana, pričuvnu poziciju u MMF-u, posebna prava vučenja, zlato i obratne repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Drugi dio Predloška prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući republičke fondove), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za idući mjesec), plaćanja budućih dospijea izdanih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na devizne dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminkih poslova (II. 2.) uključuje buduću naplata (predznak +) ili plaćanja (predznak -) koje rezultiraju iz međuvlunih swapova između HNB-a i domaćih banaka (privremene

prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Treći dio Predloška prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuve banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuve zasniva se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnovice za obračun devizne pričuve, koja se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti, osim vlasničkih vrijednosnih papira banke, te hibridnih i podređenih instrumenata). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak -) koji bi nastali korištenjem tih kredita.

Četvrti dio Predloška prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. (a)) prikazuje obveze na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske, koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina (IV. (c)) prikazuje oročene devizne depozite s ugovorenim dospijecom dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B, koji također čine zalog. Repo poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolaterala koji su predmet repo poslova i obratnih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predlošku. Valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva odnosila se do prosinca 2000. godine na valutnu strukturu ukupne devizne imovine HNB-a (dio I.). Od siječnja 2001. godine valutna se struktura odnosi na službene međunarodne pričuve (dio I. A).

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1997.		6,960719	0,505335	1,056368	0,362049	4,248502	10,089408	6,161849	3,556098
1998.		7,139159	0,514631	1,080018	0,366853	4,396452	10,537622	6,362284	3,620795
1999.		7,581823	0,550993	1,158840	0,391568	4,739965	11,514804	7,122027	3,876528
2000.		7,633852	0,554774	1,163773	0,394256	4,903244	12,530514	8,287369	3,903127
2001.		7,471006	0,542939	1,138947	0,385845	4,946810	12,010936	8,339153	3,819865
2002.		7,406976				5,049125	11,793108	7,872490	
2003.		7,564248				4,978864	10,943126	6,704449	
2004.		7,495680				4,854986	11,048755	6,031216	
2005.		7,400047				4,780586	10,821781	5,949959	
2006.		7,322849				4,656710	10,740292	5,839170	
2006.	siječanj	7,378070				4,761345	10,750120	6,099054	
	veljača	7,326746				4,705642	10,722253	6,128460	
	ožujak	7,325951				4,671319	10,640575	6,100190	
	travanj	7,314826				4,644855	10,530527	5,975500	
	svibanj	7,273472				4,671209	10,637740	5,699769	
	lipanj	7,255173				4,651643	10,567474	5,722947	
	srpanj	7,245768				4,620172	10,529897	5,714387	
	kolovoz	7,276358				4,614575	10,741034	5,679723	
	rujan	7,385597				4,665362	10,940363	5,795937	
	listopad	7,393049				4,649986	10,983203	5,861821	
	studen	7,344346				4,612789	10,901289	5,710001	
	prosinac	7,355022				4,608204	10,930893	5,565730	

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godišnji prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u godini, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u mjesecu, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Podaci o godišnjim i mjesečnim prosjecima srednjih deviznih tečajeva HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama. Za razdoblja izračuna od početka 1992. godine, kad je hrvatski dinar bio zakonito sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj, pa do uvođenja kune 30. svibnja 1994. godišnji i mjesečni prosjeci iskazani su u kunsjoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva za euro u razdoblju od 1992. do kraja 1998. prosjeci su srednjih deviznih tečajeva koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1997.		6,947200	0,499445	1,050510	0,357700	4,332003	10,475600	6,303100	3,514000
1998.		7,329100	0,531546	1,114954	0,377700	4,567584	10,451000	6,247500	3,739700
1999.		7,679009	0,558055	1,170657	0,396588	4,784268	12,340257	7,647654	3,926215
2000.		7,598334	0,552192	1,158359	0,392421	4,989712	12,176817	8,155344	3,884966
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.		7,442292				5,120256	11,451442	7,145744	
2003.		7,646909				4,901551	10,860544	6,118506	
2004.		7,671234				4,971314	10,824374	5,636883	
2005.		7,375626				4,744388	10,753209	6,233626	
2006.		7,345081				4,571248	10,943208	5,578401	
2006.	siječanj	7,359333				4,733603	10,752970	6,092667	
	veljača	7,307577				4,674157	10,725931	6,164651	
	ožujak	7,323554				4,648695	10,548112	6,065055	
	travanj	7,291280				4,638514	10,498603	5,807934	
	svibanj	7,264151				4,659494	10,601505	5,650837	
	lipanj	7,256979				4,640012	10,500621	5,790297	
	srpanj	7,258119				4,617124	10,648649	5,719107	
	kolovoz	7,314609				4,640955	10,842883	5,702954	
	rujan	7,381777				4,644380	10,897220	5,827105	
	listopad	7,369343				4,636848	11,003947	5,792143	
	studen	7,333542				4,613451	10,861289	5,574718	
	prosinac	7,345081				4,571248	10,943208	5,578401	

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Tablica prikazuje srednje devizne tečajeve HNB-a koji se primjenjuju posljednjega dana promatranog razdoblja.

Podaci o srednjim deviznim tečajevima HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama. Za razdoblja od početka vremenske serije 1992. godine do uvođenja ku-

ne 30. svibnja 1994. srednji devizni tečajevi koji se primjenjuju na kraju razdoblja iskazani su u kunskoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Srednji devizni tečajevi za euro koji su se primjenjivali posljednjeg dana promatranog razdoblja od 1992. do kraja 1998. srednji su devizni tečajevi na kraju razdoblja koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeksi 2001. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune; deflator	
			Indeks cijena pri proizvođačima	Indeks potrošačkih cijena
1997.	prosinac	87,77	93,06	98,84
1998.	prosinac	91,09	95,99	95,39
1999.	prosinac	99,25	102,78	102,09
2000.	prosinac	101,63	100,07	101,91
2001.	prosinac	99,07	98,63	98,89
2002.	prosinac	95,99	95,65	96,26
2003.	prosinac	94,18	94,55	94,71
2004.	prosinac	90,42	90,61	90,85
2005.	prosinac	91,52	94,33	90,99
2006.	siječanj	90,87	94,18	89,96
	veljača	90,53	93,09	89,19
	ožujak	90,39	93,06	89,43
	travanj	89,77	93,20	89,11
	svibanj	88,28	91,79	87,61
	lipanj	88,22	92,14	87,67
	srpanj	88,09	92,48	88,26
	kolovoz	88,22	92,67	88,54
	rujan	89,68	93,75	89,88
	listopad	90,02	93,65	90,18
	studen	88,95	92,91	88,59
	prosinac	88,42	92,51	87,96

Napomena: od 1.1.2001. serija cijena koja se odnosi na eurozona uključuje i Grčku.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih nominalnih tečajeva kune prema euru, američkom dolaru, švicarskom franku, funti sterlinga i slovenskom tolaru. Počevši od Biltena HNB-a broj 94 (lipanj 2004.) prikazane serije indeksa efektivnih tečajeva kune izračunate su u skladu s modifikacijama osnovne metodologije HNB-a za izračunavanje indeksa nominalnoga i realnoga efektivnog tečaja kune, koja je objavljena u Okviru 2. Biltena HNB-a broj 64 (listopad 2001.). Ponderi su određeni na osnovi prosječnog udjela pojedine inozemne valute u strukturi tekućeg dijela devizne bilance platnog prometa s inozemstvom u razdoblju od siječnja 2000. do prosinca 2005. godine (prije od srpnja 1996. do siječnja 2000.). Tako novi ponder pripisan euru iznosi 70,6% (prije 66,2%), američkom dolaru 27,2% (prije 30,7%), funti sterlinga 1,0% (prije 1,2%), švicarskom franku 1,0% (prije 1,6%) te slovenskom tolaru 0,2% (kao i prije). Bazno razdoblje za izračunavanje indeksa efektivnih tečajeva kune je 2001. godina (prije 1995.

godina). Indeks nominalnoga efektivnog tečaja je agregatni pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih valuta. Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je deprecijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog tečaja je ponderirani geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena (odnos indeksa cijena u zemljama partnerima i domaćih cijena). Za deflacioniranje se koriste indeksi cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima i indeksi potrošačkih cijena, odnosno ukupni harmonizirani indeks potrošačkih cijena za zemlje članice eurozone. Serija potrošačkih cijena u Hrvatskoj konstruirana je tako da se do prosinca 1997. godine koriste indeksi cijena na malo, a od siječnja 1998. indeksi potrošačkih cijena. Podaci za posljednja dva mjeseca su preliminarni. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka koje objavljuju statistički uredi zemalja čije cijene ulaze u izračun indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

U milijunima EUR

	2005.		2006.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
1. Država	7.047,4	7.062,0	6.915,1	6.632,1	6.551,6	6.559,3	6.601,6	6.612,4	6.608,6	6.660,4	6.680,2	6.636,3	6.659,4	
Kratkoročni	2,1	3,7	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Ostale obveze	2,1	3,7	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	
Kašnjenja otplate glavnice	1,7	3,7	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kašnjenja otplate kamata	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Dugoročni	7.045,3	7.058,3	6.915,0	6.632,1	6.551,5	6.559,3	6.601,6	6.612,4	6.608,5	6.660,3	6.680,1	6.636,1	6.659,2	
Obveznice	4.065,5	3.982,2	3.780,6	3.495,7	3.475,6	3.491,4	3.532,3	3.627,3	3.625,7	3.643,3	3.655,6	3.653,3	3.649,2	
Kredit	2.977,2	3.073,7	3.132,0	3.133,9	3.073,6	3.065,6	3.067,0	2.983,0	2.980,8	3.014,9	3.022,5	2.980,8	3.008,1	
Trgovinski kredit	2,6	2,4	2,4	2,4	2,3	2,3	2,3	2,1	2,1	2,1	2,0	2,0	1,9	
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
2. Središnja banka (HNB)	2,6	2,3	2,2	2,0	1,8	2,7	2,5	2,3	2,1	2,0	1,8	2,6	2,6	
Kratkoročni	2,6	2,3	2,2	2,0	1,8	2,7	2,5	2,3	2,1	2,0	1,8	2,6	2,6	
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Gotovina i depoziti	2,6	2,3	2,2	2,0	1,8	2,7	2,5	2,3	2,1	2,0	1,8	2,6	2,6	
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Dugoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
3. Banke	8.993,5	9.190,7	9.653,3	9.847,4	10.257,7	10.410,5	10.298,1	9.567,0	8.977,0	8.926,5	9.256,7	9.667,4	10.182,3	
Kratkoročni	2.512,0	2.557,8	2.749,1	2.859,8	2.992,5	3.091,7	3.107,1	2.699,1	2.393,1	2.150,4	2.328,1	2.501,2	3.461,2	
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kredit	1.079,7	1.117,1	1.235,2	1.097,1	1.182,0	1.212,9	1.222,1	976,2	753,4	719,5	802,0	796,2	1.264,9	
Gotovina i depoziti	1.429,3	1.440,1	1.513,9	1.762,8	1.810,4	1.878,8	1.885,0	1.722,9	1.639,7	1.430,8	1.526,1	1.705,1	2.196,3	
Ostale obveze	3,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kašnjenja otplate glavnice	3,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Dugoročni	6.481,5	6.633,0	6.904,2	6.987,6	7.265,2	7.318,8	7.191,0	6.868,0	6.583,8	6.776,1	6.928,6	7.166,2	6.721,1	
Obveznice	456,7	459,5	461,0	462,7	464,3	464,9	466,3	448,5	450,2	452,1	453,7	456,3	458,0	
Kredit	3.844,8	3.977,0	4.134,1	4.263,1	4.478,0	4.443,3	4.316,0	4.217,7	4.038,3	3.999,3	3.995,4	3.993,7	4.093,0	
Gotovina i depoziti	2.180,0	2.196,5	2.309,1	2.261,8	2.322,9	2.410,6	2.408,8	2.201,7	2.095,3	2.324,7	2.479,5	2.770,2	2.170,1	
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
4. Ostali domaći sektori	7.156,4	7.192,9	7.309,4	7.514,8	7.560,7	7.712,8	8.002,5	8.417,7	8.608,7	8.749,7	9.083,7	9.310,2	9.361,7	
Kratkoročni	856,2	751,3	765,4	810,8	834,6	844,0	971,0	1.150,5	1.164,6	1.137,1	1.207,8	1.099,8	962,1	
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kredit	291,2	203,1	246,4	277,0	283,3	294,5	416,8	583,2	602,9	586,6	623,7	504,7	327,7	
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Trgovinski kredit	27,8	29,5	29,2	37,0	40,8	40,0	36,6	36,0	34,7	33,0	30,7	32,8	34,0	
Ostale obveze	537,2	518,8	489,9	496,8	510,5	509,5	517,7	531,3	527,0	517,4	553,4	562,4	600,3	
Kašnjenja otplate glavnice	490,6	492,7	463,4	469,3	482,9	481,7	488,1	499,6	494,9	482,6	514,2	522,1	555,1	
Kašnjenja otplate kamata	46,6	26,1	26,5	27,5	27,6	27,8	29,5	31,8	32,2	34,8	39,3	40,3	45,3	
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Dugoročni	6.300,1	6.441,5	6.544,0	6.703,9	6.726,1	6.868,7	7.031,5	7.267,2	7.444,1	7.612,6	7.875,9	8.210,4	8.399,6	
Obveznice	378,1	381,5	384,2	391,2	368,6	371,9	383,5	189,4	190,7	191,8	193,1	344,3	305,5	
Kredit	5.764,1	5.901,6	6.000,4	6.155,1	6.213,5	6.347,9	6.502,8	6.935,5	7.111,1	7.270,9	7.528,5	7.720,2	7.959,4	
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Trgovinski kredit	158,0	158,5	159,4	157,7	144,0	148,9	145,3	142,4	142,3	149,9	154,3	145,9	134,7	
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
5. Izravna ulaganja	2.340,9	2.443,8	2.474,3	2.536,1	2.576,5	2.631,6	2.666,7	2.756,9	2.820,5	2.856,5	2.722,9	2.763,6	2.826,3	
Kratkoročni	206,2	200,4	204,3	217,8	236,9	255,5	279,3	298,8	299,8	318,0	321,3	345,1	410,8	
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kredit	59,8	54,4	52,6	58,1	72,9	85,9	86,0	96,6	90,7	97,7	96,2	107,8	98,5	
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Ostale obveze	146,4	146,0	151,7	159,7	164,0	169,6	193,3	202,2	209,1	220,3	225,1	237,3	312,2	
Kašnjenja otplate glavnice	132,6	133,9	139,4	147,0	150,9	156,1	178,9	187,6	194,0	204,0	208,4	220,0	291,1	
Kašnjenja otplate kamata	13,8	12,2	12,2	12,6	13,1	13,5	14,4	14,6	15,1	16,3	16,6	17,3	21,1	
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Dugoročni	2.134,7	2.243,4	2.270,0	2.318,4	2.339,6	2.376,1	2.387,4	2.458,1	2.520,7	2.538,5	2.401,7	2.418,5	2.415,6	
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kredit	2.104,0	2.212,6	2.239,3	2.287,8	2.309,2	2.346,0	2.357,7	2.428,8	2.494,9	2.513,1	2.376,7	2.393,7	2.390,1	
Trgovinski kredit	30,7	30,8	30,7	30,6	30,3	30,1	29,7	29,4	25,8	25,4	25,0	24,8	25,5	
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Ukupno (1+2+3+4+5)	25.540,8	25.891,8	26.354,2	26.532,4	26.948,2	27.316,9	27.571,4	27.356,3	27.016,8	27.195,2	27.745,4	28.380,1	29.032,3	

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

Inozemni dug obuhvaća sve obveze rezidenata na osnovi: dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (po nominalnoj vrijednosti), kredita (uključujući repo ugovore) neovisno o ugovorenom dospjeću, depozita primljenih od stranih osoba te trgovinskih kredita primljenih od stranih osoba s ugovorenim dospjećem dužim od 180 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana, a do 31. prosinca 2002. 150 dana).

Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim sektorima identično kao u financijskom računu platne bilance. Sektor država prikazuje inozemne dugove opće države, koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove (uključujući Hrvatsku banku za obnovu i razvitak, Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Hrvatske ceste i Hrvatske autoceste) te lokalnu državu. Sektor središnja banka prikazuje dugove Hrvatske narodne banke. Sektor banke prikazuje dugove banaka. Ostali domaći sektori prikazuju dugove ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih

institucija, trgovačkih društava, neprofitnih institucija i stanovništva, uključujući obrtnike. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno vlasnički povezani (minimalni vlasnički ulog je 10%).

Unutar svakoga sektora podaci se razvrstavaju prema ugovorenom dospjeću, na kratkoročne i dugoročne dugove, te prema dužničkom instrumentu na osnovi kojega je nastala dužnička obveza. Pri tome je ročnost instrumenata koji se uključuju u poziciju Gotovina i depoziti za sektor banke raspoloživa od početka 2004. godine te se za ranija razdoblja ova pozicija u cijelosti iskazuje kao dugoročna.

Stanje bruto inozemnog duga uključuje nepodmirene dospjele obveze s osnove glavnice i kamata, obračunate nedospjele kamate te buduće otplate glavnice.

Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Objavljeni podaci preliminarni su do objave konačnih podataka platne bilance za izvještajno tromjesečje.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

U milijunima EUR

	2006.												
	2005.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.
1. Bruto inozemni dug javnog sektora	8.428,2	8.462,4	8.322,0	8.098,4	7.985,8	7.996,5	8.028,1	8.020,5	8.029,1	8.164,7	8.221,0	8.213,7	8.229,9
Kratkoročni	69,0	27,0	21,9	34,1	41,3	37,2	45,8	45,6	41,2	33,8	76,4	75,1	77,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	48,1	5,9	5,0	16,6	16,2	10,9	16,0	15,9	15,8	15,8	58,6	56,8	56,6
Gotovina i depoziti	2,6	2,3	2,2	2,0	1,8	2,7	2,5	2,3	2,1	2,0	1,8	2,6	2,6
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	18,3	18,7	14,6	15,4	23,3	23,5	27,3	27,4	23,3	16,0	15,9	15,7	18,1
Kašnjenja otplate glavnice	16,9	18,7	14,6	15,3	23,2	23,5	27,2	27,3	23,2	15,8	15,7	15,4	17,7
Kašnjenja otplate kamata	1,3	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,5
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	8.359,2	8.435,4	8.300,0	8.064,3	7.944,5	7.959,3	7.982,2	7.974,9	7.987,9	8.130,8	8.144,6	8.138,6	8.152,6
Obveznice	4.065,5	3.982,2	3.780,6	3.495,7	3.475,6	3.491,4	3.532,3	3.627,3	3.625,7	3.643,3	3.655,6	3.653,3	3.649,2
Kredit	4.188,7	4.348,2	4.413,2	4.455,2	4.373,5	4.370,0	4.325,9	4.255,3	4.268,5	4.388,3	4.385,8	4.391,0	4.424,7
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	7,0	0,0	0,0	28,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	105,1	104,9	106,2	106,4	95,5	97,9	96,0	92,3	93,7	99,2	103,2	94,3	78,7
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	306,1	239,6	241,8	239,4	237,0	237,2	234,6	210,7	210,9	210,0	209,8	210,7	208,3
Kratkoročni	39,9	17,0	17,2	17,9	16,8	16,4	16,2	17,2	17,1	17,2	16,6	16,3	17,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	39,9	17,0	17,2	17,9	16,8	16,4	16,2	17,2	17,1	17,2	16,6	16,3	17,3
Kašnjenja otplate glavnice	30,5	14,0	14,2	14,9	13,9	13,5	13,7	14,7	14,6	14,7	14,1	13,9	14,8
Kašnjenja otplate kamata	9,4	3,0	3,0	3,0	2,9	2,9	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,4	2,5
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	266,2	222,6	224,5	221,6	220,1	220,8	218,4	193,5	193,8	192,8	193,2	194,4	191,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	264,4	220,9	222,9	220,1	218,8	218,6	216,2	191,4	191,8	190,8	191,2	190,5	187,1
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	1,8	1,6	1,6	1,5	1,3	2,2	2,2	2,1	2,0	2,0	2,0	3,9	3,9
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	16.806,5	17.189,9	17.790,5	18.194,5	18.725,4	19.083,3	19.308,7	19.125,1	18.776,9	18.820,5	19.314,6	19.955,6	20.594,0
Kratkoročni	3.264,1	3.271,2	3.477,6	3.620,7	3.770,8	3.885,0	4.018,6	3.789,1	3.501,7	3.238,6	3.444,9	3.512,4	4.331,4
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	1.322,8	1.314,3	1.476,5	1.357,4	1.449,2	1.496,6	1.622,9	1.543,6	1.340,6	1.290,4	1.367,0	1.244,0	1.536,1
Gotovina i depoziti	1.429,3	1.440,1	1.513,9	1.762,8	1.810,4	1.878,8	1.885,0	1.722,9	1.639,7	1.430,8	1.526,1	1.705,1	2.196,3
Trgovinski krediti	27,8	29,5	29,2	37,0	40,8	40,0	36,6	36,0	34,7	33,0	30,7	32,8	34,0
Ostale obveze	484,2	487,2	458,0	463,5	470,5	469,6	474,1	486,7	486,7	484,4	521,0	530,6	565,1
Kašnjenja otplate glavnice	448,0	464,2	434,6	439,1	445,9	444,8	447,2	457,6	457,1	452,1	484,3	492,9	522,6
Kašnjenja otplate kamata	36,3	23,0	23,4	24,4	24,6	24,9	26,9	29,2	29,6	32,2	36,7	37,7	42,5
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	11.201,5	11.474,9	11.838,6	12.037,7	12.378,1	12.566,7	12.623,5	12.579,2	12.454,8	12.725,4	13.146,8	13.679,6	13.436,3
Obveznice	834,8	841,0	845,2	853,8	832,9	836,8	849,7	637,9	640,9	643,9	646,8	800,6	763,5
Kredit	8.132,9	8.383,1	8.630,3	8.869,8	9.172,8	9.268,2	9.315,6	9.689,6	9.669,9	9.706,1	9.969,4	10.059,2	10.448,8
Gotovina i depoziti	2.180,0	2.196,5	2.309,1	2.261,8	2.322,9	2.410,6	2.408,8	2.201,7	2.095,3	2.324,7	2.479,5	2.770,2	2.170,1
Trgovinski krediti	53,8	54,3	54,0	52,2	49,6	51,1	49,3	50,0	48,6	50,8	51,1	49,7	54,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	2.340,9	2.443,8	2.474,3	2.536,1	2.576,4	2.631,6	2.666,7	2.756,9	2.820,5	2.856,5	2.722,9	2.763,6	2.826,3
Ukupno (1+2+3)	25.540,8	25.891,8	26.354,2	26.532,4	26.948,2	27.316,9	27.571,4	27.356,3	27.016,8	27.195,2	27.745,4	28.380,1	29.032,3

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

Tablica prikazuje bruto inozemni dug strukturiran s obzirom na ulogu javnog sektora.

Javni sektor pritom obuhvaća opću državu (koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove i lokalnu državu), središnju banku te javna i mješovita poduzeća. Javna poduzeća su poduzeća u 100%-tnom vlasništvu poslovnih subjekata iz javnog sektora. Mješovita

poduzeća su poduzeća u kojima poslovni subjekt iz javnog sektora sudjeluje u vlasništvu mješovitog poduzeća s više od 50%.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje je jamstvo izdao bilo koji poslovni subjekt iz javnog sektora.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje ne postoji jamstvo javnog sektora.

Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H12.

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima

U milijunima EUR

	Bruto inozemni dug 31.12.2006.	Trenutačno dospijevaje	Projekcija otplate glavnice												
			1.tr.07.	2.tr.07.	3.tr.07.	4.tr.07.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	Ostalo
1. Država	6.659,4	0,2	244,2	104,2	349,8	108,6	806,8	713,5	1.054,8	843,7	1.437,8	257,5	210,6	676,9	657,6
Kratkoročni	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.659,2	0,0	244,2	104,2	349,8	108,6	806,8	713,5	1.054,8	843,7	1.437,8	257,5	210,6	676,9	657,6
Obveznice	3.649,2	0,0	155,9	0,0	281,1	0,0	437,0	225,4	723,3	562,0	1.052,6	45,0	28,0	519,9	56,0
Krediti	3.008,1	0,0	88,2	104,0	68,6	108,4	369,2	487,6	331,4	281,7	385,1	212,5	182,5	156,9	601,4
Trgovinski krediti	1,9	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,7	0,5	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	2,6	0,0	2,6	0,0	0,0	0,0	2,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	2,6	0,0	2,6	0,0	0,0	0,0	2,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	2,6	0,0	2,6	0,0	0,0	0,0	2,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	10.182,3	0,0	3.206,1	592,7	295,4	289,0	4.383,2	1.038,1	1.457,6	321,1	945,0	146,2	95,7	73,7	1.721,7
Kratkoročni	3.461,2	0,0	3.022,6	179,7	129,7	129,2	3.461,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	1.264,9	0,0	1.214,9	50,0	0,0	0,0	1.264,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	2.196,3	0,0	1.807,7	129,7	129,7	129,2	2.196,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.721,1	0,0	183,6	413,0	165,7	159,8	922,0	1.038,1	1.457,6	321,1	945,0	146,2	95,7	73,7	1.721,7
Obveznice	458,0	0,0	9,1	0,0	0,0	0,0	9,1	0,0	448,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	4.093,0	0,0	75,8	324,0	76,6	70,2	546,6	656,0	851,5	321,1	945,0	146,2	95,7	73,7	457,2
Gotovina i depoziti	2.170,1	0,0	98,7	89,1	89,1	89,5	366,3	382,1	157,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.264,5
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4 Ostali domaći sektori	9.361,7	600,3	436,7	366,4	385,2	430,7	1.619,1	1.293,1	1.371,2	992,5	1.222,8	323,8	271,3	257,4	1.410,0
Kratkoročni	962,1	600,3	120,3	78,9	102,8	59,7	361,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	327,7	0,0	120,3	78,9	68,8	59,7	327,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	34,0	0,0	0,0	0,0	34,0	0,0	34,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	600,3	600,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	555,1	555,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	45,3	45,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	8.399,6	0,0	316,4	287,5	282,4	371,0	1.257,4	1.293,1	1.371,2	992,5	1.222,8	323,8	271,3	257,4	1.410,0
Obveznice	305,5	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,6	5,8	5,8	6,6	145,3	8,3	8,3	10,0	114,6
Krediti	7.959,4	0,0	298,9	269,4	271,7	358,2	1.198,2	1.246,7	1.340,0	977,1	1.076,7	315,4	262,9	247,3	1.295,2
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	134,7	0,0	16,8	18,2	10,8	12,8	58,6	40,6	25,5	8,8	0,8	0,1	0,1	0,1	0,1
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5 Izravna ulaganja	2.826,3	312,2	222,4	92,4	56,2	119,9	490,9	244,5	291,2	205,1	270,8	43,1	45,0	80,6	842,9
Kratkoročni	410,8	312,2	65,6	22,7	5,0	5,3	98,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	98,5	0,0	65,6	22,7	5,0	5,3	98,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	312,2	312,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	291,1	291,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	21,1	21,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.415,6	0,0	156,9	69,7	51,2	114,6	392,4	244,5	291,2	205,1	270,8	43,1	45,0	80,6	842,9
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	2.390,1	0,0	155,2	68,7	50,5	112,9	387,3	240,2	284,6	198,4	269,4	42,6	44,9	80,1	842,8
Trgovinski krediti	25,5	0,0	1,7	1,0	0,7	1,7	5,1	4,3	6,6	6,8	1,4	0,6	0,2	0,5	0,1
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	29.032,3	912,8	4.112,0	1.155,7	1.086,7	948,3									

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima

Tablica prikazuje stanje bruto inozemnog duga i projekciju otplate glavnice te procijenjena plaćanja kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja. Projekcija otplate glavnice kod stavke Gotovina i depoziti nerezidenata izrađena je na osnovi dostupnih podataka monetarne statistike o izvornom i preostalom dospjeću.

Procijenjena plaćanja kamata ne uključuju kamate na depozite nerezidenata, repo poslove te hibridne i podređene instrumente niti zate-

zne kamate s tih osnova. Buduća plaćanja kamata procijenjena su na osnovi kamatne stope koja vrijedi u trenutku zaključenja ugovora i ne obuhvaćaju varijacije kamatnih stopa koje su moguće kod kredita ugovorenih uz varijabilnu kamatnu stopu.

Projekcija otplate obračunatih nedospjelih kamata, koja je sastavni dio bruto inozemnog duga, uvećava projekciju otplate glavnice u prvom tromjesečnom razdoblju te, posljedično, umanjuje iznose procijenjene otplate kamata u prvom tromjesečnom razdoblju.

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

U milijunima EUR

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a	2006.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-7.225,7	-10.149,1	-15.369,1	-20.444,9	-30.235,5	-24.056,8	-26.645,3	-28.137,3	-30.235,5
2. Sredstva	12.417,0	14.802,9	14.877,3	15.589,5	17.418,6	15.196,9	15.732,6	16.162,0	17.418,6
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.606,8	1.625,8	1.561,7	1.726,2	1.827,4	1.806,6	1.739,3	1.760,0	1.827,4
2.2. Portfeljna ulaganja	801,5	599,8	1.309,5	1.760,4	1.868,8	1.759,2	1.824,0	1.732,1	1.868,8
2.2.1. Vlasnička ulaganja	30,6	37,4	31,9	135,8	142,3	136,9	155,2	150,1	142,3
2.2.2. Dužnička ulaganja	770,9	562,5	1.277,7	1.624,6	1.726,5	1.622,3	1.668,9	1.582,0	1.726,5
Obveznice	761,0	560,0	1.142,5	1.508,4	1.356,2	1.528,5	1.291,7	1.207,2	1.356,2
Instrumenti tržišta novca	9,9	2,4	135,1	116,2	370,2	93,8	377,2	374,7	370,2
2.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostala ulaganja	4.357,4	6.023,2	5.570,0	4.664,6	4.997,1	3.542,6	3.425,7	4.535,2	4.997,1
2.4.1. Trgovinski krediti	222,5	213,1	183,5	193,0	182,7	195,4	192,1	187,8	182,7
2.4.2. Krediti	108,9	101,0	100,9	144,8	226,7	176,9	238,9	358,0	226,7
2.4.3. Gotovina i depoziti	4.026,0	5.709,2	5.285,6	4.326,7	4.587,1	3.170,3	2.945,4	3.726,7	4.587,1
2.4.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,1	49,3	262,5	0,7
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	5.651,3	6.554,1	6.436,1	7.438,4	8.725,3	8.088,5	8.743,6	8.134,8	8.725,3
3. Obveze	19.642,7	24.952,0	30.246,5	36.034,3	47.654,1	39.253,7	42.377,9	44.299,2	47.654,1
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	5.790,8	6.790,3	9.074,6	12.277,4	20.362,8	14.493,3	16.676,7	18.689,5	20.362,8
3.2. Portfeljna ulaganja	4.312,8	4.885,6	5.880,1	5.457,4	5.497,8	5.113,8	5.178,5	5.558,2	5.497,8
3.2.1. Vlasnička ulaganja	204,1	196,0	407,0	557,1	1.085,2	764,2	796,5	1.271,0	1.085,2
3.2.2. Dužnička ulaganja	4.108,7	4.689,7	5.473,1	4.900,3	4.412,6	4.349,6	4.382,0	4.287,2	4.412,6
Obveznice	4.108,7	4.656,2	5.473,1	4.900,3	4.412,6	4.349,6	4.382,0	4.287,2	4.412,6
Instrumenti tržišta novca	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.4. Ostala ulaganja	9.539,1	13.276,1	15.291,8	18.299,6	21.793,4	19.646,7	20.522,6	20.051,5	21.793,4
3.4.1. Trgovinski krediti	258,4	176,1	153,8	188,3	170,7	197,1	184,1	185,0	170,7
3.4.2. Krediti	6.981,2	9.949,9	11.494,7	13.957,0	16.653,1	14.926,2	15.524,6	15.591,3	16.653,1
3.4.3. Gotovina i depoziti	1.898,6	2.738,7	3.221,4	3.611,9	4.369,0	4.026,6	4.296,2	3.757,5	4.369,0
3.4.4. Ostala pasiva	400,9	411,3	421,9	542,4	600,6	496,8	517,7	517,6	600,6

^a Preliminarni podaci

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

Tablica se sastavlja u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond u Priručniku za platnu bilancu (Balance of Payments Manual, 5. izdanje, 1993.). Izvori podataka su izvješća banaka, trgovačkih društava, Hrvatske narodne banke i Zagrebačke burze.

Međunarodna ulaganja Republike Hrvatske i u Republiku Hrvatsku iskazuju se u eurima (EUR) i američkim dolarima (USD). Ovisno o izvoru podataka, preračunavanje vrijednosti iz izvornih valuta u izvještajne obavlja se:

- primjenom tekućeg tečaja ili prosječnoga mjesečnoga srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke za transakcije
- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na izvještajni datum za stanja.

Podaci o inozemnim izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima preuzimaju se iz statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke. Stanja vlasničkih ulaganja prate se od početka 2001. godine i korigiraju se za promjene službenog indeksa Zagrebačke burze (CROBEX).

Portfeljna dužnička ulaganja i ostala ulaganja klasificirana su prema sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor država obuhvaća središnju državu i organe lokalne države. Sektor banke uključuje banke.

Polozice Portfeljna dužnička ulaganja kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o ulaganjima rezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali nerezidenti (sredstva) i ulaganja nerezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti (obveze). Podaci o tim ulaganjima zasnovani su na registru inozemnih kredita Hrvatske narodne banke, u kojem se nalaze i potraživanja i obveze za obveznice i instrumente novčanog tržišta.

Pozicije Ostala ulaganja – Trgovinski krediti i kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju potraživanja spomenutih sektora od inozemstva i dugovanja spomenutih sektora inozemstvu s osnove trgovinskih kredita. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicije Ostala ulaganja – Krediti i kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o odobrenim i primljenim kreditima između rezidenata i nerezidenata grupirane po sektorima. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Sredstava pokazuje stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjena za dio deviznih sredstava koja

banke deponiraju kao dio obvezne pričuve. Osim potraživanja banaka od inozemstva, prikazana su i potraživanja sektora država od inozemstva. Izvor podataka su izvješća države i banaka.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Obveza pokazuje stanja ukupnih deviznih i kunskih obveza prikazanih sektora prema inozemstvu po osnovi tekućih računa, oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom, depozita po videnju te depozitnog novca. Izvor podataka su izvješća banaka.

Pozicija Međunarodne pričuve HNB-a sastavlja se na osnovi izvješća Direkcije računovodstva Hrvatske narodne banke koje sadržava podatke o njihovim stanjima i promjenama.

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja

U milijunima EUR

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a	2006.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
Izravna ulaganja, neto	-4.183,9	-5.164,5	-7.512,9	-10.551,2	-18.535,4	-12.686,7	-14.937,4	-16.929,6	-18.535,4
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.606,8	1.625,8	1.561,7	1.726,2	1.827,4	1.806,6	1.739,3	1.760,0	1.827,4
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	1.569,1	1.587,0	1.502,3	1.610,4	1.725,0	1.711,4	1.644,3	1.646,3	1.725,0
1.1.1. Sredstva	1.569,1	1.587,0	1.502,3	1.610,4	1.725,0	1.711,4	1.644,3	1.646,3	1.725,0
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	37,7	38,8	59,5	115,7	102,5	95,2	95,0	113,7	102,5
1.1.1. Sredstva	49,9	62,3	87,4	133,9	138,6	124,5	126,4	147,9	138,6
1.2.2. Obveze	12,2	23,5	28,0	18,2	36,1	29,3	31,4	34,2	36,1
1.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	5.790,8	6.790,3	9.074,6	12.277,4	20.362,8	14.493,3	16.676,7	18.689,5	20.362,8
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	4.400,6	4.972,7	7.116,4	9.920,6	17.606,4	12.029,9	14.064,6	15.895,2	17.606,4
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	4.400,6	4.972,7	7.116,4	9.920,6	17.606,4	12.029,9	14.064,6	15.895,2	17.606,4
2.2. Ostala ulaganja	1.390,2	1.817,6	1.958,2	2.356,8	2.756,5	2.463,3	2.612,2	2.794,4	2.756,5
2.2.1. Sredstva	0,3	1,8	19,2	18,2	1,8	19,2	1,7	1,8	1,8
2.2.2. Obveze	1.390,5	1.819,4	1.977,5	2.375,0	2.758,3	2.482,5	2.613,9	2.796,2	2.758,3
2.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja

U milijunima EUR

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a	2006.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
Portfeljna ulaganja, neto	-3.511,3	-4.285,8	-4.568,2	-3.897,0	-3.629,0	-3.354,6	-3.354,5	-3.826,1	-3.629,0
1. Sredstva	801,5	599,8	1.311,8	1.760,4	1.868,8	1.759,2	1.824,0	1.732,1	1.868,8
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	30,6	37,4	34,2	135,8	142,3	136,9	155,2	150,1	142,3
1.1.1. Banke	7,4	4,7	5,1	5,9	6,7	5,3	9,4	6,7	6,7
1.1.2. Ostali sektori	23,2	32,6	29,1	129,9	135,6	131,6	145,8	143,4	135,6
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	770,9	562,5	1.277,7	1.624,6	1.726,5	1.622,3	1.668,9	1.582,0	1.726,5
2. Obveze	4.312,8	4.885,6	5.880,1	5.457,4	5.497,8	5.113,8	5.178,5	5.558,2	5.497,8
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	204,1	196,0	407,0	557,1	1.085,2	764,2	796,5	1.271,0	1.085,2
2.1.1. Banke	44,5	46,3	64,7	84,0	156,7	114,1	138,9	200,9	156,7
2.1.2. Ostali sektori	159,6	149,6	342,3	473,1	928,5	650,1	657,6	1.070,1	928,5
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	4.108,7	4.689,7	5.473,1	4.900,3	4.412,6	4.349,6	4.382,0	4.287,2	4.412,6
2.2.1. Obveznice	4.108,7	4.656,2	5.473,1	4.900,3	4.412,6	4.349,6	4.382,0	4.287,2	4.412,6
2.2.1.1. Država	3.947,6	4.310,9	4.648,1	4.065,5	3.649,2	3.495,7	3.532,3	3.643,3	3.649,2
2.2.1.2. Banke	0,0	0,0	444,4	456,7	458,0	462,7	466,3	452,1	458,0
2.2.1.3. Ostali sektori	161,2	345,3	380,6	378,1	305,5	391,2	383,5	191,8	305,5
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.1. Ostali sektori	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja

U milijunima EUR

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006. ^a	2006.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
Ostala ulaganja, neto	-5.181,7	-7.252,9	-9.721,8	-13.635,0	-16.796,3	-16.104,0	-17.097,0	-15.516,3	-16.796,3
1. Sredstva	4.357,4	6.023,2	5.570,0	4.664,6	4.997,1	3.542,6	3.425,7	4.535,2	4.997,1
1.1. Trgovinski krediti	222,5	213,1	183,5	193,0	182,7	195,4	192,1	187,8	182,7
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,3	0,2	0,2	0,1
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,3	0,2	0,2	0,1
1.1.2. Ostali sektori	222,5	213,0	183,5	192,7	182,5	195,1	191,9	187,7	182,5
Dugoročni krediti	216,3	208,4	179,1	187,9	178,0	190,3	187,2	183,0	178,0
Kratkoročni krediti	6,2	4,6	4,4	4,8	4,5	4,8	4,7	4,7	4,5
1.2. Krediti	108,9	101,0	100,9	144,8	226,7	176,9	238,9	358,0	226,7
1.2.1. Hrvatska narodna banka	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Dugoročni krediti	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
1.2.2. Država	4,8	5,2	6,8	8,6	7,2	8,1	7,7	7,4	7,2
Dugoročni krediti	4,8	5,2	6,8	8,6	7,2	8,1	7,7	7,4	7,2
1.2.3. Banke	97,5	86,6	81,0	112,2	177,9	135,1	188,3	308,5	177,9
Dugoročni krediti	72,9	62,6	61,9	84,3	131,7	95,1	120,8	132,4	131,7
Kratkoročni krediti	24,6	23,9	19,0	27,9	46,2	40,1	67,5	176,0	46,2
1.2.4. Ostali sektori	5,9	8,6	12,5	23,3	41,0	33,0	42,2	41,6	41,0
Dugoročni krediti	5,8	8,6	11,2	23,0	40,9	32,7	42,1	41,5	40,9
Kratkoročni krediti	0,1	0,0	1,3	0,3	0,1	0,3	0,1	0,1	0,1
1.3. Gotovina i depoziti	4.026,0	5.709,2	5.285,6	4.326,7	4.587,1	3.170,3	2.945,4	3.726,7	4.587,1
1.3.2. Država	115,7	81,9	8,9	54,2	26,4	39,8	65,8	104,9	26,4
1.3.3. Banke	2.754,3	4.551,9	4.317,0	3.110,4	3.497,4	1.976,0	1.763,3	2.516,7	3.497,4
1.3.4. Ostali sektori	1.156,0	1.075,4	959,7	1.162,1	1.063,3	1.154,5	1.116,3	1.105,1	1.063,3
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,1	49,3	262,5	0,7
2. Obveze	9.539,1	13.276,1	15.291,8	18.299,6	21.793,4	19.646,7	20.522,6	20.051,5	21.793,4
2.1. Trgovinski krediti	258,4	176,1	153,8	188,3	170,7	197,1	184,1	185,0	170,7
2.1.1. Država	1,1	2,3	2,1	2,6	1,9	2,4	2,3	2,1	1,9
Dugoročni krediti	1,1	2,3	2,1	2,6	1,9	2,4	2,3	2,1	1,9
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	257,4	173,8	151,7	185,7	168,8	194,7	181,8	183,0	168,8
Dugoročni krediti	209,9	151,7	128,5	158,0	134,7	157,7	145,3	149,9	134,7
Kratkoročni krediti	47,5	22,2	23,2	27,8	34,0	37,0	36,6	33,0	34,0
2.2. Krediti	6.981,2	9.949,9	11.494,7	13.957,0	16.653,1	14.926,2	15.524,6	15.591,3	16.653,1
2.2.1. Hrvatska narodna banka	21,5	363,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit i zajmovi MMF-a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	1.950,8	2.286,4	2.599,0	2.977,2	3.008,1	3.133,9	3.067,0	3.014,9	3.008,1
Dugoročni krediti	1.950,8	2.286,4	2.599,0	2.977,2	3.008,1	3.133,9	3.067,0	3.014,9	3.008,1
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	1.878,7	3.372,0	4.025,8	4.924,5	5.357,9	5.360,2	5.538,1	4.718,9	5.357,9
Dugoročni krediti	1.878,4	2.767,7	3.512,3	3.844,8	4.093,0	4.263,1	4.316,0	3.999,3	4.093,0
Kratkoročni krediti	0,3	604,2	513,6	1.079,7	1.264,9	1.097,1	1.222,1	719,5	1.264,9
2.2.4. Ostali sektori	3.130,1	3.928,5	4.869,9	6.055,3	8.287,2	6.432,1	6.919,6	7.857,6	8.287,2
Dugoročni krediti	3.103,0	3.858,3	4.769,7	5.764,1	7.959,4	6.155,1	6.502,8	7.270,9	7.959,4
Kratkoročni krediti	27,2	70,1	100,2	291,2	327,7	277,0	416,8	586,6	327,7
2.3. Gotovina i depoziti	1.898,6	2.738,7	3.221,4	3.611,9	4.369,0	4.026,6	4.296,2	3.757,5	4.369,0
2.3.1. Hrvatska narodna banka	1,7	2,6	2,4	2,6	2,6	2,0	2,5	2,0	2,6
2.3.2. Banke	1.896,9	2.736,2	3.219,0	3.609,2	4.366,4	4.024,5	4.293,7	3.755,5	4.366,4
2.4. Ostale obveze	400,9	411,3	421,9	542,4	600,6	496,8	517,7	517,6	600,6

^a Preliminarni podaci

Tablica 11: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti

U milijunima kuna

	2005.		2006.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.*	
1. PRIHODI (A+B)	10.071,8	7.043,6	7.394,4	7.628,9	8.602,1	8.325,0	8.246,0	8.756,1	9.012,9	8.474,3	8.868,5	8.916,6	9.112,2	
A) Državni proračun	9.349,0	6.732,4	7.066,4	7.356,8	8.303,1	7.959,0	7.864,6	8.301,3	8.465,5	8.052,8	8.363,1	8.406,7	8.362,6	
B) Izvanproračunski korisnici	722,8	311,2	328,0	272,0	299,0	366,0	381,4	454,8	547,4	421,5	505,4	509,9	749,6	
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	5,0	35,2	4,5	0,0	0,9	4,6	8,4	1,1	0,8	0,3	54,4	1,3	174,5	
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	128,1	77,5	47,3	75,7	62,6	57,1	105,8	63,5	70,3	68,5	50,5	73,0	97,7	
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	2,1	0,5	0,2	1,4	1,0	0,2	0,6	0,2	0,3	0,7	0,7	0,5	11,3	
4. Hrvatske vode	159,5	99,9	64,1	61,8	86,8	93,2	88,6	172,7	131,9	139,5	135,8	182,3	270,9	
5. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	16,6	17,2	24,0	53,0	33,3	46,0	39,8	41,9	85,2	51,4	84,1	100,5	83,5	
6. Hrvatske autoceste	257,1	62,8	79,7	71,2	88,8	97,2	118,2	157,1	176,4	126,5	113,4	87,4	86,8	
7. Hrvatske ceste	134,1	3,0	2,4	6,8	2,6	6,4	14,6	3,4	3,4	2,7	3,8	3,1	12,0	
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	14,3	8,4	102,2	1,5	21,9	59,3	2,8	10,4	72,7	4,3	60,3	58,4	7,4	
9. Hrvatski fond za privatizaciju	6,0	6,9	3,5	0,6	1,2	2,0	2,7	4,4	6,5	27,8	2,3	3,4	5,6	
2. RASHODI (A+B)	8.808,6	7.530,0	7.905,1	8.280,1	8.261,0	7.862,7	7.736,7	8.091,8	7.758,1	7.939,9	8.378,5	8.338,9	10.654,7	
A) Državni proračun	7.990,1	7.122,7	7.616,2	7.806,1	7.815,0	7.293,6	7.158,1	7.552,0	7.236,9	7.373,1	7.834,2	7.603,6	9.566,7	
B) Izvanproračunski korisnici	818,5	407,3	288,9	474,0	446,0	569,1	578,5	539,9	521,1	566,7	544,3	735,3	1.088,0	
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	48,5	27,9	33,2	33,7	30,9	33,9	39,9	36,3	31,1	32,1	32,0	33,2	194,2	
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	104,4	69,6	74,1	76,9	77,4	75,9	87,8	79,6	50,9	95,6	85,7	87,6	71,7	
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	14,1	13,3	12,1	12,6	12,5	13,3	12,5	13,2	12,6	11,9	13,7	13,0	14,6	
4. Hrvatske vode	297,9	105,1	24,6	109,2	81,6	90,7	150,3	170,5	172,3	179,0	131,7	191,5	372,6	
5. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	25,6	11,0	4,0	58,0	70,1	50,2	59,8	54,2	74,2	78,8	70,2	101,9	102,5	
6. Hrvatske autoceste	160,1	75,9	70,9	85,6	103,3	146,6	115,7	88,9	80,5	57,3	87,1	179,2	178,7	
7. Hrvatske ceste	89,1	94,3	63,0	88,0	62,5	151,7	101,4	89,9	92,7	103,5	115,2	121,9	142,2	
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	71,0	5,5	1,7	3,3	1,3	1,6	1,1	2,1	1,8	1,6	2,7	1,9	2,9	
9. Hrvatski fond za privatizaciju	7,7	4,7	5,4	6,7	6,4	5,2	10,0	5,2	5,1	6,8	6,0	5,1	8,5	
NETO/BRUTO OPERATIVNI SALDO (1-2)	1.263,2	-486,4	-510,7	-651,3	341,1	462,3	509,3	664,3	1.254,9	534,4	490,0	577,7	-1.542,5	
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE (3.1.+3.2.-3.3.)	1.263,2	-486,4	-510,7	-651,3	341,1	462,3	509,3	664,3	1.254,9	534,4	490,0	577,7	-1.542,5	
3.1. PROMJENA NETO NEFINANCIJSKE IMOVINE	1.050,4	222,6	289,6	281,2	604,6	682,9	412,4	473,7	592,4	459,2	442,1	586,1	1.054,1	
Nabava	1.078,8	252,2	306,3	351,6	644,7	722,3	456,2	505,5	616,2	491,0	471,4	611,0	1.405,0	
A) Državni proračun	363,9	58,6	83,5	93,5	146,2	106,5	97,9	185,4	137,9	74,7	166,5	201,2	556,7	
B) Izvanproračunski korisnici	714,8	193,6	222,8	258,1	498,5	615,8	358,4	320,1	478,3	416,3	304,9	409,9	848,3	
Prodaja	28,3	29,6	16,6	70,4	40,1	39,4	43,8	31,8	23,8	31,8	29,3	24,9	350,9	
A) Državni proračun	27,3	19,8	16,5	32,9	34,9	39,6	37,5	31,5	20,3	24,1	28,4	22,9	44,1	
B) Izvanproračunski korisnici	1,0	9,7	0,1	37,5	5,2	-0,2	6,3	0,3	3,4	7,7	0,9	2,0	306,8	
NETO POZAJMLJIVANJE/ZADUŽIVANJE (1-2-3.1.)	212,7	-709,0	-800,3	-932,4	-263,5	-220,6	96,9	190,6	662,4	75,2	47,9	-8,4	-2.596,6	
TRANSAKCIJE U FINACIJSKOJ IMOVINI I OBAVEZAMA (FINANCIRANJE) (3.3.-3.2.)	-212,7	709,0	800,3	932,4	263,5	220,6	-96,9	-190,6	-662,4	-75,2	-47,9	8,4	2.596,6	
3.2. PROMJENA NETO FINACIJSKE IMOVINE	-335,7	252,9	-341,4	-352,0	56,3	162,2	-307,8	6,7	628,9	-92,1	264,8	500,5	-3.346,1	
3.2.1. Tuzemna imovina	-335,7	252,9	-341,4	-352,0	56,3	162,2	-310,5	6,7	628,9	-92,1	264,8	493,5	-3.353,1	
A) Državni proračun	593,9	242,6	-451,1	-308,7	-52,3	190,0	-125,1	50,0	435,9	-218,0	80,8	645,8	-3.551,9	
B) Izvanproračunski korisnici	-929,5	10,3	109,7	-43,3	108,6	-27,8	-185,4	-43,3	193,0	125,9	184,0	-152,3	198,8	
3.2.2. Inozemna imovina	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	7,0	7,0	
A) Državni proračun	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	7,0	7,0	
B) Izvanproračunski korisnici	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
3.3. PROMJENA NETO OBEVA	-548,4	961,9	459,0	580,5	319,7	382,8	-404,7	-183,9	-33,5	-167,3	216,9	508,9	-749,5	
3.3.1. Tuzemne obveze	-394,3	528,2	1.755,3	2.575,9	282,5	438,4	-276,1	497,6	-70,6	-345,3	94,2	605,7	-803,0	
A) Državni proračun	-6,3	528,7	1.757,8	2.597,4	-120,4	-0,5	-335,5	395,1	-213,9	-539,0	98,8	460,8	-1.463,0	
B) Izvanproračunski korisnici	-388,0	-0,5	-2,4	-21,5	402,8	438,8	59,5	102,6	143,3	193,7	-4,6	144,9	659,9	
3.3.2. Inozemne obveze	-154,1	433,7	-1.296,4	-1.995,4	37,3	-55,6	-128,7	-681,6	37,1	178,0	122,7	-96,8	53,5	
A) Državni proračun	-195,1	398,7	-1.374,3	-2.154,5	-23,1	-62,1	-127,9	-601,8	3,8	59,3	-67,0	-42,5	48,2	
B) Izvanproračunski korisnici	41,1	35,0	77,9	159,1	60,4	6,5	-0,8	-79,8	33,3	118,6	189,8	-54,2	5,3	

* Preliminarni podaci

Napomena: Na gotovinskom načelu

Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija.

Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I2: Operacije državnog proračuna

U milijunima kuna

	2005.	2006.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.*
1. PRIHODI	9.349,0	6.732,4	7.066,4	7.356,8	8.303,1	7.959,0	7.864,6	8.301,3	8.465,5	8.054,3	8.363,1	8.406,7	8.362,6
1.1. Porezi	4.657,9	3.912,6	4.249,2	4.417,1	5.138,1	4.951,8	4.826,4	5.202,1	5.413,2	5.012,9	5.240,4	5.321,0	4.784,4
1.2. Socijalni doprinosi	2.972,8	2.622,4	2.628,1	2.703,8	2.713,8	2.819,3	2.843,8	2.912,4	2.864,7	2.852,6	2.885,4	2.868,9	3.161,9
1.3. Pomoći	0,1	0,9	1,4	1,2	0,0	2,5	8,5	1,4	-0,1	2,4	1,4	20,7	152,5
1.4. Ostali prihodi	1.718,2	196,6	187,6	234,7	451,1	185,4	185,9	185,3	187,7	186,4	235,9	196,2	263,9
2. RASHODI	8.217,0	7.378,5	7.834,0	8.047,8	8.100,6	7.639,7	7.463,2	7.890,7	7.701,8	7.742,0	8.176,0	7.993,9	9.980,2
2.1. Naknade zaposlenima	2.111,5	1.998,5	2.006,2	1.960,8	2.004,6	1.981,0	1.993,6	2.184,0	1.955,1	2.012,5	2.001,0	2.002,1	2.214,5
2.2. Korištenje dobara i usluga	642,5	453,6	377,9	465,8	427,1	451,6	390,9	435,7	417,3	389,9	542,1	499,7	1.218,1
2.3. Potrošnja dugotrajne imovine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Kamate	217,6	352,3	668,4	803,5	347,5	290,2	361,1	362,7	273,6	319,2	203,1	319,0	413,1
2.5. Subvencije	545,6	336,4	637,6	659,5	607,7	436,9	334,1	388,7	304,8	382,9	462,5	441,0	678,6
2.6. Pomoći	597,5	534,0	335,8	371,5	501,1	507,1	435,0	577,3	635,3	574,0	612,2	645,3	922,2
2.7. Socijalne naknade	3.503,1	3.446,7	3.501,4	3.497,5	3.794,7	3.639,9	3.545,3	3.586,2	3.598,5	3.653,5	3.644,3	3.607,9	3.928,7
2.8. Ostali rashodi	599,1	257,1	306,7	289,1	418,0	332,9	403,4	356,2	517,1	410,0	710,8	478,9	604,9
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE	1.131,9	-646,1	-767,6	-690,9	202,5	319,3	401,4	410,6	763,6	312,3	187,1	412,9	-1.617,5
3.1. Promjena neto nefinancijske imovine	336,6	38,7	67,0	60,6	111,3	66,8	60,4	153,9	117,6	50,6	138,1	178,3	512,6
3.1.1. Dugotrajna imovina	322,0	38,6	72,8	62,5	118,2	82,4	70,7	162,2	114,2	50,8	139,4	173,4	510,0
3.1.1.1. Zalihe	0,0	0,0	-8,0	-3,7	-12,1	-14,2	-11,1	-9,0	-0,8	-1,7	-0,8	-0,6	-18,1
3.1.1.3. Pohranjene vrijednosti	0,1	0,2	0,3	1,1	0,4	0,8	0,3	0,9	0,5	0,1	0,6	0,5	2,1
3.1.1.4. Neproizvedena imovina	14,4	0,0	1,9	0,7	4,8	-2,2	0,5	-0,3	3,7	1,4	-1,1	5,0	18,6
3.2. Promjena neto financijske imovine	593,9	242,6	-451,1	-308,7	-52,3	190,0	-122,4	50,0	435,9	-218,0	80,8	652,8	-3.544,9
3.2.1. Tuzemna imovina	593,9	242,6	-451,1	-308,7	-52,3	190,0	-125,1	50,0	435,9	-218,0	80,8	645,8	-3.551,9
3.2.2. Inozemna imovina	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	7,0	7,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Promjena neto obveza	-201,5	927,4	383,5	442,8	-143,5	-62,5	-463,4	-206,7	-210,1	-479,7	31,8	418,3	-1.414,8
3.3.1. Tuzemne obveze	-6,3	528,7	1.757,8	2.597,4	-120,4	-0,5	-335,5	395,1	-213,9	-539,0	98,8	460,8	-1.463,0
3.3.2. Inozemne obveze	-195,1	398,7	-1.374,3	-2.154,5	-23,1	-62,1	-127,9	-601,8	3,8	59,3	-67,0	-42,5	48,2

* Preliminarni podaci

Napomena: Na gotovinskom načelu

Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija.

Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I3: Dug središnje države

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005.	2006.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Unutarnji dug središnje države	55.028,8	55.329,0	56.936,8	58.914,2	59.030,6	59.290,7	60.395,9	60.406,0	60.557,7	60.629,4	59.655,3	60.151,3	59.678,1
1.1 Unutarnji dug Republike Hrvatske	50.559,5	50.941,7	52.572,7	54.563,3	54.306,1	54.280,4	55.440,1	56.221,8	56.217,5	56.083,8	55.121,1	55.455,4	54.216,7
Trezorski zapisi	12.533,4	12.646,2	12.470,7	12.518,7	12.372,2	12.628,2	12.647,4	12.719,0	12.657,3	12.254,5	12.165,5	11.737,4	12.662,2
Instrumenti tržišta novca	0,9	1,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	30.716,0	30.600,1	32.356,1	31.714,5	31.565,8	31.254,6	31.025,6	33.444,0	33.486,2	33.643,9	33.626,0	34.830,6	34.827,9
Kreditni Hrvatske narodne banke	1,4	0,2	0,6	–	0,0	–	–	–	–	–	–	–	0,9
Kreditni banaka	7.307,8	7.694,2	7.745,3	10.330,2	10.368,0	10.397,6	11.767,1	10.058,8	10.074,0	10.185,3	9.329,6	8.887,4	6.725,7
1.2 Unutarnji dug republičkih fondova	4.469,2	4.387,2	4.364,0	4.350,9	4.724,5	5.010,3	4.955,8	4.184,2	4.340,2	4.545,6	4.534,2	4.695,9	5.461,4
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	176,9	183,8	182,4	159,8	147,9	147,7	145,9	145,6	135,5	194,6	194,3	190,1	198,8
Kreditni banaka	4.292,3	4.203,4	4.181,7	4.191,1	4.576,6	4.862,6	4.809,9	4.038,6	4.204,7	4.351,0	4.339,9	4.505,9	5.262,6
2. Inozemni dug središnje države	51.760,6	51.797,3	50.359,4	48.402,0	47.602,5	47.485,4	47.750,4	47.862,1	48.206,0	49.035,5	49.071,1	48.510,4	48.762,2
2.1 Inozemni dug Republike Hrvatske	36.433,6	36.666,6	35.280,2	33.087,3	32.589,7	32.529,4	32.653,6	32.079,6	32.279,4	32.849,1	32.874,5	32.540,5	32.505,9
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	27.112,3	26.433,9	24.871,2	22.803,5	22.532,7	22.551,0	22.811,9	22.403,1	22.541,5	22.924,1	22.963,1	22.819,0	22.862,9
Kreditni	9.321,2	10.232,7	10.409,1	10.283,7	10.057,0	9.978,5	9.841,7	9.676,5	9.738,0	9.925,0	9.911,4	9.721,5	9.643,0
2.2 Inozemni dug republičkih fondova	15.327,0	15.130,7	15.079,1	15.314,8	15.012,8	14.955,9	15.096,8	15.782,5	15.926,5	16.186,4	16.196,6	15.969,9	16.256,3
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	2.873,3	2.872,5	2.755,7	2.797,6	2.808,8	2.810,8	2.822,0	3.924,2	3.978,8	3.970,0	3.976,3	3.972,7	3.940,6
Kreditni	12.453,7	12.258,2	12.323,4	12.517,1	12.203,9	12.145,2	12.274,9	11.858,3	11.947,7	12.216,4	12.220,3	11.997,3	12.315,7
3. Ukupno (1+2)	106.789,4	107.126,2	107.296,1	107.316,2	106.633,1	106.776,1	108.146,4	108.268,1	108.763,7	109.664,9	108.726,4	108.661,7	108.440,4
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske													
– domaća	5.345,9	5.431,2	5.485,0	5.720,9	6.215,4	6.107,0	6.481,5	6.558,7	6.633,6	6.798,8	6.617,4	6.892,9	7.312,8
– inozemna	7.179,6	6.747,1	6.760,8	6.792,9	6.752,0	6.637,2	6.452,8	6.356,8	6.407,6	7.021,9	7.059,4	6.955,4	6.867,2

Tablica I3: Dug središnje države

Podaci o dugu središnje države sastavljeni su iz raspoloživih podataka i nisu usklađeni s podacima Ministarstva financija Republike Hrvatske. Dug središnje države sastoji se od unutarnjeg i inozemnog duga. Izvori podataka za unutarnji dug središnje države su Mjesečni stati-

stički prikaz Ministarstva financija, Bilanca Hrvatske narodne banke i Konsolidirana bilanca banaka. Izvor podataka za inozemni dug središnje države je statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka. U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor podataka o domaćim jamstvima su banke, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100			Lančani indeksi				Godišnji mjesečni indeksi			
		Indeksi potrošačkih cijena			Indeksi potrošačkih cijena ^a			Cijene pri proizvođačima	Indeksi potrošačkih cijena ^b			Cijene pri proizvođačima
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge		Ukupno	Dobra	Usluge	
1997.	prosinac	100,7	100,3	102,3	99,9	103,8	102,7	108,2	101,6
1998.	prosinac	82,1	84,6	73,7	100,3	100,4	100,0	100,0	105,4	104,3	109,2	97,9
1999.	prosinac	85,3	87,2	78,5	100,6	100,8	100,0	100,3	103,9	103,1	106,5	105,9
2000.	prosinac	90,0	92,0	82,8	100,4	100,4	100,1	100,2	105,5	105,5	105,5	111,2
2001.	prosinac	92,1	93,2	88,5	100,4	100,4	100,5	99,0	102,4	101,3	106,8	96,9
2002.	prosinac	93,8	94,2	92,6	100,4	100,6	99,6	99,9	101,8	101,1	104,6	102,3
2003.	prosinac	95,4	95,7	94,6	100,3	100,2	100,5	100,0	101,7	101,6	102,2	101,0
2004.	prosinac	98,0	98,0	98,0	100,7	100,9	100,2	99,3	102,7	102,5	103,6	104,8
2005.	prosinac	101,6	101,4	102,0	100,5	100,5	100,5	99,7	103,6	103,5	104,1	102,7
2006.	siječanj	102,2	101,8	103,3	100,6	100,4	101,3	100,5	103,9	103,6	105,2	103,2
	veljača	103,0	102,5	104,6	100,8	100,7	101,3	100,7	103,6	102,8	106,2	103,6
	ožujak	103,1	102,7	104,6	100,1	100,2	100,0	100,3	103,0	102,1	106,1	103,6
	travanj	103,4	103,0	104,6	100,2	100,3	99,9	100,1	103,5	102,8	105,6	103,4
	svibanj	103,9	103,6	104,9	100,5	100,6	100,4	100,4	104,0	103,5	105,6	103,7
	lipanj	103,8	103,3	105,5	99,9	99,7	100,6	99,8	104,0	103,6	105,6	103,7
	srpanj	102,9	101,9	106,3	99,2	98,7	100,7	100,1	103,4	102,8	105,3	103,0
	kolovoz	103,0	101,8	107,1	100,1	99,9	100,7	100,2	103,4	102,7	105,9	103,1
	rujan	103,0	102,0	106,3	100,0	100,2	99,3	99,7	102,8	101,8	106,3	102,0
	listopad	102,9	102,1	105,9	100,0	100,1	99,6	100,0	102,1	101,2	105,1	101,5
	studenj	103,6	102,8	106,1	100,6	100,8	100,2	100,1	102,5	101,9	104,5	101,6
	prosinac	103,7	102,8	106,4	100,0	100,0	100,2	100,0	102,0	101,4	104,2	101,9

^a Od siječnja 1992. do prosinca 1997. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo.

^b Od siječnja 1992. do prosinca 1998. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo.

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Početkom 2004. godine Državni zavod za statistiku uveo je indeks potrošačkih cijena. Taj je pokazatelj kretanja cijena izrađen u skladu s metodološkim načelima koja su postavili Međunarodna organizacija rada (ILO) i Statistički ured Europske unije (Eurostat). Dana 17. veljače objavljeno je priopćenje o kretanju indeksa potrošačkih cijena u siječnju 2004. te vremenska serija indeksa potrošačkih cijena od

siječnja 2001. DZS je naknadno izračunao i vremensku seriju indeksa potrošačkih cijena od siječnja 1998. do prosinca 2000. godine. U skladu s tim DZS je prestao objavljivati indeks cijena na malo i indeks troškova života, čija metodologija izračuna nije u zadovoljavajućoj mjeri bila usklađena s međunarodno prihvaćenim standardima. Osnovne značajke indeksa potrošačkih cijena prikazane su u Okviru 1. u Biltenu HNB-a broj 91 (2004.). Prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena prikazana je u tablici Ekonomski indikatori u Biltenu HNB-a.

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2001. = 100			Lančani indeksi			Godišnji indeksi		
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge
1998.	prosinac	87,3	88,6	80,0	99,9	99,9	100,0
1999.	prosinac	89,8	91,1	82,3	100,1	100,1	100,1	102,9	102,9	103,0
2000.	prosinac	92,8	93,9	86,5	100,4	100,4	100,2	103,3	103,0	105,0
2001.	prosinac	93,9	94,6	89,8	99,8	99,7	100,3	101,2	100,8	103,8
2002.	prosinac	95,0	95,6	91,9	100,0	100,1	99,4	101,2	101,0	102,4
2003.	prosinac	96,2	96,4	94,7	100,2	100,1	101,0	101,2	100,9	103,0
2004.	prosinac	98,4	98,5	97,4	100,1	100,1	100,4	102,3	102,2	102,9
2005.	prosinac	101,3	101,4	101,0	100,1	100,0	100,5	103,0	102,9	103,7
2006.	siječanj	100,8	100,7	101,3	99,5	99,3	100,3	102,8	102,7	103,8
	veljača	101,1	101,0	101,7	100,3	100,3	100,4	102,7	102,5	103,6
	ožujak	101,5	101,5	101,0	100,3	100,5	99,3	102,6	102,4	103,4
	travanj	101,9	102,0	101,4	100,5	100,5	100,3	102,3	102,2	102,9
	svibanj	102,5	102,6	102,2	100,6	100,6	100,8	102,6	102,5	102,9
	lipanj	103,0	102,9	103,5	100,5	100,3	101,3	102,7	102,6	103,2
	srpanj	102,6	102,1	105,3	99,6	99,2	101,7	102,2	102,1	102,6
	kolovoz	102,5	101,9	105,8	99,9	99,8	100,5	102,2	102,1	102,8
	rujan	103,2	103,1	104,1	100,7	101,1	98,4	102,7	102,6	103,5
	listopad	103,7	103,8	103,2	100,4	100,7	99,1	102,7	102,7	102,6
	studen	103,8	103,9	103,2	100,1	100,1	100,1	102,5	102,5	102,7
	prosinac	103,6	103,6	103,6	99,8	99,7	100,3	102,3	102,2	102,5

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Temeljni indeks potrošačkih cijena izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje ukupnog indeksa potrošačkih cijena isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među ostalim, tu su svrstane i cijene električne struje i naftnih derivata).

Ukupno je isključeno 111 dobara i usluga, čiji udio u košarici za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena u 2005. godini iznosi 30,06% (od toga 6,93 postotnih bodova otpada na poljoprivredne proizvode, a 23,13 postotnih bodova na proizvode čije se cijene administrativno reguliraju). Isključivanje se provodi metodom nultog pondera.

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće

U tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesečne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesečni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
1997.	prosinac	2.544,0	100,8	114,8	116,9
1998.	prosinac	2.935,0	104,6	115,4	112,8
1999.	prosinac	3.262,0	100,9	111,2	114,0
2000.	prosinac	3.499,0	99,9	107,3	108,9
2001.	prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5
2002.	prosinac	3.839,0	98,0	107,2	105,0
2003.	prosinac	4.045,0	99,8	105,4	105,9
2004.	prosinac	4.312,0	99,1	106,6	105,9
2005.	prosinac	4.473,0	97,3	103,7	104,9
2006.	siječanj	4.458,0	99,7	105,2	105,2
	veljača	4.405,0	98,8	105,0	105,1
	ožujak	4.602,0	104,5	104,8	105,0
	travanj	4.494,0	97,7	104,8	105,0
	svibanj	4.686,0	104,3	105,6	105,1
	lipanj	4.640,0	99,0	104,7	105,0
	srpanj	4.557,0	98,2	104,7	105,0
	kolovoz	4.633,0	101,7	104,9	105,0
	rujan	4.542,0	98,0	104,4	104,9
	listopad	4.585,0	100,9	105,7	105,0
	studen	4.883,0	106,5	106,3	105,1
	prosinac	4.735,0	97,0	105,9	105,2

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

Indeksni bodovi, originalni podaci

Godina	Mjesec	Kompozitni indeksi			Indeksi odgovora						
		Indeks pouzdanja potrošača	Indeks očekivanja potrošača	Indeks očekivanja potrošača	I1	I2	I3	I4	I7	I8	I11
1999.	listopad	-33,7	-14,9	-46,3	-38,4	-12,1	-49,9	-17,6	35,5	-50,7	-69,7
2000.	listopad	-20,9	3,5	-32,2	-26,2	1,2	-22,0	5,7	26,9	-48,3	-63,6
2001.	listopad	-27,0	-11,4	-35,6	-29,6	-10,0	-35,9	-12,7	22,9	-41,3	-62,3
2002.	listopad	-25,2	-8,3	-29,3	-22,6	-5,1	-31,2	-11,5	20,1	-34,1	-64,0
2003.	listopad	-22,2	-4,5	-25,0	-21,5	-2,6	-26,5	-6,4	14,7	-27,1	-65,2
2004.	listopad	-23,9	-7,9	-22,0	-19,1	-4,1	-30,5	-11,6	22,5	-16,5	-57,3
2005.	prosinac	-26,4	-13,7	-25,6	-16,4	-5,9	-34,4	-21,5	27,6	-25,9	-50,6
2006.	siječanj	-23,7	-8,4	-23,6	-14,5	-3,7	-26,6	-13,0	19,7	-29,6	-58,2
	veljača	-26,4	-11,6	-25,3	-20,3	-6,7	-29,5	-16,5	24,8	-26,0	-57,4
	ožujak	-25,3	-13,0	-25,4	-18,7	-5,9	-33,4	-20,0	22,1	-24,0	-53,3
	travanj	-23,8	-11,1	-26,6	-19,4	-7,1	-30,5	-15,0	20,3	-30,0	-52,7
	svibanj	-23,7	-11,4	-25,3	-18,7	-6,1	-32,8	-16,7	18,9	-24,3	-52,9
	lipanj	-20,2	-7,0	-20,8	-13,4	-1,3	-25,5	-12,6	14,8	-23,5	-51,9
	srpanj	-19,4	-5,3	-20,3	-16,1	-0,9	-24,5	-9,6	17,4	-20,2	-49,7
	kolovoz	-23,1	-8,8	-19,4	-16,3	-5,2	-25,1	-12,4	21,1	-16,7	-53,5
	rujan	-20,9	-6,4	-19,3	-16,6	-2,6	-25,7	-10,2	20,2	-15,5	-50,7
	listopad	-19,2	-6,2	-18,8	-11,6	-3,2	-22,7	-9,1	15,0	-22,1	-49,3
	studen	-20,0	-7,6	-18,1	-12,5	-2,3	-21,6	-12,9	15,7	-20,2	-49,0
	prosinac	-18,9	-4,7	-15,4	-10,9	1,1	-22,4	-10,5	16,9	-12,9	-49,4

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

HNB-ova anketa pouzdanja potrošača provodi se od travnja 1999. godine prema metodologiji Europske komisije pod nazivom Zajednički harmonizirani program europskih anketa pouzdanja. Ovo se HNB-ovo anketno istraživanje do travnja 2005. godine provodilo jednom u tromjesečju (u siječnju, travnju, srpnju i listopadu). Od svibnja 2005. godine Hrvatska narodna banka anketno istraživanje provodi svakoga mjeseca, u suradnji s Europskom komisijom, koristeći se njezinom tehničkom i financijskom pomoći. Za izradu i provedbu Ankete odgovorna je jedino Hrvatska narodna banka.

Upitnik sadržava ukupno 23 pitanja kojima se ispituje percepcija potrošača glede promjena ekonomskih pojava s kojima se oni svakodnevno susreću. Na osnovi odgovora iz Ankete o pouzdanju potrošača utvrđuje se vrijednost indeksa odgovora prema zadanoj metodologiji. Iz vrijednosti indeksa odgovora izračunava se i prati kretanje triju kompozitnih indeksa: indeksa pouzdanja potrošača (IPP), indeksa raspoloženja potrošača (IRP) i indeksa očekivanja potrošača (IOP). Svaki navedeni kompozitni indeks za sebe aritmetička je sredina indeksa odgovora (I), tj. prosjek prethodno kvantificiranih odgovora na pojedina pitanja iz ankete:

$$I_i = \sum_z^k r_i \cdot w_i$$

gdje je: r vrijednost odgovora, w udio ispitanika koji su se opredijelili za pojedini odgovor (ponder), i pitanje iz upitnika, z ponudeni/odabrani odgovor, k broj ponudjenih odgovora na pojedino pitanje.

Vrijednosti navedenih indeksa kreću se u rasponu $-100 < I_i < 100$. Veće vrijednosti indeksa u odnosu na prethodno razdoblje upućuju na

porast očekivanja (optimizma) u pogledu specifičnog područja obuhvaćenog pojedinim pitanjem.

U tablici su prikazane vrijednosti odabranih indeksa odgovora na pitanja:

I1: Kako se tijekom proteklih 12 mjeseci promijenila financijska situacija u vašem kućanstvu?

I2: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti financijska situacija u vašem kućanstvu?

I3: Što mislite, kako se tijekom posljednjih 12 mjeseci promijenila ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I4: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I7: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti broj nezaposlenih?

I8: S obzirom na ukupnu ekonomsku situaciju, mislite li da je sada pravo vrijeme za kupnju trajnih dobara za kućanstvo (namještaja, stroja za pranje rublja, televizora i sl.)?

I11: Koliko je vjerojatno da ćete tijekom sljedećih 12 mjeseci uspjeti išta uštedjeti?

Komponente kompozitnih indeksa su:

IPP: I2, I4, I7 $\times(-1)$, I11

IOP: I2, I4

IRP: I1, I3, I8.

Kratice i znakovi

b.b.	– bazni bodovi
BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BIS	– Banka za međunarodne namire (<i>engl. Bank for International Settlements</i>)
blag.	– blagajnički
BZ	– blagajnički zapisi
CPI	– indeks potrošačkih cijena (<i>engl. Consumer Price Index</i>)
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
DZS	– Državni zavod za statistiku
EFSAL	– zajam za prilagodbu poduzeća i financijskog sektora
EMU	– Ekonomska i monetarna unija
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
Fina	– Financijska agencija
g.	– godina
GFS	– metodologija MMF-a za statistiku javnih financija (<i>engl. Government Finance Statistics</i>)
GIG	– Glavne industrijske grupacije
GOP	– granična obvezna pričuva
HAC	– Hrvatske autoceste
HANFA	– Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HNB	– Hrvatska narodna banka
HSVP	– Hrvatski sustav velikih plaćanja
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
INA	– Industrija nafte d.d.
IPDT	– indeks pritiska na devizno tržište
kn	– kuna
lp	– lipa
međ.	– međunarodne
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
MRS	– Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	– Međunarodni standardi financijskog izvještavanja
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
NKS	– Nacionalni klirinški sustav
NN	– Narodne novine
OP	– obvezna pričuva
PAL	– programski zajam za prilagodbu
PDV	– porez na dodanu vrijednost
PEP	– Prepristupni ekonomski program

PN	– primarni novac
PPI	– indeks cijena pri proizvođačima (<i>engl. Producer Price Index</i>)
pr.	– proizvodi
RH	– Republika Hrvatska
SAL	– zajam za strukturnu prilagodbu
SDA	– Središnja depozitarna agencija
SDR	– posebna prava vučenja
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
st.	– standardna
tis.	– tisuća
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi
VIKR	– valutno inducirani kreditni rizik

Troslovne oznake za valute

ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– hrvatska kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– japanski jen
SIT	– slovenski tolar
USD	– američki dolar
XDR	– posebna prava vučenja

Znakovi

–	– nema pojave
....	– ne raspolaže se podatkom
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
ø	– prosjek
a, b, c, ...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
()	– nepotpun, odnosno nedovoljno provjeren podatak

